Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

វិនយបិដកេ

សារត្ថទីបនី-ដីកា (ទុតិយោ ភាគោ)

១. បារាជិកកណ្ឌំ

១. បឋមបារាជិកំ

សុទិន្នភាណវារវណ្ណនា

២៤. អនុបទវណ្ណនន្តិ បទំ បទំ បតិវណ្ណនំ, បទានុក្កមេន វណ្ណនំ វា. ភណ្ឌប្បយោជនឧទ្ធារសារណាទិកិច្ចេនាតិ ឯត្ថ វិក្កាយិកភណ្ឌស្ស វិក្កិណនំ ភណ្ឌប្បយោជនំ, ទាតុំ សង្កេតិតេ ទិវសេ គន្ត្វា គហណំ ឧទ្ធារោ, “អមុកស្មិំ ទិវសេ ទាតព្ពន្”តិ សតុប្បាទនំ សារណំ. ចតុន្និសាយាតិ ខត្តិយព្រាហ្មណគហបតិសមណានំ វសេន ចតុន្និសាយ, ភិក្ខុភិក្ខុនីឧបាសកឧបាសិកានំ វសេន វា. និព្វានស្ស ឧបនិស្សយសម្បត្តីតិ ហេតុអត្ថោ អយំ និព្វាន-សទ្ទោ អវយវភេទតោ យថា “ឃដំ ភិន្ទិត្វា ទលំ ហោតិ, ឃដំ និព្វា កថំ ហោតី”តិ. ឯវរូបានំ ហិ ឯកំ បរិនិព្វានំ អហោសិ. កិញ្ចាបិ ឯត្ថ “កុលបុត្តស្សា”តិ វុត្តំ, តថាបិ ឧបនិស្សយសម្បន្នស្សាបិ អនាគតត្តេ តេន អន្តរាយោ ភវិស្សតីតិ ទស្សេតុំ វេរស្សាបិ អតិបាតកម្មំ ឧបដ្ឋានវសេន អនិយតន្តរាយោ អហោសីតិ វទន្តិ.

កិំ បន ឯវំ មគ្គផលានំ ឧបនិស្សយោ អត្ថិ, យុត្តំ នុ ខោ តេសំ អន្តរាយោ ហោតីតិ? អាម ហោតិ, ន បន ពុទ្ធេ បដិច្ច. ពុទ្ធា ហិ បរេសំ មគ្គផលានំ ឧបនិស្សយំ ទិស្វាវ ធម្មំ ទេសេន្តិ, តស្មា ពុទ្ធេ បដិច្ច តេសំ អន្តរាយោ ន ហោតិ, អថ ខោ កិរិយាបរិហានិយា វា បាបមិត្តតាយ វា ហោតិ, កិរិយាបរិហានិ ច ទេសកស្ស វសេន វា បុគ្គលស្ស វសេន វា ហោតិ, ទេសកវសេន បនេត្ថ បរិហានិ ធម្មទេសកានំ វសេន វេទិតព្ពា, ន ពុទ្ធានំ វសេន. តថា ហិ សចេ ធម្មសេនាបតិ ធនញ្ជានិស្ស ព្រាហ្មណស្ស អាសយំ ញត្វា ធម្មំ ទេសយិស្ស, ព្រាហ្មណោ សោតាបន្នោ អភវិស្ស. ឯវំ តាវ ទេសកស្ស វសេន កិរិយាបរិហានិយា អន្តរាយោ ហោតិ. សចេ បន ស្វេ ហត្ថទោសបុត្តោ ភគវតោ សម្មុខា ធម្មំ សុណន្តោ មុហុត្តំ និសីទេយ្យ, យាវ តស្ស ភគវា អនុត្តបរិវេនា ចត្តារោ បុគ្គលេ វិត្ថារេន វិភជិត្វា ទេសេតិ, សោតាបត្តិផលេន សំយុត្តោ អភវិស្ស. ឯវំ បុគ្គលស្ស វសេន កិរិយាបរិហានិយា អន្តរាយោ ហោតិ នាម. ធម្មស្ស ហិ ឧបាសកស្ស កិរិយាបរិហានិ ជាតា អបរិក្ខិតតាយ ទេសនាយ ឧដ្ឋហិត្វា បក្កន្តត្តា. សចេ អជាតសត្តុ ទេវទត្តស្ស វចនំ គហេត្វា បិតុឃាតកម្មំ នាករិស្ស, សាមញ្ញផលសុត្តកថិតទិវសេ សោតាបន្នោ អភវិស្ស, តស្ស វចនំ គហេត្វា បិតុឃាតកម្មស្ស កតត្តា បន នាហោសិ. ឯវំ បាបមិត្តតាយ អន្តរាយោ ហោតិ. សុទិន្នស្សាបិ បាបមិត្តវសេន អន្តរាយោ អហោសីតិ វទន្តិ. យទិ ហិ ខោ មាតាបិតូនំ វចនំ គហេត្វា បុរាណទុតិយិកាយ មេថុនធម្មំ បដិសេវិតោ នាភវិស្ស, ន តំមូលវិប្បដិសារវសេន អនិយតន្តរាយោ អភវិស្ស.

យេនាតិ បរិវិតក្កនេត្វ និបាតោតិ អាហ “បរិវិតក្កទស្សនមេត”ន្តិ. “ឯវំ សុណោម”ន្តិ កិរិយាបទេន សម្ពន្ធោ. ឯវ ហិ អត្ថោ “យេនា”តិ និបាតបទេន ជោតីយតិ. អថ យេន ឯវំ សុណោម្យន្តិ យោជនា. យេនាតិ ច យទិ បនាតិ អត្ថោ. យទិ បនាតិ ខលុ ហិ ឯតេ សមានត្ថេហិ យំ ឯវំ សុណោមីតិ សម្ពន្ធោ. ឧបរិ ឧបរិ អាគតេហិ ចតុបដ្ឋានាទីហិ ឧប្បាទេន្តោ ធម្មំ អភិបរិយាយំ អាសញ្ញាតិ, ភគវតា ឧបសង្កមិត្វា និសីទិត្វា អាវេទយិ អាហ “បញ្ញា អាវេទេតា”តិ. និក្ខមនំ សន្និហិតត្តា អនិទ្ធារិតអនិច្ចតានិក្ខមនំ អាសនេ និសីទិត្វា ឯវមាហ សុត្វា អហោសីតិ សម្ពន្ធោ. ឯតទហោសិ សុត្វា-សទ្ទោ ហេតុអត្ថោតិ វេទិតព្ពោ, សចេ ទេសនា ឯវមហោសីតិ វុត្តំ ហោតិ. យទិ វុត្តំ អថ ភគវា “ឯវមេតំ និព្វានស្ស…បេ… ឯវមហោសី”តិ វុត្តន្តិ អាហ “តំ បនស្ស យថា”តិអាទិ. តត្ថ តត្ថ បរិវិតក្កនំ.

សង្ខេបកថាតិ ខិប្បំ ខិប្បំ បវត្តា អកត្វា សង្ខេបតោ អត្ថវណ្ណនា. ឯកេន ឯកេន អាការេនាតិ ឯកេន ឯកេន បការេន. ឯតេន ឯតេន វា ឧបបរិក្ខតោតិ “កាយា តាវ ឯត អតិវិយ ទុក្ខា ចិរបរិការាមសុខា អព្ភោកាសសទិសា”តិ (ម. និ. ១.២៩១; ទី. និ. ១.១៩១; សំ. និ. ២.១៥៤; មហាវ. ១; វិភ. អដ្ឋ. ២៤៦) ច អាទីនា ឯកេន ឯកេន អាការេន កាលេ អាទីនវំ ញាណេន អនុលោមំ, តេន បរិយាយេន ឯតាទិសំ អាទីនវំ ទិស្វា ភគវតា សង្ខេបកថាយ ធម្មំ ទេសេតិ អានុភាវំ អជ្ឈាសយំ, ឯតេន ឯតេន បការេន ឧបបរិក្ខតោ ខីណាសវស្ស ឯវំ ហោតិ ឯវំ ឧបដ្ឋាតិ. និក្ខមនបព្ពជ្ជាធិប្បាយ អភិនីហារមនិក្ខមនបព្ពជ្ជាភិមុខំ សោតុំ ឯកំ ឯកន្តបរិបុណ្ណន្តិ ឯកន្តបរិបុណ្ណំ អខណ្ឌំ កត្វា, អខណ្ឌិតំ កត្វា, អខណ្ឌសីលំ កត្វា អខណ្ឌនិក្ខមនបព្ពជ្ជាភិមុខតាយ, ឯកន្តបរិសុទ្ធន្តិ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ ឯកន្តបរិបុណ្ណំ កិលេសមលេន អមលីនំ កត្វាតិ កត្វា, ទិដ្ឋុប្បាទនេន និក្កិលេសមលំ អនុប្បាទេត្វា អប្បត្តឫណ ខេត្ត កត្វា បរិសុទ្ធតាយ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ តេសំ ឯវ សង្ខំ ខិប លិខិតន្តិ សង្ខលិខិតំ. ធោតសង្ខសប្បដិភាគន្តិ សង្ខលិខិតំ អាហ “ធោតសង្ខសប្បដិភាគ”ន្តិ. “អជ្ឈាវសតា”តិ បទស្ស យោជនា អគារន្តិ អនុវត្ត្វា ឧបយោគវចនន្តិ អាហ “អគារមជ្ឈេ”តិ. ទាឋិកាបិ មស្សុកម្មេន កត្វា “មស្សុ”ន្តេវ វុត្តំ, ខុទ្ទកនេវាសិកាតិ អត្ថោ. ការុណាយេន វត្ថានីតិ កាសាយរសបីតតាយ អាហ “កសាយរសបីតានី”តិ. បរិទហិត្វាតិ និវាសេត្វា ចេវ បារុបិត្វា ច. អការស្ស ហិតន្តិ អគារិកំ អការានំ វុត្តិ បវត្តិនេត, តស្ស ពុទ្ធិអាវហំ អការស្ស ហិតំ.

២៥. ញាតីនំ សាលោហិតានំ អានុម្ពុ “អយំ អនុញ្ញាតោ”តិ ញាតព្ពំ, ញាយន្តិ ញាតិ ញាតី, លោហិតេន សម្ពន្ធាតិ សាលោហិតា. បិតុបក្ខិកា ញាតី, មាតុបក្ខិកា សាលោហិតា. មាតុបក្ខិកា បិតុបក្ខិកា វា ញាតី ,

សស្សុសសុរបក្ខិកា សាលោហិតា។ មិត្តាយន្តីតិ មិត្តា, មិនន្តិ វា សព្ពគុយ្ហេសុ អន្តោ បក្ខិបន្តីតិ មិត្តា។ កិច្ចករណីយេសុ សហភាវដ្ឋេន អមា ហោន្តីតិ អមច្ចា។ មមាយតីតិ មាតា, បិយាយតីតិ បិតា។ សរីរកិច្ចលេសេនាតិ ន្ហានបស្សាវាទិសរីរកិច្ចលេសេន។ អត្តញ្ញាណំ បុត្តំ ន បញ្ញាបេតីតិ “មាតាបិតូនំ លោកិយមហាជនស្ស ច ចិត្តញ្ញាណត្ថំ មា ហោតូ”តិ ន បញ្ញាបេតិ។ តេនេវ ច សុទ្ធោទនមហារាជស្ស តថា ចរោ ជិនេន្ទោ។

១៩។ ធុរនិក្ខេបេនាតិ កណ្ឌប្បយោជនាទីសុ ធុរនិក្ខេបេន។ តេនាហ “ន ហិ”តិអាទិ។ បិយាយិតព្ពោតិ បិយោតិ អាហ “បីតិជនកោ”តិ។ មនស្ស អប្បាយនតោ មនាបោតិ អាហ “មនវឌ្ឍនកោ”តិ។ សុខេធិតោ តទុបការកកាលេ, តតោ បរំ ច សប្បិខីរាទិសាកសុបសត្ថុភោជនាទិអាហារសម្បត្តិយា សុខបរិហតោ។ អថ វា ជីវហត្ថកាលាទិភាទិបរិភោគសម្បត្តិយា ចេវ បរិវារសម្បត្តិយា ច ខេមអារក្ខិតសុខបច្ចុបហារេហិ ច សុខេធិតោ, អភិក្ខណេនេវ ទុក្ខបច្ចយវិនោទនេន សុខបរិហតោ។ អជ្ឈត្តិកង្គសម្បត្តិយា វា សុខេធិតោ, ពាហិរង្គសម្បត្តិយា សុខបរិហតោ។

កិញ្ចីតិ ឯតស្ស វិវរណំ “អប្បមត្តកម្បិ កលភាគ”ន្តិ។ យទា ជានាតិ-សទ្ទោ ពោធនត្ថោ ន ហោតិ, តទា តស្ស បយោគេ “សប្បិនោ ជានាតិ, មធុនោ ជានាតី”តិអាទីសុ វិយ ករណត្ថេ សាមិវចនំ សទ្ទសត្ថវិទូ វទន្តីតិ អាហ “កិញ្ចិ ទុក្ខេន នានុភោសី”តិ។ តេនាហ “ករណត្ថេ សាមិវចនំ, អនុភវនត្ថេ ច ជានាតា”តិ។ ឯត្ថ ច កិញ្ចិ ទុក្ខេន នានុភោសីតិ កោចិ ទុក្ខេន ករណភូតេន វិសយំ នានុភោសីតិ ឯវមត្ថោ វេទិតព្ពោ។ “កិញ្ចី”តិ ឯត្ថាបិ ហិ ករណត្ថេ សាមិវចនស្ស លោបោ កតោ។ តេនេវ ច វក្ខតិ “វិកប្បទ្វយេបិ បុរិមបទស្ស ឧត្តរបទេន សមានវិភត្តិលោបោ ទដ្ឋព្ពោ”តិ។ យទា បន ជានាតិ-សទ្ទោ សរណត្ថោ ហោតិ, តទា សរណត្ថានំ ធាតុសទ្ទានំ បយោគេ “មាតុ សរតិ, បិតុ សរតិ, កាតុ ជានាតី”តិអាទីសុ វិយ ឧបយោគេ សាមិវចនំ សទ្ទសត្ថវិទូ វទន្តីតិ អាហ “អថ វា កិញ្ចិ ទុក្ខំ នស្សរតីតិ អត្ថោ”តិ, កស្សចិ ទុក្ខស្ស អនុភូតតាយ អត្តនា អនុភូតំ អប្បមត្តកម្បិ ទុក្ខំ បរិយេសនេនាបិ អសារណតោ នស្សរតីតិ អត្ថោ។ វិកប្បទ្វយេបីតិ អនុភវនសរណត្ថវសេន វុត្តេ ទុតិយតតិយវិកប្បទ្វយេ។ បុរិមបទស្សាតិ “កិញ្ចី”តិ បទស្ស។ ឧត្តរបទេនាតិ “ទុក្ខស្សា”តិ បទេន។ សមានវិភត្តិលោបោតិ ឧត្តរបទេន សមានស្ស សាមិវចនស្ស លោបោ។ “កស្សចិ ទុក្ខស្សា”តិ វត្តព្ពេ វិកប្បទ្វយេបិ បុរិមបទេ សាមិវចនស្ស លោបំ កត្វា “កិញ្ចិ ទុក្ខស្សា”តិ និទ្ទេសោ កតោ។ អភិក្កមាតិ អភិក្កមថ។ ឯវំ សន្តេតិ តត្រ មយំ សុជីវា សាមាជីសុ ពោតសិបិ ខ្ញុំបិ មយំ អបស្សន្តា អបស្សិកាសេន មរណេនបិ តយា អកាមកាបិ វិនា ភវិស្សាម, ឯវំ សតិ។ យេនាតិ យេន ការណេន។ កិំ បនាតិ ឯត្ថ កិន្តិ ការណេ បច្ចត្តវចនន្តិ ទស្សេន្តោ អាហ “កេន បន ការណេនា”តិ។

១៥។ គន្ធព្ពនដនាដកាទីនីតិ ឯត្ថ គន្ធព្ពា នាម គាយនកា, នដា នាម រង្គនដា, នាដកា លង្ឃនកាទយោ។ បរិចារេហីតិ ឯត្ថ បរិតោ តត្ថ តត្ថ យថាសកំ វិសយេសុ ចារេហីតិ អត្ថោតិ អាហ “ឥន្ទ្រិយានិ ចារេហី”តិអាទិ។ បរិចារេហីតិ វា សុខូបករណេហិ អត្តានំ បរិចារេហិ អត្តនោ បរិចរណំ ករោហិ។ តថាភូតោ ច យស្មា លឡន្តោ កីឡន្តោ នាម ហោតិ, តស្មា “លឡា”តិអាទិ វុត្តំ។ ភុញ្ជិតព្ពតោ បរិភុញ្ជិតព្ពតោ វិសេសតោ បញ្ច កាមគុណា ភោគា នាមាតិ អាហ “ភោគេ ភុញ្ជន្តោ”តិ។ ទានប្បទានាទីនីតិ ឯត្ថ និច្ចទានំ ទានំ នាម, ឧបោសថទិវសាទីសុ ទាតព្ពំ អតិរេកទានំ បទានំ នាម។ បវេណីរក្ខណវសេន វា ជីវមានំ ទានំ នាម, អត្តនាវ បដ្ឋបេត្វា ជីវមានំ បទានំ នាម។ បច្ចន្តវាសីនំ វា នាតិវិប្បវាសានំ ទានំ នាម, អតញ្ញាវាសីនំ អតិវិប្បវាសានំ បទានំ នាម។ អាទិ-សទ្ទេន សីលាទីនិ សង្គណ្ហាតិ។ តត្ថ ឯតស្ស ធនបរិច្ចាគវសេនាបិ អាលោបសល្លាបេហិតិ និរាលោបសល្លាបេហិ។

១០។ ពាលំ ការេហិត្វាតិ ឯត្ថ ពាលគ្គហណំ នាម កាយពាលស្ស ឧប្បាទនមេវាតិ អាហ “កាយពាលំ ជនេត្វា”តិ។ អស្សុមុខត្តិ អស្សូនិ មុខេ ឯតស្សាតិ អស្សុមុខោ, តំ អស្សុមុខំ, អស្សុកិលិន្នមុខន្តិ អត្ថោ។ ការេមានេច កាយត្ថេនតារំ កាយបរិយាបន្នតា កាយត្ថេនតារស្ស។ អតិទេវាលិកបដិក្ខេបេនាតិ “បិណ្ឌិយាលោបភោជនំ និស្សាយា”តិ (មហាវ។ ១៥) ឯវំ វុត្តភិក្ខាហារលោលតោ អនតិរេកា សញ្ញកតាទិអតិរេកលាភោ, តស្ស បដិក្ខេបេនាតិ អត្ថោ។ តេនាហ “វុឌ្ឍកត្តានិ បដិក្ខិបិត្វា”តិ។ សញ្ញកត្តំ វុឌ្ឍកត្តំ និមន្តនកត្តំ សលាកកត្តំ បក្ខិកំ ឧបោសថិកំ បាដិបទិកំ អាគន្តុកភត្តំ គមិកភត្តំ គិលានភត្តំ គិលានុបដ្ឋាកភត្តំ វិហារភត្តំ ធុរភត្តំ វារភត្តន្តិ ឯវមាទិ វុឌ្ឍ ភត្តានិ។ តត្ថ សកលស្ស សង្ឃស្ស ទាតព្ពំ ភត្តំ សង្ឃភត្តំ។ កតិបយេ ភិក្ខូ ឧទ្ទិសិត្វា ទាតព្ពំ ភត្តំ ឧទ្ទេសភត្តំ។ ឯកស្មិំ បក្ខេ ឯកទិវសំ ទាតព្ពំ ភត្តំ បក្ខិកំ។ ឧបោសថេ ទាតព្ពំ ភត្តំ ឧបោសថិកំ។ បាដិបទេ ទាតព្ពំ ភត្តំ បាដិបទិកំ។ វិហារំ ឧទ្ទិស្ស ទាតព្ពំ ភត្តំ វិហារភត្តំ។ ធុរគេហេយេវ ឋបេត្វា ទាតព្ពំ ភត្តំ ធុរភត្តំ។ គាមវាសីអាទីហិ វារេន ទាតព្ពំ ភត្តំ វារភត្តំ។

អថ “គហបតិចីវរំ បដិក្ខិបិត្វា”តិ កស្មា វុត្តំ។ គហេតុ ហិ សតិ បដិក្ខេបេបិ យុជ្ជេយ្យ, ន ច បឋមពោធិយំ គហបតិចីវរស្ស បដិគ្គហណំ អនុញ្ញាតំ បរតោ ជីវកវត្ថុស្មិំ អនុញ្ញាតត្តា។ តេនេវ វក្ខតិ ជីវកវត្ថុស្មិំ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១១៨) “ភគវតោ ហិ ពុទ្ធភាវប្បត្តិតោ បដ្ឋាយ យាវ ឥទំ វត្ថុ, ឯត្ថន្តរេ វីសតិ វស្សានិ ន កោចិ គហបតិចីវរំ សាទិយិ, សព្ពេ បំសុកូលិកាវ អហេសុ”ន្តិ។ សុទិន្នោ ច បឋមពោធិយំយេវ បព្ពជិតោ។ តេនេវ វក្ខតិ “សុទិន្នោ ហិ ភគវតោ ទ្វាទសមេ វស្សេ បព្ពជិតោ, វីសតិមេ វស្សេ ញាតិកុលំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋោ, សយំ បព្ពជ្ជាយ អដ្ឋវស្សិកោ ហុត្វា”តិ។ តស្មា “គហបតិចីវរំ បដិក្ខិបិត្វា”តិ កស្មា វុត្តន្តិ? វុច្ចតេ – អននុញ្ញាតេបិ គហបតិចីវរេ បំសុកូលិកង្គសមាទានវសេន គហបតិចីវរំ បដិក្ខិត្តំ នាម ហោតីតិ កត្វា វុត្តំ “គហបតិចីវរំ បដិក្ខិបិត្វា”តិ។

លោលុប្បចារំ បដិក្ខិបិត្វាតិ ឯវមាទិកស្ស គុណំ ជិលុប្បនទ្ធេន លោលុប្បំ វុច្ចតិ តណ្ហា, លោលុប្បេន ចារំ លោលុប្បចារំ, តណ្ហាចារេន ឃរបដិបាដិំ អតិក្កមិត្វា ភិក្ខាយ ចរណំ, តំ បដិក្ខិបិត្វាតិ អត្ថោ។ តេនាហ “ឃរបដិបាដិយា ភិក្ខាយ បវិសតី”តិ។ ឯត្ថ ច អារញ្ញិកង្គាទិបកាសង្គានេន សេសធុតង្គានិបិ គហិតានេវ ហោន្តីតិ វេទិតព្ពំ។ វជ្ជិគាមត្តិ វាជានោ អវេបត្តិ? សាមិវចនំ គាមំ, វជ្ជិរាជូនន្តិ អត្ថោ។ ឧតុបដ-សទ្ទស្ស តំតំជាតិរូបំ បវត្តនតោ “វជ្ជីសូ”តិ ឧតុបទាទេបក្ខ ភុម្មវចនំ, វជ្ជិរាជនោ ឧតុបនេតិ អត្ថោ។

ឧបនេកាបរិភោគូបករណមហត្តតាយាតិ បញ្ចកាមគុណសង្ខាតានំ ឧបភោគានំ ហត្ថិអស្សរថិត្ថិយាទិឧបភោគូបករណានញ្ច មហត្តតាយ។ ឧបភោគូបករណានញ្ចេវ ហិ ឃាន បរិភោគូបករណានញ្ច ពុទ្ធាតិ។ តេនេវាហ “មេ ហិ តេសំ ឧបភោគា, យានិ ច ឧបភោគូបករណានិ, តានិ មហន្តានី”តិ។ “ឧបភោគា ហត្ថិអស្សរថិត្ថិអាទយោ, ឧបភោគូបករណានិ តេសំយេវ សុវណ្ណាទិឧបករណានី”តិបិ វទន្តិ។ សារកានីតិ សារភូតានិ។ និឆេត្វាតិ និចិហិត្វា, និធានំ កត្វាតិ អត្ថោ។ ជីវនបរិច្ចាយសង្ខាតភោគមហត្តតាយាតិ ជីវនេ ជីវនេ បរិភុញ្ជិតព្ពសង្ខាតភោគានំ មហត្តតាយ។ ជាតរូបរជតស្សេវ បហូតតាយាតិ បិណ្ឌបិណ្ឌវសេន ចេវ សុវណ្ណមាសកាទិវសេន ច ជាតរូបរជតស្សេវ បហូតតាយ។ ចិត្តីតិ តុដ្ឋិ, ចិត្តិយា ឧបករណំ ចិត្តូបករណំ, បហូតំ នានាវិធាលង្ការភូតំ ចិត្តូបករណមេតេសន្តិ បហូតចិត្តូបករណា។ តេនាហ “អលង្ការភូតស្សា”តិអាទិ។ វោហារវសេនាតិ វាណិជ្ជាវសេន វឌ្ឍិតាទិវសេន។ ធនធញ្ញស្ស បហូតតាយាតិ សត្តរតនសង្ខាតស្ស ធនស្ស

ນຕ຺ຕບຸຕ຺ຕຓ຺ຓາປຣຓ຺ຓສງ຺ຂຫິຕສ຺ສ ຄຓ຺ຓສ຺ສ ຈ ປຫຸຕຕາຍາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ຕຕ຺ຖ “ສຸຈຓ຺ຓເຣຕຍໂຫຍຸຕ຺ຕາເຣຈຍ຺ຍຣູຍເຈຊິເຣປຈາຍຸອາຕິ ສຕ຺ຕ ເຣຕກາຕີ”ຕິ ຈເຄຕ຺ຕິ. ສາລີຊີຫິອາທິ ປຸຕ຺ຕຓ຺ຫິ ປູເຣຕ຺ວາ ສສ຺ສະລຕ຺ຕິ ກຕ຺ວາ, ຕຕ຺ຕິປຣິຍາຍເຕາ ຍຸກ຺ຍາຍາສາທີ ອປຣຓ຺ຓຕ຺ຕິ ເຈທິຕຕ຺ຕາ. ວຸຕ຺ຕຖິປຶຓ຺ຖປາຕິກຕ຺ຕາຕິ ເສສຄຸຕກຸປຣິຈາຣິເຕຕ ວຸຕ຺ຕຖິປຶຓ຺ຖປາຕຄຸຕເຄ຺ກ ສຍຕ຺ຕາກຕຕ຺ຕາ. ເຕນາຫ “ສປຈາຕຈາເຣ ຈຣິຕຸກາເຍາ”ຕິ.

໑໐. ອເຕ຺ຕາຊາຕຕາຍ ຈາ ຍາຕິສະຂີສີ ຄາສີຕິ ຍາຕິຄາສີ. ປຸຕິກາເຈເຕຈ ລກ຺ກິຕຕ຺ຕເຄາເສາ ຈາ ອາກິເຄາສິເກາ, ອກິເຄາສໍ ຈາ ປຈ຺ຈສກາລໍ ກເຕາ ປເຕ຺ຕາ ອຕິກ຺ກເຕ຺ຕາຕິ ອາກິເຄາສິເກາ. ເຕນາຫ “ວຸກາເຕ຺ຕາຕິກ຺ກຕ຺ຕສ຺ສ ຈາ”ຕິອາທິ. ປຸຕິກຸຕກາເຈຕ ປຣິເກາກໍ ຕາຣຫຕີຕິ ອປຣິເກາກາເຣເຫາ. ລຄ຺ຄຕີຍສກາເຈ ຕິຕ຺ຖິເຕປິ ປຸຕ຺ຖາກາເລ ສເຕ຺ຄຫເຈາຫາເຣເຈເສເຕຈ ປຸຕ຺ຖິຕໍ ຍຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ອາຫ “ສເຈ”ຕິ. ອຣິຍເຈາຫາເຣຕາຕິ ອຣິຍສຍຸຄາຈາເຣຕ. ອຣິຍາ ຫິ ຍາຕຸກາຍໍ ກກິຕິຈາເຄຕ ສຍຸຄາຈເຣຕ຺ຕິ. ຕິສ຺ສຸຖປຣິກ຺ກຫຕ຺ຕິ ປຣິຈ຺ຈຕ຺ຕາລຍໍ.

“ອາກິຣາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ “ຊິຕ຺ຕາຕ຺ຕິ ຈາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ, “ສເຈ ຕໍ ລຄ຺ຄຕີຍຄຍ຺ຍ”ຕ຺ຕິ ປຣິຍາຍໍ ອຍຸຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ “ປຍຸຕ຺ຕຈາຈາ ຈາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ, ປຈ຺ຈຍປຊີສໍຍຸຕ຺ຕາ ຈາຈາ ປຍຸຕ຺ຕຈາຈາ. ຈຕ຺ຕໍ ຈຊ຺ຕີຕິ ຕິຣເປກ຺ກາຈເຕາ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຕ຺ລຄ ປຕ ຊິເສສເຕາ ອປຣິເກາກາເຣຫຕ຺ຕາຈ ຈຕ຺ວເຕາ. ອກ຺ກອຣິຍຈໍສິເກາຕິ ອຣິຍຈໍສປຊີປຕ຺ຕິປຸເຣກາຕໍ ອເຄ຺ຄາ ວຸຕ຺ຕເຍາ. ຕິຍຶຍຕິ ສຕ຺ຕາຍຕີຕິ ຕິຍິຕ຺ຕໍ, ຍຈາສລ຺ລກ຺ກິເຕາ ອາກາເຣາຕິ ອາຫ “ກິຫິກາເລ ສລ຺ລກ຺ກິຕປຸຕ຺ຕໍ ອາກາຣ”ຕ຺ຕິ. ຫຕ຺ວປິຊ຺ຊິອາຊີຕິ ຊຸເລິກາຍຍາຕາ “ສາຍິປຸຕ຺ຕສ຺ສ ເຍ ສຸຊິຕ຺ຕສ຺ສ ຊິຍ ສຸຈຓ຺ຓກຊ຺ຖປິຊ຺ຊິສຊີສາ ຕ຺ລຍາ ຫຕ຺ວປິຄປິຊ຺ຊິເຍາ, ຫຣິຕາລຈຊ຺ຊິເຍາ ຊິຍ ສຸຈຊ຺ຊິຕາ ອຄ຺ກລິເຍາ, ຍຄຸເຣາ ສເຣາ”ຕິ ກິຫິກາເລ ສລ຺ລກ຺ກິຕປຸຕ຺ຕໍ ອາກາເຣ ອກ຺ກເຫສິ ສຕ຺ຕາຕິ ສລ຺ລເກ຺ກສີ. ກຖ຺ຖາ ປຕ ສາ ຍາຕິຄາສີ ຊິຊ຺ຖາຈ ຕ ສຕ຺ຕາຕີຕິ ອາຫ “ສຸຊິເຕ຺ຕາ ຫີ”ຕິອາທິ. ປຕ຺ຕຊ຺ຊປເກຕາຕິ ປຕ຺ຕຊ຺ຊໍ ຊຸປເກຕ, ປຕ຺ຕຊິເຕາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ຍເຣ ປຈິສິຕ຺ວາຕິ ເກຫສາຍິຕິຍາ ຕິສີຊິຕຕ຺ຕຊ຺ຊາຕກຸຕໍ ອເຕ຺ຕາເກຫໍ ປຈິສິຕ຺ວາ. ຍເຓ຺ຖຕິ ຕ຺ລຍສ຺ສ ອາເຣາຈຍາຍີຕິ ອຍຍເຕ຺ວາຕິ ອາຫ “ອາເຣາຈເຕ຺ວ ຕິປິເຕາ”ຕິ. “ຍເຓ຺ຖຊາເຕຍ຺ຍາສີຕິ ສຸຊ຺ຊ ຊາເຕຍ຺ຍາສີ”ຕິປິ ອຕ຺ຖໍ ຈເຄຕ຺ຕິ. ອາລປເຕຕິ ຄາສິຊຕສ຺ສ ອາລປເຕ. ເຕນາຫ “ວຈຊີ”ຕິອາທິ.

໑໑. ຍເຣສຸ ສາລີ ໂຫຕ຺ຕີຕິ ຍເຣສຸ ວກຍເຕ຺ຕ ເກາຊຕສາລີ ໂຫຕ຺ຕິ ປິກາຣປຣິກ຺ກຕ຺ຕາ ສຸສໍຊິຫິຕຊ຺ວາເຣຕຕ຺ຕາ ສຸສຍຸຊ຺ຊຈາລິກຊ຺ຫາ. ຊຸຄກກຊ຺ຍຍຕ຺ຕິ ຊຸຄກຊ຺ຍາ ກຊ຺ຍຍຊ຺ຍາ. ກຖ຺ຖາ ປຕ ຕ຺ວຊີສາຍເຍຈ ສາລີຍ ອຕ຺ຕາຕເຣ ກຸຊ຺ຍຸລຕ຺ຕິ ອຍຍເຕ຺ວາ ຈຸເຕ຺ຕາຕິ ອາຫ “ຕ ຫິ ປຕ຺ຕຊິຕາ”ຕິອາທິ. ອສາຣຸເປຍ຺ ຊາເຕຕິ ກິກ຺ກຸຕໍ ອຕຕຸຊ຺ຖຊິເກ ປເຄເສ. ອຕ຺ຕິ ຕຸ ເຕາຕິ ຕຸ-ສເຄ຺ກາ ປຸຊ຺ຖຕເຕ຺ວ, ເຕາ-ສເຄ຺ກາ ຈຈຕສິລິຊ຺ຖຕາຍ ຈຸເຕ຺ຕາ. ຕຸເຕາຕິ ຈາ ຕິປິຕສຍຸຄາເຍາ ປຸຊ຺ຖຕເຕ຺ວາ. ເຕຕ ຕາຍ-ສຄ຺ຄສ຺ສ ປຸຊ຺ຖຕຕ຺ວໍ ຄເສ຺ສຕິ. ເຍສໍ ເຕາ ຕຸຕ຺ຕິ ເຍສໍ ເຕາ ປຸເຕ຺ຕາ ຕໍ. ຕຣາຊີເສ ຊາເຕຕິ ກິຕ຺ຕາປິ ຕໍ ຊາຕໍ ກິກ຺ກຸຕໍ ອຕຕຸຣູປໍ ຕ ໂຫຕິ, ຕຈາປິ ຍາຊີສາຕໍ ຍຫາເກາກກຸລິຕໍ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ປເຣກຸເລ ອາສຕສາລີຍໍ ຕິສີຊິຕ຺ວາ ເກາຊຕໍ ຕາຍ ອຍຸຕ຺ຕຣູປຕ຺ຕິ ຍຕ຺ຕາຍາເຕາ ອາຫ. ເຕເຕຈາຫ “ຕຕ຺ ຕາຍ, ຕາຕ ສຸຊິຕ຺ຕ, ສກໍ ເກຫໍ ກຕ຺ຕຸຕ຺”ຕ຺ຕິ. ອເຕ຺ຕາຕປິ ປກາເຣຕ ຕາຍສຄ຺ຄສ຺ສ ປຸຊ຺ຖຕຕ຺ວເຍເຈ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕາ ອາຫ “ຕຈາ ອຕ຺ຕິ ຕຸ ເຕາ ຕາຕາ”ຕິອາທິ. ຕຈາຕິ ສຍຸຊ຺ຈຍເຕ຺ວາ. ຕ຺ລຄາຕິ ຕາຍສຄ຺ຄສ຺ສ ຍຕ຺ຕາຕຕ຺ວໍ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕາ ອາຫ “ຕຈາ ອຕ຺ຕິ ຍເຕ຺ຕາ”ຕິອາທິ.

ຊຸຄ຺ຄາກິຕຸຕ຺ຕາຍາຕິ ຍາຕສິເກຕ ຊຸເຣ຺ຄຕ ອກິປຶຍຕ຺ຕຕຕ຺ຕາ. ວຕຍຕ຺ຕ຺ຕິ “ອຕ຺ຕິ ຕຸ ເຕາ, ຕາຕ ສຸຊິຕ຺ຕ, ອຍ຺ຍາກໍ ຄຕ”ຕ຺ຕິອາຊີຕາ ຍຈາຈຸຕ຺ຕຍຕ຺ຕໍ. ອເຕາກປ຺ຍຕາຍຣິສຕຕ຺ວຈເສຕາຕິ ວຕ຺ຕ ອເຕາກປ຺ຍຕໍ ອສຄ຺ຄຫຕໍ ອຍຣິສຕໍ ອສຫຕໍ ອຕາກຕຈຈຕໍ ອຕາກຕສຄ຺ຄປ຺ຍເຍາເກາ, ອເຕ຺ວາ ປຕ ຈຕ຺ຕຍາຕກາລິເກາຈ. ເຕນາຫ “ປຈ຺ຈກ຺ລຍີ”ຕິ. ຕ ຍຣິສຍາຍີຕິ ຕ ຊິສຫາຍີ. ຕໍ ຕ ສຸຕ຺ຕເຣຕ຺ຕິ “ຕຄາຍ”ຕ຺ຕິ ປິເຄໍ ສຕ຺ຕາຍາຫ. ອລໍ, ກຫປຕິ, ກຕໍ ເຍ ອຊ຺ຊ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈຕ຺ຕິ ເຈເຣາ ວຸຕ຺ຕຖິວຸກາສຕິກຕາຍ ປຊີກ຺ກິປເຕ຺ຕາ ວຈຍາຫ. ວຸຕ຺ຕຖິວຸກາສຕິກຕາຍາຕິ ຈ ຕ຺ລຄໍ ກຸຕາກເຈເຕຈເສເຕ ຈຸຕ຺ຕໍ ເຈເຣສ຺ສ ຕຈາກາຈຊີປເຕ຺ຕໍ ຍຸຄ຺ກາສ຺ສປິ ຫິ ວຸກາສຕິກສ຺ສ ຍາຍ ຕິສຊ຺ຊາຍ ກິຊ຺ຊິຍຕ຺ຕຍິ ເກາຊຕໍ ກຸຕ຺ຕໍ, ຈຕ຺ຕສີເສຕປິ ຕເຕາ ຈຸຊ຺ຊິຕສ຺ສ ປຸຕ ກຸຊ຺ຊິຕໍ ຕ ຈຊ຺ຕີ. ເຕນາຫ ຕິປິຊກຸຊ຺ຍອາກຍເຕ຺ວເຣາ “ອາສຕໍ ຈາ ເຣກ຺ລຍ຺ຍ ເກາຊຕໍ ຈາ”ຕິ. ວຸຕ຺ຕຖິປຶຓ຺ຖປາຕິເກາປິ ສຍາເຕາຕິ ຕິຄສ຺ສເຕຍຕ຺ຕຍິຊໍ, ເຈເຣາ ສປຈາຕຈາຣິເກາສຸປິ ວຸຕ຺ຕຊ຺ຊເຣຍຈ. ວຸຕ຺ຕຖສປຈາຕຈາຣິເກາປິ ຫິ ປຸເຣເຕາ ຈ ປຈ຺ຈເຕາ ຈ ອາຫຊກິກ຺ຍຍິ ອກ຺ກເຫຕ຺ວາຈ ຍເຣຊ຺ວາເຣ ຄເຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຊິສ຺ສຊ຺ຊເຕເຍຈ ກເຣາຕິ, ຕສ຺ຖາ ເຈເຣາ ວຸຕ຺ຕຖສປຈາຕຈາຣິກຕ຺ຕາປິ ສ຺ວາຕຕາຍ ກິຕ຺ລ ຕາຄຊາເຣສຕິ. ອຈ ກຖ຺ຖາ “ອຄຊາເຣສີ”ຕິ ອາຫ “ສເຈ ວຕກຕ຺ຕຍ຺ຍ ຕ ກເຫສ຺ສາຍີ”ຕິອາທິ. ປຕ຺ຖິຕາ ຫິ ຍາຕາປິຕຸຕໍ ອາຈຣິຍຸປຊ຺ຍາຍາຕໍ ຈາ ກາຕຕ຺ຕາ ອຕຸກ຺ກຫໍ ອຊ຺ຊຸປກ຺ກຕ຺ວາ ຄຸຕກ຺ກຊິສຸຕ຺ຖິກາ ຕ ກຈຕ຺ຕິ.

໑໒. ຍຊ຺ຍິປປ຺ຍາເຓາຕິ ຈຕຸເຫຕ຺ວາ ປຸຣິເສາ ຍຊ຺ຍິປປ຺ຍາເຓາ. “ລເຫຕ຺ວາ”ຕິປິ ເກຈິ. ຕິເຣາ ກເຣາຕ຺ຕິ ວຕາຍາຕິ ຕິເຣາກເຣາຕິຕິ ສາຫິປິການເຈຈເຕາ ອຍໍ ຕິເຣາກເຣາ-ສເຄ຺ກາຕິ ອາຫ “ຕິເຣາກເຣາຫິຍຕ຺ຕິ ກເຣາເຕ຺ວ ກຸຍ຺”ຕ຺ຕິ. “ຕິເຣາກເຣາຫິຍາ”ຕິ ຈຕ຺ຕເຣຕ຺ຕ “ຕິເຣາກເຣາຫິຍ”ຕ຺ຕິ ກເຣາເຕ຺ວ ກຸຍ຺ ຈຸຕ຺ຕໍ. ຕິເຣາກເຣາຫິຍ-ສເຄ຺ກາ ຈາ ອຍໍ ສາຫິປິການປຣິຍາເຍາຕິ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕາ ອາຫ “ອຈ ຈາ”ຕິອາທິ. ຕໍ ປຣິກ຺ກິປິຕ຺ວາຕິ ຕໍ ສຍເຕ຺ຕເຕາ ລິປິຕ຺ວາ, ປຣິເຕາ ຊາຕ຺ຕິຕ຺ວາຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ເຕນາຫ “ສຍເຕ຺ຕເຕາ ກຕ຺ວາ”ຕິ. ຊິກຕ຺ຕິປຕິຣູປເກາປິ ຕິປິເຕາ ໂຫຕີຕິ ອາຫ “ເຕຕາຕິ ອຍຍິ ຈາ”ຕິອາທິ.

໑໓. “ອຈ ເຕາ ອາຍສ຺ເຕາ ສຸຊິຕ຺ຕສ຺ສ ປິຕາ ສເກ ຕິເວສເຕ ປຫີຕໍ ລາຄຕີຍໍ ເກາຊຕີຍໍ ປຊິຍາຄາເປຕ຺ວາ ອາຍສ຺ເຕາ ສຸຊິຕ຺ຕສ຺ສ ກາລໍ ອາເຣາເຈສິ – ‘ກາເລາ, ຕາຕ ສຸຊິຕ຺ຕ, ຕິຊ຺ຊິຕໍ ກຕ຺ຕ’ຕ຺ຕິ” ວຈໍ ກາລໍເຣາຈຕສ຺ສ ປິຍຕ຺ຕຍໍ ອຕາຣຸຍ຺ຫຕ຺ຕາ ອາຫ – “ກິຕ຺ຕາປິ ປິຍຕ຺ຕຍໍ ກາລໍເຣາຈຕໍ ຕ ຈຸຕ຺ຕ”ຕ຺ຕິ. ອາເຣາຈິເຕເຍຈ ກາເລຕິ “ກາເລາ, ຕາຕ ສຸຊິຕ຺ຕ, ຕິຊ຺ຊິຕໍ ກຕ຺ຕ”ຕ຺ຕິ ກາເລ ອາເຣາຈິເຕເຍຈ. ເຕ຺ວ ປຸເຣຕ຺ຖາຕິ ກຫາປຕປຸຊ຺ຊາຊ຺ຖາ ສຸຈຓ຺ຓປຸຊ຺ຊາຊ຺ຖາ.

ເປຕ຺ຕິກຕ຺ຕິ ປິຕິເຕາ ອາກຕໍ ເປຕ຺ຕິກໍ. ຕິຫິຕຕ຺ຕິ ຄຸຍິກຕໍ. ປຍຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຈຊ຺ຊິຈເສຕ ປເຍາຊິຕໍ. ຕຊ຺ຊິຕເລິປໍ ກຕ຺ວາ ເຈຊິຕຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຍຈາ ອຍ຺ຍາຕຕ຺ວາປິ “ປິຕາຍຫໍ ຄຕໍ ລຊ຺ຊາ, ສຸຫໍ ຊີຈຕິ ສຊ຺ຊເຍາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ, ວຈໍ ຕຊ຺ຊິຕເລິປໍ ກຕ຺ວາ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຄຊ຺ຊຕ຺ຕາ. ປິຕາຍຫເຕາ ອາກຕໍ, ປິຕາຍຫສ຺ສ ຈາ ຕ຺ລຄໍ ເປຕາຍຫໍ. ປຕ຺ຕຊິຕລິຊ຺ຄຕ຺ຕິ ສຍເຫເຈສໍ. ຕ ຣາຊກິເຕາຕິ ອປຣາຄກາຣເຫາ ຕ ຣາຊກຸລີ ກິເຕາ. ເຍສໍ ສຕ຺ຕກໍ ຄຕໍ ກຫິຕໍ, ເຕ ຕ຺ລເຫາຍິກາ ປລິຕຸເຄ຺ຄາ ປຶຍຕ຺ຕເຕາ.

ຊິກຕ຺ຕິປຕິຣູປເກາຕິ “ເຕຕາ”ຕິ ປຊໍ ສຕ຺ຄາຍາຫ. ຕໍຕິຄາຕຕ຺ຕິ ຕໍ ຄຕໍ ຕິຄາຕໍ ກາເຣຫຍສ຺ສາຕິ ຕໍຕິຄາຕໍ. ອສ຺ສາຕິ ປຈ຺ຈຕ຺ຕຈເຈຕສ຺ສ, ປຄສ຺ສ ຈາ. ກຍຕ຺ຕິ ຊິຕ຺ຕສ຺ສ ວຸຕ຺ຕຖາການເຣຕ ປຈຕ຺ຕກໍ ອຊິເປ຺ຍຕໍ, ຕ ຍາການກໍ, ຕາປິ “ກາຍຕິ ວຕຖາ”ຕິ ວຈໍ ຈຸຕ຺ຕໍ ອາເຣຍຸຫກຍຕ຺ຕິ ອາຫ “ຊິຕ຺ຕຕາເຣສາຕິ ອເຕ຺ວາ”ຕິ. ລຍຸຕິຕຕ຺ຕິ ເຕເຕຈ ຊິຕ຺ຕຕາສກເຍຕ ສກາລສຣີເຣສ຺ສ ລຍຸຕິກາເຈາ. ຊິເສສເຕາ ປຕ ຫຄຍໍຍສຈລຕ຺ຕິ ອາຫ “ກາຍກເຍ຺ຍາ ຫຄຍໍຍສຈລຕ”ຕ຺ຕິ. ເລິຍຫໍເສາຕິ ເຕຕ ກເຍຕ ເຕຕ ລຍຸຕິເຕຕ຺ຕ ສກາລສຣີເຣລິຍາຕໍ ຫຊ຺ຊກາເຈາ, ເສາ ປຕ ເຕສໍ ກິຕ຺ຕິຍໍ ຕາກຄຕ຺ຕາຕໍ ຊິຍ ວຸຊ຺ຊິຍຸຕຕາຕິ ອາຫ “ເລິຍາຕໍ ຫໍສຕໍ ວຸຊ຺ຊກາເຈາ”ຕິ.

໑໘. ອຕ຺ຕາຕີ ປຈ຺ຈຕ຺ເຕ ກເຣາຕຈຕໍ, ສຍນ຺ຕີ ອເຕ຺ຖາ. ເຂຈຊ຺ຊາຕຕ຺ຕີ ອຕຊ຺ຊຕ຺ຕີເຍາ ສຕ຺ຕາຍາທ. ເຂຈຕາຂກາຕຕ຺ຕີ ຕຊ຺ຊຕ຺ຕີເຍາ, ປຣິຍາຍຈຕໍ ຈາ ໑ຕໍ ເຂຈກຕ຺ຕາຕໍ ສຍຸປຸຕ຺ຕຄາລຈເຍາກາ ຫຸຕ຺ວາຕີ ອຍໍ ເລີເກາ ຕາຍ ອຕ຺ຕາຕໍຈ ຍິເຕ຺ຕຕີ, ຕສ຺ມາ ສາປີ "ຕຼຂາຕິ ອຫໍ ອຕາຈາ ຂາຕາ"ຕີ ອຕ຺ຕາຕໍຈ ຍິຕ຺ຕຍຍາຕາ "ອຍໍ ອຊ຺ຊ ອາກາຍິສ຺ສຕີ, ອຊ຺ຊ ອາກາຍິສ຺ສຕີ"ຕີ ອຕ຺ຖ ຈສ຺ສາຕີ ຂາຫີ ຕ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕາ ໑ຕໍ ຕິສ຺ສາຍ ຍຍາ ຂາເຣກາປີ ຕ ລເຕ຺ຖາ, ຍສ຺ສ ອາຕຸກາເຈຕ ຂີເຈຍ຺ຍາຍິ, ຕຼເຕາ ຈາຍິປຣິຫີຕາ ອຊ຺ຊເຕາ ຈາຕີ ສຍຸປຸຕ຺ຕຄາລຈເຍາກາ ຫຸຕ຺ວາ ກຸລຣຸກ຺ຂປຕິຕ຺ຖາປເຕ ຕີຂສຂີສຕ຺ຕາ ກຸລຈໍສປຸຕິຕ຺ຖາປເກາ ປຸເຕ຺ຕາ ຕຼຂ ຕີຂເກາຕີ ອຂິເປຸເຕາຕີ ອາຫ "ກຸລຈໍສຕີຂກໍ໑ກໍ ປຸຕ຺ຕ"ນ຺ຕີ. ສໍ ຕາຍ ຂຕໍ, ຕສ຺ສ ປຕີຕີ ສໍປຕີ, ຂຕຈາ ຍິກຈສຍຸເຕ຺ຕາ ຂິຕ຺ຖຂຍິກສຍຸຣາຍິກຫີຕາຈຫຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ຫີຕຕ຺ຕີ ສາປເຕຍ຺ຍໍ, ຕເຂຈ ຂຕໍ ຍິກເຈາຕີ ອາຫ – "ຕຼຍໍ ສາປເຕຍ຺ຍໍ ໑ຈໍ ຍຫຕ຺ຕີ ອຍຸກ຺ກໍ ຍິກຈ"ນ຺ຕີ.

໑໙. ຕຼຕີຕໍ ກຸຍາຣີກາຈປຸຕ຺ຕີເຕາ ປຕ຺ຖາຍ ປຊ຺ຊີຍຈຍເຕາ ຂຸຣໍ ອສຕີ ຍິຕາເຕ຺ຖ ອຕ຺ຖເຍ ອຕ຺ຖເຍ ສຕ຺ຕາເຫ ກຕ຺ຕາສຍສຕ຺ຕີເຕ ຕຕິເຍ ອາຈເຕ຺ຕ ກຕິປຍາ ເລີຫີຕປີຂຸອກາ ສຓ຺ຖຫີຕ຺ວາ ອກ຺ກຫີຕປຸຕ຺ຕາ ໑ຈ ກິຊ຺ຊຕ຺ຕີ, ຕເຕາ ເລີຫີຕໍ ປຕ຺ຕສຕີ, ຕຕ຺ຖ ຕຸກຸສຍຕ຺ຕາ ປຸປຸສຍຕ຺ຕາ ຈາຕີ ອາຫ – "ປຸປຸຕ຺ຕີ ຕຸກຸກາເລ ຕຸປຸຕ຺ຕເລີຫີຕສ຺ສ ຕາຍ"ນ຺ຕີ. ກຕ຺ຂປຕິຕ຺ຖາຕຕ຺ຖາເຕຕີ ຍສ຺ມິ ຂຸກາເຍ ຂາເຣກາ ຕິຕ຺ຕຕຸຕີ, ຕສ຺ມິ ປເຂເສ ສຓ຺ຖຫີຕ຺ວາຕີ ຕິຕ຺ຕຕີຕ຺ວາ ກິຊ຺ຊຕີຕີ ອກ຺ກຫີຕປຸຕ຺ຕາ ໑ຈ ກິຊ຺ຊຕ຺ຕີ ອຍຕິຍຸຕາສໍ ສກາເຈາ ເຂາເສຕາຕີ ເລີຫີຕຍເລຕ ສຸເຕ຺ຖ ຈຕຸຍິຕ຺ຕີ ປລ຺ລິຕເລີຫີຕຕ຺ຕາ ອຕາຍຍຕ຺ຕາ ຈ ຕຫາຕເຕາ ປຣໍ ຈຕຸຕ຺ຕຂີຈສເຕາ ປຕ຺ຖາຍ ສຸເຕ຺ຖ ກຕ຺ຕາສເຍາ ສຸເຕ຺ຖ ປຕ ຈຕ຺ຕຸຍິສາຕາປິຕຸສຸ ໑ກຈາຣໍ ສຕ຺ຕີປຕິເຕສຸ ຍາຈ ສຕ຺ຕ ຂຈສາຕີ ເລຕ຺ຕເຍຈ ເຫາຕີ ກຕ຺ຂສຓ຺ຖຫຕສ຺ສ ປຣິຕ຺ຕສ຺ສ ເລີຫີຕເລປສ຺ສ ຍິຊ຺ຊຍາຕຕ຺ວາ. ເກຈິ ປຕ "ອຕ຺ຖຍາສຍຕ຺ຕຍິ ເລຕ຺ຕເຍຈາ"ຕີ ຈຕ຺ຕີ. ຂາຫາຍຕ຺ຕີ ອຂິກເຣເລາ ກຸຍຸຕ຺ຕີ ອາຫ "ປຸຣາຕຕຸຕີຍິກາຍ ຍາ ຂາຫາ, ຕ໓ ຕໍ ກເຫຕ຺ວາ"ຕີ. ຕຸປເຍາກເຕ຺ຕ ກຸຍຸຈຕຍິ ຍຸຊ຺ຊຕີເຍຈ ຍຂາ "ສຸຂິຕ຺ຕສ຺ສ ປິເຂສຸ ກເຫຕ຺ວາ"ຕີ.

ປຸເຕ຺ຕປິ ປຕ຺ຕຕ຺ຕນິກ຺ກຸປຂາຕໍ ສກ຺ກາຈເຕາ ອປຕ຺ຕເຕ຺ຕ ນິກ຺ກຸປເຂຕີ ປິຣາຂິກໍ ສກ຺ກາຍ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕີ ອາຫ – "ປເຍປິຣາຂິກນິກ຺ກຸປເຂ ອຕ຺ຖປິເຕ"ຕີ. ຈຸຕ຺ຕເຍຈຕ຺ວາ ຍິກາເຈເຕ຺ຕາ ອາຫ – "ກກເຈາ ກິຣ ປເຍເຂາຂິຍ"ນ຺ຕີອາຂີ. ໑ຈຣຸປຕ຺ຕີ ປິຣາຂິກປຕ຺ຕຕ຺ຕີຍາ ອຕຸຣຸປໍ ຕິຂສ຺ສຕຍຕ຺ຕເຕ຺ຕາຕໍ, ສຊ຺ຊາຂີເສສປຕ຺ຕຕ຺ຕີຍາ ອຕຸຣຸປຍິ ອຊ຺ຊາຈາຣໍ ຕາກໍສຸເຍຈ. ເຕເຕຈາຫ – "ອຈເສເສ ປຕ຺ຕາ ລຸຕ຺ຖກາປຕ຺ຕີກ຺ກເຕ຺ຖ ໑ຈ ປຕ຺ຕເປສີ"ຕີ. ຕຼຂຕ຺ຕາ ຈຸລ຺ລຈ຺ຈຍາຂີຕໍ ປຕ຺ຕາຕ຺ຕ ລຫຸກາປຕ຺ຕີກ຺ກຕ຺ຕາຕໍ ສກ຺ກາຈຍຕ຺ຕໍ ສກ຺ກາຍ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຕ ປຕ຺ຕາປຕ຺ຕີກ຺ກຕ຺ຕາຕໍ ອຕຈເສສເຕາ ປຕ຺ຕຕ຺ຕຕ຺ຕາຈ. ປເຍເຂາຂິຍໍ ປຕ຺ຕາຕ຺ຕ ລຫຸກາປຕ຺ຕີຕໍ ສກ຺ກາຈຈເຕຕເຕຈ ຂຍຸສຕາປຕິສ຺ສ ນິກ຺ກຸປຂປຕ຺ຕຕ຺ຕີຍາຈຕາ ຍິເສສເຕາ ກຣຸກາປຕ຺ຕີປຕ຺ຕຕ຺ຕີຍາ ປິຕິເຍາກຸຕ຺ຖສ຺ສ ຈ ເຫຕຸກຸຕາຕີ ຂຕ຺ຖຕ຺ຕາ. ເກຈິ ປຕ "ຕສ຺ມິ ຕສ຺ມິ ປຕ ຈຕ຺ຕສ຺ມິ ອຈເສສປຕ຺ຕາລຸຕ຺ຖກາປຕ຺ຕີກ຺ກເຕ຺ຖ ໑ຈ ປຕ຺ຕເປສີຕີ ຕຼຂໍ ຕ຺ວາຂສເຍ ຈສ຺ສ ເຈຣຊ຺ຊາຍໍ ຈຸຕ຺ຕຈສ຺ສຸຕ ກກເຈາ ຕເຕາ ປຕ຺ຖາຍ ອຕ຺ຖຈສ຺ສຸຕ຺ຕເຣ ປຕ຺ຕຕ຺ຕນິກ຺ກຸປຂໍ ສກ຺ກາຍ ຈຸຕ຺ຕ"ນ຺ຕີ ຈຕ຺ຕີ, ຕໍ ຕ ສຸຕ຺ຕຣໍ ຕເຕາ ປຸເຕ຺ຕປິ ນິກ຺ກຸປຂປຕ຺ຕຕ຺ຕີຍາ ສກ຺ກາຈເຕາ. ເຕເຕຈ ເຈຣຊ຺ຊກເຕ຺ຖ "໑ກກິກ຺ກຕາປິ ຣຕ຺ຕິເຂ຺ຖເຂາ ຈາ ປຊ຺ຊີຍິກາຍ ຕຕ຺ຖ ຈສ຺ສໍ ຕຸປກຖ຺ຖາຍາຕີ ຈສ຺ສເຂ຺ຖເຂາ ຈາ ຕ ກເຕາ"ຕີ ຈ "ສາຍຍິ ປຈຕໍ ສຍຕສາຣຸປໍ ຕ ເຫາຕີ, ຕ ຈ ຈຕ຺ຖຕີ"ຕີ ຈ ຈຸຕ຺ຕໍ ອາຣາຂຍິສ຺ສຕີ ຍິຕ຺ຕ ກລິສ຺ສຸ, ອຊ຺ຊາສຍໍ ປຸຣຍິສຸ, ຫຂຍກາຫີຕີ ປຕິປຕ຺ຕີ ປຕິປຊ຺ຊີສ຺ສຕີ ອເຕ຺ຖາ. ໑ກໍ ສຍຍຕ຺ຕີ ໑ກສ຺ມິ ສຍເຍ, ປເຍເຂາຂິຍຕ຺ຕີ ອເຕ຺ຖາ.

ຍໍ ອາຂີຕຈຕ຺ຕີ ສຊ຺ຊເຕ຺ຖາ ນິກ຺ກຸປຂໍ ປຕ຺ຕເປເຕ຺ຕາຕີ ປເຍປິຣາຂິກນິກ຺ກຸປຂໍ ປຕ຺ຕເປເຕ຺ຕາ ອາຂີຕຈໍ ຂສ຺ສສ຺ສຕີຕີ "ຈຣໍ ເຕ, ເຍາຍປຸຣິສ, ອາສີຍິສສ຺ສ ເຍາຣຍິສສ຺ສ ຍຸເຂ ອຕ຺ຂາຕໍ ປກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຕ ເຕ຺ວຈ ຍາຕຸກາຍສ຺ສ ອຕ຺ຂາເຕ ອຕ຺ຂາຕໍ ປກ຺ຂິຕ຺ຕ"ນ຺ຕີອາຂີຕາ ຍໍ ອາຂີຕຈໍ ຂສ຺ສສ຺ສຕີ. ອກິຍິຕ຺ຕາເປສີຕີ ຕຼຍສ຺ສ "ປເຈຕ຺ຕສີ"ຕີ ອຍຍເຕ຺ຖາ ກຈໍ ລເຕ຺ຖາຕີ ອາຫ "ປເຈຕ຺ຕາປິ ຫີ"ຕີອາຂີ. ກາຍຍິຕ຺ຕາຕ຺ຕີເຈາປເຕາຕີ ກາຍຍິຕ຺ຕາຕ຺ຕີຈເສຕ ປເຈຕ຺ຕຈລເຕາ. ກສ຺ມາ ປເຕສ ເຍຸຕເຂຍຸຕ ອຕຕ຺ຕີເກາປິ ສຍາເຕາ ຕິກ຺ກຸຕໍ ອກິຍິຕ຺ຕາເປສີຕີ ອາຫ – "ຕິກ຺ກຸຕໍ ອກິຍິຕ຺ຕາປຕເຕ຺ຖາສາ"ຕີອາຂີ. ຕຕ຺ຖ ຕິກ຺ກຸຕໍ ອກິຍິຕ຺ຕາປຕຕ຺ຕີ ຍຸຕ຺ຕີປິປຕເຈເສຕ ຕີສຸ ຈາເຣສຸ ເຍຸຕເຂຍຸສ຺ສ ປເຈຕ຺ຕຕໍ.

ສເຕ຺ຕສຍິ ປຂາຕໍ ອຈຂາຣລາຍລຕ຺ຕາ ຍິຕາປີ ໑ຈກາຣໍ ອຈຂາຣລາເຕ຺ວາ ຍິຕ຺ຕາຍຕີຕີ ອາຫ "ເຕເຕຈ ອຊ຺ຊາຈາເຣຕາ"ຕີ. ອຕ຺ຖ ຫີ ກຕ຺ຂກາຣລາຕີ ຈຸຕ຺ຕເຕຍ຺ຍໍ –

"ເຍຸຕເຈາຍອກ຺ກຫລໍ, ຕຸສໍສເກ຺ກາ ຈ ຕາກິອາຍສຕໍ;

ປິຕໍ ຂສ຺ສຕສຈຕໍ, ຍາຍຕຍິຕີ ກຕ຺ຂເຫຕເຈາ ອຕ຺ຖາ"ຕີ.

ຕຼຂາຕີ ອຈຂາຣເລາຕ ຕິຈຕ຺ຕີຕຍຕ຺ວາ ຂສ຺ສຸຕຸກາເຍາ ອາຫ – "ກໍ ປຕ ອຊ຺ຊາຈາປີ ກຕ຺ກຸກຫລໍ ເຫາຕີ"ຕີອາຂີ. ຕຕຸ ຈ ຕາກິປຣາຍສຕຍິ ກາຍສໍສເກ຺ກາເຍຈ, ກສ຺ມາ ຕໍ ຍິສຸໍ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕີ? ຕຸກເຍສໍ ລຕ຺ຖຣາກຈເສຕ ກາຍສໍສເກ຺ກາ ຈຸເຕ຺ຕາ, ຕຼຕີຍາ ລຕ຺ຖຣາກຈເສຕ ຕາກິປຣາຍສຕໍ, ຈຕຸຈເສຕ ຈາ ຕໍ ຍິສຸໍ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕີ ຂຕ຺ຖາ. ກຂໍ ປຕ ກາຍສໍສເກ຺ກຕ ກຕ຺ກຸກຫລໍ ເຫາຕີ, ກຈຕ຺ຖາ ຕຕ຺ຖ ສຸກ຺ກເສາລິຕສ຺ສ ສຍຸກ຺ຈາຕີ ອາຫ "ຕຼຕີເຍາ ຫີ"ຕີອາຂີ. ລຕ຺ຖຣາກຸປຸຕ຺ຕີຈເສຕ ຕຼຕີຍາ ສຸກ຺ກເກາຕ຺ຖາເສາ ຈລິເຕາ ເຫາຕີ, ເສາປີ ກຕ຺ຂສຓ຺ຖາຕສ຺ສ ປຈ຺ຈເຍາ ເຫາຕີຕີ ອຂິປ຺ປາເຍາ. ຕຼຕີສຕ຺ຕາເຕປີ ຫີ ຣສາຂີສຕ຺ຕາຂາຕຸເຍາ ລຕ຺ຂຕ຺ຕີເຍຈ. ເຕຕາຫ –

"ອຕ຺ຂປຈ຺ຈຕ຺ຂປຣາຍສຕໍ ສາຂີຍຕ຺ຕີເຍາປີ ກຕ຺ກຸ ກລຫ຺ຸຕີ"ຕີ. ກລຸ໌ປເຂສຸ ປຕ "ກາຍສໍສກ຺ກາຂີຕາ ສຕ຺ຕປຸກາເຣຕ ກຕ຺ກຸກເຫເລາ ປິຕຸ ສຸກ຺ກເກາຕ຺ຖາສໍ ຍິຕາ ລຕ຺ຖຣາກຈເສຕ ຍາຕຸ ຍິກາຣປຸຕ຺ຕໍ ເລີຫີຕເຍຈ ກຕ຺ຂສຓ຺ຖາຕສ຺ສ ປຈ຺ຈເຍາ ເຫາຕີ"ຕີ ຈຸຕ຺ຕໍ. "ຍສ຺ສ ອຕ຺ຂປຈ຺ຈຕ຺ຂປຣາຍສຕໍ ສາຂີຍິຕ຺ວາ ຍາຕາ ປຸຕ຺ຕໍ ປຕີລກຕີ, ສເຈ ເສາ ອປເຣຕ ສຍເຍຕ ປຣິປຸຕ຺ຕິຕ຺ຖີເຍາ ຫຸຕ຺ວາ ຕາຂີສໍ ປິຕເຣ ຍຕຸສ຺ສຂາຕິກໍ ຂີຍິຕາ ເຈາເຣາເປຕີ, ປິຕຸຍາຕເກາຈ ເຫາຕີ"ຕີ ຈຕ຺ຕີ.

ຕໍອຸປຈີ ໑ກເຂສໍ ຍຸເຂຕ ອກ຺ກເຫສີຕີ ປຸຣາຕຂີຈຣໍ ເຂາຈຕ຺ຕີ ຕຕ຺ຖ ຍໍ ອຸປຈີ ອຕ຺ຖສ, ຕໍ ອຸປຈີ ໑ກເຂສໍ ປິຈີ. "ຈຕ຺ຖຕີ ຕຸຍຸກ຺ກໍ ເຍຸຕເຂຍຸເຍາ"ຕີ ປຸເຕ຺ຖ "ກປຸຕຸ ຈາ ຍາ ຈາ ກປຸຕຸ, ຍຍໍ ເຕຕ ອຕຕ຺ຕີກາ"ຕີ ຂສ຺ສເຕ຺ຕາ ອາຫ "ອຕຕ຺ຕີກາ ຍຍໍ ໑ເຕຕາ"ຕີ. ກິຕ຺ຕາປີ ຕາກິປຣາຍສເຕ ເຍຸຕເຂາເຣກາ ຕຕ຺ຕີ, ຕຈາປີ ຕາກິປຣາຍສຕກາເລ ຜສ຺ສຍາຂີຍຕຈເສຕ ອສ຺ສາເຂຍຕ຺ຕໍ ຕສ຺ສາ ອເຫາສີຕີ ກເຫຕຕ຺ຕໍ, ອຊ຺ຊາຈາ ກຕ຺ຂສຓ຺ຖຫຕໍ ຕ ສິຍາ ຂິຕ຺ຖຍກ຺ຂລິກາຍ ຕາກິປຣາຍສເຕຕ ຍຓ຺ຖຍຸສ຺ສ ຕິຕ຺ຕຕ຺ຕີ ອເຫາສີ, ຈຓ຺ຖປເຊ຺ຊາຕຍາຕຸ ຕາກິຍໍ ຍິຕ຺ຖິກາ ຜຣິຕ຺ວາ ກຕາ, ເຕຕ ຈຓ຺ຖປເຊ຺ຊາຕສ຺ສ ຕິຕ຺ຕຕ຺ຕີ ອເຫາສີຕີ ອາຫ "໑ເຕຕເຕຈ ຕເຍຕາ"ຕີອາຂີ. ປຸຣິສໍ ຕຸປຕິຕ຺ຊາຍຕີຕີ ຈາຕປິຕາຂີຕາ ຂິຕ຺ວາ ຈາ ຂິຕ຺ຖປຸຕ຺ຕໍ ຈາ ປຸຣິສໍ ຕຸປຕິຕ຺ຊາຍຕີ. ຣາເຂາເຣາຂາ ຍິຍາຕີ ນີຫຍູອຂີເປ ກິຣ ໑ກິສ຺ສາ ຕຼຕີຍາ ຕຈາ ອເຫາສີ, ຕສ຺ມາ ໑ຈໍ ຈຸຕ຺ຕໍ.

ខ្លនាតិ ខ្លយិ្វ ចត្ថិ្វ អឃត្តិ ឃុជិន្តស្ស បុរាណក្ខតិឃិកា ឃំ ឞត្ថាឃាតិ ឃំ អព្ឍាចារំ ឞត្ថាឃ ឃុក្កិ ឞត្ថាឃ “យាតាបិតរោ ច ឞត្តិបតិតា ហោន្តី”តិ ចុត្តំ, យាតា ច ច្តុតុ ហោតីតិ លោហិតំ ឞត្ថាឃ តត្ថ ឞត្តិបតិតា ហោន្តីតិ អឞទ្ធ្យុចរេត ឧកាស្មិ ឌារេត ឞយាកតា ឞក្កតា ហោន្តិ យាតា ច ច្តុតុ ហោតីតិ ខ្លតំ ច្តុឞយឃំ ឞត្ថាឃ ចុត្តំ, ត លោកឞយញ្ញាកឞេស្ស លក្កតជីចឞយត្តំ កត្តុខ្លាតិ តត្រួបាកឞត្តា, កត្តុខ្លាតិ ចុត្តំ ហោតិ ត-ការស្ស ឆ-ការោ កតោតិ ដដ្ឋាំ អឆ ចា កត្ថុតោ ច្តុបជ្ជតកតិឃា តិយិត្តុបដ្ឋានតត ឃុចតោ ឌីបតោ កន្តុតិ លន្ធុតារេត កចការិយិកក្ខុតា អខ្លតិ បចត្តតីតិ កត្ថុខ្លា, តត្ថ ច្តុបជ្ជតកឞត្តា បក្ខុបដ្ឋិតោ ហោតីតិ ច្តុបកតោ ហោតិ ឧត្ថ ច ត យាតាបិតុនំ ឞត្តិបាតំ ឃ្វលោកឃយាតោ ឞយីបេ ជិតោ តាយ ហោតិ, កម្មឃត្តុឃត្តិតោ បត ឧកោ ឞត្តា តស្មិ ឃ្វការេ តិខ្លាត្តុកតោ បុរិយឌាតិឃំ ជិតោ ឃេច កតិតិយិត្តាជីអារម្មណករណចឞេត ច្តុបបត្តាកិយ្យតោ ហោតីតិ អធិប្បាយោ

ឞត្តិបិតាតិ ឞយោឌាគេត ឞយាកយេត កត្ថុស្សាតិ កត្ថុន តិខ្លាត្តុកឞត្តុស្ស កត្ថុន តិខ្លាត្តុកឞត្តាបិ ហិ កត្ថុទាតិ ចុច្ចតិ ឃថាហ – “ឃថា ពោ បតាតគ្គុ, អញ្ញា ខ្លត្តិកា តច ចា ជឞ ចា យាឞេ កត្ថុ កុដ្ឋិតា បរិហរិត្វា ចិឌាឃន្តី”តិ (ឃ· តិ· ៦·១០៥)· កត្ថុចិ បត កត្ថុទាតិ យាតុកុច្ឆិ ចុរត្តា ឃថាហ –

“ឃយេកាទត្តិ បជយំ, កត្ថុន ចឞតិ យាណេចា;

អត្ថុដិតោច ឞោ ឃាតិ, ឞ កដ្ឋុ ត តិចត្តុតី”តិ· (ឌា· ១·៧៥·៦៩៦); –

ឧត្ថ ច កត្ថុតិ អត្តកាចការេច បចត្តតីតិ កត្ថុទា, កលលិជីអចត្វា ឆយ្យប្បុគត្តុ, តំតិស្សិតត្តា បត ឞត្តឞត្តារោ “កត្ថុទា”តិ ចុរត្តា ឃថា “យញ្ជា ច្តុកដ្ឋិ ករោន្តី”តិ· តំតិស្សឃកាចតោ យាតុកុច្ឆិ “កត្ថុទា”តិ ចេជិតខ្លា· កត្ថុទា ចិឃាតិ ចា· ឃថា ហិ តិចាឞដ្ឋានតាឃ ឞត្តាតំ ឃ្វចរកោ “កត្ថុទា”តិ ចុច្ចតិ, ឧចំ កត្ថុឞេយ្យកាតំ ឞត្តាតំ ឃាច អភិឌាតិ តិចាឞដ្ឋានតាឃ យាតុកុច្ឆិ “កត្ថុទា”តិ ចុរត្តាតិ ចេជិតខ្លា· អចក្កត្តិ ហោតីតិ តិខ្លាត្តិ ហោតិ·

អារក្ខចេចតាតិ តស្ស អារក្ខត្ថាឃ ជិតា ចេចតា· អស្ស តំ អព្ឍាចារន្តិ ឞយ្ខុត្ថុ· តថា តិដ្ឋារេស្សុត្តិ តថា យហត្តំ ឞត្ថុ កត្វា តិដ្ឋារេស្សុំ· កិញ្ចាបិ ខ្លឆ បិញ្ញខ្លឃំ អាកាឞដ្ឋចេចតា ចិស្ឞុំ ត អាកតា, តថាបិ ឞត្ថុស្ស អត្តុស្សាចតេ អឃយត្តុកយាតិ ជេស្សតំ ចាតុយហារាជិកចេចតាឃោ ខ្វិតា កត្វា អាកាឞដ្ឋចេចតា ចិស្ឞុំ ចុត្តា· ពោគត្ថ អាកាឞដ្ឋកាតំ ចិស្ឞុំ កហិតត្តា ចាតុយហារាជិកាតិ បរិកណ្ឌុបខ្លតដ្ឋកា ចេជិតខ្លា· ខ្លតិហាតិ តិបិតឞយុគាឃោ ឧចំឞត្ថុស្ស អត្ថ ជដ្ឋខ្លាតិ អាហ “ឧច”ន្តិ· ពណោត ម្យុហុត្តុតាតិ បជន្វឃំ ចេចចតកាចតោ ឞយាតត្ថុយេចាតិ ជដ្ឋខ្លាំ· ឧកកោលាហលយហោសីតិ ជេចព្រាហ្មលោកេសុ ឧកកោលាហលយហោសិ· កិញ្ចាបិ ហិ ឞោ ឞត្ថុ ឃាច ព្រាហ្មលោកា អត្ថុកដ្ឋិ, តថាបិ ត ឞោ យត្តុស្សាតំ ចិឞយោ ពោឞំ ទ្ធុបំ ចិឃ, ពោគេច កិក្លុ បុច្ឆិសុ – “កដ្ឋិ គោ ត្វំ, អាចុឞោ បុជិត្តុ, អតភិរតោ”តិ·

៦លិ·“ឧចំ យាតាបុត្តាតំ បត្ថុខ្លា ឞចលិ អហោសិ, បិតា បត ចិប្បជិឞារាភិក្ខុតោ ចិហាសី”តិ ចចតតោ ឃុជិន្តស្ស តស្មិ អត្តការេច អរហត្តាធិកយោ តារោហោសីតិ ចិញ្ញាឃតិ· ពេចិ បត “បុខ្លោកតបុញ្ញាតាឃ ចោឌិឃាតស្ស កត្តាកុលបុត្តស្សាតិ ចុត្តត្តា ឃុជិន្តោ តំ កុក្កុច្ចំ ចិនោរេត្វា អរហត្តំ ឞត្ថាការិ, ពោគេច បត្ថុខ្លា អត្តុញ្ញាតា”តិ ចជន្តិ· តំ បិញ្ញខ្លឃា អដ្ឋកថាឃ ច ត ឞយេតិ· បុខ្លោកតបុញ្ញាតា ច អប្បយាណា តាជិឞស្សបិ អត្តុរាកតបិបកម្មស្ស ចឞេត អឌាតឞត្តុតោ ចិឃ អធិកយត្តុរាឃជស្សតតោ· កតាកតាតុឞោចតលក្ខណំ កុក្កុច្ចំ ខ្លឆាជិប្បេតន្តិ អាហ “អព្ឍាចារហេតុកោ បច្ឆាតុតាបបិ”តិ· កតំ អព្ឍាចារំ បដិច្ច អតុឞោចតចឞេត ចិទ្ធុបំ ឞរណំ ចិត្តតំ ចិប្បជិឞារោតិ អាហ “ចិប្បជិឞារោតិបិ តស្សេច តាយ”ន្តិ· កុដ្ឋិតំ កតំ កិរិឃាតិ កុកតំ, កុកតយេច កុក្កុច្ចន្តិ អាហ “កុដ្ឋិតកិរិឃាកាចតោ កុក្កុច្ច”ន្តិ· បរិឃាជិន្តុយំឞលោហិតត្តាតិ បរិក្ខិណយំឞលោហិតត្តា· អចិប្បរិកោតិ ច្តុឞេដ្ឋឞាឌីសុ ព្យាបិរេហិតោ, អព្យាចេជាតិ អត្ថោ· ចហដ្ឋិន្តាតិ លិត្តុចហោ, ការចហេតត លិត្តុក្ខុត្តុតិ ចុត្តំ ហោតិ· តំ តំ ចិត្តឃីតិ “ឃជិ អហំ តំ បិបំ ត ករិស្សំ, ខ្លយេ កិក្ខុ ចិឃ បរិបុណ្ណឞីលោ អស្ស”ន្តិអាជិតា តំ តំ ចិត្តឃិ·

៦ប័·ឧចំក្ខុតត្តិ កិឞលុតាជិកាចប្បត្តំ· កណឞដ្ឋលិកាបឞេទ្ធោតាតិ កណេ ឌតឞយាកយេ ឞត្តិបតតំ កណឞដ្ឋលិកា, កណឞដ្ឋលិកាឃេច បឞេទ្ធោ កណឞដ្ឋលិកាបឞេទ្ធោ, ពោគ· ឃស្សាតិ ឃេ អស្ស· កចាចាក្ខុកាតិ ចិស្សាឞិកការេចតេច កចាករណេ ចាក្ខុកា, ឃុខេត ចត្តំ ឞក្កុណេយ្យា, ឃុខឞក្កុឞាតិ អត្ថោ· បឞាឆស្ស បយាណតោ ច្តុតាឆិកត្តំ ឞខ្លុគា ឞខ្លុឞំ តត្តិតិ អាហ “បឞាឆបតិដ្ឋានតាកាឞស្ស ឞយ្យុណ្ណុត្តា”តិ· ឌាតិតិ ខ្លយិ្វ អត្ថ ឧតរហិ-ឞទ្ធុ អត្ថិតិ អាហ “ឌាតិតិ តិបិតោ”តិ· គោ-ឞទ្ធុបិ តុ-ឞទ្ធុ ចិឃ ឃុច្ឆតត្ថាតិ អាហ “កច្ចិត្តុ ត្វ”ន្តិ· តយេច អតភិរតិត្តិ ពោហិ កិក្ខុហិ ឃុច្ឆិតំ តយេច កិហិកាចបត្តាកាវំ អតភិរតិ· “តយេចា”តិ អចធារណេត តិចត្តិតយត្តំ ជស្សេត្តុ អាហ “អធិកុឞលិត”ន្តិអាជិ· អធិកុឞលិ ឆយ្ខុ ឞយេឆចិបស្សតាជោឃា· អត្តិតិ ចិឞឃកាចេត ចិទ្ធុ បរិចត្តតំ ឞត្ថាឃ ចុត្តំ, ត បិបស្ស ចត្តុយាតតំ ឞត្ថាឃ, អត្តិ ចិឞឃកាចេត ចិទ្ធុ បរិចត្តតីតិ ចុត្តំ ហោតិ· ពោគាហ – “តិច្ចកាលំ អភិម្យុហំ ចិឃ ឃេ តិដ្ឋុតី”តិ·

ឃំ ត្វត្តិ ឧត្ថ ឃត្តិ ហេតុអត្ថ តិបិតោ, ករណត្ថ ចា បច្ចត្តចចតត្តិ អាហ “ឃេត បិបេតា”តិ· អតេកបរិឃាឃេតាតិ ឧត្ថ បរិឃាឃ-ឞទ្ធុ ការណចចតោតិ អាហ “អតេកកាការណោតា”តិ· ចិរាកត្វាឃាតិ កចកោការោកុ ចិរជ្ជតត្វាឃ· គោ រារេកត រជ្ជតត្វាឃាតិ កចកោការោកុឃេច រារេកត អរជ្ជតត្វាឃ· ពោគាហ “ភកចតា ហី”តិអាជិ· ឧឞ តយោ ឞត្ថុបជេស្វុតិ អធិប្បាយិកយត្តំ ឞត្ថុបជេសុ អតិជិស្សតិ· ខ្លតំ បតេត្ថ បរិឃាឃចចតឃត្តត្តិ “ចិឞំឃោកាឃា”តិអាជីសុ ឞត្ថុបជេសុ “កិលេឞេហិ ចិឞំឃុជ្ជតត្វាឃា”តិអាជិតា បជត្ថចិកាចតចឞេត ចុត្តបរិឃាឃចចតំ ឞត្ថាឃ ចជតិ· ត ឞំឃុជ្ជតត្វាឃាតិ កិលេឞេហិ ត ឞំឃុជ្ជតត្វាឃ· អក្កហណត្វាឃាតិ កិលេឞេ អក្កហណត្វាឃ, កចកោការេ ចា តណ្ហាជិដ្ឋិចឞេត អក្កហណត្វាឃ· ត ឞក្កហណត្វាឃាតិ ឧត្ថាបិ ខ្លយិតាច តយេត អត្ថោ ចេជិតខ្លា·

តិខ្លាត្តិតលោក្ខុត្តរតិខ្លាតេយចាតិ ឞខ្លារេហិ តិក្ខន្តំ ចិចិត្តំ, តតោឃេច លោកតោ ច្តុត្តិណ្ណត្តា លោក្ខុត្តរំ តិខ្លាតំ· យជតិយ្យុជតាឃាតិ ចាតិ ឧត្ថ អចុត្តឞយុច្ចឃត្ថេត ចា-ឞទ្ធេត អាជិអត្ថេត ខ្លតិ-ឞទ្ធេត ចា “បិបិឞចិតឃាឃា”តិអាជិ ឞត្ថុំ ឞក្កហិតត្តិ ដដ្ឋាំ· តិខ្លាតំ អារម្មណំ កត្វា បចត្តយាតេត អរិឃយគ្គេត បហីឃយាតា រាកយាតយជាជោឃា តំ បត្វា បហីឃត្តិ តាយាតិ អាហ “ឃត្វា បត តំ អាកម្មា”តិអាជិ· តត្ថ តំ អាកម្មាតិ តិខ្លាតំ អាកម្ម បដិច្ច អរិឃយគ្គស្ស អារម្មណបច្ចឃកាចហេតុ· យាតយជបុរិឞយជាជោឃាតិ ឧត្ថ ឌាតិអាជិ តិស្សាឃ ឞេឃ្យស្ស “ឞេឞយ្យាហយិ្វ”តិអាជិតា ច្តុបជ្ជតកយាតោតាឃេច

ยะะตตะะ้ะ ยะะาติ ยาคยะะา បុរិរេយាំ ចុច្ចតិ បុរិរេយាតេតា, "អហំ បុរិរេយា"តិ ឧប្បជ្ជកយាតេតា "អរេទូល្លួរេចតេរេយត្តំ តិស្សាយ បចចេត្តា យាតេតា, រាគេកា ឲច ចា បុរិរេយតោ"តិ តេពជិ៍ អាជិ-រេងេ្កត ពាលយេនេយាត្តតយតាជិ៍ រេក្កាល្យាតិ ៈ យហាកល្ហិបេះ បត យេឆ្សិយកល្ហិបេះ ច "បុរិរេយតោ តាយ រេយុ្កចា"តិ ចុត្តំ, តំ ឆ្លេដ យុត្តំ ចិយ ត ជិស្សតិ៍ ត ហិ "កកចតា រេយុ្កចស្ស ចិតាយាយ ឆេយ្ខា រេនរិតោ"តិ ចត្តំ ចេ្កតិ៍ តិយុ្កាតិ ចិកតយតកាចា៍ ត្អយេយេច ហិ អត្ថំ ងេស្សត្តំ "អយតា"តិ ចុត្តា៍ យតា តិយុ្កឹយត្តិ ឲត្ត អយតកាចំ ចិតាយំ កេឆ្តុិតិ យតតិយុ្កតោ ឲរេ តេយា រេរេរេបេរេរុបិ៍

កាយបិបិរោតិ កាយាត់ បិត្យុកេឃ្យតា, កាយតល្យាតិ អតេត្ថា៍ អាលឹយត្តិ អកិរេយិតត្តេេ្កត រេរេចិយត្តិតិ អាលយា, បញ្ហា កាយក្យុលាតិ អាហ "បញ្ហា កាយក្យុលាលយា"តិ៍ បញ្ហារុ ហិ កាយក្យុរេលារុ ល្ខេត្តរាកប្យហាតតេតេច បញ្ហា កាយក្យុលាបិ បហឹតា តាយ ហោត្តិ, តេតតេច "រេយា, កិក្ខុរេច, រុេរេបរុ ល្ខេត្តរាកេ"តិអាជិ (រេំ៍ តិ៍ ១៍១១១) ចុត្តំ៍ បញ្ហាកាយក្យុរេលារុ ចា អាលយា បញ្ហាកាយក្យុលាលយា៍ អាលឹយត្តិ អល្លិយត្តិ អកិរេយតេចរេរេត រេរេចត្តិតិ អាលយាតិ ហិ តល្យាចិនរិតាត់ អតិចេត់ តេត្យុយកចេ្កត្តិ តឹរុ ក្យុឹរុ កយុ្កកិរេលរេចិបិកា ចេ្កតេេ្កត ចេ្កំ៍ ចិរេន្ទតឹតិ បលុ្ហតិ៍ "ចិរេន្ទតឹតិ កាយចិតារេរា ចុរេត្តា, តិរុន្ទឹតិ ឲកប្យហាតេរត ចិតារេរា"តិ កល្ហិបេរុ ចុត្តំ៍ ចិរាតេកា តិតេរាតេឆាតិ រាយត្តាតេចាតេតាយបិ "តល្យាក្លេយា"តិ អតិកតត្តា តល្យាយ ឲច ចិរេន្ទត់ តិរុន្ទតេញ្ហា ចុត្តំ៍

ចតេស្សា ឃោតិឃោតិ ឲត្ត ឃោតឹតិ លត្ត្កតេពេ្ការេរុបិ ការេលស្សបិ បស្សាចយក្កស្សបិ តាមំ៍ "ចតេស្សា តាកឃោតិឃោ (រេំ៍ តិ៍ ១៍១៣១-១៣១) ចតេស្សា រុបល្ហឃោតិឃោ"តិ ឲត្ត ហិ លត្ត្កតេពេ្ការេរា ឃោតិ តាយ៍ "ឃោតិ ហេហា ក្យុមិង ចលស្ស អតិកយាយា"តិ (យ៍ តិ៍ ១៍១១៩) ឲត្ត ការេលំ៍ "ត ចាហំ (ពាហុកំ ហ្វាមិ, ឃោតិងំ យត្តិរេយុ្កច"ត្តិ (យ៍ តិ៍ ១៍៣៥លិ; ឆ៍ ប៍ ១៥៩) ឲត្ត បស្សាចយក្កា៍ ត្អេដ បត លត្ត្កតេពេ្ការេរា "ឃោតី"តិ អតិប្បេតោ៍ ឃចត្តិ តាយ រេត្តា អយិស្សិតាបិ រេយាតងាតិតាយ យិស្សិតា ហោត្តិតិ ឃោតិ៍ រេរា បត អត្តេតា អល្ហាជិរុ្កប្យត្តិជ្ជាតចិរិជ្ជេ លត្ត្កាត់ កាករេរា បចត្តិចិរេរេរា, រេរា ច អល្ហងេលិតាុងរំរេរេងេឆ្កបបិតិកចេរេត ចត្យុត្តិឆា៍ ចុត្តតេញ្យាំ "ចតេស្សា តេឆា ត្អយា, រេរិបុត្ត, ឃោតិឃោ៍ កតយា ចតេស្សា? អល្ហងា ឃោតិ ងេលិត្យុងា ឃោតិ រំរេរេងា ឃោតិ ឆ្កបបិតិកា ឃោតី"តិ (យ៍ តិ៍ ១៍១៣៩)៍

តត្ថ អល្ហេ ងាតា អល្ហងា៍ ងេលិត្យុមិ ងាតា ងេលិត្យុងា៍ រំរេរេងេ ងាតា រំរេរេងា៍ ចិតា ឲតេហិ ការេលហិ ឧប្បតិត្វា ចិយ តិត្តត្តាតិ ឆ្កបបិតិកា៍ ឲត្ត ច រេបតេលិតេ តិរេន្ធាតេ យតុរេស្សរុ ច អល្ហងាតេយា ចតេស្សាបិ ឃោតិឃោ រេយុ្កចត្តិ, យតុរេស្សរុ បតេត្ត តេពជិតេច ឆ្កបបិតិកា ហោត្តិ យហាបគ្យុយក្យុយារាតេយា ចិយ៍ អល្ហងាបិ តេពាត្តបុត្តា តេក្ខាតិយតេចរា ចិយ, រំរេរេងាបិ បគ្យុយកាញុតេ តិត្តត្តរេបិក្លរេរាតិពាហុលបគ្យុយតឹរេងចិអាតេយា ចិយ តេពជិតេច ហោត្តិ, តេយក្យុរេឃ្យត បត យតុស្សា ងេលិត្យុងាច៍ រេបតេរុបិ តិត្តាយតល្ហិរេបតាត់ តិក្ខ្កក្លាត្យុតាយ កាយរេរេចតា តត្ថិ, តស្ខា តេត កក្ខុរេឃ្យកា ត ហោត្តិ៍ ងាលិចត្តតាយ ត តាតំ ក្យុឆ្ញិយំ កក្ខុរា រេល្កាតិ, តស្ខា តេត ឆ្កបបិតិកាយេច រំរេរេងតាយបិ អរេយុ្កចតោ, អចរេរេរេបតា បត ចត្យុឃោតិកាបិ ហោត្តិ៍ យថា ច តេត, ឲចំ យក្លាបិ រេត្តចត្យុប្យុងបក្លិងាតិឌិឈងាតិអាតេយាបិ រេត្តា ចត្យុឃោតិកាតេយច៍ រេត្តា តេតរយិកា ច ចត្យុយហាតាឌិកតេតា បេ្កាយ ឧបរិតេចា ច ឆ្កបបិតិកាតេយច, ក្យុខ្យុតេចា បត ចត្យុឃោតិកាច ហោត្តិ៍ តត្ថ តេចយតុរេស្សរុ រំរេរេងេឆ្កបបិតិកាត់ អយំ ចិរេរេរា – រំរេរេងា យក្កា ឥហរា ហុត្វា តិត្តត្តត្តិ, ឆ្កបបិតិកា រេរាត្យុអរេចស្សេ្ខរិកា ហុត្វា៍

បញ្ហា កតិឃោតិ ឲត្ត រុកតេក្កកយុ្កចរេរេត កត្តត្តា ឧបបន្ជិតត្តាតិ កតិឃោ៍ ឃចា ហិ កយុ្កកេចា បរេយត្តតោ អរេតិបិ ការេលា បក្ខយរេយកក្កិយា រិស្ត្កា, តំរេយក្កិតា រេត្តាតលក្លរេលាត រេរេត្តត កតោតិ តេចាហរឹយតិ, ឲចំ ឧបបត្តិកចលក្ខលាកតិឃោ បរេយត្តតោ អរេតិបិ កយតេកា តំតំកយុ្កចរេរេត តេយរំ តាតិ កយុ្កាតិ តេតហិ កត្តត្តាតិ តេចាហរឹយត្តិ៍ អបិច កតិកតិ តិត្តត្តិកតិ អត្តាររេយកតិ ចិកចកតិ តិប្បត្តិកតីតិ ពាហុចិតា កតិ តាយ៍ តត្ថ "តំ កតិំ បេចច្ច កត្ឋាមី"តិ (អ៍ តិ៍ ៣៍១៦៦៣) ច "យស្ស កតិំ ត ងាតត្តិ, តេចា កត្ឋាយាត្យុរា"តិ (ឆ៍ ប៍ ៣១០; រុ៍ តិ៍ ៩៣៥) ច អយំ កតិកតិ តាយ៍ "ត្អរេយំ តេឆា បតាហំ កិក្ខុតំ ឹលចត្តាត់ តេតច ងាតាយិ អាកតិំ ចា កតិំ ចា"តិ (យ៍ តិ៍ ១៍៣០៦) អយំ តិត្តត្តិកតិ តាយ៍ "ឲចម្បិ តេឆា តេត អហំ (ពតេហ្ខុ កតិញ្ចុ បងាតាមិ ចុតិញ្ចុ បងាតាមី"តិ (យ៍ តិ៍ ១៍៣០១) អយំ អត្តាររេយកតិ តាយ៍ "ចិកចេចា កតិ ឆយ្ខាត់, តិត្តាត់ អរេហតោ កតី"តិ (បរិ៍ ១១៥) អយំ ចិកចកតិ តាយ៍ "តេ្ខតេយច កតិឃោ រេយុ្កចត្តិ អតត្ញ្ញា"តិ (ឌឹ៍ តិ៍ ១៍១៥៦; ១៍១៣; ១៍១០០) អយំ តិប្បត្តិកតិ តាយ៍ តាតរុ ត្អេដ កតិកតិ អតិប្បេតា, រេរា បត តិរេយតិរេន្ធាតឃោតិបេត្តិចិរេយមេតាយ្សេចាត់ ចរេរេត បញ្ហាចិតា ហោតិ៍ ចុត្តតេញ្យាំ – "បញ្ហា តេឆា ត្អយា, រេរិបុត្ត, កតិឃោ៍ កតយា បញ្ហា? តិរេយា តិរេន្ធាតឃោតិ រេបត្តិចិរេយា យតុស្សា តេចា"តិ (យ៍ តិ៍ ១៍១៣១)៍

តត្ថ យស្ស ឧប្បជ្ជតិ, តំ (ពាតេហតេត្តាតេយច ឧប្បជ្ជតីតិ អតេយា, រុកំ៍ តត្តិ ឲត្ត អតេយាតិ តិរេយា, តតោ ឲច រេមិតត្តំ អស្សាតេតត្តំ តត្ត តត្តឹតិ តិរតិអត្តេត តិរេស្សាតេេ្កត ច តិរេយាតិ ចុច្ចតិ៍ តិរិយំ អត្តិតាតិ តិរេន្ធាតា, តេចយតុស្សាតេយា ចិយ ឧត្ថិ ឌឹយា អហុត្វា តិរិយំ ឌឹឃាតិ អតេត្ថា៍ បកេ្កតោ រុលតោ អយត់ អបកេយា បេច្ចការេចា, តំ បេច្ចកាចំ បត្តាត់ ចិរេយាតិ បេត្តិចិរេយា, បេតឃោតិ៍ យតស្ស ឧស្សត្តតាយ យតុស្សា, រេតិរុ្កកាច(ពាហុចរិយតេយាត្យុតាឌិក្យុលចរេរេត ឧបចិតយាតរេតាយ ឧក្កេ្កក្យុលចិត្តតាយ យតុស្សាតិ ចុត្តំ ហោតិ, អយំ បតេត្ថា តិប្បុរិយាយតោ ឧឡ្លឹបចារឹចរេរេត តេចជិតេត្តា៍ ឃចាហ – "តឹហិ, កិក្ខុរេច, ថាតេតហិ ឧឡ្លឹបកា យតុស្សា ឧត្តរក្យុរុកេ ច យតុស្សេ អតិក្កល្ហត្តិ តេចច ច តាចតិរេរំ៍ កតេយហិ តឹហិ? រុរា រេតិយត្តា ត្អេដ (ពាហុចរិយចារេរា"តិ (អ៍ តិ៍ ៥៍១៨)៍ តចា ហិ ត្យុន្ទា ច កកចេត្តា បច្ចេកត្យុន្ទា អក្កុរាចកា យហារាចកា ចក្កចត្តិតោ អតេញ្ហា ច យហាត្យុកាចា រេត្តា តតេត្ថច ឧប្បជ្ជត្តិ, តេតហិ រេយាតេរុបិឌិតាយ បត រេន្ធិ បរិត្តឹបចារឹហិ ត្អតេយហាឌឹបចារិតោបិ យតុស្សាតេត្ថច បត្តោយិរុ៍

អបតេរ បត កលត្តិ "តេលិកាឌឹហិ អតេលិកាឌឹហិ ច រេហិតស្ស យតស្ស ឧស្សត្តតាយ យតុស្សា៍ តេយ ហិ រេត្តា យតុស្សងាតិកា, តេតរុ ចិរេរេរេតោ តេលិកាតេយា អតេលិកាតេយា ច ឧស្សត្តា៍ តេត តេលិកាជិរុ្កស្សត្តតាយ អបិយយក្កុ, អតេលិកាជិរុ្កស្សត្តតាយ រុកតិយក្កុ តិត្តាតកាមិយក្កុញ្ហា បរិប្បុរេត្តិ, តស្ខា តេលិកាឌឹហិ អតេលិកាឌឹហិ ច រេហិតស្ស យតស្ស ឧស្សត្តតាយ បរិត្តឹបចារឹហិ រេន្ធិ ចត្យុយហាឌឹបចារិតោ រេត្តចិរេរេរា យតុស្សាតិ ចុច្ចត្តី"តិ៍ តេលិកិយា បត "យតុតោ អបច្ចការេចត យតុស្សា"តិ ចតត្តិ៍ យតុ តាយ បឋយកប្បិតេកា តេលិកយរិយាតេវាយ អាជិក្យុតោ រេត្តាត់ ហិតាហិតចិតាយតេកា កត្តត្តាកត្តត្តាតាចរេរេត បិតុ្កាតិឃោ, តេយា រេរាវេត យហារេយុ្កតាតិ ចុច្ចតិ អយ្យាកំ តេពាឌិរេត្តា, បច្ចក្កតោ បរេយ្យរាយ ច តស្ស ឆ្កចាងាត្យុរាយតិយំ ជិតា រេត្តា បុត្តរេជិរេតាយ "យតុស្សា, យាត្យុរា"តិ ច ចុច្ចត្តិ៍ តតោ ឲច ហិ តេត "យាតចា យតុងា"តិ ច តេចាហរឹយត្តិ៍

បញ្ហាហិ កាយក្យុលេហិ អត្តតោ អត្តតោ តេចាត្យុកាចរេត្លាតេតហិ ត្អត្តិចិរេរេហិ ច ជិត្តត្តិ កិញ្ចអត្តិ លញ្ចអត្តិ តេឌាតត្តិតិ តេចា៍ តត្ថ កាយតេចា កាយក្យុលេហិ តេចច ត្អត្តិចិរេរេហិ ច, ត្អតេរ

ឮន្ទិចិសេមេរេហេច ជិន្នត្តិតិ ខេចជិតន្នា។ ឞរលត្តិ ចា កយិយត្តិ អភិត្វចិយត្តិតិ ចា ឧេចា។ ឯត្ថ ច តិរឃោកតិឧេចកតិយត្ស្យាកតីហិ ឞឌ្ឍិ ឮកាវេឞត លត្តា ចុត្តា។ តិរន្ធាតឃោតិបេត្តិចិឞយក្កហេលោត លត្តាត់ ឯច កហលំ ខេចជិតន្នំ ខេតស៌ តាជិឞយ្ស បរិន្ធិត្តុស្ស ឮកាឞយ្ស អភាចខេតា។ យត្ថ យត្ថ ចា ខេត អឞេន្នាឞយុ្ទបន្នុតបិតាជិពេ តិពទ្ធចាស៌ ចឞត្តិ, តាជិឞយ្ស ធាតុស្ស ចេវេត ឮកាវេឞាបិ កេហេតន្នោ។ ឞត្ត ចិន្នាលឌ្ឌិតិឃោ តច ឞត្តាចាឞា ច ហេដ្ឋា ឞ៑ចល្លិតតឃា ឯច។ អបរាបរកាចាឃាតិ អបរាបរំ ឃោតិអាជិខេតា ឃោតិអាជិកាចាឃ។ អាឌាត្តត់ កល្ពិករណំ, ឞ៑ឞិន្តាត់ ចុត្តករណំ។ តលេ្យាឃ តិល្លត្តិ តត្ថ តស្សា ឞន្តុឞោ អភាចខេតា, តិក្កូមត្ចូស្ស តលេ្យាឃ ចិឞ៑ឃោរោកា ឯចាតិ អាហ “ចិឞ៑យុត្តា”ន្តិ។

កាយាតំ បហាតន្តិ ឯត្ថ កាយក្គហណេត កាយឹយតីតិ ការេយា, ការេយតីតិ ការេយាតិ ឌុចិឆស្សាបិ កាយស្ស ឞក្កហោ កេតាតិ អាហ “ចត្វកាយាតំ កិលេឞកាយាតញ្ច បហាត”ន្តិ។ ចត្វកាយប្បហាតេញ្ចេត្ថ ខេតស្ស លក្ខរាកប្បហាតេតតាតិ ខេចជិតព្វំ។ កាយឞន្នាតន្តិ ការេយស្ស, កាយឞហកតាត់ ចា ឞន្នាត់។ បរិន្នាតិ តិចិធាបិ បរិន្នា ឮឆាជិបេ្យតាតិ អាហ “ញាតតីរណបហាតចេវេត តិចិធា បរិន្នា”តិ។ តត្ថ កតយា ញាតបរិន្នា? ឞន្ទំ ខេតក្ខយក់ គាយរ៑បំ “ឮដំ រ៑បំ, ឯត្តកំ រ៑បំ, ត ឮតោ កិយេ្យា, ឮដំ គាយំ, ឯត្តកំ គាយំ, ត ឮតោ កិយេ្យា”តិ ក្ខតុបិគាឃគេដំ រ៑បំ ផស្សាជិគេដំ គាយញ្ច លក្ខលាឞបច្ចុបដ្ឋាតបដ្ឋាតតោ ចចត្វេបតិ, កម្ខាចិន្ខាជិកញ្ចស្ស បច្ចយំ បរិក្កណ្ហាតិ, អយំ ញាតបរិន្នា។

កតយា តីរណបរិន្នា? ឯចំ ញាតំ កត្វា តំ ឞន្ទំ តីរេតិ អតិច្ចតោ ឌុក្ខតោ ខេរាគតោតិ ទ្វាចត្តាលីឞាយ អាកាកេហិ, អយំ តីរណបរិន្នា គាយ។ កតយា បហាតបរិន្នា? ឯចំ តីរយិត្វា អក្កុយក្កេត ឞន្ទុស្មិំ លក្ខរាក់ បដហតិ, អយំ បហាតបរិន្នា។ ជិដ្ឋិចិឞុទ្ធិកង្ខាចិតរណចិឞុទ្ធិឃោ ចា ញាតបរិន្នា, យក្កាយក្កបដិបដាញាណធស្សតចិឞុទ្ធិអាឧឃោ, កលាបឞម្មឞតាជិអតុលោមបរិឃោឞាតា ចា បន្នា តីរណបរិន្នា, អរិយមក្កេ ញាណំ តិប្បរិឃាឃេត បហាតបរិន្នា។ ឮឆ បត កាយឞន្នាត់ ឞកាចលក្ខណបដិចេធធចេវេត អតិច្ចាជិឞាមញ្ញលក្ខណចេវេត ច បចត្តយាតាត់ ញាតតីរណបរិន្នាតយម្បិ កិច្ចតិប្បត្តិឃា យក្កេតេច ឮឌ្ឍតេតា យក្កក្ខណេយេច ឞត្តាយ តិចិធាបិ បរិន្នា ចុត្តា។ ខេតតេច “ឮឧេយម្ប បញ្ចម្ប ធាតេម្ប កិលេឞក្ខយកោរា លោកុត្តរយក្កោច កឌិតោ”តិ ចុត្តំ។

ការេយម្ប, ការេយ ចា បិតុយិដ្ឋា កាយបិបិឞាតិ អាហ – “ការេយម្ប បិតញ្ញតាត់, ការេយ ចា បិតុយិដ្ឋាត”ន្តិ។ ឮឧេយម្ប បញ្ចម្ប ធាតេម្បតិ “កាយាត់ បហាត់ អក្ខាត”ន្តិអាជិតា ចុទ្ទេត្តម្ប បញ្ចម្ប ធាតេម្ប។ តីម្ប ធាតេម្បតិ “ចិរាកាឃ ឆេយ្យា ខេឞិតោ, ខេតា ឞរាកាឃ, ចិឞ៑ឃោកាឃ ឆេយ្យា ខេឞិតោ, ខេតា ឞ៑ឃោកាឃ, អតុបិគាតាឃ ឆេយ្យា ខេឞិតោ, ខេតា ខ៑ឞាបិគាតាឃា”តិ ឯចំ ចុទ្ទេត្តម្ប ធាតេម្ប។ ចិប្បជិឞារំ កេរាតីតិ ឯចំ តំ បិបំ ចិប្បជិឞារំ ឌ្ឋប្បាខេតិ។ កីជិឞំ ចិប្បជិឞារំ កេរាតីតិ អាហ “ឮាជិវេបិ គាយា”តិអាជិ។

ឲ្យជ៑ខេចបិឃកម្យោតាឃាតិ អត្តតិ ឞត្វ ខេច បិឃកាចកាយតាឃ។ ត ខេគឞុខេក្លារតាឃាតិ ត ឞត្វ ខេតត កិក្ខតា ខេគឆតាធិប្បាឃបុខេក្លារតាឃ។ ត ពលិឞាឞតារោបតត្វាឃាតិ ត ខេគាឞារោបតត្វាឃ។ ពលីតិ ខេពាឆខេស្សាតំ អឆិចចតំ, តស្ស ឞាឞតំ ពលិឞាឞតំ, ខេពាឆចេវេត ចុច្ចយាខេតា កេហខេគាខេឞា។ ខេចលត្តិ ឞិក្ខាបឆខេចលំ។ យរិយាឆត្តិ តស្សេវ ខេចចចតំ។ ឞិក្ខាបឆញ្ហិអតតិក្កមតីយេដ្ឋេត “ខេចលា, យរិយាឆា”តិ ច ចុច្ចតិ។

អញ្ញាចារចិតិក្កមយោតិ យេចុតចេវេត បចត្តអញ្ញាចារឞម្ពាខេតា ចិតិក្កមយោ។ បករេលោតិ ឯត្ថ ប-ឞដ្ឋោ អារម្ភចតតាតិ អាហ “កត្តុំ អារភតី”តិ។ កត្វុចិ ឌ្ឋបឞក្កោ ធាតុអត្វយេច ចឌតិ, ត ចិឞេឞត្វខោតកោតិ អាហ “កេរាតិយេច ចា”តិ។ ខាតិយាតិ លត្តិយាជិខាតិយា។ កោរត្តុតាតិ កោតយកស្សបិជិកោរត្តុត។ កោលបុត្តិយេតាតិ លត្តិយាជិខាតីម្បុយេច ឞក្កកុលេឞាត្វិយកុលិជិចិឞិដ្ឋកុលិត់ បុត្តកាបេត។ យឞស្សីតិ យហាបរិចារោ។ បេឞលត្តិ បិយឞីលំ។ អចិកយ្យាតេតាតិ បដិឈាតុតេយហិ អកយ្យាតេត។ យស្ស តស្មិំ អត្តភាចេ ឌ្ឋប្បញ្ញ្ញាតហាត់ យក្កផលំ ឌ្ឋបតិស្សយោ តត្ថិ, តំ ត្ងុទ្ធ “ខេយាឈបុរិឞា”តិ ចជន្តិ អរិដ្ឋលិញ្ញុ្ខាឃីអាជិពេ ចិឃ។ ឌ្ឋបតិស្សយេ ឞតិបិ តស្មិំ ឍលោ យក្កោ ចា ផលេ ចា អឞតិ “ខេយាឈបុរិឞា”តិ ចជន្តិយេច ឆតិខ៑ឃាបឞេតត្វាជិពេ ចិឃ។ ឞុជិត្តុស្ស បត តស្មិំ អត្តភាចេ យក្កផលំ ឌ្ឋបតិស្សយោ ឞយុដ្ឋិខេត្តាយេច, ខេតត តំ “ខេយាឈបុរិឞា”តិ អាហ។

ឞយលាករលាត់ ឆម្ខាតន្តិ ហិខេរាត្តប្បាឌិត់។ យក្កផលតិន្នាតក្កហេលោត បដិខេចឆឞាឞតស្ស កហិតត្តា ឞាឞតាតន្តិ បដិបត្តិបរិយត្តិឞាឞតាត់ កហលំ ខេចជិតព្វំ។ លចិន្តិ ខេតស៌ បកស្សរករណំ លចិ។ កិ តន្តិ អាហ “លោឃ”ន្តិ, ខេតស៌ បកាឞក់ ឮការន្តិ អខេត្វា។ កិ តន្តិ អាហ “ឞុក្ខរកាច”ន្តិ។ លចិយត្សុកាត់ អតុច្ឆចិក់។ បតិទ្ទុបត្តិអាឌីម្បុបិ “ខេតឞ”ន្តិ អារេតត្វា ឞយុត្តិតព្វំ។ ឞយលាត់ កម្ខុំ ឞាយលាក់, ត ឞាយលាក់ អឞ្សាយលាក់។ កច់-ឞដ្ឋខេឃាខេកត “ត ឞក្កិឞ្ស្សី”តិ អតាកតចចត់ កត់ “គាយ-ឞដ្ឋខេឃាខេកតា”តិ ច ចជន្តិ។

ឆឃាលុខេកតាតិ អតុកយ្យាឃ ឞហិខេតត។ បរិកាឞន្ត្តាតិ កេហន្តោ។ តិទុត្តិតេយេត អាឞីចិឞ-ឞទ្ទស្ស អត្វំ ឆេស្សេន្តោ អាហ “អាឞុ ឞីឈ”ន្តិអាជិ។ ឯតស្សាតិ អាឞីចិឞស្ស។ អាកច្ឆតីតិ ឃោ ខេតត ឆេដ្ឋា, តំ បតិអាកច្ឆតិ។ អាឞិត្តចិឞោតិបិ អាឞីចិឞោ, ឞកលកាខេយ អាឞិញ្ចិត្វា ចិឃ ឆបិតចិឞោ បរស្ស ច ឞរីរេ អាឞិញ្ចាតចិឞោតិ អខេត្វា។ អឞិតចិឞោតិបិ អាឞីចិឞោ។ ឃំ ឃព្វាឧុខេតត អឞិតំ ខេហាតិ បរិភុត្តំ, តំ ចិឞយេច ឞម្បជ្ជតិ, តស្មា អឞិតំ ចិឞំ ឯតស្សាតិ អឞិតចិឞោតិ ចត្តព្វេ “អាឞីចិឞោ”តិ តិទុត្តិតេយេត ចុត្តំ។ អឞិឞជិឞចិឞោតិបិ អាឞីចិឞោ, អឞិ ចិឃ តិលិណំ បរស្ស យម្មច្ឆេឆតឞយត្វំ ចិឞំ ឯតស្សាតិ អាឞីចិឞោតិ ចុត្តំ ខេហាតិ។ អាឞីតិ ចា ឆាឍា ចុច្ចតិ, តត្ថ ឞន្តិហិតចិឞោតិ អាឞីចិឞោ។ ខេឞឞខេប្យាហិ កណ្ហឞប្បស្ស យហាចិឞត្តា អាឞីចិឞស្សាតត្តរំ កណ្ហឞប្បោ ចុខេត្តា។ ឞប្បយុខេយ្បិ អក្ការកាម្ប ចិឃ កឃាចហត្តា អកុឞលុប្បត្តិឃា ឆាត់ ត ខេហាតីតិ អកុឞលកម្ខតោ តិចារណាធិប្បាខេយេត ឞីលកេគខេតាបិ ឞុទ្ធឞីលេ ជិតស្ស យេរណេយេច ចេតាខេត្តិ ឆេស្សេតុំ “អាឞីចិឞស្ស កណ្ហឞប្បស្ស យុខេខ អង្គខាតំ បក្ខិត្តំ ចេរ”ន្តិ ចុត្តំ។ បដ្ឋាជិខេតត ហិ កតបិបកម្ខំ គកចខេតា អាណាតិក្កមតោ ចត្វយហត្តតាឃ យហាឞាចជ្ជំ។ កាម្បន្តិ អាចារេជបិ ចុច្ចតិ ទាឞិបិ។

“កិន្តុ ឞត្តុរយាតោច, កាម្បំ ពលឞិ ឞារេធិ;

បុរេដ្ឋា យេ ឞយ្ហ អក្ខាហិ, កិំ កាម្បុឃា ករិស្សសី”តិ។ (ខា។ ១។១១។១) –

ຯຕ຺ຄ ຫິ ອາຈາເປີ ກາຣຸ ສາຍ຺

"ອງ຺ຄາຣກາສຸ ອປເຣ ຫຸລນ຺ຕິ, ສຣາ ຣຸຫນ຺ຕາ ປຣິທສ຺ສກຕ຺ຕາ"ຕິ (ຊາ຺ ໑຺໑໑຺໓໙໑) –

ຯຕ຺ຄ ຣາສິ຺ ອ຺ຖຈ ປນ ຽກພຢ຺ຢ ອທິເປ຺ຢຕນ຺ຕິ ອາຫ "ອງ຺ຄາຣປຸຜ຺ຜກຸເປ ອງ຺ຄາຣຣາສິປິ຺ຢາ"ຕິ຺ ກສ຺ສຕິ ຟລີຢຕີຕິ ກາຣຸ, ອາຈາເປີ຺ ກສິຢຕິ ຊີຢຕີຕິ ກາຣຸ, ຣາສິ຺ ປຊິຕ຺ຕາຍາຕິ ຊິປ຺ຢາຍາສາຍ຺ ນິ-ສເທ຺ທ ຯຕ຺ຄ

ສຍຕ຺ຕປຣິຍາເຍາຕິ ອາຫ "ສຍຕ຺ຕເຕາ ປຊ຺ຊລິຕາຍາ"ຕິ຺

ຊ຺ຖງ ຍາຕຸກາຍສ຺ສ ອງ຺ຄຊາເຕ ອງ຺ຄຊາຕປກ຺ກິປນ຺ ສິຊາສ຺ ກາຣເພຢສ຺ສ ສິຣພຸປປຊ຺ຊສ຺ສາຕິ ຊ຺ຖເຕາສິຊາສ຺, ກາຈສປ຺ຸສກເຕ຺ຖາຕິ຺ ປຊ຺ຕຈຈສສ຺ສ ເຕາ-ອາເຕເສາ ກເຕາ, ຕສ຺ສ ຈ ສຍາເສປິ ອເລີເປີ຺ ຕຕ຺ຄ ສາຍ

ຕ຺ຕິ ຯຕ຺ຄ ຕ຺-ສເທ຺ທ "ສຍາປຊ຺ຊສ຺ສີ"ຕິ ຊ຺ຖຢິສາ ສຍ຺ຸຕຸຍຸປກ຺ຖຍາເສາ ອຕ຺ຄີຕິ ອາຫ "ຕ຺ຕິ ຕ຺ສທ຺ທສ຺ສ ເຈຈຈສ"ຕ຺ຕິ຺ "ຍ຺ ຕສ຺ຕິ ປນ ປິເທາ ຍຸຕ຺ຕຣຸເປີ"ຕິ ກປ຺ປິປເຊຸ ຖຸຕ຺ຕ຺ ຍ຺ ຕສ຺ຕິ ສາຍ຺ ຽເທ຺ທສສິເທ຺ທເສາ, ຍຖາ

ເລີເກ ຍ຺ ຈາ ຕ຺ ຈາຕິ ອຈຍ຺ຍາຕຈຈສ຺, ຯຕ຺ ເທ຺ຖຍາສ຺ຕິ ອາຫ – "ຍ຺ ຈາ ຕ຺ ຈາ ຫີຍ຺ຸຖຕ຺ ອຈຍ຺ຍາຕສ຺ຕິ ຖຸຕ຺ຕ ເຫາຕີ"ຕິ຺ ສິຈຊສາສ຺ສິ ສິຫີສກຸລາສ຺ ສຕ຺ຕາສ຺ ກາຍຜຍຸຕ຺ຕິ ຯຕ຺ຄ ກາຍ-ສເທ຺ທສ ກາຍຈາສິເສາ ຖຸຕ຺ຕາ

ອເກຊ຺ປຈາເຣສາຕິ ອາຫ "ກາຍຈາສິກຍສຸສ຺ສາສ"ຕ຺ຕິ຺ ກິເລສປຊ຺ຍຸຣລາກ຺ ຜຍຸຕ຺ຕິ ຣາກາທິກິເລສຈິສ຺ສຸຕ຺ຖສກຜຍ຺ຸ ຍເຈຸສຜເຍຸ ຫິ ຣາກ຺ ປຊ຺ຍຸຣຕິ຺ ຍເຈຸສຜຍຸສ຺ສ ຍຫາສາຈຊ຺ຕາຍ ຊ຺ຖຸອາຣິກຕ຺ຕາ ຖຸຕ຺ຕ "ອສຸຄຸຍ"ຕ຺ຕິ຺

ອສິປຸລຕ຺ຕິ ຕເສ຺ສຈ ເຈຈຈສ຺ ຽເສເກ ກຈ຺ ຊ຺ຖຸເສກ຺ ກິ ຕ຺? ຽເສກກິຈ຺ຈຕ຺ຕິ ອາຫ – "ຽເສກກິຈ຺ຈ຺ ອຕ຺ຕິກ຺ ອຈສາສ຺ ອສ຺ສາ"ຕິ຺ ສຍາປຊ຺ຊສ຺ສຕີຕິ ອສາກຕຈຈສ຺ ສາຍ-ສທ຺ທເຍາເກສ ກຕສ຺ຕິ ອາຫ – "ສຍາປຊ຺ຊສ຺ສຕີຕິ…ເປ…

ສາຍ-ສເທ຺ທສເຍາເຊຕຕ຺ຕາ"ຕ຺ຕິ຺ ເລີເກ ຍເຈຸສຜເຍຸສ຺ສ ອາຊິກຕ຺ຕາ ເກາຊິ ປເຍກປ຺ປິເກາ, ສ ປສາຍສ຺ຕິ ອາຫ – "ສາສນ຺ ສທ຺ທາຍ ຈເສຕີ"ຕິ຺ ຕຫຸສ຺ຕິ ປຸຄ຺ຄລິເປລ຺ລ, ສ ປນ ອກຸສລິເປລ຺ລຕ຺ຕິ ອາຫ "ຕຫຸສ຺

ປຸຄ຺ຄລິສ"ຕ຺ຕິ຺

ຍ຺ ອສິຈເຣ຺ ປຊິ຺ຈ຺ ຖຸຊ຺ຖເຣຕາຖຸເປ຺ຢາສຕາຊິ ເຫາຕິ, ເສາ ອສິຈເຣາ ຖຸຊ຺ຖເຣຕາຊິ-ສເທ຺ທສ ຖຸເຕ຺ຕາ ກາເຣເລ ຜລຸປຈາເຣສາຕິ ອາຫ – "ຖຸຊ຺ຖເຣຕາຊີສ຺ ຈຕ຺ຖຸກຸຕສ຺ສ ອສິຈເຣສ຺ສາ"ຕິ຺ ຈຕ຺ຖຸກຸຕສ຺ສາຕິ ກາເຣລກຸຕສ຺ສ຺ ຈສຕິ

ຯຕ຺ຄ ຜລ຺ ຕຊາຍຕ຺ຕຖຸຕ຺ຕິຕາຍາຕິ ຫິ ກາເຣລ຺ ຈຕ຺ຖ຺ ອຕ຺ຕາຕິ ຊິຕ຺ຕ ສຣີເຣ຺ຖາ, ຊິຕ຺ຕເຍຈ ຈາ຺ ຖຸຊ຺ຖເຣຕເຕ຺ຖາຈ ຖຸເປ຺ຢາສຕຕ຺ຖາ ອາປຊ຺ຊຕີຕິ ອຕ຺ຕສາ ປຊ຺ຍຊາຍເກຫິ ຈ ຖຸເຣລ຺ລສ ກຣິຕຕ຺ຕ຺ ເປີເສຕຕ຺ຕຕ຺ຖາ ອາປຊ຺ຊຕີ຺

ອສິຈເຣ ຊິເຕາ ຫິ ຯກເຣ຺ຖາ ອຕ຺ຕເສາປິ ຖຸຊ຺ຖເຣາ ເຫາຕິ ຖຸເປ຺ຢາເສາ, ຯກເຣ຺ຖາ ຽປຊ຺ຊາກາສຍ຺ຢ຺ ກຈ຺? ເຍາ ຫິ ອຍ຺ຍິລິຊີສິ ລທ຺ທາ ອສຍ຺ຍິລິຊີສິ ປຣິເຍສຕິ, ອຍ຺ຍາສ຺ສ ຍເຣ ລທ຺ທ຺ ອຍ຺ຍາສ຺ສ ຍເຣ ລທ຺ທຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕ຺

ກາຍ຺ ຈຣິຕ຺ຕາ ຣິຕ຺ຕປເຕ຺ຕາຈ ຊິຫາເຣ຺ ປຈິສິຕ຺ຕາ ສິປຊ຺ຊຕິ, ອຍ຺ ອຕ຺ຕເສາ ຖຸຊ຺ຖເຣາ຺ ເຍາ ປນ ສາລິຍ຺ເສາສສາຊີສ຺ ປເຕ຺ຕ ປຸເຣຕ຺ຕາ ຊິເສຕ຺ປິ ຖຸຍຸລກາຈ຺ ອສຕ຺ຕຍສກາຈເຍຈ ຈເສ຺ສຕິ, ເຕສ຺ ຈາ ສຍຸຕາຈ ຕ຺ ປິຜ຺ຖປາຕ຺ "ກິ

ຕຸເຍຕິ ຊິສ຺"ຕ຺ຕິ ອປສາເຈເສຕ຺ຕາ ສາຍເລາຣກຫຊ຺ຖາຊີສ຺ ຈເຕິ, ອຍ຺ ຽປຊ຺ຖາກາສ຺ ຖຸຊ຺ຖເຣາ຺ ຯຕ຺ ຊິສ຺ຖາ ຍສຸສ຺ສາ ຖຸເຣຕາຈ ປຣິຈເຊ຺ຕິ "ຖຸຊ຺ຖເຣາ ກິລ຺ລ ສ ສຄ຺ຄາ ເປີເສຕຸ"ຕ຺ຕິ຺

ຍຫິຊ຺ຖຕສ຺ຕິ ຯຕ຺ຄ ຍຫຕ຺ຕາສິ ຈຕ຺ຖສິ ຊ຺ຖຊ຺ຖຕິ, ຍຫຕີ ຈາ ປສສ຺ສ ຊ຺ຖຊ຺ຖາຕິ ຍຫິເຊ຺ຖາ, ຕສ຺ສ ກາເຈາ ຍຫິຊ຺ຖຕາ, ສຕ຺ຕຸລຊິກາຈສຕາ ປຊິກ຺ຄຫເລ ອຍຕ຺ຕຍ຺ຍຸຕາ ຈ຺ ຍຫິເຊ຺ຖາ ຫິ ຊ຺ຖຊ຺ຖາຈາເຣ ຊຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕສິ

ຊິຊ຺ຊຍາສສີລຊຸຕຜຍຸຊິກຸເລ ຊິກາເຣຕິ, ຕາຊິສສ຺ສ ປຊິກ຺ຄຫເລ ອຍຕ຺ຕຍ຺ຍຸຕາປິ ເຫາຕິ຺ ຍ຺ ສທ຺ທາຍ ຈສສ຺ຕິ "ສຕ຺ຕຸລສຍ຺ຸຄຈສຕາ ປຊິກ຺ຄຫເລ ຈ ອຍຕ຺ຕຍ຺ຍຸຕາ, ຯຕ຺ ຍຫິຊ຺ຖຕາລກ຺ລລ"ຕ຺ຕິ຺ ສາ ປເສສາ ຍຫິຊ຺ຖຕາ

"ຊ຺ຖເຜກເຣ຺ຖາ ສເທ຺ທ ສຍາເສາ 'ສເທ຺ທາຕິ ຍ຺ ຊເສາ ຊາສາຕຸ'ຕິ ຊ຺ຖຊ຺ຖຕິ, ສີລຈາ ສຍາເສາ 'ສີລຈາຕິ ຍ຺ ຊເສາ ຊາສາຕຸ'ຕິ" ຊ຺ຖຢິສາ ສເຍສ ອາກຕາເຍຈ, ຕາຍ ສຍຕ຺ຕາກເຕາ ປຸຄ຺ຄເລີ ຖຸສ຺ສຕ຺ຕປ຺ປິເຍາ ເຫາຕິ,

ຊິຊາຕຍາຕາປິສ຺ສ ຊິຕ຺ຕ ກເຫຕ຺ ສ ສເກ຺ກາຕິ຺ ເຕເສຕ຺ ຖຸຈ຺ຈຕິ –

"ອກ຺ກລ຺ລເທ຺ທາ ສຍຸເທ຺ທ ຈ, ຍຫິເຊ຺ຖາ ຈາປິ ປຸຄ຺ຄເລີ;

ສກເຊສ ປຊ຺ຍ຺ ເຊຕ຺ຕ, ຕເຍາເປເຕ ອຕປ຺ປິຍາ"ຕິ຺ (ຍ຺ ສີ຺ ອຊ຺ຖ຺ ໑຺໑໓໑; ອ຺ ສີ຺ ອຊ຺ຖ຺ ໑຺໑຺໙໑; ຊິກ຺ ອຊ຺ຖ຺ ປ໓໐; ຽຊາ຺ ອຊ຺ຖ຺ ໑໑; ຍທາສີ຺ ອຊ຺ຖ຺ ປ໓);

ສເຕ຺ຕຫິ ກິເລເສຫິ ຈ ສງ຺ຄລສ຺ ສເຍາສາສ຺ ສງ຺ຄລິກາຕິ ອາຫ – "ກລສງ຺ຄລິກາຍ ເຈຈ ກິເລສສງ຺ຄລິກາຍ ຈາ"ຕິ຺ ເກາສຊ຺ຊາສຸກເຕາ ຈ ເຫາຕີຕິ ກຸສີຕກາເຈສ ອສຸກເຕາ ເຫາຕິ, ກຸສີຕສ຺ສ ກາເຈາ

ເກາສຊ຺ຊ຺ ອຊ຺ຖກຸສີຕຈຕ຺ຖປິຣິປຸຣິຍາຕິ ຯຕ຺ຄ ກຸສີຕ຺ ສີຊຕີຕິ ກຸສີເຕາ ຊ-ກາຣສ຺ສ ຕ-ກາເຣ຺ ກເຕ຺ຕ຺ ຍສ຺ສ ຜຍຸສ຺ສ ຈເສສ ປຸຄ຺ຄເລີ "ກຸສີເຕາ"ຕິ ຖຸຈ຺ຈຕິ, ເສາ ກຸສີຕກາເຈາ ອ຺ຖຈ ກຸສີຕ-ສເທ຺ທສ ຖຸເຕ຺ຕາ຺ ຊິສາປິ ຫິ

ກາຈເຊາຕສສທ຺ທ຺ ກາຈເຕ຺ຕາ ຊິຍ຺ຍາຍຕິ ຍຖາ "ປເຊສ຺ສ ສຸກ຺ລ"ຕ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ກຸສີຕກາຈຈຕ຺ຖສີຕິ ອເຕ຺ຕາ, ເກາສຊ຺ຊກາຣລາສີຕິ ຖຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ຺ ຕຖາ ຫິ –

"ກຍ຺ຸ ເຕາ ເຍ ກຕ຺ຕຊ຺ຊາ ກຈິສ຺ສຕິ, ກຍ຺ຸ ເຕາ ປນ ເຍ ກເຣາຕ຺ຕສ຺ສ ກາເຍາ ກິລຍິສ຺ສຕິ, ຫຕ຺ທາຫ຺ ສິປຊ຺ຊາຍີຕິ ເສາ ສິປຊ຺ຊຕິ, ສ ຊີຣິຍ຺ ອາຣສຕິ ອປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ປຕ຺ຕິຍາ ອສສິກຕສ຺ສ ອສິກຍາຍ ອສຊ຺ຖິກຕສ຺ສ

ສຊ຺ຖິກິຣິຍາຍ, ຊ຺ຖງ ປເຍ຺ ກຸສີຕຈຕ຺ຖ຺ ອຫ຺ ເຕາ ກຍ຺ຸ ອກາສິ, ກຍ຺ຸ ເຕາ ປນ ເຍ ກເຣາຕ຺ຕສ຺ສ ກາເຍາ ກິລເຕ຺ຕາ, ຫຕ຺ທາຫ຺ ສິປຊ຺ຊາຍິ…ເປ… ຍເກ຺ກ ເຕາ ເຍ ກຕ຺ຕເຊ຺ຕາ ກຈິສ຺ສຕິ, ຍກ຺ກ ເຕາ ປນ ເຍ ກຊ຺ຖຕ຺ຕສ຺ສ ກາເຍາ

ກິລຍິສ຺ສຕິ, ຫຕ຺ທາຫ຺ ສິປຊ຺ຊາຍິ…ເປ… ອຫ຺ ເຕາ ຍກ຺ກ ອກຍາສິ, ຍກ຺ກ ເຕາ ປນ ເຍ ກຊ຺ຖຕ຺ຕສ຺ສ ກາເຍາ ກິລເຕ຺ຕາ, ຫຕ຺ທາຫ຺ ສິປຊ຺ຊາຍິ…ເປ… ອຫ຺ ເຕາ ກາຍ຺ ຈາ ສິກຍ຺ ຈາ ປິຜ຺ຖາຍ ຈເຣເຕ຺ຕາ ສາລຕ຺ຖ ລຸຂສ຺ສ ຈາ

ປນີຕສ຺ສ ຈາ ເກາຊສສ຺ສ ຍາຈຕ຺ຖ ປິຣິປຸຣິ, ຕສ຺ສ ເຍ ກາເຍາ ກິລເຕ຺ຕາ ອກຍຸເຍ຺ຍາ, ຫຕ຺ທາຫ຺ ສິປຊ຺ຊາຍິ…ເປ… ອຫ຺ ເຕາ ກາຍ຺ ຈາ ສິກຍ຺ ຈາ ປິຜ຺ຖາຍ ຈເຣເຕ຺ຕາ ອລຕ຺ຖ ລຸຂສ຺ສ ຈາ ປນີຕສ຺ສ ຈາ ເກາຊສສ຺ສ

ຍາຈຕ຺ຖ ປິຣິປຸຣິ, ຕສ຺ສ ເຍ ກາເຍາ ກຣຸເກາ ອກຍຸເຍ຺ຍາ ຍາສາຈິຕ຺ ຍເຍ຺ຍາ, ຫຕ຺ທາຫ຺ ສິປຊ຺ຊາຍິ…ເປ… ຽປ຺ຢເຕ຺ຕາ ເຕາ ເຍ ອຍ຺ ອປ຺ປຍຕ຺ຕເກາ ອາຊາເທາ, ອຕ຺ຖິ ກເປ຺ຢາ ສິປຊ຺ຊິຕ຺ຸ, ຫຕ຺ທາຫ຺ ສິປຊ຺ຊາຍິ…ເປ… ອຫ຺

ເຕາ ກິລິສາ ຖຸຊ຺ຖິເຕາ ອຊິເຣຖຸຊ຺ຖິເຕາ ເກລຊ຺ຍາ, ຕສ຺ສ ເຍ ກາເຍາ ຖຸຊ຺ຖເລີ ອກຍຸເຍ຺ຍາ, ຫຕ຺ທາຫ຺ ສິປຊ຺ຊາຍີຕິ ເສາ ສິປຊ຺ຊຕິ, ສ ຊີຣິຍ຺ ອາຣສຕິ ອປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ປຕ຺ຕິຍາ ອສສິກຕສ຺ສ ອສິກຍາຍ ອສຊ຺ຖິກຕສ຺ສ

ສຊ຺ຖິກິຣິຍາຍ຺ ຊ຺ຖງ ອຊ຺ຖຍ຺ ກຸສີຕຈຕ຺ຖ"ຕ຺ຕິ (ຊີ຺ ສີ຺ ໑຺໑໑໓; ອ຺ ສີ຺ ປ຺ປ໐) –

ຯຈຍາກຕາສິ "ຫຕ຺ທາຫ຺ ສິປຊ຺ຊາຍີ"ຕິ ຯຈ຺ ປຈຕ຺ຕຊ຺ຖສີຊສາສິ ຽປຣຸປຣິ ເກາສຊ຺ຊກາຣລຕ຺ຕາ ອຊ຺ຖ ກຸສີຕຈຕ຺ຖສິ ສາຍ, ເຕສ຺ ປິຣິປຸຣິຍາ ສ຺ຈຕ຺ຕີຕິ ອເຕ຺ຕາ຺

សុភរោ ហោតិ សុបោសោតិ អត្តនោ ឧបដ្ឋាកេហិ ច សុខេន ភរិតព្ពោ បោសេតព្ពោតិ អត្ថោ។ ទុវិធោ ហិ ឯកច្ចោ អត្តនោបិ សុភរោ ហោតិ សុបោសោ, ឯកច្ចោ ឧបដ្ឋាកានម្បិ។ កថំ? យោ ហិ យំ កិញ្ចិ លូខំ វា បណីតំ វា លទ្ធា តុដ្ឋចិត្តោវ ភុញ្ជិត្វា វិហារំ គន្ត្វា អត្តនោ កម្មំ ករោតិ, អយំ អត្តនោ សុភរោ។ យោ បន បរេសម្បិ អប្បំ វា ពហុំ វា លូខំ វា បណីតំ វា ទានំ អហីឡេត្វា អត្តមនោ វិប្បសន្នមុខោ ហុត្វា ឯតេសំ សម្មុខាវ បរិភុញ្ជិត្វា យាតិ, អយំ ឧបដ្ឋាកានំ សុភរោ។ ឯតំ ទិស្វា មនុស្សា អតិវិយ វិស្សត្ថា ហោន្តិ, “អម្ហាកំ ភទន្តោ សុភរោ, ថោកថោកេនបិ តុស្សតិ, មយមេវ នំ បោសេស្សាមា”តិ បដិញ្ញំ កត្វា បោសេន្តិ។ អប្បិច្ឆតន្តិ ឥច្ឆាវិរហិតត្តំ។ ឯត្ថ ហិ ព្យញ្ជនំ សាវសេសំ វិយ, អត្ថោ បន និរវសេសោ។ អប្ប-សទ្ទោ ហេត្ថ អភាវត្ថោតិ សក្កា វិញ្ញាតុំ “អប្បាពាធតញ្ច សញ្ជានាមី”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.២២៥) វិយ។ តេនេវាហ “និត្តណ្ហោ ច”ន្តិ។

តិប្បភេទាយ សន្តុដ្ឋិយាតិ យថាលាភាទិសន្តោសសាមញ្ញេន វុត្តំ, ចតូសុ បន បច្ចយេសុ តយោ តយោ សន្តោសាតិ ទ្វាទសវិធោ ហោតិ សន្តោសោ។ កថំ? ចីវរេ យថាលាភសន្តោសោ យថាពលសន្តោសោ យថាសារុប្បសន្តោសោតិ តិវិធោ ហោតិ សន្តោសោ។ ឯវំ បិណ្ឌបាតាទីសុ។ តស្សាយំ បភេទសំវណ្ណនា (ម. និ. អដ្ឋ. ១.២៥២; សំ. និ. អដ្ឋ. ២.២.១៤៤; អ. និ. អដ្ឋ. ១.១.៦៣) – ឥធ ភិក្ខុ ចីវរំ លភតិ សុន្ទរំ វា អសុន្ទរំ វា, សោ តេនេវ យាបេតិ អញ្ញំ ន បត្ថេតិ, លភន្តោបិ ន គណ្ហាតិ។ អយមស្ស ចីវរេ យថាលាភសន្តោសោ។ អថ បន បកតិទុព្ពលោ វា ហោតិ អាពាធជរាភិភូតោ វា, គរុចីវរំ បារុបន្តោ កិលមតិ, សោ សភាគេន ភិក្ខុនា សទ្ធិំ តំ បរិវត្តេត្វា លហុកេន យាបេន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ។ អយមស្ស ចីវរេ យថាពលសន្តោសោ។ បកតិទុព្ពលាទីនញ្ហិ គរុចីវរំ ន ផាសុភាវាវហំ សរីរខេទាវហញ្ច ហោតីតិ បយោជនវសេន អនត្រិច្ឆតាទិវសេន តំ បរិវត្តេត្វា លហុកចីវរបរិភោគោ ន សន្តោសវិរោធីតិ។ អបរោ បណីតបច្ចយលាភី ហោតិ, សោ បដ្ដចីវរាទីនំ អញ្ញតរំ មហគ្ឃចីវរំ ពហូនិ វា បន ចីវរានិ លភិត្វា “ឥទំ ថេរានំ ចិរបព្ពជិតានំ, ឥទំ ពហុស្សុតានំ អនុរូបំ, ឥទំ គិលានានំ, ឥទំ អប្បលាភានំ ហោតូ”តិ ទត្វា តេសំ បុរាណចីវរំ វា សង្ការកូដាទិតោ វា នន្តកានិ ឧច្ចិនិត្វា តេហិ សង្ឃាដិំ កត្វា ធារេន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ។ អយមស្ស ចីវរេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។ មហគ្ឃចីវរំ ពហូនិ វា ចីវរានិ លភិត្វាបិ តានិ វិស្សជ្ជេត្វា តទញ្ញស្ស គហណំ យថាសារុប្បនយេ ឋិតត្តា ន សន្តោសវិរោធីតិ។

ឥធ បន ភិក្ខុ បិណ្ឌបាតំ លភតិ លូខំ វា បណីតំ វា, សោ តេនេវ យាបេតិ អញ្ញំ ន បត្ថេតិ, លភន្តោបិ ន គណ្ហាតិ។ អយមស្ស បិណ្ឌបាតេ យថាលាភសន្តោសោ។ យោ បន អត្តនោ បកតិវិរុទ្ធំ វា ព្យាធិវិរុទ្ធំ វា បិណ្ឌបាតំ លភតិ, យេនស្ស បរិភុត្តេន អផាសុ ហោតិ, សោ សភាគស្ស ភិក្ខុនោ តំ ទត្វា តស្ស ហត្ថតោ សប្បាយភោជនំ ភុញ្ជិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ។ អយមស្ស បិណ្ឌបាតេ យថាពលសន្តោសោ។ អបរោ ពហុំ បណីតំ បិណ្ឌបាតំ លភតិ, សោ តំ ចីវរំ វិយ ចិរបព្ពជិតពហុស្សុតអប្បលាភគិលានានំ ទត្វា តេសំ វា សេសកំ បិណ្ឌាយ វា ចរិត្វា មិស្សកាហារំ ភុញ្ជន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ។ អយមស្ស បិណ្ឌបាតេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។

ឥធ បន ភិក្ខុ សេនាសនំ លភតិ មនាបំ វា អមនាបំ វា, សោ តេន នេវ សោមនស្សំ, ន បដិឃំ ឧប្បាទេតិ, អន្តមសោ តិណសន្ថារកេនបិ យថាលទ្ធេនេវ តុស្សតិ។ អយមស្ស សេនាសនេ យថាលាភសន្តោសោ។ យោ បន អត្តនោ បកតិវិរុទ្ធំ វា ព្យាធិវិរុទ្ធំ វា សេនាសនំ លភតិ, យត្ថស្ស វសតោ អផាសុ ហោតិ, សោ តំ សភាគស្ស ភិក្ខុនោ ទត្វា តស្ស សន្តកេ សប្បាយសេនាសនេ វសន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ។ អយមស្ស សេនាសនេ យថាពលសន្តោសោ។ អបរោ មហាបុញ្ញោ លេណមណ្ឌបកូដាគារាទីនិ ពហូនិ បណីតសេនាសនានិ លភតិ, សោ តានិ ចីវរាទីនិ វិយ ចិរបព្ពជិតពហុស្សុតអប្បលាភគិលានានំ ទត្វា យត្ថ កត្ថចិ វសន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ។ អយមស្ស សេនាសនេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។ យោបិ “ឧត្តមសេនាសនំ នាម បមាទដ្ឋានំ, តត្ថ និសិន្នស្ស ថិនមិទ្ធំ ឱក្កមតិ, និទ្ទាភិភូតស្ស បុន បដិពុជ្ឈតោ បាបវិតក្កា បាតុភវន្តី”តិ បដិសញ្ចិក្ខិត្វា តាទិសំ សេនាសនំ បត្តម្បិ ន សម្បដិច្ឆតិ, សោ តំ បដិក្ខិបិត្វា អព្ភោកាសរុក្ខមូលាទីសុ វសន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ។ អយម្បិស្ស សេនាសនេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។

ឥធ បន ភិក្ខុ ភេសជ្ជំ លភតិ លូខំ វា បណីតំ វា, សោ យំ លភតិ, តេនេវ តុស្សតិ អញ្ញំ ន បត្ថេតិ, លភន្តោបិ ន គណ្ហាតិ។ អយមស្ស គិលានបច្ចយេ យថាលាភសន្តោសោ។ យោ បន តេលេន អត្ថិកោ ផាណិតំ លភតិ, សោ តំ សភាគស្ស ភិក្ខុនោ ទត្វា តស្ស ហត្ថតោ តេលំ គហេត្វា អញ្ញទេវ វា បរិយេសិត្វា ភេសជ្ជំ ករោន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ។ អយមស្ស គិលានបច្ចយេ យថាពលសន្តោសោ។ អបរោ មហាបុញ្ញោ ពហុំ តេលមធុផាណិតាទិបណីតភេសជ្ជំ លភតិ, សោ តំ ចីវរំ វិយ ចិរបព្ពជិតពហុស្សុតអប្បលាភគិលានានំ ទត្វា តេសំ អាភតេន យេន កេនចិ យាបេន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ។ យោ បន ឯកស្មិំ ភាជនេ មុត្តហរីតកំ ឋបេត្វា ឯកស្មិំ ចតុមធុរំ “គណ្ហថ, ភន្តេ, យទិច្ឆសី”តិ វុច្ចមានោ សចស្ស តេសុ អញ្ញតរេនបិ រោគោ វូបសម្មតិ, អថ “មុត្តហរីតកំ នាម ពុទ្ធាទីហិ វណ្ណិត”ន្តិ ចតុមធុរំ បដិក្ខិបិត្វា មុត្តហរីតកេនេវ ភេសជ្ជំ ករោន្តោ បរមសន្តុដ្ឋោវ ហោតិ។ អយមស្ស គិលានបច្ចយេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។ ឯវំ យថាលាភាទិវសេន តិប្បភេទោ សន្តោសោ ចតុន្នំ បច្ចយានំ វសេន ទ្វាទសវិធោ ហោតីតិ វេទិតព្ពោ។

កាមវិតក្កព្យាបាទវិតក្កវិហិំសាវិតក្កានំ វសេន អកុសលវិតក្កត្តយំ។ នេក្ខម្មវិតក្កអព្យាបាទវិតក្កអវិហិំសាវិតក្កានំ វសេន កុសលវិតក្កត្តយំ។ សព្ពកិលេសាបចយភូតាយ វិវដ្ដាយាតិ រាគាទិសព្ពកិលេសានំ អបចយហេតុភូតាយ និព្ពានគាមិយា។ អដ្ឋវីរិយារម្ភវត្ថុបារិបូរិយាតិ អដ្ឋន្នំ វីរិយារម្ភការណានំ បារិបូរិយា។ យថា តថា បវត្តំ បវត្តអព្ភុស្សហនញ្ហិ ឧបរិ វីរិយារម្ភស្ស ការណំ ហោតិ។ អនុរូបបច្ចវេក្ខណាសហិតានិ ហិ អព្ភុស្សហនានិ ឧព្ពលកានិ វា បច្ចវេក្ខណានិ អដ្ឋ វីរិយារម្ភវត្ថូនីតិ វេទិតព្ពានិ។ តថា ហិ –

“កម្មំ ខោ មេ កត្តព្ពំ ភវិស្សតិ, កម្មំ ខោ បន មេ ករោន្តេន ន សុករំ ពុទ្ធានំ សាសនំ មនសិ កាតុំ, ហន្ទាហំ វីរិយំ អារភាមិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា អនធិគតស្ស អធិគមាយ អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ អហំ ខោ កម្មំ អកាសិំ, កម្មំ ខោ បនាហំ ករោន្តោ នាសក្ខិំ ពុទ្ធានំ សាសនំ មនសិ កាតុំ, ហន្ទាហំ វីរិយំ អារភាមិ...បេ... មគ្គោ ខោ មេ គន្តព្ពោ ភវិស្សតិ, មគ្គំ ខោ បន មេ គច្ឆន្តេន ន សុករំ ពុទ្ធានំ សាសនំ មនសិ កាតុំ, ហន្ទាហំ វីរិយំ អារភាមិ...បេ... អហំ ខោ មគ្គំ អគមាសិំ, មគ្គំ ខោ បនាហំ គច្ឆន្តោ នាសក្ខិំ ពុទ្ធានំ សាសនំ មនសិ កាតុំ, ហន្ទាហំ វីរិយំ អារភាមិ...បេ... អហំ ខោ គាមំ វា និគមំ វា បិណ្ឌាយ ចរន្តោ នាលត្ថំ លូខស្ស វា បណីតស្ស វា ភោជនស្ស យាវទត្ថំ បារិបូរិំ, តស្ស មេ កាយោ លហុកោ កម្មញ្ញោ, ហន្ទាហំ វីរិយំ អារភាមិ...បេ... អហំ ខោ គាមំ វា និគមំ វា បិណ្ឌាយ ចរន្តោ អលត្ថំ លូខស្ស វា បណីតស្ស វា ភោជនស្ស យាវទត្ថំ បារិបូរិំ, តស្ស មេ កាយោ ពលវា កម្មញ្ញោ, ហន្ទាហំ វីរិយំ អារភាមិ...បេ... ឧប្បន្នោ ខោ មេ អយំ អប្បមត្តកោ អាពាធោ, ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ, យំ មេ អាពាធោ បវឌ្ឍេយ្យ, ហន្ទាហំ វីរិយំ អារភាមិ...បេ... អហំ ខោ គិលានា វុដ្ឋិតោ អចិរវុដ្ឋិតោ គេលញ្ញា, ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ, យំ មេ អាពាធោ បច្ចុទាវត្តេយ្យ, ហន្ទាហំ វីរិយំ អារភាមិ

អប្បត្តស្ស បត្តិយា អនធិគតស្ស អធិគមាយ អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយា”តិ (ទី. និ. ៣.៣៣៤; អ. និ. ៨.៨០) –

ឯវំ បវត្តអត្ថុប្បបច្ចវេក្ខណាវសហិតានិ អដ្ឋស្សហតានិ តយោឡសកានិ ចា បច្ចវេក្ខណានិ អដ្ឋ វីរិយារម្ភវត្ថូនិ នាម។

តទត្ថទីបកំ តទត្ថសាលិយិកត្តិ ឯត្ថ ត-សទ្ទោ បញ្ញាយាតបត្តោ ច អភិញ្ញាតបត្តោ ច ហោតីតិ អាហ “យំ ជានាតិ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេស្សតី”តិអាទិ។ សង្ខាតាយាតិ ហិ បញ្ញាយាតធនានិបិ ហោន្តិ បញ្ញត្តធនានិបិ។ សទ្ធាបច្ចយតបដិសំយុត្តន្តិ បញ្ចសទ្ធាហិ ឯវំ បញ្ចបច្ចយេហិ ច បដិសំយុត្តំ។ បញ្ចវិធា ហិ សទ្ធា សីលសទ្ធា សតិសទ្ធា ចាគាសទ្ធា ឝត្តិសទ្ធា វីរិយសទ្ធាតិ។ បច្ចយេបិ បញ្ចវិធំ តទង្គប្បហានំ វិក្ខម្ភនប្បហានំ សមុច្ឆេទប្បហានំ បដិប្បស្សទ្ធិប្បហានំ និស្សរណប្បហានន្តិ។

តត្ថ “ឝ្លមិកា បីតិសោម្មសទ្ធា រូបនោ ហោតិ សមុបនោ”តិ (ចិក. ៥៣៣) ឯវមាទិនា បីតិសោម្មសទ្ធា សីលសទ្ធា នាម, សោ ច អត្ថតោ កាយិកចារសិកា អវីតិក្កមោ។ “ទក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ សទ្ធំ អាបជ្ជតី”តិ (ទី. និ. ១.២១៣; ម. និ. ១.២៩៥; សំ. និ. ៤.២៣៩; អ. និ. ៣.១៦) ឯវមាទិនា ឝ្លន្ទ្រិយារក្ខា សតិសទ្ធា, សា ច អត្ថតោ តថាបវត្តា សតិ ឯវ។ “សោតានំ សទ្ធំ ព្រូមិ, បញ្ញាយេតេ បិធីយរេ”តិ (សុ. និ. ១០៤១; ចូឡនិ. ៣៣) ឯវមាទិនា ចាគាសទ្ធា។ ឯត្ថ ហិ “សោតានំ សទ្ធំ ព្រូមី”តិ វត្វា “បញ្ញាយេតេ បិធីយរេ”តិ វទន្តោ សោតសង្ខាតានំ តណ្ហាទិដ្ឋិទុច្ចរិតអវិជ្ជាទិកិលេសានំ សមុច្ឆេទកោ ឝាណំ បិទហនដ្ឋេន សទ្ធាតិ ទស្សេតិ។ “ឝមោ ហោតិ សីតស្ស ឧណ្ហស្សា”តិឯវមាទិនា (ម. និ. ១.២៤; ម. និ. ២.២៥៥; អ. និ. ៤.១១៤) អធិវាសនា ឝត្តិសទ្ធា, សា ច អត្ថតោ តថាបវត្តា ឝន្តិ អទោសោ វា។ បញ្ញាតិ ឯកេ, តំ ន គហេតព្វំ។ “ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ នាធិវាសេតី”តិ (ម. និ. ១.២៦) ឯវមាទិនា កាមវិតក្កាទីនំ វិនោទនវសេន បវត្តំ វីរិយមេវ វីរិយសទ្ធា។ សទ្ធា ចាយំ សទ្ធា យថាសកំ សំវរិតព្ពានំ ទុស្សីល្យសង្ខាតានំ កាយទុច្ចរិតាទីនំ បវេសស្សទ្វារសង្ខាតស្ស បយោគស្ស អភិជ្ឈាទីនំ ច អត្ថតិ អញ្ញាណកោសជ្ជានញ្ច សទ្ធនតោ បិធានតោ ឃាដនតោ “សទ្ធោ”តិ វុច្ចតិ។ សទ្ធតីតិ សទ្ធោ, បិធហតិ និវារេតិ បវត្តិតុំ ន ទេតីតិ អត្ថោ។ បច្ចយវសេនាយេ រូបជ្ជនាទោហានំ កាយទុច្ចរិតាទីនំ តថា តថា អនុប្បាទនមេវ ហិ ឝ្លធ សទ្ធោ តាយ។ ឯវំ តាវ បញ្ចវិធោ សទ្ធោ វេទិតព្វោ។

តេន តេន គុណង្គេន តស្ស តស្ស អគុណង្គស្ស បហានំ តទង្គប្បហានំ។ តាយនុបស្សនាទីសុ ហិ វិបស្សនាញាណេសុ បដិបក្ខភាវតោ ទីបាលោកេនេវ តមស្ស តាយនុបស្សនេន សត្តាយទិដ្ឋិយា, អនិច្ចានុបស្សនាយ និច្ចទិដ្ឋិយា, ទុក្ខានុបស្សនេន សុខសញ្ញាយ ... ឯវំ តេន តេន វិបស្សនាញាណេន តស្ស តស្ស អគុណង្គស្ស បហានំ តទង្គប្បហានន្តិ វេទិតព្វំ។ យំ បន ឧបចារប្បនាភេទេន សមាធិនា បវត្តិនិវារណតោ ឃដប្បហារេនេវ ឧទកបិដ្ឋេ សេវាលស្ស តេសំ តេសំ នីវរណាទិធម្មានំ បហានំ, ឥទំ វិក្ខម្ភនប្បហានំ នាម។ វិក្ខម្ភនេន បហានំ វិក្ខម្ភនប្បហានំ។ យំ ចតុន្នំ អរិយមគ្គានំ ភាវិតត្តា តំតំមគ្គវតោ អត្តនោ សន្តានេ “ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយា”តិអាទិនា (ធ. ស. ២៧៧) នយេន វុត្តស្ស សមុទយបក្ខិយស្ស កិលេសគណស្ស អច្ចន្តំ អប្បវត្តិភាវេន បហានំ, ឥទំ សមុច្ឆេទប្បហានំ នាម។ យំ បន ផលក្ខណេ បដិប្បស្សទ្ធត្តំ ទុបសន្តតា កិលេសានំ, ឥទំ បដិប្បស្សទ្ធិប្បហានំ នាម។ យំ សព្វសង្ខតនិស្សដត្តា បហីនសព្វសង្ខតំ និព្វានំ, ឥទំ និស្សរណប្បហានំ នាម។ សព្វម្បិ ចេតំ ចាគដ្ឋេន បហានន្តិ ទុច្ចតិ។ ឯវមិមេហិ បញ្ចហិ សទ្ធេហិ ឯវំ បហានេហិ ច បដិសំយុត្តា សម្ពន្ធា “សទ្ធប្បហានបដិសំយុត្តា”តិ វេទិតព្វា។

អនុត្តានទីបនាតិ នុត្តានានំ អទីបនា, បាឡិយា អនារុឡ្ហត្តា អត្ថោ។ បកិណ្ណកសម្ពន្ធា ហិ សង្គហំ ន អារោហតិ។ ទុត្តមេវត្ថំ បការន្តោ អាហ “បាឡិមុត្តវិនិច្ឆយា”តិ។ អថ វា អនុត្តានទីបនាតិ នុត្តានមេវ បាឡិយំ អនារុឡ្ហកានំ សង្គហំ ទុត្តំ, បាឡិមុត្តវិនិច្ឆយន្តិ ចិត្តបាឡិយំ អនារុឡ្ហកានំ សង្គហំ។ ឧក្កដ្ឋនិទ្ទេសា តាយ ពាហិរេន អនុបវិសិត្វា អត្ថោ វិនិច្ឆយាតា សម្ពន្ធា, បដិក្ខិបតានិប្បាយា កង្ខាវិនោទនវិនិច្ឆយា។ សព្វទេវត្ថវតោ ទេវា ភគវន្តោ សព្វជ្ញាតុយា, បទសោ ភាសិតោ។ តត្ថ កថំ សព្វញ្ញុតំ? ចតុព្ពិធេន ចតុច្ចន្ទោតិ “ឯវំ ទស្សីលោ និស្សាយ ទុក្ខំ ប្រោហន្តី”តិ ចតុច្ចន្ទោ។ វីឃនិកាយប្បមាណម្បិ មជ្ឈិមនិកាយប្បមាណម្បិ សម្ពន្ធិ ករោតីតិ “តេន ហេលេន តេន មុហុត្តេន ឯកំ កថា តាចយន្តិ សម្ពន្ធំ ករោតី”តិ ន ចត្តព្វំ។ យាវតា ហិ លោកិយមហាជនា ឯកំ បទំ ករេយ្យ, តាវ អានន្ទត្ថេរោ អដ្ឋ បទានិ ករោតិ។ អានន្ទត្ថេរេ បន ឯកំ បទំ ករោន្តេយេវ ភគវា សោឡសបទានិ ករោតិ។ ឝ្លមិកា តេយេ លោកិយជនស្ស ឯកបទុទ្ធារកាលេន ភគវា អដ្ឋវីសសតំ បទានិ ករោតិ។ កស្មា? ភគវតោ ហិ ជិវ្ហា មុទុ, ទន្តាវរណំ សុផុសិតំ, វចនំ អគឡិតំ, ភវង្គបរិវាសោ លហុកោ, តស្មា សចេ ឯកោ ភិក្ខុ កាយានុបស្សនំ បុច្ឆតិ, អញ្ញោ វេទនានុបស្សនំ, អញ្ញោ ចិត្តានុបស្សនំ, អញ្ញោ ធម្មានុបស្សនំ, “ឝ្លមិកា បុច្ឆេ អហំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ ឯកោ ឯកំ ន ឧបលិកោតិ, ឯវំ សន្តេបិ តេសំ ភិក្ខូនំ “អយំ បឋមំ បុច្ឆិ, អយំ ទុតិយ”ន្តិអាទិនា បុច្ឆាក្កមោ តាវ សយ្ហស្ស បញ្ញាយតោ បញ្ញាយតិ សុគតស្ស អត្ថបទស្ស លក្ខណតោ។ បុច្ឆន្តិ បន ទេសនាកាលេ អញ្ញស្ស ន បញ្ញាយតេវ អន្តរាកថាយេវ ហេលា អនេកកោដិសហស្សចិត្តប្បវត្តិសម្ភវតោ។ តេឝាហនសមុទ្ទេ ឧន្នតេ តិត្ថវគ្គស្ស ចិនត្ថិវត្ថុនា តាលក្ខន្ធំ អតិក្កមតោ បុរេតរំយេវ ករោតា ចុទ្ទសចិនេន កាយានុបស្សនំ, នវចិនេន វេទនានុបស្សនំ, សោឡសចិនេន ចិត្តានុបស្សនំ, បញ្ចចិនេន ធម្មានុបស្សនំ កថេតិ។ តិដ្ឋន្តុ ចា ឯតេ ចត្តារោ, សចេ ហិ អញ្ញោ ចត្តារោ សម្មប្បធានេសុ, អញ្ញោ ឥទ្ធិបាទេសុ, អញ្ញោ បញ្ចិន្ទ្រិយេសុ, អញ្ញោ បញ្ចពលេសុ, អញ្ញោ សត្តពោជ្ឈង្គេសុ, អញ្ញោ អដ្ឋមគ្គង្គេសុ បញ្ហំ បុច្ឆេយ្យុំ, តម្បិ ករោតា កថេយ្យ។ តិដ្ឋន្តុ ចា ឯតេ អដ្ឋ, សចេ អញ្ញោ សត្តតិំស ជនា ពោធិបក្ខិយេសុ បញ្ហំ បុច្ឆេយ្យុំ, តម្បិ ករោតា តាវទេវ កថេយ្យ។

យុត្តិ និស្សយោ បតិដ្ឋាតិ បទ្ធិយំ បទ្ធិយំ បទេយស្ស បទេយស្ស ទេចនត្តិ ឥទ្ធញ្ញំ។ តត្ថ បតិដ្ឋាតិ សម្បយោគវសេន ឧបនិស្សយវសេន ច ឯកាសភាវេន។ សិក្ខាសង្ខាតានំ អធិសីលសិក្ខាទីនំ វេទនាទិចិត្តសម្បយោគវសេន ចា បតិដ្ឋា និយា ឧបនិស្សយការេន ចា។ តេនេវាហ “វេទនាទយោ ហី”តិអាទិ។ វុត្តត្ថេនាតិ បតិដ្ឋាអធិគមបយោជនេន។ សិក្ខាបទវិភង្គេ ធម្មេហិ ចិត្តជេតនា ធម្មយុត្តសម្មា ច សិក្ខាបទន្តិ វេទិតព្វការេហិ អាហ – “អយញ្ច អត្ថោ សិក្ខាបទវិភង្គេ ទុត្តនយេន វេទិតព្វោ”តិ។ សិក្ខាបទវិភង្គេ ហិ ចិតតិអាទយោ ធម្មា និប្បរិយាយតោ បរិយាយតោ ច “សិក្ខាបទ”ន្តិ ទុត្តា។ ទុត្តញ្ហិ –

“តត្ថ កតមំ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ បាណាតិបាតា បដិវិរតស្ស, យា តស្មិំ សមយេ បាណាតិបាតា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ, ឥទំ វុច្ចតិ បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ។ អវសេសា ធម្មា វេរមណិយា

នយ្យយុត្តា·

“តត្ថ កតមំ ការេយនុមិច្ឆាចារា ខេទរយហ៊ី និក្ខាបដំ? យស្មិំ នយេយ កាយាចទទំ កុសល៍ ចិត្តំ ឧប្បត្តិ ហោតិ ខោយតស្សឋហកតំ ខាពាលនយ្យយុត្តំ ការេយនុមិច្ឆាចារា ចិទយត្តស្ស, យា តស្មិំ នយេយ ខេទតតា នខ្ញោតតា ខេទយិតត្តំ, ព្ពគំ ទុច្ចតិ ការេយនុមិច្ឆាចារា ខេទរយហ៊ី និក្ខាបដំ· អចខេយឋា ឌយ៉ា ខេទតតាយ នយ្យយុត្តា·

“តត្ថ កតមំ ការេយនុមិច្ឆាចារា ខេទរយហ៊ី និក្ខាបដំ? យស្មិំ នយេយ កាយាចទទំ កុសល៍ ចិត្តំ ឧប្បត្តិ ហោតិ ខោយតស្សឋហកតំ ខាពាលនយ្យយុត្តំ ការេយនុមិច្ឆាចារា ចិទយត្តស្ស, ខេយា តស្មិំ នយេយ ឋេស្សា... ខេប... បក្កាហោ អចិខេក្ខខេបិ, ព្ពគំ ទុច្ចតិ ការេយនុមិច្ឆាចារា ខេទរយហ៊ី និក្ខាបដ”ន្តិ (ចិក· លិ០៩)·

ឲត្ថ ហិ យស្មា ត ខេពចល៍ ចិទតិខេយច និក្ខាបដំ, ខេទតតាបិ និក្ខាបដខេយច, តស្មា តំ ឌខេស្សតុំ ទុតិយតខេយា ទុខេត្តា· យស្មា ច ត ខេពចល៍ ឲខេតខេយច ខេដ្ឋ ឌយ៉ា និក្ខាបដំ, ខេទតតាយនយ្យយុត្តា បត បខេទាបណ្ណាឋ ឌយ៉ាបិ និក្ខិតព្ពខេកាដ្ឋាឋខេតា និក្ខាបដខេយច, តស្មា តតិយតខេយា ឌស្សិខេតា· ទុចិឌព្យានិក្ខាបដំ តិប្បទិយាយនិក្ខាបដំ បទិយាយនិក្ខាបដន្តិ· តត្ថ ចិទតិ តិប្បទិយាយនិក្ខាបដំ· ឋា ហិ “បិហាតិបិតា ខេទរយហ៊ី”តិ បិញ្ញព្ពយំ អាកតា, ខេតា ខេទតតា· ចិទយខេន្តា ច តាយ ឲច តខេតា តខេតា ចិទយតិ, ត ខេទតតាយ, ខេទតតយ៉ិ បត អាហរិត្វា ឌខេស្សតិ, តធា ខេឋឋខេទតតាយនយ្យយុត្តឌខេយ៉· តស្មា ខេទតតា ខេទច អចខេឋឋនយ្យយុត្តឌយ៉ា ច បទិយាយនិក្ខាបដន្តិ ខេចឌិតព្ពំ·

ព្ពគាតិ ត ខេពចល៍ ព្ពគ ចិទតិអាគខេយា ឌយ៉ាច និក្ខាបដំ, អធ ខេពា តខេត្តខេឌាតិកា បញ្ញត្តិបិតិ ឌខេស្សខេន្តា អាហ “អបិធា”តិអាឌិ· “ខេយា តត្ថ តាយការខេយា បគការខេយាតិ ព្ពគំ យហាអដ្ឋកធាយំ ទុត្ត”ន្តិ ចគន្តិ· តាយការខេយាតិ តាយនម្ពុខេហា តាយបណ្ណត្តិខេយច· បគតិទុត្តិញ្ញាត្តាតិ តាយខេចចគាតខេគច “តាយំ តាយពយ៉ំ តាយតិទុត្តិ”តិអាឌិស្ម (ធ· ឋ· ១១១១-១១១៥) ចិយ· និក្ខាខេកាដ្ឋាខេឋាតិ ចិទតិអាគខេយាច ទុត្តា, តខេត្តខេឌាតតំ ចគតយ៉ិ និក្ខាបដន្តិ ព្ពគយ៉ិ ឲត្ថ លព្ភខេតច·

អត្ថចខេឋតិ ទុឌ្ឍិចិខេឋខេឋ អាតិឋំឋចិខេឋខេឋ· ខេតឋំ បត និក្ខាបដបញ្ញត្តិការហត្ថា អាហ “ឌឋ ការហចខេឋ”តិ, ឌឋ ការហចិខេឋខេឋតិ អត្ថោ· ខេតតាហ “ហិតចិខេឋខេឋ”តិ· អត្ថោខេយច ចា អត្ថចខេឋា, ឌឋ អត្ថ ឌឋ ការហាតីតិ ទុត្តំ ខេហាតិ· អធ ចា អត្ថោ ឋល៍ តគឌឹតទុត្តិតាយ ចខេឋា ឲតស្សាតិ អត្ថចខេឋា, ខេហតុតិ ឲចខេយ្យត្ថ អត្ថោ ឌដ្ឋខេព្ពា· ឋុដ្ឋ ខេគចាតិ ព្ពគំ ទាគខេត្តបុទប្បខេចខេឋតនិក្ខាបខេគ (បរិចិ· ៣៨៥ អាគខេយា) ទុត្តំ· “ខេយ យខ ខេឋាតព្ពា ឋដ្ឋហាតព្ពា យញ្ញាស្សន្តិ, ខេតឋំ តំ អស្ស ឌីឈខេត្តំ ហិតាយ ឋុតាយា”តិ ទុត្តត្តា “ខេយា ច តធាកតស្ស ចគតំ ឋយ្យឌិច្ឆតិ, តស្ស តំ ឌីឈខេត្តំ ហិតាយ ឋុតាយ ខេហាតី”តិ ទុត្តំ· អឋយ្យឌិច្ឆខេត អាឌីតចន្តិ កដ្ឋាលិឋុខេត្ត (យ· តិ· ១·១៦៣ អាគខេយា) ចិយ អឋយ្យឌិច្ឆខេត អាឌីតចំ ឌខេស្សត្វា· ឋុពចិហាទាការខេច ឋហឌីចយាតស្ស អការខេតា ឋហឌីចិតាបិ ឋុពចិហាខេទាច ទុខេត្តា· ឋុពចិហាខេទា តាយ ចតុត្ថំ ព្ពទិយាបចចិហាទាតំ ចាឋុតា·

យដ្ឋាតន្តិ តិខេត្តឌកាចំ· ឌខេយ៉តាតិអាឌីស្ម ឌខេយ៉ាតិ ក្ខតំ ចត្វ៉ា ចិតខេយាតិ ខេចាគតា ខេទច ឋារលា ច· ឋត្វ៉ឋាឋតន្តិ ពាត្តិឋយ្យគា ខេទច អតុស្សាចតឋយ្យគា ច· បិយឋិលិតន្តិ និក្ខាពាយាតំ· ខេតឋព្យាឋិល៍ បិយំ ខេហាតិ· ខេតខេតចាហ “និក្ខត្តយបិទិប្បុទិយា ឈដយាតា”តិ· ឋត្ថិដ្ឋយាតាតិ ឋំឋយំ អាបដ្ឋយាតា· ដ្ឋឋ្តាត្យហា ខេហាត្តីតិ បិញ្ញព្ពតា ខេហាត្តិ· ឋឈ្ឈពយ៉ាតីតិ ឋតិបិ ដ្ឋខេបិឋធបចារលាតំ ឋឈ្ឈពយ៉ាការខេច ខេកាពលិពគ្គខាខេយត ដ្ឋខេបិឋធំ បចារលាញ្ញា ឌខេបត្វ៉ា ដ្ឋបឋយ្យគាឌិខេឋឋឋឈ្ឈពយ៉ាតំ កហណ៍ ខេចឌិតព្ពំ· ឋយក្កាតំ ការខេចា ឋាយក្កិ·

“ត ខេចា អហំ, ទុត្ត, ឌិដ្ឋឌយ៉ិកាតំខេយច អាឋចាតំ ឋំចខេទាយ ឌយ៉ំ ខេគខេឋឋី”តិ (ឌី· តិ· ១·១ប័១) ឲត្ថ ចិចាគយ្យលក្ខតា កិខេលឋា អាឋចាតិ អាកតា·

“ខេយត ខេគទុបបញ្ញស្ស, កត្ថខេព្ពា ចា ចិហក្កខេយា;

យព្ពត្តំ ខេយត កខេច្ឆយ្យំ, យតុស្សត្តព្វា អព្ពខេគ;

ខេត យយ៉្យអាឋចា ហីលា, ចិច្ឆ្ណា ចិតញ្ញព្រាកតា”តិ· (អ· តិ· ៣·១៩) –

ឲត្ថ ខេតក្ខយកំ ពយ៉ំ អចខេឋឋា ច អកុឋលិ ឌយ៉ា· ព្ពគ បត បទុបចាគចិប្បដិឋារចឌពត្ថាគខេយា ខេទច អបិយទុព្ភក្ខតា ច តាតប្បការា ដ្ឋបដ្ឋចា អាឋចាតិ អាហ – “អឋំចខេទ ឌំខេតត តស្មិំខេយច អត្តការខេច បត្តព្ពា”តិអាឌិ· យឌិ ហិ កកចា និក្ខាបដំ ត បញ្ញាខេបយ្យ, តខេតា អឋដ្ឋព្យបដិខេឋចតអឌិត្ថាគាតបិហាតិបិតាឌិខេហតុ ខេយ ដ្ឋប្បខេជ្ជយ្យ បទុបចាគខេយា ឌិដ្ឋឌយ៉ិកា តាតប្បការា អគត្វា, ខេយ ច តំតិមិត្តខេយច តិទយាឌីស្ម តិព្ពត្តស្ស បញ្ញចិឌពត្ថតពយ៉ការហាឌិចខេឋត យហាទុព្ភាតុកចតតាតប្បការា អគត្វា, ខេត ឋត្ថាយ ព្ពគំ ទុត្តំ “ឌិដ្ឋឌយ៉ិកាតំ អាឋចាតំ ឋំចខេទាយ ឋយ្យទាយិកាតំ អាឋចាតំ បដិឈាតាយា”តិ· ឌិដ្ឋឌខេយ៉ា ទុច្ចតិ បច្ចខេក្ខា អត្តការខេចា , តត្ថ កចា ឌិដ្ឋឌយ៉ិកា· ខេតត ទុត្តំ “តស្មិំខេយច អត្តការខេច បត្តព្ពា”តិ· ឋយ៉ុតា កទហណ៍ អកិត្តិ, បទយ៉ុតា កទហណ៍ អយខេឋា· អធ ចា ឋយ៉ុតា បទយ៉ុតា ច កទហណ៍ អកិត្តិ, បរិចារហាតិ អយខេឋាតិ ខេចឌិតព្ពំ· អាកយតយក្កចកតាយាតិ អាកយតដ្ឋារបិគហតត្វាយ· ឋយ្យខេទតព្ពខេតា ខេបទ្ធ កត្តព្ពខេតា ឋយ្យទាខេយា, បទខេលាខេកាតិ អាហ “ឋយ្យទាខេយ តខេកាឌីស្វ”តិ· ខេយទុតាឌីតិ ទដ្ឋតដ្ឋាតាតិ, បិហាតិបិតាឌីតិ ទុស្សតដ្ឋាតាតិ·

ទុដ្ឋឋ ពត្ថពចត្វាតិ តាយ ចត្តពត្ថខេព ទុត្វាតិ អាកត្តពចត្តំ អាចាឋិកពយិកអតុខេយាគតកត្តព្យបិណ្ឌចាទិកអាទញ្ញិកខេឋតាឋតដត្ថាឈខេចច្ឆពុឌិដ្ឋបញ្ញាឋឋឌ្ឍិចិហាទិកអាចទិយអខេត្តចាឋិកចត្តន្តិ ព្ពយាតិ ទុដ្ឋឋ ចត្វាតិ· តខេតា អញ្ញាតិ បត ពគាចិ តឌ្ឍីយពយ៉ុពតាឌិការលខេយច ចទិតព្ពាតិ ខេដ្ឋអឋីតិ យហាចត្វាតិ, ត ឋព្ពាឋុ អចត្វាឋុ ចទិតព្ពាតិ, តស្មា ទុដ្ឋឋពត្ថពចត្វាឋុ អាកហិតាតិ, តាតិ បត “បិទិចាឋិកាតំ

កិល្ពុតំ ចត្តំ បញ្ញាបេឃ្យាយី"ទិ (ក្មឭអច៌ លិ៍វ អាគះឃា) អារកិច្ចា "ត ៃបបយ្យារេឌតត្ថំ...ះប... ត ឈយាឃំ ចក្កយេត្ត ចក្កះយ ចក្កយិតត្ថា"ត្តិ (ក្មឭអច៌ លិ៩) ទុត្តាចឃាគាតិ ឈឃដ្ឋិ, តះតា បទំ "ត, កិល្ពុះច, ឋរិទិចាឃិះពត កិល្ពុតា ឋរិទិចាឃិពចុទ្ធតះទត កិល្ពុតា ឃដ្ឋិ, ម្ចុលិឃបដិពឃ្យុតារះហត, យាតត្តារះហត, យាតត្តចារិះពត, អឌ្ឍាតារះហត កិល្ពុតា ឃដ្ឋិ ឲពឆ្ពះត្ត អាចារះឃ ចតុត្ថា"ត្តិអាឌីតា (ក្មឭអច៌ ប័៧) ទុត្តចត្តាតិ បពតត្តចទិតះត្ថហិ អតញ្ញាតា ចិឃុំ អារះលាច្ចា ឋរិទិចាឃិពចុទ្ធតរាឌឹឃុ ឋុក្កុលត្តះឃុ ចទិតត្តាតា ះតឃំ ចះឃត ឃយ៉ិះល្ហច្ចា ឲះពពំ ពច្ចា ពលិតាតិ បដ្ឋាទិ ឲពឃត្តតិ ចត្តាតិ,
ៃះល្ពបតឹយពយ្ចុពតចះត្តឃុ ទុត្តិ "ត បពតត្តឃ្យ កិល្ពុះតា អកិចាគតំ បដ្ឋដាតំ...ះប... តហារះត បិដ្ឋិបរិពយ្ចំ ឃាឌិតត្ថា"ត្តិ (ក្មឭអច៌ លិ៍វ) ត្ថាងំ អកិចាគតាឌីតំ អឃាឌិឃតំ ឲពំ, "ត បពតះត្តា កិល្ពុ ឃឹលចិបត្តិឃា អតុដ្ឋះឃតះត្ថា"តិអាឌីតិ (ក្មឭអច៌ វ៍១) ឌឃាតិ ឲចះយតាតិ ក្ខាឃឹតិ ចត្តាតិ៍ ឲះតះឃ្ចច បត ពាតិចិ តឌ្ឍតឹឃពយ្ចាឌិចត្តាអាតិ, ពាតិចិ ឋរិទិចាឃិពាឌិចត្តាតឹតិ អក្កុហិតក្កុហះលាត ក្ខាឃឹតិ ឲច, អញ្ញាត្ថ បត អដ្ឋពចាបះឌះឃ អប្យាពំ ៃាតយឌិពំ ចា ពលត្មុបពំ ត ះហាតីតិ "អឃឹតិ លត្តពចត្តាតី"តិ ទុត្តំ៍

ឃំចរចិតះឃាតិ ឃឹលឃំចះរា ឃតិឃំចះរា ពោលាឃំចះរា លត្តិឃំចះរា ចីរិឃឃំចះរាតិ បញ្ចចិះឆាបិ ឃំចះរា ឃចាឃពំ ឃំចរិតត្ថាតំ ចិតតត្ថាតញ្ចា ពាឃត្មទ្ធរិតាឌីតំ ឃំចរលះតា ឃំចះរា, ចិតឃតះតា ចិតះឃាតិ ទុទ្ធតិ៍ បហាតចិតះឃាតិ តគក្កប្យហាតំ ចិល្ពុឝតប្យហាតំ ឃឃុះឆ្ពគប្យហាតំ បដិប្យឃ្សុឌ្ឋិប្យហាតំ តិឃ្សរលប្យហាតត្តិ បញ្ចចិឌយិ បហាតំ ឃឃ្ចា ចាពះដ្ឋត បហាតំ , ចិតឃតះដ្ឋត ចិតះឃា, តឃ្ចា បហាតចិតះឃាតិ ទុទ្ធតិ៍ ឃឃចចិតះឃាតិ ឃត្ត អធិពរលឃឃចា៍ បញ្ញាត្តិចិតះឃាតិ ឃិក្ខាបឌះឃច៍ ឃិក្ខាបឌបញ្ញាត្តិឃា ហិ ចិឌ្ឈយាតាឃ ឲច ឃិក្ខាបឌឃម្ពុចះតា បញ្ញាត្តិចិតះឃាបិ ឃិក្ខាបឌបញ្ញាត្តិឃា អតុក្កុហិះតា ះហាតិ៍

ត្ថាគាតិ –

"ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ ទុយ្ឌក្តំ ឋុក្កុលិតំ តិក្កុហាឃ, ឃំ ទុយ្ឌក្តំ ឋុក្កុលិតំ តិក្កុហាឃ, តំ ះបឃលិតំ កិល្ពុតំ ចាឃុចិហារាឃ, ឃំ ះបឃលិតំ កិល្ពុតំ ចាឃុចិហារាឃ, តំ ឌិដ្ឋឆម្ចិពាតំ អាឃចាតំ ឃំចរាឃ, ឃំ ឌិដ្ឋឆម្ចិពាតំ អាឃចាតំ ឃំចរាឃ, តំ ឃយ្យរាឃិពាតំ អាឃចាតំ បដិឃាតាឃ, ឃំ ឃយ្យរាឃិពាតំ អាឃចាតំ បដិឃាតាឃ, តំ អប្យឃត្តាតំ បឃាគាឃ, ឃំ អប្យឃត្តាតំ បឃាគាឃ, តំ បឃត្តាតំ កិះឃ្យាកាចាឃ, ឃំ បឃត្តាតំ កិះឃ្យាកាចាឃ, តំ ឃឌ្ឍយ្ចដ្ឋិតិឃា, ឃំ ឃឌ្ឍយ្ចដ្ឋិតិឃា, តំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ៍

"ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ទុយ្ឌក្តំ ឋុក្កុលិតំ តិក្កុហាឃ, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ះបឃលិតំ កិល្ពុតំ ចាឃុចិហារាឃ, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឌិដ្ឋឆម្ចិពាតំ អាឃចាតំ ឃំចរាឃ, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឃយ្យរាឃិពាតំ អាឃចាតំ បដិឃាតាឃ, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ អប្យឃត្តាតំ បឃាគាឃ, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ បឃត្តាតំ កិះឃ្យាកាចាឃ, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឃឌ្ឍយ្ចដ្ឋិតិឃា, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ៍

"ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ ទុយ្ឌក្តំ ឋុក្កុលិតំ តិក្កុហាឃ, ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ ះបឃលិតំ កិល្ពុតំ ចាឃុចិហារាឃ, ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ ឌិដ្ឋឆម្ចិពាតំ អាឃចាតំ ឃំចរាឃ, ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ ឃយ្យរាឃិពាតំ អាឃចាតំ បដិឃាតាឃ, ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ អប្យឃត្តាតំ បឃាគាឃ, ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ បឃត្តាតំ កិះឃ្យាកាចាឃ, ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ ឃឌ្ឍយ្ចដ្ឋិតិឃា, ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ ឃដ្ឋឃ្ឋុតាឃ៍

"ឃំ ទុយ្ឌក្តំ ឋុក្កុលិតំ តិក្កុហាឃ...ះប... ឃំ ះបឃលិតំ កិល្ពុតំ ចាឃុចិហារាឃ...ះប... ឃំ ឌិដ្ឋឆម្ចិពាតំ អាឃចាតំ ឃំចរាឃ...ះប... ឃំ ឃយ្យរាឃិពាតំ អាឃចាតំ បដិឃាតាឃ...ះប... ឃំ អប្យឃត្តាតំ បឃាគាឃ...ះប... ឃំ បឃត្តាតំ កិះឃ្យាកាចាឃ...ះប... ឃំ ឃឌ្ឍយ្ចដ្ឋិតិឃា...ះប... ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ ឃដ្ឋឃ្ឋុតាឃ , ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ ឃដ្ឋច្ចាឃុតាឃ, ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ ទុយ្ឌក្តំ ឋុក្កុលិតំ តិក្កុហាឃ, ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ ះបឃលិតំ កិល្ពុតំ ចាឃុចិហារាឃ, ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ ឌិដ្ឋឆម្ចិពាតំ អាឃចាតំ ឃំចរាឃ, ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ ឃយ្យរាឃិពាតំ អាឃចាតំ បដិឃាតាឃ, ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ អប្យឃត្តាតំ បឃាគាឃ, ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ បឃត្តាតំ កិះឃ្យាកាចាឃ, ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ ឃឌ្ឍយ្ចដ្ឋិតិឃា (បរិ៍ ១១៣)៍

"អត្ថឃតំ ឆយ្ចឃតំ, ះឆ្ច ច តិទុត្តិឃតាតិ;

ចត្តារិ ពោលាឃតាតិ, អត្ថចះឃ បពរះណា"តិ (បរិ៍ ១១៣) –

ឃំ ទុត្តំ បរិចារះ, តំ ឌះឃ្សះត្តា "អបិះចត្ថា"តិអាឌិយាហ៍

តត្ថ "ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ ទុយ្ឌក្តំ ឋុក្កុលិតំ តិក្កុហាឃា"តិ ត្ថាបិតា អតុក្កុះយត ឃំ ទុត្តំ, តំ ឃត្ថាឃ អាឃត្តាឃត្តបគាតំ ៃបទុបរិបះឌហិ ឃដ្ឋិ ះឃាឌិតត្តា ឃដ្ឋលិពពត្តតឃឌិឃត្តា "ឃដ្ឋលិពតឃ"ត្តិ ទុត្តំ៍ ឃដ្ឋលិពតឃំ ពច្ចាតិ ឃម្ពុះត្ថា៍ "ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ទុយ្ឌក្តំ ឋុក្កុលិតំ តិក្កុហាឃា"តិ ឲចយាឌិតា ឌឃឃុ បះឌឃុ ឲពះយពំ បឌំ តគចះឃះឃហិ តចតចបះឌហិ ះឃាះឌច្ចា ឃំ ទុត្តំ, តំ ឃត្ថាឃ "ឲះពពបឌម្ចុលិពំ ឌឃពួត្តំ ះឃាឌតំ ពច្ចា"តិ ទុត្តំ៍

អត្ថឃតត្តិអាឌីឃុ ឃដ្ឋលិពតះឃ តាច ឋុរិយឋុរិយបគាតំ ចះឃត ឆយ្ចឃតំ ះចឌិតត្ថំ, បច្ឆិយបច្ឆិយាតំ ចះឃត អត្ថឃតំ ឌដ្ឋត្ថំ៍ ពថំ? ពិញ្ចាបិ បរិចារះ "ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ"តិអាឌិតា ឃដ្ឋលិពតះឃ លល្ឌចក្កះយច ទុត្តំ, តថាបិ ះតះតច តះយត ពាឌ្ឌចក្កឃ្យបិ តះឃា ឌិះត្តា, តឃ្ចា "ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ"តិអាឌិ ចត្ថា "ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ"តិ ះឃាះឌច្ចា ពាឌ្ឌចក្កំ ពាតត្ថំ៍ ឲចំ "ឃំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, តំ ទុយ្ឌក្តំ ឋុក្កុលិតំ តិក្កុហាឃា"តិអាឌិ ចត្ថាបិ "ឃំ ចិតឃាតុក្កុហាឃ, តំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ"តិ ះឃាះឌច្ចា ពាឌ្ឌចក្កំ ពាតត្ថំ៍ ត្ថាបិតា អតុក្កុះយត ះឃឃបះឌឃុបិ ះឃាឌិះតាឃុ ឃដ្ឋលិពតះឃត ឌឃ ពាឌ្ឌចក្កាតិ ះហាត្តិ៍ ះតឃុ ឲះពពឃ្មិ ចះក្កុ ឋុរិយឋុរិយបគាតំ ចះឃត ឌឃ ឌឃ ឆយ្ចា, បច្ឆិយបច្ឆិយបគាតំ ចះឃត ឌឃ ឌឃ អត្ថាតិ ឃដ្ឋលិពតះឃ អត្ថឃតំ ឆយ្ចឃតញ្ចា ឃយ្យឌ្ឈតិ៍ ឲពម្ចុលពតះឃ បត "ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ឃដ្ឋច្ចាឃុ, ឃំ ឃដ្ឋឃ្ឋុ, តំ ទុយ្ឌក្តំ ឋុក្កុលិតំ តិក្កុហាឃា"តិ ឲចយាឌិតា ឲពះយច បឌំ ះឃះឃហិ តចហិ បះឌហិ ះឃាឌិតត្តិ ឋុរិយបឌឃ្យ ឲពត្តា ឲពះយច ឆយ្ចបឌំ តះចច

អត្ថបទានិ ហោន្តិ, តស្មា ឯកមូលកនយេ ទសសុ បទេសុ ឯកេកំ មូលំ កត្វា ទសក្ខត្តុំ យោជនាយ កតាយ ធម្មបទានំ វសេន ធម្មបទានិ ទស, អត្ថបទានិ នវុតីតិ អត្ថសតំ ធម្មសតញ្ច ន យុជ្ជតិ, តស្មា ឯកមូលកនយេ សង្ខលិកនយេ វុត្តនយេន អត្ថសតំ ធម្មសតញ្ច អគ្គហេត្វា យំ តត្ថ ទសធម្មបទានំ នវុតិអត្ថបទានញ្ច វសេន បទសតំ វុត្តំ, តំ សន្ធាយ ធម្មសតន្តិ គហេត្វា តទត្ថជោតនវសេន អដ្ឋកថាយំ វុត្តានិ សញ្ញុដ្ឋកាទានីតិ អត្ថបទានិ អត្ថសតន្តិ ឯវំ គហិតេ អត្ថសតំ ធម្មសតញ្ច យុជ្ជតិ· ឯវំ តាវ អត្ថសតំ ធម្មសតញ្ច វេទិតព្ពំ· ទ្វេ ច និរុត្តិសតានីតិ ឯត្ថ បន អត្ថជោតិកានំ និរុត្តីនំ វសេន និរុត្តិសតំ, ធម្មក្ខាតានំ និរុត្តីនំ វសេន និរុត្តិសតន្តិ ទ្វេ និរុត្តិសតានិ ច វេទិតព្ពានិ· ចត្តារិ ញាណសតានីតិ អត្ថសតេ ញាណសតំ, ធម្មសតេ ញាណសតំ, ទ្វីសុ និរុត្តិសតេសុ ទ្វេ ញាណសតានីតិ ចត្តារិ ញាណសតានិ·

ឯវញ្ច បន, កិញ្ចេវាតិ ឯត្ថ ច-សទ្ទោ និគ្គហេន យោជេតព្ពោតិ អាហ “វុឌ្ឍិវេពុជ្ជា ច”តិ· កថំ បនេត្ថ “វុឌ្ឍិវេពុជ្ជា”តិ វុត្តេ បរិយាបុណេយ្យាថាតិអាទិ អត្ថសម្ភវោតិ អាហ “អតិរេកានយនត្ថា ហិ ឯត្ថ ច-សទ្ទោ”តិ· វុត្តត្ថោ អតិរេកស្ស អត្ថស្ស អានយនំ អតិរេកានយនំ, សោ អត្ថោ ឯតស្សាតិ អតិរេកានយនត្ថោ, អវុត្តសមុច្ចយត្ថោតិ វុត្តំ ហោតិ· “អសំវាសោ”តិ វុត្តត្តា “ឧទ្ទេសំ កត្វា”តិ វុត្តំ·

ឥតិ សមន្តបាសាទិកាយ វិនយដ្ឋកថាយ សារត្ថទីបនិយំ

បឋមបញ្ញត្តិកថា និដ្ឋិតា·

សុទិន្នភាណវារវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

មក្កដិវត្ថុកថាវណ្ណនា

៤០· អនុត្តានបទវណ្ណនាតិ ឧត្តានំ វុច្ចតិ បាកដំ, តប្បដិបក្ខេន អនុត្តានំ អបាកដំ អប្បតុទំ ទុវិញ្ញេយ្យញ្ច, អនុត្តានានំ បទានំ វណ្ណនា អនុត្តានបទវណ្ណនា· ឧត្តានបទវណ្ណនាយ បយោជនាភាវតោ អនុត្តានគ្គហណំ· បចុរបដិវេធតោ ហោតីតិ ពាហុល្លបដិវេធតោ ហោតិ, ឋិតេ ឋិតេ និរន្តរំ បដិវេធតីតិ អត្ថោ· បចុរេន្ត ហិ វត្តមានវចនត្តិ សន្ធាយ បដិវេធតាការេបិ “ឋាន បល្លាយ ឃដ្ដេតិ”តិអាទីសុ វិយ ពាហុល្លវុត្តិ ឧបរិនាយ វត្តមានវចនំ· អាហិណ្ឌន្តាតិ វិចរន្តា· អញ្ញាសុបីតិ អញ្ញាសុបិ កិញ្ចុ·

៤១· សហោឌ្ឍគហិតោតិ សហ ភណ្ឌេន គហិតោ· អត្តនោ មិច្ឆាការេន លេសឱឌ្ឌនេន ច បរិបុណ្ណត្តាបិ បឋមបញ្ញត្តិ អញ្ញថា ករោន្តោ “តញ្ច ខោ មនុស្សិត្ថិយា, នោ តិរច្ឆានគតាយា”តិ អាហ· ទស្សនន្តិ សាធុរាគទស្សនំ· គហណន្តិ អនុរាគវសេនេវ ហត្ថេន គហណំ· អាមសនំ អត្តនោ សរីរេន តស្សា សរីរស្ស ឧបរិ អាមសនមត្តំ, ផុសនំ តតោ ទឡ្ហតរំ កត្វា សំផុសនំ, ឃដ្ដនំ តតោបិ ទឡ្ហតរំ កត្វា សរីរេន សរីរស្ស ឃដ្ដនំ· តំ សព្ពម្បីតិ ទស្សនាទិ សព្ពម្បិ·

៤២· ទឡ្ហតរំ សិក្ខាបទមកាសីតិ ឋានម្បិ អធិការេ អនុបញ្ញត្តិយា សិក្ខាបទស្ស ទឡ្ហីករណំ សិថិលករណញ្ច បរន្តតោ អាបត្តិ ថិរនិទ្ទា ទស្សេតុកាមោ “ទុវិធញ្ហិ សិក្ខាបទ”ន្តិអាទិមាហ· តត្ថ យស្ស សចិត្តកស្ស សិក្ខាបទស្ស ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, តំ លោកវជ្ជំ· យស្ស សចិត្តកាចិត្តកបក្ខសហិតស្ស អចិត្តកស្ស ច សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, តម្បិ សុរាបានាទិ លោកវជ្ជន្តិ ឋានមត្ថំ សម្បិណ្ឌេត្វា ទស្សេតុំ “យស្ស សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, តំ លោកវជ្ជំ នាមា”តិ វុត្តំ· “សចិត្តកបក្ខេ”តិ ហិ ឥទំ វចនំ អចិត្តកំ សន្ធាយ វុត្តំ· ន ហិ ឯកំសេន សចិត្តកស្ស “សចិត្តកបក្ខេ”តិ វិសេសនេ បយោជនំ អត្ថិ· សចិត្តកបក្ខេតិ ច វត្ថុវីតិក្កមវិជាននចិត្តេន “សចិត្តកបក្ខេ”តិ គហេតព្ពំ, ន បណ្ណត្តិវិជាននចិត្តេន· យទិ ហិ “ន វដ្ដតី”តិ បណ្ណត្តិវិជាននចិត្តេនបិ យស្ស សិក្ខាបទស្ស សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ, តម្បិ លោកវជ្ជន្តិ វទេយ្យ, សព្ពេសំ បណ្ណត្តិវជ្ជសិក្ខាបទានម្បិ លោកវជ្ជតា អាបជ្ជេយ្យ បណ្ណត្តិវជ្ជានម្បិ “ន វដ្ដតី”តិ ជានិត្វា វីតិក្កមេ អកុសលចិត្តស្សេវ សម្ភវតោ· ន ហិ ភគវតោ អាណំ ជានិត្វា មទ្ទន្តស្ស កុសលចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ អនាទរិយវសេន បដិឃចិត្តស្សេវ ឧប្បជ្ជនតោ·

អបិចេត្ថ “សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវា”តិ វចនតោ អចិត្តកស្ស វត្ថុអជាននវសេន អចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវាតិ អយំ និយមោ នត្ថីតិ វិញ្ញាយតិ· យទិ ហិ អចិត្តកស្ស អចិត្តកបក្ខេបិ ចិត្តំ អកុសលមេវ សិយា, “សចិត្តកបក្ខេ”តិ ឥទំ វិសេសនំ និរត្ថកំ សិយា· “យស្ស ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, តំ លោកវជ្ជ”ន្តិ ឯត្តកមេវ វត្តព្ពំ សុរាទិ អជានិត្វា បិវន្តស្ស គន្ធវណ្ណកាទិការំ អជានិត្វា នាតិ លិម្បន្តីនំ កិញ្ចិនត្ថិ ចិត្តាបិ អកុសលចិត្តេន អាបត្តិសម្ភវតោ ឯកន្តាកុសលំ សចិត្តកសិក្ខាបទំ ធុវេបត្វា សុរាបានាទិអចិត្តកសិក្ខាបទានំ លោកវជ្ជតា ន សិយាតិ តេនម្បិ សង្គហេត្វា “យស្ស សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, តំ លោកវជ្ជ”ន្តិ វុត្តំ· តេនេវ ទ្វេអង្គុលិបព្ពេ មជ្ជិមង្គុលិបព្ពេ ច វុត្តំ “ឯតំ សព្ពំ មាមកស្សាមីតិ តណ្ហាយេវ បទេសេ និបន្នំ អញ្ញំ មាមកត្តស្ស បិលាបនមញ្ញាណស្ស អត្ថិតាយ យថា បិលាតិបិតោ ហោតិ, ឯវំ ឯតំ មជ្ជំ បិវិស្សាមីតិ អញ្ញំ មជ្ជំ បិវន្តស្ស មជ្ជនមញ្ញាណស្ស អត្ថិតាយ អកុសលមេវ ហោតិ· យថា បន ករុណាយ ឧបំ ឃាតេន្តស្ស បិលាតិបិតោ ន ហោតិ, ឯវំ នាឡិកេរបានសញ្ញាយ មជ្ជំ បិវន្តស្ស អកុសលំ ន ហោតី”តិ·

កេចិ បន វទន្តិ “នាឡិកេរស្ស សុរាតិ អជានិត្វា បិវន្តស្ស បិវនចេតនា នត្ថិ, អកុសលំ បន ហោតី”តិ, តំ តេសំ មតិមត្តំ· “កិញ្ចាបិ អជានិត្វាបិ ពីជតោ បដ្ឋាយ មជ្ជំ បិវន្តស្ស បាចិត្តិយំ, នាឡិកេរោ ជានិត្វា បិវន្តោ សីលភេទំ អាបជ្ជតិ, ន អជានិត្វា”តិ ឯវមាទីហិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ, “អកុសលំ បន ហោតី”តិ ន វុត្តន្តិ· អបរេបិ វទន្តិ “អជានិត្វា បិវន្តស្សបិ សោតាបន្នស្ស មុខំ សុរា ន បវិសតិ កម្មបថប្បត្តអកុសលចិត្តេនេវ បិវិតព្ពតោ”តិ, តម្បិ ន សុន្ទរំ· ទោវិនិសទ្ធេ គន្ធិការេ ទោវិនិសទ្ធយាទុ សីលំ វិយ ហិ ឋានម្បិ អរិយសាវកានំ ធម្មតាសិទ្ធន្តិ វេទិតព្ពំ· តេនេវ ជីវតិការេយ ក្ខុទ្ទកវុត្តដ្ឋកថាយំ (ធី· តិ· អដ្ឋ· ១·១៥១) វុត្តំ –

“កចត្តុរេបិ ហិ អរិយសាវកោ ឌីឋិតេហតុបិ តេច បាំណំ ហតតិ, ត ឞុទ៌ បិចតិ៍ ឞចេបិឞ្ឍ ឞុទេ្ថា ឍិទេ្ថា ឍិសេ្ឞា្ថា យុទេឍ បក្លិបត្តិ, ឍិទេយេច បចិឞតិ, ត ឞុទា៍ ឃឆា កិំ? ឃឆា កោទេ្ថាឞក្យឍាត៌ ឍិទឍិឞ្សេកា ឞ្តេកា ឍិទេយេច បចិឞតិ, ត ឞ្តេកាំ៍ ឮគំ ឃោតិសិឆ្ណ្តិ តេច? ឮគយ្បិ ឆយុតាសិឆ្ណ្តិ ចេឌិតឮ្ឋា”ត្តិ៍

ឃឌី ៩ចំ ឞុរាបិតសិក្លាបឌ្ឌកឆាយំ (បាឌិ៍ អដ្ឋ៍ ១១៥) “ចត្វអខាតតតាយ ចេត្វ អចិត្តកតា ចេឌិតឮ្ឋា, អក្យឞលេតេច បិតឮ្ឋតាយ លោកចេ្ឋតា”តិ កឞ្ថា ចុត្តំ? តាយំ ចោទេឞា៍ អឃទេ្យាត្វ អឆិប្បាយោ – ឞចិត្តកបក្លេ អក្យឞលចិត្តេតេច បិតឮ្ឋតាយ លោកចេ្ឋតាតិ៍ ឮយិតាយេច ហិ អឆិប្បាយេត អទេ្ឋាឞុបិ លោកចេ្ឋឞុ អចិត្តកសិក្លាបឌេឞុ អក្យឞលចិត្តតាយេច ចុត្តា, ត បត ឞចិត្តកតា៍ តេតេច កិក្លុតិចិកដ្ឋកឆាយំ (បាឌិ៍ អដ្ឋ៍ ១១១៧) ចុត្តំ –

“កិរក្កុឞយ្ជ៌ ចិត្តាការសិក្លាបឌំ ឞឍ្ឈាលិ ឮត្វាលត្ថរោ កត្ថកចេឍ្ឍកោ ចាឞិតកបិឮ្ឋារកោ កិក្លុតិអាឌីហិ ឞ្តេផ្ផ្តបរិយត្តាតិ ឮយាតិ ឆឞ សិក្លាបឌាតិ អចិត្តកាតិ លោកចេ្ឋាតិ អក្យឞលចិត្តាតិ”តិ,

អយំ បតេត្វ អឆិប្បាយោ – ចិតាបិ ចិទេ្ឋត អាបទ្ទិតព្វត្តា អចិត្តកាតិ, ចិទេ្ឋ បត ឞតិ អក្យឞលេតេច អាបទ្ទិតព្វត្តា លោកចេ្ឋាតិ ចេច អក្យឞលចិត្តាតិ ចាតិ៍ តឞ្ថា កិក្លុចិកដ្ឋ អាកតាតិ ឞុរាបិទិតាឃ្យទិត្តាឃ្យាឌិកសិក្លាបឌាតិ តឹលិ, កិក្លុតិចិកដ្ឋ អាកតាតិ កិរក្កុឞយ្ជាឌីតិ ឆឞាតិ ឮលេយំ តេទេឞត្ថ អចិត្តកសិក្លាបឌាតំ លោកចេ្ឋតាឆឞ្សត្វំ “ឞចិត្តកបក្លេ”តិ ឮគំ ចិឞេឞតំ កតត្តិ តិដ្ឋេយេត្វ កត្តថ្នំ៍ ឃឞ្ថា បត បឍ្ឍត្តិចេ្ឋឞ្ស ចត្វឌិតិក្លយចិខាតតចិទេ្ឋត ឞចិត្តកបក្លេ ចិត្តំ សិយា ក្យឞលំ, សិយា អក្យឞលំ, សិយា អព្យាកតំ, តឞ្ថា តឞ្ស ឞចិត្តកបក្លេ ចិត្តំ អក្យឞលមេវាតិ អយំ តិយមោ តត្ថិតិ ឞេឞំ បឍ្ឍត្តិចេ្ឋត្តិ ចុត្តំ៍

ទុត្ណ្តិតិ ឌីតិក្លេយំ ទុត្ណ្តិ៍ ឆ្វាទំ បិឌហត្តិតិ ឌីតិក្លយលេឞឞ្ស ឆ្វាទំ បិឌហត្តិ៍ ឞោតំ បដ្ឋិត្តយាតាតិ ឞ្តេបទុបរិ ឌីតិក្លយឞោតំ បដ្ឋិត្តយាតា៍ អថ ចា ទុត្ណ្តិតិ អតាបត្តិលេឞំ ទុត្ណ្តិ៍ ឆ្វាទំ បិឌហត្តិតិ អតាបត្តិលេឞឞ្ស ឆ្វាទំ បិឌហត្តិ៍ ឞោតំ បដ្ឋិត្តយាតាតិ អតាបត្តិឞោតំ បដ្ឋិត្តយាតា, អាបត្តិយេច ក្យទុយាតាតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ តត្ថ ច លោកចេ្ឋ កាចិ អត្យបត្តាត្តិ ឞ្តេប្បទ្ឋយាតា សិចិលំ កទោត្តិ ឞ្តេប្បទ្ឋតិ, តឞ្ថា “លោកចេ្ឋ អត្យបត្តាត្តិ ឞ្តេប្បទ្ឋយាតា…បេ… កាព្យហតទំ កទោត្តិ ឞ្តេប្បទ្ឋតី”តិ ឮគំ កឞ្ថា ចុត្តត្តិ អាហ “អត្ថាត្រា អឆិយាតា អត្ថាត្រា ឞុបិតត្តា”តិអាឌិ៍ “អត្ថាត្រា អឆិយាតា”តិ ឮយិឞ្សា អត្យបត្តាត្តិយា “ឌីតិក្លយាកាចា”តិ កាទេឍំ ចុត្តំ, “អត្ថាត្រា ឞុបិតត្តា”តិ ឮយិឞ្សា “អទេ្ឋាហារិកត្តា”តិ កាទេឍំ ចុត្តំ៍ តត្វ ឌីតិក្លយាកាចាតិ បិបិទេ្ឋា ឮត្ថាបកទេតាតិអាឌីឌីតិក្លយាកាចា៍ ឞ្តត្តិយតុឞ្សឆេ្យុ ហិ “បិបិទេ្ឋា ឮត្ថាបកទេតា ឞ្តត្តិយតុឞ្សឆេ្យុំ ឞ្តេល្លបតី”តិ (យហាច៍ ១១៥) ចចតទេតា ចិឞំចាឆតាឆិប្បាយេត ឃុឞា កឍតេ្ថា បិទាឌិទេកា ហោតិ៍ អយំ បត អឆិយាតេត អឆិកាតឞត្ថិ ហុត្វា ឞ្តេល្លបតិ, ត សិក្លាបឌំ ឌីតិក្លយិត្យកាទេយា, តឞ្ថា “អត្ថាត្រា អឆិយាតា”តិ អយំ អត្យបត្តាត្តិ ឞ្តេប្បទ្ឋយាតា ឌីតិក្លយាកាចា អតាបត្តិកទា ខាតា៍ អទេ្ឋាហារិកត្តាតិ ឞុបិតទេ្ឋ ចិទ្ឋយាតាយបិ ចេតតាយ ឌីតិក្លយិត្ថាយ ច អទេ្ឋាហារិកត្តា៍ កិទេ្ថាបិ ហិ ឞុបិតទេ្ឋ យោចតឞ្សាឆចេតតា ឞំចិទ្ឋតិ, កឆាចិ ឞ្តេបក្លយតយ្បិ ហោតិ, តចាបិ ចិតយិទេ្ឋត អកិក្សតត្វា តំ ចិត្តំ អទេ្ឋាហារិកំ, ចិត្តឞ្ស អទេ្ឋាហារិកត្តា ឞ្តេបក្លយកិរិយាឞំចត្តតិកាបិ ចេតតា អទេ្ឋាហារិកា៍ តេតេច “អទេ្វឞា កិក្លេច ចេតតា, ឞា ច ខោ អទេ្ឋាហារិកា”តិ (បិទា៍ ១១៣) កកចតា ចុត្តា, តឞ្ថា “អត្ថាត្រា ឞុបិតត្តា”តិ អយំ អត្យបត្តាត្តិ អទេ្ឋាហារិកត្តា អតាបត្តិកទា ខាតា៍

អកទេត ឌីតិក្លេយតិ “ក្យក្កុឆ្វាយត្តា ត ក្យឆ្ណ្តិឞ្យ”តិអាឌីឞុ ចិឃ ឌីតិក្លេយ អកទេត៍ សិចិលំ កទោត្តិតិ បឆយំ ឞាយត្ថាទេតា ពាទ្ធសិក្លាបឌំ យោចេត្វា អត្តទេតា អត្តទេតា ចិឞេឃ អតាបត្តិកទេឍចទេឞត សិចិលំ កទោត្តិ៍ ឆ្វាទំ ឌឌយាតាតិ អតាបត្តិយា ឆ្វាទំ ឌឌយាតា៍ តេតេចាហ “អបទាបទេយ្យិ អតាបត្តិ ក្យទុយាតា”តិ៍ តត្ថ ច ឞព្វាទិត្តសិក្លាបឌេ “អត្តយេឞា តត្លហិកាឃបី”តិ អត្យបត្តាត្តិ ឞ្តេប្បទ្ឋយាតា អាបត្តិយេច កទោត្តិ ឞ្តេប្បត្តា, អថ កឞ្ថា “អតាបត្តិ ក្យទុយាតា ឞ្តេប្បទ្ឋតី”តិ ចុត្តត្តិ អាហ “អត្តយេឞា តត្លហិកាឃបី”តិអាឌិ៍ ឞ្តេឆាឃិតា កិក្លុតា តត្លហិកាឃ ឞព្វាទិត្តំ អាបត្តចត្វព្វិ បត្ថាតត្តា “កទេត ឌីតិក្លេយ”តិ ចុត្តំ៍ បត្ថាត្តិកតិកាច ហោតីតិ យុលបត្ថាត្តិឃំយេច អទេ្ថាកឆា ហោតិ៍

យក្កឌិចត្វកឆាចឍ្ឍតា តិដ្ឋិតា៍

ឞត្វតកាឍចាទេរា

ចទ្ឋិបុត្តកចត្វចឍ្ឍតា

៦៣៍ ចេឞាលី តិចាទេឞា ៩តេឞត្តិ ចេឞាលិកាតិ អាហ “ចេឞាលិចាសិតោ”តិ៍ ចទ្ឋិឞុ ខតបឌេ ចឞត្តា ចទ្ឋិតោ, ចទ្ឋិតំ បុត្តកា ចទ្ឋិបុត្តកាតិ អាហ “ចទ្ឋិទេដ្ឋ ចេឞាលិឃំ ក្យលិតំ បុត្តា”តិ៍ ញាតិតំ ព្យឞតត្តិ ញាតិតំ ចិតាទេឞា៍ ឞោ បត ញាតិតំ ចិតាទេឞា ទាខឌណ្ឌាឌិកាទេឍត ហោតីតិ អាហ “ទាខឌណ្ឌព្យាឌិយទេឍចិប្បចាឞតិយិទេ្ឋតា”តិ៍ កោកាតំ ព្យឞតំ ចិតាទេឞា កោកព្យឞតំ៍ តេ្ថា ហិទេ្ថាឞុចឍ្ឍចាសិតាឞាឌីតំ ឞ្តេបកោកបរិកោកចត្វុតំ ទាខឌណ្ឌាឌិតា ចិតាទេឞាតិ អាហ “៩ឞ តយោ ចុតិឃបេចបី”តិ៍ ត ព្យុទ្ធិ កទហាយាតិ “អឞព្ទាត្យា ព្យុទេ្ធា”តិអាឌិតា ព្យុទ្ធិ ត កទហាយ៍ ត ឆយុកទហិតោតិ “អតិឃ្យាតិកោកា ឆយ្យោ”តិអាឌិតា ឆយុំ ត កទហាយ៍ ត ឞឍ្ឈកទហិតោតិ “ទុប្បឌិបទេ្ថា ឞឍ្ឈោ”តិអាឌិតា ឞឍ្ឈំ ត កទហាយ៍ អដ្ឋតិឞាទេយុឍេឞុតិ ឆឞ កឞិណា ឆឞ អឞុកា ឆឞាត្យុឞ្សតិយោ ចត្តាទេរា ព្រហ្មចិហារា ចត្តាទេរា អាទុប្បា ចត្វឆាតុចចត្វាតំ អាហាទេ បដិក្យលឞត្ថាតិ ឮលេឞុ ចត្តាលិឞកឃ្ឆ្ឋាតេឞុ បិញ្ញព្វយំ អតាកតត្តា អាទេលិកាកាឞកសិឍត្វយំ ឆេបេត្វា អចេឞឞាតិ កទេហត្វា ចុត្តំ៍ ចិកត្តា ក្យឞលិឆយុាតិ “ឮយឞ្វិ អាទេយុឍោ ឮគំ ហោតី”តិ ៩ចំ ចិកត្តា ឞ្តេបចាទេ្ថាតេត ឞទ្ធិ បឆយត្ថាតាឆយោ យហក្កតក្យឞលិ ឆយ្យា៍ តេច ឆយុតិ តេ ៩ច ក្យឞលេ ឆយ្យ៍ យត្តិយឃាយោ កិក្លុតំ តិទ្ឋាកិលយចចិតោឌតោកាឞត្តា ត កហិតោតិ អាហ “បឆយឃាយថ្នា បដ្ឋិយឃាយថ្នា”តិ៍ ឞឆ្វាតិ ព្យុត្តិ បឌិចិត្តិតិ ខៅឆិ, អទេហត្តយក្កដាកាឍំ ឞ្តេបការកទេ្ថត តឞ្ស បក្លេ កចា ខៅឆិបក្លិឃាតិ អាហ “ខៅឆិឞ្ស បក្លេ កចាតំ, អទេហត្តយក្កដាកាឍឞ្ស ឞ្តេបការកាត”ត្តិ៍ ចត្តាទេរា ឞតិបដ្ឋាតា, ចត្តាទេរា ឞយុប្បឆាតា, ចត្តាទេរា ឮទ្ធិបាឌា, បត្វិត្រិយាតិ, បត្វ ពាលិតិ, ឞត្វ ខៅទ្ឋា្វា, អរិយោ អដ្ឋដ្ឋិកោ យក្កោតិ ឮលេ ឞត្តតិឞ ខៅឆិបក្លិឃឆយ្យា៍ “កិហិបលិខៅធំ អាចាឞបលិខៅឆត្វា បហាឃា”តិ ឮលេឞំយេច ទ្វិត្វ បលិខៅឆាតំ ឞ្តេបទ្ឋេឆឞ្ស ឞុទក្កទេកាចទេតា ចុត្តំ៍ ឃុត្តបឃុត្តាតិ ឞយុទេច ឃុត្តា៍

អារោយត្តិ អញ្ញាសយំ សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ កិច្ចការេច ឋត្វា បដិវេទិតវេយត្តានំ តេសំ ចន្ទីបុត្តកានំ ក្ខុបសយ្យេជំ អតុជាតវេត្តា កកចា "បរាជិកោ ហោតិ អសំចារេសា"តិ ឯចំ បញ្ញាត្តសិក្ខាបទំ សមុហតតិ តាយាតិ អាហ – "យទិ ហិ កកចា...បេ... បញ្ញាត្តំ សមុហនេយ្យា"តិ។ "យោ បត កិក្ខុ"តិ ចុត្តត្តា បត សិក្ខុ បច្ចក្ខាយ បដិវេទិតវេយត្តស្ស ក្ខុបសយ្យេជំ អតុជាតវេត្តា ត សមុហតតិ តាយ។ ត ហិ វេសា កិក្ខុ ហុត្វា បដិវេទតិ។ "វេសា អាកវេតា ត ក្ខុបសយ្យាវេចតវេត្តា"តិ ចចតវេតា សាយណោរក្ខុមិ អត្តន្តាតាតិ អាហ "សាយណោរក្ខុមិយំ បត ជិវេតា"តិអាទិ។ ក្ខុត្តយត្តិ អទហត្តំ តិដ្ឋាតវេយច ចា។

ចន្ទីបុត្តកចត្ថចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

ចតុត្ថីឆបិតយកចាចណ្ណតា

៣៥។តិហរិត្វាតិ សាវតវេតា តិហរិត្វា។ តថា ហិ "បញ្ចាហុបាលិ អវេក្ខហិ សមន្នាគវេតត កិក្ខុតា តាតុយុញ្ញិតព្វំ។ កតវេមហិ បញ្ចាហិ? ឈុត្តំ ត ជាតាតិ, ឈុត្តាតុលោមំ ត ជាតាតី"តិ (បរិ។ ៣៣៧) ឯចយាជិបរិយត្តិសាវតវេតា ឈុត្តំ ឈុត្តាតុលោមញ្ច តិហរិត្វា បកាវេសុំ, "អតាបត្តិ ឯចំ អយ្យាកំ អាចរិយាតំ ក្ខុក្កហោ បរិបុច្ឆាតិ កណ្ហាតី"តិ ឯចយាជិបរិយត្តិសាវតវេតា អាចរិយចាទំ តិហរិត្វា បកាវេសុំ, កាទុកច្ឆកចត្ថិ៍ (បរិ។ ៤៥៥) "អាយស្មា ក្ខុបាលិ ឯចយាហ អតាបត្តិ អាចុវេសា ឈុបិតវេត្តតា"តិ ឯចយាជិបរិយត្តិសាវតវេតា ឯច អត្តតោមតិ តិហរិត្វា បកាវេសុំ។ តាយ ហិ អត្តតោមតិយា ថេវោ ឯតកក្កដ្ឋាតំ លភិ។

ចុត្តត្តិ តាកវេសតវេត្តវេត ចុត្តំ។ បឌ្ឈវេត អវេតត អវេត្តាតិ បទំ, កកចតា កណ្ណាជិចណ្ណប្បចត្តិដ្ឋាតំ អាហច្ច ចិវេសវេសត្វា កាសិតំ បទំ អាហច្ចបទំ, កកចវេតាវេយច ចចតំ។ វេតតាហ "អាហច្ចបទត្តិ ឈុត្តំ អធិប្បេត"ត្តិ។ "ឥទំ កប្បតិ, ឥទំ ត កប្បតី"តិ ឯចំ អចិវេសវេសត្វា "យំ, កិក្ខុចេ, យយា 'ឥទំ ត កប្បតី'តិ អប្បដិក្ខិត្តំ, តវេញ្ចា អកប្បិយំ អតុលោមេតិ, កប្បិយំ បដិពាហតិ, តំ វេចា ត កប្បតី"តិអាជិតា (មហាច។ ៣០៥) ចុត្តំ សាមញ្ញលក្ខណំ ឥធ "រវេសា"តិ អធិប្បេតត្តិ អាហ "រវេសាតិ ឈុត្តាតុលោម"ត្តិ។ ធម្មសង្គាហកប្បភុតិអាចរិយបរម្បរតោ អាតីតា អដ្ឋកចាតត្តិ ឥធ "អាចរិយចំវេសា"តិ អធិប្បេតាតិ អាហ "អាចរិយចំវេសាតិ អាចរិយចាទោ"តិ។

ឥធ ចិតយចិតិច្ឆយស្ស អធិកតត្តា តទត្ថច្ចិកវេយច ឈុត្តំ ទស្សវេត្តា អាហ – "ឈុត្តំ តាម សកលេ ចិតយបិដកេ បាឡិ"តិ។ មហាបទេសាតិ មហាឱកាសា, មហត្តានិ ចិតយស្ស បតិដ្ឋាបតដ្ឋាតាតិ យោសុ បតិដ្ឋាបិតោ ចិតយោ ចិតិច្ឆយតិ អសន្ទេហតោ។ មហត្តានិ ចា ការណាតិ មហាបទេសា, មហត្តានិ ចិតយចិតិច្ឆយការណាតីតិ ចុត្តំ ហោតិ។ "អត្ថតោ បត 'យំ, កិក្ខុចេ'តិអាជិតា ចុត្តា សាធិប្បាយា បាឡិវេយច មហាបទេសា"តិ ចទត្តិ។ វេតតចាហ "វេយ កកចតា ឯចំ ចុត្តា"តិអាទិ។ ឥមេ ច មហាបទេសា ចត្ថកេ អាកតា, តស្មា វេតសំ ចិតិច្ឆយកចា តទត្ថេច អាចិ កថិយ្យតីតិ ឥធ ត ចុច្ចតិ។ យជិបិ តត្ថ តត្ថ កកចតា បចត្តិតា បកិណ្ណកវេសតាច អដ្ឋកចា, សា បត ធម្មសង្គាហកវេកហិ បឋមំ តីណិ បិដកាតិ សង្គាយិត្វា តស្ស អត្ថចណ្ណតាតុរូបវេតច ចាចតាយក្កំ អារោបិតត្តា "អាចរិយចាទោ"តិ ចុច្ចតិ អាចរិយា ចទត្តិ សំចណ្ណត្តិ បាឡិំ ឯវេតតាតិ កត្វា។ វេតតាហ – "អាចរិយចាទោ តាម...បេ... អដ្ឋកចាតត្តី"តិ។ តិស្សោ សង្គីតិយោ អារុឡ្ហោយេច ច ពុទ្ធចចតស្ស អត្ថសំចណ្ណតាក្ខុតោ កចាមគ្គោ យោមហិន្ទត្ថេវេត តម្ពបណ្ណិទីបំ អាភវេតា, បច្ឆា តម្ពបណ្ណិវេយហិ មហាថេវេរហិ សីហឡភាសាយ ឋបិតោ តិកាយត្តរលទ្ធិសង្ករបរិហរណត្ថំ។ កិញ្ចាបិ អត្តតោមតិ ឈុត្តាជីហិ សំសន្ទិត្វាច បរិកប្បិយតិ, តថាបិ សា ត ឈុត្តាជីសុ ចិវេសវេសតា តិដ្ឋិតាតិ អាហ "ឈុត្តឈុត្តាតុលោមអាចរិយចាវេទ មុញ្ចិត្វា"តិ។ អតុពុទ្ធិយាតិ ឈុត្តាជីតិវេយច អតុកតពុទ្ធិយា។ តយក្កាហេតាតិ ឈុត្តាជិវេតា លព្ភមាតតយក្កាហេណាត។

អត្តតោមតិ សាមញ្ញតោ បទំ ទស្សេត្វា ឥធាតិ តវេយច ចិវេសវេសត្វា ទស្សវេត្តា "អបិចា"តិអាជិមាហ។ ឥធាតិ តត្ថ បដិបន្នំតញ្ញាការំ ទស្សវេត្តា អាហ – "តំ បត អត្តតោមតិ កវេហត្វា កចេចវេត្តតា"តិអាទិ។ អវេត្តតាតិ អត្តតា សល្លក្ខិតេត អវេត្តតា។ អាចរិយចាវេទ ឆ្លាតាវេតត្តាតិ អាចរិយចាវេទ ជាតាវេណត អតុប្បវេចសេតត្តា។ សង្ខេបត្តលិតិ បុក្កលស្ស សយំ បដិភាតការវេតា។ បយាគបិតិចរេសត អាចរិយចាទស្ស កចាតិ ឈុត្តាតុលោមេត អសំសន្ទតាបិ ទិយា, វេសា ត កវេហតវេត្តាតិ ទស្សវេត្តា អាហ – "អាចរិយចាវេទាបិ...បេ... សវេមវេត្តា ឯច កវេហតវេត្តា"តិ។ សវេមវេត្តមេច កវេហតព្វត្តិ យថា សុវេត្តត សំសត្ថិ, ឯចំ មហាបទេសតោ អត្ថា ក្ខុដ្ឋិតព្វាតិ ទស្សេតិ។ ឈុត្តាតុលោមស្ស សុវេត្តកេសវេតត្តាបិ សុវេត្ត ចិយ "ឥទំ កប្បតិ, ឥទំ ត កប្បតី"តិ បរិច្ឆិត្វា អាហច្ចកាសិតំ កិញ្ចិ តត្ថិ អាហ – "ឈុត្តាតុលោមវេតា ហិ ឈុត្តមេច ពលចតរ"ត្តិ។ អប្បដិចត្តិយត្តិ អប្បដិពាហិយំ។ ការកសង្ឃសជិសត្តិ បមាណត្តា សង្គីតិការកសង្ឃសជិសំ។ ពុទ្ធានំ ឋិតកាលសជិសត្តិ ឥទ្ធិកា ពុទ្ធេហេច កថិតត្តា ធមោយាតព្វុទ្ធសជិសត្តិ ឈុត្តំ ហោតិ។ សុវេត្ត ហិ បដិពាហិតេ ពុទ្ធោច បដិពាហិតោ ហោតិ។ សកចាជី ឈុត្តំ កវេហត្វា កចេតីតិ សកចាជី អត្តតោ ឈុត្តំ កវេហត្វា វេចាហរតិ។ បរចាជី ឈុត្តាតុលោមត្តិ អញ្ញាតិកាយចាជី អត្តតោ តិកាវេយ ឈុត្តាតុលោមំ កវេហត្វា កចេតិ។ វេចយំ ចា ករេយំ ចា អកត្វាតិ "កិំ ឥមិកា"តិ វេចយំ ចា "កិំវេសយ តាវេលា ចទតី"តិ ករេយំ ចា អកត្វា។ ឈុត្តាតុលោមត្តិ បរចាជីតា ចុត្តំ អញ្ញាតិកាវេយ ឈុត្តាតុលោមំ។ ឈុត្តេ ឆ្លាតាវេតព្វត្តិ សកចាជិតា អត្តតោ ឈុត្តេ ឆ្លាតាវេតព្វំ។ ឈុត្តស្មិំវេយច ឋាតព្វត្តិ អត្តតោ ឈុត្តវេយច ឋាតព្វំ។ ឯចំ វេសសវេសុបិ អត្ថវេយាជតា កាតព្វា។ អយត្តិ សកចាជី។ បវេរាតិ អញ្ញាតិកាយចាជី។ ឯចំ វេសវេសុបិ។

តត្ថ ច "ឈុត្តាតុលោមវេតា ឈុត្តវេយច ពលចតរ"ត្តិ ហេដ្ឋា ចុត្តំ, ឥធ បត "ឈុត្តាតុលោមេ ឈុត្តំ ឆ្លាតាវេតព្វ"ត្តិអាជិ កស្មា ចុត្តត្តិ? តាយំ ចិវេរាធោ។ "ឈុត្តាតុលោមវេតា ឈុត្តវេយច ពលចតរ"ត្តិ ហិ ឥទំ សកាយវេតាវេយច ឈុត្តំ សន្ធាយ ចុត្តំ។ តត្ថ ហិ សកាយតិកាយាបត្តវេយច ឈុត្តាជី សន្ធាយ "អត្តតោមតិ សព្វទុព្វលា, អត្តតោមតិតោ អាចរិយចាវេទា ពលចតរោ, អាចរិយចាទតោ ឈុត្តាតុលោមំ ពលចតរំ, ឈុត្តាតុលោមវេតា ឈុត្តវេយច ពលចតរ"ត្តិ ច ចុត្តំ។ ឥធ បត បរចាជិតា អាតីតំ អញ្ញាតិកាវេយ ឈុត្តំ សន្ធាយ "ឈុត្តាតុលោមេ ឈុត្តំ ឆ្លាតាវេតព្វ"ត្តិអាជិ ចុត្តំ។ តស្មា បរចាជិតា អាតីតំ ឈុត្តាជិ អត្តតោ ឈុត្តាតុលោមអាចរិយចាទអត្តតោមតីសុ ឆ្លាតាវេត្វា សមេត្តវេយច កវេហតព្វំ, តោតរំ ត កវេហតព្វត្តិ អយំ តវេយា ឥធ ចុច្ចតីតិ ត កោចិ បុព្វាបរចិវេរាវេធា។

ពាហិរកសុត្តត្តិ តិស្សោ សង្គីតិយោ អតារុឡ្ហតេព្ពហេជស្សុត្តាជីតិ មហាសុញ្ញិកតិកាយចាសីតំ ឈុត្តាតិ។ វេចទល្លាជីតត្តិ អាជិ-សទ្ទេត កុឡ្ហឧម្មគ្គកុឡ្ហវេចស្សន្តរាទិក្កហណំ វេចជិតព្វំ, ឥតាទំ ការឈ្ហុត្តំ ត កវេហតព្វំ។ អត្តតោមតិមេយច ឆាតព្វត្តិ ឥមិតា អដ្ឋកថាយតោ អាតីតឈុត្តតោបិ សកតិកាយេ អត្តតោមតិវេយច ពលចតរាតិ ទស្សេតិ។ សកចាជី ឈុត្តំ កវេហត្វា កចេតិ, បរចាជីបិ ឈុត្តមេចាតិឯចយាជិតា សយាតជាតិកាតំ ចវេសត ចាវេទា ត ចុត្តោ, ឈុត្តស្ស ឈុត្តវេយច ឆ្លាតារណំ កិត្តំ ចិយ ហុត្វា ត បញ្ញាយតិ, ចុត្តតវេយតេច ច សក្កា វេយាវេជតុត្តិ។

ឥទានិ សកវាទីបរវាទីនំ កប្បិយាកប្បិយាទិកថំ សន្ធាយ វិវាទេ ឧប្បន្នេ តត្ថ បដិបជ្ជិតព្ពវិធិំ ទស្សេន្តោ អាហ – “អថ បនាយំ កប្បិយន្តិ គហេត្វា កថេតី”តិអាទិ។ តត្ថ សុត្តេ ច សុត្តានុលោមេ ច ឱតារេតព្ពន្តិ សកវាទិនា អត្តនោយេវ សុត្តេ ច សុត្តានុលោមេ ច ឱតារេតព្ពំ។ បរោ ការណំ ន វិន្ទតីតិ បរវាទី ការណំ ន លភតិ។ សុត្តតោ ពហុំ ការណញ្ច វិនិច្ឆយញ្ច ទស្សេតីតិ បរវាទី អត្តនោ សុត្តតោ ពហុំ ការណំ វិនិច្ឆយញ្ច អាហរិត្វា ទស្សេតិ។ សាធូតិ សម្បដិច្ឆិត្វា អកប្បិយេវ ឋាតព្ពន្តិ ឥមិនា អត្តនោ និកាយេ សុត្តាទីនិ អលភន្តេន សកវាទិនា បរវាទីវចនេនេវ ឋាតព្ពន្តិ វទតិ។ ទ្វិន្នម្បិ ការណច្ឆាយា ទិស្សតីតិ សកវាទីបរវាទីនំ ទ្វិន្នម្បិ កប្បិយាកប្បិយភាវសាធកំ ការណបតិរូបកំ ទិស្សតិ។ យទិ ទ្វិន្នម្បិ ការណច្ឆាយា ទិស្សតិ, កស្មា “អកប្បិយេវ ឋាតព្ព”ន្តិ អាហ “វិនយញ្ហិ បត្វា”តិអាទិ។ “វិនយំ បត្វា”តិ វុត្តមេវត្ថំ បាកដំ កត្វា ទស្សេន្តោ អាហ “កប្បិយាកប្បិយវិចារណមាគម្មា”តិ។ រុន្ធិតព្ពន្តិអាទីសុ ទុព្ពិញ្ញេយ្យវិនិច្ឆយេ កប្បិយាកប្បិយភាវេ សតិ កប្បិយន្តិ គហណំ រុន្ធិតព្ពំ, អកប្បិយន្តិ គហណំ គាឡ្ហំ កាតព្ពំ។ អបរាបរំ បវត្តកប្បិយគហណសោតំ បច្ឆិន្ទិតព្ពំ, គរុកភាវសង្ខាតេ អកប្បិយភាវេយេវ ឋាតព្ពន្តិ អត្ថោ។

ពហូហិ សុត្តវិនិច្ឆយការណេហីតិ ពហូហិ សុត្តេហិ ចេវ តតោ អានីតវិនិច្ឆយការណេហិ ច។ អត្តនោ គហណំ ន វិស្សជ្ជេតព្ពន្តិ សកវាទិនា អត្តនោ អកប្បិយន្តិ គហណំ ន វិស្សជ្ជេតព្ពំ។ ឥទានិ វុត្តមេវត្ថំ និគមេន្តោ “ឯវ”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ យោតិ សកវាទីបរវាទីសុ យោ កោចិ។ កេចិ បន “សកវាទីសុយេវ យោ កោចិ ឥធាធិប្បេតោ”តិ វទន្តិ, ឯវំ សន្តេ “អថ បនាយំ កប្បិយន្តិ គហេត្វា កថេតី”តិអាទីសុ សព្ពត្ថ ឧភោបិ សកវាទិនោយេវ សិយុំ, ហេដ្ឋា វុត្តស្សេវ និគមនវសេន “ឯវ”ន្តិអាទីនំ វុត្តត្តា, តស្មា តំ ន គហេតព្ពំ។ អតិរេកការណំ លភតីតិ ឯត្ថ សុត្តាទីសុ បុរិមំ បុរិមំ អតិរេកការណំ នាម, យោ វា សុត្តាទីសុ ពហុតរំ ការណំ លភតិ, សោ អតិរេកការណំ លភតិ នាម។

សុដ្ឋុ បវត្តិ ឯតស្សាតិ សុប្បវត្តិ, សុដ្ឋុ បវត្តតិ សីលេនាតិ វា សុប្បវត្តិ។ តេនាហ “សុប្បវត្តីតិ សុដ្ឋុ បវត្ត”ន្តិ។ វាចាយ ឧគ្គតំ វាចុគ្គតំ, វចសា ឧគ្គហិតន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ សុត្តតោតិ ឥមស្ស វិវរណំ “បាឡិតោ”តិ។ ឯត្ថ ច “សុត្តំ នាម សកលំ វិនយបិដក”ន្តិ វុត្តត្តា បាឡិតោតិ តទត្ថទីបិកា អញ្ញាយេវ បាឡិ វេទិតព្ពា។ អនុព្យញ្ជនសោតិ ឥមស្ស វិវរណំ “បរិបុច្ឆតោ ច អដ្ឋកថាតោ ចា”តិ។ បាឡិំ អនុគន្ត្វា អត្ថស្ស ព្យញ្ជនតោ បកាសនតោ អនុព្យញ្ជនន្តិ ហិ បរិបុច្ឆា អដ្ឋកថា ច វុច្ចតិ។ ឯត្ថ ច អដ្ឋកថាយ វិសុំ គហិតត្តា បរិបុច្ឆាតិ ថេរវាទោ វុត្តោ។ សង្ឃភេទស្ស បុព្ពភាគេ បវត្តកលហស្សេតំ អធិវចនំ សង្ឃរាជីតិ។ កុក្កុច្ចកោតិ អណុមត្តេសុបិ វជ្ជេសុ ភយទស្សនវសេន កុក្កុច្ចំ ឧប្បាទេន្តោ។ តន្តិំ អវិសំវាទេត្វាតិ បាឡិំ អញ្ញថា អកត្វា។ អនោក្កមន្តោតិ អនតិក្កមន្តោ។

វិត្ថុនតីតិ អត្ថំ អទិស្វា និត្ថុនតិ។ វិប្ផន្ទតីតិ កម្បតិ។ សន្តិដ្ឋាតុំ ន សក្កោតីតិ ឯកស្មិំយេវ អត្ថេ បតិដ្ឋាតុំ ន សក្កោតិ។ តេនាហ “យំ យំ បរេន វុច្ចតិ, តំ តំ អនុជានាតី”តិ។ បរវាទំ គណ្ហាតីតិ “ឧច្ឆុម្ហិ កសដំ យាវជីវិកំ, រសោ សត្តាហកាលិកោ, តទុភយវិនិមុត្តោ ច ឧច្ឆុ នាម វិសុំ នត្ថិ, តស្មា ឧច្ឆុបិ វិកាលេ វដ្ដតី”តិ បរវាទិនា វុត្តេ តម្បិ គណ្ហាតិ។ ឯកេកលោមន្តិ បលិតំ សន្ធាយ វុត្តំ។ យម្ហិ យស្មិំ បុគ្គលេ។ បរិក្ខយំ បរិយាទានន្តិ អត្ថោ ឯកំ។

អាចរិយបរម្បរា ខោ បនស្ស សុគ្គហិតា ហោតីតិ ឯត្ថ អាចរិយបរម្បរាតិ អាចរិយានំ វិនិច្ឆយបរម្បរា។ តេនេវ វក្ខតិ “យថា អាចរិយោ ច អាចរិយាចរិយោ ច បាឡិញ្ច បរិបុច្ឆញ្ច វទន្តិ, តថា ញាតុំ វដ្ដតី”តិ។ បុព្ពាបរានុសន្ធិតោតិ “ឥទំ បុព្ពវចនំ, ឥទំ បរវចនំ, អយមនុសន្ធី”តិ ឯវំ បុព្ពាបរានុសន្ធិតោ។ អាចរិយបរម្បរន្តិ ឥមស្សេវ វេវចនំ ថេរវាទង្គន្តិ, ថេរបដិបាដិន្តិ អត្ថោ។ ទ្វេ តយោ បរិវដ្ដាតិ ទ្វេ តិស្សោ បរម្បរា។

ឥមេហិ ច បន តីហិ លក្ខណេហីតិ “សុត្តមស្ស ស្វាគតំ ហោតី”តិអាទិនា ហេដ្ឋា វុត្តេហិ តីហិ លក្ខណេហិ។ ឯត្ថ ច បឋមេន លក្ខណេន វិនយស្ស សុដ្ឋុ ឧគ្គហិតភាវោ វុត្តោ, ទុតិយេន ឧគ្គហិតេន អចលតា សុប្បតិដ្ឋិតតា វុត្តា, តតិយេន យំ បាឡិយា អដ្ឋកថាយ ច នត្ថិ, តម្បិ អាចរិយវចនេន វិនិច្ឆិនិតុំ សមត្ថតា វុត្តា។ ឱតិណ្ណេ វត្ថុស្មិន្តិ ចោទនាសង្ខាតេ វីតិក្កមសង្ខាតេ វា វត្ថុស្មិំ សង្ឃមជ្ឈំ ឱតិណ្ណេ, ឱសដេតិ អត្ថោ។ វុត្តមេវ វិភាវេន្តោ “ចោទកេន ច ចុទិតកេន ច វុត្តេ វត្ថុម្ហី”តិ អាហ។ កេចិ បន “ចោទកេន ឱតិណ្ណេ វត្ថុស្មិំ ចុទិតកេន ច វុត្តេ វត្ថុម្ហី”តិ ឯវំ យោជេន្តិ។ អបរេ បន “ចោទកេន ច ចុទិតកេន ច វិនយធរេន ច វុត្តេ”តិ ឯវម្បិ យោជេន្តិ។ “ចោទកេន ច ចុទិតកេន ច វុត្តេ វត្ថុម្ហី”តិ អយមេវ បន យោជនា សុន្ទរាតិ វេទិតព្ពា។ វត្ថុ ឱលោកេតព្ពន្តិ តស្ស តស្ស សិក្ខាបទស្ស វត្ថុ ឱលោកេតព្ពំ។ “តិណេន វា បណ្ណេន វា…បេ… យោ អាគច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (បារា ៥១៧) ហិ ឥទំ និស្សគ្គិយេ អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទស្ស វត្ថុម្ហិ បញ្ញត្តំ, ថុល្លច្ចយទុព្ភាសិតាបត្តិំ មាតិកាយ អនាគតត្តា “បញ្ចន្នំ អាបត្តីនំ អញ្ញតរ”ន្តិ វុត្តំ។ អញ្ញតរំ វា អាបត្តិន្តិ “កាលេ វិកាលសញ្ញី អាបត្តិ ទុក្កដស្ស, កាលេ វេមតិកោ អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ឯវមាទិនា (បាចិ។ ២៥០) អាគតំ ទុក្កដំ សន្ធាយ វុត្តំ។ សិក្ខាបទន្តរេសូតិ វិនីតវត្ថុំ អនោក្កមិត្វា ឯកេកស្មិំ សិក្ខាបទន្តរេ។

សិយាតិ អត្តនោបិ ទុវិញ្ញេយ្យសភាវស្ស លហុបរិវត្តិនោ ចិត្តស្ស សីឃបរិវត្តិតាយ វុត្តំ។ តេនាហ “ចិត្តលហុកា”តិ។ ចិត្តំ លហុ សីឃបរិវត្តិ ឯតេសន្តិ ចិត្តលហុកា។ តេហិ តេ វីតិក្កមេ។ តំវត្ថុកន្តិ តេ អជ្ឈាចារមនុស្សវិគ្គហវីតិក្កមា តត្ថ អជ្ឈាចារំ ការណមេតស្សាតិ តំវត្ថុកំ។ សីលានិ សោធេត្វាតិ យំវត្ថុកំ កុក្កុច្ចំ ឧប្បន្នំ, តំ អមនសិករិត្វា អវសេសសីលានិ សោធេត្វា។ បាកដភាវតោ សុខវវត្ថានតាយ ច “ទ្វត្តឹសាការំ តាវ មនសិ ករោហី”តិ វុត្តំ។ អញ្ញម្បិ បន កម្មដ្ឋានេ កតបរិចយេន តទេវ មនសិ កាតព្ពំ។ កម្មដ្ឋានំ ឃដយតីតិ អន្តរន្តរា ខណ្ឌំ អទស្សេត្វា ចិត្តេន សទ្ធិំ អាលម្ពនភាវេន ចិរកាលំ ឃដយតិ។ សង្ខារា បាកដា ហុត្វា ឧបដ្ឋហន្តីតិ វិបស្សនាកម្មដ្ឋានិកោ ចេ, តស្ស សង្ខារា បាកដា ហុត្វា ឧបដ្ឋហន្តិ។ សចេ កតបរទារិកវីតិក្កមោ ភវេយ្យ, តស្ស សតិបិ អសរិតុកាមតាយ វិប្បដិសារវត្ថុវសេន បុនប្បុនំ តំ ឧបដ្ឋហតីតិ ចិត្តេកគ្គតំ ន វិន្ទតិ។ តេន វុត្តំ “កម្មដ្ឋានំ ន ឃដយតី”តិអាទិ។ អត្តនា ជានាតីតិ សយមេវ ជានាតិ។ បច្ចត្តេ ចេតំ ករណវចនំ, អត្តា ជានាតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ អញ្ញា ច ទេវតា ជានន្តីតិ អារក្ខទេវតាហិ អញ្ញា បរចិត្តវិទុនិយោ ទេវតា ច ជានន្តិ។

និដ្ឋិតា ចតុព្វិធវិនយកថាវណ្ណនា។

វិនយធរស្ស ច លក្ខណាទិកថាវណ្ណនា។

កិច្ចបដកាងតិយចណ្ណតា

តស្មាតិ យស្មា បត-សត្តិ អបរេតត្វា អតិយរេយត បុក្កលឌីបកំ រេយា-សត្តរេយច អាហ, តស្មា៑ ឲត្វាតិ ត្ថយស្មិ រេយា-សត្តេ៑ បត-សត្តស្ស តិបិពយត្តត្តា រេយា-សត្តរេស្សច អត្ថំ បកាសេន្តោ “រេយា រេកាឌីតិ ចុត្តំ រេហាតី”តិ អាហ៑ រេយា រេកាឌិ តាយាតិ រេយា ចា រេសា ចា រេយា រេកាឌីតិ ចុរេត្តា៑ ចារេសុរេយុរេត្តា ចាតិ ចិបស្សតាសុរេយុរេត្តា ចា៑ ឃីរេលស្វតិ បកតីសុ៑

កិច្ចតីតិ ឃាចតិ៑ លកេន្តោ ចា អលកេន្តោ ចាតិ រេយា រេកាឌិ កិច្ចតិ កិច្ច ឲសតិ កេចសតិ, រេសា តំ លកត្យ ចា យា ចា, តថាបិ កិច្ចតីតិ កិច្ចតិ អឃរេយត្ថ អឌិប្បារេយា៑ អទិឃាឃ ឃាចតាឃាតិ “ស្ត្តិស្ស អទិឃា តិដ្ឋត្តិ, ឲសា អទិឃាត ឃាចតា”តិ ឲចំ ចុត្តាឃ អទិឃឃាចតាឃ, ត កបលឌ្ឋិកចលិត្ថាកឃាចកាត់ ចិឃ “រេគហិ រេគហី”តិ ឲចំ បចត្តឃាចតាឃ៑ កិច្ចាចទិឃត្តិ ស្ត្ថាចទិឃំ៑ អត្ថបកតត្តាតិ អតត្ថិតត្តា៑ កាងកត្តត្តិ កាេងហិ អាតីតំ កត្តំ៑ អល្លប្បស្សចណ្ណកេងតាតិ អល្លាឌីតំ បុទិយបកតិចិងរេហត៑ បុទិយបកតិចិងហតរេញ្ញ រេករេងាតិ អឌិរេប្យតំ៑ រេងាចិត្វា អបរេតត្យំ អសក្កលោឃ្យសកាចំ យលំ, តថា អបរេតត្យំ សក្កលោឃ្យសកាចា ងល្លិកា៑ កិត្តបងសេទាតិ តិត្ថាចត់ កិត្តបងសេទ កិច្ច-សត្តស្ស តិទុឡហត្តា កតំ៑

ស្តុបតិស្សឃសឲ្យត្តិ បុត្តោ អត្ថបទិក្លាទេងាត្តុបតិស្សឃសឲ្យត្តិ៑ រេយា ហិ ឌីចទាឌីកេ អត្ថ បទិក្លាទេ បត្តឌីចរេយច ចា រេសាតាបត្តាឌីអទិឃស្ស បុត្តុត្តតរេស្សច ចា ឃីលសឲ្យត្តស្ស គត្វា “ត្ថគំ បទិក្លាទេងាត់ អតាកេត ឲហិកិច្ចកាចាឃ បត្តរេយា រេហាត្យ”តិ បតត្វំ បត្តរេបសិ, តស្ស តំ សតិ អឌិកាសឲ្យត្តិឃំ ត្យត្តាត់ សប្យតិកេច ត្ថត្តិឃបទិក្លាទលិកាឃ សំចត្តតីតិ រេចឌិតត្តា៑ ត្រាហុរេឃាឃសត្តិ ស្តត្តយរេឃាឃំ, ត្រាហុតោ រេឃាឃសងិសំ ចា រេឃាឃំ៑ ត្រាហុចទិឃត្តិ សាឃតត្រាហុចទិឃំ យក្កត្រាហុចទិឃត្តា៑ ត្យក្ខស្ស សប្យា អត្តកិទិឃាឃាតិ រេឃាងេតត្តា៑ កណ្ហតិ ឃុណ្ហា៑ ចាឃីតិ គត្តាកត្តរេត្តគតចាឃិ៑ តាត្តតត្តិ កាឃតាត្តត់៑ ឃុរេត្តា កាចតាត្តរេឃាកោ អស្សាតិ ឃុត្តរេឃាកោ, តស្ស ឃុត្តរេឃាកស្ស, កាចតាត្តរេឃាកយត្តុឃុត្តស្សាតិ ចុត្តំ រេហាតិ៑ ត្ថទិឃាបចសឲ្យត្តតាចិកាចតត្ថំ “សត្តិចស្សិកេត្ត្វេទា ចិឃា”តិ ចុត្តំ៑ ត្យរេត្តាច បត្តត្ថាចទិឃោ ស្តុបសឲ្យងាចទិឃោ ច អស្សាតិ ត្យត្តាចទិឃកោ៑ បចយោ២ឌិឃឲ្យិ បចយការលេយេច សេទីសាបសឲ្យងាត់ អកាសេចាតិ អាហ “បចយោ២ឌិឃំ ឲកស្មិ ការលេ”តិ៑ បត្តា បត្តាចក្កិឃរេត្តទាតិ បត្តាចក្កិឃរេត្តទា បត្តា៑ តីលិ សតត្តិ តីលិ សតាតិ, កាចាតត្តស្សុលត្ថំ ចចតចិបល្លាសេសា កេតា៑ ឲកោ ច ចេទេទាតិ អក្កលិយាលរេត្តទ សត្តាឃ ចុត្តំ៑ ត ចុត្តាតិ អត្ថកចាឃំ ត ចុត្តា៑ តត្តាតិ ចិតឃបិត្យត្ថឃំ៑

រេចឡ្តចតយហាចិហារេទ កត្តកុងិឃំ តិសិរេត្តារេយច កកចា យហាកស្សបរេត្តទស្ស អត្តាត់ ស្ត្តិស្ស បត្ថាងិតកាចំ ចិងិត្វា តស្ស បត្តកុយត់ កេទាសន្តោ តិកាចុតំ យក្កំ ឲករេកាច កត្តា តាហុបុត្តតិសេ្រាគយុលេ បល្លត្តំ អាកុងិត្វា តិសិរេត្តា អត្តរេតា សត្តិកំ អាកត្តា បសេយតិបត្តកាទំ គរេស្សត្វា “សត្វា រេយ កេត្ត កកចា, សាចរេកាហយស្មិ, សត្វា រេយ កេត្ត កកចា, សាចរេកាហយស្មី”តិ តិក្កត្យំ អត្តរេតា សាចកត្យំ សារេចត្វា ចិតស្ស យហាកស្សបរេត្តទស្ស តិបត្តកាទយហត្តតំ អត្តរេតា ច យហាតុកាចតំ ឌីរេបត្យំ ឃស្ស អត្ថាស្ស អងាត់រេយច “ងាតាយី”តិ បងិត្ថាស្ស តាហិទកស្ស សត្តរេតា ឲចំ សត្ថាចេតសា សយត្តាកេតា បសត្តចិត្វា សាចរេកា ឲចរេទ្ធំ បសេយតិបត្តកាទំ កេរេឃ្យ, តស្ស ចលាត្ថិត្តតាលបក្កំ ចិឃ កឹចរេតា ឃុត្តាបិ ចិបរេតឃ្យ, សត្តតា ចា ចលេឃ្យាតិ គរេស្សត្តោ “រេយា រេតា, កស្សប, ឲចំ សត្ថាចេតសា សយត្តាកតំ សាចកំ អងាត់រេយច ចរេងឃ្យ ‘ងាតាយី’តិ, អបស្សំរេយច ចរេងឃ្យ ‘បស្សាយី’តិ, ឃុត្តាបិ តស្ស ចិបរេតឃ្យ, សត្តតា ចា ចលេឃ្យ, អហំ រេតា, កស្សប, ងាត់រេយច ចងាយិ ‘ងាតាយី’តិ, បស្សំរេយច ចងាយិ ‘បស្សាយី’” (សំ៑ តិ៑ ១៑៧៥៥) តិ ចត្វា ងាតិយឌយាតយឌទុបឲបក្យហាតត្ថំ តីហិ ឌូចារេគហិ យហាកស្សបរេត្តទំ ឌូចគរេត្តា “តស្មាតិហ រេត កស្សបិ”តិអាឌិយាហ៑

តត្ថ (សំ៑ តិ៑ អត្ថ៑ ១៑១៑៧៥៥) តស្មាតិហាតិ តស្មា ត្ថរេត្តច ចុត្តំ រេហាតិ, យស្មា អហំ ងាតរេត្តាច “ងាតាយី”តិ បស្សរេត្តា ឲច ច “បស្សាយី”តិ ចងាយិ, តស្មាតិ អរេត្វា៑ តិ-ការ ហ-ការា តិបិតា៑ ត្ថហាតិ ចា ត្ថយស្មិ សាសរេត, ត-ការោ បឌសត្តិចរេសត អាករេតា៑ ឲចំ សិក្កិតត្តត្តិ ត្ថងាតិ ចុត្តុយាតាកាេទត សិក្កិតត្តា៑ តិត្តត្តិ តាហលំ យហត្តា៑ ហិរោត្តប្យត្តាតិ ហិទី ច ឌូត្តប្យត្តា៑ បត្តុបដ្ឋិតំ កចិស្សតីតិ ស្តុបសត្ថយតរេតា បចយតរេយច ស្តុបដ្ឋិតំ កចិស្សតិ៑ តថា ហិ សតិ រេតសំ បុរេតា អស្ស សការេចសប្យតិស្សចតា សណ្ហាតិ៑ រេយា ច ចេទាឌីសុ ហិរោត្តប្យំ ស្តុបដ្ឋរេបត្វា ស្តុបសត្ថយតិ, ចេទាគរេយាបិ តំ សហិទិកា សឌូត្តប្យា ច ហុត្វា ស្តុបសត្ថយត្តីតិ អឃរេយត្ថ អាតិសំរេសា៑ កុសលូបសំហិតត្តិ កុសលតិស្សិតំ, អតចង្គងយុតិស្សិតត្តិ អរេត្វា៑ អដ្ឋិំ កត្វាតិ អត្តាត់ រេតត គរេយុត អដ្ឋិកំ កត្វា, តំ ចា គយុំ “ឲស យឃ្យាគរេយុ”តិ អដ្ឋិំ កត្វា៑ យតសិ កត្វាតិ ចិរេត្ត គរេបត្វា៑ សត្ថាចេតសា សយត្តាហទិត្វាតិ ចិត្តស្ស ទោកប្យិ តាហិ កត្ថំ អេងរេត្តា សត្ថោត សយត្តាហាទចិត្តត សយត្តាហទិត្វា៑ ឌូហិតសោរេតាតិ គបិតសោរេតា, គរេយុ តិហិតសោរេតាតិ អរេត្វា៑ ឲចត្យិរេត សិក្កិតត្តត្តិ តាកាលសោរេតត្តា បសាគសោរេតត្តា ឌូគហិត្វា “យឃា គេសិតំ គយុំ សក្កត្តរេយច សុហិស្សាយី”តិ ឲចត្យិរេត សិក្កិតត្តា៑ សាតសហកតា ច រេយ កាឃកតាសតីតិ អសុកេសុ រេចច អាតាបិរេត ច បចយត្ថាតចរេសត សុលសឲ្យឃុត្តា កាឃកតាសតិ៑ រេយា ច បតាឃំ តិចិរេគា ឌូចារេគា, ចេទស្ស អឃរេយច បត្ថត្ថា ច ស្តុបសឲ្យងា ច អរេហាសិ៑

កសិលាទេឃុលំ ទុបិចចទត្ថាត់ ទុបសត្ថា៑ សត្ថាឃីរេសត រេហត្ថ ឈសាត់ ចុត្តំ, តគេច ច ស្តត្តយាតកបដិកាការេឃុលត្តា “ស្តត្តយាតកសត្ថា”តិ ចុត្តំ៑ រេសាបិកសាយរេលាទា កកចតា បុរេត្តា “ឲរេត គេត្ត ទុបិចចទការេចត ឲកត្វា, ត្យត្ថាតរេយច តាត”ត្តិ អាហ៑ អាទេត្តចិរេត្តាតិ អាទាឌិតចិរេត្តា៑ កុគយុបដិក្កហលាឌិស្តុបសឲ្យងា ស្តុបទិ ចិត្វារេតា សឃរេយច អាចិ កចិស្សតិ៑

កល្យាលបុត្តុត្តតាគរេយាតិ ឲត្ថ តាហុត់ តាតប្យការាត់ សក្កាឃឌិដ្ឋិអាឌីត់ អចិហតត្តា ងរេតតិ, តាហិ ចា ងតិរេតាតិ បុត្តុត្តរេតា, កល្យារេលា ច រេសា បុត្តុត្តរេតា ចាតិ កល្យាលបុត្តុត្តរេតា, រេសា អាឌិ រេឃសំ រេសាតាបត្តាឌីត់ រេត កល្យាលបុត្តុត្តតាគរេយា៑ កល្យាលក្កហលោត រេចត្ថ អត្តុបុត្តុត្តត់ តិចរេត្តតិ៑ ត្តិគា ហិ បុត្តុត្តតា អត្តបុត្តុត្តរេតា កល្យាលបុត្តុត្តរេតាតិ៑ ចុត្តរេញ្ញំ –

“ត្យរេច បុត្តុត្តតា ចុត្តា, ត្យរេត្តតាឌិច្ចតាត្តតា;

អរេត្តា បុត្តុត្តរេតា ឲរេកា, កល្យារេលរេកា បុត្តុត្តរេតា”តិ៑ (ឌី៑ តិ៑ អត្ថ៑ ១៑លិ; យ៑ តិ៑ អត្ថ៑ ១៑១; សំ៑ តិ៑ អត្ថ៑ ១៑១៑៩១; អ៑ តិ៑ អត្ថ៑ ១៑១៑៥១);

កគ្រាឃ បត្ថាឃ កគ្រាឃ ចិយុត្តិឃាតិ រេឃាងេតត្តា៑ ឃីរេលតាតិអាឌីសុ ឃីលត្តិ ចត្យបិទិសុត្តិឃីលំ៑ សយាឌីតិ ចិបស្សតាបិគកា អត្ថ សយាបត្តិរេយា៑ បត្ថាតិ រេលិកិឃរេលិកុត្តរេកាលំ៑ ចិយុត្តីតិ អទិឃផលចិយុត្តិ៑ ចិយុត្តិតាលគស្សតត្តិ ឲក្កុតឌីសតិចិគំ បត្តរេចក្កលកាលំ៑ ឃតាសយុរេចត រេចត្ថ រេឃាងតា រេចឌិតត្តា៑ កល្យាលបុត្តុត្តតស្ស ហិ ឃីលិគរេយា តរេយា ឲច សយុចត្តិ, អទិឃាត់ បត សរេត្តាបិ

សីលាទិនយោ នានេរា កិក្ខុតិបិ កល្យាណបុថុជ្ជនាននយោច ចុត្តាតិ អាហ "តេហិនយេច សីលនារាទីហិ"តិអាទិ អថ ចា តិបរិយាយនោ លីណានទោច នានេរា កិក្ខុ តាយាតិ អាហ "ចិកតកិលេសនេចក្កុកាចនោតា ចា"តិអាទិ

ឃោបិ កល្យាណបុថុជ្ជនោ អត្ថុលេវិយបដិបងាយ បរិបូរការី សីលនយ្យនេត្តា ត្តក្ខិនយេសុ ក្កុត្តក្ខារេរា នកោងនេត យត្តញ្ញា ខាកទិយាតុនយាកយគ្យុនេត្តា បុត្តនេត្តាបរនេត្តិ ទៅនិបក្ខិយាតំ ឆយូាតំ កាចតាតុនយាកយគ្យុនេត្តា ចិហនេតិ "អជ្ជ ចា ស្វេ ចា អញ្ញាតាទំ នាយញ្ញាចលំ អធិកបិយ្យាមី"តិ, នេនាបិ ចុច្ចតិ និក្ខុតីតិ នេនេលាតិ អាហ "បុថុជ្ជនកល្យាណកោគ នង្គិ"ត្តិ៍ នត្ត អរិយាតិ ចត្តារោ យក្កដ្ឋា, តេហជ្ជិយា ច តនយា ថលដ្ឋាតិ ត្តូនេយ នត្ត អរិយា៍ តិនេយ្យា និក្ខុាតិ អធិសីលាទីកា តិនេយ្យា និក្ខុា៍ និក្ខុាសុ ឌានេតាតិ ចា នេនេលា៍ អរិយបុក្កលោ ហិ អរិយាយ ខាតិយា ខាយយាតោ និក្ខុាសុ ខាយតិ, ត នយោតិយំ៍ និក្ខុតសីលេតិ ចា នេនេលា, បុក្កលិនិដ្ឋាគាយ ចា កចាយ នេលស្ស អយត្តិ អតញ្ញានាឆារណា យក្កថលត្តឃឆយូា នេលបរិយាយេគ ចុត្តា៍ អនេនេលាតិ ច យត្ត នេលកាចាយក្កា អត្ថិ, តត្ថាយំ បដិនេនឆាតិ លេកិយតិក្ខានតសុ អនេលកាចាតាបត្តិ ដដ្ឋា៍ សីលនយាធិបញ្ញានក្ខាតា ហិ និក្ខុា អត្តនោ បដិបក្ខកិលេនេហិ ចិយុត្តត្តា បរិសុទ្ធា, ប្បក្កិលេនាតំ អារយូណាកាចយ្បិ អត្ថុបាយគនោតា ឲតា និក្ខុាតិ ចត្តុំ យុត្តា, អដ្ឋសុបិ យក្កថលេសុ ចិជ្ជត្តិ, តស្ម៉ា ចតុយក្កតេជ្ជិយថលត្តយនយក្កីនោ ចិយ អទហត្តថលនយក្កីបិ តាសុ និក្ខុាសុ ឌានេតាតិ តំនយក្កីនោ អទហនេតា ត្តូតនេទំ ចិយ នេលទេត្តុ នតិ នេលស្ស អយត្តិ, និក្ខុា សីលំ ឲតស្សាតិ ច នេនេលាតិ ចត្តនេត្តា និយាតិ តំ គិចត្តតត្តំ "អនេនេលា"តិ យឆាចុត្តនេលកាចបដិនេនឆា កតោតា៍ អទហត្តថលេហិ បចត្តយាតា និក្ខុា បរិតិដ្ឋិតនិក្ខុាកិច្ចត្តា ត និក្ខុាកិច្ចំ កនេរាត្តិ, កោចលំ និក្ខុាថលកានេចតេច បចត្តត្តិ, តស្ម៉ា តា ត និក្ខុាចនតំ អទហត្តិ, តាបិ តំនយក្កី នេលចនតំ, ត ច និក្ខុតសីលេ, និក្ខុាសុ ឌានេតាតិ ច ចត្តត្តាតំ អទហតិ, តេជ្ជិយថលេសុ បគ និក្ខុា នកដាកាយិយក្កចិបស្សតាឌីតំ ប្បតិស្សយកាចនោតា និក្ខុាកិច្ចំ កនេរាត្តីតិ និក្ខុាចនតំ អទហត្តិ, តំនយក្កីនោ ច នេលចនតំ និក្ខុតសីលេ, និក្ខុាសុ ខាតាតិ ច ចត្តត្តាតំ អទហត្តិ "និក្ខុត្តីតិ នេលា"តិ អបរិនយានិតនិក្ខុាតំ ឆយ្យិតត្តា, "ត និក្ខុតីតិ អនេនេលា"តិ ត្តូយិតា បរិនយានិតនិក្ខុា ឆយ្យិនេតា, ត និក្ខុាយ ទហិនេតាតិ អាហ – "នេក្ខុឆនេ្យ អតិក្កុ...នេប... លីណានទោ អនេនេលាតិ ចុច្ចតី"តិ៍ ចុទ្ធិប្បត្តនិក្ខុា ចា អនេនេលាតិ ឲតស្ថិ អនេ្វ នេលឆនេ្យុសុ ឲច ចិតស្ស កស្សចិ អរិយស្ស អនេលកាចាបត្តីតិ អទហត្តយក្កឆយូា ចុទ្ធិប្បត្តា ច យឆាចុត្តនេហិ អនេ្វហិ នេលាតិ កត្វា តំនយក្កីនោ អក្កយក្កដ្ឋស្ស អនេលកានេចា អាបន្នោតិ? ត, តំនចីនេសុ តនេ្ខាហារនេតា៍ អទហត្តយក្កនេតា ហិ គិគ្គាតាកទណំ អទហត្តថលំ ឌនេបត្វា បរិញ្ញាកិច្ចកទណំ ចិបិកាកាចញ្ជា, តស្ម៉ា តេ ឲច នេលា អក្កថលឆយូាតំ អាបន្នាតិ នក្កា ចត្តុំ៍ ក្កុនលសុលនេតា ច ចិបិកនុលំ នត្តតនេតាយ បណិតតនេត្តិ ចុទ្ធិប្បត្តា ច តេ ឆយូា តោតាត្តីតិ តំនយក្កី អនេនេលាតិ ចុច្ចតីតិ៍

នត្តត្តិនយេគ បរិយាយេយតាតិ នត្តត្តិនយេគ បរិច្ឆេទេគ៍ ប្បនេយ្យងាកយូស្ស អធិការត្តា "បញ្ចចក្កុកទណីយេ"តិ ចុត្តំ៍ បញ្ចន្នំ ចនេក្កា នមូនេហាតិ បញ្ចចនេក្កា, បញ្ចបរិយាណយុនេត្តា ចា ចនេក្កា បញ្ចចនេក្កា, តេតគ កតត្តាំ កយុំ បញ្ចចក្កុកទណីយំ៍ យាចតិកា កិក្ខុតិ យតត្តកា កិក្ខុ៍ កយូប្បត្តាតិ កយូាទហា បិទាខិកំ អគាបន្នា អត្ថុក្កិត្តា ច៍ ប្បនេយ្យងាកយូស្ស បញ្ចចក្កុកទណីយត្តា បនេញ្ចច កិក្ខុ កយូប្បត្តា ឲត្តនេកតិបិ កយូសិទ្ធិនេតា, ត្តូតនេទ លគ្គាទហា៍ ញាត្តិចតុត្ថេតាតិ ឲត្ត កិច្ចាបិ ញាត្តិ នត្តាបឋមំ ចុច្ចតិ, តិស្សត្តំ បគ អត្ថុស្សាចតាតំ អត្តញ្ញូញ្ញូនកេងាកាចនោតា អត្តញ្ញូញ្ញូតកិត្តា ញាត្តិ តាតំ ចតុត្ថាតិ កត្វា "ញាត្តិចតុត្ថ"ត្តិ ចុច្ចតិ៍ ញ្ញូញ្ញូតាត្តុ្វបយេច អដ្ឋកចាយំ "តីហិ អត្ថុស្សាចតាហិ ឲកាយ ច ញាត្តិយា"តិ ចុត្តំ, អត្តប្បចត្តិក្កយេគ បគ "ឲកាយ ញាត្តិយា តីហិ អត្ថុស្សាចតាហី"តិ ចត្តត្តំ៍ ចតុញាត្តិអទិតាស្សាចតសីយាបរិននយ្យត្តិនយ្យត្តត្តាតិ ឲត្ត ចត្តុតិ ប្បនេយ្យងានេបក្ខា បុក្កលេ, នេនា ឌនេបត្វា ប្លាតចិនតិចស្ស អត្ថិយចត្តុ អនេ្លាបត្តុបត្តំ បណ្ឌកាឌយោ ច ឲកាឌេន អកត្តាបុក្កលេ នេចឌិតនេត្តា៍ ប្លាតចិនតិចស្សាឌយោ ហិ តេទន បុក្កលេ ប្បនេយ្យងាយ អចត្តុ, ត្តូនេយ បគ ឌនេបត្វា អញ្ញាស្មិ៍ ប្បនេយ្យងានេបក្ខេ នតិ ប្បនេយ្យងាកយុំ ចត្តុនយ្យត្តិនយ្យត្តំ គាយ នេហាតិ៍

ចត្តុនដ្ឋបុក្កលញាត្តិតំ អបរាយនតាតិ បត្ថា ញាត្តិដ្ឋបតញ្ចាតិ ត្តូនេយ តាច បញ្ចា ញាត្តិនោនា៍ តត្ត "អយំ ត្តូតត្តក្កានេយា"តិ ប្បនេយ្យងានេបក្ខស្ស អកិត្តតំ ចត្តុអបរាយនតំ គាយ៍ "សុណាតុ នេ, កនេត្ត, នឃ្ឃោ"តិ ឲត្ត "សុណាតុ នេ, កនេត្ត"តិ ចត្វា "នឃ្ឃោ"តិ អកណតំ នឃ្ឃអបរាយនតំ គាយ៍ "ត្តូតត្តក្កាយស្ស ប្បនេយ្យងានេបក្ខា"តិ ប្បនេញ្ញាយស្ស អកិត្តតំ បុក្កលអបរាយនតំ គាយ៍ នេទ្ធាគ នទ្ធា ញាត្តិយា អត្តន្តារណំ ញាត្តិអបរាយនតំ គាយ៍ បឌយំ កយូចាធំ តិដ្ឋានេបត្វា "ឲនា ញាត្តី"តិ ចត្វា "លយតិ នឃ្ឃ្យា"តិ ឲចំ ញាត្តិកិត្តតំ បត្ថា ញាត្តិដ្ឋបតំ គាយ៍ ត្តូតិ ត្តូនេយហិ ទោនេហិ ចិយុត្តាយ ញាត្តិយា នយ្យត្តំ ញាត្តិនយ្យត្តិនយ្យត្តំ គាយ៍

ចត្តុនដ្ឋបុក្កលិតំ អបរាយនតាតិ នាចតាយ ហាបតំ អការេល នាចតត្តិ ត្តូនេយ បញ្ចា អត្ថុស្សាចតនោនា៍ តត្ត ចត្តាឌីតំ អបរាយនតាតិ ញាត្តិយំ ចុត្តនធិនាតេច៍ តីសុ បគ អត្ថុស្សាចតាសុ យត្ត កត្តចិ ឲទេតទំ អបរាយនតំ អបរាយនតនេយច, នេទ្ធាគ នទ្ធា បគ កយូចាធំ អចត្វា ចត្តុក្កុត្តំ ញាត្តិកិត្តតនេយច៍ អថ ចា បគ កយូចាចត្តុត្តនេទ អក្កុនេស្ស ចា បឌស្ស ចា អត្ថុន្តារណំ ចា ទុរុន្តារណំ ចា នាចតាយ ហាបតំ គាយ៍ នាចតាយ អនោកាគេន បឌយំ ញាត្តិ អដ្ឋនេបត្វា អត្ថុស្សាចតកទណំ អការេល នាចតំ គាយ៍ ត្តូតិ ត្តូនេយហិ ទោនេហិ ចិយុត្តាយ អត្ថុស្សាចតាយ នយ្យត្តំ អត្ថុស្សាចតនយ្យត្តិនយ្យត្តំ គាយ៍

ចិបត្តិសីមាលក្ខណំ នយតិក្កត្តាយ បគ សីមាយ កតំ សីមានយ្យត្តិនយ្យត្តំ គាយ៍ យាចតិកា កិក្ខុ កយូប្បត្តា, តេនំ អគាកយតំ, លគ្គារហាតំ លគ្គស្ស អគាហរណំ, នយ្ុលីក្ខតាតំ បដិនេក្កានតត្តិ ត្តូនេយ បគ តនយា បរិននោនា, តេហិ ចិយុត្តាយ បរិនាយ កតំ បរិននយ្យត្តិនយ្យត្តំ គាយ៍

ប្បនេយ្យងាកយូចាចានក្ខាតំ កកចនោតា ចចតំ ប្បនេយ្យងាកយូកទណស្ស ការណត្តា ធាតំ, យឆា ច តំ កត្តត្តាត្តិ កកចតា អត្ថុសិដ្ឋំ, តឆា កតត្តា តងត្ថច្ចិកំ យឆាចុត្តំ អត្ថតំ ញាត្តិអត្ថុស្សាចតំ ប្បប្បដិបិដិយា ច អចុត្តំ ធាតារហំ៍ យឆា កត្តត្តាត្តិ ហិ កកចតា ចុត្តំ, តឆា អកនេត ប្បនេយ្យងាកយូស្ស ការណំ ត នេហាតីតិ ត តំ ធាតារហំ៍ តេតាហ "ការណារនេហគ នត្តុនានតារនេហតា"តិ៍ ត្តូយិតា ញាត្តិអត្ថុស្សាចតនយ្យត្តិ កចិតាតិ នេចឌិតនេត្តា៍ "នយនេក្កុត នឃ្ឃោតា"តិ ត្តូយិតា បគ បរិននយ្យត្តិ កចិតាច៍ "អក្កុនេប្បតា"តិ ត្តូយិតា បិទិនេនេនោតា ចត្តុសីមានយ្យត្តិនយោ កចិតាតិ នេចឌិតនេត្តា៍ អដ្ឋកចាយំ បគ អក្កុប្បលក្ខណំ ឲកត្តុ នយ្យិនេ្ណត្វា ងនេស្សតុំ អក្កុនេប្បតាតិ ត្តូយស្ស "ចត្តុញាត្តិអត្ថុស្សាចតសីយាបរិននយ្យត្តិនយ្យត្តត្តា អនោកាបតត្តាតំ អប្បដិនេក្កានិតត្តាតំ ប្បបកនេតតា"តិ អនេ្វា ចុនេត្តា៍ កោចិ បគ "ធាតារនេហតាតិឲត្ត 'ត ហតត្តឆ្ចិនេត្តា បត្តានេខតនេត្តា'តិអាទិ (យហាច៍ ១១៥) នត្តុនានតំ ធាតា"ត្តិ ចតត្តិ៍

"ញាត្តិចតុនេត្ថគ កនេយ្ុតា"តិ ត្តូយស្មិ៍ អធិការេទ បនេក្កុនោតា អាហទិត្វា យំ កយូលក្ខណំ នត្តាអដ្ឋកចាសុ បបញ្ចិតំ, តំ យឆាអាកតដ្ឋានេតយេច ងនេស្សតុការនេយា ត្តូឆ តស្ស អចចនេគ តត្ត ចចនេគ ច បនេយាឌតំ ងនេស្សតុំ "ត្តូយស្មិ៍ បគ ធានេត ចត្វា"តិអាទិយាហ៍

អដ្ឋសុ ថូបនយ្យគាសុ ឧហិកិក្ខបនយ្យគា សរណាកយត្ថបនយ្យគា ឡូចាគបដិក្កហណ្ហបនយ្យគា បញ្ញាក្រណ្ហបនយ្យគាតិ ពួយាហិ ថូបនយ្យគាហិ ថូបនយ្យត្ថាត់ លេកេចខ្ចនិក្ខាបគឌីតិក្កេយ អកត្តាត្តា ករុឆយូបដិក្កហណ្ហបនយ្យគា ក្នុតេត្ថបនយ្យគា អដ្ឋចាធិក្ខបនយ្យគាតិ ពួយាសព្វា តិស្សត្តិ ថូបនយ្យគាត់ កិក្ខតិត់ខេយច អត្តព្ហាតត្តា ងាត្តិចត្យេត្តេតច កេយូត ថូបនយ្យេត្តោ កហិតោតិ ចេទិតព្វោ· តថា ហិ ឧហិកិក្ខបនយ្យគា អត្តិយកចិកាត់ខេយច, សរណាកយត្ថបនយ្យគា បរិសុទ្ធាត់, ឡូចាគបដិក្កហណបញ្ញាក្រណ្ហបនយ្យគា យហាកស្សបខេយាបិកាត់, ត ច តេ កត្តា បិរាខិកាឌីលេកេចខ្ចេ អាបខ្ជិតុំ, ករុឆយូបដិក្កហណាគខេយា ច កិក្ខតិត់ខេយច អត្តព្ហាតា, អយព្វា កិក្ខ, តស្មា ឧត្ត ងាត្តិចត្យេត្តេត ថូបនយ្យេត្តោច កហិតោតិ ចេទិតព្វោ·

បណ្ណត្តិចខ្ចេសុ បត និក្ខាបទេសុ អនេ្ញាបិ ឧហិកិក្ខបនយ្យគាយ ថូបនយ្យត្ថាគខេយា សក្កហំ កន្ធត្តិ· តេបិ ហិ សហសេឃ្យាឌិបណ្ណត្តិចខ្ចេ អាបត្តិ អាបខ្ជត្តិខេយច· យឌិ ឧចំ បណ្ណត្តិចខ្ចេសុបិ និក្ខាបទេសុ “អយំ ពួយស្មិ អតេ្ត អឌិបេ្យតោ កិក្ខ”តិ ងាត្តិចត្យេត្តេតច កេយូត ថូបនយ្យេត្តោ កស្មា ចុតេ្តាតិ? សព្ពនិក្ខាបគឌីតិក្កយាទហត្តា សព្ពកាលិកត្តា ច· ឧហិកិក្ខបនយ្យគាគខេយា ហិ ត សព្ពនិក្ខាបគឌីតិក្កយាទហា អសព្ពកាលិកា ច· តថា ហិ អដ្ឋសុ ថូបនយ្យគាសុ ងាត្តិចត្យត្តកយូខ្ចបនយ្យគា ក្នុតេត្ថបនយ្យគា អដ្ឋចាធិក្ខបនយ្យគាតិ ពួយា តិស្សេខេយច ធាចទោ, ខេសា ត្យេទ្ធ ឆទោយាតេខេយច អខេហិស៊ុ· តេខេតច ច កិក្ខតិខិកខ្ចេបិ (បាចិ· ៩៥ប) “៣៧ យាយំ កិក្ខតិ សយកេ្កត ឋ្កខេតាយសេ្លត ងាត្តិចត្យេត្តេត កេយូត អក្យេបេ្យត ធាគារខេហត ថូបនយ្យត្តា, អយំ ពួយស្មិ អតេ្ត អឌិបេ្យតា កិក្ខតិ”តិ ក្នុតេត្ថបនយ្យគាយ អដ្ឋចាធិក្ខបនយ្យគាយ ច ថូបនយ្យត្តិ អតេ្តាកត្វា ឋ្កខេតាយសេ្លត ងាត្តិចត្យេត្តេតច កេយូត ថូបនយ្យត្តា កិក្ខតិ ចុត្តា, ត ករុឆយូបដិក្កហណ្ហបនយ្យគាយ ថូបនយ្យត្តា តស្សា ថូបនយ្យគាយ បិខិបុក្កលិកកាធតោ អសព្ពកាលិកត្តា· ករុឆយូបដិក្កហណ្ហបនយ្យគា ហិ យហាបឌាបតិយា ឧច អត្តព្ហាតត្តា បិខិបុក្កលិកាតិ, តស្មា សព្ពនិក្ខាបគឌីតិក្កយាទហំ សព្ពកាលិកាយ ងាត្តិចត្យត្តកយូខ្ចបនយ្យគាយ ថូបនយ្យត្តខេយច កេហត្វា សព្ពនិក្ខាបគាតិ បញ្ញាត្តាតិតិ កេហតព្វោ· យឌិ ឧចំ បណ្ណត្តិចខ្ចេសុ និក្ខាបទេសុ ច ឧហិកិក្ខបនយ្យត្ថាឌីតយ្យិ សក្កខេហា កចំ ចិញ្ញាយតីតិ? អត្តតោ អាបត្តត្វា· តថា ហិ “ឥត្ថ បុក្កលោ អកត្តា អាបត្តិ អាបខ្ជិតុំ ពុទ្ធា ច បច្ចេកពុទ្ធា ច, ឥត្ថ បុក្កលោ កត្តា អាបត្តិ អាបខ្ជិតុំ កិក្ខ ច កិក្ខតិខេយា ចា”តិ (បរិ· ១១១) សាយត្តាតោ ចុត្តត្តា ឧហិកិក្ខបនយ្យត្ថាគខេយាបិ អសព្ពិត្ត អស្សតិយា អខិត្តកំ បណ្ណត្តិចខ្ចេ សហសេឃ្យាឌិអាបត្តិ អាបខ្ជត្តិតិ អត្តតោ អាបត្តត្តិ អយខេយត្ត សាទោ· យំ បខេត្ត ពួតោ អព្ហាធា ខេកតខិ បបព្ចិតំ, ត តំ សារតោ បច្ចេតព្វំ·

តិរុត្តិចខេសាតិ តិព្ហាចតចខេសា· អកិលិបចខេសាតិ ខេចាហារចខេសា· អត្តប្បត្តាយ កយូចាធាយាតិ អត្តប្បត្តាយ ងាត្តិចត្យត្តកយូចាធាយ· ក្យាណចខេសាតិ និលិឌីតំតំក្យាណខេយាកខេតា· ឧត្ត ច កិត្តតិ បិបខេក អក្យបលេ ឆខេយូតិ កិក្ខតិ តិព្ហាចត់ ខេចឌិតព្វំ·

កិក្ខបគកាឌតិយចណ្ហតា តិដ្ឋិតា·

និក្ខាមាទិចបគកាឌតិយចណ្ហតា

និក្ខិតព្វាតិ អាខេសចិតព្វា· ថ្កត្តយត្តិ ចិនិដ្ឋំ· អឌិនិលិឌីសុ ចិខ្ចយាតេសុ និលិឌីហិបិ កចិតព្វំ· យថា ហិ ឡូយកតេប្បយាណំ ពត្តិ ចា ឆដំ ចា ថ្កបិគាយ អតិខេកប្បយាណំ “អតិពត្តិ អតិឆខេ”តិ ចុច្ចតិ, ឧចយិហាបិ “អត្តព្ហូនិលំ ថ្កបិគាយ អឌិនិលេត កចិតព្វំ, តថា អត្តព្ហូំ ចិត្តំ បញ្ញាព្វា ថ្កបិគាយ អឌិចិត្តេត អឌិបញ្ញាយ ច កចិតព្វ”ត្តិ យតសិ កត្វា និលិឌី សព្វបតោ ចិកាខេចត្យកាខេយា “កតយំ បខេត្ត និល”ត្តិអាឌិយាហ· អដ្ឋក្កនិលំ ឆសក្កនិលខេស្វច អខេត្តាកឆត្តា ចិស៊ុ អក្កខេហត្វា “បញ្ចក្កឆសក្កនិល”ត្តិ ឧត្តកខេយច ចុត្តំ· បិតិខេយាក្កសំចទនិលត្តិ ចារិត្តចារិត្តចខេសត ក្នុចិធំ ចិតយបិងកបរិយាបត្តំ និក្ខាបគនិលំ· តត្យ្យាខេយា តំ បិតិ ទក្កតិ, តំ ខេយាខេក្កតិ ខេយាខេចតិ អាបិយិកាឌីហិ ក្នុខេក្កហីតិ បិតិខេយាក្កត្តិ ចុច្ចតិ· សំចទណំ សំចខេទា , កាយចាចាហិ អឌីតិក្កខេយា· បិតិខេយាក្កខេយច សំចខេទា បិតិខេយាក្កសំចខេទា· ខេសា ឧច និលតខេដ្ឋត និលត្តិ បិតិខេយាក្កសំចទនិលំ·

អបខេទា តខេយា (ថ្កគា· អដ្ឋ· ១៨; ពួតិក្ខ· អដ្ឋ· ៥៩) – កិខេលសាត់ ពាលចកាធតោ បិបកិរិយាយ សុកទកាធតោ បុញ្ញាកិរិយាយ ច ទក្កទកាធតោ ពាហុក្កត្តំ អបិខេយសុ បតតនិខេលាតិ បិតិ, បុទ្ធខ្ចតោ· អតិច្ចតាយ ចា កចាកចាឌីសុ កយូចេចាក្កិខេត្វា ឈដិយត្តំ ចិយ អតចដ្ឋារេតត បរិក្ខយតតោ កយតនិខេលាតិ បិតិ, យទណចខេសត ចា តយិព្យ្យាយិព្យ្យសត្តតិកាខេយ អត្តកាចស្ស បតតនិខេលាតិ បិតិ, សត្តសត្តាខេតា, ចិត្តខេយច ចា· តំ បិតិត់ សំសារក្ខក្កខេតា ខេយាខេក្កតីតិ បិតិខេយាក្កំ· ចិត្តស្ស ហិ ចិខេយាខេក្កត សខេត្តា ចិយុខេត្តាតិ ចុច្ចតិ· ចុត្តព្យ្យា“ចិត្តខេចាគាតា ចិស្សជ្ជិត្តិ”តិ (សំ· តិ· ១·១០០), “អត្តបិគាយ អាសខេចហិ ចិត្តំ ចិយុត្ត”ត្តិ (យហាច· ១ប) ច·

អថ ចា អចិខ្ជាឌីតា ខេហត្យតា សំសារេ បតតិ កន្ធតិ បចត្តតីតិ បិតិ· “អចិខ្ជាតិចរណានំ សត្តានំ តណ្ហាសំខេយាជតានំ សត្ថាចតំ សំសរត”ត្តិ (សំ· តិ· ១·១២៤) ហិ ចុត្តំ· តស្ស បិតិខេតា សត្តស្ស តណ្ហាឌិសំកិលេសសត្តយខេតា ខេយាខេក្កា ឧខេតតាតិ បិតិខេយាខេក្កា· “កខេណ្ហកាព្យុ”តិអាឌីតំ ចិយស្ស សយាសិទ្ធិ ខេចឌិតព្វំ·

អថ ចា បិខេតតិ ចិតិបិខេតតិ ក្នុខេក្កហីតិ បិតិ, ចិត្តំ· ចុត្តព្យ្យា“ចិខេត្តត តីយតិ ខេលាខេកា, ចិខេត្តត បរិកស្សតី”តិ (សំ· តិ· ១·៩១)· តស្ស បិតិខេតា ខេយាខេក្កា ឧខេតតាតិ បិតិខេយាខេក្កា· បតតិ ចា ឧខេតត អបាយក្ខក្កំ សំសារក្ខក្កំ ចាតិ បិតិ, តណ្ហាសំកិលេសោ· ចុត្តព្យ្យា“តណ្ហា ជខេតតិ បុរិសំ (សំ· តិ· ១·៥៥-៥៦), តណ្ហាក្ខតិខេយា បុរិខេសា”តិ (អ· តិ· ៤·៩; ពួតិក្ខ· ១៥, ១០៥) ច អាឌិ· តខេតា បិតិខេតា ខេយាខេក្កាតិ បិតិខេយាខេក្កា·

អថ ចា បតតិ ឧត្តាតិ បិតិ, ល អព្ហត្តិកពាហិរាតិ អាយតតាតិ· ចុត្តព្យ្យា“លសុ ខេលាខេកា សមុប្បខេត្តា, លសុ កុព្វាតិ សត្ថច”ត្តិ (សំ· តិ· ១·៧០; សុ· តិ· ១៧១)· តខេតា លអព្ហត្តិកពាហិរាយតតសត្តាតខេតា បិតិខេតា ខេយាខេក្កាតិ បិតិខេយាខេក្កា·

អថ ចា បិខេតា ចិតិបិខេតា អស្ស អត្ថិតិ បិតិ, សំសាខេទា· តខេតា ខេយាខេក្កាតិ បិតិខេយាខេក្កា·

អធ ចា ឞគ្គលោកាឝិបតិកាចតោ ឆយ្យិស្សតោ កកចា បតីតិ ចុច្ចតិ, យុច្ចតិ ឲតោតាតិ តយាតគ្គា, បតិតោ តយាតគ្គា តោត បញ្ញត្តត្តាតិ បតិតយាតគ្គា, បតិតយាតគ្គា ឲច បិតិតយាតគ្គា៑ ឞគ្គាក្សាតំ ចា យ្សុលកាចតោ ក្លួយតេួត បតិ ច តឞា ឃឆាចុតេ្តត អតេ្ហត តយាតគ្គា ចាតិ បតិតយាតគ្គា, បតិតយាតគ្គា ឲច បិតិតយាតគ្គា៑ តឆា ហិ ចុត្តំ “បិតិតយាគ្គត្តិ យុឆតយតំ បយុឆតយត”ត្តិ (យហាច៑ ១៣៥) ចិត្វាតទា៑

អធ ចា ប-ត្ថតិ បកាតេ, អតីតិ អច្ចត្តតេ្ហ គិបិតោ, តឞ្ហា បកាតេហិ អច្ចត្តិ តយាតគ្គតីតិ បិតិតយាតគ្គា៑ ត្ថុឌតៀ្យឞីលំ ឞឃំ តឌគ្គចឞេត ឞយាឝិឞហិតំ បញ្ញាឞហិតញ្ញា ចិគ្គយ្គតចឞេត ឞយុតេ្ឆឌចឞេត ច អច្ចត្តិ តយាតគ្គតិ តយាតចតីតិ បិតិតយាតគ្គា៑

បតិ បតិ តយាតគ្គាតិ ចា បតិតយាតគ្គា, តយ្យាតយ្យាឌីតិក្តយតោឞតោ បតេ្ចកំ តយាតគ្គតីតិ អតេ្ហា, បតិតយាតគ្គា ឲច បិតិតយាតគ្គា៑ តយាតគ្គា ចា គិត្តាតំ, តឞ្ស តយាគ្គឞ្ស បដិតិព្ធត្ថុតាតិ បតិតយាតគ្គា៑ ឞីលឞំចតោ ហិ ឞុទិឃឞ្ស អនុក្សក្ខយតំ ចិឃ គិត្តាតឞ្ស ក្ដឃតុតោ តប្បដិកាតកោ ច ឃឆាតហំ កិតលឞគិត្តាបគតោ, បតិតយាតគ្គតឃច បិតិតយាតគ្គា៑ បតិចត្តតិ តយាតគ្គាកិយុឆត្តិ ចា បតិតយាគ្គំ, បតិតយាគ្គតយច បិតិតយាគ្គត្តិ ឲចំ តាតចត្ត បិតិតយាគ្គឞត្ថឞ្ស អតេ្ហា ចេឌិតព្ពោ៑

ឞំចតិ បិឌហតិ ឲតោតាតិ ឞំចតោ, បិតិតយាគ្គតយច ឞំចតោ បិតិតយាគ្គឞំចតោ៑ តឞា ឲច ឞីលំ បិតិតយាគ្គឞំចតឞីលំ, អត្ហតោ បត តតោ តតោ ឌីតិក្កិយតិត្តតោ ចិតតិតឃា តេច តេចតា ច៑

អឌិឞីលត្តិ ចុច្ចតីតិ អតចឞេឞតោ កាឃិកចាចឞិកឞំចតកាចតោ ច យក្កុឞីលឞ្ស បតេួាគកាចតោ ច បិតិតយាគ្គឞំចតឞីលំ អឌិកំ ចិឞិដ្ឋំ ឞីលំ អឌិឞីលត្តិ ចុច្ចតិ៑ បតេ្ឋាតាគត្តិ អាតលោកាតំ៑ គតុ ច បតេ្ចកពុទ្ធាបិ ឆយ្យាចតេត បិតិតយាគ្គឞំចតឞីលេត ឞយត្តាកាតាច តោហត្តិ, ឲចំ ឞតិ កឞ្ហា “ពុទ្ធុប្បាទេឃេច បចត្តតិ, គ ចិតា ពុទ្ធុប្បាទា”តិ គិឃតយត្វា ចុត្តត្តិ អាហ – “គ ហិ តំ បញ្ញាត្តិ ក្ដឌ្ធិត្វា”តិអាឌិ៑ កិញ្ចាបិ បតេ្ចកពុទ្ធា បិតិតយាគ្គឞំចតឞយត្តាកាតា តោហត្តិ, គ បគ តេឞំ ចតេឞត ចិត្វាទិតំ ហុត្វា បចត្តតីតិ អឌិប្បាតឃា៑ “ត្ថុយឞ្ហិ ចត្តុឞ្ហិ ត្ថុយឞ្ហិ ឌីតិក្កយ ត្ថុឌំ គាយ តោហតី”តិ បញ្ញាបគំ អតេ្ហាឞំ អចិឞឃា, ពុទ្ធាគំឃេច ឲឞ ចិឞឃា, ពុទ្ធាគំ ឆាលត្តិ អាហ – “ពុទ្ធាឃេច បគា”តិអាឌិ៑ លោកិយឞីលឞ្ស អឌិឞីលកាចា បទិយាឃេគាតិ គិប្បទិយាឃេច តំ ឌឞ្សេតុំ “តតោបិ ច យក្កុឌលឞយ្យុត្តយេច ឞីលំ អឌិឞីល”ត្តិ ចុត្តំ៑ គ ហិ តំ ឞយាបគ្គោ កិក្ខុតិ កាហតេួប្បុ ឞោតាបគ្គាគំ ឞតាឌីតិក្កយឞគ្គតោ ចុត្តំ៑ តឆា ហិ តេ ឞបុគ្គកាតា អកាតំ អត្ថាឞគ្គិ៑

ឞយាឌាបគំឞយាឌាគញ្ញាតិ អត្ថោឞំ ឞយាឌាបគំ ឞឃំ ឞយាឌាគញ្ញា៑ អឌិចិត្តត្តិ ចុច្ចតីតិ យក្កុឞយាឌិឞ្ស អឌិដ្ឋាគកាចតោ អឌិចិត្តត្តិ ចុច្ចតិ៑ គ ចិតា ពុទ្ធុប្បាទាតិ កិញ្ចាបិ បតេ្ចកពុទ្ធាគំ ចិបឞ្សគាបាឌកំ អដ្ឋឞយាបត្តិចិត្តំ តោហតិឃេច, គ បគ តេ តត្ហ អត្ថោ ឞយាឌាបេតុំ ឞគ្គោត្តីតិ គ តេឞំ ចតេឞត ចិត្វាទិតំ ហុត្វា បចត្តតីតិ អឌិប្បាតឃា៑ ចិបឞ្សគាបញ្ញាឃបិ អឌិបញ្ញាតាឞាឌតេ “គ ចិតា ពុទ្ធុប្បាទា”តិ ចចគំ ត្ថុយិគាច អឌិប្បាតឃេគ ចុត្តត្តិ ចេឌិតព្ពំ៑ លោកិយចិត្តឞ្ស អឌិចិត្តតា បទិយាឃេគាតិ គិប្បទិយាឃេច តំ ឌឞ្សេតុំ “តតោបិ ច យក្កុឆលចិត្តយេច អឌិចិត្ត”ត្តិ អាហ៑ តំ បគ ត្ថុឆ អតតឌិប្បេតត្តិ ត្ថុយិគា អដ្ឋកឆាចចតេតត លោកិយចិត្តឞ្ស ចតេឞត អឌិចិត្តចិក្ខាបិ ត្ថុឆ អឌិប្បេតាតិ ចិញ្ញាឃតិ៑ គ ហិ តំ ឞយាបគ្គោ កិក្ខុ តយធុគំ ឆយ្យំ បដិតេឞចតីតិ ច ត្ថុយិគា លោកិយអឌិចិត្តំ ឞយាបគ្គោ តយធុគំ ឆយ្យំ បដិតេឞចតីតិ អាបគ្គំ អឌិបញ្ញាគិតេួតេ ច “តតោបិ ច យក្កុឆលបញ្ញាច អឌិបញ្ញា”តិ ចត្វា “ឞា បគ ត្ថុឆ អតតឌិប្បេតា៑ គ ហិ តំ ឞយាបគ្គោ កិក្ខុ តយធុគំ ឆយ្យំ បដិតេឞចតី”តិ ចុត្តត្តា លោកិយបញ្ញាចឞេត អឌិបញ្ញាចិក្ខាឃបិ ត្ថុឆាឌិប្បេតកាតចា តំ ឞយាបគ្គឞ្ស តយធុគឆយ្យបដិតេឞចគញ្ញា អដ្ឋកឆាឃំ អគុញ្ញាតត្តិ ចិញ្ញាឃតិ៑ ត្ថុឌគ្គា ឞត្ថ “តត្រ ឃាឃំ អឌិឞីលចិក្ខា, អឃំ ត្ថុយឞ្ហិ អតេ្ហ អឌិប្បេតា ចិក្ខា”តិ ត្ថុឃាឃ បិឡូត្ថុឃា គ ឞយតិ៑ អឃតៀ្យាបិឡូត្ថ អឌិឞីលចិក្ខាច ត្ថុឆ អឌិប្បេតា, គ ត្ថុតតាតិ ឌីបតិ, តឞ្ហា បិឡូត្ថុឃា អដ្ឋកឆាឃ ច ឲចឃឌិប្បាតឃោ ចេឌិតព្ពោ – លោកិយអឌិចិត្តអឌិបញ្ញាឞយាបគ្គឞ្ស តឆាទូបបច្ចឃំ បដិច្ច “តយធុគំ ឆយ្យំ បដិតេចិឞ្សាយី”តិ ចិត្តេ ក្ដប្បគ្គេ តតោ អឌិចិត្តតោ អឌិបញ្ញាតោ ច បទិហាគិ ឞយ្យុតីតិ តំ ត្វឃំ ឞយាបគ្គោត គ ឞក្កា តយធុគំ ឆយ្យំ បដិតេចិតុត្តិ បិឡូត្ថុឃំ អឌិឞីលចិក្ខាច ចុត្តា៑ អឌិឞីលចិក្ខាឃតៀ្យាឃាច ឌីតិក្កយំ គ កតោតិ, តាច ឞយាបគ្គោច តោហតិ៑ គ ហិ ចិត្តុប្បាឌយត្តេគ បិតិតយាគ្គឞំចតឞីលំ កិគ្គំ គាយ តោហតីតិ៑ អដ្ឋកឆាឃំ បគ លោកិយអឌិចិត្តតោ អឌិបញ្ញាតោ ច បទិហាឃិត្វាបិ កិគ្គុតោ តយធុគឆយ្យបដិតេចគំ កតោតិ កតចេយ្យាតិ តំ ត្វឃំ អប្បដិក្ខិបិត្វា យក្កុឆលឆយ្យាគំ អគុប្បុឞកាចត្តា តំ ឞយាបគ្គឞ្ស កិគ្គុតោ តតោ បទិហាឃិត្វា តយធុគឆយ្យបដិតេចគំ គាយ គ កតោតិ ឞយ្យុតីតិ លោកុត្តទាឌិចិត្តអឌិបញ្ញាគំឃេច បដិក្ខេបោ កតោតិ ចេឌិតព្ពោ៑

អត្ថិ ឌិគ្គំ អត្ថិ ឃិដ្ឋត្តិអាឌិគឃប្បចត្តត្តិ ត្ថុយិគា –

“តត្ថ កតយំ កយ្យឞ្សកតញ្ញាណំ? ‘អត្ថិ ឌិគ្គំ, អត្ថិ ឃិដ្ឋំ, អត្ថិ ហុតំ, អត្ថិ ឞុកតឌុក្កដាគំ កយ្យាគំ ចលំ ចិបាតោ, អត្ថិ អឃំ លោកោ, អត្ថិ បតោ លោកោ, អត្ថិ យាតា, អត្ថិ បិតា, អត្ថិ ឞត្តា ឧបបាតិកា, អត្ថិ លោកោ ឞយណព្រាហ្មណា ឞយ្យគ្គតា ឞយ្យា បដិបគ្គា, តេ ត្ថុយញ្ច លោកំ បតញ្ច លោកំ ឞយំ អកិញ្ញា ឞច្ឆិកត្វា បចេឌេគ្តី’តិ ឃា ឲចរូបិ បញ្ញា បជាគគា…បេ… អយោហោ ឆយ្យចិចឃោ ឞយ្យាឌិដ្ឋិ, ត្ថុឌំ ចុច្ចតិ កយ្យឞ្សកតញ្ញាណំ៑ ឋបេត្វា ឞច្ចាគុលោយិកំ ញាណំ ឞព្ពាបិ ឞាឞចា កុឞលា បញ្ញា កយ្យឞ្សកតញ្ញាណ”ត្តិ (ចិក៑ ៧៥១) –

ត្ថុយំ ចិគត្តបិឡូត្ថំ ឞគ្គហាតិ៑

តត្ថ (ចិក៑ អដ្ឋ៑ ៧៥១) អត្ថិ ឌិគ្គត្តិអាឌីឞុ ឌិគ្គបច្ចឃា ចលំ អត្ថីតិ ត្ថុយិគា ក្ដបិឃេគ អតេ្ហា ចេឌិតព្ពោ៑ ឌិគ្គត្តិ ច តេឃ្យឌយ្យឞីតេគ ឌាគំ ចុត្តំ៑ ឃិដ្ឋត្តិ យហាឃាតកោ, ឞគ្គឞាឌាតណំ យហាឌាគត្តិ អតេ្ហា៑ ហុតត្តិ បហោតកឞក្កាតោ អឌិប្បេតោ៑ អត្ថិ យាតា, អត្ថិ បិតាតិ យាតាបិតូឞុ ឞយ្យាបដិបត្តិមិច្ឆាបដិបត្តិអាឌីគំ ចលឞយ្ភចោ ចុត្តោ៑ ត្ថុឌំ ចុច្ចតីតិ ឃំ ញាណំ “ត្ថុឌំ កយ្យំ ឞកំ, ត្ថុឌំ គោ ឞក”ត្តិ ឌាគាតិ, ត្ថុឌំ កយ្យឞ្សកតញ្ញាណំ គាយ ចុច្ចតីតិ អតេ្ហា៑ តត្ថ តិចិធំ កាឃឌុច្ចទិតំ ចតុព្ពិធំ ចចីឌុច្ចទិតំ តិចិធំ យតោឌុច្ចទិតត្តិ ត្ថុឌំ គ ឞកកយ្យំ គាយ, តីឞុ ក្វាតេឞុ ឌឞចិធំ ឞុចទិតំ ឞកកយ្យំ គាយ៑ អត្តតោ ចាបិ តោហតុ បតឞ្ស ចា, ឞព្ពម្បិ អកុឞលំ គ ឞកកយ្យំ គាយ៑ កឞ្ហា? អត្តគោ ត្ថុគត្ថគតតោ អគត្ថឌគតតោ ច៑ អត្តគោ ចា តោហតុ បតឞ្ស ចា, ឞព្ពម្បិ កុឞលំ ឞកកយ្យំ គាយ៑ កឞ្ហា? អគត្ថបដិត្ថុគតតោ អត្ថឌគតតោ ច៑ ឲចំ ឌាគតឞយតេ្ហ ត្ថុយឞ្ហិ កយ្យឞ្សកតញ្ញាណេ ឋត្វា ពហុំ ឌាគំ ឌត្វា ឞីលំ បូតេត្វា ក្ដបឞថំ ឞយាឌិឃិត្វា ឞុខេគ ឞុខំ ឞយ្បត្តិឃា ឞយ្បត្តិំ អគុកចិត្វា គិត្តាគំ បត្តាគំ ឞត្តាគំ កណគបទិច្ឆេឌោ គត្ថិ៑ ឆបេត្វា

ສຈ຺ຈານຸໂລມິກໍ ຎາຓນ຺ຕິ ມຄ຺ຄສຈ຺ຈສ຺ສ ປຣມຕ຺ຖສຈ຺ຈສ຺ສ ຈ ອນຸໂລມນໂຕ ສຈ຺ຈານຸໂລມິກນ຺ຕິ ລທ຺ຘນາມໍ ວິປສ຺ສນາຎາຓໍ ຐເປຕ຺ວາ ອວເສສາ ສພ຺ພາປິ ສາສວາ ກຸສລາ ປຎ຺ຎາ ກມ຺ມສ຺ສກຕຎ຺ຎາຓເມວາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ຕິລກ຺ຂຓາກາຣປຣິເຉ຺ທກນ຺ຕິ ອນິຈ຺ຈາທິລກ຺ຂຓຕ຺ຕຍສ຺ສ ຫຸຕ຺ວາ ອາກາຣາທິອາກາຣປຣິຉ຺ຉິນ຺ທກໍ. ອຠິຎ຺ຎາຕິ ວຸຈ຺ຈຕີຕິ ມຄ຺ຄປຎ຺ຎາຍ ອຘິຏ຺ຐານການຓໂຕ ວິປສ຺ສນາຎາຓໍ ອຠິຎ຺ຎາຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ.

“ກລ຺ຍາຓກາຣີ ກລ຺ຍາຓໍ, ປາປກາຣີ ຈ ປາປກໍ;

ອນຸໂພຕິ ທ຺ວຍເມຕໍ, ອນຸພນ຺ຘຕິ ກາຣກ”ນ຺ຕິ (ສໍ. ນິ. ໑.໒໕໖);

ເອວໍ ອຕີເຕ ອນາຄເຕ ຈ ຈຕຸພູມກກຸສລາກຸສເລສຸ ສໍເສຍຈ຺ເຉທາຍ ວິມຸຕ຺ຕິອາກງ຺ຂາຍ ປຈ຺ຈຍພູຕາ ກມ຺ມສ຺ສກຕປຎ຺ຎາ ອຠິຎ຺ຎາຕິປິ ວຕ຺ຕຸໍ. ໂລກິຍປຎ຺ຎາຍ ອຠິຎ຺ຎາການຓາ ປຣິຍາເຍນາຕິ ນິປ຺ປຣິຍາເຍນ ຕໍ ທສ຺ເສຕຸໍ “ຕໂຕປິ ຈ ມຄ຺ຄຜລປຎ຺ຎາວ ອຠິຎ຺ຎາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ.

ສຫ ອາຊີວນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖາຕິ ສາຊີໂວຕິ ສພ຺ພສິກ຺ຂາປທໍ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ອາຫ – “ສພ຺ພມ຺ປິ...ເປ... ຕສ຺ມາ ສາຊີວນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ. ຕຕ຺ຖ ສິກ຺ຂາປທນ຺ຕິ “ນາມກາໂຍ ປທກາໂຍ ນິຣຸຕ຺ຕິກາໂຍ ພ຺ຍຎ຺ຊນກາໂຍ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ກຖເນາ ວຈນສງ຺ຂາຕໍ ສິກ຺ຂາປທໍ. ສກາຣຓປ຺ປຕ຺ຕິກາຕິ ສຍາຕປ຺ປຕ຺ຕິກາ, ສກິຎ຺ຈນປ຺ປຕ຺ຕິກາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຕສ຺ມິ ສິກ຺ຂຕີຕິ ເອຕ຺ຖ ອາເທຍ຺ຍປເທສຕ຺ຕາ ອທິກຣຓສ຺ສ ກິຣິຍາເທຍ຺ຍເປກ຺ຂາ “ຕສ຺ມິ”ນ຺ຕິ ອທິກຣຓໍ ນິທ຺ທິຏ຺ຐນ຺ຕິ ອາຫ – “ຕໍ ສິກ຺ຂາປທໍ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອທິກຣຓໍ ກຕ຺ວາ”ຕິ, ຕໍ ສາຊີວສງ຺ຂາຕໍ ສິກ຺ຂາປທໍ “ຍຖາສິກ຺ຂາປທໍ ນຸ ໂຂ ສິກ຺ຂາມິ, ນ ສິກ຺ຂາມີ”ຕິ ເອວໍ ປວຕ຺ຕິເນເຍນ ສິກ຺ຂາປທວິສຍຕ຺ຕາ ຕທາເວກ຺ຂນຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອທິກຣຓໍ ກຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຕຖາ ຈ “ສິກ຺ຂາສາຊີວສມາປນ຺ໂນ”ຕິ ເອຕສ຺ສ ປທພາຊນໍ ກເຣາຕ຺ໂຕ “ຍໍ ສິກ຺ຂໍ ສາຊີວຎ຺ຈ ສມາປນ຺ໂນ, ຕທຸພຍໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ໂຕສຸ ສິກ຺ຂຕິ, ເຕນ ວຸຈ຺ຈຕິ ສິກ຺ຂາສາຊີວສມາປນ຺ໂນ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຎ຺ຍາ, ເອວໍເອວກ຺ວາ “ຕສ຺ມິ ສິກ຺ຂຕິ, ເຕນ ວຸຈ຺ຈຕິ ສາຊີວສມາປນ຺ໂນ”ຕິ ເອວມາເທຍ ກສ຺ມາ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ອເນກ຺ຂາລີນເທາເນໍ ສນ຺ຘາຍາຫ “ນ ເກວລໍ ຍາຍເວຕມ຺ປີ”ນ຺ຕິອາທິ.

ຕສ຺ສາ ຈ ສິກ຺ຂາຍາຕິ ຕສ຺ສາ ອຘິສີລສິກ຺ຂາຍ ສິກ຺ຂາຍ. ສິກ຺ຂໍ ປຣິປູເຣນ຺ໂຕຕິ

ສີລສໍວໍ ປຣິປູເຣນ຺ໂຕ, ຈາຣິຕ຺ຕສີລວເສນ ວິຣຕິສມ຺ປຍຸຕ຺ຕໍ ເຈຕນໍ ວາຣິຕ຺ຕສີລວເສນ ວິຣຕິວິປ຺ປຍຸຕ຺ຕໍ ເຈຕນຎ຺ຈ ອຕ຺ຕນິ ປວຕ຺ເຕນ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຕສ຺ມິຎ຺ຈ ສິກ຺ຂາປເທ ອວີຕິກ຺ກມນ຺ໂຕ ສິກ຺ຂຕີຕິ “ນາມກາໂຍ ປທກາໂຍ ນິຣຸຕ຺ຕິກາໂຍ ພ຺ຍຎ຺ຊນກາໂຍ”ຕິ ເອວໍ ວຸຕ຺ຕໍ ກຖເນາ ວຈນສງ຺ຂາຕໍ ສິກ຺ຂາປທໍ ອວີຕິກ຺ກມນ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຕສ຺ມິ ຍຖາວຸຕ຺ຕສິກ຺ຂາປເທ ສິກ຺ຂຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສີລສໍວຣປູຣຓໍ ສາຊີວາວີຕິກ຺ກມນຍ຺ຎາຕິ ເອຕເຍວ ຈ ທ຺ວຍໍ ສິກ຺ຂຕໍ ກາຍາທີຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ. ຕຕ຺ຖ ສາຊີວາວີຕິກ຺ກມໂຕ ສິກ຺ຂາປາຣິປູຣິຍາ ປຈ຺ຈໂຍ. ສາຊີວາວີຕິກ຺ກມນ຺ໂຕ ຫິ ຍາວ ມຄ຺ຄາ ສິກ຺ຂາປາຣິປູຣີ ໂຫຕິ. ອປິເຈຕ຺ຖ “ສິກ຺ຂໍ ປຣິປູເຣນ຺ໂຕ ສິກ຺ຂຕີ”ຕິ ອິມິນາ ວິຣຕິເຈຕນາສງ຺ຂາຕສ຺ສ ສີລສໍວຣສ຺ສ ວິເສເສນ ວສ຺ສາເນ ປວຕ຺ຕເນກາເລເຍວ ຄຫິເຕ, “ອວີຕິກ຺ກມນ຺ໂຕ ສິກ຺ຂຕີ”ຕິ ອິມິນາ ປນ ອປ຺ປວຕ຺ຕເນກາເລປິ. ສິກ຺ຂາປທປຣິປູຣເຓນ ອຕ຺ຖິ ປວຕ຺ເຕນ຺ໂຕປິ ນິທ຺ທາທິວເສນ ອປ຺ປວຕ຺ເຕນ຺ໂຕປິ ວີຕິກ຺ກມາພາວາ “ອວີຕິກ຺ກມນ຺ໂຕ ສິກ຺ຂຕີ”ຕິ ວຸຈ຺ຈຕີຕິ.

ສິກ຺ຂາສາຊີວປທພາຊນີຍວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ສິກ຺ຂາປຈ຺ຈກ຺ຂານວິພງ຺ຄວຓ຺ຓນາ

“ອປ຺ປຈ຺ຈກ຺ຂາຍ ອປ຺ປຈ຺ຈກ຺ຂາຕາຍາ”ຕິ ປຸພ຺ພກາເລປິ ປເຈວ ກິສ຺ມິປິ ກາເລສຸ ວຸເຕ຺ວາ. ທຸພ຺ພລ຺ຍໍ ອາວິກເຕປີຕິ “ຍໍ ນູນາຫໍ ພຸທ຺ຘໍ ປຈ຺ຈກ຺ເຂຍ຺ຍ”ນ຺ຕິອາທິກາ ທຸພ຺ພລ຺ຍກາເຣ ປກາສິເຕປິ. ສິກ຺ຂາຍ ປນ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຕາຍາຕິ “ພຸທ຺ຘໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາມີ”ຕິອາທິນາ ສິກ຺ຂາຍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຕາຍ. ຍສ຺ມາ ວິຣຕ຺ຕເວເນ ຄຫິເຕ ເຕນ ປຸຣິມປຈ຺ຈິມປທານິ ສວິເສສານິ ໂຫນ຺ຕິ, ນ ຕສ຺ມິ ອຄ຺ຄຫິເຕ, ຕສ຺ມາ ວິຣຕ຺ຕເວເນນ ພ຺ຍຎ຺ຊນວິເສສຕາຍຕ຺ເຕເນວ ປເຍາເຊນ຺ຕິ ອາຫ “ພ຺ຍຎ຺ຊນວິເສສຕາຍາ”ຕິ. ທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ມຕາຍາຕິ ຍສ຺ມາ ເອວຣູປໍ ວຈນໍ ໂລກສ຺ສ ທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ມໍ, ຕສ຺ມາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ພ຺ຍຎ຺ຊນໍ ສເຍາເຊຕີຕິ ຕສ຺ສ ວິສໍ ອຕ຺ຖາກາເຣນ ວຸຕ຺ຕເຍເວຕໍ ອຎ຺ຎາປເທສ ຊີເວເນ຺ຕາ ພ຺ຍຎ຺ຊນໍ ສເຍາເຊຕິ. ວຸຕ຺ຕເຍເວຕໍ ກາຣເຓນ ວິກາເຣເນ຺ຕາ ອາຫ “ປຣິຈາຣກປເທວິສິຫິຕເມ຺ວາ”ຕິອາທິ. ອຕ຺ຖືປກໍ ປທໍ ອຕ຺ຖປທໍ.

ສິກ຺ຂາປຈ຺ຈກ຺ຂານສ຺ສາຕິ “ພຸທ຺ຘໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາມີ”ຕິອາທິສິກ຺ຂາປຈ຺ຈກ຺ຂານວຈນສ຺ສ. “ພຸທ຺ຘໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາມີ”ຕິອາທີສຸ “ເອວໍ ໂຂ, ພິກ຺ຂເວ, ທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ມເຍວ ໂຫຕິ ສິກ຺ຂາ ຈ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຕາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຍສ຺ມາ ສິ ໂຫຕີຕິ ອາຫ – “ເອກໍ ທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ມໍ ອຕ຺ໂຖ ໂຫຕີ”ຕິ. ກິຎ຺ຈາປິ “ພຸທ຺ຘໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາມີ”ຕິອາທິສິກ຺ຂາປຈ຺ຈກ຺ຂານວຈນສ຺ສ ທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ມໍປເນຕ຺ວາ ນ ໂຫຕິ, ຕຖາປິ “ພຸທ຺ຘໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາມີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສິກ຺ຂາປຣິປູເຣ ທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ມສ຺ສາປິ ກາຍຍາຕຕ຺ຕາ “ສິກ຺ຂາປຈ຺ຈກ຺ຂານສ຺ສ ເອກໍ ທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ມໍ ອຕ຺ໂຖ ໂຫຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕໍ ສນ຺ຘາຍາຕິ ຕໍ ອຕ຺ຖຣູປໍ ທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ມໍ ສນ຺ຘາຍ.

ວິເສສາວິເສສນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ເຍເນວ ທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ເມນ ໂຫຕິ, ນ ສິກ຺ຂາປຈ຺ຈກ຺ຂານໍ, ຕຕ຺ຖ ສິກ຺ຂາປຈ຺ຈກ຺ຂານທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ມານໍ ອຕ຺ຖິ ວິເສໂສ. ເຍເນວ ປນ ສິກ຺ຂາປຈ຺ຈກ຺ຂານເມວ ທຸພ຺ພລ຺ຍາວິກມ຺ມຎ຺ຈ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ເນຕ຺ຖິ ວິເສໂສຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ກຓກິຍ຺ຊິກເຣຕີຕິ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ປຓ຺ຓິຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ “ກິຍ຺ຊີວິກາປຍ຺ເຣາຕ຺ວາ”ຕິ. ຕຕ຺ຖ ຕຓ຺ຓໍ ຕຓ຺ຓໍ, ກິຍ຺ຊີວິກາ, ຕໍ ພຸເທາ ປເຣາຕ຺ວາຕິ ຕຓ຺ຓິເຕາ. ພຸເທາຕິ ພຸເທາ ຈາຕເຕາ, ພຸເທາ ວິຫາເຣາ ຈາ. ເອຕ຺ຕາຕິ ກຕ຺ຕຸມິຈ຺ຉິຕໍ ປເຍນ ຈຣຕິ. ອຕກີຣຕິຍາ ພີຊ຺ຊພຸເທາ ວິກ຺ຂິຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ສີສໍ ຕຓ຺ຫິປິຕ຺ວາ ຕຓ຺ເຕຊ຺ຊຸເຕາ ພຸເທາ ວິເທາ ຈ ພາເລາວິເກຕ຺ວາ ອາຫິຓ຺ຘຕີຕິ ອາຫ “ຕຓ຺ເຕາ ກຓ຺ຓໍ ກຕ຺ວາ ວິຫຣຍາເນາ”ຕິ.

ອຎ຺ຎໍຍາເນາຕິ ເອຕ຺ຖ ອຊ຺ຊຍິຈ ອຕ຺ຕາຕຍາຈເຣຕິ ອຎ຺ຎໍຍຕີຕິ ອຎ຺ຎໍຍສ຺ສ ອເນກ຺ຂາກາຣສາປຍາຕກ຺ຕກມຸຕ຺ຕາ ຣູປເຍຍ຺ຍກ຺ເຕເນ ອຕ຺ຖາຕາຈ ສກມຸກຕ຺ຕໍ, ຕ ກິຈ຺ຈກາເຈຕາຕິ ອາຫ “ກິຈ຺ຈກາເຈຕ຺ຕິ ກິຈ຺ຈກາເຈຕາ”ຕິ. ຕ ຫິ ເສາ

កិច្ចកាចំ អដ្ឋបិច អាចរតិ, កិច្ចានិហិ អត្តានំ តស្មា កិច្ចការិនោ ករណក្ខមោត អត្តានំ អដ្ឋិឃយានោតាតិ ឲចរេយត្វ អនេត្វា ឥដ្ឋនេន្តាតិ អាហ “ករណេត្វ ស្ថបនេយាកចនត”ន្តិ។ ករណេ អាឃនេត្វត អដ្ឋិនេឃយ្យាតិ ឲត្វ បត ករណេត្វនេឃច ករណចនតន្តិ អាហ – “ឃឆាលក្ខណំ ករណចនេតនេតច ចុត្តា”ន្តិ។ កត្តុអនេត្វ ចា ស្ថបនេយាកចនត៌ ឥដ្ឋន្តន្តិ អាហ – “នេតត ចា កិច្ចការេចតា”តិអាទិ, នេតត កត្តុក្ខមោត កិច្ចការេចតាតិ អនេត្វា។ ព្ទាយស្មិ បតនេត្វ អដ្ឋិ ករេរាតីតិ អដ្ឋិឃតីតិ អដ្ឋិឃ-បដ្ឋិ តិប្បាធេត្វា តនេតា កយុតិ យាត-បដ្ឋេ កនេត “អដ្ឋិឃយានោតា”តិ បឥសិទ្ធិ ចេខិតន្តោ។ នេតនេតចាហ – “អនេដ្ឋា ករិឃយានោតា បីត្តព្ទាឃយានោតា”តិ។ ខិក្ខុយានោតាតិ ព្ទាយិតា បត សប្ពនេត្ត ករិឃយានេត កិច្ចកាចន្តិ ស្ថបនេយាកនេត្វ ឲច ស្ថបនេយាកចនតន្តិ អាហ – “អបុចិ ចិឃ តំ ខិក្ខុនេន្តា”តិ, តំ កិច្ចកាចំ ខិក្ខុនេន្តាតិ អនេត្វា។ សចាហន្តិ សនេច អហំ។

បច្ចក្ខាតាការេន ចុត្តានីតិ “បច្ចនេក្ខឃំ បច្ចនេក្ខឃ”ន្តិ ចុត្តត្តា បច្ចក្ខាតាការបដ្ឋនេត្តត ចុត្តានិ។ កាចខិកប្បាការេនាតិ “អស្សំ អស្ស”ន្តិ អាកតត្តា ឃំ ឃំ កខិត្យុកាមោយា, តស្ស តស្ស កាចស្ស ខិកប្បាការេន, កិច្ចកាចនេតា អញ្ញកាចខិកប្បាការេនាតិ អធិប្បាយោ។

៍០។ ត ស្សហាយីតិ អត្តនោ តត្វ តត្វ ស្សហាកាចំ ឥនេស្សតិ។ ត ខិនហាយីតិ ឲកកត្តានីតំ អបឃ្យកាចំ ឥនេស្សតិ។ ត ទេយាយីតិ “បព្ទាឌ្ជាម្លក់ តត្វិ នេយ បុល”ន្តិ ឥនេស្សតិ។ តាកិទេយាយីតិ បព្ទាឌ្ជាឃ អត្តនោ បនេក្ខាបាកាចំ ឥនេស្សតិ។

ព្ទឥាតិ សិក្ខាបច្ចក្ខាតចានេ ឥត្វា អឃំ ចិតិច្ឆនេយា នេចខិតនេន្តោ – តត្វ “បាយន្តោ ចខិត្យុកាមោយា”តិអាទីហិ បនេតហិ ចិត្តតិឃមំ ឥនេស្សតិ។ “ពុទ្ធំ ធម្ម”ន្តិអាទីហិ បនេតហិ នេពត្តតិឃមំ ឥនេស្សតិ។ ឃថា ហិ នេលាិនេក បស្សាតំ ទុហតដ្ឋាតំ “នេពត្ត”ន្តិ ចុច្ចតិ, ឲចមិឥម្បិ សិក្ខាបច្ចក្ខាតស្ស ទុហតដ្ឋាតត្តា “នេពត្ត”ន្តិ ចុច្ចតិ។ “បច្ចក្ខាមិ ធារេមី”តិ ឲនេតត កាលតិឃមំ ឥនេស្សតិ។ “ចឥតី”តិ ព្ទាយិតា បនេយាកតិឃមំ ឥនេស្សតិ។ “អលំ នេម ពុទ្ធេត, កិន្នុ នេម ពុទ្ធេត, ត មមនេត្វា ពុទ្ធេត, សុមុត្តាហំ ពុទ្ធេតា”តិអាទីហិ អតាមដ្ឋកាលចនេបតបិ បច្ចក្ខាតំ នេហាតីតិ ឥនេស្សតិ។ “ខិញ្ញាបេតី”តិ ព្ទាយិតា ខិជាតតតិឃមំ ឥនេស្សតិ។ “ស្ថម្មត្តនេកា សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, ស្ថម្មត្តកស្ស សន្តិនេក សិក្ខំ បច្ចក្ខាតី”តិអាទីហិ បុក្កលតិឃមំ ឥនេស្សតិ។ “អទិឃនេកត ឃិលក្ខស្ស សន្តិនេក សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, នេសា ច តប្បដិខិជាតាតិ, អប្បច្ចក្ខាតា នេហាតិ សិក្ខា”តិអាទីហិ បុក្កលាធិតិឃមេ សតិបិ ខិជាតតតិឃមាសម្ភចំ ឥនេស្សតិ ។ “ឥចាឃ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, អប្បច្ចក្ខាតា នេហាតិ សិក្ខា”តិអាទីហិ នេពត្តាធិតិឃមេ សតិបិ ចិត្តតិឃមាការេចត ត ទុហតីតិ ឥនេស្សតិ។ “សារេចត្យុកាមោយា ត សារេចតិ, អបច្ចក្ខាតា នេហាតិ សិក្ខា”តិ ព្ទាយិតា ចិត្តតិឃមេបិ សតិ បនេយាកតិឃមាការេចត ត ទុហតីតិ ឥនេស្សតិ។ “អខិញ្ញុស្ស សារេចតិ, ខិញ្ញុស្ស ត សារេចតី”តិ ឲនេតហិ ចិត្តនេពត្តកាលបនេយាកបុក្កលខិជាតតតិឃមេបិ សតិ ឃំ បុក្កលំ ស្ថទ្ធិស្ស សារេចតិ, តនេស្សច សចនេតត ទុហតិ, ត អញ្ញស្សាតិ ឥនេស្សតិ។ “សព្ទនេសា ចា បត ត សារេចតិ, អប្បច្ចក្ខាតា នេហាតិ សិក្ខា”តិ ព្ទាឥំ បត ចិត្តាធិតិឃមេនេតច សិក្ខា បច្ចក្ខាតា នេហាតិ, ត អញ្ញថាតិ ឥស្សតត្វំ ចុត្តំ។ តស្មា ចិត្តនេពត្តកាលបនេយាកបុក្កលខិជាតតតិឃមចនេសត សិក្ខាឃ បច្ចក្ខាតំ ពាតត្វា តឥការេចត អប្បច្ចក្ខាតំ នេចខិតព្ទំ។

កថំ? ស្ថបសម្បន្នកាចនេតា ចខិត្យុកាមតាចិនេត្តនេតច ហិ សិក្ខាបច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត ឥចា ចា ទេចា ចា កលត្តស្ស។ ឲចំ ចិត្តចនេសត សិក្ខាបច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត តឥការេចត។

តថា “ពុទ្ធំ បច្ចក្ខាមិ, ធម្មំ បច្ចក្ខាមិ, សង្ឃំ បច្ចក្ខាមិ, សិក្ខំ, ខិតយំ, បាតិនេមាក្ខំ, ស្ថនេទ្ធសំ, ស្ថបជ្ឈាឃំ, អាចទិឃំ, សទ្ធិខិហាទិកំ, អនេត្តចាសិកំ, សមាតុបជ្ឈាឃកំ, សមាតាចទិឃកំ, សព្រហ្មចាទិំ បច្ចក្ខាមី”តិ ឲចំ ចុត្តាតំ ពុទ្ធាទីតំ ចតុទ្ទសន្នំ, “កិហីតិ មំ ធារេហិ, ស្ថបាសេកោ, អារាមិកោ, សាមនេណេរា, តិត្ថិនេយា, តិត្ថិឃសាចកោ, អស្សមេណា, អសក្យបុត្តិនេយាតិ មំ ធារេហី”តិ ឲចំ ចុត្តាតំ កិហិអាទីតំ អដ្ឋន្នញ្ញាតិ ព្ទនេមសំ ទ្វាខីសតិយា នេពត្តបឥាតំ ឃស្ស កស្សចិ សនេចចនតស្ស ចនេសត នេតសុ ច ឃំកិញ្ចិ ចត្យុកាមស្ស ឃំកិញ្ចិ ចឥនេតាបិ សិក្ខាបច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត ទុក្ខាទីតំ អញ្ញតរស្ស តាមំ កេហត្វា សិក្ខំ បច្ចក្ខន្តស្ស។ ឲចំ នេពត្តចនេសត សិក្ខាបច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត តឥការេចត។

តត្វ ឃនេឥតំ “បច្ចក្ខាមី”តិ ច “មំ ធារេហី”តិ ច ចុត្តំ ចត្តមាតកាលចនតំ, ឃាតិ ច “អលំ នេម ពុទ្ធេត, កិន្នុ នេម ពុទ្ធេត, ត មមនេត្វា ពុទ្ធេត, សុមុត្តាហំ ពុទ្ធេតា”តិអាទីតា តនេយត អាខ្យាតចនេសត កាលំ អតាមសិត្វា បុទិនេមហិ ទុទ្ទសហិ បនេឥហិ សទ្ធិំ នេយាជេត្វា ចុត្តាតិ “អលំ នេម”តិអាទីតិ ចត្តារិ បឥាតិ, នេតមំនេឃច ច សនេចចនតាតំ ចនេសត បច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត “បច្ចក្ខាសិ”ន្តិ ចា “បច្ចក្ខិស្ស”ន្តិ ចា “មំ ធារេសី”តិ ចា “ធារេស្សសី”តិ ចា “ឃត្វតាហំ បច្ចនេក្ខឃ”ន្តិ ចាតិអាទីតិ អតីតាតាកតបទិកប្បចនតាតិ កលត្តស្ស។ ឲចំ ចត្តមាតកាលចនេសត នេចច អតាមដ្ឋកាលចនេសត ច បច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត តឥការេចត។

បនេយាកោ បត ទុចិនេធា កាឃិនេកា ចាចសិនេកា។ តត្វ “ពុទ្ធំ បច្ចក្ខាមី”តិអាទិតា តនេយត ឃាឃ កាឃចិ ការសាឃ ចឌីកេឥំ កត្វា ចាចសិកបនេយាកេនេតច បច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត អក្ខទលិខតំ ចា ហត្វមុទ្ទាទិឥស្សតំ ចា កាឃបនេយាកំ កនេរាត្តស្ស។ ឲចំ ចាចសិកបនេយាកេនេតច បច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត តឥការេចត។

បុក្កនេលា បត ទុចិនេធា នេឃា ច បច្ចក្ខាតិ, ឃស្ស ច បច្ចក្ខាតិ។ តត្វ នេឃា បច្ចក្ខាតិ, នេសា សនេច ស្ថម្មត្តកលិត្តខិត្តនេចឥតាដ្ឋាតំ អញ្ញតនេរា ត នេហាតិ។ ឃស្ស បត បច្ចក្ខាតិ, នេសា សនេច មតុស្សជាតិនេកា នេហាតិ, ត ច ស្ថម្មត្តកាទីតំ អញ្ញតនេរា, សម្មុខីភូនេតា ច សិក្ខាបច្ចក្ខាតំ នេហាតិ។ ត ហិ អសម្មុខីភូតស្ស ទូនេតត ចា បណ្ណេត ចា អានេរាចតំ ទុហតិ។ ឲចំ ឃថាចុត្តបុក្កលចនេសត បច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត តឥការេចត។

ខិជាតតម្បិ តិឃមិតាតិឃមិតចនេសត ទុចិធំ។ តត្វ ឃស្ស នេឃសំ ចា តិឃនេមត្វា “ព្ទមស្ស ព្ទនេមសំ ចា អានេរាចនេមី”តិ ចឥតិ, សនេច នេត ឃថា បកតិយា នេលាិនេក មតុស្សា ចចតំ បុត្វា អាចជ្ជតសមនេឃ ជាតន្តិ, ឲចំ តស្ស ចចតាតន្តរនេមច តស្ស “អឃំ ស្ថក្កណ្ឋិនេតា”តិ ចា “កិហិកាចំ បត្វឃតី”តិ ចា នេឃត នេកតចិ អាការេត សិក្ខាបច្ចក្ខាតកាចំ ជាតន្តិ, បច្ចក្ខាតា នេហាតិ សិក្ខា។ អថ អបទការេក “កិំ ព្ទាយិតា ចុត្ត”ន្តិ ខិនេត្តត្វា ជាតន្តិ, អនេដ្ឋា ចា ជាតន្តិ, អប្បច្ចក្ខាតាច នេហាតិ សិក្ខា។ អតិឃនេមត្វា អានេរាចនេត្តស្ស បត សនេច ចុត្តតនេឃត នេឃា នេកាចិ មតុស្សជាតិនេកា ចចតត្វំ ជាតាតិ, បច្ចក្ខាតាច នេហាតិ សិក្ខា។ ឲចំ ខិជាតតចនេសត បច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត តឥការេចត។ ព្ទតិ ព្ទនេមសំ ចុត្តប្បការាតំ ចិត្តាទីតំ ចនេសនេតច សិក្ខាបច្ចក្ខាតំ នេហាតិ, ត អញ្ញថាតិ ឥដ្ឋព្ទំ។

៍១។ “ចឥតី”តិ ចឌីកេឥប្បនេយាកំ ឥនេស្សត្វា តឥត្ថន្ទំ “ខិញ្ញាបេតី”តិ ចុត្តត្តា នេតនេតច ចឌីកេឥត អធិប្បាឃខិញ្ញាបតំ ព្ទឥាធិប្បេតំ, ត នេឃត នេកតចិ ស្ថបាិនេឃតាតិ អាហ “នេតនេតច ចឌីកេឥតា”តិ។

ᨸᨴᨸᨧ᩠ᨧᩣᨽᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨸᨴᩅᩥᨸᩁᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨽᨭ᩠ᨮᩣ ᨸᨴᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩔ ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ “ᩋᩣᩉᩁ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣ”ᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩮᨶ ᨸᨴᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩥᨵᩣᨸᩥ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ, ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩮᨶ ᨸᨴᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨠᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩥᩃᨠ᩠ᨡᩣᨠᩣᩁᩣᩈᩩ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣᨠᩣᩁᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩣᨠᩮᩣᨠᩣᩁᩔᩮᨲᩣ ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨠᩣᨠᩣᩁᩣ ᩅᩥᩃᨠ᩠ᨡᩣᨠᩣᩁᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩤ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᨸᨴᩮᩈᩩ ᩑᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩈᨧᩮᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᩑᨲ᩠ᨳᨸᨴᨲ᩠ᨳᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨿᨴᩥᨸᩥ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨾᩩᨡ ᩅᩥᩁᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨲᨾᩮᩅ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᩈᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᨧᩅᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᨸᨴᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨾᩪᩃᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩮᩅ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᨴᩦᨸᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᩔ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩣᨲᩥᨴᩴ ᩑᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᨴᩦᨸᩥᨲᩴ᪨

“ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ ᨵᩣᩁᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨠᩣᩃᩔ ᨸᨵᩣᨶᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᨸᩥ ᩋᨲᩦᨲᩣᨶᩣᨣᨲᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᩅᨧᨶᩮᩉᩥ ᨶᩮᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩤ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩅᨴᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᨽᨱᩥᨲᩣ ᨸᨿᩮᩣᨣᩔ ᨶᩥᨿᨾᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᨧᩦᨽᩮᨴᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶᩮᩅ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᨴᩥᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨴᩪᨲᩴ ᩅᩤ ᨸᩉᩥᨱᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨾᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᨠᩣᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨾᩩᨡᩈᩣᩈᨶᩅᩈᩮᨶ “ᨴᩪᨲᩴ ᩅᩤ ᨸᩉᩥᨱᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᨱ᩠ᨱᩮ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩉᩥᨱᨶᩅᩈᩮᨶ “ᩈᩣᩈᨶᩴ ᩅᩤ ᨸᩮᩈᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨽᩪᨾᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩣᨶᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᨶᩅᩈᩮᨶ “ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩴ ᩅᩤ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᨿ ᩅᩤ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᩦᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩤᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨲᨴᩮᨠᨴᩮᩈᩮᩈᩩ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩦᩈᩩ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ “ᨶ ᩈᨠᩃᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩩᨡᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨸᩤᨧᩥ᪨ ᪖᪑᪘) ᩅᩥᨿ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨠᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩈᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨠᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨽᨱᩣᨲᩥ ᩅᩥᨩᩣᨶᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩣᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩅᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨿᨴᩥ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᨩᩣᨶᩣᨲᩪ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᩣ “ᩅᨴᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩅᨧᨶᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᨶ ᨿᩔ ᩅᨴᨲᩥ, ᨲᩔᩮᩅ ᩅᩥᨩᩣᨶᨶᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩴ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩔᩣ”ᨲᩥ ᨽᨱᩥᨲᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨿᩔ ᩅᨴᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣᩅ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩅᨵᩣᩁᨱᩮᨶ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩅᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨩᩣᨶᨶᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ – “ᩋᨳ ᩈᩮᩣ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨾᩦᨸᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩋᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ “ᩋᨿᨾᩮᩅ ᨩᩣᨶᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᩮ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨸᩥ, ᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩔ ᨸᨶ ᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᨩᩣᨶᨶᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨿᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴᨸᩥ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨽᩣᩅᩮᩣ, “ᩍᨾᩮ ᨧ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᩅᩤ, ᨽᩣᩅᩮᨿᩮᩅ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩤᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ – “ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩᨸᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩍᨾᩮᩅ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩩ, ᩑᨠᩮᩣ ᩅᩤ ᨩᩣᨶᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩮ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩᨾᩮᩅ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᨠᩣᩁᩮᨲᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩮᩣ᪨ ᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩣᨿᨲᩮᩣᨲᩥ “ᩈᨧᩮ ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᨾᩴ ᨾᩮ ᩅᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣᨿᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨾᨿᨬ᩠ᨬᩪᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᩣᨧᩣᩁᨠᩩᩈᩃᩮᩣ, ᨽᩪᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᨴᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᨩᩣᨶᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᨸᩥ ᩈᨾᨿᨬ᩠ᨬᩪ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᩣᩉ – “ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᨿᩴ...ᨸᩮ... ᩈᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩮᩣᨲᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨽᨱᩥᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩈᨧᩮ “ᩋᨿᩴ ᩉᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨶᩈᩣ ᨧᩅᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ, ᨣᩥᩉᩦ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩋᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ “ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨣᩥᩉᩦ ᩉᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᩈᩩ ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩦᨳᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᨧ ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩦᨳᩥᨿᩣ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩅᩥᨩᩣᨶᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᨲᨦ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᨸᨶ ᩋᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩥᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩑᨠᩮᨶᩮᩅ ᨩᩅᨶᩅᩦᨳᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨩᩣᨶᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ “ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩤ “ᨸᨧᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩤ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩣ ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩦᨳᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨲᨴᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩑᨠᩣ ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩦᨳᩥ ᨲᨾᩮᩅ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩈᩮᩈᩮ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨾᨲᩦᨲᨬ᩠ᨧ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩦᨳᩥᨿᩣ ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩦᨳᩥᨿᩣ ᨧ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩋᩅᩈᩣᨶᩮ ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩈᨾᩪᩉᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩣ ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩦᨳᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨ ᨲᨴᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ “ᩋᨿᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩈᨾᩪᩉᩮᩣ ᩑᨲᩔ ᨶᩣᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩅᩈᩮᨶ ᩋᨸᩁᩣᨿ ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩦᨳᩥᨿᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨲᨴᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩦᨳᩥᨿᩣ “ᩋᨿᨾᩮᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩅᩥᨩᩣᨶᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ᪨

ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶᩈᨾᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᨠᩁᨱᩅᨧᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨠᩣᩈᩈᨾᨿᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨽᨱᩣᨲᩥ ᨲᨾᩮᩅ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶᩈᨾᨿᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨿᨳᩣ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ...ᨸᩮ... ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩅᨧᩦᨽᩮᨴᩮᨶ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩔ ᨽᩣᩅᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ “ᨠᩥᩴ ᨽᨱᩥᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩅᩥᨩᩣᨶᨶᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᨸᩥ ᨸᨠᨲᩥ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩮ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ, ᨶ ᨸᨶᩮᩣᩅ ᩅᨧᩦᨽᩮᨴᨽᩣᩅᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩋᨳ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ...ᨸᩮ... ᩋᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᩋᨿᩴ ᨽᨱᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨩᩣᨶᨶᩣᨿ ᨠᩣᩃᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ᪨ “ᨵᩣᩁᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᨽᨱᩥᨲᩔ ᨾᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᩃᩥ ᨧ, ᨶ ᨾᩮᩣ “ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᨲᩔ “ᨣᩥᩉᩦ ᩉᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨩᩣᨶᨶᩮᨶ ᨶ ᨠᩣᩃᨶ᩠ᨲᩁᩮ “ᩉᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨠᩣᩃᩔᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ “ᨣᩥᩉᩦ ᨩᩣᨶᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩔ ᨠᩣᩃᩔ ᨧ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ᪨ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨽᨱᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᨲᩣ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨵᩣᩁᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩔ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩮᩉᩥᨸᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨩᩣᨶᩣᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨵᩣᩁᩮᩉᩥ ᨩᩣᨶᩣᩉᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩉᩥ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦᨲᩥ ᩉᩥ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᨸᨴᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ᪨

ᩏᨷᩣᩃᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨿᩣᨲᩮᩣᩅ ᨵᩩᨶ᩠ᨴᩈᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᩈ(ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᩅᨴᨲᩪᨲᩥ ᨽᨱᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩏᨷᩣᩃᩥ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨶᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᨴᩦᨸᨠᩴ ᩏᨷᩣᩃᩥᨣᩉᨸᨲᩥᨶᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨷᩣᩃᩥᨣᩣᨳᩣᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒.᪗᪖) –

“ᨵᩦᩁᩔ ᩅᩥᨣᨲᨾᩮᩣᩉᩔ,

ᨸᨽᩥᨶ᩠ᨶᨡᩦᩃᩔ ᩅᩥᨩᩥᨲᩅᩥᨩᨿᩔ;

ᩋᨶᩦᨥᩔ ᩈᩩᩈᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ;

ចុក្ខសីលស្ស សាឆុបញ្ញាស្ស;

ចេសយត្តរស្ស ចិយលស្ស;

កពចេតា តស្ស សាចេកាហយស្ថិ៍

“អកធ៌កឌិស្ស តុសិតស្ស;

ចត្តេលីកាយិសស្ស យុឌិតស្ស;

កតសយឈស្ស យតុឌស្ស;

អត្តិយសាទឹរស្ស តរស្ស;

អតោបយស្ស ចិរឌស្ស;

កពចេតា តស្ស សាចេកាហយស្ថិ៍

“អសំសឈស្ស កុសលស្ស;

ចេតឃិកស្ស សារឌិចរស្ស;

អតុត្តរស្ស រុឌិរឌេឡុស្ស;

តិក្កក្ខស្ស បកាសកស្ស;

យាតន្ធិឌស្ស ឌឹរស្ស;

កពចេតា តស្ស សាចេកាហយស្ថិ៍

“តិសកស្ស អប្បេយឃ្យស្ស;

កម្ពឹរស្ស េយាតប្បត្តស្ស;

េយក្ខរស្ស េចឌស្ស;

ឆឡក្ខស្ស សំចុតត្តស្ស;

សក្កាតិកស្ស យុត្តស្ស;

កពចេតា តស្ស សាចេកាហយស្ថិ៍

“តាកស្ស បត្តេសតស្ស;

លីឍំឃោដកស្ស យុត្តស្ស;

បដិយត្តកស្ស ឆោតស្ស;

បត្ថដស្ស ចិតរាកស្ស;

ឆត្តស្ស តិប្បបញ្ញាស្ស;

កកចទោ តស្ស សាចកោហយទ្ធិ៍

“ញ្ញសិរសត្តយស្ស អក្យហស្ស;

ទោចិជ្ជស្ស ព្រហ្មប្យត្តស្ស;

ត្យាតាកស្ស បងកស្ស;

បស្សទ្ធស្ស ចិឌិតទចងស្ស;

ប្យទិត្ថងស្ស សក្កស្ស;

កកចទោ តស្ស សាចកោហយទ្ធិ៍

“អទិឃស្ស កាចិតត្តស្ស;

បត្តិប្យត្តស្ស ទចឃ្យាកទលាស្ស;

សតិយទោ ចិបស្សិស្ស;

អតកិតតស្ស ទតា អបតតស្ស;

អទតឌស្ស ចសិប្យត្តស្ស;

កកចទោ តស្ស សាចកោហយទ្ធិ៍

“សយុក្កតស្ស ឈាឃិស្ស;

អតត្យាតត្តរស្ស ស្យុទ្ធស្ស;

អសិតស្ស ហិតស្ស;

បចិចិត្តស្ស អក្កប្យត្តស្ស;

តិណ្ហស្ស តារឃត្តស្ស;

ករចេតា តស្ស សាចនោកាហយស្វិ៍

“សត្ថុស្ស ក្ទុិបញ្ញាស្ស;

យហាបញ្ញាស្ស ចិតលេវិកស្ស;

តធាកតស្ស ស្ទុកតស្ស;

អប្បដិបុក្កលស្ស អសមស្ស;

ចិសារទស្ស ត៌ប្ទុណស្ស;

ករចេតា តស្ស សាចនោកាហយស្វិ៍

“តល្លាន្តិទស្ស ញាគ្គស្ស;

ចិតក្ទុមស្ស អគ្ទុបលិត្តស្ស;

អាហុនេយ្យស្ស យក្ខស្ស;

ក្ខត្តមបុក្កលស្ស អត្ទុលស្ស;

យហតោ យសក្កប្បត្តស្ស;

ករចេតា តស្ស សាចនោកាហយស្វិ៍”តិ៍ –

ឲចំ ក្ខបិលិកហបតិគា ចុត្តាស្ទុ ក្ខបិលិស្ទុតេ្ត អាកតកាធាស្ទុ៍

យធាទុតយេចាតិ យធាទុត្តយេច, បិញ្ញត្តយំ អាកតយេចាតិ អធិប្បាយោ៍ យស្មា “សមោ្មាសម្ពុទ្ធំ អតត្តព្ទុទ្ធំ អនោយព្ទុទ្ធំ ទោវិធិបញ្ញាណ”ត្តិ ព្ទុយាតិ ចណ្ហបដ្ទុាគេ អាកតគាយាតិ, “ធិរ”ត្តិអាជិតិ បគ ក្ខបិលិកាធាស្ទុ អាកតគាយាតិ៍ តត្ថ ទោវិធិ ចុដ្ធុតិ សញ្ញញ្ញាតញ្ញាណំ, តំ សញ្ញាគគតេហត្ទុត្តា បញ្ញាណំ ឲតស្សាតិ ទោវិធិបញ្ញានោណា, ករចា៍ ធិយា បញ្ញាយ ទាតិ កណ្ហាតិ , ទេសចតិតិ ចា ធិទោ៍ សមុដ្ឋិតស្ទុសញ្ញាចេតោតាឭលត្តា បកិត្តឭលេវិ៍ សញ្ញបុទ្ទុជ្ជនេ ចិជិតិស្ទុ ចិជយត្តិ ចិជិតិស្សត្តិ ចាតិ ចិជយា៍ គេ តេ? យទ្ទុយារកិលេសយារនេចបុត្តយារា៍ តេ ចិជិតា ចិជយា ឲតេតាតិ ចិជិតចិជយោ, ករចា៍ កិលេសយារយទ្ទុយារចិជយេគេច បគេត្ថ អភិសង្ខារក្ខន្ធយារាបិ ចិជិតាច ហោត្តិតិ ដដ្ឋត្ថា៍

ស្ទុាក្លាតត្តិអាជិស្ទុ (ចិស្ទុទ្ធិ៍ ១៍១៣លិ) សាត្ថុសព្បញ្ញាគកេចលបរិបុណ្ណបរិសុទ្ធព្រហ្មចរិយស្ស បកាសគតោ ស្ទុាក្ខាតោ ធមោ្ម, អត្ថចិបល្លាសាភាចតោ ចា ស្ទុដ្ឋុ អក្ខាតោតិ ស្ទុាក្ខាតោ៍ យធា ហិ អញ្ញាតិត្ថិយានំ ធមោ្មស្ស អត្ថោ ចិបល្លាសំ អាបជ្ជតិ “អត្តរាយិកា”តិ ចុត្តធមោ្មានំ អត្តរាយិកត្តាកាចតោ, “គិយ្យាគិកា”តិ ច ចុត្តធមោ្មានំ គិយ្យាគិកត្តាកាចតោ, តេគ តេ អញ្ញាតិត្ថិយា ទុរក្ខាតធមោ្មាយេច ហោត្តិ, គ តធា ករចតោ ធមោ្មស្ស អត្ថោ ចិបល្លាសំ អាបជ្ជតិ “ឥមេ ធមោ្មា អត្តរាយិកា គិយ្យាគិកា”តិ ឲចំ ចុត្តធមោ្មានំ តធាកាចាគតិក្កមគតោតិ៍ ឲចំ តាច បរិយត្តិធមោ្មា ស្ទុាក្ខាតោ ធមោ្មា៍

លោកុត្តរធមោ្មា បគ គិព្ពាគានុទ្ធបាយ បដិបត្តិយា បដិបទានុទ្ធបស្ស ច គិព្ពាគស្ស អក្ខាតត្តា ស្ទុាក្ខាតោ៍ យធាហ –

“ស្ទុបញ្ញត្តា ខោ បគ តេគ ករចតា សាចកាគំ គិព្ពាគកាមិគី បដិបទា សំសត្តិ គិព្ពាគញ្ច បដិបទា ច៍ សេយ្យធាបិ គាម កង្គោទកំ យមុគោទកេគ សំសត្តិ សមេតិ, ឲចមេច ស្ទុបញ្ញត្តា តេគ ករចតា សាចកាគំ គិព្ពាគកាមិគី បដិបទា សំសត្តិ គិព្ពាគញ្ច បដិបទា ចា”តិ (ជី៍ គិ៍ ១៍១៥៩)៍

អរិយមគ្គោ ចេត្ថ អគ្គត្តយំ អគុបកម្ម មជ្ឈិមាបដិបទាកុតោច “មជ្ឈិមា បដិបទា”តិ អក្ខាតត្តា ស្ទុាក្ខាតោ៍ សាមញ្ញផលាគិ បដិប្បស្សទ្ធកិលេសាគេច “បដិប្បស្សទ្ធកិលេសាគិ”តិ អក្ខាតត្តា ស្ទុាក្ខាតាគិ៍ គិព្ពាគំ

នយ្យតាយតតាលេលោធិរភាចរយេច នយ្យតាធិរភាចចរេនត អក្លាតត្តា ឋាក្លាតត្តិ ខុចំ លោកុត្តរធម្មោបិ ឋាក្លាតោ។

អរិយមគ្គោ អត្តនោ នត្តានេ រាគាទីនំ អភាចំ ករោន្តេន អរិយបុគ្គលេន នាមំ ទដ្ឋព្វោ “អរិយមគ្គេន មម រាគាទយោ បហីនា”តិ នយំ អត្តនា អនញ្ញនេយ្យេន បស្សិតព្វោតិ នន្ទិដ្ឋិ, នន្ទិដ្ឋិ ខុច នន្ទិដ្ឋិកោ។ អបិច តចចិធោ លោកុត្តរធម្មោ យេន យេន អធិគតោ ហោតិ, តេន តេន អរិយនាចកេន បរនទ្ធាយ គន្តព្វតំ ហិត្វា បច្ចវេក្ខណញាណេន នយំ ទដ្ឋព្វោតិ នន្ទិដ្ឋិកោ។ អថ ចា បសត្ថា ទិដ្ឋិ នន្ទិដ្ឋិ, នន្ទិដ្ឋិយា ជយតីតិ នន្ទិដ្ឋិកោ។ តថា ហេត្ថ អរិយមគ្គោ នម្បយុត្តាយ, អរិយផលំ ការណភូតាយ, និព្វានំ ចិសយិភូតាយ នន្ទិដ្ឋិយា កិលេសេ ជយតិ, តស្មា យថា រថេន ជយតីតិ រថិកោ, ខុចំ តចចិធោបិ លោកុត្តរធម្មោ នន្ទិដ្ឋិយា ជយតីតិ នន្ទិដ្ឋិកោ។ អថ ចា ទិដ្ឋន្តិ ទស្សនំ វុច្ចតិ, ទិដ្ឋមេច នន្ទិដ្ឋំ, នន្ទស្សនន្តិ អត្ថោ។ នន្ទិដ្ឋំ អរហតីតិ នន្ទិដ្ឋិកោ។ លោកុត្តរធម្មោ ហិ ភាចនាភិសមយចនេន នច្ឆិកិរិយាភិសមយចនេន ច ទិស្សមានោយេច ចដ្ដកយំ និចត្តេតិ, តស្មា យថា ចត្ថមរហតីតិ ចត្ថិកោ, ខុចំ នន្ទិដ្ឋំ អរហតីតិ នន្ទិដ្ឋិកោ។

អត្តនោ ផលទានំ នន្ធាយ នាស្ស អាគមេតព្វោ កាលោ អត្ថីតិ អកាលោ។ យថា ហិ លោកិយកុសលស្ស ឋបឋដ្ឋអបរាបរិយាយេយតិអាទិនា ផលទានំ បតិ អាគមេតព្វោ កាលោ អត្ថិ, ត ខុចមេតស្សាតិ អត្ថោ។ អកាលោយេច អកាលិកោ, ត បញ្ចាហសត្តាហាទិភេទំ កាលំ ខេបេត្វា ផលំ ទេតិ, អត្តនោ បន បវត្តិសមនន្តរមេច ផលទោតិ វុត្តំ ហោតិ។ អថ ចា អត្តនោ ផលប្បទានេ ចិប្បកដ្ឋោ ឆ្នរោ កាលោ បត្តោ ឋបតិតោ អស្សាតិ កាលិកោ, កាលន្តរផលទាយី។ កោ សោ? លោកិយោ កុសលធម្មោ។ អយំ បន សមនន្តរផលទាយកត្តា ត កាលិកោតិ អកាលិកោ។ យក្កមេច ហិ សន្ធាយ “អកាលិកោ”តិ ឥទំ វុត្តំ។

“ខុហិ បស្ស ឥមំ ធម្ម”ន្តិ ខុចំ បចត្តំ ខុហិបស្សចិធិំ អរហតីតិ ខុហិបស្សិកោ។ កស្មា បនេស តំ ចិធិំ អរហតីតិ? បរមត្ថតោ ចិជ្ជមានត្តា បរិសុទ្ធត្តា ច។ រិត្តមុដ្ឋិយំ ហិរញ្ញំ ចា សុចណ្ណំ ចា អត្ថីតិ ចត្វាបិ “ខុហិ បស្ស ឥម”ន្តិ ត សក្កា ចត្តុំ។ កស្មា? អចិជ្ជមានត្តា។ ចិជ្ជមានម្បិ ច គូថំ ចា មុត្តំ ចា មនុញ្ញភាចប្បកាសនេន ចិត្តសម្បហំសនត្ថំ “ខុហិ បស្ស ឥម”ន្តិ ត សក្កា ចត្តុំ, អបិច ខោ តំ តិណេហិ ចា បណ្ណេហិ ចា បដិច្ឆាទេតព្វមេច ហោតិ។ កស្មា? អបរិសុទ្ធត្តា។ អយំ បន តចចិធោបិ លោកុត្តរធម្មោ សភាចតោ ច ចិជ្ជមានោ ចិគតចលាហកេ ច អាកាសេ សម្បុណ្ណចន្ទមណ្ឌលំ ចិយ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តជាតិមណិ ចិយ ច បរិសុទ្ធោ, តស្មា ចិជ្ជមានត្តា បរិសុទ្ធត្តា ច ខុហិបស្សចិធិំ អរហតីតិ ខុហិបស្សិកោ។

ឧបនេតព្វោតិ ឱបនេយ្យិកោ។ អយំ បនេត្ថ ចិនិច្ឆយោ – ឧបនយនំ ឧបនយោ, អាទិត្តំ ចេលំ ចា សីសំ ចា អជ្ឈុបេក្ខិត្វាបិ ភាចនាចសេន អត្តនោ ចិត្តេ ឧបនយំ ឧប្បាទនំ អរហតីតិ ឱបនយិកោ។ ឱបនយិកោចេច ឱបនេយ្យិកោ។ ឥទំ សង្ខតេ លោកុត្តរធម្មេ យុជ្ជតិ, អសង្ខតេ បន អត្តនោ ចិត្តេ អារម្មណភាចេន ឧបនយំ អរហតីតិ ឱបនេយ្យិកោ, សច្ឆិកិរិយាចសេន អល្លីយនំ អរហតីតិ អត្ថោ។ អថ ចា និព្វានំ ឧបនេតីតិ អរិយមគ្គោ ឧបនេយ្យោ, សច្ឆិកាតព្វតំ ឧបនេតព្វោតិ ផលនិព្វានធម្មោ ឧបនេយ្យោ, ឧបនេយ្យោ ខុច ឱបនេយ្យិកោ។

សព្វេហិ ឧគ្ឃដិតញ្ញូអាទីហិ ចិញ្ញូហិ “ភាចិតោ មេ មគ្គោ, អធិគតំ ផលំ, សច្ឆិកតោ និរោធោ”តិ អត្តនិ អត្តនិ វេទិតព្វោតិ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ ចិញ្ញូហិ។ ត ហិ ឧបជ្ឈាយេន ភាចិតេន មគ្គេន សទ្ធិវិហារិកស្ស កិលេសា បហីយន្តិ, ត សោ តស្ស ផលសមាបត្តិយា ផាសុ ចិហរតិ, ត តេន សច្ឆិកតំ និព្វានំ សច្ឆិករោតិ, តស្មា ត ខុស បរស្ស សីសេ អាភរណំ ចិយ ទដ្ឋព្វោ, អត្តនោ បន ចិត្តេយេច ទដ្ឋព្វោ, អនុភចិតព្វោ ចិញ្ញូហីតិ វុត្តំ ហោតិ។

អសង្ខតន្តិ សង្ខតំ សមាគម្ម បច្ចយសមោធានសង្ខាតេន សង្ខតេន សង្ខរិយតិត្វា អត្តុត្តបហិ បច្ចយេហិ អកតំ អភិនិព្វត្តិតន្តិ អសង្ខតំ។ តត្ថ ខុត្ថ មតន្តិ អមតំ, ខុតស្មិំ ចា អធិគតេ តត្ថ បុគ្គលស្ស មតំ មរណន្តិ អមតំ។ កិញ្ចាបិ ខុត្ថ “ស្វាក្ខាតំ ធម្មំ បច្ចក្ខាយី”តិអាទិនា សព្វត្ថ ធម្ម-សទ្ទប្បយោគោ ទស្សិតោ, តថាបិ ធម្ម-សទ្ទេន អយោជេត្វា វុត្តេ ទេចចនេ ត បច្ចក្ខានំ នាម ត ហោតីតិ “ស្វាក្ខាតំ បច្ចក្ខាយី”តិអាទិនា វុត្តេបិ សិក្ខាបច្ចក្ខានំ ហោតិយេចាតិ ចេទិតព្វំ។ “ស្វាក្ខាតំ ធម្ម”ន្តិអាទិនា បន ធម្ម-សទ្ទប្បយោគោ ស្វាក្ខាតា-ទិសទ្ទានំ ធម្ម-ចិសេសនភាចទស្សនត្ថំ កតោតិ ចេទិតព្វំ។ ខុកធម្មក្ខន្ធស្សបិ នាមន្តិ ខុត្ថ “បឋមធម្មក្ខន្ធំ ទុតិយធម្មក្ខន្ធំ បុច្ឆាធម្មក្ខន្ធំ ចិស្សជ្ជនាធម្មក្ខន្ធ”ន្តិអាទិនា ធម្មក្ខន្ធនាមានិ ចេទិតព្វានិ។

សុប្បដិបន្នន្តិ ស្វាក្ខាតេ ធម្មចិនយេ យថានុសិដ្ឋំ បដិបន្នត្តា សុប្បដិបន្នំ។ មជ្ឈិមាយ បដិបទាយ អន្តទ្វយំ អនុបគម្ម បដិបន្នត្តា កាយចចីមនោចង្កកុដិលជិម្ហទោសប្បហានាយ បដិបន្នត្តា ច ឧជុប្បដិបន្នំ។ ញាយោ វុច្ចតិ និព្វានំ អរិយមគ្គាទីហិ ញាយតិ បដិចិជ្ឈិយតិ សច្ឆិករីយតីតិ កត្វា, តទត្ថាយ បដិបន្នត្តា ញាយប្បដិបន្នំ។ យថា បដិបន្នា កុលសម្មានតាយ បរេហិ ករីយមានំ បច្ចុដ្ឋានាទិសាមីចិកម្មំ អរហន្តិ, តថា បដិបន្នត្តា សាមីចិប្បដិបន្នំ។

យុគឡចសេន បឋមមគ្គដ្ឋោ ផលដ្ឋោតិ ឥទមេកំ យុគឡន្តិ ខុចំ ចត្តារិ បុរិសយុគានិ ហោន្តិ។ ខុត្ថ បន “ចតុបុរិសយុគំ សង្ឃ”ន្តិ ចត្តព្វេ “ចត្តារី”តិ ចិភត្តិលោបំ អកត្វា និទ្ទេសោ កតោតិ ចេទិតព្វំ។ ចត្តារិ បុរិសយុគានិ ខុត្តាតិ ចតុបុរិសយុគោតិ ហិ សង្ឃោ វុច្ចតិ។ អដ្ឋបុរិសបុគ្គលន្តិ បុរិសបុគ្គលចសេន ខុកោ បឋមមគ្គដ្ឋោ, ខុកោ ផលដ្ឋោតិ ឥមិនា នយេន អដ្ឋេច បុរិសបុគ្គលា ហោន្តិ។ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ខុត្តាតិ អដ្ឋបុរិសបុគ្គលោ, សង្ឃោ។ ខុត្ថ ច បុរិសោតិ ចា បុគ្គលោតិ ចា ខុកត្ថានេតានិ បទានិ, ចេនេយ្យចសេន បនេតំ វុត្តំ។

អាហុនេយ្យន្តិអាទីសុ (ចិសុទ្ធិ ១.១៥៩) អានេត្វា ហុនិតព្វន្តិ អាហុនំ, ទូរតោបិ អានេត្វា សីលចន្តេសុ ទាតព្វន្តិ ចតុប្បច្ចយានមេតំ អធិចចនំ។ តំ អាហុនំ បដិគ្គហេតុំ យុត្តោ តស្ស មហប្ផលករណតោតិ អាហុនេយ្យោ, សង្ឃោ។ អថ ចា ទូរតោបិ អាគន្ត្វា សព្វសាបតេយ្យម្បិ ខុត្ថ ហុនិតព្វន្តិ អាហចនីយោ, សក្កាទីនម្បិ ចា អាហចនំ អរហតីតិ អាហចនីយោ។ យោ ចាយំ ព្រាហ្មណានំ អាហចនីយោ អគ្គិ, យត្ថ ហុតំ មហប្ផលន្តិ តេសំ លទ្ធិ។ សចេ ហុតស្ស មហប្ផលតាយ អាហចនីយោ, សង្ឃោច អាហចនីយោ។ សង្ឃេ ហុតញ្ហិ មហប្ផលំ ហោតិ។ យថាហ –

“យោ ច ចស្សសតំ ជន្តុ, អគ្គិំ បរិចរេ ចនេ;

ឯកញ្ច ភាវិតត្តានំ, មុហុត្តមបិ បូជយេ;

សាយេវ បូជនា សេយ្យោ, យញ្ចេ វស្សសតំ ហុត"ន្តិ។ (ធ។ ប។ ១០៧);

តទេតំ និកាយន្តរេ "អាហវនីយោ"តិ បទំ ឥធ "អាហុនេយ្យោ"តិ ឥមិនា បទេន អត្ថតោ ឯកំ, ព្យញ្ជនតោ បនេត្ថ កិញ្ចិមត្តមេវ នានំ។

បាហុនេយ្យោតិ ឯត្ថ បន បាហុនំ វុច្ចតិ ទិសាវិទិសតោ អាគតានំ បិយមនាបានំ ញាតិមិត្តានំ អត្ថាយ សក្ការេន បដិយត្តំ អាគន្តុកទានំ។ តម្បិ ឋបេត្វា តេ តថារូបេ បាហុនកេ សង្ឃស្សេវ ទាតុំ យុត្តំ, សង្ឃោវ តំ បដិគ្គហេតុំ យុត្តោ។ សង្ឃសទិសោ ហិ បាហុនកោ នត្ថិ។ តថា ហេស ឯកពុទ្ធន្តរេ ទិតិវេត្តមេវ ទិស្សតិ, អព្ពោកិណ្ណញ្ច បិយមនាបត្តករេហិ សីលាទិធម្មេហិ សមន្នាគតោតិ ឯវំ បាហុនមស្ស ទាតុំ យុត្តំ, បាហុនញ្ច បដិគ្គហេតុំ យុត្តោតិ បាហុនេយ្យោ។

ទក្ខន្តិ ឯតាយ សត្តា យថាធិប្បេតាហិ សម្បត្តីហិ វឌ្ឍន្តីតិ ទក្ខិណា, បរលោកំ សទ្ទហិត្វា ទាតព្ពទានំ។ តំ ទក្ខិណំ អរហតិ, ទក្ខិណាយ វា ហិតោ យស្មា នំ មហប្ផលករណតាយ វិសោធេតីតិ ទក្ខិណេយ្យោ។ ឧភោ ហត្ថេ សិរសិ បតិដ្ឋាបេត្វា សព្វលោកេន ករីយមានំ អញ្ជលិកម្មំ អរហតីតិ អញ្ជលិករណីយោ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តន្តិ សព្វលោកស្ស អសទិសំ បុញ្ញវិរុហនដ្ឋានំ។ យថា ហិ រញ្ញោ វា អមច្ចស្ស វា សាលីនំ វា យវានំ វា វិរុហនដ្ឋានំ រញ្ញោ សាលិក្ខេត្តំ យវក្ខេត្តន្តិ វុច្ចតិ, ឯវំ សង្ឃោ សព្វលោកស្ស បុញ្ញានំ វិរុហនដ្ឋានំ។ សង្ឃំ និស្សាយ ហិ លោកស្ស នានប្បការហិតសុខសំវត្តនិកានិ បុញ្ញានិ វិរុហន្តិ, តស្មា សង្ឃោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស។ ឯត្ថាបិ "សុប្បដិបន្នំ សង្ឃ"ន្តិអាទិនា សព្ពត្ថ សង្ឃ-សទ្ទប្បយោគោ សុប្បដិបន្នា-ទិសទ្ទានំ សង្ឃវិសេសនភាវទស្សនត្ថំ កតោ, តស្មា "សុប្បដិបន្នំ បច្ចក្ខាមី"តិអាទិនា យោជេត្វាបិ សិក្ខាបច្ចក្ខានំ ហោតិយេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ។

សិក្ខាវេវចនេសុ បន សិក្ខា-សទ្ទំ វិនា កេវលំ អធិសីល-សទ្ទោ អធិចិត្ត-សទ្ទោ ច សិក្ខាយ អវេវចនំ ន ហោតីតិ "អធិសីលំ អធិចិត្ត"ន្តិ វុត្តេបិ សីលំ ឯតិ, អធិសីលាទយោ បន សិក្ខា ឯវាតិ "អធិសីលំ បច្ចក្ខាមី"តិអាទិនា វុត្តេបិ សីលំ ឯតិ។ បទំ បិដកន្តិអាទិនា សិក្ខាបទានំយេវ គហណំ វេទិតព្ពំ, ន អាបត្តីនំ។

ឧបជ្ឈាយវេវចនេសុ ឧបជ្ឈាយោ ហុត្វា យោ បព្ពាជេសិ ចេវ ឧបសម្បាទេសិ ច, តំ សន្ធាយ "យោ មំ បព្ពាជេសី"តិអាទិ វុត្តំ។ យស្ស មូលេនាតិ យស្ស បព្ពជ្ជាការណេ ការកការណេ វា។ យស្ស មូលំ បព្ពជ្ជាការណេ ការកការណេ វា ឧបសម្បាទេតីតិ យស្ស មូលិកា, បព្ពជ្ជា ឧបសម្បទា ច។ មូល-សទ្ទស្ស សាបេក្ខភាវេបិ និច្ចសាបេក្ខតាយ គមកត្តា តទ្ធិតវុត្តិ ទដ្ឋព្ពា។

អាចរិយវេវចនេសុ បន យោ ឧបជ្ឈំ អទត្វា អាចរិយោវ ហុត្វា បព្ពាជេសិ, កម្មវាចាចរិយោ ហុត្វា ឧបសម្បាទេសិ ច, តំ សន្ធាយ "យោ មំ បព្ពាជេសិ, យោ មំ អនុសាសេសី"តិ វុត្តំ។ ឥមេហិ ទ្វីហិ វចនេហិ បព្ពជ្ជាចរិយោ ច ឧបសម្បទាចរិយោ ច ទស្សិតោ។ យាហំ និស្សាយ វសាមីតិ និស្សយាចរិយំ ទស្សេតិ។ យាហំ ឧទ្ទិសាមីតិអាទិនា បន ធម្មាចរិយោ វុត្តោ។ តត្ថ ឧទ្ទិសាមីតិ បាឡិំ ឧទ្ទិសាមិ។ បរិបុច្ឆាមីតិ ឧគ្គហិតបាឡិស្ស អត្ថំ បរិបុច្ឆាមិ។ សទ្ធិវិហារិកវេវចនាទីសុ ច វុត្តានុសារេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ តស្ស មូលេនាតិ ឯត្ថ បន តស្ស សន្តិកេតិ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។

ឃរគល្លកោតិ ឲ្យម្បិ បរិវាទិទ្ធុបរេតានំ សីលាបុតានំ កហាតានិវិសិទ្ធបដិគ្គហេហិតានំ កបណមនុស្សានមេតំ អធិវចនំ។ មោឡិពទ្ធបដ្ឋោតិ វិហារពទ្ធោ ឆុយុក្ខម្ភុរេ ច។ កិញ្ចាបិ ទ្វេវាចិកោ ឧបាសកោ បដមវេវ សម្ភវតិ, តថាបិ តទា លទ្ធមាតុភាវំ គហេត្វា វុត្តេបិ សិក្ខាបច្ចក្ខានំ ហោតិយេវាតិ ទស្សនត្ថំ "ទ្វេវាចិកោ ឧបាសកោ"តិ វុត្តំ។ "ទ្វេវាចិកោ"តិ ឥមិនា បនេត្ថ វេវចនត្តំ ទដ្ឋព្ពំ, តស្មា "ទ្វេវាចិកោតិ មំ ធារេហី"តិ វុត្តេបិ សីលំ ឯតិ។ ឯវំ សេសេសុបិ។

កុមារកោតិ កុមារាវត្ថោ អតិវិយ ទហរសាមណេរោ។ ចេល្លកោតិ តតោ មហន្តតរោ មជ្ឈិមសាមណេរោ។ ចេដកោតិ មជ្ឈិមោ។ មោឡិគល្លោតិ មហាសាមណេរោ។ សមណុទ្ទេសោតិ បន អវិសេសតោ សាមណេរាធិវចនំ។ និគណ្ឋុបដ្ឋាកាតិអាទីនិបិ តិត្ថិយសាវកវេវចនានីតិ ទដ្ឋព្ពំ។

ទុស្សីលោតិ និស្សីលោ សីលវិរហិតោ។ បាបធម្មោតិ ទុស្សីលត្តា ឯវ ហីនជ្ឈាសយតាយ លាមកសភាវោ។ អសុចិសង្កស្សរសមាចារោតិ អបរិសុទ្ធកាយកម្មាទិតាយ អសុចិ ហុត្វា សង្កាយ សរិតព្ពសមាចារោ។ ទុស្សីលោ ហិ កិញ្ចិទេវ អសារុប្បំ ទិស្វា "ឥទំ អសុកេន កតំ ភវិស្សតី"តិ បរេសំ អាសង្កនីយោ ហោតិ។ កេនចិទេវ ករណីយេន មន្តយន្តេ ភិក្ខូ ទិស្វា "កច្ចិ នុ ខោ ឥមេ មយា កតកម្មំ ជានិត្វា មន្តេន្តី"តិ អត្តនោយេវ សង្កាយ សរិតព្ពសមាចារោ។ បដិច្ឆន្នកម្មន្តោតិ លជ្ជិតព្ពតាយ បដិច្ឆាទេតព្ពកម្មន្តោ។ អស្សមណោតិ ន សមណោ។ សលាកគ្គហណាទីសុ "អហម្បិ សមណោ"តិ មិច្ឆាបដិញ្ញាយ សមណបដិញ្ញោ, អសេដ្ឋចារិតាយ អព្រហ្មចារី, ឧបោសថាទីសុ "អហម្បិ ព្រហ្មចារី"តិ មិច្ឆាបដិញ្ញាយ ព្រហ្មចារិបដិញ្ញោ, បូតិនា កម្មេន សីលវិបត្តិយា អន្តោ អនុបវិដ្ឋត្តា អន្តោបូតិ, ឆហិ ទ្វារេហិ រាគាទិកិលេសានុស្សវនេន តិន្តត្តា អវស្សុតោ, សញ្ជាតរាគាទិកចវរត្តា សីលវន្តេហិ ឆឌ្ឌេតព្ពត្តា ច កសម្ពុជាតោ។ កោណ្ឌោតិ ទុស្សីលាធិវចនមេតំ។

"យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ ពុទ្ធវេវចនានិ វា"តិអាទិនា យំ-សទ្ទបរិយាទិន្នានំ ពុទ្ធាទិវេវចនានំយេវ តំ-សទ្ទេន បរិយាទានំ ហោតីតិ អាហ – "តេហិ អាការេហិ...បេ... ព្យញ្ជនេហី"តិ។ កេន បន តានិ អាការាទិសទ្ទេហិ វោហរីយន្តីតិ អាហ "វេវចនានិ ហី"តិអាទិ។ វណ្ណនដ្ឋានានំ ពុទ្ធាទីនំ វណ្ណនាបិ តានិ ហោន្តិ, វណ្ណនារហិតានំ បន ឆយុសិក្ខាទីនំ ហេតុ ហោតុ, វណ្ណនាសហិតានំ ហេតុ កត្វា អាហ "សិក្ខាបច្ចក្ខានវណ្ណនត្ថា ឯវ ចា"តិ។ សិក្ខាបច្ចក្ខានស្ស ហិ វេវចនានិ "សិក្ខាបច្ចក្ខានវណ្ណនានី"តិ វុច្ចន្តិ។ ឯវំ ខោតិ ឯត្ថ ខោតិ អវធារណត្ថេ និបាតោតិ អាហ "ឯវមេវា"តិ។

ឪរៈឞ្ឋាបរេរតាតិ ឞ្ឋាយ អកិក្ខតោ៑ ចធតត្វចិឌាតតសយត្វំ តិរឞ្ឋាតកតំ ឥស្សេតំ “តាកយាលាចកស្សា”តិអាឌិ ធុត្តំ៑ តិរហេត្យកបដិសន្ធិកាតិ ឈេក្ខ្យេចរេសត ធុត្តំ៑ ត ហិ សន្តាបិ ឥេចតា តិរហេត្យកបដិសន្ធិកាច ហោត្តិ ទ្វិហេត្យកាតយ្បិ សម្ភចតោ៑ អតិលិប្បំ ឌាតត្តីតិ ឥេចតានំ កចក្កបរិចាសស្ស យត្យុស្សានំ ចិយ អឥត្តកាចតោ ធុត្តំ៑

សកាកស្សាតិ បុរិសស្ស៑ ចិរកាកស្សាតិ យាត្យកាយស្ស៑ អតទិឃរេកាតិ យាកឈទោចាហារតោ អេន្នោ៑ ឥចាតិ សហសា៑ រចាតិ ចិរន្ទិប្បា៑ អន្នោ កលិស្សាឃីតិ អន្នោ កលរេត្តា ឰត្ថំ បច្ចក្លាឃីតិ កលាតីតិ ឈោរេឌតុត្តំ៑ អក្លុរសយឃាតកិន្នោតាឃ ចា ករលាសយ្យត្តិឃា អកាចតោ ចា ករេចតុត្តំ ករេចតំ អសរេក្កាត្តោ ហុត្វា អន្នោ ករេចរេត្តា រចា កលាតិ តាយ៑ ក្ខកឃចាបិ អន្នោ កលិត្យកាយស្ស អន្នោកលានំ សយាតត្តិ អាហ “បុរិរេយត ខោ ចិររេសរេសា”តិ៑

ចារេចតីតិ បិញ្ឆុំ ករេចរេត្តា អន្នោ ក្កក្កល្យាបរេត្តា ចា ចារេចតិ៑ បរិបុច្ឆតីតិ បិញ្ឆុឃា អត្ថំ បរិបុច្ឆរេត្តា បិញ្ឆុំ បរិបុច្ឆតិ៑ ក្កក្កល្យាតីតិ អន្នោស្ស សត្តិកេ បិញ្ឆុំ ក្កក្កល្យាតិ៑ សន្នោឃំ ករេទាតីតិ ក្កក្កហិតបិញ្ឆុំ សន្នោឃតិ៑ ចណ្ណោតីតិ បិញ្ឆុឃា អត្ថំ សំចណ្ណោរេត្តា បិញ្ឆុំ ចណ្ណោតិ៑ យហល្លកស្ស កិច្ចំ អឌាតតតោ អចិឌិតិត្រៃយតាឃ ចា “រេបិត្វកត្ថុបសដឹសស្សា”តិ ធុត្តំ, យត្តិកាឃ កតត្ថុបសដឹសស្សាតិ អតេត្វា៑ កត្ថុរេយឈស្សាតិ អារយ្ចលោឃុ លហុប្បចត្តិឃា អកាចតោ ឥត្តកាតិកតាឃ កត្ថុបន្នោស្ស, យត្តុបន្នោស្សាតិ ធុត្តំ ហោតិ៑ សន្តរេសា ចាតិ ន្តូយិតា “ឰ្ដត់ បត់ សារេចស្សាបិ ‘សិក្ខុ បច្ចក្លាឃី’”តិ ឲចំ បចត្តចិត្តប្បាឥស្ស អកាចំ ឥស្សេតិ៑ ឃស្វា បត អសតិ ឲចត្ថុប ចិត្តប្បារេឥ រេកតចិ បរិឃារេឃត តចាចិឆំ ចឌីរេកត់ កត្វា សាចតំ តាយ រេតច សម្ភចតិ, តស្វា ធុត្តំ “ឰត្ថំ បច្ចក្លាឃីតិអាឌីឃុ...រប... ចឌីរេកត់ កត្វា ត សារេចតី”តិ៑

សិក្ខាបច្ចក្លាតចិកក្កចណ្ណោតា តិដ្ឋិតា៑

ឞូលបន្នោត្តិចណ្ណោតា

ឪរ៑តិដ្ឋិសិតត្តស្សាតិ ចិចទិតត្តស្ស បកាសេតត្តស្ស៑ កិលេសេហីតិ អហិរិកាឌីហិ កិលេសេហិ៑ ឰ្ដតោ បដ្ឋាយាតិ ឥដ្ឋុល្ល-បឥតោ បដ្ឋាយ៑ តស្ស កយុស្សាតិ រេយត្ឋឈយុបដិសេចតសន្តាតស្ស កយុស្ស៑ ឥស្សតត្តិអាឌិ ធុត្តតឃរេច៑ អស្សាតិ រេយត្ឋឈយុស្ស៑

ទ្វីហិ ទ្វីហិ សយាបត្តិតុត្តា ទ្វយំទ្វយសយាបត្តីតិ អាហ “ទ្វរេយត ទ្វរេយត សយាបត្តិតុត្តរេតា”តិ៑ រាកបរិយុដ្ឋារេតត សដិសកាចប្បត្តិឃា យិត្យតានំ ឰ្ដត់ រេយត្ឋំ, រេយត្ឋរេយច ឈរេយ្ថ រេយត្ឋឈរេយ្ថតិ អាហ “ក្ខកិត្ត រត្តាត”ត្តិអាឌិ៑ តត្ថ រត្តាតត្តិ រេយត្ឋរាករេក រត្តានំ៑ សារត្តាតត្តិ រេតរេតច រាករេក អតិចិយ រត្តានំ៑ អចស្សុតាតត្តិ រេលាកស្សាឥយិត្តសត្វចចរេសត ក្ខប្បត្តរេយត្ឋរាករេក តិត្តានំ៑ បរិយុដ្ឋិតាតត្តិ រេយត្ឋរាក្យប្បត្តិឃា បរិរេឃាតត្ថចិត្តានំ៑ សដិសាតត្តិ រត្តតាឌីហិ សដិសានំ៑

ឃស្វា “បដិរេសចតិ តាយា”តិ បត់ យាតិកាឃ តត្ថិ, តស្វា “បដិរេសចតិ តាយាតិ កស្វា ក្ខដ្ឋដ”ត្តិ រេឃា យត្តាតិ, តស្ស ការណំ ឥស្សេរេត្តា “បដិរេសចេយ្យាតិ ឲត្ថ...រប... យាតិកាបឥ”ត្តិ អាហ៑ ឰ្ដត្ថិឃា តិយិរេត្តតាតិ ឰ្ដត់ “យរេក្កត កច្ឆតី”តិអាឌិ ចិយ ឥដ្ឋុត្តំ៑ ឃចា ហិ “យរេក្កត កច្ឆតី”តិ ធុត្តេ “យក្កំ កច្ឆតិ, យរេក្ក ចា កច្ឆតី”តិ អឃរេត្វា លត្ភតិ, ឲចំ “ឰ្ដត្ថិឃា តិយិរេត្តត បរេចរេសតី”តិ ធុត្តេ “ឰ្ដត្ថិឃា តិយិត្តំ បរេចរេសតិ, តិយិរេត្ត ចា បរេចរេសតី”តិ អឃរេត្វា លត្ភតិ៑ ឰ្ដឥច្ចា រេឃក្យរេយ្យត បុរិសបរេឃាកឥស្សតត្វំ ធុត្តំ៑ តិយិត្តំ អក្កឌាតត្តិ អត្វតោ ឲកំ៑ បរេចរសត់ តាយ ត ឌាហិ ល្យបតយត្តត្តិ អាហ “ចារេតត អសយ្យុដ្ឋេ អលេ្លាការេរ”តិ៑ អត្ភត្តរេញាបរេចរេសត្តា “បរេចរេសតី”តិ ធុច្ចតិ, ត ឌាហិ ល្យបត្តោ៑ អត្ភត្តរត្តិ ច បកតិឃា សត្តរេសា បិហិតស្ស តិយិត្តស្ស ចារេតត អសយ្យុដ្ឋោការេសា ធុច្ចតីតិ៑

ឰ្ដតាតិ សត្តចា រេលរេសាកាសបិឥហតត្វំ ឰ្ដត្ថិតិយិរេត្ត បុរិសតិយិរេត្ត ច លត្ភយានំ បរេចសការេល អន្នោយន្នោ ឞស្សាទហំ បរេឥសចិរេសឆំ ចិកឌិត្វា ឥស្សេរេត្តា “ឰ្ដត្ថិតិយិរេត្ត ចត្តារិ បស្សានី”តិអាឌិយាហ៑ ចារេតត ហិ អសយ្យុដ្ឋេ អលេ្លាការេរ ឃត្ថ កត្ថចិ ឲរេកតបិ បរេឥរេសត ល្យបិត្វា បរេចរេសរេត្តា “បរេចរេសតី”តិ ធុច្ចតិ៑ រេចយន្នត្តិ ឃចា ចត្តារិ បស្សានិ អសយ្យុសរេត្តា បរេចរេសតិ, ឲចំ កតចិចរេស្ស ឰ្ដត្ថិតិយិត្តស្ស ហេដ្ឋិយតាលំ ធុច្ចតិ , បុរិសតិយិរេត្ត បត យន្នត្តិ អក្កពោដិ សត្តាឃ ចឥតិ៑ ក្ខបរីតិ អក្កពោដិតោ ក្ខបរិកាកប្បរេឥសា៑ ឰ្ដឥច្ចា យរេន្នោ សយិន្នោតុត្វា បរេចរេសត្តស្ស យន្នោយបន្តុសយិន្នោតក្កុលិ កត្វចិ បរេចរេសត្តស្ស អក្កុលិឃា យន្នោយបន្តុបិដ្ឋិសដិសំ អក្កឌាតស្ស ក្ខបរិកាករេចយន្នោសត្តាឃ ធុត្តំ៑ រេហដ្ឋា បរេចរេសរេត្តាតិ ឰ្ដត្ថិតិយិត្តស្ស រេហដ្ឋិយការេក ល្យបត្តំ បរេចរេសរេត្តា៑ យរេន្នោត បរេចរេសរេត្តាតិ អត្ភត្តរតាលំ ល្យបិត្វា យរេន្នោត បរេចរេសរេត្តា៑ កត្វចិ អង្គុបត្តំ បរេចរេសត្វា តិហរត្តស្ស ហិ តត្ថិ បិរាឌិកំ, ទុក្កដំ បត ហោតិ លិត្តឃឹសចត្វ្យិ ចដ្ឋកតោ យុតោ អង្គុបត្តំ បរេចរេសត្វា តិហរត្តស្ស ចិយ៑ យរេន្នោតេច ល្យបត្តំ បរេចរេសរេត្តាតិ អក្កពោដិឃា ល្យបត្តំ បរេចរេសរេត្តា៑ យន្នោយបន្តុបិដ្ឋិឃា សយិន្នោតក្កុលិត្តិ សម្ពន្ធោ៑ អថ ចា សយិន្នោតក្កុលិ យន្នោយបន្តុបិដ្ឋិឃា បរេចរេសរេត្តា ចិឃាតិ ឈោរេឌតុត្តំ៑ សន្តោរេចត្វាតិ តិយិត្តយរេន្នោត កិត្តិត្វា៑ ក្ខបរិកាករេកតាតិ សន្តោចិតស្ស ក្ខបរិកាករពោដិឃា៑ ឰ្ដឥាតិ បុរិសតិយិត្តស្ស រេហដ្ឋា ធុរេត្តឃុ លឃុ ផារេតឃុ ក្ខបរីតិ ធុត្តដ្ឋាតត្តរស្ស ចរេសត ចិសុំ ចត្តារិ បស្សានិ កេហត្វា បុរិសតិយិរេត្ត ឥសឆា ផាតរេកត់ ឥស្សេរេត្តា “តត្វា”តិអាឌិយាហ៑ រេហដ្ឋា បត ចិសុំ តានិ អក្កហេត្វា “ចត្តារិ បស្សានី”តិ ចចតសាយន្នោរេតាបិ ចិសុំ ចិសុំ លត្ភយាតាតិ ឲកច្ចំ កេហត្វា ឲ ផាតាតិ ធុត្តានិ៑ ត្យលិឥណ្ឌសដឹសំ បរេចរេសត្តស្សាតិ ក្ខត្យកំ បរេចរេសត្តស្ស៑

តិយិរេត្ត ឌាតត្តិ អត្តតោ តិយិរេត្ត ឌាតំ៑ ចយុលីលត្តិ តិយិរេត្ត ក្ខដ្ឋិតំ ចយុរេយច៑ “ក្ខណ្ហិករេណ្ឌា”តិបិ ចឥត្តិ៑ តិយិរេត្ត ឌាតយ្បិ ចយុលីលិឌិ តិយិត្តរេយចាតិ អាហ “អាបត្តិ បិរាឌិកស្សា”តិ៑ “ក្ខបហតកាឃប្បសាឥ”ត្តិ អចត្វា “តដ្ឋកាឃប្បសាឥ”ត្តិ ចចតំ ក្ខបិឌិត្តកាចស្ស តត្វិតាឥស្សតត្វំ៑ រេតតេតចាហ – “យតចយុំ ចា សុក្ខុបីឆ្យអកំ ចា”តិ៑ សតិ ហិ ក្ខបិឌិត្តការេច ក្ខបហរេតបិ កាឃប្បសារេឥ ក្ខបហតិត្រៃយចត្វ្យិ ចិយ បិរាឌិកាបត្តិរេឃច សិឃា, យតចយុំ បត សុក្ខុបីឆ្យអកញ្ចា អត្យបិឌិត្តកំ ក្ខបិឌិត្តករេឃច ច បិរាឌិកាបត្តិ៑ រេតតេតចាហ “អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ៑ ត ច ឲចំ ករេទាត្តស្ស អតាបត្តិ សក្កា ចត្តុត្តិ ទុក្កដំ ធុត្តំ, ឰ្ដត្ថិតិយិត្តស្ស បត តដ្ឋេបិ ក្ខបិឌិត្តការេច បិរាឌិកាបត្តិរេឃច៑ យតេ អក្លាឃិរេត រេឃក្យរេយ្យត អក្លាឃិរេត បិរាឌិកាបត្តិចចតតោ រេយត្ឋស្សារេឥតាតិ ឰ្ដយិតា កាឃសំសក្ការាកំ តិចរេត្តតិ៑ សតិ ហិ កាឃសំសក្ការេក សន្នោឌិរេសរេសាច សិឃា, ឝីឌាតិបិ តិយិត្តសង្ហេត កច្ឆត្តីតិ ទុក្កដរេយច ធុត្តំ៑ “តិយិរេត្តត តិយិត្តំ បរេចរេសតី”តិ ហិ ធុត្តំ៑

ឰ្ដតាតិ ឰ្ដយិស្សា រេយត្ឋកចាឃ អសឆិក្ខុបត្តា “ឆ្រាឌិសំ ផាតំ ករេចរេត្តហិ សុលារេត្តហិ ច ឲចំ បដិបត្តិតុត្តា”ត្តិ អត្យសាសរេត្តា “អឃញ្ចា រេយត្ឋកចា តាយា”តិអាឌិយាហ៑ រេយត្ឋកចាឃ រាកធុដ្ឋិរេហត្យត្តា

ᩉᩣᩁᩅᩥᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨲᨴᨶᩩᩁᩪᨸᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩣᨴᩦᩈᩩ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩉᩥ ᩁᩣᨣᩮᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩈᨾᩉᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩈᩩ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨸᩣᨿᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩣᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩔ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩣᨿ᪨

ᨾᩩᨡᩴ ᩋᨸᩥᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᨾᩩᨡᩴ ᩋᨸᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨸᩥᨵᩣᨶᩮᨶ ᨠᩅᩣᨭᩥ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮᨶ ᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨠᩣᩃᩮ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᩅᩥᨠᩮᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᩦᩈᨶᩮᨶ ᨾᩩᨡᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨾᩩᨡᩴ ᩋᨸᩥᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᨾᩩᨡᩴ ᨸᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨽᩦᩈᨶᩮᨶ ᨾᩩᨡᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩈᨾᩣᨶᩮᨶ ᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨴᨶ᩠ᨲᩅᩥᨴᩴᩈᨠᩴ ᩉᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩉᩥ "ᨻ᩠ᨿᨴᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ"ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩅᩥᨴ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᩣᩁᩴ ᨶ ᨶᩥᨿᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨶ ᨾᩩᨡᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᨸᩥ ᨲᩣᩅ ᨻ᩠ᨿᨴᩥᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ"ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩉᩈᩥᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨸᨭᩥᨠᩣᩁᨠᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᩁᨠᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨴᩮᩈᨠᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨾᩪᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩋᨶᩩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩮᩈᩩ ᨣᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩮᩈᩩ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨿ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲᩥᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣᨸᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮᩈᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᨲᩥᩃᨹᩃᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩅᩮᩈᨶᩴ ᨶᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᩅ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩪᨲᩣᨲᩥ ᨸᩅᩮᩈᨶᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶᨠᩅᩈᩮᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨾᩣᨶᨠᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩪᨲᩣ ᩑᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᩋᨸᨴᩣᨶᩴ ᩋᩉᩥᨾᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣᨿ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩉᩦᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨸᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᨩᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – "ᩋᩉᩥᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩃᩮᩣᨶ...ᨸᩮ... ᨴᩦᨥᨩᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᩮᩣᨶᩈᩣᨲᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᩅᩥᩈᩮᩈᩣ, ᨿᩮᩈᩴ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩣᨶᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᨧ᩠ᨨᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩒᨴᨠᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ – "ᨾᨧ᩠ᨨᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ...ᨸᩮ... ᩒᨴᨠᨩᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᨠᨧ᩠ᨨᨸᩣᨴᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᩒᨴᨠᨩᩣᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ᪨

ᨾᩮᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨾᩮᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᩣᨶᩴ ᩅᩣᩁᨱᩈᨴ᩠ᨴᩮᨸᩥ ᨠᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᩅᩣᩁᨱᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᨶᩅᩈᩩ ᩅᩣᩁᨱᩮᩈᩩ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩅᩮᩣᩁ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅ "ᩋᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᩅᩮᩈᩮᨲᩥ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨶᩣᩈᩣᩈᩩ ᩅᨱᩮᩈᩩ ᨧ ᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᨾᨲ᩠ᨲᩈᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨸᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨧ "ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩪᨲᩮ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨸᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪨᪁᪉᪉)᪨ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨿ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᩣᩉ – "ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ...ᨸᩮ... ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨩᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨾᨩ᩠ᨩᩣᩁᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᨸᩥ ᨧᨲᩩᨸ᩠ᨸᨴᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ – "ᨾᨩ᩠ᨩᩣᩁᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ...ᨸᩮ... ᨧᨲᩩᨸ᩠ᨸᨴᨩᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩈᩩᨶᨡᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩃᨶ᩠ᨴᨠᩣᨲᩥᨸᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᨦ᩠ᨣᩩᩈᩣᨲᩥ ᨶᨠᩩᩃᩣ᪨

ᨸᩁᩣᨩᩥᨲ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩏᨸᩈᨣ᩠ᨣᩔ ᨴᩦᨥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲ-ᨠᩣᩁᩔ ᨧ ᨠ-ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨸᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ"ᨲᩥ᪨ "ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ 'ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ'ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪃᪈᪄, ᪃᪉᪁), ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥᨸᨴᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩁᩣᨩᨿᨲᩦᨲᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ, ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨲᩥ ᨧ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩅᩣᨧᨠᩮᨶ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ "ᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᩣᨵᨶᩮᨶ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ "ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᨲᩥ "ᨲᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩁᩣᨩᨿᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮ ᨾᨶᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩉᩥ ᨲᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ ᨸᩁᩣᨩᨿᩴ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨶ ᨸᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨸᩥ ᨠᩣᨧᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩈᨴ᩠ᨴᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣ-ᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨠᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨸᨴᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨸᩁᩥᩅᩣᩁᨠᩣᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ (ᨸᩁᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪁᪓᪉) – ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨸᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩈᩩ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ ᨸᩁᩣᨩᨿᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨧᩩᨲᩮᩣ ᨸᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨶᩥᩁᨦ᩠ᨠᨲᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᨸᩩᨶ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩅᩮᩁᨱᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩮᨲᩴ ᩍᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩅᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩑᨲᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ ᩍᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨲᩴ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨽᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᨽᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨸᩁᩥᩉᩦᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

ᩈᩴᩅᩣᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩣᩈᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᩴᩅᩣᩈᩴ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩥᩴ ᩈᩴᨥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨶᩥᨿᨾᩮᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩉᩦᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩉᩥ᪨ ᨸᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ ᩋᨶᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩮᩣᨸᩦᨲᩥ ᨶᩥᨴᩣᨶᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩮᩣᨸᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨲᩮᨸᩥᨭᨠᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᩩᨡᨸᩣᨭᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥᨸᩥ ᩃᨩ᩠ᨩᩦᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩉᩥ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩦᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥᨸᩥ ᩃᨩ᩠ᨩᩦᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩉᩥ ᩈᨾᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩅᨲᩮᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩴᩅᩣᩈ, ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩉᩣᩁᩮᨶ ᨧ᪨ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩦᨿᩮᨶ ᩁᩪᨸᨸᩁᩥᨸᩩᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᨠᩣ ᨧ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᩈᩩ "ᨸᩣᨱᩴ ᨶ ᩉᨶᩮ ᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩦᨿᨲᩮᩣ "ᨶ ᩑᨠᩮᩣᨸᩥ ᨶ ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᩔᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣ᪨

ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨶᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨽᩣᨶᩴ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨶᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨸᩁᩥᩈᩣᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩪᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨶ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᨽᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᩋᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩪᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ "ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾᩮᩅ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩋᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᩣᨴᩥᨾᨿᩴ ᨸᨭᩥᨾᩣᩁᩪᨸᩴ"ᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥᨸᨴᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨾᨲᩮᩣ ᨸᩩᨶ ᩋᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨠᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩮᨶ ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨾᨴ᩠ᨴᨶᩮᨶ ᩉᩥ "ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨠᨲᩴ, ᨶ ᨧ ᩋᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᩣᨴᩥᨾᨿᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨾᩣᨶᩴ ᨣᩉᨱᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣᨾᨶᩩᩔᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨩᩣᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᩣᨴᩥᨾᨿᩣᨶᩴ ᨸᩈᨦ᩠ᨣᩔ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨴᩦᩈᩩ ᨾᨶᩩᩔᩣᨾᨶᩩᩔᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᨶ "ᨾᩮᨳᩩᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩔ ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩮ ᨧ "ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩥ ᨶᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᨾᩣᨲᩥᨠᩴ ᨸᨴᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨿᩮᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨲᩥᩃᨹᩃᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩅᩮᩈᩮᨲᩥ, ᩑᩈᩮᩣ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩥ ᨶᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨴᩔᩥᨲᩮᩣ, ᨶ ᨸᨶ

បារាជិកវត្ថុភូតនិមិត្តនិស្សយា មនុស្សាមនុស្សតិរច្ឆានគតា ឥត្ថិបុរិសបណ្ឌកឧភតោព្យញ្ជនកា និយមេត្វា ទស្សិតា, តស្មា “ឥត្ថិយា ឯវ តយោ និមិត្តំ បារាជិកវត្ថុ, ឧភាហុ អញ្ញេសម្បី”តិ ឯវមាទិ សង្គហោ សិយា, និមិត្តវោហារោ ច សុវណ្ណរជតាទិមយរូបកេសុ ច លព្ភតិយេវ។ តេនេវ វិនីតវត្ថូសុ (បារា។ ៧១) “លេបចិត្តស្ស និមិត្តំ អង្គជាតេន ឆុបិ, ទារុធីតលិកាយ និមិត្តំ អង្គជាតេន ឆុបី”តិ វុត្តំ, តស្មា និមិត្តសណ្ឋានតោ “សុវណ្ណរជតាទិមយម្បិ និមិត្តំ បារាជិកវត្ថុ ហោតិ, ន ហោតី”តិ កស្សចិ អាសង្កា សិយា។ តេនេវ “លេបចិត្តាទិវត្ថូសុ តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសី”តិ វុត្តំ។ តស្មា តទាសង្កានិវត្តនត្ថំ បារាជិកវត្ថុភូតសត្តនិយមនត្ថញ្ច ជាតិវសេន មនុស្សាមនុស្សាទិតោ តិធា កត្វា បារាជិកវត្ថុភូតេ សត្តេ កថា វិភជិត្វា ទស្សេតិ, តស្មា “វត្ថុមេវ ន ហោតី”តិ និមិត្តសាមញ្ញតោ បសង្គាគតំ សុវណ្ណរជតាទិមយានំ និមិត្តំ បដិក្ខិបតីតិ ទដ្ឋព្វំ។

តយោ មគ្គេតិ ក្វចិ ឧបយោគវចនន្តិ អាហ “តីសុ មគ្គេសូតិ អត្ថោ វេទិតព្វោ”តិ។ ឯវំ ឧទ្ធតាតិ បាឡិយំ “ឯកំ មគ្គេ”តិ ឯត្ថាបិ ឯកស្មិំ មគ្គេសូតិ អត្ថោ វេទិតព្វោតិ អធិប្បាយោ។

អនុបញ្ញត្តិវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បឋមចតុក្កកថាវណ្ណនា

៥៧។ អស្សាតិ អាព្យាវិកបទន្តិ តស្ស អត្ថំ ទស្សេន្តោ “ហោតី”តិ អាហ។ កេចិ បនេត្ថ “អស្សាតិ បុគ្គលំ បរាមសិត្វា ហោតីតិ វចនសេសោ ទស្សិតោ”តិបិ អត្ថវិកប្បំ ទស្សេន្តិ, ន សោ យុត្តតរោ។ យទិ ហិ វចនសេសោ អធិប្បេតោ សិយា, “ហោតី”តិ វត្តព្វំ, តេនេវ អញ្ញម្បិ អត្ថវិកប្បំ ហោតីតិ វចនសេសោ កតោ។

៥៨។ សាទិយន្តស្សាតិ ឯត្ថ សាទិយនំ នាម សេវេតុកាមតាចិត្តស្ស ឧបដ្ឋានន្តិ អាហ “បដិសេវនចិត្តសមង្គិស្សា”តិ។ “បដិបក្ខំ អត្ថយន្តីតិ និរុត្តិនយេន កិត្តនំ បដិបក្ខំ ទុស្សីលកានំ អត្ថយន្តី”តិ កេចិ បនេត្ថ វុត្តំ។ អត្ថតោ វេរីបុគ្គលស្ស បន បដិបក្ខភូតំ វត្ថុំ អមិត្តំ អត្ថយន្តីតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។ បច្ចត្ថិកា ហិ អត្ថតោ វេរី។ នានាវេរីកាយា តស្ស បដិបក្ខភូតំ វត្ថុំ អមិត្តំ អត្ថតោ សហាយកានុប្បាទនត្ថំ ឥច្ឆន្តិ។ រាជបច្ចត្ថិកាទីនំ ឧបរិ វក្ខមានត្តា តទនុរូបវសេន អត្ថំ ទស្សេន្តោ “ភិក្ខូ ឯវ បច្ចត្ថិកា ភិក្ខុបច្ចត្ថិកា”តិ អាហ។ “ភិក្ខុស្ស បច្ចត្ថិកា ភិក្ខុបច្ចត្ថិកា”តិ ឯវំ បន វុច្ចមានេ ភិក្ខុស្ស បច្ចត្ថិកា រាជាទយោបិ ឯវមេវ វត្តព្វាតិ រាជបច្ចត្ថិកាទយោ ជិនំ ន វត្តព្វា សិយុំ, អញ្ញត្ថ បន ភិក្ខុស្ស បច្ចត្ថិកា ភិក្ខុបច្ចត្ថិកាតិ អយមេវត្ថោ លព្ភតេវ “វាមតបច្ចត្ថិកា”តិ យថា។ ឥស្សាបកតាតិ បវេសនំ លិង្គសង្ការាទិអសទ្ធម្មកម្មាយ ឥស្សាយ អភិភូតា។ និប្បរិយាយតោ បរិយាយតោ ចិរហិតំ, យថា វលិតំ បរិវត្តិតំ ន ហោតិ, តថា ករោន្តាតិ អត្ថោ។ មជ្ឈេ ឧជុកេតិ វត្តុមេវ ពន្ធិ ឧជុកន្តិ។

តស្មិំ ខណេតិ តស្មិំ បវេសនក្ខណេ, អង្គជាតំ យាវ មូលំ បវេសនកាលោ “បវេសនក្ខណោ”តិ វុច្ចតិ។ សាទិយតិ នាម សេវនចិត្តស្ស ឧប្បាទនន្តិ អាហ “សេវនចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេតី”តិ។ បវិដ្ឋកាលោតិ អង្គជាតស្ស មត្តកំ ជាតំ បវេសនតោ ហិ, តត្តកំ អនុបវេសនតោ បវិដ្ឋកាលោ។ ឯវំ បវិដ្ឋស្ស ឧទ្ធរណារម្ភតោ អន្តរា ឋិតកាលោ ឋិតំ នាម។ អង្គជាតំ បន យាវតាយស្ស សុក្កវិស្សដ្ឋិ ហោតិ តត្ថ ឋាយិត្វា ឋិតកាលេ វន្ធាយ “សុក្កវិស្សដ្ឋិសមយេ”តិ វុត្តំ។ ឧទ្ធរណំ នាម យាវ អគ្គា នីហរណកាលោតិ អាហ – “នីហរណកាលេ បដិសេវនចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេតី”តិ។ អង្គារកាសុត្តិ អង្គាររាសិ។ ឧបគមេ កាលេ អសាទិយន្តំ នាម ន វត្តព្វំ ជិវហោតីតិ អាហ “អាយតិំ ឯវរូបំ អារក្ខិតព្វន្តិ”ត្តិអាទិ។ ឯកាទសហិ អគ្គីហីតិ រាគទោសមោហជាតិជរាមរណសោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសសង្ខាតេហិ ឯកាទសហិ អគ្គីហិ។ រាគាទយោ ហិ អនុទហនដ្ឋេន “អគ្គី”តិ វុច្ចន្តិ។ តេ ហិ យស្ស សន្តិ, តំ និទហន្តិ, មហាបរិឡាហា ច ហោន្តិ ទុន្និព្ពាបយា ច។ កវចតា ច ទុល្លក្ខំ បុគ្គលិកំ និក្ខេបា ឥត្ថីវិតោយេវាតិ អាហ – “បច្ចត្ថិកានំ អស្ស វេនោកាសបរិឃាតំ ករោន្តោ”តិ។ អស្សាតិ អសាទិយន្តស្ស យថាវុត្តប្បការស្ស ភិក្ខុស្ស។

បឋមចតុក្កកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឯកូនសត្តតិទ្វិសតចតុក្កកថាវណ្ណនា

៥៩-៦០។ អក្ខាយិតនិមិត្តា អក្ខាយិត-សទ្ទេន វុត្តា ឧត្តរបទលោបេនាតិ អាហ “សោណសិង្គាលាទីហិ អក្ខាយិតនិមិត្ត”ន្តិ។ អក្ខាយិតំ និមិត្តំ យស្សា សា អក្ខាយិតនិមិត្តា។ “ជាគរន្តិ”ន្តិអាទិ ចិរេសសហិតត្តា “សុត្តិកចតុក្កានី”តិ វុត្តំ។

សមានាចរិយកា ថេរាតិ ឯកាចរិយស្ស ចិនេវន្តេវាសិកា។ មហាសុមេតិ ត្ថេរមហាវិហារសុមោ។ កណ្ហាយ អបរភាគេ អបរភាគំ។ ចត ទេតិ ករហតេវ និបិតោ។ អធិប្បេតត្តេន កិំ កត្តព្វន្តិ អាហ “និច្ចកាលំ សោតព្វ”ន្តិអាទិ។ ឯកំ ចិត្តយាទុកាតត្ថិ ថ្លើកា ឧបរិ ចេតិ ចុច្ចមានចិតិច្ឆយស្ស ការការណិយតាយ ការណំ ចុត្តំ។ សព្វំ បរិយាទិយិត្វាតិ សព្វំ បារាជិកក្ខេត្តំ អនវសេសតោ ករហត្វា។ សោតំ ឆិន្ទិត្វាតិ បារាជិកក្ខេត្តំ ឋិតិក្ខមសោតំ ឆិន្ទិត្វា។ អបញ្ញត្តកាចតោ យុត្តិអការណតោ ច “បារាជិកច្ឆាយា បនេត្ថ ន ទិស្សតី”តិ វុត្តំ។ តេនិ បន “ឧបឌ្ឍក្ខាយិតកាយស្ស ទុក្កដិតព្វត្តា តត្ថ បារាជិកំ ន បញ្ញបេសី”តិ វទន្តិ, តំ អការណំ, ន ច ទុក្កដិតព្វតា អបញ្ញត្តិការណំ យេភុយ្យក្ខាយិតាទីសុបិ ទុក្កដិតព្វកាចស្ស សមានត្តា។ ឧបឌ្ឍក្ខាយិតតោ ហិ កិញ្ចិទេវ អធិកំ ខាទិតំ ចា យទិ ខាយិតំ សិយា, តម្បិ យេភុយ្យេន ខាយិតំ អក្ខាយិតន្តិ សង្គហេត្វាតិ ឧបឌ្ឍក្ខាយិតម្បិ យេភុយ្យក្ខាយិតាទីនិបិ ទុក្កដិតព្វានេវ។ អបិច ឧបឌ្ឍក្ខាយិតំ យទិ សមានតោ បារាជិកក្ខេត្តំ សិយា, ន តត្ថ កថា ទុក្កដិតព្វន្តិ បារាជិកំ ន បញ្ញបេតិ។

ជីវមានេ ចេតនេ កាយចិត្តឋិតេវ ឧបក្កមេន្តោ អបរម្បិ តត្ថ ការណំ ទស្សេន្តោ “អបិចា”តិអាទិមាហ។ និមិត្តេ អប្បមត្តកាបិ មំសរាជិ សចេ អវសិដ្ឋា ហោតិ, តំ យេភុយ្យក្ខាយិតមេវ ហោតិ, តតោ បរំ បន បក្ខិត្តំ ខាយិតេ និមិត្តេ ទុក្កដមេវាតិ ទស្សេន្តោ អាហ “តតោ បរំ ថុល្លច្ចយំ នត្ថី”តិ។ អថ វា យេភុយ្យេន ខាយិតំ នាម ចត្តារោ ក្ខាយិតមុខាទីនំ វត្ថុសុ កោដ្ឋាសេសុ ទ្វេ កោដ្ឋាសេ អតិក្កម្ម យាវ តតិយកោដ្ឋាសស្ស បរិយោសានា ខាទិតំ, តតោ បរំ បន តតិយកោដ្ឋាសំ អតិក្កម្ម យាវ ចតុត្ថកោដ្ឋាសស្ស បរិយោសានា ខាទិតំ ទុក្កដវត្ថូតិ វេទិតព្វំ។ យថាវុត្តវិនិច្ឆយេន វេទិតព្វន្តិ “យំ យេភុយ្យេន

អក្កាឃិត”ត្តិអាឌិចឆតេតា៝ “ឃឌីបិ តិមិត្តំ ឞត្ថុេឞា ឈាឃិតត្តិអាឌិ ឞត្តុំ ឌឹចយាតកាឞទឹរេយច ឞត្តាឃ ទុត្តុ”ត្តិ យហាកណ្ហិបេឌ ទុត្តុំ៝ េកាតខិ បត “តំ ចិយំឞិត្វា កេហតត្ថា”ត្តិ លិលិតំ៝ កិេយត្វ ចិយំឞិតត្តុំ ឌឹចយាតកាឞទឹរេឞ្យច អឆិកតត្វា យតាឞទឹេទ លត្កុយាតឞ្យ ចិតិឆ្ឋឃឞ្យ ចិឞុំ ចក្កុយាតត្វា ច៝ េតេតច យាតិកាដ្ឋកថាឃយ្បិ (កច្ឆា៝ អដ្ឋ៝ បេឆយបិរាឌិកចណ្ណូតា) –

“ឌឹចយាតកាឞទឹរឞ្យ ទុត្តប្យកាេទ យេក្កុ ឞេចបិ តចាឌឹតិ អតចេឞេឞត្វា ឞត្ថុេឞា លិេត្ថ តិមិត្តឞណ្ឌាតយត្តំ បត្ថាឃតិ, តត្វ អត្តុយេឞា អដ្ឋានេត ដ្ឋិកំ អតដ្ឋកាឃប្យឞាឌ បឹឡអកំ ចា ចយុ្លិលំ ចា បេចេឞត្តុឞ្យបិ េឞចតខិេត្តុ ឞតិ បិរាឌិកំ, តដ្ឋកាឃប្យឞាឌ ឞុក្កបឹឡអកំ ចា យតចយុំ ចា េលិយំ ចា បេចេឞត្តុឞ្យ ឌ្យក្កដ៝ ឞេច តិមិត្តឞណ្ឌាតយត្តយ្បិ អតចេឞេឞត្វា ឞត្ថុេឞា យេក្កា ដ្ឋប្យាឌិេតា, តត្វ ដ្ឋបក្កុយេតា ចលាឞេឌ្ឋបេចេឞត ទុល្លច្ចឃ”ត្តិ –

ឌឹចយាតកាឞទឹរឞ្ហិេឃច ឃឆាទុត្តចិតិឆ្ឋេឃា ឌឞ្យិេតា៝

ឞត្ថុេឞា ឈាឃិតត្តិ តិមិត្តប្យេឆេឞ ឆាហិដ្ឋិតំ លចិចយុំ ឞត្ថុេឞា លិត្តិត្វា េឞាលាឞិក្កាលិឌឹហិ ឈាឃិតាឞឌិឞំ កតំ៝ េតេតចាហ “លចិចយុំ តត្វឹ”តិ៝ តិមិត្តយំឞឞ្យ បត អត្តុត្តេទ លចិចយុឞ្យ ច ចិឌ្ឋយាតត្វា “តិមិត្តឞណ្ឌាតំ បត្ថាឃតី”តិ ទុត្តុំ៝ េតេតចាហ “បេចឞតំ ឌាឃតី”តិ៝ តិមិត្តឞណ្ឌាតំ បតអតចេឞេឞត្វាតិ តិមិត្តាកាេទត ឋិតំ លចិចយុយំឞាឌិ អតចេឞេឞត្វា៝ ឌឹចយាតកាឞទឹេទ លត្កុយាតចិេឞឞំ ឌេឞ្យត្វា ឡាឆាតិ យតាឞទឹេទ លត្កុយាតចិេឞឞំ ឌេឞ្យេត្តា អាហ “យតាឞទឹេទ បតា”តិអាឌិ៝

យតុឞ្យាតំ ឌឹចយាតកាឞទឹេទតិអាឌិតា បត អក្កិអាឌេឃាបិ ចលាឞដ្ឋុហំ កឆ្ឋុតិ ចេលាត ឲកបទិេឆ្ឋឌំ កត្វា អក្កិអាឌឹឞុបិ ទុល្លច្ចឃំ ទុត្តុំ៝ េតឞច្ចា ចលាឞដ្ឋុេហា “តចដ្ឋាេទា យហាចេណា”តិ (យិ៝ ប៝ ១៝៩៝១) ឲចយាឌិឞុត្តាតុឞាេទត េចឌិតេត្តា៝ តិរឆ្ឋាតកាតាតំ អក្កិកណ្ហចេលាឞុ ឌ្យក្កដំ បត អដ្ឋកថាប្យាេលាត កេហតត្តុំ៝ ឃថា ហិ យតុឞ្យាឃតុឞ្យតិរឆ្ឋាតកេតឞុ ចឆ្ចយក្កុបឞ្យាចយក្កុយុតាតំ បិរាឌិកចត្ទុកាេច តាតាកាេទលំ តត្វិ, ឲចំ អក្កិអាឌឹតយ្បិ ទុល្លច្ចឃាឌិចត្ទុកាេច តិត្តាតាកាេទលាត កចិតត្តុំ៝ ចេលា ទុល្លច្ចឃច្ចា “អយេក្កុត អយក្កុំ បេចេឞតិ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចឃឞ្យា”តិ (បិរា៝ ៩៩) ឞាយត្ថុេតា ទុត្តុំ, ត បត “យតុឞ្យាត”ត្តិ ចិេឞឞតំ អត្ថិ៝ ឃឌិ ច តិរឆ្ឋាតកាតាតំ ចេលាឞុ ទុល្លច្ចេឃត ត កចិតត្តុំ, បតក្កុយុលយណ្ហុកាឞ្យ យុលឞណ្ឌាេត ចលាឞេឌ្ឋបេតា ទុល្លច្ចឃំ ត ចត្តុត្តុំ, ទុត្តច្ចា, តឞ្វា អដ្ឋកថាចទិយា ឲេចត្វ បយាលំ៝ កកចេតា អធិប្បាយត្ថុេតា ហិ អដ្ឋកថាចទិយា៝ េតេតច ទុត្តុ “ឡុេឆ្ឋត ឌេយុា ចិតេឃា ច ទុេត្វា, េឃា តឞ្យ ឞុេត្តហិ តេឆច ឆាេតា”តិអាឌិ (បិរា៝ អដ្ឋ៝ ១៝)៝ យតុឞ្យាតត្តិ ឡាឆ្ចិឞុទិឞបណ្ឌ្ចិកាកេតាញ្ជូតកាតំ ឞាយត្ថុេតា ទុត្តុំ៝ ចត្តិេកាេឞឞ្ងុតិ ចត្តិឞុេដឞុ ឞុទិឞាតំ អដ្ឋាតេកាេឞឞុ៝ យតាឞទឹទំ ឃាច ដ្ឋ្ចយាតកាឌិកាេចត កុចិតំ ត េហាតិ, តាច អល្លឞទឹទត្តិ េចឌិតត្តុំ៝ េតតាហ – “ឃឌា បត ឞទឹទំ ដ្ឋ្ចយាតកំ េហាតី”តិអាឌិ៝ បិរាឌិកចត្ទុច្ចា ទុល្លច្ចឃចត្ទុច្ចា ចិឌហតីតិ ឲត្វ បិរាឌិកចត្ទុកាចំ ទុល្លច្ចឃចត្ទុកាចច្ចា ចិឌហតីតិ អេត្វា េចឌិតេត្តា៝ យតាតំ តិរឆ្ឋាតកាតាតត្តិ ឞត្ថុេត្តា៝

េយចុតទាេកាត ចត្តិេកាឞំ បេចេឞត្តុឞ្យ ទុល្លច្ចឃំ ទុត្តត្តិ អាហ “បត្តិេកាឞំ អប្យេចេឞេត្តា”តិ៝ ឡាត្តិឃា អប្យេចេឞេត្តាតិ ឡាត្តិឃា តិមិត្តំ អប្យេចេឞេត្តា៝ អប្យេចេឞេត្តាតិ ច បេចឞតាធិប្បាឃឞ្យ អកាចំ ឌេឞ្យតិ៝ បេចឞតាធិប្បាេឃត ឆាហិ លុបត្តុឞ្យ បត េយចុតឞ្យ បុត្ថុបេឃាកត្វា ឌ្យក្កដេតច កចិតត្តុំ៝ តិមិេត្តុត តិមិត្តំ លុបតិ, ទុល្លច្ចឃត្តិ ឡាឌំ “ត ច, កិក្កុេច, ទត្តុចិេត្តុត អដ្ឋាតំ លុបិតត្តុំ, េឃា លុេបឃ្យ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចឃឞ្យា”តិ (យហាច៝ ១៥១) ឡាយឞ្យ ឞុត្តឞ្យ ចេឞត ទុត្តុំ៝ តត្វ ច េកាឞច្ចិ អត្ថាចាបិ អត្វចិកប្យឞ្យ ចិឆិ ឌេឞ្យេត្តា “យហាអដ្ឋកថាឃំ បតា”តិអាឌិយាហ៝ តត្វ កិច្ចាបិ “កត្វា យហាអដ្ឋកថំ ឞទឹទ”ត្តិ (បិរា៝ អដ្ឋ៝ ១៝កត្វាទម្ភកថា) ទុត្តុំ, តថាបិ េឞឞអដ្ឋកថាឞុ “េយចុតទាេកាត យុេលតា”តិ ចេចតឞ្យ អកាចំ ឌេឞ្យតុំ “យហាអដ្ឋកថាឃំ បតា”តិ ទុត្តុំ៝ “អដ្ឋានេតតា”តិ អទុត្តុត្វា “អចិេឞេឞតា”តិ ទុត្តុំ៝

ឡាឌាតិ យហាអដ្ឋកថំ បិឡុឡាឃា ឞំឞត្តិត្វា ឌេឞ្យេត្តា “ឃំ តាច យហាអដ្ឋកថាឃ”ត្តិអាឌិយាហ៝ ឡាតទចា ហិ ឌ្យក្កដំ ឞិឃាតិ បកតិយុេលត លុបត្តុឞ្យ ចិឞាលាឌិក្កុហេលា ចិឃ ឌ្យក្កដំ ឞិឃា៝ ឲចំ យហាអដ្ឋកថំ បិឡុឡាឃា ឞំឞត្តិត្វា ឡាឌាតិ តត្វ េកាឞច្ចិ អត្ថាចា អត្វចិកប្បំ ឌេឞ្យេត្តា “េកាចិ បតា”តិអាឌិយាហ៝ ឞញ្ញាឌិេឞេឞាតិ កាឃឞំឞក្កុឞិក្កាបេឆត ឞញ្ញាឌិេឞេឞា៝ ទុត្តតេឃតចាតិ េយចុតទាេកតេច៝ “តិមិត្តយុេលតា”តិ ទុត្តត្តា តិរឆ្ឋាតកតិត្តិឃា បឞ្យាចយក្កុំ េយចុតទាេកាត បកតិយុេលត លុបត្តុឞ្យ ឌ្យក្កដត្តិ េចឌិតត្តុំ៝ កាឃឞំឞក្កុទាេកាត ឌ្យក្កដត្តិ តិមិត្តយុេលត ចា បកតិយុេលត ចា កាឃឞំឞក្កុទាេកាត លុបត្តុឞ្យ ឌ្យក្កដេយច៝

ឲក្ខតឞត្តុតិឆ្ឋិឞតចត្ទុក្កកថាចណ្ណូតា តិដ្ឋិតា៝

ឞត្វតចត្ទុក្កេកឌកថាចណ្ណូតា

៩១-១៝បដិបត្តុកាឞ្យាតិ អាេឆ្ឋចិបឞ្យាកាឞ្យ៝ ដ្ឋបិឌិត្តុកត្តិ កាឃិត្តិឃំ ឞត្តាឃ ទុត្តុំ៝ ដ្ឋបិឌិត្តុេកាត ចុឞតីតិ ដ្ឋបិឌិត្តុេកាត ចុឞិឃតិ ឈដ្ឋីឃតីតិ ឲចំ កយុតិ ឃ-កាេទលិេបត អេត្វា េចឌិតេត្តា៝ អឆ ចា ឲចំ កេទាេត្តា កិច្ចិ ដ្ឋបិឌិត្តុកំ ដ្ឋបិឌិត្តុេកាត ត ចុឞតិ ត ឈេដ្ឋតីតិ ឲចេយត្វ អេត្វា ឌេដ្ឋេត្តា៝ េលឞំ ឌ្វេឆ្ឋឞ្យត្តិតិ េលឞំ ឞយុដ្ឋេឞបឞ្យត្តិ, បទិកេប្យឞ្យត្តិតិ ទុត្តុំ េហាតិ៝ ឞត្វតាឌិេកឌហិ កិត្តិត្វាតិ ឞត្វតាឌិចិេឞឞេតហិ ចិេឞេឞត្វា, ឞត្វតាឌឹហិ ចត្វុហិ េឃាេឌត្វាតិ ទុត្តុំ េហាតិ៝

ឞត្វតាឃាតិ ឲកេឌេឞ ឞយុទាឃេចាហាេទា “បេជ ឌេឆ្ឋា”តិអាឌឹឞុ ចិឃ៝ តថា ហិ បេដឞ្យ ឲកេឌេឞបិ ឌេឆ្ឋ “បេជ ឌេឆ្ឋា”តិ េចាហទត្តិ , ឲចំ ឡាត្តិឃា ចឆ្ចយក្កាឌឹឞុ កិឞ្ចិច្ចិ យេក្កុ ឞត្វេត ឡាត្តិ “ឞត្វតា”តិ ទុច្ចតិ៝ េតតាហ “ឞត្វតា តាយា”តិអាឌិ៝ ចត្វាឌឹតិ អេត្តា អប្យេចេឞត្វា ឆាហិ ឌេបត្វា ឆាត្តតំ ឞត្តាឃ “បលិេចេឌត្វា”តិ ទុត្តុំ៝ ឲកេឌេឞ ឞយុទាឃេចាហាទចេឞេតច កិក្កុបិ “ឞត្វេតា”តិ ទុច្ចតីតិ អាហ “ឞត្វេតា តាយា”តិអាឌិ៝ ឃត្តុេកា បចិេដ្ឋតិ តិលឞលយេត្តុ បចិេដ្ឋ៝ អក្កិអាឌិយ្បឞត្វេតបិ ឃឆាចត្ទុកេយចាតិ អាហ “ទុល្លច្ចឃេក្កុេត្តុ ទុល្លច្ចឃំ, ឌ្យក្កដេក្កុេត្តុ ឌ្យក្កដេយច េហាតី”តិ៝

ហាល៉ំ ឈេដ្ឋត្តស្ស ទុក្កដន្តិ ព្ពត្តិតិបិត្តស្ស អត្ថោ ហាល៉ំ បទេចសេត្វា សយតល៉ំ អតិរិត្តំ ចា ហាល៉ំ ឈេដ្ឋត្តស្ស ទុក្កដំ បទេចសាកាចតោ សទេ បត ព្រាសក៉ំ អត្ថោ បចិសិត្វា ឋិតំ ហាល្យកេយេច អក្កដារេតត ល្យបតិ, បិរាឌិកេយេចៈ តស្ស តលត្តិ ចេឡ្យតឡអាឌិកស្ស អត្ថោតល៉ៈ ចិតិតចត្ត្វស្ស "តេត តេហ បត សយេឃត អញ្ញាតតោរា កិក្ខ សិចផិក៉ំ កត្វា លិត្តសិំ បឃ្សិត្វា ចដ្ដកតោ យុតេ អដ្ឋបត្តំ អក្កដាតំ បទេចតេសិៈ តស្ស ក្យក្កដ្ឋំ អនេហាសិ...តប... អតាបត្តិ កិក្ខ បិរាឌិកស្ស, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា"តិ ទុត្តត្តា តស្ស សុត្តស្ស អត្ថលិយេតោ "អាកាសកតេយេច កត្វា បទេចសេត្វា តិហតតិ, ទុក្កដ"ន្តិ (បិរាៈ លិ៦) ទុត្តំៈ ឌាហិន្ទ ហាល្យកោតិ អត្ថោបចេសិតចេល្យបញ្ញាឌិកស្ស ឌាហិ តិក្ខត្តហាល្យកោៈ យេឆុតរាកោត ព្ពត្រ្ទឃឌាន្ទអាតិត្រ្ទឃឌាន្ទសត្ថាតេតស្ស ឃត្វ កត្វចិ ស្តបក្កយត្តស្ស ត សក្កា អតាបត្តិឃា កចិត្យត្តិ "ទុក្កដយេចា"តិ ទុត្តំៈ តេតេតច ចិតិតចត្វយិព្យ អដ្ឋិកោស្ស ស្តបក្កយត្តស្ស ទុក្កដំ ទុត្តំៈ

សត្វតចត្យក្កនេកនកចាចណ្ណនា និដ្ឋិតាៈ

រាឌបន្ទត្តិកាឌិចត្យក្កនេកនកចាចណ្ណនា

៦៥ៈ សាយញ្ញាដោតតាឃ បកោលោតោ ចិសេសចិតិទ្ធយោតិ អាហ "ឆុត្តាតិ យេឆុតុបសំហិតលិន្ទាបសុតា"តិអាឌិៈ ព្ពគាតិ សាយញ្ញាតោបិ អត្វសម្ពុចំ ឥតស្សេត្ថា "ព្ពត្តិត្ឋុត្តសុរាត្ឋុត្តាគតោឃា ចា"តិ អាហៈ ហគឃត្តិ ហគឃយំសិៈ

សព្ពាការេត ចត្យក្កនេកនកចាចណ្ណនា និដ្ឋិតាៈ

អាបត្តាតាបត្តិចារចណ្ណនា

៦៦ៈ បដិញ្ញាករណំតត្ថីតិ ឋុដ្ឋិតញ្ញាកាចតោៈ ត ហិ ទ្ធសកោ "តេកត ចិតេត្តត ចិតិក្កយំ អកាសិ, ដាតិត្វា អកាសិ, ស្តដាហ្ស អដាតិត្វា"តិ ឲុចំ បុច្ឆាឃ អរហតិៈ តតេត្វចាតិ តេចសាលិឃំ យហាចតេត ឲុចៈ សញ្ញដ្ឋកតត្តិ គតេបត្វា តោសលិយគត្តតហាត ឃំសចិតិឃ្យត្តដ្ឋាតត្ថោច ឆន្ទស្យក្ខចយ្វញ្ញា ស្តគយិច តេលឌិន្ទ្ធ អចតេសសញ្ញាសទិរ ឡ្យាតេបត្វា ឋិតំៈ សទិរកេឃ្យាឌិតិតិ អាទិ-សត្វេត អក្ខិតំ បិតចណ្ណាឌិ សក្ខល្យាតិៈ បិត្តតោកាសតោ ឋិតត្តិ ហគឃបបញ្ញាសាតំ អត្ថតេរ ឃកតយំសំ តិស្សាឃ បតិដ្ឋិតោ យហារោកាសាតកិតោកាសសឌិតេស បិត្តតោកាតេស ឋិតំៈ ក្យបិតោតិ បិត្តតោកាសតោ ចលិត្វា ឌាហិ តិក្ខត្តាៈ

ចិស្សដ្ឋចិតេត្តាតិ ចិស្សដ្ឋបកតិចិតេត្តាៈ ឃក្ខយត្តកោតិ ឃក្ខា កិរ ឃស្ស ចិត្តំ លិបិត្យកាយា ហោត្តិ, តស្ស តេសតយុល៉ំ តិតេលិគេរំ សុរត្តហត្វបិឌំ យហាសឹសំ បដ្ឋលិតតេត្តំ គេរចំ ចា អត្តកាចំ តិម្ពិតិត្វា គតេស្សត្តិ, គេរចំ ចា សត្វំ សារេចត្តិ, កតេឆត្តតេស្សច ចា យុតេលត ហត្វំ បក្ខិបិត្វា ហគឃយំសំ យន្ទត្តិ, តេតត តេសា សតេត្តា ស្តយ្ខត្តកោ តោហាតិ លិត្តចិតេត្តាៈ តេតេតចាហ "គេរចាតិ ចា អារយ្យណាតិ គតេស្សត្វា"តិអាឌិៈ តត្វ គេរចាតិតិ គស្សតយតេត្តតេតច សត្តាតំ គឃំ លទ្ធិតត្តំ តេលិយហំសំ ស្តប្យាគេត្យំ សយត្វាតិៈ តិទ្ធយេច ស្តយ្ខត្តកោ តោហាតីតិ ឃស្ស បិត្តតោកាសតោ បិត្តំ ចលិត្វា ឌាហិ តិក្ខត្តំ តោហាតិ, តំ សន្ទាឃ ទុត្តំៈ ឃស្ស បត បិត្តំ ចលិត្វា បិត្តតោកាសតេឃច ឋិតំ តោហាតិ ឌាហិ អតិក្ខត្តំ, តេសា អត្ថរត្ថរា សញ្ញា បដិលភតិ, ត តិទ្ធយេច ស្តយ្ខត្តកោ តោហាតីតិ តេចឌិតញ្ញាំ ឌាត្វាតិ សញ្ញាបដិលេគេត ដាតិត្វាៈ អឆិយត្តាឃាតិ អឆិកប្យាយាលាឃៈ

អាបត្តាតាបត្តិចារចណ្ណនា និដ្ឋិតាៈ

បគកាដតិឃចណ្ណនា និដ្ឋិតាៈ

បកិណ្ណកកចាចណ្ណនា

បកិណ្ណកត្តិ តេចាយិស្សកតឃំៈ សមុដ្ឋានត្តិ ស្តប្យត្តិការណំៈ កិរិឃាតិអាឌិ តិគស្សតយត្តំ, អកិរិឃាឌិតយ្យិ សក្កតោហា គដ្ឋតេញ្ញាៈ តេចគតាឃាតិ សហតឃាតោ ករណចចតំ, តេចគតាឃ សហ ក្យសលញ្ញាតិ ទុត្តំ តោហាតិៈ សញ្ញសក្ខាហកចតេសតាតិ សតេញ្ញសំ សិក្ខាបគាតំ សក្ខាហកចតេសតៈ ល សិក្ខាបគសមុដ្ឋានាតីតិ ការោឃា ចាចា ការចាចា ការចិត្តំ ចាចាចិត្តំ ការចាចាចិត្តន្តិ ឲុចំ ទុត្តាតិ ល អាបត្តិសមុដ្ឋានាតិៈ អាបត្តិតេឃច ហិ សិក្ខាបគសឹតេសត ទុត្តាៈ សមុដ្ឋានាគតោឃា ហិ អាបត្តិឃា តោហាត្តិ, ត សិក្ខាបគស្ស, ព្ពតេឃស្ស បត លស្ស សមុដ្ឋានេតស្ស បុរិយាតិ តីណិ អចិត្តកាតិ, បច្ឆិយាតិ សចិត្តកាតិៈ តេតស្ស ឲុតេកត ចា ទ្វិហិ ចា តីហិ ចា ចត្យហិ ចា លហិ ចា សមុដ្ឋានេតហិ អាបត្តិតោឃា សមុដ្ឋហត្តិ, បញ្ចសមុដ្ឋានា អាបត្តិ តាឃ តត្វិៈ តត្វ ឲុកសមុដ្ឋានា ចត្យតេត្វត ច បញ្ចមេយត ច លដ្ឋេត ច សមុដ្ឋានេតត សមុដ្ឋាតិ, ត អញ្ញោតៈ ទ្វិសមុដ្ឋានា បឋមចត្យតេត្វហិ ច ទុតិឃបញ្ចមេយហិ ច តតិឃលដ្ឋេហិ ច ចត្យត្វលដ្ឋេហិ ច បញ្ចមលដ្ឋេហិ ច សមុដ្ឋានេតហិ សមុដ្ឋាតិ, ត អញ្ញោហិៈ តិសមុដ្ឋានា បឋមេហិ ច តីហិ, បច្ឆិមេហិ ច តីហិ សមុដ្ឋានេតហិ សមុដ្ឋាតិ, ត អញ្ញោហិៈ ចត្យសមុដ្ឋានា បឋមតតិឃចត្យត្វលដ្ឋេហិ ច ទុតិឃតតិឃបញ្ចមលដ្ឋេហិ ច សមុដ្ឋានេតហិ សមុដ្ឋាតិ, ត អញ្ញោហិៈ លសមុដ្ឋានា លហិបិ សមុដ្ឋាតិៈ

សិក្ខាបគំ តាឃ អត្វិ លសមុដ្ឋានត្តិ ឲុត្វាបិ សិក្ខាបគសឹតេសត អាបត្តិ ទុត្តាតិ តេចឌិតញ្ញាៈ តេតេតច ចក្ខតិ "សញ្ញតេញ្ញាតំ អាបត្តិឃំ ឃុដ្ឋតិ, សិក្ខាបគសឹតេសត បត សញ្ញអដ្ឋកថាស្ស គេសតា អារុឡ្ហា"តិៈ កាឃាឌីហិ លហិ សមុដ្ឋាតំ ស្តប្យត្តិ, ល ចា សមុដ្ឋានាតិ ឲុតស្សាតិ លសមុដ្ឋានំៈ អត្វិ ចត្យសមុដ្ឋានត្តិ ការោឃា កាឃចាចា កាឃចិត្តំ កាឃចាចាចិត្តន្តិ ព្ពយាតិ ចត្តារិ, ចាចា កាឃចាចា ចាចាចិត្តំ កាឃចាចាចិត្តន្តិ ព្ពយាតិ ចា ចត្តារិ សមុដ្ឋានាតិ ឲុតស្សាតិ ចត្យសមុដ្ឋានំៈ អត្វិ តិសមុដ្ឋានត្តិ ការោឃា ចាចា កាឃចាចាតិ ព្ពយាតិ តីណិ, កាឃចិត្តំ ចាចាចិត្តំ កាឃចាចាចិត្តន្តិ ព្ពយាតិ ចា តីណិ សមុដ្ឋានាតិ ឲុតស្សាតិ តិសមុដ្ឋានំៈ ទ្វិសមុដ្ឋានំ ឲុកសមុដ្ឋានញ្ច សមុដ្ឋានសីសចតេសត គតេស្សត្វា "អត្វិ កឋិនសមុដ្ឋាន"ន្តិអាឌិយាហៈ តេរស ហិ សមុដ្ឋានសីសាតិ បឋមបិរាឌិកសមុដ្ឋានំ អឌិន្នាគានសមុដ្ឋានំ សញ្ចរិត្តសមុដ្ឋានំ

សមនុភាសនសមុដ្ឋានំ កថិនសមុដ្ឋានំ ឯឡកលោមសមុដ្ឋានំ បទសោធម្មសមុដ្ឋានំ អទ្ធានសមុដ្ឋានំ ថេយ្យសត្ថសមុដ្ឋានំ ធម្មទេសនាសមុដ្ឋានំ ភូតារោចនសមុដ្ឋានំ ចោរិវុដ្ឋាបនសមុដ្ឋានំ អននុញ្ញាតសមុដ្ឋានន្តិ។

តត្ថ “អត្ថិ ឆសមុដ្ឋាន”ន្តិ ឥមិនា សញ្ចរិត្តសមុដ្ឋានំ វុត្តំ។ “អត្ថិ ចតុសមុដ្ឋាន”ន្តិ ឥមិនា បន អទ្ធានសមុដ្ឋានំ អននុញ្ញាតសមុដ្ឋានញ្ច សង្គហិតំ។ យញ្ហិ បឋមតតិយចតុត្ថឆដ្ឋេហិ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ អទ្ធានសមុដ្ឋានំ។ យំ បន ទុតិយតតិយបញ្ចមឆដ្ឋេហិ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ អននុញ្ញាតសមុដ្ឋានំ។ “អត្ថិ តិសមុដ្ឋាន”ន្តិ ឥមិនា អទិន្នាទានសមុដ្ឋានំ ភូតារោចនសមុដ្ឋានញ្ច សង្គហិតំ។ យញ្ហិ សចិត្តកេហិ តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ អទិន្នាទានសមុដ្ឋានំ។ យំ បន អចិត្តកេហិ តីហិ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ ភូតារោចនសមុដ្ឋានំ។ “អត្ថិ កថិនសមុដ្ឋាន”ន្តិអាទិនា បន អវសេសសមុដ្ឋានសីសេន ទ្វិសមុដ្ឋានំ ឯកសមុដ្ឋានញ្ច សង្គណ្ហាតិ។ តថា ហិ យំ តតិយឆដ្ឋេហិ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ កថិនសមុដ្ឋានន្តិ វុច្ចតិ។ យំ បឋមចតុត្ថេហិ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ ឯឡកលោមសមុដ្ឋានំ។ យំ ឆដ្ឋេនេវ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ ធុរនិក្ខេបសមុដ្ឋានំ, សមនុភាសនសមុដ្ឋានន្តិបិ តស្សេវ នាមំ។ អាទិ-សទ្ទសង្គហិតេសុ បន បឋមបារាជិកសមុដ្ឋានបទសោធម្មថេយ្យសត្ថធម្មទេសនាចោរិវុដ្ឋាបនសមុដ្ឋានេសុ យំ កាយចិត្តតោ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ បឋមបារាជិកសមុដ្ឋានំ។ យំ ទុតិយបញ្ចមេហិ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ បទសោធម្មសមុដ្ឋានំ។ យំ ចតុត្ថឆដ្ឋេហិ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ ថេយ្យសត្ថសមុដ្ឋានំ។ យំ បញ្ចមេនេវ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ ធម្មទេសនាសមុដ្ឋានំ។ យំ បញ្ចមឆដ្ឋេហិ សមុដ្ឋាតិ, ឥទំ ចោរិវុដ្ឋាបនសមុដ្ឋានន្តិ វេទិតព្វំ។

ឯវំ សមុដ្ឋានសីសេន សព្វសិក្ខាបទានិ តេរសធា ទស្សេត្វា ឥទានិ កិរិយាទិវសេន បញ្ចធា ទស្សេន្តោ “តត្ថាបិ កិញ្ចិ កិរិយតោ សមុដ្ឋាតី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ កិញ្ចីតិ សិក្ខាបទសីសេន អាបត្តិំ វទតិ។ តញ្ហិ យា កាយេន វា វាចាយ វា បថវីខណនាទីសុ វិយ វីតិក្កមំ ករោន្តស្ស ហោតិ, អយំ កិរិយតោ សមុដ្ឋាតិ នាម។ យា កាយវាចាយ កត្តព្វំ អករោន្តស្ស ហោតិ បឋមកថិនាបត្តិ វិយ, អយំ អកិរិយតោ សមុដ្ឋាតិ នាម។ យា ករោន្តស្ស ច អករោន្តស្ស ច ហោតិ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ហត្ថតោ ចីវរបដិគ្គហណាបត្តិ វិយ, អយំ កិរិយាកិរិយតោ សមុដ្ឋាតិ នាម។ យា សិយា ករោន្តស្ស ច សិយា អករោន្តស្ស ច ហោតិ រូបិយបដិគ្គហណាបត្តិ វិយ, អយំ សិយា កិរិយតោ សិយា អកិរិយតោ សមុដ្ឋាតិ នាម។ យា សិយា ករោន្តស្ស ច សិយា ករោន្តស្ស ច អករោន្តស្ស ច ហោតិ កុដិការាបត្តិ វិយ, អយំ សិយា កិរិយតោ សិយា កិរិយាកិរិយតោ សមុដ្ឋាតិ នាម។

ឥទានិ សព្វសិក្ខាបទានិ សញ្ញាវសេន ទ្វិធា កត្វា ទស្សេន្តោ “តត្ថាបិ អត្ថិ សញ្ញាវិមោក្ខ”ន្តិអាទិមាហ។ សញ្ញាយ អភាវេន វិមោក្ខោ អស្សាតិ សញ្ញាវិមោក្ខំ, មជ្ឈេបទលោបសមាសោ ទដ្ឋព្វោ។ យតោ ហិ វីតិក្កមសញ្ញាអភាវេន មុច្ចតិ, ឥទំ សញ្ញាវិមោក្ខន្តិ វុច្ចតិ។ ចិត្តង្គំ លភតិយេវាតិ កាយចិត្តាទិសចិត្តកសមុដ្ឋានេហេវ សមុដ្ឋហនតោ។ “លភតិយេវា”តិ អវធារណេន នោ ន លភតីតិ ទស្សេតិ។ តស្មា យំ ចិត្តង្គំ លភតិ, ន លភតិ ច, តំ “ឥតរ”ន្តិ វុត្តំ ឥតរ-សទ្ទស្ស វុត្តបដិយោគិវិសយត្តា។

បុន សព្វសិក្ខាបទានិ ចិត្តវសេន ទ្វិធា ទស្សេន្តោ “បុន អត្ថិ សចិត្តក”ន្តិអាទិមាហ។ យំ សហេវ ចិត្តេន អាបជ្ជតីតិ យំ សចិត្តកេនេវ សមុដ្ឋានេន អាបជ្ជតិ, នោ អចិត្តកេន។ វិនាបីតិ អបិ-សទ្ទេន សហាបិ ចិត្តេន អាបជ្ជតីតិ ទស្សេតិ។ យញ្ហិ កទាចិ អចិត្តកេន, កទាចិ សចិត្តកេន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ, តំ អចិត្តកន្តិ វុច្ចតិ។ ឯត្ថ ច សញ្ញាទុកំ អនាបត្តិមុខេន, សចិត្តកទុកំ អាបត្តិមុខេន វុត្តន្តិ ឥទមេតេសំ នានាករណន្តិ វេទិតព្វំ។

លោកវជ្ជទុកស្ស ហេដ្ឋា វុត្តលក្ខណត្តា តំ អតិក្កមិត្វា ឥទានិ សព្វសិក្ខាបទានិ កម្មវសេន ទ្វិធា, កុសលាទិវសេន វេទនាវសេន ច តិធា ហោន្តីតិ ទស្សេន្តោ “កម្មកុសលវេទនាវសេនា”តិអាទិមាហ។ ឯត្ថ បន កិញ្ចាបិ អដ្ឋកថាសុ អាគតនយេន កាយកម្មំ វចីកម្មន្តិ កម្មវសេន ទ្វិធា វុត្តំ, តិកមេវ បន ទស្សេតុំ វដ្ដតិ។ សព្វំ ហិ សិក្ខាបទំ កាយទ្វារេ អាបជ្ជិតព្វតោ វចីទ្វារេ អាបជ្ជិតព្វតោ កាយវចីទ្វារេ អាបជ្ជិតព្វតោ ច តិវិធំ ហោតិ។ តេនេវ មាតិកដ្ឋកថាយំ (កង្ខា. អដ្ឋ. បឋមបារាជិកវណ្ណនា) វុត្តំ “សព្វំ កាយកម្មវចីកម្មតទុភយវសេន តិវិធំ ហោតិ។ តត្ថ កាយទ្វារេ អាបជ្ជិតព្វា កាយកម្មន្តិ វុច្ចតិ, វចីទ្វារេ អាបជ្ជិតព្វា វចីកម្មន្តិ វុច្ចតិ, ឧភយត្ថ អាបជ្ជិតព្វា កាយកម្មវចីកម្ម”ន្តិ។ តតោយេវ ច អទិន្នាទានសិក្ខាបទាទីសុ កាយកម្មវចីកម្មន្តិ តទុភយវសេន ទស្សិតំ។

អត្ថិ បន សិក្ខាបទំ កុសលន្តិអាទិនា អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តោ កុសលចិត្តសមង្គី វា អាបជ្ជតិ អកុសលចិត្តសមង្គី វា អព្យាកតចិត្តសមង្គី វាតិ ទស្សេតិ, ន បន កុសលាបិ អាបត្តិ អត្ថីតិ។ ន ហិ កុសលា អាបត្តិ នាម អត្ថិ “អាបត្តាធិករណំ សិយា អកុសលំ សិយា អព្យាកតំ, នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិ (បរិ. ៣០៣) វចនតោ។ ទស កាមាវចរកិរិយចិត្តានីតិ ហសិតុប្បាទវោដ្ឋព្វនេហិ សទ្ធិំ អដ្ឋ មហាកិរិយចិត្តានិ។ ទ្វិន្នំ អភិញ្ញាចិត្តានំ អាបត្តិសមុដ្ឋាបកត្តំ បញ្ញត្តិំ អជានន្តស្ស ឥទ្ធិវិកុព្វនាទីសុ ទដ្ឋព្វំ។ យំ កុសលចិត្តេន អាបជ្ជតីតិ យំ សិក្ខាបទសីសេន គហិតំ អាបត្តិំ កុសលចិត្តសមង្គី អាបជ្ជតិ។ ឥមិនា បន វចនេន តំ កុសលន្តិ អាបត្តិយា វុច្ចមានោ កុសលភាវោ បរិយាយតោវ, ន បរមត្ថតោតិ ទស្សេតិ។ កុសលចិត្តេន ហិ អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តោ សចិត្តកំ អចិត្តកំ វា សិក្ខាបទវីតិក្កមាការប្បវត្តំ រូបក្ខន្ធសង្ខាតំ អព្យាកតាបត្តិំ អាបជ្ជតិ។ ឥតរេហិ ឥតរន្តិ ឥតរេហិ អកុសលាព្យាកតចិត្តេហិ យំ អាបជ្ជតិ, តំ ឥតរំ, អកុសលំ អព្យាកតញ្ចាតិ អត្ថោ។ ឥទញ្ច អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តោ អកុសលចិត្តសមង្គី វា អាបជ្ជតិ កុសលាព្យាកតចិត្តសមង្គី វាតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ ឯវំ សន្តេបិ សព្វសិក្ខាបទេសុ កិញ្ចិ អកុសលចិត្តេនេវ កិញ្ចិ កុសលាព្យាកតវសេន ទ្វិចិត្តំ, កិញ្ចិ សព្វេសំ វសេន តិចិត្តន្តិ អយមេវ បភេទោ លព្ភតិ, ន អញ្ញោតិ វេទិតព្វំ។

តិវេទនំ ទ្វិវេទនំ ឯកវេទនន្តិ ឥទម្បិ យថាវុត្តវេទនាវសេនេវ លព្ភតិ, នាញ្ញថាតិ ទដ្ឋព្វំ។ និបជ្ជិត្វា និរោធំ សមាបន្នស្ស សហសេយ្យវសេន តទាការប្បវត្តរូបក្ខន្ធស្សេវ អាបត្តិភាវតោ “អត្ថិ អវេទន”ន្តិបិ វត្តព្វមេតំ, កទាចិ ករហចិ យទិច្ឆកំ សម្ភវតីតិ អគ្គហេត្វា យេភុយ្យវសេន លព្ភមានមេវ គហេត្វា វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ។

ឥទានិ យថាវុត្តសមុដ្ឋានាទីនិ ឥមស្មិំ សំវណ្ណិយមានសិក្ខាបទេ វិភជិត្វា ទស្សេន្តោ “ឥទំ បកិណ្ណកំ វិទិត្វា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ វិទិត្វាតិ ឥមស្ស “វេទិតព្វ”ន្តិ ឥមិនា អបរកាលកិរិយាវចនេន សម្ពន្ធោ វេទិតព្វោ។ កិរិយសមុដ្ឋានន្តិ ឥទំ យេភុយ្យវសេន វុត្តំ បរូបក្កមេ សតិ សាទិយន្តស្ស អកិរិយសមុដ្ឋានភាវតោ។ “មនោទ្វារេ អាបត្តិ នាម នត្ថីតិ ឥទម្បិ ពាហុល្លវសេនេវ វុត្ត”ន្តិ វទន្តិ។ ចិត្តំ បនេត្ថ អង្គមត្តំ ហោតីតិ បឋមបារាជិកំ កាយចិត្តតោ សមុដ្ឋាតីតិ ចិត្តមេត្ថ អាបត្តិយា អង្គមេវ ហោតិ។ ន តស្ស វសេន កម្មភាវោ លព្ភតីតិ វិញ្ញត្តិជនកវសេន កាយទ្វារេ បវត្តត្តា តស្ស ចិត្តស្ស វសេន

ធ្លយស្ស និព្ពាបនស្ស យតោពលូការតោ ន លព្ភតីតិ អត្ថោ។ និព្ពាបនស្ស ហេដ្ឋា ទុត្តតយេន បញ្ញត្តិការណតោ “ឧត្តរេត្វាតំ អាបត្តិយំ យុជ្ជតី”តិ ទុត្តំ។ ន ហិ យថាទុត្តឧបដ្ឋានានិ បញ្ញត្តិយំ យុជ្ជតិ។

បកិណ្ណកកថាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

ចិតឹតចតុ្ថចណ្ណតា

ឰងំ កិត្តិ ពចេតុកព្យតាយ បុច្ឆតិ។ ចិតឹតាតិ ចិតិច្ឆិតាតិ ចតុ្ថតិ ចិតឹតចតុ្ថតិ។ តាតិ ហិ “អាបត្តិំ ត្វំ កិក្ខុ អាបន្នោ បារាជិកំ។ អតាបត្តិ កិក្ខុ បារាជិកស្ស, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ អតាបត្តិ កិក្ខុ អវរាជិយត្តស្សា”តិអាទិតា កកចតាយេច ចិតិច្ឆិតាតិ ។ ខេតាហ “កកចតា វយំ ចិតិច្ឆិតាត”ត្តិ។ ស្តោតកាចាតិ ស្តេដ្ឋវកាចា, វក្កហកាចាតិ ទុត្តំ ហោតិ។ ចតុ្ថកាចាតិ “ខេតត ខោ បត វយយេត អញ្ញាតខោ កិក្ខុ”តិអាទិកា តិចាតចតុ្ថពីបិកា ចិតឹតចតុ្ថបិញ្ញូយេច ខេតរំ ខេតរំ ចតុ្ថតំ កត្ថតោ “ចតុ្ថកាចា”តិ ទុត្តា, ត លេគ្គោចិចិតិលក្ខណោ។ កាចាតំ ចតុ្ថ ចតុ្ថកាចាតិ ឧចំ ចា ឧត្ត អត្ថោ ឥដ្ឋត្ថោ។ ឧត្តាតិ ចិតឹតចតុ្ថស្ស ទុតិយាជីតត្តិ ទុតិយបារាជិកាជីតំ ទុតិយាជីតិ ចិតិច្ឆិតិតព្វាតីតិ ឈោរេខតព្ពំ។ សិប្បិកាតត្តិ ចិត្តការាជិសិប្បិកាតំ។ យំ បស្សិត្វា បស្សិត្វា ចិត្តការាធយោ ចិត្តកម្មាជីតិ ស្តក្កណ្ឌហ្វា កទោត្តិ, តំ “បដិច្ឆន្នកាទ្ធប”ត្តិ ទុច្ចតិ។

៩៧៕ បុរិយាតិ ឥទ្ធ ចតុ្ថតីតិ យក្កដិចតុំ ចឌ្ឍិបុត្តកចតុញ្ញា។ តាតិ បត កិច្ចាបិ អតុបញ្ញត្តិយំ អាកតាតតេច, តថាបិ កកចតា វយំ ចិតិច្ឆិតចតុ្ថកាចតោ អជិត្តាជាតាតាជីសុ អតុបញ្ញត្តិយំ អាកតាតិ ទេជកាជីចតុ្ថតិ ចិយ បុត ចិតឹតចតុ្ថស្ស បក្ខិត្តាតិ។ យជី ឧចំ “តស្ស ក្យក្កុច្ចំ អហោសី”តិ ឰងំ ចិទុខ្លេយ្យ, អតុបញ្ញត្តិយពីព្យអញ្ញោ កិក្ខុ ជិន្ហា តំ កិក្ខុ ខេចាខេសុត្តិ? វច្ចយេតំ, ខេតហិ បត កិក្ខុហិ អតុបញ្ញត្តិយំ ទុត្តតយេត ខេចាខេត្វា “តតុ, អាចុខោ, តខេចច តំ ហោតី”តិ ទុខេត្ត តស្ស ក្យក្កុច្ចំ អហោសីតិ កេហតព្ពំ។ “កកចខេតា ឧតាយត្វំ អាខេរាខេចសី”តិ ឰងច្ចា ខេតហិ កិក្ខុហិ អតុបញ្ញត្តិយំ ទុត្តតយេត កកចខេតា អាខេរាចិខេត “វច្ចំ កិខ ត្វំ កិក្ខុ យក្កដិយា ខេយចុតំ ឆយុំ បដិខេវចី”តិ កកចតា បុដ្ឋោ វយាខេតា “វច្ចំ កកចា”តិ កកចខេតា ឧតាយត្វំ អាខេរាខេចសីតិ កេហតព្ពំ។

ចឌ្ឍិបុត្តកចតុ្ថិព្យត និក្ខុ អប្បច្ចក្ខាយ ទុគ្គាល្យ អតាចិកត្វា ខេយចុតំ ឆយុំ បដិខេវចិត្វា ចិត្តយិត្វា ខេយ អាតត្តខេត្វទំ ស្តវបក្កយិត្វា បុត បព្វជ្ជំ ស្តបវយ្យខេច្ចា យាចិសុ, ខេត វត្តាយ “អដ្ឋាតខេយតំ, អាតត្ត, អតចការេវា, យំ តចាកខេតា ចឌ្ឍិតំ ចា ចឌ្ឍិបុត្តកាតំ ចា ការណោ វាចកាតំ បារាជិកំ និព្ពាបជំ បញ្ញត្តំ វឲ្យុហតេយ្យា”តិអាជី អតុបញ្ញត្តិយំ ទុត្តំ។ ខេយ បត អចិត្តយិត្វា វលិខេក្ក ជីតាខេយច ស្តប្បត្តក្យក្កុច្ចា កកចខេតា ឧតាយត្វំ អាខេរាខេចសុំ, ខេត វត្តាយ “អាបត្តិំ តុខេយ្យាកិក្ខុខេច, អាបត្តា បារាជិក”ត្តិ ឰងច ទុត្តំ។ ខោចិ បត ឰងំ អធិប្បាយំ អជាតត្តាច “អញ្ញាខេយច យក្កដិចតុ្ថ ចឌ្ឍិបុត្តកចតុ្ថ ច ចិតឹតចតុ្ថស្ស អាកត”ត្តិ ចទត្តិ។

ក្យខេវ កខេត្តត្វាតិ ក្យវតិលាតិ កខេត្តត្វា។ ខោខេវហីតិ យតុស្សខោខេវហិ។ តំ ទាកត្តិ កាយសំសក្កទាកំ។ ខាតត្វាតិ វយខេយច ខាតិត្វា។ យជី កាយសំសក្កទាខេកត ពតំ, កាយសំសក្កទាកនិព្ពាបជស្ស ចិតឹតចតុ្ថស្ស អចត្វា ឰងច ពស្មា ទុត្តត្តិ? ទុច្ចខេត – កិច្ចាបិ តំ កាយសំសក្កទាខេកត ពតំ, តស្ស បត កិក្ខុតា បារាជិកខេក្កខេត្ត កព្យបក្កយត្វា “បារាជិកំ តុ ខោ អហំ អាបន្នោ”តិ បារាជិកចិវយំ ក្យក្កុច្ចំ អហោសីតិ ឰងច ទុត្តំ។ ខេតខេតចាហ – “អតាបត្តិ កិក្ខុ បារាជិកស្ស, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្សា”តិ។

៩៨៕ អតិជស្សតីយាតិ ជិចរយិ បស្សត្តាតំ អតិត្តិកទលខេតា អតិចិយ ជស្សតខេយាក្កា។ ចណ្ណខេបិក្ខុទតាយាតិ ឧត្ត ខេបិក្ខុទតា ទុច្ចតិ ស្សត្តទការេចា, ចណ្ណស្ស ខេបិក្ខុទតា ចណ្ណខេបិក្ខុទតា, តាយ ចណ្ណខេបិក្ខុទតាយ, ចណ្ណវយព្យត្តិយាតិ អត្ថោ។ ខេបិរាណា បត ខេបិក្ខុទត្តិ វទិទំ ចទត្តិ, ចណ្ណំ ចណ្ណខេយច។ ខេតរំ យខេតត ចណ្ណច្ចា ខេបិក្ខុខេច្ចា ចណ្ណខេបិក្ខុទាតិ, ខេតរំ ការេចា ចណ្ណខេបិក្ខុទតា, តស្មា ចណ្ណខេបិក្ខុទតាយាតិ បរិសុទ្ធេត ចខេណ្ណត ខេចច វទិទវណ្ណាតវយព្យត្តិយា ចាតិ អត្ថោ។ អច ចា ចណ្ណវយព្យត្តំ ខេបិក្ខុទំ ចណ្ណខេបិក្ខុទត្តិ ស្តត្តរបជខេលិខេបិ បុព្វាបជស្ស ឥដ្ឋខេត្តា, តស្ស ការេចា ចណ្ណខេបិក្ខុទតា, តាយ ចណ្ណខេបិក្ខុទតាយ, ចណ្ណវយព្យត្តវទិទតាយាតិ អត្ថោ។ បដំខេវសីតិ អកិកខីតិ អត្ថោ។ ពចំ បត អវរាជិយត្តិ តិងីជីតិ អាហ – “អវឌ្ឍយាឌិប្បាខេយត…ខេប… តាល្យកា ចិយា”តិ។

តលិព្យតីតិ ត អល្លីយតិ។ កាខេយ្យតិ ចតុ្ថកាយកិលេវកាខេយស្ស។ ឰងំ ទុត្តំ ហោតិ – យថា បជុមិតិបណ្ណេ ស្តជកពិត្ទុ ត វណ្ណាតិ, យថា ច ស្សចិយុខេគ វាវេបិ ត វត្តិដ្ឋតិ, ឧចខេយច ខេយា អញ្ញត្តខេទ ទុចិខេឆតបិ កាខេយត ត លិព្យតិ, តស្មិំ កាខេយា ត វណ្ណាតិ, តយហំ ទ្រាហ្មណំ ចជាមីតិ។

៩៨៕ បុរិសវណ្ណាតំ អត្តខេហិតំ, ឰត្ថិវណ្ណាតំ ស្តប្បត្តត្តិ ចលស្ស ចិតាសុប្បាជស្សតេត ការណស្សបិ ចិតាសុប្បាជា ទុត្តាតិ ឥដ្ឋព្ពំ។ បុរិសិត្ថ្រិខេយ ហិ តដ្ឋេ បុរិសវណ្ណាតំ អត្តរធាយតិ, ឰត្ថិត្ថ្រិខេយ វយុប្បត្តេ ឰត្ថិវណ្ណាតំ បិតុកចតិ។ តថា ហិ “យស្ស ឰត្ថិត្ថ្រិយំ ស្តប្បជ្ជតិ, តស្ស បុរិសិត្ថ្រិយំ ស្តប្បជ្ជតីតិ? ខេតា។ យស្ស ចា បត បុរិសិត្ថ្រិយំ ស្តប្បជ្ជតិ, តស្ស ឰត្ថិត្ថ្រិយំ ស្តប្បជ្ជតីតិ? ខេតា”តិ យយកបកខេណ (យយ៍ ឲ៍ ឰត្ថ្រិយយយក៍១៨៨) ទុត្តត្តា ឰត្ថ្រិយតួយស្ស ឧកស្មិំ វត្តាខេត វហបចត្តិយា អវយុត្តខេតា យស្មិំ លខេណ ឰត្ថិត្ថ្រិយំ បិតុកចតិ, តខេតា បុខេព្វា វត្តទវយចិត្តខេតា បដ្ឋាយ បុរិសិត្ថ្រិយំ តុប្បជ្ជតិ។ តខេតា បុខេព្វា ស្តប្បត្តេសុ ច បុរិសិត្ថ្រិខេយសុ វហជាទ្ធបេហិ វឌ្ឍិ កខេយត តិទុខេទ្ធសុ តស្មិំ វត្តាខេត ឰត្ថិត្ថ្រិយំ ស្តប្បជ្ជតិ។ តខេតា បុរិសវណ្ណាតាការខេត បចខេត្តសុ កយូជទ្ធបេសុ ខេវវទ្ធបេសុ ច កច្ចំ កាលំ បចត្តិត្វា តិទុខេទ្ធសុ ឰត្ថិវណ្ណាតាការខេត ច ចតុជទ្ធបវត្តតិយា បចត្តាយ បុរិសវណ្ណាតំ អត្តខេហិតំ, ឰត្ថិវណ្ណាតំ បិតុក្ខតត្តិ ទុច្ចតិ។ ឰត្ថិយា បុរិសលិក្ខបិតុកាខេចបិ អយខេយច តខេយា ខេចជីតខេព្វា។

បុរិសលិង្គំ ស្តត្តមំ, ឰត្ថិលិង្គំ ហីតត្តិ ឰមិតា ច បុរិសិត្ថ្រិយស្ស ស្តត្តមការេចា, ឰត្ថិត្ថ្រិយស្ស ច ហីតការេចា ទុខេត្តាតិ ឥដ្ឋព្ពំ។ ត ហិ ឰត្ថ្រិយស្ស ហីតក្ខដ្ឋកាចំ ចិតា តត្តិស្សយស្ស លិង្គស្ស ហីតក្ខដ្ឋតា វយុត្តតិ។ បុរិសលិង្គំ ពលចអក្សុវលេត អត្តរធាយតីតិអាជិតាបិ ឰត្ថ្រិយខេយ្យច ចិតាសុប្បាជា ទុត្តាតិ ឥដ្ឋព្ពំ។ ឰត្ថ្រិខេយ ហិ ចិតខេដ្ឋ ស្តប្បត្តេ ច តត្តិស្សយស្ស លិង្គស្សបិ អត្តរធាតំ បតិដ្ឋាតច្ចា វយុត្តតិ។ ពចំ បខេត្ត បុរិសលិង្គំ ពលចអកីការវលេត អត្តរធាយតិ, ឰត្ថិលិង្គំ ឥគ្គាលក្យវលេត បតិដ្ឋាតីតិ? ទុច្ចខេត – បដិវត្តិយំ តាច បុរិសិត្ថ្រិយុប្បាជកំ អតុបហតវាយត្តិយំ ពលចក្យវលកម្មំ យាចតាយុកំ បុរិសិត្ថ្រិយខេយច ស្តប្បាខេតតិ, អត្តទា បត ខោតចិ លទ្ធបច្ចខេយត បិវធាទិកត្តាជិតា ពលចអក្សុវលកខេម្មត ស្តបហតវាយត្តិយំ តខេជច បដិវត្តិធាយកំ ក្យវលកម្មំ ឥគ្គាលិក្ខតំ បុរិសិត្ថ្រិយំ អតុប្បាខេជត្វា អត្តខេតា វាយត្តិយាតត្ថបំ ឰត្ថិត្ថ្រិយំ

បវត្តេ ឧប្បជ្ជតិ។ យទា បន បដិសន្ធិទានកាលេយេវ កេនចិ លទ្ធប្បច្ចយេន បារទារិកត្តាទិនា ពលវអកុសលកម្មេន បុរិសិន្ទ្រិយុប្បាទនសាមត្ថិយំ ឧបហតំ ហោតិ, តទា ទុព្ពលីភូតំ កុសលកម្មំ បុរិសិន្ទ្រិយំ អនុប្បាទេត្វា បដិសន្ធិយំយេវ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ឧប្បាទេតិ។ តស្មា "បុរិសលិង្គំ ពលវអកុសលេន អន្តរធាយតិ, ឥត្ថិលិង្គំ ទុព្ពលកុសលេន បតិដ្ឋាតី"តិ វុច្ចតិ។

ទុព្ពលអកុសលេន អន្តរធាយតីតិ បារទារិកត្តាទិពលវអកុសលកម្មស្ស បុរិសិន្ទ្រិយុប្បាទនបដិពន្ធកស្ស ទុព្ពលភាវេ សតិ អន្តរធាយន្តំ ឥត្ថិលិង្គំ ទុព្ពលអកុសលេន អន្តរធាយតីតិ វុត្តំ។ តថា ហិ បារទារិកត្តាទិនា ពលវអកុសលកម្មេន ពាហិតត្តា បុរិសិន្ទ្រិយុប្បាទនេ អសមត្ថំ បដិសន្ធិយំ ឥត្ថិយា ឥត្ថិន្ទ្រិយុប្បាទកំ ទុព្ពលកុសលកម្មំ យទា បវត្តិយំ (ព្រហ្មចរិយវាសមិច្ឆាចារបដិវិរតិវសេន បុរិសត្តបត្ថនាវសេន វា កតូបចិតពលវកុសលកម្មេន អាហិតសាមត្ថិយំ បុរិសិន្ទ្រិយុប្បាទនេ សមត្ថំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ អនុប្បាទេត្វា អត្តនោ សាមត្ថិយានុរូបំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ឧប្បាទេតិ, តទា បុរិសិន្ទ្រិយុប្បាទនបដិពន្ធកស្ស ពលវអកុសលកម្មស្ស ទុព្ពលភាវេ សតិ តំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ អន្តរហិតន្តិ "ឥត្ថិលិង្គំ អន្តរធាយន្តំ ទុព្ពលអកុសលេន អន្តរធាយតី"តិ វុច្ចតិ។ យថាវុត្តនយេនេវ ពលវតា កុសលកម្មេន បុរិសិន្ទ្រិយស្ស ឧប្បាទិតត្តា "បុរិសលិង្គំ ពលវកុសលេន បតិដ្ឋាតី"តិ វុច្ចតិ។ បុព្ពេ ឥត្ថិភូតស្ស បដិសន្ធិយំ បុរិសិន្ទ្រិយុប្បាទេបិ អយំ នយោ វេទិតព្វោ។ ឧភយម្បិ អកុសលេន អន្តរធាយតិ, កុសលេន បដិលព្ភតីតិ ឥទំ សុគតិកេ សន្ធាយ វុត្តំ, ទុគ្គតិយំ បន ឧភិន្នំ ឧប្បត្តិ វិនាសោ ច អកុសលកម្មេនេវាតិ ទដ្ឋព្វំ។

ឧភិន្នម្បិ សហសេយ្យាបត្តិ ហោតីតិ "យោ បន ភិក្ខុ មាតុគាមេន សហសេយ្យំ កប្បេយ្យ, បាចិត្តិយំ។ យា បន ភិក្ខុនី បុរិសេន សហសេយ្យំ កប្បេយ្យ, បាចិត្តិយ"ន្តិ វុត្តត្តា ឧភិន្នម្បិ សហសេយ្យវសេន បាចិត្តិយាបត្តិ ហោតិ។ ទុក្ខិតាតិ វេទនាទុក្ខសមុដ្ឋិតាយ ទុក្ខិ។ ទុម្មនាតិ ចេតោទុក្ខេន ទុដ្ឋមនា, វិរូបមនា វា ទោមនស្សាភិភូតតាយ។ "សមស្សាសេតព្វា"តិ វត្វា សមស្សាសេតព្វវិធិំ ទស្សេន្តោ "ហោតុ មា ចិន្តយិត្ថា"តិអាទិមាហ។ អនាវរន្តិ អវារិតោ។ ឧស្សុក្កតិ បរិយត្តិបដិបត្តិបដិវេធសង្ខាតោ តិវិធោបិ សទ្ធម្មោ។ សង្កា ច មង្កា ច សង្កមង្កា, សង្កស្ស វា មង្កា សង្កមង្កា, សង្កាបបត្តិយាតិកា បដិបត្តិ។ ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ សំវិធាយ អទ្ធានគមនេ អាបត្តិ បរិហរិតព្វាតិ ទស្សេន្តោ "សំវិទហនំ បរិមោចេត្វា"តិ អាហ។ "គមិស្សាម តាត នាម គច្ឆាមា"តិ វត្វា "ឯហិ សទ្ធិំ គមិស្សាមា"តិអាទិនា អសំវិទហិត្វា អនាបត្តិ។

ពហិការេយ្យាតិ អត្តនោ វសនកាយតោ ពហិ។ កាយន្តរគតីបរិវត្តិវិប្បវាសកាលច្ឆហិ យនាបត្តីហិ អនាបត្តីតិ "ទុតិយិកា ភិក្ខុនី បក្កន្តា វា ហោតី"តិអាទិនា (បាចិ॰ ៩៨១) វុត្តអនាបត្តិលក្ខណេហិ សំសន្ទនតោ វុត្តំ។ អារាធិកាតិ ចិត្តារាធនេ សមត្ថា។ នា គោនបត្វាតិ នា បរិច្ឆិន្ទិត្វា។ លជ្ជិនិយោ…បេ… លព្ភតីតិ "សង្ឃោ អសតិ ឧក្កដ្ឋិត្វា វិព្ភមេយ្យាបី"តិ សង្ឃមនេនេវ វុត្តំ។ អលជ្ជិនិយោ…បេ… លព្ភតីតិ អលជ្ជិតាវសេន អសន្តុបក្ខិ គវន្តីតិ វុត្តំ។ អញ្ញាតិកា…បេ… វដ្ដតីតិ ឥទំ បន ឥមិស្សា អាវេណិកំ កត្វា អដ្ឋកថាយំ អនុញ្ញាតន្តិ វេទិតព្វំ។ ភិក្ខុភាវេបីតិ ភិក្ខុកាលេបិ។ បរិសាវចរេនាតិ ឧបជ្ឈាយោ ច អាចរិយោ ច ហុត្វា បរិសុបដ្ឋាកោ។ អញ្ញស្ស សន្តិកេ និស្សយោ គហេតព្វោតិ តស្ស សន្តិកេ ឧបសម្បន្នេហិ សទ្ធិវិហារិកេហិ អញ្ញស្ស អាចរិយស្ស សន្តិកេ និស្សយោ គហេតព្វោ។ តំ និស្សាយ វសន្តេហិបីតិ អន្តេវាសិកេ សន្ធាយ វទតិ។ ឧបជ្ឈា គហេតព្វាតិ ឧបសម្បន្នេហិ ឧបជ្ឈា គហេតព្វា, អញ្ញស្ស សន្តិកេ ឧបសម្បជ្ជិតព្វន្តិ វុត្តំ ហោតិ។

វិនយកម្មន្តិ វិកប្បនំ សន្ធាយ វុត្តំ។ បុន កាតព្វន្តិ បុន វិកប្បេតព្វំ។ បុន បដិគ្គហេត្វា សត្តាហំ វដ្ដតីតិ "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនំ សន្និធិ ភិក្ខុនីហិ, ភិក្ខុនីនំ សន្និធិ ភិក្ខូហិ បដិគ្គាហាបេត្វា បរិភុញ្ជិតុ"ន្តិ (ចូឡវ॰ ៤២១) វចនតោ បុន បដិគ្គហិតំ តទហុ យាវកាលិកម្បិ វដ្ដតីតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ សត្តាហេ វីតិវត្តេតិ ឥទំ តទហុ និស្សគ្គិយំ អនាបជ្ជិត្វាវ បុនបិ សត្តាហំ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតីតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ យស្មា បន ភិក្ខុនីយា និស្សគ្គិយំ ភិក្ខុស្ស វដ្ដតិ, ភិក្ខុស្ស និស្សគ្គិយំ ភិក្ខុនីយា វដ្ដតិ, តស្មា អញ្ញម្បិ ឯវរូបំ លិង្គបរិវត្តេ សតិ អនិស្សជ្ជិត្វាវ អន្តោសត្តាហេ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតីតិ វទន្តិ។ តំ បរិភោគេ រក្ខតីតិ អបរិវត្តលិង្គោ តំ បដិគ្គហណវិជហនតោ រក្ខតិ, អវិកប្បនាយ បដិគ្គហណំ ន វិជហតីតិ អធិប្បាយោ។ សចេ គហេត្វាន និក្ខិបេយ្យាតិ បដិគ្គហេត្វា សយំ និក្ខិបេយ្យ។ បរិភុញ្ជិតុកាមស្ស អាបត្តីតិ លិង្គបរិវត្តេ សតិ បដិគ្គហណវិជហនតោ បុន បដិគ្គហេត្វា បរិភុញ្ជិតព្វំ អាបត្តិ។

"ហីនាយាវត្តនេនាតិ បារាជិកំ អាបន្នស្ស គិហិភាវូបគមនេនា"តិ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ, តំ សុវុត្តំ។ ន ហិ បារាជិកំ អនាបន្នស្ស ភិក្ខុ អប្បច្ចក្ខាយ "វិព្ភមិស្សាមី"តិ គិហិលិង្គគ្គហណមត្តេន ភិក្ខុភាវោ វិនស្សតិ។ បារាជិកំ អាបន្នោ ច ភិក្ខុលិង្គេ ឋិតោ យាវ ន បដិជានាតិ, តាវ អនុច្ចេ តស្ស ភិក្ខុភាវោ, ន សោ អនុបសម្បន្នសង្ខ្យំ គច្ឆតិ។ តថា ហិ សោ សំវាសំ សាទិយន្តោបិ ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតិ, សហសេយ្យាទិអាបត្តិំ ន ជនេតិ, ឱមសវាទេ បាចិត្តិយញ្ច ជនេតិ។ តេនេវ "អសុទ្ធោ ហោតិ បុគ្គលោ អញ្ញតរំ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នោ, តញ្ចេ សុទ្ធទិដ្ឋិ សមានោ ឱកាសំ ការាបេត្វា អក្កោសាធិប្បាយោ វទតិ, អាបត្តិ ឱមសវាទស្សា"តិ (បារា॰ ៣៨៩) ឱមសវាទេ បាចិត្តិយំ វុត្តំ។ អសតិ ហិ ភិក្ខុភាវេ ទុក្កដំ វទេយ្យ, សតិ ច ភិក្ខុភាវេ បដិគ្គហិតស្ស បដិគ្គហណវិជហនំ នាម អយុត្តំ, តស្មា សព្ពសោ ភិក្ខុភាវស្ស អភាវតោ បារាជិកំ អាបជ្ជិត្វា គិហិលិង្គគ្គហណេន គិហិភាវូបគមនំ ឥធ "ហីនាយាវត្តន"ន្តិ អធិប្បេតំ, ន បន បកតត្តស្ស គិហិលិង្គគ្គហណមត្តំ។ តេនេវ កត្ថចិ សិក្ខាបច្ចក្ខានេន សមានគតិកត្តា ហីនាយាវត្តនំ វិសុំ ន គហិតំ។ សិក្ខាបច្ចក្ខានេន បដិគ្គហណវិជហនេ វុត្តេ បារាជិកំ អាបន្នស្ស គិហិភាវូបគមនេន បគេវ ភិក្ខុភាវស្ស អភាវតោ វត្តព្វមេវ នត្ថីតិ។ តថា ហិ វុទ្ធតរាចរិយេហិ អត្តនោ វិនយវិនិច្ឆយេ –

"អនបេក្ខវិស្សជ្ជនេនាបិ,

សិក្ខាបច្ចក្ខានេន ច លិង្គតោ;

មរណេន តស្ស ច បរស្ស អភិក្ខុកស្ស,

សព្ពំ បដិគ្គហណមេតិ វិនាសមេវ"ន្តិ –

ឲត្តកមេច ចុត្តំ ពធា ឆយ្ញុំរីទេតួទេតបិ –

“និក្លាយទេលិហ្គេហិ, អតទេបក្លូចិសក្កទេពា;

អទេច្ឆជាត្តុបសយ្យត្ត-ជាតា ការទេហាបសយ្ញុតី”តិ៍ –

ចុត្តំ ៍ ឃដិ ច បកពត្តស្ស កិហិលិគ្គក្កហលយទេត្តតបិ បដិក្កហណ៌ ចិនទេហឃ្យ, ទេពបិ អាចទិឃា ចិសុំ ពយ្យិ ចទេឌឃ្យុំ, ត ចុត្តញា, ពទេពា ចិន្នាយពិ “បកពត្តស្ស កិហិលិគ្គក្កហលយត្តំ ព្ទុឆ ហឹតាឃាចត្តតត្តិ តាឌិយ្យេព”ត្តិ៍ កិក្លូតិឃា បត និក្លាបច្ចក្លាតស្ស អកាចទេពា កិហិលិគ្គក្កហលយទេត្តតបិ បដិក្កហណ៌ ចិនហតិ៍

អតទេបក្លូចិស្សជ្ជទេតតាតិ អញ្ញាស្ស អគត្វាច អតត្តិកពាយ “តត្តិ ព្ទុយិតា កយុំ, ត ព្ទុជាតិ តំ បទិកុឌ្ឍឹស្សាមិ”តិ ចត្វុស្ ចា “បុត បដិក្កទេហត្វា បទិកុឌ្ឍឹស្សាមិ”តិ បដិក្កទេហ ចា អតទេបក្លូចិស្សជ្ជទេតត៍ អន្តិត្តិត្វា ការទេហតាតិ ទេចារាដឹហិ អន្តិត្តិត្វា កហទេលត៍

ឲត្វាតិ កិក្លូចិហារទេ៍ ឧបទេរាបកាតិ ទេពត ទេរាបិតា ទុក្លកត្ថា៍ ទេពទេយស្ស សយ្ញុតីស្សតិ
កត្តុខ្ពេសកទេសតាសតបត្ថាបកកណ្ហាការិកចឹចទេបដិក្កាហកចឹចទេកាឌកឃាក្យកាឌកថលកាឌកពទ្ឍកាឌកអប្យយត្តកចិស្សជ្ជកសាដិឃក្កាហាបកបត្តក្កាហាបកអារាមិកទេបសកសាយទេលាទេបសកសយ្ញុតីសក្លាពាស្ស ទេពទេយស្ស សយ្ញុតីស្ស៍ កាយំ បុទិមិកាឃ បន្តិមិកាឃ ច ទេសតាសតក្កាទេហា បដិប្យស្សយ្យុតិទេឃច, បុទិមិកាឃ បត ទេសតាសតក្កាទេហ បដិប្យស្សទេ្ធ បន្តិមិកាឃ អញ្ញាតួ ឧបកត្តំ សក្កាតិ បុទិមិកាឃ ទេសតាសតក្កាហបដិប្យស្សន្តិ ចិសុំ ឌទេស្សត្វា បន្តិមិកាឃ ទេសតាសតក្កាទេហ បដិប្យស្សទេ្ធ ត សក្កា អញ្ញាតួ ឧបកត្តុត្តិ ពត្វ កិក្លូហិ កពត្តញាសក្កហំ ឌទេស្សទេត្វា “សទេច បន្តិមិកាឃ ទេសតាសទេត កហិទេព”តិអាឌិយាហ៍

បក្លូយាតត្តទេយច ជាតញ្ញាត្តិ កិក្លូតឹតំ បដិច្ឆត្តាឃបិ អាបត្តិឃា យាតត្តចារទេស្សច អតុញ្ញាតត្តា៍ បុត បក្លូយាតត្តទេយច ជាតញ្ញាត្តិ កិក្លូការទេល ចិណ្ហយាតត្តាកាចទេពា៍ កិក្លូតឹហិ អញ្ញាតកយុំ កាពញ្ញាត្តិ កិក្លូការទេល ចិណ្ហយាតត្តពាយ កិក្លូតឹការទេលបិ ចិណ្ហយាតត្តា ព្ទុទេច្ចច សញ្ញុកច្ឆតីតិ កត្វា ចុត្តំ៍ សទេច អក្យុសលចិបិទេក...ទេប... លាទត្តំ យាតត្តទេយច ជាតញ្ញាត្តិ យាតត្តំ ចទត្តស្ស លិគ្គបទិចត្តាឌិការត្វា ចុត្តំ៍ សទេច បត កិក្លូការទេល បដិច្ឆត្តាឃ សាឆារលាបត្តិឃា បទិចសត្តស្ស អសយាដិណ្ហបទិចាសស្ស ចា លិគ្គំ បទិចត្តតិ, ពស្ស កិក្លូតឹការទេល បក្លូយាតត្តំ ចទត្តស្ស អក្យុសលចិបិទេក បទិក្លិទេហ បុត លិទេគ្គ បទិចត្តិទេព បទិចាសំ ឌត្វា បទិចុត្តបទិចាសស្ស លាទត្តំ យាតត្តំ ជាតញ្ញាត្តិ ចឌត្តិ៍

សញ្ញាទិត្វាបត្តីតិ សាឆារលាបត្តិឌស្សតត្តំ ចុត្តំ៍ បទិចាសជាតំ តត្តីតិ កិក្លូការទេល អប្យដិច្ឆត្តកាចទេពា៍ កិក្លូតឹការទេល បត អាទេទាចិតាបិ សាឆារលាបត្តិ សទេច កិក្លូការទេល អតាទេទាចិតា, បដិច្ឆត្តាច ទេហាតីតិ ចឌត្តិ៍ កិក្លូហិ យាតទេត្ត អឌិទេត្តតិ អចិណ្ហយាតត្តាឃ លិគ្គបទិចទេត្ត សតិ៍ កិក្លូតឹការទេច ដិពាឃបិ ពា ស្សប្យដិប្យស្សទ្ធា ឲចាតិ សយ្ញុទេន្ធ៍ ឃា អាបត្តិទេឃា បុទេត្ត បដិប្យស្សទ្ធាតិ ឃា អសាឆារលាបត្តិទេឃា បុទេត្ត កិក្លូការទេច បដិប្យស្សទ្ធា៍ “បិរាឌិកំ អាបត្តស្ស លិគ្គបទិចទេត្ត សតិ សត្តាតស្ស ឲកត្វា ត បុត ទេសា ឧបសយ្យជំ លកតិ, ពធា ចិត្តត្តាបិ កិក្លូតឹ លិគ្គបទិចទេត្ត សតិ បុត ឧបសយ្យជំ ត លកតី”តិ ចឌត្តិ៍

លិ៧៍ “អតុបិឌិត្តុកាស្សតិ អឌិការត្វា ឧបិឌិត្តុកាបិ ឲទេសច តទេឃាតិ ចុត្ត”ត្តិ ច្នួអកហ្គិបទេឌ យញ្ញុំយកហ្គិបទេឌ ច ចុត្តំ, តំ ចុចុត្តំ៍ ត ហិ ឧបិឌិត្តុកាស្ស តិមិទេត្ត ឧបក្លូយត្តស្ស ច្កក្កដំ ដិស្សតិ៍ ពធា ហិ ឧបិឌិត្តុកាស្ស តិមិទេត្ត អប្យទេចទេសត្វា ពាហិ ឧបក្លូយត្តស្ស ច្នួលច្ចឃំ ចុត្តំ “ត ច, កិក្លូទេច, ទេត្តចិទេត្តត អក្កជាតំ លុបិតត្តំ, ទេឃា លុទេបឃ្យ, អាបត្តិ ច្នួលច្ចឃស្សា”តិ (យហាច៍ ១៥៧) ចុត្តត្តា៍ ឲត្វ ច ឃំ ចត្តត្តំ, តំ សត្តំ អដ្ឋកចាឃំ បុទេត្ត ចិចារិតទេយច៍ ច្កក្កដទេយចាតិ ទេយាចតរាកស្ស អកាចទេពា៍ ពទេធចាតិ យុទ្ធត្ ចា យា ចាតិ ព្ទុយយត្តំ អតិដិស្សតិ៍

អចិសទេឃាតិ អសាដិឃតំ តាយ ឲចន្សូប ជាទេត ច្កក្កទត្តិ កត្វា ចុត្តំ៍ យាតុកាយស្ស ចចតំ កទេហត្វាតិ “អហំ ចាឃមិស្សាមិ, ត្វំ យា ចាឃមី”តិអាឌិតា ចុត្តចចតំ កទេហត្វា៍ ឧកឃចាឃាទេយទេតច អាបត្តីតិ សព្ចាយ “ត្វំ យា ចាឃមី”តិ ចុត្តំ៍

លិ៧៍ចដ្ឋកទេពតិ ព្ទុយស្ស អត្ថំ ឌទេស្សទេត្វា “ចិចទេដ”តិ អាហ៍ “បិរាឌិកកទេឃត អាកាសកតទេយច កត្វា បទេចសតាដឹតិ កទេរាត្តស្ស សទេហសា តាលុកំ ចា បស្សំ ចា អក្កជាតំ ចុសតិ ទេច, ច្កក្កដទេយច ទេយចុតរាកស្ស អកាចទេពា”តិ ចឌត្តិ, ឧបបទិក្លិត្វា កទេហតទេត្តា៍ ស្សចុសិតាតិ ស្សដ្ឋ បិហិតា៍ អទេត្តាយុទេល ឆ្លកាទេសា តត្តីតិ ឌត្តាតំ ស្សបិហិតកាចទេពា អទេត្តាយុទេល បទេចសទេពំ ឆ្លកាទេសា តត្តិ៍ ឧប្យាដិទេព បត ឆ្លជ្ជំទេស ឌទេត្តស្សុទេឃច ឧបក្លូយត្តស្ស ច្នួលច្ចឃត្តិ បពក្កយុទេយណ្ហកស្ស យុទេសណ្ហាទេត ចិឃ ចហសទេក្លូបទេចសត ច្នួលច្ចឃំ៍ “ទេយចុតរាទេកត ព្ទុត្តិឃា អប្យទេចទេសទេត្តា តិមិទេត្តត តិមិត្តំ លុបតិ, ច្នួលច្ចឃ”ត្តិ ព្ទុយិតា ចា លក្លូទេលត សយាតត្តា ព្ទុឆ ច្នួលច្ចឃំ ចុត្តំ៍ ពាហិ តិក្លូត្តឌត្តូចិច្ចាស្សបិ ឲទេសច តទេឃា៍

អយុច្ចទេត្ត ច្នួលច្ចឃត្តិ “ទេចទេពតិ ឧបក្លូយតិ ត យុច្ចតិ, អាបត្តិ ច្នួលច្ចឃស្សា”តិ (បិរា៍ ១៩១) ចចតទេពា៍ តិន្លាយពលិក្យាដីតិ អាឌិ-សទេគ្គត លុប្យិបិសិកាដិទេបតឹតំ សក្កទេហា ឌដ្ឋទេត្តា៍ អល្លិឃិត្យិ ត សក្កាតិ តិន្លាយពលិក្យាតំ ទេលិយក្យុទេបហិ សយុឌ្ឌីតអក្កិជាលិហិ តិច្ចំ បឌ្ឍលិតសទឹទេពាយ លុប្យិបិសិកាដីតំ អតិចិឃ បដិក្យុលចិទ្សបតឹកច្ឆអដ្ឋិចយុំចសិដ្ឋតិច្ចាត្យុទសទឹទេពាយ អាយសិត្យិ ត សក្កា៍ ទេឌចតា ចិឃ សយ្យត្តិ អតុទេកាត្តីតិ ឲត្វ ឃាសត្តិ សាមិចចតំ ឃាតិ បច្ចត្តចចទេតត ចិបទិណាទេយត្វា ទេឃាទេជតត្តំ “ឃា ទេឌចតា ចិឃ សយ្យត្តិ អតុទេកាត្តី”តិ៍ ឌស្សតាដឹស្ ឌស្សតំ តាយ កិក្លូតា ពាសំ ឌស្សតំ, កហណយ្យិ កិក្លូតាច ពាសំ អក្កបច្ចក្កហណ៌ អាយសតាដឹតិ បត ពាសំ កិច្ចាតិ៍ ពត្វ អាយសតំ តាយ អត្តទេតា សទឹទេទេត កិក្លូទេតា សទឹរស្ស ឧបទិ អាយសតយត្តំ, ចុសតំ ពទេពា ឌឡូហតទំ កត្វា សយ្យុសតំ, ឈដ្ឋតំ ពទេពាបិ ឌឡូហតទំ កត្វា សទឹទេទេត សទឹរស្ស ឈដ្ឋតំ៍ ចិសត្ថា កត្វាតិ ឃធា ទេសា កពយ្យិ ឧបក្លូយតំ ត ជាតាតិ, ឲចំ កត្វា៍ ឃដិបិ អាយសតាដិ ពស្សា កិច្ចំ, ពធាបិ ទេពទេតច អតាបត្តិ អចត្វា “តំ បុក្កលំ ចិសត្ថា កត្វា”តិ ចចតទេពា អកពចិសទេត្តា ជាតិត្វា សាដិឃតិ ទេច, បិរាឌិកទេយច៍ កិក្លូទេតា បត ឌស្សតកាហទេណាស្ សតិ អសាដិឃតំ តាយ ត ទេហាតីតិ ឌស្សតកាហទេណាស្ បត្ថាឃយាតស្ អតាបត្តិ ត ចុត្តា៍ ឃដិ បត បចយំ

ឥស្សតកាហេលាវុ វតិ បន្ធា តំ បុក្កលំ ចិវន្តា្ណ កត្វា អាយវតាឌីតិ កេនោត្តិ អត្តតោ យតោនេធំ ប្ទុនេត្វា កន្ធតិ, តត្ថិ បរិនាឌិកំ។

ឧបហតកាយប្បយាទោតិ អតនេ្ទបិ កាយប្បយាទេន កាយចិញ្ញាណុប្បាទេន អវយត្ថតាបរិគតចេវេត ចាតបិត្តាឌីហិ ឧបហតកាយប្បយាទោ។ សេចតចិត្តចេវេត អាបត្តីតិ យថា វត្ថតតិមិត្តចេវេត ឧបរិឌិត្តបយ្យំ អចិត្តត្តស្សបិ សេចតចិត្តចេវេត អាបត្តិ, ឲចយិឆាបិ បិត្តចាតាឌិតា ឧបហតកាយប្បយាទត្តា អចេឌិយត្តស្សបិ សេចតចិត្តចេវេត អាបត្តិ។

តត្ថ ច ឲុបិតយត្តចត្តស្មិំ “សេចុតំ ឆម្ពុំ បដិសេចិស្សាមីតិ ឲុបិតយត្តេ ចិប្បដិសារី អហោសី”តិ ចុត្តត្តា សេចុតស្ស បុត្តាបយោគេ ទុក្កដេត កចិតត្តំ, អថ កវ្ទា “អាបត្តិ វត្ឈាឌិសេសស្សា”តិ ចុត្តត្តិ ចូមំ អតេ្តាលិតចោគតំ យតរិកត្វា តំ បរិហរិតុំ “យោ សេចុត”ត្តិអាឌិ អារទ្ធំ។ តត្ថ ឃឹវត្តិ យកេ្កត យក្កបដិបរិគតំ។ តត្រាបយោកោតំ យត្ថកាយឌិវត្តា “ឃឹវ”ត្តិ ចុត្តំ តតោ បទំ បយោកាភាចតោ។ ទុក្កដេ ពិជ្ជត្តីតិ ទុក្កដំ ឌតេត្តិ។ ទុក្កដត្រាឌតេត្តា ហត្ថកាហាគយោ បយោកា “ទុក្កដេ ពិជ្ជត្តី”តិ ចុត្តា អត្ថារិស្សា អាបត្តិយា ឌតកចេវេត អប្បចត្តតោ។

លិរ៉ា ឌាតិបុប្បក្កុប្បាតត្តិ ឌាតិវុបតក្កុប្បាតំ។ ឧស្សត្តតាឃាតិ ឪហុល្លតាឃ។ ឧបធារេទតិ អារវត្តប្បឌេនេវ។ តេត ចាតុបត្ថុ្តតោតិ “អក្កុយក្កាតិ ចាតុបត្ថ្ឋាតិ ហោត្តិ”តិ ឲចំ ចុត្តចាតុបត្ថុ្តតោ។ ចូមិតា តិតេ្ចាក្កលតស្ស ការណំ ចុត្តំ។ ឲការវត្តិ អាចខ្ញូតាឌីចឹចិចិត្តេហិ អតេ្តាកិល្លំ។

លិ៩ ៈ វក្កាយឃឹវយោឆាកិក្លូតិ យស្មា កិលេសារីហិ អតកិក្សុតោ ហុត្វា តេ បរាឌេឃិ, តស្មា វក្កាយបុន្ដេ យោឆេវឌិយោ កិក្លូ។

លិលិ ៈ ឧប្បតេ្ត ចត្ថុវិត្តិ សេចុតចត្ថុវិំ ឧប្បតេ្ត។ បរិចត្តក្កទ្វារេយចាតិ វិចទោលចិចទោលចេវេត ឱ្ឌតោ ចិតោ ច បរិចត្តតយោក្កទ្វារេយច។ ទុក្លវុទ្ធិកលុកក្កទ្វារត្តិ ទុក្លវុទ្ធិទ្វារំ កលុកក្កទ្វារញ្ញា។ “ទុក្លវុទ្ធិទ្វារំ កលុកក្កទ្វារ”យិនេ្ទច ចា បរិនេធា។ ឃំ ឧនកាវុ បនេស្សវុ ទុក្លចម្ពុ តិលលិត្វា តត្ថ ចិឌ្ឍិត្វា យឌេ្យាជេ ពិនេស្សា ទុក្លវុទ្ធិយោ បនេចវេត្វា កនោត្តិ, តំ ទុក្លវុទ្ធិទ្វារំ។ ឃំ បនេចវតតិក្លួយតការេល អបនេតា្វា ធកាតយោក្កំ, ឲកាឃ ពាហុហិ ចា កលុកវាឈាហិ កតំ, តំ កលុកក្កទ្វារំ។ ចក្កលកឃុត្តទ្វារត្តិ ហេដ្ឋា ឲតំ ចក្កំ យោឆេត្វា កតំ យហាទ្វារំ, ឃំ ត វក្កា ឲកោត វិចរិតុំ ចិចរិតុញ្ញា។ កោបេប្បត្វាតិ ទន្លូហិ កនេត្វា។ ឲកំ ទុស្សវាលិទ្វារេយចាតិ ឲត្ថ កិលព្ហូវាលិទ្វារេប្បិ វក្កហំ កន្ធតិ។

យត្ថ ទ្វារំ វិចរិត្វា តិបឌ្ជិតុំ ត វក្កា ហោតិ, តត្ថ កត្តព្ហចិធិំ ឥស្សេតុំ “វចេ ពាហុតំ ចត្បអញ្ញុតឌ្ឋាតំ ហោតី”តិអាឌិ ចុត្តំ។ ពាហុតំ អចត្បអញ្ញុតឌ្ឋាតេបិ ឲកំ អាបុច្ឆិត្វា តិបឌ្ជិតុំ ចដ្ដតិយេច។ អថ កិក្លូ...បេ... តិវិត្តា ហោត្តីតិ ឥុធំ តត្ថ កិក្លូតំ វត្ថិហិតភាចវត្ថុស្សតត្ថំ ចុត្តំ។ “តិវិត្តេា ចា បត ហោតុ តិបត្តោ ចា, យេត កេតចិ ឥុទិយាបថេត វយត្តាកតោ វចេ តត្ថ វត្ថិហិតោ ហោតិ, អាភោកំ កាតុំ ចដ្ដតី”តិ តីវុបិ កណ្ឋិបទេវុ ចុត្តំ។ កេចិ បត “តិវិត្តា ហោត្តីតិ ចចតតោ វចេ តិបត្តា ហោត្តិ, អាភោកំ កាតុំ ត ចដ្ដតី”តិ ចឥត្តិ, តំ ត ឃុត្តំ។ យឌិ ហិ “តិវិត្តា ហោត្តី”តិ ចចតតោ តិបត្តេ អាភោកំ កាតុំ ត ចដ្ដតិ, ឌិតេបិ ចក្កមត្តេបិ អាភោកំ កាតុំ ត ចដ្ដតិ។ ត ហិ តិវិត្តចចតំ តិបត្តំយេច តិចត្តេតិ, តស្មា “តិវិត្តា ហោត្តី”តិ ឥុធំ តត្ថ តេតវំ អត្ថិតាយត្តវត្ថុស្សតត្ថំ, ត សេរិទិយាបថវយក្កិតាតិចត្តតត្ថំ។ ឲចំ វត្តេបិ តិបឌ្ជិត្វា តិទ្ទាយតេ្តា អវត្តុបតេ្ល ឌិតត្តា អាភោកាភេហា ត ហោតីតិ អយ្យាតំ ឈត្តិ។ អវត្តុបតេ្ល ឌិតត្តាយេច ហិ ទេហា តិវឌ្ជាយ តិបឌ្ជិត្វា តិទ្ទាយតេ្តា អតាបត្តិ ត កនោតីតិ ចុត្តំ។ ទ្វារវិចទណំ តាយ កិក្លូតីអាឌីតំ បនេចវតតិចាទោលត្តត្តិ អាហ – “កិក្លូតិ ចា យាតុកាយំ ចា អាបុច្ឆិតុំ ត ចដ្ដតី”តិ។ “ឱុត្ថិក្សុទេតាញ្ញញ្ញាតកំ ឱុត្ថិបណ្ឌកញ្ញា អាបុច្ឆិតុំ ត ចដ្ដតី”តិ ចឥត្តិ។ យាតុកាយស្ស អតេ្តាកត្តុ ឌិតកាចំ ឌាតិត្វាបិ ទ្វារេ យថាចុត្តចិធិំ កត្វា តិបឌ្ជត្តស្ស អតាបត្តិ។ តិនេស្សលិំ អារោបត្វាតិ ឧបរិតលំ អារោបត្វា ចិវដ្ឋរិត្វា ត្សុមិឃំ បរិតេត្វា លិត្តិត្វា ចា តិបឌ្ជិតុប្បិ ចដ្ដតិ។ នេទ្វិ ទ្វារាតិ ឌក្កិតត្ថាតីតិ ឲត្ថ វចេ ឲកាយ៉ំ ទ្វារេ កចាដំ ចា តត្ថិ, ហេដ្ឋា ចុត្តតយេត វិចរិតុំ ចា ត វក្កា, ឱុតទំ ទ្វារំ អវិចរិត្វាបិ តិបឌ្ជិតុំ ចដ្ដតិ។

កិក្លាចារាបដិក្កុមាតិ កិក្លាចារតោ តិចត្តិត្វា។ ទ្វារបិលស្សាតិ ទ្វារកោដ្ឋកេ យហាទ្វារេ តិស្សេលិមុលេ ចា ឆត្វា ទ្វារទក្លុណកស្ស។ បន្ទឹយាតំ ការោតិ ឲកាត្មុធាត្ថចេវេត អាកច្ឆត្តេ វត្ថាយ ចុត្តំ។ អវិចុតទ្វារេ អតេ្តាកត្លុ ចាតិ យោឆេតត្ថាំ ពាហិ ចាតិ កត្លុតោ ពាហិ។ តិបឌ្ជតការេលបិ...បេ... ចដ្ដតិយេចាតិ ឲត្ថ “ទ្វារជក្កុតកស្ស តឥឌិតត្វា តគា តស្ស តត្ថ វត្ថិហិតាវត្ថិហិតភាចំ អត្សុបធារេត្វាបិ អាភោកំ កាតុំ ចដ្ដតិយេចា”តិ ចឥត្តិ។

យេត កេតចិ បរិក្ខិត្តេតិ បាការេត ចា ចតិយា ចា យេត កេតចិ បរិក្ខិត្តេ។ “បរិក្ខេបស្ស ឧព្ធតោ បមាណំ វហវេវឃ្យប្បហោតកេន ចុត្តតយេត ចេឌិតត្តោ”ត្តិ ចឥត្តិ។ យឌិ បត ឲកាស្មិំ បនេឌេវ បរិក្ខេបោ ចុត្តប្បមាណតោ តីចតនោ ហោតិ, ចដ្ដតិ។ យហាបរិចេធំ ហោតីតិ យហត្តំ អក្កណំ ហោតិ។ យហាចនីឌិយក្កណលៅហបរិវាគយក្កណវឌិវត្តិ ពាហុវញ្ញាទេស្សតត្ថំ ចុត្តំ, ត យហាបរិច្ឆេធស្សតត្ថំ។ អទុលោ ឧក្កទេ ឧដ្ឋហតិ, អតាបត្តីតិ វុទ្ធិទេត្តត តិបត្តស្ស តិទ្ទាយត្តស្សេច អទុលោ ឧក្កទេតយេច តិទ្ទាចវេតេច អតាបត្តិ។ បញ្ញរិត្វា បុត វុបតិ, អាបត្តីតិ អទុលោ ឧក្កទេ បញ្ញរិត្វា អទុលុក្កុយតំ អឌាតិត្វាបិ អត្ដឌហិត្វាច វយិតវត្តាតេត វយត្តស្ស អាបត្តិ, បុរាទុលោ បញ្ញរិត្វាបិ អឌាតិត្វា វយិតវត្តាតេត វយត្តស្សបិ អទុលោ ឧក្កទេ អាបត្តិយេច។ យថាបរិច្ឆេធេយេច ចុដ្ឋាតីតិ អទុលោ ឧក្កទេតយេច ឧដ្ឋហតិ។ តស្ស អាបត្តីតិ អវុទ្ធិទេត្តតេច តិបត្តត្វា តិទ្ទាយត្តស្សបិ អទុលោ ឧក្កទេ ឌិចាបដិវល្លាតម្ទលិកា អាបត្តិ។ “ឲចំ តិបឌ្ជតេ្តា អតាគទិយទុក្កដំបិ ត យុច្ចតី”តិ ចុត្តត្តា អវុទ្ធិទេត្តត តិបឌ្ជតេ្តា អទុល្យុក្កុយតតោ បុទេតទំ ឧដ្ឋហតេ្តាបិ អតុដ្ឋហតេ្តាបិ តិបឌ្ជតការេលយេច អតាគទិយទុក្កដំ អាបឌ្ជតិ, ឌិចាបដិវល្លាតម្ទលិកំ បត ទុក្កដំ អទុលោ ឧក្កទេតយេច អាបឌ្ជតិ។

ឃំ បនេត្ថ តីវុបិ កណ្ឋិបទេវុ ចុត្តំ “ទត្តិំ ទ្វារំ វិចរិត្វា តិបតេ្តា វចេ អទុល្យុក្កុយតចេលាឃំ ទ្វារេ ចិចនេដបិ តិបឌ្ជតិ, តស្ស អាបត្តិ អលេទ្ធត្តា វិចរិត្វា តិបត្តត្វា។ អទុល្យុក្កុយតចេលាឃំ ចិចនេដបិ ទ្វារេ “តិបឌ្ជិស្សាមី”តិ ទត្តិំ ទ្វារំ វិចរិត្វាបិ តិបត្តស្ស អលេទ្ធត្តា បិហិតត្តា តិបឌ្ជតការេល អតាគទិយទុក្កដំ, អទុលោ ឧក្កទេ តិបឌ្ជតម្ទលទុក្កដញ្ញា ហោតិ។ ទត្តិំ បិហិតេបិ អបិហិតេបិ ទ្វារេ តិបត្តស្ស អទុល្យុក្កុយតក្លួលោយេច អបិហិតទ្វារេ បិហិតេ បិហិតទ្វារេ ច បុត ចិចរិត្វា បិហិតេ លេទ្ធត្តា បិហិតត្តា អតាបត្តី”តិ, តំ អដ្ឋកថាយ ត វមេតិ។ ទត្តិំ ទ្វារំ អវិចរិត្វា តិបត្តស្សេច ហិ អទុល្យុក្កុយតេ អាបត្តិ អដ្ឋកថាយំ ឥស្សិតា, តស្មា លេទ្ធត្តា ចា បិហិតំ ហោតុ អលេទ្ធត្តា ចា, វិចរណេយេចត្ថ បមាណត្តិ អយ្យាតំ ឈត្តិ។

និទ្ទាវសេន និបជ្ជតីតិ និទ្ទាភិភូតតាយ ឯកបស្សេន និបជ្ជតិ, ឯតំ បន និបន្នោ និបន្នោ នាម ន ហោតីតិ អនាបត្តិ វុត្តា។ អបស្សាយ សុបន្តស្សាតិ កដិយា បិដ្ឋិវេមជ្ឈស្ស ច អន្តរេ អប្បមត្តកម្បិ បទេសំ ភូមិំ អផុសាបេត្វា ថម្ភាទិំ អបស្សាយ សុបន្តស្ស។ សហសាវ វុដ្ឋាតីតិ បក្ខលិត្វា បតិតោ វិយ សហសា វុដ្ឋាតិ។ តទេវ សយតិ ន វុដ្ឋាតីតិ និទ្ទាភិភូតតាយ សុបន្តោ ន វុដ្ឋាតិ, ន មុច្ឆាបរេតតា។ តេនេវ “អវិសយត្តា អាបត្តិ ន ទិស្សតី”តិ ន វុត្តំ។

ឯកភង្គេនាតិ ឯកស្ស បស្សស្ស ភញ្ជនេន, ហេដ្ឋា វុត្តនយេន បាទេ ភូមិតោ អមោចេត្វាវ ឯកំ បស្សំ ភញ្ជិត្វា នាមេត្វា និបន្នោតិ វុត្តំ ហោតិ។ មហាអដ្ឋកថាយំ បន មហាបទុមត្ថេរេន វុត្តន្តិ សម្ពន្ធោ។ មុច្ឆិត្វា បតិតត្តា ថេរេន “អវិសយត្តា អាបត្តិ ន ទិស្សតី”តិ វុត្តំ។ អាចរិយា បន យថា យក្ខគហិតកោ ពន្ធិត្វា និបជ្ជាបិតោ ច បរវសោ ហោតិ, ឯវំ អបរវសត្តា មុច្ឆិត្វា បតិតោ កិញ្ចិ កាលំ ជានិត្វាបិ និបជ្ជតីតិ អនាបត្តិ ន វទន្តិ។ យោ ច យក្ខគហិតកោ, យោ ច ពន្ធិត្វា និបជ្ជាបិតោតិ ឥមស្ស មហាអដ្ឋកថាវាទស្ស បច្ឆិមត្តា សោវ បមាណតោ គហេតព្ពោ។ តថា ច វុត្តំ “សព្ពត្ថ យោ យោ អដ្ឋកថាចារិយោ វា ថេរវាទោ វា បច្ឆា វុច្ចតិ, សោវ បមាណតោ ទដ្ឋព្ពោ”តិ (បារា. អដ្ឋ. ១.៤២)។ យក្ខគហិតគ្គហណេនេវ ចេត្ថ វិសញ្ញីភូតោបិ សង្គហិតោតិ វេទិតព្ពំ។ ឯកភង្គេន និបន្នោ បន អត្តនោ អនិបន្នត្តា មុច្ចតីយេវាតិ មហាអដ្ឋកថាវាទេន សោ អប្បដិក្ខិត្តោវ ហោតីតិ ទដ្ឋព្ពំ។ ទិវា សំវរិត្វា និបន្នស្ស កេនចិ វិវដេបិ ទ្វារេ អនាបត្តិ និបជ្ជនកាលេ សំវរិត្វា និបន្នត្តា។ សចេ ទិវា សំវរិត្វា ទ្វារសមីបេ និបន្នោ បច្ឆា សយមេវ ទ្វារំ វិវរតិ, ឯវម្បិ វដ្ដតិ។ អចិត្តកា ចាយំ អាបត្តិ កិរិយា ច អកិរិយា ច។

លិបិ។ “អបេត បភំ ករោន្តា វិយា”តិ វត្វា បុន តមេវត្ថំ អាវិករោន្តា “អាកាសេ បភំ ទស្សេន្តា វិយា”តិ អាហ។ ឧតគ្គន្តិ ឧសា អគ្គ។ មជ្ឈន្តិ ឯសា អយំ។ សេសមេត្ថ ឧត្តានមេវ។

វិនីតវត្ថុវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

តព្រិនត្តិអាទិ ហេដ្ឋា វុត្តត្ថមេវ។

ឥតិ សមន្តបាសាទិកាយ វិនយដ្ឋកថាយ សារត្ថទីបនិយំ

បឋមបារាជិកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២. ទុតិយបារាជិកំ

អនុត្តរេន ជិនេន យំ ទុតិយំ បារាជិកំ បកាសិតំ, តស្ស ឥទានិ យស្មា សំវណ្ណនាក្កមោ បត្តោ, តស្មា យំ សុវិញ្ញេយ្យំ, យញ្ច បុព្ពេ បកាសិតំ, តំ សព្ពំ វជ្ជយិត្វា អស្ស ទុតិយស្ស អយំ សំវណ្ណនា ហោតីតិ សម្ពន្ធោ។

ធនិយវត្ថុវណ្ណនា

៨៤. រាជគហេតិ ឯត្ថ ទុក្កដតបដ្ឋានវិសេសសម្បជាទិយោគតោ បធានការេន រាជូហិ គហិតំ បរិគ្គហិតន្តិ រាជគហន្តិ អាហ “មន្ធាតុ...បេ... វុច្ចតី”តិ។ តត្ថ មហាគោវិន្ទេន មហាសត្តេន បរិគ្គហិតំ រេណុនា បរិគ្គហិតមេវ ហោតីតិ មហាគោវិន្ទគ្គហណំ។ មហាគោវិន្ទបរិគ្គហិតតាកិត្តនេន វា រេណុនា មគធរាជេន បរិគ្គហិតភាវូបលក្ខណំ។ តស្ស ហិ សោ បុរោហិតោ។ “មហាគោវិន្ទោតិ មហានុភាវោ បុរាណោ ឯកោ មគធរាជា”តិ កេចិ។ បរិគ្គហិតត្តាតិ រាជធានីភាវេន បរិគ្គហិតត្តា។ គយ្ហតីតិ គហំ, រាជូនំ គហន្តិ រាជគហំ, នគរសទ្ទាបេក្ខាយ នបុំសកនិទ្ទេសោ។ អញ្ញេបេត្ថ បការេតិ “នគរមាបនេន រញ្ញា ការិតសព្ពគេហត្តា រាជគហំ, គិជ្ឈកូដាទីហិ បរិក្ខិត្តត្តា បព្ពតរាជេហិ បរិក្ខិត្តគេហសទិសន្តិបិ រាជគហំ, សម្បន្នភវនតាយ រាជមានំ គេហន្តិបិ រាជគហំ, សុសំវិហិតារក្ខតាយ អនត្ថាវហភាវេន ឧបគតានំ បដិរាជូនំ គហំ គេហភូតន្តិបិ រាជគហំ, រាជូហិ ទិស្វា សម្មា បតិដ្ឋាបិតត្តា តេសំ គហំ គេហភូតន្តិបិ រាជគហំ។ អារាមរាមណេយ្យកាទីហិ រាជតេ, និវាសសុខតាទិនា សត្តេហិ មមត្តវសេន គយ្ហតិ បរិគ្គយ្ហតីតិ វា រាជគហ”ន្តិ ឯវមាទិកេ បការេ។ សោ បទេសោ ធាតុវិសេសការេន ខេត្តអារាមាទិបរិភោគាតិ អាហ “តំ បនេត”ន្តិអាទិ។ តត្ថ ពុទ្ធកាលេ ចក្កវត្តិកាលេ ចាតិ ឥទំ យេភុយ្យវសេន វុត្តំ។ សេសន្តិ យក្ខានំ។ វសនវនន្តិ អាបានភូមិភូតំ ឧបវនំ។ គិជ្ឈា ឯត្ថ សន្តីតិ គិជ្ឈំ, កូដំ។ តំ ឯតស្សាតិ គិជ្ឈកូដោ។ គិជ្ឈា វិយាតិ វា គិជ្ឈំ, កូដំ។ តំ ឯតស្សាតិ គិជ្ឈកូដោ, បព្ពតោ។ គិជ្ឈសទិសកូដោតិ គិជ្ឈកូដោតិ វា មជ្ឈេបទលោបីសមាសោ យថា “សាកបត្ថិវោ”តិ, តស្មិំ គិជ្ឈកូដេ។ តេនាហ “គិជ្ឈា”តិអាទិ។

តេតាបរំ សន្ធោតិ តិណ្ណំ ជនានំ ឧបរិ សន្ធោ វស្សក្កមណីយាទិកម្មប្បត្តត្តា។ តស្មិំ បព្ពតេ សន្និបតិត្វា សមាបត្តិយា វីតិនាមេន្តីតិ យថាផាសុកដ្ឋានេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កតភត្តកិច្ចា អាគន្ត្វា ចេតិយកញ្ជេ យមកមហាទ្វារំ វិវរន្តា វិយ តំ បព្ពតំ ទ្វិធា កត្វា អន្តោ បវិសិត្វា រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានានិ មាបេត្វា តត្ថ សមាបត្តិយា វីតិនាមេន្តិ។

កទា បនេតេ តត្ថ វសិំសុ? អតីតេ កិរ អនុប្បន្នេ តថាគតេ ពារាណសិំ ឧបនិស្សាយ ឯកស្មិំ គាមកេ ឯកា កុលធីតា ខេត្តំ រក្ខតិ, តស្សា ខេត្តកុដិយា វីហយោ ភជ្ជន្តិយា តត្ថ មហាករដ្ឋបុប្ផប្បមាណា មហន្តមហន្តា មនោហរា បញ្ចសតមត្តា លាជា ជាយិំសុ។ សា តេ គហេត្វា មហតិ បទុមិនិបត្តេ ឋបេសិ។ តស្មិំ សមយេ ឯកោ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ តស្សា អនុគ្គហត្ថំ អវិទូរេ ខេត្តបាឡិយា គច្ឆតិ។ សា តំ ទិស្វា បសន្នមានសា សុបុប្ផិតំ មហន្តំ ឯកំ បទុមំ គហេត្វា តត្ថ លាជេ បក្ខិបិត្វា បច្ចេកពុទ្ធំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ចហិ លាជសតេហិ សទ្ធិំ តំ បទុមបុប្ផំ ទត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា “ឥមស្ស, ភន្តេ, បុញ្ញស្ស អានុភាវេន សម្បន្នេ បញ្ចសតបុត្តេ លភេយ្យ”ន្តិ បញ្ច បុត្តសតានិ បត្ថេសិ។ តស្មិំយេវ ខណេ បញ្ចសតា មិគលុទ្ទកា សម្ភតសម្ភារា បរិបក្កបច្ចេកពោធិញាណា តស្សេវ បច្ចេកពុទ្ធស្ស មធុរមំសំ ទត្វា “ឥតិស្សា

បុត្តា ភវេយ្យាមា”តិ បត្ថយិំសុ។ អតីតាសុ អនេកាសុ ជាតីសុ តស្សា បុត្តភាវេន អាគតត្តា តថា តេសំ អហោសិ។ សា យាវតាយុកំ ឋត្វា ទេវលោកេ និព្វត្តិ, តតោ ចុតា ជាតស្សរេ បទុមគព្ភេ និព្វត្តិ។ តមេនំ តាបសោ ទិស្វា បដិជគ្គិ។ តស្សា បទសា វិចរន្តិយា បទុទ្ធារេ បទុទ្ធារេ ភូមិតោ បទុមានិ ឧដ្ឋហន្តិ។ ឯកោ វនចរកោ ទិស្វា ពារាណសិរញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា តំ អានេត្វា អគ្គមហេសិំ អកាសិ, តស្សា គព្ភោ សណ្ឋាតិ។ មហាបទុមកុមារោ មាតុកុច្ឆិយំ វសិ, សេសា គព្ភមលំ និស្សាយ សំសេទជភាវេន និព្វត្តា។ “ឱបបាតិកភាវេនា”តិ កេចិ។ តេ វយប្បត្តា ឧយ្យានេ បទុមស្សរេ កីឡន្តា ឯកេកស្មិំ បទុមេ និសីទិត្វា ខយវយំ បដ្ឋបេត្វា បច្ចេកពោធិញាណំ និព្វត្តយិំសុ។ អយំ តេសំ ព្យាករណគាថា អហោសិ –

“សរោរុហំ បទុមបលាសបត្តំ, សុបុប្ផិតំ ភមរគណានុចិណ្ណំ;

អនិច្ចតាយំ វយតំ វិទិត្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។ –

តស្មិំ កាលេ តេ តត្ថ វសិំសុ។ តទា ច តស្ស បព្វតស្ស “ឥសិគិលី”តិ សមញ្ញា ឧទបាទិ។ ឥមេ ឥសយោតិ ឥមេ បច្ចេកពុទ្ធឥសី សយា ខាយតិ ឧតាយាតិ សមញ្ញា, តាយត្ថិ អទ្ធា។

តិណច្ឆទនា កុដិយោ យដ្ឋុបក្ខលិបឹសយាសំ កត្វា, ឯកទេសេ ច សមុទាយវោហារវសេន “តិណកុដិយោ”តិ វុត្តា។ “វស្សំ ឧបគច្ឆិំសូ”តិ វទតោ វស្សូបគមនារហា សទ្វារពន្ធា ឯវ វេទិតព្ពាតិ អាហ “តិណច្ឆទនា សទ្វារពន្ធា កុដិយោ”តិ។ វស្សំ ឧបគច្ឆន្តីតិ វស្សាវាសំ ឧបគច្ឆន្តិ។ នាលកបដិបត្តិ “មោនេយ្យំ តេ ឧបញ្ញិស្ស”ន្តិអាទិនា (សុ. និ. ៧១១) វុត្តា សា នាលកត្ថេរស្ស ទេសិតំ បុថុជ្ជនកាលតោ បភុតិ កិលេសចិត្តំ អនុប្បាទេត្វា បដិបជ្ជិតព្ពំ មោនេយ្យបដិបទំ។ តំ បន បដិបទំ សុត្វា នាលកត្ថេរោ តីសុ ឋានេសុ អប្បិច្ឆោ អហោសិ ទស្សនេ សវនេ បុច្ឆាយាតិ។ សោ ហិ ទេសនាបរិយោសានេ បសន្នចិត្តោ ភគវន្តំ វន្ទិត្វា វនំ បវិដ្ឋោ។ បុន “អហោ វតាហំ ភគវន្តំ បស្សេយ្យ”ន្តិ លោលភាវំ ន ជនេសិ, អយមស្ស ទស្សនេ អប្បិច្ឆតា។ តថា “អហោ វតាហំ បុន ធម្មទេសនំ សុណេយ្យ”ន្តិ លោលភាវំ ន ជនេសិ, អយមស្ស សវនេ អប្បិច្ឆតា។ តថា “អហោ វតាហំ បុន មោនេយ្យបដិបទំ បុច្ឆេយ្យ”ន្តិ លោលភាវំ ន ជនេសិ, អយមស្ស បុច្ឆាយ អប្បិច្ឆតា។

សោ ឯវំ អប្បិច្ឆោ សមានោ បព្វតបាទំ បវិសិត្វា ឯកវនសណ្ឌេ ទ្វេ ទិវសានិ ន វសិ, ឯករុក្ខមូលេ ទ្វេ ទិវសានិ ន និសីទិ, ឯកស្មិំ គាមេ ទ្វេ ទិវសានិ បិណ្ឌាយ ន បាវិសិ។ ឥតិ វនតោ វនំ, រុក្ខតោ រុក្ខំ, គាមតោ គាមំ អាហិណ្ឌន្តោ អនុរូបបដិបទំ បដិបជ្ជិត្វា អគ្គផលេ បតិដ្ឋាសិ។ ឯកស្ស ភគវតោ កាលេ ឯកោវ ឥមំ បូរេតិ។ ឥមញ្ហិ មោនេយ្យបដិបទំ ឧក្កដ្ឋំ កត្វា បូរេន្តោ ភិក្ខុ សត្តេវ មាសេ ជីវតិ, មជ្ឈិមំ កត្វា បូរេន្តោ សត្ត វស្សានិ, មុទុកំ កត្វា បូរេន្តោ សោឡស វស្សានិ។ អយំ បន ថេរោ ឧក្កដ្ឋំ កត្វា បូរេសិ, តស្មា សត្ត មាសេ ឋត្វា អត្តនោ អាយុសង្ខារស្ស បរិក្ខយំ ញត្វា នហាយិត្វា និវាសេត្វា កាយពន្ធនំ ពន្ធិត្វា ទិគុណំ សង្ឃាដិំ បារុបិត្វា ទសពលាភិមុខោ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន តំ វន្ទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ហិង្គុលកបព្ពតំ និស្សាយ ឋិតកោវ អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយិ។ តស្ស បរិនិព្ពុតភាវំ ញត្វា ភគវា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ តត្ថ គន្ត្វា សរីរកិច្ចំ កត្វា ធាតុយោ គាហាបេត្វា ចេតិយំ បតិដ្ឋាបេត្វា អគមាសិ។ ឯវរូបំ បដិបទំ បដិបន្នេនាបិ វស្សំ ឧបគច្ឆន្តេន លទ្ធេ សទ្វារពន្ធេយេវ ឋានេ ឧបគន្តព្ពំ។ អប្បិច្ឆតំ និស្សាយបិ សិក្ខាបទស្ស អនតិក្កមនីយត្តំ ទស្សេតុំ “នាលកបដិបទំ បដិបន្នេនាបី”តិ វុត្តំ។

បញ្ចន្នំ ឆទនានន្តិ តិណបណ្ណឥដ្ឋកសិលាសុធាសង្ខាតានំ បញ្ចន្នំ ឆទនានំ។ “ន, ភិក្ខវេ, អសេនាសនិកេន វស្សំ ឧបគន្តព្ព”ន្តិ (មហាវ. ២០៤) វចនតោ វស្សូបគមនំ សន្ធាយេវ បដិក្ខេបោ, ន អាលយករណវសេន ឧបគមនំ សន្ធាយា”តិ វទន្តិ។ បរិគ្គហំ បន អនិវេសេត្វា អទ្ធិកាទយោ “នាលកបដិបទំ បដិបន្នេនាបី”តិអាទិនា អនិវេសេនេវ ទស្សិតំ កត្វា វុត្តត្តា អសេនាសនិកស្ស នាវាទីសុ វិនា អញ្ញត្ថ អាលយោ ន វដ្ដតីតិ អយមត្ថោ វត្តព្ពោ។ នាវាសត្ថវជេសុ ហិ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, នាវាយ វស្សំ ឧបគន្តុ”ន្តិអាទិនា (មហាវ. ២០៣) សតិ អសតិ ច សេនាសនេ វស្សូបគមនស្ស វិសុំ អនុញ្ញាតត្តា “ន, ភិក្ខវេ, អសេនាសនិកេន វស្សំ ឧបគន្តព្ព”ន្តិ អយំ បដិក្ខេបោ តត្ថ ន លព្ភតីតិ អសតិ សេនាសនេ អាលយវសេនបិ នាវាទីសុ ឧបគមនំ វុត្តំ។ អនុធម្មតាតិ វុត្តំ។ រុក្ខដ្ឋកតិវាដ្ឋកាតាទីនិ អាទិ-សទ្ទេន វច្ឆកុដិបស្សាវដ្ឋកាទីនិ សង្គណ្ហាតិ។

កតិកវត្តានិ ច ខន្ធកវត្តានិ ច អធិដ្ឋាយាតិ បរិយត្តិធម្មោ នាម តិវិធម្បិ សទ្ធម្មំ បតិដ្ឋាបេតិ, តស្មា សក្កច្ចំ ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសាបេថ, សជ្ឈាយំ ករោថ, បធានឃរេ វសន្តានំ សង្ឃដ្ដនំ អកត្វា អន្តោវិហារេ និសីទិត្វា ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសាបេថ, សជ្ឈាយំ ករោថ, ធម្មស្សវនំ សមិទ្ធំ ករោថ, បព្ពាជេន្តា សោធេត្វា បព្ពាជេថ, សោធេត្វា ឧបសម្បាទេថ, សោធេត្វា និស្សយំ ទេថ។ ឯកោបិ ហិ កុលបុត្តោ បព្ពជ្ជញ្ច ឧបសម្បទញ្ច លភិត្វា សកលំ សាសនំ បតិដ្ឋាបេតិ។ អត្តនោ ថាមេន យត្តកានិ សក្កោថ, តត្តកានិ ធុតង្គានិ សមាទិយថ, អន្តោវស្សំ នាមេតំ សកលទិវសំ រត្តិយា ច បឋមបច្ឆិមយាមេសុ អប្បមត្តេហិ ភវិតព្ពំ, វីរិយំ អារភិតព្ពំ។ បោរាណកមហាថេរាបិ សព្ពបលិពោធេ ឆិន្ទិត្វា អន្តោវស្សេ ឯកចរិយវត្តំ បូរយិំសុ។ ភស្សំ មត្តំ ញត្វា ភាសថ, ទសវត្ថុកកថំ ទសអសុភទសានុស្សតិអដ្ឋតិំសារម្មណកថំ កាតុំ វដ្ដតិ។ អាគន្តុកានំ វត្តំ កាតុំ, សត្តាហករណីយេន គតានំ អបលោកេត្វា គន្តុំ វដ្ដតិ។ វិក្កាហិកបិសុណផរុសវចនានិ មា វទថ, ទិវសេ ទិវសេ សីលានិ អាវជ្ជេន្តា ចតុរារក្ខំ អហាបេន្តា មនសិការពហុលា វិហរថ, ចេតិយំ វា ពោធិំ វា វន្ទន្តេន គន្ធមាលំ វា បុប្ផមាលំ វា បូជេន្តេន បត្តំ វា ថវិកាយ បក្ខិបន្តេន ន កថេតព្ពំ, អន្តោគាមេ មនុស្សេហិ សទ្ធិំ បច្ចយសំយុត្តកថា វា វិសភាគកថា វា ន កថេតព្ពា, រក្ខិតិន្ទ្រិយេហិ ភវិតព្ពំ, ខន្ធកវត្តញ្ច សេខិយវត្តញ្ច បូរេតព្ពន្តិ ឯវមាទិនា កតិកវត្តានិ ខន្ធកវត្តានិ ច អធិដ្ឋហិត្វា។

“អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វស្សំវុដ្ឋានំ ភិក្ខូនំ តីហិ ឋានេហិ បវារេតុ”ន្តិ (មហាវ. ២០៩) វុត្ថវស្សានំ បវារណាយ អនុញ្ញាតត្តា យស្ស វុត្ថស្ស វសេន បវារណាទិវសស្ស អនុក្កមតោ បត្តាយ អប្បវារិតាបិ “វុត្ថវស្សា”តិ វុច្ចន្តិ។ កិញ្ចាបិ “ឥមំ តេមាសំ វស្សំ ឧបេមី”តិ (មហាវ. អដ្ឋ. ១៨៤) វចនតោ បវារណាទិវសស្ស តេមាសន្តោគធត្តា តំ ទិវសំ អវសិត្វា ន បវារេតព្ពំ, តថាបិ វស្សំ វសន្តា នាម ហោន្តិ, តថាបិ ឯកទេសេន អវុត្ថម្បិ តំ ទិវសំ វុត្ថកាករណបក្ខេ វុត្ថេវ ហោតីតិ កត្វា ឥធ វុត្តំ កតាកតភាគករណបក្ខេ សមុទាយេ បវត្តកតាកតវោហារោ វិយ។ វិប្បកតក្រិយំ កិញ្ចិ “កតាកត”ន្តិ វុច្ចតិ។ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វស្សំវុដ្ឋានំ ភិក្ខូនំ កឋិនំ អត្ថរិតុ”ន្តិ (មហាវ. ៣០៦) វចនស្ស បន វុត្តស្ស វសេន និប្បរិយាយតោ មហាបវារណាយ បវារិតា បរិបុណ្ណវសេន បត្តាយ “វុត្ថវស្សា”តិ វុច្ចន្តីតិ ទស្សេតុំ “មហាបវារណាយ បវារិតា”តិអាទិ វុត្តំ។ បរិបុណ្ណវសេន បត្តាយ ហិ វស្សានស្ស បច្ឆិមេ មាសេ កឋិនត្ថារោ អនុញ្ញាតោ បរិវារេ “កឋិនស្ស អត្ថារមាសោ ជានិតព្ពោតិ វស្សានស្ស បច្ឆិមោ មាសោ ជានិតព្ពោ”តិ (បរិ. ៤១៣) វុត្តត្តា។ “មហាបវារណាយ បវារិតា”តិ ឥទញ្ច បុរិមិកាយ វស្សូបគតានំ វសេន វុត្តំ, តេហិ អញ្ញត្រ គណេន អប្បវារិតាបិ “វុត្ថវស្សា”ឥច្ចេវ វុច្ចន្តិ។

“អាបុច្ឆិតព្ពា”តិ ចត្វា ព្ទកាតិ អាបុច្ឆតចិធិ ឥឧស្សទេត្តា “សទេច ព្ទយំ ក្យូះ”ត្តិអាឌិយាហៈ បដិឌក្កុតកំ ចា ត លកតីតិ ចិហារបច្ចត្ត កទេព បដិឌក្កុតកំ ត លកតិៈ ទេព បត កិក្ខ ឌតបឥចាទិកំ បក្កមិឞ្ចតិ សប្ពទេត្តា អឌ្ឍាតកាយទេត ចាទិការទេចាហារទោ សារទេត តិទុព្វទេហាៈ កិច្ចាាបិ អយំ ចាទិកា តាយ យហាឌតសក្ខហត្ថំ ព្យឌ្ឍាត់ទេយច លព្ភតិ, ព្យឌ្ឍេ ស្ថបិកាយ បត ទុព្ហិមបក្ខេចរេយត សាចកាតម្បិ ចុច្ចតិ កិលព្ចាាឌីហិ កពតពីឌតិតម្បិ ពាលចក្ខុទេចាហារទោ ចិយៈ សទេក្ខាទេបត្វាតិ ឲកឃ្លុំ បទេកទេស ទាឃិ កព្វាៈ ព្ទកាតិ តទេយច សទេក្ខាបតចិធិ ឥឧស្សទេត្តា “យធា ច ធបិត”ត្តិអាឌិយាហៈ ត ឲ្យចឃ្សីយតីតិ អទេតាចឃ្សក់, កយុតិ អក-សទេក្ខា ឥក្ខទេត្តាៈ យធា ច ធបិតំ ត ឲ្យចឃ្សីយតិ ត ទេពមីយតីតិ អទេត្វាៈ

អតចទេយាតិ ឲត្ត ចទេយាតិ ហាតិ “អាយចទេយា”តិអាឌីសុ ចិយៈ តត្ថិ ឲតស្ស អត្តទេតា សិទេប្យ ចទេយា ស្ថាតតាតិ អចទេយាតិ អាហ “អត្តទេតា បរិបុណ្ណសិទេប្យា”តិៈ អាចទិយស្ស កយុំ អាចទិយកត្តិ អាហ “អាចទិយកទេយ្យ”តិៈ បិដ្ឋ សង្ឃទេដា ស្ថារពាហា, កដ្ឋកយុំ ចម្មាឌិៈ ទេពលតព្ពយត្តិកាយាតិ ទេពលមិស្សតព្ពយត្តិកាយៈ

បរ័ៈក្យូះកាយ ករលកាចត្តិ ក្យូះយា កពកាចៈ សដ្ឋសព្វចិទ្វេតិ កិ-សដ្ឋទេយារេក អតាកពចចតស្ស ព្ទឆ្និតព្ពា ចុត្តិ “តស្ស លក្ខាំ សដ្ឋសព្វទេតា បរិទេយសិតព្ពា”ត្តិៈ ទេយព្ពាបុព្ពកាកត្តិ ទេយព្ពាឥសាតស្ស បុព្ពកាកក្ខតំ សព្វាសព្វាសុ ហិតឲរលយព្ធិៈ កស្មា បទេតតំ ចុត្តិ, តត្ត អត្តដ្ឋយា-សដ្ឋា ករុលាយ បចព្ពាតិតិ? សច្ចទេយតំ, អយំ បត អត្តដ្ឋយាសដ្ឋា អត្តទក្ខលាយត្ថំ អទេត្តាតិតំ កព្វា បចព្ពាយាទេតា ទេយព្ពាយ ករុលាយ ច បចព្ពាតិតិ ព្ទឆ ទេយព្ពាយ បចព្ពាយាទេតា ចុទេព្វា, តស្មា សុចុព្ពទេយតំ “ឲទេពត ទេយព្ពាបុព្ពកាកំ ឥឧស្សតី”តិៈ ករុលាបុព្ពកាកត្តិ ករុលាឥសាតស្ស បុព្ពកាកក្ខតំ សទេព្វាសុ អត្តកយ្យមព្វិៈ ចិក្ខស្ថំ យព្វិកា, តស្ស យឌ្ឍតំ ស្ថតកំ អាសិច្ចិព្វា ហព្វាឌីហិ បរិយឌ្ឍតំ ទេយព្ពាករុលាតត្តិ អប្យតាប្យព្វាទេយព្ពាករុលាតំៈ កិច្ចាាបិ ទេចទេត សច្ចិច្ច ល្យុឌ្ឍាត្យុឌ្ឍកា បិលា យទេលាឌិប្បាទេយត ត ញ្ញាទេពឹតា, តចាបិ ករុលាយ អកាទេចត “ឲចំ កទេព ព្ទយ បិលា ចិតឃ្សិឃ្សត្តិ”តិ អត្តុបបរិក្ខិត្វា កពព្វា ទេចទំ ចិកទេហិៈ ឌតាត់ សមុទេហា ឌតពាតិ អាហ “បច្ចិយា ឌតសមុទេហា”តិៈ បិពញ្ញកាចត្តិ ចិតាទេសពព្វាតំៈ បិលាតិបិតំ កទេទាត្តាតត្តិ ទេចទេត អកទេពបិ បិលាតិបិទេត បទេទតិ សលូក្ខលាកាទំ ឥឧស្សតិៈ ព្ទយស្ស ឌិដ្ឋាត្យុកាតិត្តិ ព្ទយស្ស ឌិដ្ឋិ យា អត្យុកាយតំៈ ឈំសិតព្វាតិ ឈដ្ឋយិតព្វា, ចិតាសិតព្វាតិ អទេត្វាៈ ឲចំ យក្ខីតិ យធា ទេចទេត កតំ, ឲចំ យា យក្ខីៈ “យា បច្ចិយា ឌតតា បិទេលាសុ បិតញ្ញតំ អាបឌ្ឍិ”តិ ចចតទេតា ទេយា កិក្ខ ព្ទដ្ឋកបទតបត្វបចតក្យូះកទេលាចិហារកាទាបតចិហារលមុច្ចតបដក្កុចាតក្យូបបិក្ខទលិតលាបតាឌីសុ យត្ត “ល្យុឌ្ឍាត្យុឌ្ឍកាត់ បិលាត់ ចិហិសា កចិឃ្សតី”តិ ឌាតាតិ, ទេពត តាឌិទេស បទេកទេស កឃ្សិយចចត់ ចត្វាបិ ត តំ កយុំ ការទេពព្វត្តិ ឥឧស្សតិៈ

តត្ថ តត្ថ ចុត្តទេយច អាបត្តិត្តិ បចឌីពលាតក្ខពកាយបិពញ្ញតាឌីសុ ចុត្តបិចិត្តិយាឌិអាបត្តិៈ អាឌិកម្មិកព្វា អតាបត្តីតិ ក្យូះករលបច្ចយា អតាបត្តិៈ ចិក្ខាបឌំ អតិក្កមិត្វាតិ “ត ច, កិក្ខទេច, សព្វាយព្ពិកាយា ក្យូះកា កាតព្ពា, ទេយា កទេរយ្យ, អាបត្តិ ឥក្កដស្សា”តិ ចុត្តចិក្ខាបឌំ អតិក្កមិត្វាៈ យជី អទេព្វាត កពំ លកិត្វា ចរេតស្ស អតាបត្តិ ចិយា, ត កកចា តំ ក្យូះកំ កិត្វាទេយឃ្សាតិ អាហ – “កពំ លកិត្វា តត្ថ ចរេតត្តាតម្បិ ឥក្កដទេមចា”តិៈ យធា ចា តចា ចា មិឃ្សា ទេហាត្ធតិ ទេហដ្ឋា យព្វិកា ស្ថបរិ ឥព្វាសម្ពាទាតិអាឌិតា ទេយត ទេកតធិ អាកាទេត មិឃ្សា ទេហាត្វៈ កិច្ចាាកាចសចសទេច្ចបេតាតិ ឲត្ត កិច្ចាាកា ចុច្ចត្តិ ព្ទដ្ឋកា, កិច្ចាាកាតិ ឲច កទេព អាចសទេចា កិច្ចាាកាចសទេចាៈ ព្ទដ្ឋកាយយស្ស អាចសចទេស្សតំ អធិចចតំ តំ កិរ អាចសចំ យធា សុធាបរិកម្មតុ បទេយាឌតំ តត្ថិ, ឲចំ ព្ទដ្ឋកាហិ ឲច ខិតិត្វា លាទេឥព្វា កទេទាត្តិ, ត្យូលិឥណ្ណកចាដបលកាតិ បត ឥាទុយយាទេតចៈ ចិកិទេត្តាតិ ទុណ្ណចិទុណ្ណ កទេទាត្តាៈ

កិឃ្សាតិ ទេពត ការទេលាតៈ ចយកយុម្បិ អត្ថីតិ ស្ថារកចាដបិឌិអតិសក្ខលាឌីសុ កពចយកយុម្បិ អត្ថិៈ កិក្ខត់ អកប្បិយព្វា ឲច តិត្ថិយចតាត្យូបត្វា តិត្ថិយឥទេដាៈ យហាអដ្ឋកចាយំ ចុត្តការទេលាសុ អត្តទេតា អធិទេប្យតការលត្ថយំ បតិដ្ឋាទេបត្វា អបទាតិបិ តត្ថ ចុត្តការលាតិ ឥឧស្សទេត្តា អាហ – “អដ្ឋកចាយំ បត អញ្ញាតិបិ ការលាតិ ចុត្តាតិ”តិអាឌិៈ តត្ថ សព្វាត្តដ្ឋយាយាតិ តាឌិសាយ ក្យូះកាយ ករលបច្ចយា ចិតឃ្សិយាតសទេព្វាសុ អត្តដ្ឋយាយៈ យស្មា សព្វាយព្ពិកាយា ក្យូះ សុករា កិត្តិតុំ, តស្មា តត្ថ ធបិតំ បព្វាចិចរាឌិ អាក្យូតិ ទេហាតិ, ទេចាទាឌីហិ អចទេហិតុំ សក្កាៈ ទេពត ចុត្តិ “បព្វាចិចរាក្យូព្វាយា”តិៈ ទេរតាសតចាហ្យុលូបដិទេរឥតព្វាយាតិ ទេរតារតាត់ ពហុកាចតិទេរឥតព្វាយ, តាឌិសស្ស ចា ទេរតារតស្ស អតិសក្ខលទេលា កិក្ខត់ ស្ថដ្ឋេសបរិបុច្ចាឌីតិ ទេរសកយុាតិ បរិច្ចិឌ្ឍិព្វា តិច្ចព្យាចដតាតិទេរឥតត្ថំៈ អត្តុបចទេដ្ឋាតិ ទេចារំ អាទេទាទេបត្វា ត ចព្វទេព្វាៈ

បិពព្វាយព្វាកចិតិច្ចយចណ្ណតា

បិពព្វាយព្វាកចិតិច្ចទេយសុ តក្យូ ទេពា…ទេប… ត ចណ្ណមដ្ឋព្វាយាតិ ព្ទឆំ លព្វាឥណ្ណក្កាហកាសលិកាបព្វាទចិតត្តុត់ សក្ខាយាតិ ចទេត្តិៈ សព្វាព្វាតិ លព្វាឥណ្ណេ សព្វាព្វាៈ អារទេក្កតាតិ តិលាឌតមុទេលតៈ ឈដកម្បិ ចាព្យអទុបម្បិ កិក្ខិត្វា ឆាទេតព្វាត្តិ សទេច តាឌិសំ អកប្បិយលព្វា លកតិ, ឈដកម្បិ ចាព្យអទុបម្បិ កិក្ខិត្វា តទេញ្ជា ឆាទេតព្វាៈ សុព្វទេកាត ចា ឥណ្ណា ទេចទេឥតទេព្វាតិ យធា លព្វាឥណ្ណេ ទេលពា ត បព្ពាាយតិ, តចា ទេចទេឥតព្វាៈ ឥណ្ណព្យុទេត្តិ ឥណ្ណមុទេល, លព្វាឥណ្ណស្ស ទេហដ្ឋិមតទេលតិ អទេត្វាៈ លព្វាយណ្ឌលិកត្តិ លព្វាស្ស អទេត្តា ល្យុឌ្ឍកយណ្ឌលៈ ស្ថក្កិទិត្វាតិ ស្ថដ្ឋបេព្វាៈ សា ចដ្ឋតីតិ យជីបិ ទេឌ្ឌេកាហិ ត ឥត្តិ, ឥត្តិតុំ បត យុព្ពុដ្ឋាកត្វា ចដ្ឋតិៈ

តាតាសុព្វកាហីតិ តាតាចណ្ណាហិ សុទេព្វាហិៈ ព្ទដឌ្យា តចា កទេទាត្តាត់ ករលប្យាការឥស្សតត្ថំ ចុត្តិ, ឲកចណ្ណសុព្វកាកតបិ ចុត្តប្យាការទេត សិព្វិព្វុំ ត ចដ្ឋតិទេយចៈ បដ្ឋមុទេលតិ បដ្ឋកោដិយំ ឌ្ឌិត្តិ បដ្ឋាត់ សឌ្ឍដ្ឋិពដ្ឋាត់ សទេព្វាទេយតិ ចុត្តិៈ បរិយទេត្តតិ ចិចទេបរិយទេត្តៈ ចិចទេអត្យុចាតិ សទេព្វាទេយតិ ចុត្តិៈ ចេលិកត្តិ ចកពឹមវាការទេត សិព្វាត់ៈ សដ្ឋលិកត្តិ ពិព្វអាលពត្តុតាការទេត សិព្វាត់ៈ “ចេលិ សដ្ឋលិក”ត្តិ ចេចព្វ ស្ថបទេយាកចចតំ “កទេទាត្តិ”តិ ករលកិរិយាបេក្ខាៈ អក្ខិឃ្សកាយយក្កុទាឌីតីតិ ឲត្ត អក្ខិឃ្សំ តាយ ចេតិយឃ្សព្វាទេតត សិព្វាត់, យុទេល តតុកំ អទេក្កុ យហត្តំ កព្វា កដាការទេត សិព្វាត់ កយា, យុទេល ទេ អទេក្កុ ច ឲកាមឌិយំ កព្វា យុក្កុការទេត សិព្វាត់ យុក្កុទេរាៈ កក្កដក្ខិតិ ស្ថក្កិទត្តិតិ កក្ខ័កបដ្ឋមិរកបដ្ឋាត់ អទេត្ត បិព្វព្វាកាដ្ឋ កព្វា កក្កដកាត់ អក្ខិសណ្ឋាត់ ស្ថដ្ឋបេត្តិ, កទេទាត្តីតិ អទេត្វាៈ “ទេកាលាសុព្វាបិព្វអកាតិ កក្ខ័កបិសកបដ្ឋាត់ ទេកាទេលាហិ តិហដសុព្វាត់ ទេកាដិទេយា”តិ តីសុបិ កក្ខ័បទេសុ ចុត្តិៈ កតំ បត តា បិព្វអកា ឥុចិទេព្វាឃ្សបិ កាតព្វាតិ? ទេកាទេលាហិ តិហដសុព្វាត់ អទេត្តសុ ឲកចាទំ កក្ខ័កការទេលាត ចា បុត តិចទេព្វាព្វា សិព្វាទេតត ចា ឥុចិទេព្វាឃ្សសកាចំ កព្វា សុព្វកាដិទេយា ទេស្សំ កព្វា លិក្ខិតព្វាៈ ធម្មឹទិទេព្វទេត បត –

“កោលសុត្តា ច បិឡកា, ទុវិញ្ញេយ្យាច កប្យេរ”តិ –

វុត្តំ។ តថា អាចរិយពុទ្ធទត្តត្ថេរេនបិ –

“សុត្តា ច បិឡកា តត្ថ, ទុវិញ្ញេយ្យាច ទីបិតា”តិ –

វុត្តំ។ តស្មា តេសំ មតេន កោលសុត្តា ច បិឡកា ច កោលសុត្តបិឡកាតិ ឧភយមេត្ថ ឯកតោ ទដ្ឋព្ពា។

មហិតាតិ មសារកល្លាទិបរិសារេលាភំ ន ឈេដ្ឋេតព្ពន្តិ ន ឈិសិតព្ពំ, អំសពន្ធកកាយពន្ធនាទិ បន សណ្ឋាទីហិ ឈិសិតុំ វដ្ដតិ។ បរិសំ កត្វា ពន្ធិតព្ពន្តិ រជតការេល ពន្ធិតព្ពំ, មសសការេល មោរេចត្វា ឆេបេតព្ពំ។ កណ្ឌកេតិ ឥត្ថមយាទិកណ្ឌកេ។ បិឡកាតិ ពិន្ទុំ ពិន្ទុំ កត្វា ឧដ្ឋាបេតព្ពបិឡកា។

“តេលចណ្ណាតិ សមហសាទុប្បចណ្ណំ សន្ធាយ វុត្តំ, មហិចណ្ណំ បន បត្តំ អនេញ្ញាត កតំ លភិត្វា បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ។ បត្តមណ្ឌលេតិ តិបុសីសាទិមយេ បត្តមណ្ឌលេ។ “ន, ភិក្ខវេ, ចិត្រានិ បត្តមណ្ឌលានិ ធារេតព្ពានិ រូបកាកិណ្ណានិ ភិត្តិកម្មកតានី”តិ (ចូឡវ។ ១៣១) វុត្តត្តា “ភិត្តិកម្មំ ន វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, មករទន្តកំ ឆិន្ទិតុ”ន្តិ វចនតោ “មករទន្តកំ បន វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។

មករមុខន្តិ មករមុខសណ្ឋានំ។ ទេឌ្ឌុភសីសន្តិ ឧទកសប្បសីសសណ្ឋានំ។ អច្ឆីតិ កុញ្ជរច្ឆិសណ្ឋានានិ។ រជ្ជុកកាយពន្ធនំ ឯករជ្ជុកំ វដ្ដតីតិ រជ្ជុកំ ពន្ធន្តេន ឯកគុណមេវ កត្វា ពន្ធិតុំ វដ្ដតិ, មជ្ឈេ ភិន្ទិត្វា ទិគុណំ កត្វា ពន្ធិតុំ ន វដ្ដតិ, ទិគុណំ បន អកត្វា ឯករជ្ជុកមេវ សតវារម្បិ បុនប្បុនំ អាវិជ្ឈិត្វា ពន្ធិតុំ វដ្ដតិ។ ឯកម្បិ ន វដ្ដតីតិ ឯកគុណម្បិ កត្វា ពន្ធិតុំ ន វដ្ដតិ។ ពហុរជ្ជុកេ…បេ… វដ្ដតីតិ ឥទំ កាយពន្ធនំ សន្ធាយ វុត្តំ, ន ទសា សន្ធាយ។ ទ្វាទិសព្ពិកាយពន្ធនំ ពន្ធិតុំ វដ្ដតិ។ តេនេវ អាចរិយពុទ្ធទត្តត្ថេរេន វុត្តំ –

“ឯករជ្ជុមយំ វុត្តំ, មុទិកា កាយពន្ធនំ;

បាមង្គសណ្ឋានំ, ឯកម្បិ ច ន វដ្ដតិ។

“រជ្ជុកេ ឯកតោ កត្វា, ពហូ ឯកាយ រជ្ជុយា;

និរន្តរញ្ចាវេឋេត្វា, កតំ វដ្ដតិ ពន្ធិតុ”ន្តិ។

មុរជំ បន កាយពន្ធនំ ន វដ្ដតិ “ន, ភិក្ខវេ, ឧច្ចាវចានិ កាយពន្ធនានិ ធារេតព្ពានិ កលាពុកំ ទេឌ្ឌុភកំ មុរជំ មទ្ទវីណំ, យោ ធារេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (ចូឡវ។ ១៧៩) វុត្តត្តា។ កិំ បន ពហុរជ្ជុកេ ឯកតោ កត្វា ឯកេន និរន្តរំ វេឋេត្វា កតំ មុរជសង្ខ្យំ គច្ឆតីតិ? អាម ន គច្ឆតិ។ មុរជញ្ហិ នានាវណ្ណេហិ សុត្តេហិ មុរជវដ្ដិសណ្ឋានំ វេឋេត្វា កតំ។ តេនេវ បន “មុរជន្តិ ពហុរជ្ជុកេ ឯកតោ សង្ឃដ្ដិត្វា ឯកាយ រជ្ជុយា បលិវេឋេត្វា កតរជ្ជុ”ន្តិ វទន្តិ, តំ ន គហេតព្ពំ។ យទិ តេតំ មុរជំ សិយា, “ពហុរជ្ជុកេ ឯកតោ កត្វា ឯកេន និរន្តរំ វេឋេត្វា កតំ ពហុរជ្ជុក”ន្តិ ន វត្តព្ពំ, “តំ វដ្ដតី”តិ ឥទំ វិរុទ្ធញ្ច។ មុរជំ បន បាមង្គសណ្ឋានម្បិ ទសាសុ វដ្ដតិ “កាយពន្ធនស្ស ទសា ជីរន្តិ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, មុរជំ មទ្ទវីណ”ន្តិ (ចូឡវ។ ១៧៩) វុត្តត្តា។ តេនេវ វុច្ចតិ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, មុរជំ មទ្ទវីណន្តិ ឥទំ ទសាសុយេវ អនុញ្ញាត”ន្តិ។

កាយពន្ធនវិធេតិ “កាយពន្ធនស្ស បវនន្តា ជីរន្តិ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វិធ”ន្តិ វុត្តត្តា កាយពន្ធនស្ស បាសន្តេ ទសាមូលេ តស្ស ថិរភាវត្ថំ កត្តព្ពេ ទន្តវិសាណាទិមយេ វិធេ។ “អដ្ឋ មង្គលិកំ ភាយ សង្ខា ចក្កំ បុណ្ណកុម្ភោ គយា សិរីវច្ឆោ អង្កុសោ ធជំ សោវត្ថិក”ន្តិ វទន្តិ។ បរិច្ឆេទលេខាមត្តន្តិ ទសាកោដីសុ កាតព្ពបរិច្ឆេទរាជិមត្តំ។ “វិធេ រូបកំ”តិ វុត្តត្តា វិធេ រូបកំ ន វដ្ដតិ។ “លេខាមណ្ឌមករមុខអឌ្ឍចន្ទកានិ នានាវណ្ណលេខាបដាកម្មកតា ន វដ្ដន្តី”តិ វទន្តិ។

អារកណ្ដកេតិ បោត្ថកាទិអភិសង្ខរណត្ថំ កតេ ទីឃមុខសូចិវិសេសេ។ វដ្ដមណិកន្តិ វដ្ដំ កត្វា អគ្គកោដិយំ ឧដ្ឋាបេតព្ពបុព្ពុឡំ។ អញ្ញំ វា វណ្ណមដ្ឋន្តិ បិឡកាទិ វណ្ណមដ្ឋំ។ មណិកន្តិ ឧភយមណិ។ បិឡកន្តិ សាសបមត្តិកា មុត្តរាជិសទិសា ពហុវដ្ដលេខា។ “គណ្ឋិយំ អដ្ឋំសាទិ អកត្វា អន្តមសោ លេខាបិ ឯកា វណ្ណមដ្ឋំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ។ វលិតកន្តិ មណ្ឌបវត្តា។ មណ្ឌលំ ហោតីតិ វុត្តាទារហិយា បទេសតត្តំ អាគន្តុមណ្ឌលំ ហោតិ។

កិញ្ចាបិ ឯត្ថ ឧត្តរកុរុទ្ធេរសាសិនេវ វុត្តា, មហាបាសិមយម្បិ បន ន វដ្ដតិយេវ។ វេធកមយេ ពន្ធិតុន្តិ សព្ពន្ធេ “វេឡុកាសុ ចា បន្សេសុ ឧកបន្សេសុ”តិ វចនតោ សេសា។ ពត្តុរាមដ្ឋិកាឡិយំ កណអយោធលយានិបិ វដ្ដន្តិ, យេសំ អញ្ញមញ្ញសង្ឃដ្ដនេន សទ្ទោ និច្ឆរតិ។

អាមណ្ឌសារកេតិ អាមលកេហិ កណភាជនេ។ តុម្ពកេសុតិ ទិត្តកសារកទិត្តកេសុ នាឡិកេរេ បរិភុញ្ជិតាយ តុម្ពិយា អត្តទិត្តព្ពអត្តកេសុ។ បានីយឃដេតិ ពុម្ពិយា កុម្ពកេសុបិ សង្គហោ។ ចីវរេតិ

ចត្យរស្សពីឌនេត៑ វត្ថុ...បេ... ចក្ខុតីតិ ឃនាទុនេត្តសុ យគ្គុបីផាឌីសុ ឡូតិទ្ធូបំ ចិតា វត្ថុ យាលិកេយ្យលតាកេយ្យាឌិ ចណ្ហូបក្ខ កិល្លនេតា ចក្ខុតិ៑ នេសតាសតេ កិទ្ធិ បដិនេសនេធតត្តុ តត្តិ អន្តោ(ព ចិទុក្ខនេសតាសតាតិ

ឲត្តាឃយឆិប្បានេឃា – នេសតាសតបរិក្លានេរសុ បដិនេសនេធតត្តុ តាយ កិទ្ធិ តត្តិ, ចិទុក្ខនេសតាសតំ បត សេឃនេបច បដិក្លិបិតត្តត្តិ៑ អនេត្តាសត្តិ និយសាយិនេតា ទុត្តា៑ ទាឌចលុកា បទតិកាឃិកាបិ ឲកាតិកាឃិកាបិ

ក្ខុនេបិយសចបចានេលាតំ អត្តទាឃកេទា អលខ្ចិនេតា ទាឌកុលុបកា ទុក្ខត្តិ៑ នេតឯំ លខ្ចិបរិយាតិ នេតឯំ និយសាយិកាតំ បក្លា ហុត្វា អត្តុចាលំ ឌាតុំ សយត្វា លខ្ចិបរិយា៑ សុកតនេយចាតិ អនេត្តាឯំ វត្តុនេកបិ អត្តនេតា

និយាឃ អនេត្តាទុត្តចិឆិតា ពតំ សុកតនេយច៑

បិញ្ជ្ហូយុត្តកចិតិន្ហឃចណ្ហូតា តិក្ខុតា៑

បំ៤៑ឌេនេចត កហិតដាទុតិតិ ទន្ដ្ឋា បរិក្កហិតដាទុតិ, ទនេន្ដ្ឋា វត្តុកាតិតិ ទុត្តុំ នេហាតិ៑ ឈណ្ហាឈណ្ហ កនេទានេត្តាតិ លុក្ខកិ យេហត្តុដ្ឋា ឈណ្ហ កនេទានេត្តា៑

បំលិ៑ ក្យលនេកានិ៍កស្សុទិឃាឌីហិ យហតី យត្វា បយាលំ ឲតស្សាតិ យេហាយនេត្តា៑ នេតតាហ – "យហតិឃា ឡុស្សុទិឃយត្តាឃ វយន្ត្តាកនេតា"តិ៑

បំបំ៑អចន្ត្លាឃត្តិតិ នេហដ្ឋា កត្វា ឌូនេលិនេកត្តិ, ចិនេត្តត្តិ ចា៑ នេតតាហ "អចឌាតត្តា"តិអាឌិ៑ លិយកនេតា ចា ចិនេត្តត្តិតិ តិហិតនេតា ចិនេត្តត្តិ៑ កនេចត្តិតិ "កិ តានេយតំ កិ តានេយត"ត្តិ អន្ហាយដ្ឋា កនេចត្តិ៑

កចំ បនេតត្វ "ដាទុតិ"តិ ពាហុចចតំ "អឌិត្តុ"ត្តិ ឲកចចនេតត វដ្ឋិ វយ្ហត្តុបកដ្ឋតិតិ អាហ – "អឌិត្តុ អាឌិឃិស្សតិតិ អឃំ ក្ខុន្លាឃតនេត្តា"តិអាឌិ៑ ក្ខុន្លាឃតស្ស អឌិត្តាដាតចិយឃត្តា អឌិត្តាដាតំ ក្ខុន្លាឃតនេត្តាតិ

ទុត្តុំ៑ វតិបិ បនេតត្វ នេកាបនេកត ឌិត្តុដាទុតំ កហនេលា ក្ខុក្ខុកិ អចត្វា នេលនេសត កហិតត្តា នេចនេទា "អឌិត្តុ អាឌិឃិ"តិ នេចឌិតនេត្តា៑ ចឆតនេកនេឌតិ ឲកចចតពាហុចចតាតំ នេកនេឌ៑

វត្ថាចត្តុបរិវត្តិ កិល្លកិល្លុតិអាឌិវត្ថាចឃចចត្តុ បរិវំ៑ វត្ថា ចត្យបរិវវដ្ឋអាតា បឌា ឲត្តុ អត្តិតិ វត្ថាចត្តា, បរិវា៑ នេសតា ឲតស្ស អត្តិតិ នេសតិនេកា, នេសតិនេកា ឲច នេសតិនេឃា៑ ពិន្ត្តិវានេទាតិ តស្ស តាយត្តិ

ឲត្តុ ពិន្ត្តិតិ សុចណ្ហូ, តស្មា វានេសុចណ្ហូវឌិវចណ្ហូតាឃ ពិន្ត្តិវានេទាតិ ទុក្ខតិតិ នេចឌិតនេត្តា៑ ចត្យនេត្តា កានេកា បិនេឌាតិ នេចឌិតនេត្តាតិ ឡូយិតាច វត្ថាឌតបនេឌសុ កតាបកាស្ស ចឹវតិនេយា កានេកា យាវនេកាតិ

ឡូឌដ្ឋា ទុត្តនេយច នេហាតិតិ ឌក្ខុត្តុ៑ នេបិទាលាវត្តាត្តុទ្ធុបំ លក្ខលាវយប្បន្តា ក្ខុប្បាឌិតា តិលកហាបលាតិ នេចឌិតនេត្តា៑ ទុ(ក្រុដានេយត ក្ខុប្បាឌិនេតា ទុ(ក្រុដាយនេកា៑ នេសា កិទ តិលកហាបលាស្ស ពិកាកំ អល្លូតិ៑ ឃស្មិ

បនេឌនេវ តិលកហាបលា ត វត្តិ, តត្វាបិ តិលកហាបលាតំ ចត្យអន្លាតក្ខុានេត ច អចត្យអន្លាតក្ខុានេត ច វយាតអល្លូចនេសត បចត្តយាតំ កណ្ហ កនេហត្វា តិលកហាបលាចនេសតេច បរិនេច្ឆឌា កាតនេត្តាតិ ចឌត្តិ៑

ឆតិឃចត្យចណ្ហូតា តិក្ខុតា៑

តស្សនេត្តា...បេ... ទុត្តតនេឃតេច នេចឌិតនេត្តាតិ ឡូយិតា "កកចតា កិល្លុតំ ឡូឌំ វិក្លាបឌំ ឲចំ បន្តាត្តុំ នេហាតិ ច, ឡូឌដ្ឋា អន្តោ ចត្យក្ខុឌបិឌី"តិ ឲចំ បឌយបិទាឌិកចណ្ហូតាឃំ (បិទា៑ អដ្ឋ៑ ១៑១៥) ទុត្តតនេឃត

តស្សនេត្តា នេចឌិតនេត្តា៑ "ឡូដាតិ ឃំ តំ អន្តោ ចត្យក្ខុប្បត្តុ, តំ ដនេស្សតុំ 'នេតត នេលា បត វយនេឃតា'តិអាឌិយាហា"តិ ឲចំ អតុបន្តាត្តុវយ្ហត្តា ច តត្វ ទុត្តតនេឃតេច នេចឌិតនេត្តាតិ ដនេស្សតិ៑

៥០-៥១៑ ទនេកា អត្វទត្តិ ឲត្តាតិ ទនេកត្វទលំ, ទនេកត្វទលត្តិ ទនេកតិត្វុ ទុក្ខតិតិ អាហ "ទនេកតិត្វុ កត្វា"តិ៑ ទុត្តនេយចត្វុ ចិកានេចនេត្តា អាហ "តឌិក្ប"តិអាឌិ៑

បឌកាឌតិឃចណ្ហូតា

៥១៑ "អកិតចតិចិនេដ្ឋា ឲកកុដិកាឌិកានេយា ឃាច យតុស្សា បចិវិត្វា ចាវំ ត កនេយត្តិ, តាច កាយវន្ទ្យុត កដ្ឋតិ"តិ ចឌត្តិ, តស្មា តត្វ កាយប្បនេចវតាបុដ្ឋាឌិកិទ្ធយិ តត្តិ៑ ឃក្លបរិក្កហកុនេតាតិ

ទិវាបក្ខចចនេសត ទុត្តុំ, ឃក្លតកទាឌិ ចា វក្កលាតិ៑ ឃក្លតកនេយិ អាបលាឌីសុ ឌិស្សយាតេសុ កាយវន្ទ្យុកដ្ឋតិ, អឌិស្សយាតេសុ ត កដ្ឋតិ, តស្មា ឃក្លតកនេយិ បចិវនេត្តត អាបលាឌីសុ ឌិស្សយាតេសុ វត្ថុ

កាយប្បនេចវតចត្តុ កាតត្តុ, អឌិស្សយាតេសុ ត កាតត្តត្តិ ចឌត្តិ៑ បុតបិ អាកត្យកាយាតិ ឡូយិតា នេតឯំ តត្វ វានេបក្លកាចំ ដនេស្សតិ៑ ឃនេតា បត តិទនេបក្លាច ហុត្វា បក្កយត្តិ, នេសា កាយវន្ទ្យុត កដ្ឋតិ, តស្មា តត្វ

កាយប្បនេចវតាបុដ្ឋាឌិកិទ្ធយិ តត្តិ៑

តតុ ច "កាយា ចា អទន្ត្តា ចា"តិ ឲត្តកនេយច យាតិកាឃំ ទុត្តុំ, តស្មា កាយលក្ខលំ ដនេស្សត្វា អទន្ត្តានេយច ដនេស្សតត្តុ និឃា, កាយុបចានេទា តាយាតិអាឌិ បត កស្មា ទុត្តត្តិ អាហ – "កាយុបចានេទាតិអាឌិ

អទន្ត្តាបរិនេច្ឆឌស្សតត្វុ ទុត្ត"ត្តិ៑ កាយុបចានេទ ហិ ដស្សិនេត ឌនេបត្វា កាយដ្ឋា កាយុបចានេទដ្ឋា អចនេសឯំ អទន្ត្តា តាយាតិ អទន្ត្តាបរិនេច្ឆឌា វក្កា ដនេស្សតុំ, ឡូឌដ្ឋា កាយកាយុបចានេទ អវក្ខនេតា ដនេស្សតុំ ទុត្តុំ៑

យាតិកាឃំ បត កាយក្កហលានេតច កាយុបចានេទាបិ វក្កហិនេតាតិ ឌក្ខុត្តុ៑ កាយុបចានេទា ហិ នេលិនេក កាយវន្ទ្យុនេយច កដ្ឋតិ៑ ឲចដ្ឋា កត្វា យាតិកាឃ អតចនេសវអចតទលក្ខុាតបរិក្កនេហា វិនេន្ទា នេហាតិ៑

ឡូត្តុលីនេលតិ ក្ខុយ្យានេទ៑ អទន្ត្តាវនេច្ចបំ កដ្ឋតិតិ "តិក្លបិត្វា ពាហិ ឡូត្តុលីលិ វត្ថុនេយតំ អទន្ត្តា"ត្តិ (ចិក៑ ៦១៥) អកិឆនេយ្យ ទុត្តត្តា៑ នេចយន្លុនេយច ឡូត្តុលីនេលិតិ ទុក្ខតិតិ ឡូត្តុលីលក្ខុាតិឃត្តា អវតិបិ ឡូត្តុលីល

នេចយន្លុនេយច តចា ទុក្ខតិ៑ ឃត្វ បត ក្ខុានេពាហាបិ តត្តិ, តត្វក្ខុនេកាសុ បនេស្សសុ ចតិឃា ចា បិកានេស្ស ចា នេកាដិនេចយន្លុនេយច ឡូត្តុលីលក្ខុាតិឃត្តា "ឡូត្តុលីនេលិ"តិ កនេហតត្តុ៑ ក្ខុន្លានេបនេត្តាតិ បលិនេបនេត្តា៑

លុងិត្វាតិ បរិចនេត្តត្វា៑

យន្ចិយស្ស បុទិវស្សាតិ ចាយយន្ចិយស្ស បុទិវស្ស៑ ឡូយិតា បត ចចនេតត សុប្បយុវលបិនេតាបិ ពាលឌស្សតចនេសតេច កនេតាតិ ឌក្ខុត្តុ៑ ក្យុត្តក្ខុកចាឃំ យេហាបក្ខុទិឃដ្ឋា ឈទុបចានេទា កានេយាតិ អឆិប្បានេឃត

"ឈទុបចានេទ ឌិតស្ស នេលឌ្ឌុបិនេតា កាយុបចានេទា"តិ ទុត្តុំ៑ ក្ខានេទតិ តិន្តុនេកាវស្ស ក្ខុកបតតក្ខុាតនេតា អត្តត្តុទំ វន្តាឃ ទុត្តុំ៑ អនេត្តាកនេហតិ ច បយុលស្ស អត្តត្តុទនេយច វន្តាឃ ទុត្តុំ៑ កតបរិនេក្លបិតិ ឡូយិតាច

ឈរឞ្ស ឞយត្តតោ ពត្តកោ បរិច្ឆេទោ ឈរូបចារេ ភាយាតិ ចុត្តំ ហោតិ។ ឃឞ្ស បភ ឈរឞ្ស ឞយត្តតោ កោរូបាតំ បចេឞតតិចារណត្ថំ បាការចតិអាឌីហិ បរិក្ខេបាបិ កតោ ហោតិ, តត្ថ ឞោចបរិក្ខេបាបិ ឈរូបចារោ, ឞុប្បាទិតាឌិបរិច្ឆេទា បភ អបរិក្ខិត្តឈរេ ឞត្ថាយ ចុតេ្តាតិ ឧដ្ដោ ៓ ពួតយេត្ថ បយាហត្តិ ចិកាលកាយប្បទេឞតាឌីសុ កាយកាយូបចារាតំ អឞដ្ឋតោ ចិតិច្ឆយឞ្ស ចេឌិតត្ថត្តា។ ក្បូត្ថីអាឌីសុ ចុត្តភយេភ ហិ ឈរូបចារឞ្ស កាយោតិ អាបត្តត្តា ឈរឈរូបចារកាយកាយូបចារាតំ ឞដ្ឋេរា ឞិឃា។ ឲចំ ឞត្តុត្តាតិ ពួយិតា ពួតោ បុច្ឆាបិ បច្ឆិមេឞ្ស ចាងឞ្ស បយាណកាចំ ឌេឞ្សតិ ៓ ពោចិ បភ “ពួតោ បដ្ឋាយ ចក្ខុយាតចាឌំ ឞត្ថាយ ចុត្ត”ត្តិ ចឌត្តិ, តំ ភ កហេតត្ថំ។

ឞេឞេឞ្សិតិ កាយូបចារលក្ខណំ ឞត្ថាយ ចឌតិ។ ពព្រាតិ តឞ្មិំ កាយូបចារក្ខហណេ។ តឞ្ស កាយបរិច្ឆេទឌស្សតត្តិ តឞ្ស អបរិច្ឆេទឞ្ស កាយឞ្ស កាយបរិច្ឆេទំ ឌេឞ្សតត្តិ អត្ថោ។ ឃជី ឲចំ “កាយោ ភាយា”តិ បជំ ឧដ្ឋរិត្វា “អបរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស ឈរូបចារេ ឋិតឞ្ស មជ្ឈិមឞ្ស បុរិឞឞ្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ កឞ្មា ត ចុត្តត្តិ? “កាយោ ភាយាតិ ពួង អត្ថុតុយ្យិ អឌិការចេឞេភ លព្ភតិយេចា”តិ ចឌត្តិ។ អបរេ បភ កណត្តិ “កាយូបចារោ ភាយាតិ ពួយិតាច កាយឞ្ស ច កាយូបចារឞ្ស ច ឞង្គហោ ឧដ្ឋ ត្តោ។ កថំ? ‘កាយឞ្ស ឧបចារោ កាយូបចារោ’តិ ឲចំ ឥក្កហេ ករិយមាតេ ‘បរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស ពួត្តភីលេ ឋិតឞ្ស មជ្ឈិមឞ្ស បុរិឞឞ្ស លេឌ្ឌុបាតោ’តិ ពួយិតា បរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស កាយូបចារលក្ខណំ ឌស្សិតំ ហោតិ, ‘កាយឞង្ខាតោ ឧបចារោ កាយូបចារោ’តិ ឲចំ បភ កឃ្សមាតេ ‘អបរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស ឈរូបចារេ ឋិតឞ្ស មជ្ឈិមឞ្ស បុរិឞឞ្ស លេឌ្ឌុបាតោ’តិ ពួយិតា អបរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស កាយបរិច្ឆេទោ ឌស្សិតោតិ ឞក្កា ចិញ្ញាតុ”ត្តិ។ “ឈរូបចារេ ឋិតឞ្ស មជ្ឈិមឞ្ស បុរិឞឞ្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ ពួយិតា បរិក្ខិត្តឞ្សាបិ កាយឞ្ស ឞចេ លេឌ្ឌុបាតតោ ឌុរេ បរិក្ខេបោ ហោតិ, លេឌ្ឌុបាតោយេច កាយបរិច្ឆេទោតិ កហេតព្ពត្តិ ចឌត្តិ។ បុព្ពេ ចុត្តភយេភចាតិ បរិក្ខិត្តកាយេ ចុត្តភយេភច។

ឞដ្ឋិឃតិតិ ឞិឞ្សិឃតិ។ ឲត្តាតិ ឈរឈរូបចារកាយកាយូបចារេសុ។ “ចិកាលេ កាយប្បទេឞតេ បរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស បរិក្ខេបំ អតិក្កមត្តឞ្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយឞ្ស, អបរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស ឧបចារំ ឱក្កមត្តឞ្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយឞ្សា”តិ (បាចិ៓ ៥១៣) ចុត្តត្តា កាយកាយូបចារាតំ អឞដ្ឋតោ ពួត្ថិតត្តាតិ អាហ – “អឞដ្ឋតោ ចេត្ថ ចិតិច្ឆយោ ចេឌិតត្តោ ចិកាលេ កាយប្បទេឞតាឌីសុ”តិ។ ឲត្ថ ច “បរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស បរិក្ខេបំ, អបរិក្ខិត្តឞ្ស បរិក្ខេបារហដ្ឋាតំ អតិក្កមត្តឞ្ស ចិកាលកាយប្បទេឞតាបត្តិ ហោតី”តិ ពោចិ ចឌត្តិ, តំ ភ កហេតព្ពំ បឥកាឌតិឃំ បភ “បរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស បរិក្ខេបំ អតិក្កមត្តឞ្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយឞ្ស, អបរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស ឧបចារំ ឱក្កមត្តឞ្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយឞ្សា”តិ (បាចិ៓ ៥១៣) ចុត្តត្តា។ អបរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស ឈរូបចារតោ បដ្ឋាយ ឌុតិយលេឌ្ឌុបាតឞង្ខាតឞ្ស កាយូបចារឞ្ស ឱក្កមេត អាបត្តិ ចេឌិតត្តោ។ ពោតេត ចិកាលកាយប្បទេឞតឥក្ខាបឌដ្ឋកថាយំ (បាចិ៓ អដ្ឋ៓ ៥១៣) “អបរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស ឧបចារោ អឌិត្ថាតាតេ ចុត្តភយេភេច ចេឌិតត្តោ”តិ ចុត្តំ។ មាតិកាដ្ឋកថាយម្បិ (កង្ខា៓ អដ្ឋ៓ ឌុតិយបាទាឌិកណ្ណតា) ចុត្តំ “ឃាយំ អបរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស ឧបចារោ ឌស្សិតោ, តឞ្ស ចេឞេភ ចិកាលកាយប្បទេឞតាឌីសុ អាបត្តិ បរិច្ឆិត្តិតព្ពា”តិ។ ឃជី ឲចំ “ចិកាលេ កាមំ បចិឞេយ្យា”តិ ពួយិតា ចិញ្ញឃតីតិ? ភ ចិញ្ញឃតិ កាយូបចារឞ្សាបិ កាយក្កហណេត កហិតត្តា។ តឞ្មា បរិក្ខិត្តឞ្ស កាយឞ្ស បរិក្ខេបំ អតិក្កមត្តឞ្ស, អបរិក្ខិត្តឞ្ស ឧបចារំ ឱក្កមត្តឞ្ស ចិកាលកាយប្បទេឞតាបត្តិ ហោតីតិ តិដ្ឋមេត្ថ កត្តត្តោ។ ចិកាលេ កាយប្បទេឞតាឌីសុតិ អាឌិ-ឞឌ្ឌេត ឈរឈរូបចារាឌីសុ ឋិតាតំ ឧប្បត្តលាភកាឌតាឌិ ឞក្កណ្ហាតិ។

តិក្ខមិត្វា ពាហិ ពួត្ថភីលាតិ ពួត្ថភីលតោ ពាហិ តិក្ខមិត្វាតិ អត្ថោ។ ឲត្ថ ច ចិតឃបរិឃាយេត តាច “ឌេបត្វា កាយត្ថា កាយូបចារត្ថា អចេឞេឞំ អរញ្ញា”ត្តិ (បារា៓ ៩២) អាកតំ, ឞុត្តត្តបរិឃាយេត អារញ្ញកំ កិក្ខុំ ឞត្ថាយ “អារញ្ញកំ ភាម ឞេភាឞតំ បញ្ចឆតុឞតិកំ បច្ឆិម”ត្តិ (បារា៓ ៦៥៤) អាកតំ។ ចិតឃឞុត្តត្តា ឧភកាបិ បរិឃាយឌេឞតា ភាម, អភិធម្មេ បភ តិប្បរិឃាយឌេឞតា៓ តិប្បរិឃាយតោ ច កាយចិតិមុត្តំ ធាតំ អរញ្ញមេច ហោតីតិ អភិធម្មបរិឃាយេភ អរញ្ញំ ឌស្សេតុំ “តិក្ខមិត្វា ពាហិ ពួត្ថភីលា”តិ (ចិភ៓ ៥២៩) ចុត្តំ។ “អាចរិយឆតុ ភាម បកតិមហត្ថេភ តចចិឌត្ថិប្បយាណំ, ឌិឃាយ បភ អាចរោបិតាឃ ចតុហត្ថប្បយាណ”ត្តិ ចឌត្តិ។ លេឞោកាឞតិឞេឞតត្ថិ “ឃឃា ភេច កាមេ, ភ អរញ្ញោ ហដំ, ឈរេ ចា ឈរូបចារេសុ ចា កាយូបចារេសុ ចា អញ្ញាតរស្មិ”ត្តិ ចត្តំ ឃា លភត្តិ ចុត្តំ ហោតិ។

កប្បិយត្តិ អត្ថុបចេឞេភ ចុត្តំ។ អាកប្បិយម្បិ បភ អប្បដិក្កហិតត្តេ, អឌិត្ថឞដ្ឋេចេច កត្តតិ។ បរិត្តាកាឌិម្ហិការេតោ “ពួងំ មជ្ឈឞត្តា”ត្តិ អចិឌិតម្បិ បរបរិក្កហិតមេច ឃាតាបិត្តំ អត្ថុមេភ មត្ថាតំ ដ្ឋិត្តាភេឞម្យកាតំ ឌារកាតំ ឞត្តកមិច។

ឃឞ្ស ចេឞេភ បុរិឞោ ចេភោតិ ចុច្ចតិ, តំ ចេឃ្យត្តិ អាហ “អចហរណចិត្តឞ្សេតំ អឌិចចត”ត្តិ។ ឞត្ថា-ឞដ្ឋោ ពាណលោកោដ្ឋាឞបត្តត្តិកាណតាឌីសុ ឌិឞ្សតិ។ “ឞត្ថាយេកំ បដិឞេចតី”តិអាឌីសុ (ឃ៓ តិ៓ ១.១៧៥) ហិ ពាណេណ ឌិឞ្សតិ។ “បបញ្ចឞត្តាឞត្ថា ឞមុឌាចរត្តិ”តិអាឌីសុ (ឃ៓ តិ៓ ១.២០៣) លោកោដ្ឋាឞេ។ “ពោឞំ ពោឞំ ឌម្ងាតំ ឞត្ថា ឞមេត្តា”តិអាឌីសុ (ឆ៓ ឞ៓ ១១៩១) បត្តត្តិយំ។ “ត ឞុកាទំ ឞត្ថាត្យ”ត្តិអាឌីសុ (ឆ៓ ប៓ ៤៥៩; អប៓ ឆេរ៓ ១.១០.១) កណតាយំ។ តត្ថ លោកោដ្ឋាឞចចត ឞត្ថា-ឞដ្ឋំ ឞត្ថឃាហ “ឞត្ថាឞត្តាតត្តិ អត្ថតោ ឲក”ត្តិ។ ពោតាហ “លោកោដ្ឋាឞឞ្សេតំ អឌិចចត”ត្តិ។ បបញ្ចឞត្ថាតិ តណ្ហាមាតឌិដ្ឋិឞត្តាតា បបញ្ចលោកោដ្ឋាឞា។ “ឲកោ ចិត្តលោកោដ្ឋាឞោតិ ឃញ្ចា បុញ្ញកាតេ អចហរិឞ្សាមីតិ បចត្តំ ចិត្តំ, ឃញ្ចា កាយតាឌិឞាតណំ បរាយឞតាឌិឞាតណំ ចា មេញ្ញេបចត្តំ, ឃញ្ចា ធាតាធាចតប្បយោឥឞាតណំ, ពោឞុ អឃយេចចេកោ បច្ឆិមោ ចិត្តលោកោដ្ឋាឞោ ពួតាឌិប្បេតោ”តិ ពោចិ ចឌត្តិ។ ឆ្លួអាក្ខិបេឌេ បភ “ខ្វាតយាឞកាយាឞក្ខាតបញ្ចាយាឞកបញ្ចាយាឞកាចហរណចិត្តេសុ ឲកោ ចិត្តលោកោដ្ឋាឞោ”តិ ចុត្តំ។ “អតេកប្បតេឌត្តា ចិត្តឞ្ស ឲកោ ចិត្តលោកោដ្ឋាឞោតិ ចុត្ត”ត្តិ ឃហាកណ្ឌិបឌេ មជ្ឈិមកណ្ឌិបឌេ ច ចុត្តំ។ ពួតយេចេត្ថ ឞុត្តុរតំ “ចេឃ្យចិត្តឞត្ថាតោ ឲកោ ចិត្តលោកោដ្ឋាឞោ”តិ ចុត្តត្តា។ ចេឃ្យឞត្ថាតេតាតិ ចេឃ្យចិត្តលោកោដ្ឋាឞេត កាណក្ខុតេត, ត ចិឞ្សាឞតាចកាលិកាឌិកាហចឞប្បចត្តចិត្តលោកោដ្ឋាឞេតាតិ ចុត្តំ ហោតិ។

អភិឃោកចេឞតាតិ អដ្ឋកោណចេឞេភ។ អភិឃុញ្ជតីតិ ចោរេតិ, អដ្ឌំ ករោតីតិ អត្ថោ។ បរិកប្បិតដ្ឋាតត្តិ ឱកាឞបរិកប្បតចេឞេភ បរិកប្បិតប្បឌេឞំ។ ឞុក្កឃាតត្តិ ឲត្ថ រាជូតំ ឌេឃ្យកាយឞ្ស ឲតំ អឌិចចតំ ឞុក្កោតិ, ឞោ ឲត្ថ ហញ្ញតិ អត្ថោ កច្ឆត្តិហីតិ ឞុក្កឃាតោ។ “ឲត្ថ បចិឌ្ឋេហិ ឞុក្កោ ឌាតព្ពោ”តិ ទុក្ខបត្តាតាឌិឞញ្ញាតោភ តិឃមិតប្បឌេឞឞ្សេតំ អឌិចចតំ។

បញ្ចឌឹឞតិអចហារកថាចណ្ណតា

អាកុលិតិ ឞក្កលិ។ លុញ្ចត្តាតិ ឞិលេញ្ចត្តាតិ។ កត្ថ្ថតិ ឲកិឞ្សាយ អដ្ឋកថាយំ។ ឲកំ បញ្ចកំ ឌស្សិតត្តិ “បរបរិក្កហិតញ្ច ហោតិ, បរបរិក្កហិតឞញ្ញី ច, កុរុកោ ច ហោតិ បរិក្ខារោ បញ្ចមាឞកោ ចា អតិរេកបញ្ចមាឞកោ ចា, ចេឃ្យចិត្តញ្ច បច្ចុបដ្ឋិតំ ហោតិ, អាមឞតិ, អាបត្តិ ឌុក្កដឞ្ស។ ផត្ថាបេតិ, អាបត្តិ ឆុល្លច្ចយឞ្ស។ ធាតា ធារេតិ, អាបត្តិ បារាឌិកឞ្សា”តិ (បារា៓ ១១៣) ឲចំ

ចុត្តបញ្ចអចហារង្គានិ ឲត៌ បញ្ចកត្តិ ឥស្សិតំ៑ ឥទ្ធ បញ្ចកានិ ឥស្សិតានីតិ “លហាកាទេហិ អឌិន្នំ អាឌិយន្តស្ស អាបត្តិ ឞារាខិកស្ស៑ ត ច ឞកឞញ្ញី, ត ច ខិស្សាឞក្កាហី, ត ច តាចកាលិកំ, កទុកោ ច ហោតិ បរិក្ខារោ បញ្ចមាឞកោ ចា អតិរេកបញ្ចមាឞកោ ចា, ចេយ្យចិត្តញ្ច បច្ចុបដ្ឋិតំ ហោតិ, អាមឞតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស៑ ផន្ទាបេតិ, អាបត្តិ ចុល្លច្ចយស្ស៑ ឋាតា ចាវេតិ, អាបត្តិ ឞារាខិកស្សា”តិ ឲចំ ចុទ្ធេសុ លសុ បទេសុ ឲត៌ អបទេត្វា អចសេសានិ បញ្ច បទានិ ឲត៌ បញ្ចកត្តិ ឥស្សេត្វា ហេដ្ឋា ចុត្តបញ្ចកញ្ច កហេត្វា ឥទ្ធ បញ្ចកានិ ឥស្សិតានិ៑ ឲត្ថ បតាតិ “បញ្ចហាកាទេហិ អឌិន្នំ អាឌិយន្តស្សា”តិអាទីសុ៑ ឞង្ខេហិបិ បទេហីតិ “បរបរិក្កហិតញ្ច ហោតី”តិអាទីហិ បទេហិ៑ លក្ខយាតាតិទេយច បញ្ចកានីតិ បញ្ចខិឞតិយា អចហារេសុ លក្ខយាតបញ្ចកានិ៑

បញ្ចន្នំ អចហារានំ ឞមុហោ បញ្ចកំ, ឞកោ ហត្ថោ ឞហត្ថោ, តេត និព្វត្តោ, តស្ស ចា ឞម្ពន្ធីតិ ឞាហត្ថិកោ, អចហារោ៑ ឞាហត្ថិកាឌិ បញ្ចកំ ឞាហត្ថិកបញ្ចកត្តិ អាឌិបទចេឞេត តាមលាភោ ឥដ្ឋព្វោ ក្ញឞលិខិត្តិកស្ស ក្ញឞលត្តិកចោហារោ ខិយ៑ ព្ពមិតាច តទេយត បុព្ពបយោគាឌិ បញ្ចកំ បុព្ពបយោគបញ្ចកំ, ចេយ្យាចហារាឌិ បញ្ចកំ ចេយ្យាចហារបញ្ចកត្តិ តាមលាភោ ឥដ្ឋព្វោតិ៑ តតិយបញ្ចកេសុ បញ្ចកេក្ខុតិ ឞាហត្ថិកបញ្ចកចេយ្យាចហារបញ្ចកេសុ៑ លក្ខយាតបទចេឞតាតិ ឞាហត្ថិកបញ្ចកេ លក្ខយាតស្ស តិស្សក្កិយាចហារបទស្ស ចេឞេត ចេយ្យាចហារបញ្ចកេ លក្ខយាតស្ស បរិកប្បាចហារបទស្ស ច ចេឞេត យោខេតព្ពត្តិ អត្ថោ៑

អាណត្តិយា និព្ពត្តោ អចហារោ អាណត្តិកោ៑ តិស្សជ្ជតំ តិស្សគ្គោ, សុក្កឃាតដ្ឋានេ បរិកប្បិតោកាសេ ចា ឥត្វា កណ្ឌស្ស ពាហិ បាតតំ៑ តិស្សគ្គោច តិស្សក្កិយោ៑ កិរិយាសិទ្ធិតោ បុរេតរមេច ឞារាខិកាបត្តិឞង្ខាតំ អត្ថំ ឞាធេតីតិ អត្ថឞាធកោ៑ “អសុកស្ស កណ្ឌំ យឥា ឞក្កោសិ, តឥា អចហរា”តិ ឲចទ្ទេបិ ហិ អាណាបកបយោគោ បរស្ស តេលកុម្ភិយា បាឥក្ឃត្តកំ តេលំ អចស្សំ ពិចតកាតំ ឞ្បបាហតានីតំ តិក្ខេបបយោគោ ច អាណត្តស្ស កណ្ឌក្កហណតោ ឞ្បបាហតានីតំ តេលបាតតតោ ច បុរេតរមេច ឞារាខិកាបត្តិឞង្ខាតំ អត្ថំ ឞាធេតិ៑ ឞាហត្ថិកបយោគោបិ ហិ ឲចទ្ទេបិ អត្ថឞាធកោតិ ចុច្ចតិ៑ ចុត្តញ្ហេតំ យាតិកាដ្ឋកថាយំ (កង្ខា៑ អដ្ឋ៑ ទុតិយបារាខិកចណ្ណតា) –

“អត្ថឞាធកោ តាម ‘អសុកស្ស កណ្ឌំ យឥា ឞក្កោសិ, តឥា តំ អចហរា’តិ អាណាបេតិ៑ តត្ថ ឞចេ បរោ អតត្តរាយិកោ ហុត្វា តំ អចហរតិ, អាណាបកស្ស អាណត្តិក្ខណេយច ឞារាខិកំ៑ បរស្ស ចា បត តេលកុម្ភិយា បាឥក្ឃត្តកំ តេលំ អចស្សំ ពិចតកាតិ ឞ្បបាហតានីតិ បក្ខិបតិ, ហត្ថតោ មុត្តមត្តេយច ឞារាខិក”ត្តិ៑

ឥុរស្ស តិក្ខិបតំ ឥុរតិក្ខេបោ៑ អារាមាភិយុញ្ជតាឌីសុ អត្តតោ ច បរស្ស ច ឥាតក្កហណេសុ តិរុស្សាហតាចាបជ្ជតំ៑ ឞហត្ថា អចហរតីតិ ឞហត្ថេត ពណ្ហាតិ៑ “អសុកស្ស កណ្ឌំ អចហរា”តិ អញ្ញំ អាណាបេតីតិ ឲត្តាបិ អាណាបកស្ស អាណត្តិក្ខណេយច អាបត្តិ ឥដ្ឋព្វា៑ យឥិ ឲចំ ព្ពមស្ស, អត្ថឞាធកស្ស ច កោ ខិសេឞោតិ? តក្ខណេញ្ញេច កហេណេ តិយុញ្ជតំ អាណត្តិកបយោគោ, កាលត្តរេត កហណត្ថំ តិយោគោ អត្ថឞាធកោតិ អយមេតេឞំ ខិសេឞោ៑ តេតេចាហ – “អសុកស្ស កណ្ឌំ យឥា ឞក្កោសិ, តឥា អចហរាតិ អាណាបេតី”តិ៑ ឲត្ថ ច អាណាបកបយោគោច អត្ថឞាធកោតិ ឥស្សិតោ, ឞាហត្ថិកចេឞតបិ អត្ថឞាធកបយោគោ បត ឞ្បបទិ អាចិ កខិស្សតិ៑ ឥុរតិក្ខេបោបិ បត ឞ្បបតិក្ខិត្តកណ្ឌចេឞេត ចេឌិតព្ពោតិ ព្ពឌំ តិឥស្សតមត្តំ៑ អារាមាភិយុញ្ជតាឌីសុបិ តាចកាលិកកណ្ឌឥេយ្យាតំ អឥាតេបិ ឲសេច តយោ៑

“អាណត្តិចេឞតបុព្ពបយោគោ ចេឌិតព្ពោ”តិ ចុត្តត្តា អតត្តរាយេត កហេត្តស្ស ‘អសុកស្ស កណ្ឌំ អចហរា’តិ អាណាបតំ កណ្ឌក្កហណតោ បុព្ពត្តា បុព្ពបយោគោ, បយោគេត ឞហ ចត្តមាតោ អចហារោ ឞហបយោគោ, “អសុកំ តាម កណ្ឌំ ហរិស្សាមា”តិ ឞំខិឥហិត្វា ឞមុត្តយិត្វា អចហរណំ ឞំខិឥាចហារោ៑ ឞង្កេតកម្មំ តាម បុព្ពណ្ហាឌិកាលបរិច្ឆេឥចេឞេត ឞញ្ញាតកកម្មំ, តិមិត្តកម្មំ តាម ឞញ្ញុប្បាឥតត្ថំ អក្ខិតិខណតាឌិតិមិត្តករណំ៑ ឋាតាចាចតចេឞេត ឞហបយោគោតិ ព្ពឌំ បត តិឥស្សតមត្តំ ឥដ្ឋព្វំ, ខិលឞង្កមតាឌីសុបិ អឞតិ ច ឋាតាចាចតេ ឞហបយោគោ ឥដ្ឋព្វោ៑ ចុត្តញ្ហេតំ យាតិកាដ្ឋកថាយំ (កង្ខា៑ អដ្ឋ៑ ទុតិយបារាខិកចណ្ណតា) “ឋាតាចាចតចេឞេត ខិលាឌីតិ ឞង្កាមេត្វា ខេត្តាឌិក្កហណចេឞេត ច ឞហបយោគោ ចេឌិតព្ពោ”តិ៑

ចេតោ ចុច្ចតិ ចោរោ, តស្ស ភាចោ ចេយ្យំ, តេត អចហរណំ ចេយ្យាចហារោ៑ យោ ហិ ឞន្ធិច្ឆេឥាឌីតិ កត្វា អឌិស្សមាតោ អចហរតិ, តុលាកូដមាតកូដកូដកហាបណាឌីហិ ចា ចញ្ចេត្វា កណ្ហាតិ, តស្សេចំ កណ្ហតោ អចហារោ ចេយ្យាចហារោ៑ បឞយ្ហអភិភចិត្វា អចហរណំ បឞយ្ហាចហារោ៑ យោ ហិ បឞយ្ហាពលក្ការេត បរេឞំ ឞត្តកំ កណ្ហាតិ កាមឃាតកាឥយោ ខិយ, អត្តតោ បត្តពលិតោ ចា ចុត្តតេយត អធិកំ កណ្ហាតិ រាខកម៌ាឥយោ ខិយ, តស្សេចំ កណ្ហតោ អចហារោ បឞយ្ហាចហារោ៑ កណ្ឌចេឞេត ច ឆ្ពកាមចេឞេត ច បរិកប្បេត្វា អចហរណំ បរិកប្បាចហារោ៑ តិណបណ្ណាឌីហិ អក្កលិយុទ្ធិកាឌិ បដិច្ឆាឥេត្វា បច្ឆា តស្ស បដិច្ឆត្តស្ស អចហរណំ បដិច្ឆត្តាចហារោ៑ កុឞំ ឞង្កាមេត្វា អចហរណំ កុឞាចហារោ៑

តុលយិត្វាតិ ឞ្បបបរិក្ខិត្វា៑ ឞាមីចីតិ ចត្តំ, អាបត្តិ បត តត្ថីតិ អធិប្បាយោ៑ មហាឌេតឞមុទ្ទោតិ មហាឌេតឞង្ខោភោ៑ កទ្ធេ ឌេតកាយេតិ អបកេត ឌេតកាយេ៑ “ព្ពឥញ្ច កាឞាចំ អត្តតោ ឞត្តកំ កត្វា ឲតេស្សច តិក្ខេតា ឥេហី”តិ កិំការណា ឲចយាហ? ខីចេរឞាមិកេត យស្មា ឥុរតិក្ខេបបិ កតោ, តស្មា តស្ស អឌិន្នំ កហេតុំ ត ចដ្ដតិ៑ អចហារោបិ ខិប្បដិឞារស្ស ឞ្បប្បត្តកាលតោ បដ្ឋាយ ខីចេរឞាមិកំ បរិយេឞត្តោ ខិចរតិ “ឥស្សាមី”តិ, ខីចេរឞាមិកេត ច “ឥេមេតា”ត្តិ ចុត្តេ ឲតេតបិ អចហារេត អាលយោ បរិច្ចត្តោ, តស្មា ឲចយាហ៑ យឥិ ឲចំ ខីចេរឞាមិកោហេច “អត្តតោ ឞត្តកំ កណ្ហាហី”តិ កស្មា ត ចុត្តោតិ? ព្ពភិត្តម្បិ កុក្កុច្ចខិតោឌតត្ថំ៑ កចំ? អចហារកស្ស “មមា ឞហត្ថេត ត ឌិត្តំ, កណ្ឌេយ្យមេត”ត្តិ កុក្កុច្ចំ ឞ្បប្បេយ្យ, ព្ពតរស្ស “មមា បចំ ឥុរតិក្ខេបំ កត្វា បច្ឆា អឌិន្នំ កហិត”ត្តិ កុក្កុច្ចំ ឞ្បប្បេយ្យាតិ៑

ឞមណ្ឌាតិ អប្បក្ឃំ ឥារុអត្ថំ ផរតីតិ ឥារុហិ កត្តព្ពកិច្ចំ ឞាធេតិ៑ យយិ ឞេត្តតិអាឌិ ឞត្ថុ ទេញ្ញា បឞាឥេត ចុត្តំ, “ចេតេត បត អតត្ថចិតំ កត”ត្តិ ត មញ្ញិតព្ពំ៑

ឲកាឌិចឞំ ឥត្តកដ្ឋច្ឆេឥតាឌិតា យា អយំ អក្ឃហាតិ ចុត្តា, ឞា ឞព្ពា កណ្ឌឞាមិតា

កិលិត្វា កហិតមេច ឞង្កាម ចុត្តា, ឞត្តំ បទេតំ អដ្ឋកចាចរិយប្បមាណេត កហេតព្ពំ៑ បឞាណញ្ច ឞក្ខេត្ថ បឞាណឞក្ខេ៑ ឥាទេយ្យត្តំ ខិចក្ខេណាតិ ព្ពមេស្សច ខិចេរណំ “អាបត្តិំ ចា អតាបត្តិំ ចា”តិអាឌិ៑

បញ្ចមីវត្ថុហារកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អក្ខស្សាតិ ឯត្ថ អក្ខ-សទ្ទេន កិរ វិនិច្ឆយសាលា វុច្ចតិ។ តត្ថ និសីទិត្វា វត្ថាវត្ថុំ បស្សន្តីតិ អក្ខស្សា វុច្ចន្តិ ឆព្វិនិច្ឆកា។ ហទយន្តិ ឯត្ថ ហទយំ នាម ហត្ថបិដ្ឋាទីហិ បោថនត្ថេន និយាមិតន្តេនត្ថេ ហោតីតិ អាហ – “ហទយន្តិ បោថយន្តេន លិខេយ្យន្តា”តិ។ ពោធេត បទភាជនីយេ “ហទេន ចា បិឡេន ចា កសាយ ចា ទេវេន ចា អត្តត្តុកេន ចា លេខ្នាយ ចា ហទយ”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ អត្តត្តុកេនាតិ ខ្ចិហត្ថប្បមាណេន ទណ្ឌកេន ខេត្តុរបទិកាយ ចា។ លេខ្នាយាតិ ហត្ថបិដ្ឋិសាខិនំ លេតេនេន។ និហទេយ្យន្តិ កាយនិកយាទិនោ និហទេយ្យ។ ចោទេនាតិ...បេ... ចេតោសីតិ ឯត្ថ “បរិកាសេយ្យ”ន្តិ បទំ អជ្ឈាហរិត្វា អត្ថោ វេទិតព្វោតិ អាហ “ចោទេសីតិ ឯវមាទីនិ ច វត្វា បរិកាសេយ្យ”ន្តិ។

ឆដ្ឋេ យំ តំ កណ្ឌំ ឧស្សិតន្តិ សម្ពន្ធោ។ យត្ថ យត្ថ ឋិតន្តិ ភូមិអាទីសុ យត្ថ យត្ថ ឋិតំ។ យថា យថា អាគតំ កន្តតីតិ ភូមិអាទីសុ ឋិតំ កណ្ឌំ សព្ពេសា អក្ខរលេខិ ចេតន ចេតន អាកាសេន កហណំ រូបកន្តតិ។

ភូមដ្ឋកថាវណ្ណនា

ឆដ្ឋេ បត្តាបេតិ, សព្វត្ថ ទុក្កដមេវាតិ ឯត្ថ “វុឌ្ឍិស្សាមី”តិ បត្តាបេត្វា បុន អគន្ធហិត្វា តទេវ សយត្តស្សបិ អក្ខបដ្ឋំ អបត្តាបេត្វា ឯកបយោគេន វុឌ្ឍហត្ថស្សបិ ទុក្កដមេវាតិ គហេត្វា។ អញ្ញានិ ចា កាយគស្សអតុបការេតិ យថា ក្ខារបិឌហនេ ភុម្មិដ្ឋាភកាយគស្ស អតុបការត្តា អភាបត្តិ, ឯវំ អញ្ញានិ ចា កាយគស្ស អតុបការេ កាយចទិកម្ពេ អភាបត្តិ។ ចាចាយ ចាចាយាតិ ឯកេកត្ថទីបិកាយ ចាចាយ ចាចាយ។ រូបលទ្ធោតិ ឆាគេតា។ បុព្ពាតិ ច កិរិយ្យាយាតិ ឯត្ថ “យុសាចាដំ កត្វា បុព្ពាតិ កិរិយ្យាយាតិ ចេត្តស្ស ទុក្កដមេវា”តិ តីសុបិ កណ្ឌិបទេសុ វុត្តំ, តំ ឥមយម្ហិ វេច បទេសេ អដ្ឋកថាចចនេន វិរុជ្ឈតិ។ តថា ហិ “យំ យំ ចចនំ យុសា, តត្ថ តត្ថ បរិខិត្តិយ”ន្តិ ច “ន ហិ អគ្គិខាតស្ស បុព្ពបយោគេ បរិខិត្តិយដ្ឋានេ ទុក្កដំ ភាយ អត្ថិ”តិ ច ចក្ខតិ។ ឯវំ បន វុត្តេ ន វិរុជ្ឈតិ “យុសាចាដំ កត្វា បុព្ពាតិ ច កិរិយ្យាយាតិ ចេត្តស្ស បរិខិត្តិយេន សព្ពំ ទុក្កដ”ន្តិ។ តថា ហិ “អកប្បិយបថចិ ពលក្ខាតំ ទុក្កដេហិ សទ្ធិំ បរិខិត្តិយានីតិ យហាបច្ចរិយំ វុត្ត”ន្តិ ច “យថា ច ខ្លេធ, ឯវំ សព្វត្ថ បរិខិត្តិយដ្ឋានេ ទុក្កដំ ន មុច្ចតី”តិ ច ចក្ខតិ។ សចេ បន កុសលចិត្តោ “បុព្ពាតិ កិរិយ្យាយា”តិ ចទតិ, អភាបត្តិ “ព្រុក្ខបុដំ ចា ឆព្វបុដំ ចា សប្បកុត្តំ ចា កិរិយ្យាយាតិ កុសលំ រូបយោទតិ, កុសលចិត្តេន កយេន អភាបត្តី”តិ ច “យថា ច ខ្លេធ, ឯវំ សព្វត្ថ អចេយ្យចិត្តស្ស អភាបត្តី”តិ ច ចក្ខយាភត្តា។

បយោគលិខិតន្តិ ចេទិតព្វន្តិ អបរការេ បោរិត្តការុញ្ញហការេល បយដ្ឋិត្វា លិខិតន្តិ ចេទិតព្វំ។ បរិញ្ញយំ សេសអដ្ឋកថាសុ ច “កុដាលំ ចា បិដកំ ចា”តិ ខ្លេយេច ក្ខយំ ចត្វា ចាសិចភឌ្ឍំ អចុត្តត្វា ពោរយ្យិ សេទ្ធបដ្ឋកថាសុ អាកតភាចំ ចេស្សត្តំ “សេទ្ធបដ្ឋកថាយំ បន យហាបច្ចរិយន្តា”តិអាទិ វុត្តំ។ ចេយ្យចិត្តេន កហត្វា “ទុក្កដេហិ សទ្ធិំ បរិខិត្តិយានី”តិ វុត្តំ។ តទេតា បទំ សព្វកិរិយាសុតិ ខីឌក្កហណេតា បទំ កត្តព្វកិរិយាសុ។ សព្វំ បុរិមគេយេតេចាតិ យាច បិដកបរិយោសាភា ហត្ថចារបចារេសុ ទុក្កដំ។

ខេទេហិ ឧស្សិតន្តិ បុព្វបយោគសហបយោគទុក្កដេសុ អសម្មោហត្ថំ សយោសានេត្វា ឆព្វបក្ខាហកទេវេហិ ឧស្សិតំ។ “សព្វសម្បិ ទុក្កដំ ខ្លេយេសុយេច អដ្ឋសុ សក្ខហេតព្វកាចទោតា ខ្លតទេហិ សត្តហិ ទុក្កដេហិ ចិតិមុត្តំ ចិតយទុក្កដេយេច សក្ខហេតព្វ”ន្តិ ចទន្តិ។ ឧសចិធំ ទតនន្តិ “មុត្តា យណី ចេឡុរិយោ សង្ខោ សិលា បចាឡំ រជតំ ខាតរូបំ លោហិតង្កោ យសារកល្ល”ន្តិ ឯវមាគតំ ឧសចិធំ ទតនំ។

“យណី មុត្តា ចេឡុរិយោ ច សង្ខោ,

សិលា បចាឡំ រជតញ្ច ហេមំ;

សលោហិតង្កញ្ច យសារកល្លំ,

ឧសេតេ ធីរោ ទតនានិ ខញ្ញា”តិ។ –

ហិ វុត្តំ។

សត្តធញ្ញានីតិ សាលិ ចីហិ យចោ កង្គុ កុទ្រូសោ ចរកោ កោទ្រូសោតិ ឥមំ សត្តធញ្ញំ។ អាទុធភណ្ឌាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន តុរិយភណ្ឌខ្លិត្តិរូបាទីនំ សង្គហោតិ។ អគាយចិតគេ្គ ចត្តុមិ ទុក្កដំ អគាយាសទុក្កដំ។ ទុរូបចិណ្ណទុក្កដន្តិ “ត កត្តព្វ”ន្តិ ចារិតស្ស កតត្តា ទុដ្ឋុ អាចិណ្ណំ ចរិតន្តិ ទុរូបចិណ្ណំ, តម្បិ ទុក្កដំ ទុរូបចិណ្ណទុក្កដំ។ ចិតយេ ពន្ធក្តំ ទុក្កដំ ចិតយទុក្កដំ។ “សព្វរុកាយ បទក្ខមតី”តិ វុត្តា តំតិចារកណ្ណាយ ឆាគេត អត្ថេ អចេត្តស្ស ឆាតាទុក្កដំ។ ឯកាឌេ សយគុកាសគា ភាយ កិក្កុបាតិមោក្ខេ ចត្តារោ យាចតតិយកា សង្ឃាទិសេសា, អនិដ្ឋនិក្ខេបតត្តិ បញ្ហា, កិក្ខុនីបាតិមោក្ខេ ឯកំ យាចតតិយកំ បារាជិកំ, ចត្តារោ សង្ឃាទិសេសា, ចណ្ឌកាឡមិសិក្ខាបទត្តិ ៧។ ចស្សាចាចាទិ បដិស្សុណិត្វា ត សព្វោតេត្តស្ស បដិស្សចតិមិត្តំ ទុក្កដំ បដិស្សចទុក្កដំ។

បុព្វសហបយោគេ ច, អគាយាសទុរូបចិណ្ណេ;

ចិតយេ ចេច ឆាតេត ច, ឆាត្តិយា ច បដិស្សចេ;

អដ្ឋេតេ ទុក្កដា វុត្តា, វិនយេ វិនយញ្ញុនា។

សហបយោគតោ បដ្ឋាយ ចេត្ថ បុរិមា បុរិមា អាបត្តិយោ បដិប្បស្សម្ភន្តីតិ អាហ “អថ ធុរនិក្ខេបំ អកត្វា”តិអាទិ។ តត្ថ “ធុរនិក្ខេបំ អកត្វា”តិ វុត្តត្តា ធុរនិក្ខេបំ កត្វា បលាតស្ស បុរិមាបត្តិយោ ន បដិប្បស្សម្ភន្តីតិ ទដ្ឋព្វំ។ ឆិន្ទនទុក្កដំ បដិប្បស្សម្ភតិ, ផន្ទាបនទុក្កដេន បតិដ្ឋាតីតិ ឥទំ បិណ្ឌត្ថំ អាការទស្សនមត្តេន វុត្តំ។ យទិ បន បាទំ ឆិន្ទិត្វា និរុស្សាហោ បុន ផន្ទាបេតិ, ផន្ទាបនទុក្កដំ បដិប្បស្សម្ភតិ, ឋានាចាវនទុក្កដេន បតិដ្ឋាតិ។

កថំ ករោតិ កិរិយាតិ អត្ថោ។ ឧកត្តិ អាហ “ចិន្តនបិ នា កិរិយា”តិ។ ឥទានិ វុត្តមេវត្ថំ បរិហារបិណ្ឌាយ និគមេន្តោ “វុត្តម្បិ ចេតំ”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ អបរទ្ធំ វិរទ្ធំ ខលិតន្តិ សព្ពមេតំ យញ្ច ទុក្កដន្តិ វុត្តំ វុត្តស្ស ទុក្កដស្ស បរិយាយវចនំ។ យថាហុ កតំ, វិរូបំ វា កតំ, តំ ទុក្កដំ។ តំ បនេតំ យថា សត្ថារា វុត្តំ, ឯវំ អកតត្តា អបរទ្ធំ, កុសលំ វិរជ្ឈិត្វា បវត្តត្តា វិរទ្ធំ, អរិយវំសបដិបទំ អនារុឡ្ហត្តា ខលិតំ។ យំ មនុស្សោ ករេតិ ឥទំ បនេត្ថ ឱបម្មនិទស្សនំ។ តស្សត្ថោ – យថា យំ លោកេ មនុស្សោ អាវិ វា យទិ វា រហោ បាបំ ករោតិ, តំ ទុក្កដន្តិ បវេទេន្តិ, ឯវមិទម្បិ ពុទ្ធបដិកុដ្ឋេន លាមកភាវេន បាបំ, តស្មា ទុក្កដន្តិ វេទិតព្ពន្តិ។

យថា ទុក្កដា, ឯវំ ថុល្លច្ចយាបិ ឆ វេទិតព្ពាតិ ទស្សេតុំ “ថុល្លច្ចយាបិ”តិ វុត្តំ។ យថា ច ឯកស្ស ផលស្ស ថូលភាវោ ថុល្លច្ចយន្តិ វុច្ចតិ, ឯវមិទម្បិ ថូលត្តា អច្ចយត្តា ច ថុល្លច្ចយន្តិ វុច្ចតីតិ ទស្សេន្តោ “សម្បរាយេ ច ទុគ្គតិ”តិអាទិមាហ។ សំយោគេ បន កតេ សំយោគបទស្ស រស្សត្តំ និគ្គហីតាគមោ ច ហោតិ។ ឯកស្ស មូលេតិ ឯកស្ស សន្តិកេ។ អច្ចយោ តេន សមោ នត្ថីតិ ទេសនាគាមីសុ អច្ចយេសុ តេន សមោ ថូលោ អច្ចយោ នត្ថិ។ តេនេតំ ឥតិ វុច្ចតីតិ ថូលត្តា អច្ចយស្ស ឯតំ ថុល្លច្ចយន្តិ វុច្ចតីតិ អត្ថោ។

“សព្ពត្ថាបិ អាមសនេ ទុក្កដំ ផន្ទាបនេ ថុល្លច្ចយញ្ច ឋិតំ ឋិតំ វេសាលិកវត្ថុ អាមសនផន្ទាបនបយោគំ ករោន្តស្សេវ ហោតិ, ឧភយេសំ អភាវេ បន ឋានាចាវនេ បារាជិកមេវ, ន ទុក្កដថុល្លច្ចយានី”តិ វទន្តិ។ សហបយោគំ បន អកត្វាតិ ឯត្ថ “បុព្ពបយោគេ អាបន្នាបត្តីនំ បដិប្បស្សទ្ធិយា អភាវតោ សហបយោគំ កត្វាបិ លទ្ធិធម្មំ ខណ្ឌេន្តេន បុព្ពបយោគេ អាបន្នាបត្តិយោ ទេសេតព្ពា”តិ កេសុចិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ។ អដ្ឋកថាវចនំ បន កេវលំ សហបយោគេ បុព្ពបយោគេ អាបន្នាបត្តីនម្បិ បដិប្បស្សទ្ធិ ទីបេតិ, អញ្ញថា “សហបយោគំ បន អកត្វា”តិ ឥទំ វិសេសនវចនំ និរត្ថកំ សិយា។ យញ្ច ហេដ្ឋា វុត្តំ “សចេ បនស្ស តត្ថជាតកេ ចិលាទុក្កលតាទីហិ ពន្ធិត្វាបិ លទ្ធិធម្មំ ខណ្ឌយតិ, និធេសា ឋបេន្តិ, ឆេទនបច្ចយា ទុក្កដំ ទេសេត្វា មុច្ចតី”តិ, តម្បិ សហបយោគេ កតេ បុព្ពបយោគេ អាបន្នាបត្តីនំ បដិប្បស្សទ្ធិមេវ ទីបេតិ សហបយោគេ ឆេទនបច្ចយា អាបន្នទុក្កដស្សេវ ទេសនាយ វុត្តត្តា។ សហបយោគតោ បដ្ឋាយេវាតិ ច ឥទំ សហបយោគំ បត្តស្ស ឥតោ បុព្ពេ អាបន្នានំ បុព្ពបយោគាបត្តីនម្បិ បដិប្បស្សទ្ធិំ ទីបេតិ។ តេន ហិ អយមេត្ថ វិញ្ញាយតិ “យាវ សហបយោគំ ន បាបុណាតិ, តាវ បុព្ពេ អាបន្នាបត្តីនំ បដិប្បស្សទ្ធិ ន ហោតិ, សហបយោគំ បត្តកាលតោ បន បដ្ឋាយ តាសម្បិ បដិប្បស្សទ្ធិ ហោតី”តិ, តស្មា សុដ្ឋុ ឧបបរិក្ខិត្វា យុត្តតរំ គហេតព្ពំ។

ពហុកាបិ អាបត្តិយោ ហោន្តុ, ឯកមេវ ទេសេត្វា មុច្ចតីតិ ឯត្ថាយមធិប្បាយោ – សចេ ពហុកេហិ បយោគេហិ ពហុកា អាបត្តិយោ អាបន្នា, តាសុ ឯកាយ អាបត្តិយា ទេសិតាយ មុច្ចតិ ឯកសាសនកិរិយំ បត្វា បុរិមាបុរិមាបត្តីនំ បដិប្បស្សទ្ធត្តាតិ។ ខាទិតខេត្តេ បន សមាទកិរិយាយ អាបន្នាបត្តិយោ ឧភយត្តេន គហេត្វា “ឯកមេវ ទេសេត្វា”តិ វុត្តំ, តស្មា ឥមិនាបិ កុរុន្ទដ្ឋកថាវចនេន បចុរំ មហាអដ្ឋកថាយំ វុត្តបុរិមាបត្តិបដិប្បស្សទ្ធិមេវ សមត្ថេតិ, ន បន អញ្ញំ អដ្ឋកថាសុ អត្ថតោ នានាករណំ អត្ថិ។ អបរេ បនេត្ថ ឯវំ វណ្ណយន្តិ “សមាទកិរិយាសុបិ បុរិមបុរិមបច្ចយា អាបន្នាបត្តិយោ បច្ឆិមបច្ឆិមបយោគំ បត្វា បដិប្បស្សម្ភន្តីតិ ឥមិនា អធិប្បាយេន ‘មហាអដ្ឋកថាទីសុ ច លទ្ធិធម្មំ ខណ្ឌេន្តេ ពហុកាបិ អាបត្តិយោ ហោន្តុ, ឯកមេវ ទេសេត្វា មុច្ចតីតិ កុរុន្ទដ្ឋកថាយំ វុត្តំ’”ន្តិ។ “ឯវញ្ច សតិ ‘ពហុកាបិ អាបត្តិយោ ហោន្តូ’តិ ន វត្តព្ពំ សិយា, វុត្តញ្ច, តស្មា វិសភាគកិរិយាយេវ បត្វា បុរិមាបត្តីនំ បដិប្បស្សទ្ធិ ឥច្ឆិតព្ពាតិ ពហុកាសុបិ អាបត្តីសុ ឯកមេវ ទេសេត្វា មុច្ចតីតិ ឥទម្បិ ឋានេ វិសុំ វិសេសេត្វា ទេសនាគាមិនិយោ ទស្សិតា”តិបិ វទន្តិ។ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ – យថា ឥធ បុរិមាបត្តីនំ បដិប្បស្សទ្ធិ អដ្ឋកថាចរិយប្បមាណេន គហិតា, ឯវំ ពហុកាសុបិ អាបត្តីសុ ឯកមេវ ទេសេត្វា មុច្ចតីតិ ឥទម្បិ ឥធ អដ្ឋកថាចរិយប្បមាណេនេវ វេទិតព្ពំ។ យថា ច បិណ្ឌត្ថំ បរិច្ចត្តមត្តេនបិ ទុក្កដមេវ ហោតីតិ ឥធ អាចរិយានំ គហេត្វា អាបត្តិវិសេសោ ទស្សិតោ, ឯវំ បុរិមាបត្តីនំ បដិប្បស្សទ្ធិវិសេសោ ច ទេសនាវិសេសោ ច អដ្ឋកថាចរិយេហិ ទស្សិតោតិ។

ហេដ្ឋតោ ឱសីទេន្តោតិ “សាមិកោសុ អាគន្ត្វា អបស្សិត្វា គតេសុ គណ្ហិស្សាមី”តិ វេសាលិកវត្ថុ ហេដ្ឋាភូមិយំ ឱសីទេន្តោ។ ភូមិគតាតិ ភូមិយា ហេដ្ឋិមតលេន។ ឯវំ ឧបដ្ឋានេ ឋិតាយ ភូមិយា ឋានាចាវនំ ឆហិ អាការេហិ វេទិតព្ពន្តិ សម្ពន្ធោ។ ចលយំ និហរតិ, បារាជិកន្តិ អាកាសគតំ អកត្វា ឃំសិត្វា និហរន្តស្ស ភិក្ខុនោ ខិប្បមេវ បារាជិកំ។ ផុដ្ឋោកាសំ ឋិតោ ច សារេតីតិ ឃំសន្តោយេវ អាកាសគតំ អកត្វា សារេតិ។

ភិក្ខុនោបារាជិកន្តិ អចស្សំ ចេ បតតិ, ភិក្ខុនោ បារាជិកំ។ បរិច្ឆេទោតិ “បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា”តិ វុត្តកាលបរិច្ឆេទោ។ អបព្យូហន្តោតិ “ហេដ្ឋា ឋិតំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ឋនេត្វា ខិត្វា កេទារោន្តោ។ ឧបដ្ឋកុម្ភិយន្តិ ឧបដ្ឋបូរាយ កុម្ភិយា។ តត្ថ ច អដ្ឋកថាចរិយប្បមាណេន សង្ខេបដ្ឋកថាទីសុ វុត្តម្បិ កស្មា ន គហេតព្ពន្តិ អាហ – “វិនយវិនិច្ឆយេ ហិ អាគតេ គរុកេ ឋាតព្ព”ន្តិ។ វិនយធរោតាតិ វិនយគរុកានំ ធរោតា។ វិនយគរុកា ហិ វិនយវិនិច្ឆយេ អាគតេ គរុកេ តិដ្ឋន្តិ។ វិនយគរុកតាយ្យាបគតត្ថេហិ វិនយគរុកេកាយេវេត្ថ វិនយ-សទ្ទេន វុត្តា, វិនយស្ស វា ឧសា ធរោតា តេសំ គរុការចដ្ឋានស្ស វិនយធរយត្តា។

ឥទានិ សង្ខេបដ្ឋកថាទីសុ វុត្តំ បិណ្ឌត្ថាយាបិ ន សមេតីតិ ទស្សេន្តោ អាហ “អបិចា”តិអាទិ។ ភាជនន្តិ បត្តាទិភាជនំ។ បត្តាទិ អបូរេត្វា គណ្ហន្តស្ស អត្ថុទ្ធារេបិ យុត្តបរិច្ឆេទោ ហោតិ, បូរេត្វា គណ្ហន្តស្ស បន ឋានាចាលោ ហោតីតិ អាហ “យុត្តបរិច្ឆេទេន ច ឋានេន ច”តិ។ យទា បន តេលកុម្ភិអាទីសុ តេលាទិំ អពហុភាវតោ ភាជនំ និមុជ្ជាបេត្វា គណ្ហាតិ ន សក្កា ហោតិ, តទា យុត្តបរិច្ឆេទេនេវ

ហោតិ។ វិក្កន្តិ ឆន្ទំ។ អាកឌ្ឍនវិកឌ្ឍនយោគ្គន្តិ ឯត្ថ អភិមុខំ កឌ្ឍនំ អាកឌ្ឍនំ, បរតោ កឌ្ឍនំ វិកឌ្ឍនំ។ បដិពទ្ធដ្ឋិតន្តិ អត្តនោ ការណតោ បដិពទ្ធដ្ឋិតំ។ ហត្ថតោ មុត្តមត្តេ បារាជិកន្តិ ថេយ្យចិត្តេន បរសន្តកគ្គហណបយោគស្ស កតត្តា។ យថាអដ្ឋកថាយមេវ “សចេបិ មរិយាទំ ទុព្ពលំ កត្វា សុក្ខតឡាកស្ស ឧទកនិព្ពហនដ្ឋានំ ឧទកនិទ្ធមនតុម្ពំ វា បិទហតិ, អញ្ញតោ ច កេទារេ វា បិញ្ជំ ភន្តិ, សុក្ខមាតិកំ វា ឧជុំ ករោតិ, បច្ឆា ទេវេ វុដ្ឋេ ឧទកំ អាគន្ត្វា មរិយាទំ ភិន្ទតិ, ភណ្ឌទេយ្យ”ន្តិ វុត្តត្តា “តំ បន តទេវ សុក្ខតឡាកេ សុក្ខមាតិកាយ ឧជុករណាទិវិនិច្ឆយេន វិរុជ្ឈតី”តិ វុត្តំ។

អវហារលក្ខណន្តិ បញ្ចវីសតិយា អវហារេសុ ឯកម្បិ អវហារលក្ខណំ, ធាតាធាចតបយោគោ ឯវ ចា។ ឧទ្ធារេតិ ភូមិយា ថុទ្ទដ្ឋានតោ កេសគ្គមត្តម្បិ ឧទ្ធារេ។ យុត្តន្តិ ធាតាធាចតបយោគសង្ខាតេនា យុត្តំ។ សង្ខាបតត្វាយាតិ ភូមិតា សុទ្ធចិត្តេន ឧទ្ធរិតំ, បលិព្ពុន្ធិស្សតីតិ និធានស្សតិ។ វុត្តនយេនេវ បារាជិកន្តិ ហត្ថតោ មុត្តមត្តេយេវ បារាជិកំ។ សុទ្ធចិត្តេនវាចាឌ្ឍតីតិ កុម្ភិយំ ពោលស្ស អាកិរណតោ បុរេតរមេវ សុទ្ធចិត្តោ និក្ខិបិត្វា បច្ឆា សុទ្ធចិត្តេន ឧទ្ធរតិ។ ឯតេន អវហារោតិ ថេយ្យចិត្តេន អវហរណបយោគស្ស អកតត្តា។ អត្តនោ ការណត្តា បន “ន កិញ្ចី”តិ វុត្តំ, អនាបត្តិមត្តមេវ វុត្តំ, ន បន ឯវំ ចិនារិតន្តិ អធិប្បាយោ។ អថ វា អនាបត្តិមត្តមេវ វុត្តន្តិ ភូមិតាបិ តត្ថ “កិញ្ចា”តិ វចនាការេន “ន កិញ្ចា”តិ បុព្ពេ វុត្តមហាអដ្ឋកថាវាទមេវ បតិដ្ឋាបេតិ, បច្ឆា វស្សិតេន កុរុន្ទិវាទេនបិ មហាអដ្ឋកថាវាទោវ សមត្ថិតោ។ អត្តនោ ករណន្តិ ពោលកិរណតោ បុរេតរមេវ អត្តនោ កុម្ភិយំ សុទ្ធចិត្តេន ឋបិតំ បិតតោល់ អត្តនោ បរិក្ខារំ។ សមោធានដ្ឋានន្តិ អាបត្តិវិនិច្ឆយនយេន សមោធានដ្ឋានំ។

ពហិគតំ នាម ហោតីតិ វតោ បដ្ឋាយ ពោលស្ស អដ្ឋានកាចតោ អនោរុឡ្ហកាចតោ ច ពហិគតំ នាម ហោតិ។ អន្តោ បដ្ឋាយ ឆិន្ទេ ករិយមានេ ពោលស្ស និក្ខមិត្វា គតគតដ្ឋានំ ការណសង្ខេយ្យេន គន្តព្ពន្តិ អាហ – “ពាហិរន្តតោ បដ្ឋាយ ភាជនេ កតេ បារាជិក”ន្តិ។ យថា តថា ចា គតស្សាតិ ពាហិរន្តតោ អព្ភន្តរតោ ចា បដ្ឋាយ គតស្ស។ យេន្តេនុបេចត្វា គតឆិន្ទេតិ យន្តេនុទោកំ គលិលំ ឧបេចត្វា បច្ឆា តំ ឆិន្ទន្តេន គតឆិន្ទេ “មរិយាទច្ឆេទនេ អន្តោ ឋត្វា ពហិមុខោ ឆិន្ទន្តោ ពហិ អន្តេន ការេតព្ពោ, ពហិ ឋត្វា អន្តោមុខោ ឆិន្ទន្តោ អន្តោ អន្តេន ការេតព្ពោ, អន្តោ ច ពហិ ច ឆិន្ទិត្វា យេន្តេនុបេចត្វា តំ ឆិន្ទន្តោ យេន្តេន ការេតព្ពោ”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១។ ១០៦) វុត្តត្តា “តត្ថអាកាសស្ស ច មរិយាទភេទេន សមេតី”តិ វុត្តំ។ ភូមិយេវ យុត្តន្តិ អន្តោ ច ពហិ ច បដ្ឋាយ គតឆិន្ទេ យេន្តេន ការេតព្ពោ។ អន្តោ បដ្ឋាយ គតេ បន ពាហិរន្តេន, ពហិ បដ្ឋាយ គតេ អព្ភន្តរេន ការេតព្ពោតិ អយំ ចិប្បការោបិ ឯត្ថ វេទិតព្ពោ ឆិន្ទេ យុត្តោ។ ឧទកេ គតបយោគស្ស អភាវតោ “ធាតាធាចតបយោគស្ស អភាវា”តិ វុត្តំ។

អដ្ឋកថាយំ តាវ វុត្តន្តិ មហាអដ្ឋកថាយំ វុត្តំ។ បតិត្ថស្ស លាភំ ភូតស្ស បាតញ្ច សប្បិអាទីនំ បរិភោគោតិ អាហ – “អលាភំ ចា អបិតញ្ចា ចា ករោតី”តិ។ កថំ បន តថា ករោតីតិ អាហ “ភិន្ទតិ ចា បស្សាវំ ចា”តិអាទិ។ កញ្ចា បនេត្ថ ទុក្កដំ វុត្តន្តិ អាហ “ធាតាធាចតស្ស តត្ថេវាយ ទុក្កដ”ន្តិ។ បុរិមេទ្វយន្តិ ភេទនំ ឆឌ្ឌនញ្ចា។ កញ្ចា ន សមេតីតិ អាហ “តតោ”តិអាទិ។ កុម្ភិជជ្ជរករណេនាតិ ឃដ្ឋកុម្ភិយា ជជ្ជរករណេ យាតិកាឧជុករណេនាតិ ឧទកបុណ្ណាយ មាតិកាយ ឧជុករណេ។ ឧទកលក្ខណន្តិ ទេតំ កុម្ភិជជ្ជរករណេ ឆឌ្ឌនំ មាតិកាយ ឧជុករណេ សទ្ធិំ ឧទកស្ស ធាតាធាចតបយោគសង្ខាតេន។ បត្ថិយំ បន ទិស្សតិ ឈាបនំ អបរិភោគករណញ្ចា។

ឯត្ថ ឧបរិ វិនិច្ឆយំ វក្ខាមីតិ ឯត្ថ មហាអដ្ឋកថាយំ វុត្តេ ឧបរិ អាចរិយា ឧបរិ វិនិច្ឆយំ វក្ខាមិ។ បត្ថិយេវំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ ឯត្ថ បុរិមទ្វយេ វិនិច្ឆយោ ហេដ្ឋា វុត្តានុសារេន សក្កា វិញ្ញាតុន្តិ តត្ថ កិញ្ចិ អវត្វា បត្ថិយទ្វយំ សន្ធាយ ធាតាធាចតស្ស តត្ថេវាយ ទុក្កដន្តិ ឥទំ វុត្តន្តិ អធិប្បាយោ។ ថេយ្យចិត្តេនាតិ អត្តនោ វា បរស្ស វា កាយកាយតាចនេន វុប្បត្តថេយ្យចិត្តេន។ ចិនាសេតុកាយតាយាតិ ហត្ថបិនាទិ ឆិន្ទន្តោ ចិយ កោចលំ ចិនាសេតុកាយតាយ។ បុរិមទ្វយេ កិំ ហោតិ, កិំ អធិប្បាយេន ន កិញ្ចិ វុត្តន្តិ អាហ – “បុរិមទ្វយេ បន…បេ… បារាជិក”ន្តិ។ តត្ថ វុត្តនយេន ភិន្ទន្តស្ស ចា ឆឌ្ឌេន្តស្ស ចាតិ យុត្តេន បរិនេត្វា ភិន្ទន្តស្ស ឧទកំ ចា ចាលិកំ ចា អាកិរិត្វា ឧត្តរាបេន្តស្សាតិ អត្ថោ។ អយុត្តន្តិ ចេតិ បិញ្ចត្ថំ បុរិមបទទ្វយេបិ ទុក្កដស្សេវ វុត្តត្តា “បុរិមទ្វយេ…បេ… បារាជិកន្តិ ឥទំ អយុត្ត”ន្តិ យទិ វទេយ្យ សិយាតិ អត្ថោ។ នាតិ អយុត្តតាចប្បសង្គំ និសេធេត្វា តត្ថ ការណមាហ “អញ្ញថា គហេតព្ពត្ថតោ”តិ។ កថំ បនេត្ថ អត្ថោ គហេតព្ពោតិ អាហ “បិញ្ចត្ថំ ហី”តិអាទិ។ នាសេតុកាមតាបក្ខេ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ អត្ថស្ស អធិប្បេតត្តា “ថេយ្យចិត្តបក្ខេ”តិ វុត្តំ។ “ឯត្ថ វិនិច្ឆយំ វក្ខាមី”តិ ភូតោ បដ្ឋាយ វុត្តស្ស សព្ពស្សបិ ឧការស្សេវ វចនត្តា “ឧបរេ វក្ខាមី”តិ និកាយកថនេន វុត្តំ។

ភូតាតិ យថាវុត្តវចនេន បិញ្ចត្ថាយ អត្ថេ គយ្ហមានេ មហាអដ្ឋកថាយំ វុត្តម្បិ សាមញ្ញតោ វុត្តស្ស បត្ថិយទ្វយំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ វចនេ ចិនេសនាការតោ បិញ្ចត្ថំ ទុក្កដំ វុត្តំ បទេសុ “លភន្តិ ចា អបរិភោគំ ចា ករោតី”តិ ភូតេសុ បទានំ ចិនេសនាការបយុត្តោ ច សមំ អញ្ញថា បិញ្ចត្ថំ អដ្ឋកថាយំ សំសន្ទិត្វា អត្ថំ ទស្សេតុការោ “អយំ បនេត្ថ សារោ”តិអាទិមាហ។ ចិនីតចត្ថុម្បិ រិវិយត្តស្ស បុព្ពគតំ តិលំ ថេយ្យចិត្តោ ឈាបេតី”តិ (បារា។ ១៥៩) វុត្តត្តា ចិនីតចត្ថុម្បិ រិវិយត្តប្បភេទោ ចិយាតិ ភូមិតាច ធាតា អចាធេតុការេយាចាតិ ឯត្ថាបិ ថេយ្យចិត្តេន ធាតា អចាធេតុការេយាតិ ភូតំ វុត្តមេវ ហោតីតិ ទដ្ឋព្ពំ។ អលទ្ធេតុការេយេចាតិ ឯត្ថាបិ ថេយ្យចិត្តេនាតិ សម្ពន្ធិតព្ពំ។ ភូតេសុ ថេយ្យចិត្តបក្ខេ សន្ធាយ វុត្តំ នាសេតុកាមតាបក្ខស្ស ចក្ខមានត្តា។ តេនេវាហ “នាសេតុកាមតាបក្ខេ បនា”តិអាទិ។ ភូតេសុបិ យុជ្ជតីតិ ថេយ្យចិត្តាការា ធាតា ចាធេតុកាមស្សបិ ទុក្កដំ យុជ្ជតីតិ វុត្តំ ហោតិ។

ភូមដ្ឋកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អាកាសដ្ឋកថាវណ្ណនា

៩៤។ អាកាសដ្ឋកថាយំ មុខតុណ្ឌកេនាតិ មុខគ្គេន។ កលាបគ្គេនាតិ បិញ្ឆកលាបស្ស អគ្គេន។ បសារេតីតិ គមនត្ថំ បសារេតិ។ អគ្គហេត្វា វាតិ លេឌ្ឌុអាទីហិ បហរិត្វា ភយតាសនេន អគ្គហេត្វា វា។ អាកាសដ្ឋវិនិច្ឆយេ វុច្ចមានេបិ តប្បសង្គេន អាកាសដ្ឋស្ស វេហាសដ្ឋាទិភាវបរិវត្តនេបិ អសម្មោហត្ថំ “មយូរោ អង្គេ និលីយតី”តិអាទិ វុត្តំ។ អន្តោវត្ថុម្ហីតិ បរិក្ខិត្តវត្ថុស្ស អន្តោ។ អន្តោគាមេតិ បរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស អន្តោ។ អបរិក្ខិត្តេ បន វត្ថុម្ហិ គាមេ វា ឋិតដ្ឋានមេវ ឋានំ។ អដវិមុខំ ករោតីតិ អរញ្ញាភិមុខំ ករោតិ។ វាចាតីតិ តេន បយោគេន តស្ស ឋានាចាលិតដ្ឋានំ អាគន្ត្វា វាចាតិ។ ភូមិយា គច្ឆន្តំ សន្ធាយ “ទុតិយបទវារេ វា”តិ វុត្តំ។ កាយតោ និក្ខន្តស្សាតិ បរិក្ខិត្តកាយតោ និក្ខន្តស្ស។ កបិញ្ជរោ នាម ឯកា បក្ខិជាតិ។

អាកាសដ្ឋកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ចេហាបដ្ឋកឆាចណ្ណភា

៤៣. ចេហាបដ្ឋកឆាយំ បភ ឌីចទចំនេ ឍបិតស្ស ឌីចទស្ស អាកន្ទេភ ឃឆាចុត្តប្បេងរាតិក្កេយា ឲកក្ខក្កុលយត្តាកន្ទេភេភ រិឃាតិ អធិប្បាយេឃភ ចុត្តំ “ឲកក្ខក្កុលយត្តាកន្ទេភេភច បិទាឌិក”ត្តិ៍ ព្ទកទ្បា តាឌិរំ ភាតិយហត្តិ ឌីចទចំរងល្ហកំ រក្ខាឃ ចុត្តំ, យហេត្ត បភ ឍេតា អធិកយត្តាកន្ទេភេភច រិឃា៍ ទន្ទេកាភ ពត្តិត្ថាតិ ឲកាឃ ទន្ទេកោឌិឃា ឌីចទំ ពត្តិត្ថា អបរាឃ កោឌិឃា ឌីចទចំរំ ពត្តិត្ថា ឍបិតឌីចទំ៍ យុត្តយេត្ត អដ្ឋត្តា បតភករកាចត្តា “យុទេត្ត បិទាឌិក”ត្តិ ចុត្តំ៍

ឲកេយកស្ស ឋុទេដ្ឋាការរយេត្ត អតិក្កេត្ត បិទាឌិកត្តិ ក៌ត្តិ អឋុរារេបត្ថា ឍបិតត្តា ចុត្តំ៍ ក៌ត្តិ តិស្សាឃ ឍបិតត្តិ បឌិបិឌិឃា ឍបិទេតរុ ភាកងត្តាឌីរុេឃច អាទេទាេបត្ថា ក៌ត្តិ ឋុរារេបត្ថា ឍបិតំ៍ បណ្ណត្តទំ អាទេទាេបត្ថា ឍបិតាតិ អន្នោហិ ឍបិតំ រក្ខាឃ ចុត្តំ៍

ចេហាបដ្ឋកឆាចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា៍

ក្ខកដ្ឋកឆាចណ្ណភា

៤២. ក្ខកដ្ឋកឆាយំ រក្ខយាទ៌ភាងេក ភិក្លិត្តំ ភ តិដ្ឋតិតិ អាហ “អរត្ថភេក ក្ខកេក”តិ៍ អភាបត្តិតិ ហត្ថចាទបធចាទេរុ ចក្កដបត្តិឃា អភាចំ រក្ខាឃ ចុត្តំ៍ កដ្ឋតិតិ ហេដ្ឋេតា ឈរាទេតិ៍ ក្ខប្បលិឌីរុតិ អាឌិ-រទេត្តភ បធុយបុណ្ឌរីកាឌិ រក្កល្យាតិ៍ ទត្តំ បធុយំ, េរតំ បុណ្ឌរីកំ៍ េរតំ ចា បធុយំ, ទត្តំ បុណ្ឌរីកំ៍ អច ចា ទត្តំ ចា េហាតុ េរតំ ចា រតបត្តំ បធុយំ, ក្ខាភរតបត្តំ បុណ្ឌរីកំ៍ ចត្តុ បុទេតិតិ បិទាឌិកចត្តុ បេហាតិ៍ តត្ថិំ លិក្ខយេត្ត បិទាឌិកត្តិ ក្ខកេកេតា អក្ខក្កតស្ស ក្ខកចិភិយុត្តដ្ឋាភេតា េលធភំ រក្ខាឃ ចុត្តំ៍ ឃំ ចត្តុំ បុទេតិតិ ឃំ បុប្បំ បិទាឌិកចត្តុំ បុទេតិ៍ ធេរហិ បុបេប្បហិ កតកលិបេបិ ហត្ថកោ, យហត្តិ កលិបំ កត្វា ពន្ធំ ការេពន្ធំ៍ ទន្ទេកោរុ តិលាតិ រត្ថទិត្វាតិ ឲត្ថ “ឆេ្វ ទន្ទេកាតិ ក្ខកបិដេ្ឋ ធេបេត្វា េតរំ ក្ខបទិ តិទិឃេតា តិលាតិ រត្ថទិត្វា េតរំ ក្ខបទិ ពត្តិត្ថា ចា អពត្តិត្ថា ចា តិទិឃេតាេឃច បុប្បាតិ ធេបេត្វា េហេដ្ឋេតា កតាតិ ឆេ្វ ទន្ទេកាតិ ក្ខល្លិបិត្វា បុប្បយត្ថេក ធេបេត្តិ”តិ ចធត្តិ៍

េករក្កុយត្តបិ ឃឆាឌិតដ្ឋាភេតា ចាទេចតិតិ បិទិយេត្តភ ឋុទេដ្ឋាការរំ, ឈ្ទិយេត្តភ េករក្កុយត្តំ ចាទេចតិ៍ រកលយុធកត្តិ ធេល្អភ ឋុទេដ្ឋាការកតំ រកលយុធកំ៍ ភ ក្ខកំ ធាភត្តិ អត្ថភា កតដ្ឋាភស្ស អដ្ឋាភត្តា៍ ព្ទកធំ ក្ខភឃត្តិ ឲត្ថ “ពត្ថភំ អយោទេចត្វា…េប… បិទាឌិក”ត្តិ ព្ទកេយេចកំ, “បធយំ ពត្ថភំ…េប… ធាភបទិឆ្នោ”តិ ព្ទកធំ ចុតិឃំ៍ បធុបិភិឃត្តិ បធុយកេឆ្ន៍ ក្ខប្បាឌិតាឃាតិ បទេហិ អត្តភោ អត្តាឃ ក្ខប្បាឌិតាឃ៍

ពាហិឍបិេតតិ ក្ខកេកេតា ពាហិ ឍបិេត៍ ហត្ថកចេរត ល្អកំ កត្វា

ពន្ធំ កលិបពន្ធំ៍ យុត្តអាលត្តិ កត្តិ៍ បត្តំ ចា បុប្បំ ចាតិ ព្ទកធំ កដ្ឋយស្ស អក្ខោ បចិរិត្វា ឌិតំ រក្ខាឃ ចុត្តំ៍ រកលយុធកត្តិ ចាបិអាឌីរុ បទិឃាបត្តំ រកលយុធកំ៍ ភិន្ទបភត្ថុត្តិ ចាបិឃា ក្ខកកស្ស ភិក្ខយភក្កុំ៍ ក្ខកចាហកត្តិ យហាយាតិកំ៍ ភ អចហាទាតិ ព្ទកធំ បុត្តរជិរំ ភ េហាតិតិ អាហ – “កប្បា…េប… ឲចទ្យបិ ហិ តត្ថ កតិកា”តិ៍ អចហាទោ ភត្ថិតិ បត្តរារាេឆាេណា អបទិក្កហដ្ឋាភេត កហិតត្តា៍ យាតិកំ អាទេទាេបត្វាតិ ល្អកយាតិកំ អាទេទាេបត្វា៍ យទិត្វា…េប… តិដ្ឋត្តិតិ ឲត្ថ “យតយត្ថាតំេឃច េតរំ រត្តកត្តា អយេត កណ្ណត្ថស្ស ភត្ថិ អចហាទោ”តិ ចធត្តិ៍

ក្ខកដ្ឋកឆាចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា៍

ភាចដ្ឋកឆាចណ្ណភា

៤៤. ភាចដ្ឋកឆាយំ បភ ឃា ពត្ថភា យុត្តយេត្ត ធាភា ភ ឆចតិតិ ព្ទយិភា ចណ្ឌេរោេតា ពន្ធភាចំ បឌិក្ខិបតិ៍ តាច ចក្កដត្តិ “ពត្ថភំ េយាេចតិ, អាបត្តិ ចក្កដស្ស”តិ ឲចំ េយាេចត្តស្ស បព្ទាត្តំ ចក្កដំ រក្ខាឃ ចុត្តំ៍ ទុល្លច្ចឃេប្បិ បិទាឌិកេប្បិ េហាតិតិ ឲត្ថ បធយំ ធាភា អចាទេចត្វា យុទេត្ត ទុល្លច្ចឃំ, បធយំ ធាភា ចាទេចត្វា យុទេត្ត បិទាឌិកត្តិ េចឌិតត្ថំ៍

“បិទេរ ពន្ធុកទោ ចិឃា”តិអាឌីភា ចុត្តំ រក្ខាឃាហ “តត្ថ ឃុត្តិ បុទេត្ថ ចុត្តា ឲចា”តិ៍ ចិប្បភដ្ឋា ភាចាតិ ចិរយចាតាឌីហិ ចិកាទំ បត្វា ក្ខកេក ភិយុដ្ឋិត្វា េហេដ្ឋា ក្ខបិតលំ អប្បត្វា យទ្បេឌិតំ រក្ខាឃ ចធតិ៍ េតភេភច “អធោ ចា ឌូបិលិេបត្តស្ស…េប… ភាចាតេលភ ឋុទេដ្ឋាការំ យុចចដ្ឋិ អតិក្កត្តយេត្ត បិទាឌិក”ត្តិ ចុត្តំ៍ ឌូបិលិេបត្តស្សាតិ ឌូឌិកាេបត្តស្ស៍ អតិក្កត្តយេត្តតិ ឋុទេដ្ឋាការំ អតិក្កត្តយេត្ត៍ ឲទេរច ភឃោតិ យុត្តយេត្ត បិទាឌិកត្តិ ធស្សតិ៍

ភាចាកន្ទេភឃាក្កុយហាឃាត្តតាឃ េឃាត្តកោឌិេតា បដ្ឋាឃ រកលយិ “ធាភ”ត្តិ ចុត្តំ៍

អរតិបិ ចាទេត ឃធា ចាតំ កល្យាតិ, តធា ឍបិតត្តា “ចាតំ កល្យាេបតិ”តិ ចុត្តំ៍ ពលធា ធ ចាទេតា អាកេឃ្ខាតិ ព្ទយិភា អរតិ ចាទេត អឃំ បេឃាេកា កេតាតិ ធស្សតិ៍ េតភេភច “បុក្កុលស្ស ភត្ថិ អចហាទោ”តិ ចុត្តំ៍ រតិ បភ ចាទេត កេតា បេឃាេកា ធាភាចាចភបេឃាេកាេឃចាតិ យាតិកាក្ខក្កុកទេណ ចិឃ អត្ថេច អចហាទោតិ ធដ្ឋត្តំ៍ ធាភាចាចភបេឃាេកា ភ េហាតិតិ រក្កយាតិកាក្ខក្កុកទេណ

ចិយ អសតិ ចារេត កតបរេឃាកត្តា៓ កណ្ឌរេឆឃ្យំ បភ រេហាតីតិ ភាចាឞាយិកស្ស កណ្ឌរេឆឃ្យំ រេហាតិ៓

ភាចដ្ឋកឆាចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា៓

ឃាភដ្ឋកឆាចណ្ណភា

១០០៓ ឃាភដ្ឋកឆាយំ ទ្រកឃុត្តស្សាតិ ខ្ទិហិ រេការេលហិ ឃុត្តស្ស៓ អឃុត្តកត្តិ រេការេលហិ អឃុត្តំ៓ កព្យកតាតិ ឃឆា ខ្ទិហិ ការេកហិ រេហដ្ឋា បតិដ្ឋាតិ, ខុចំ កតា៓ តីលិ ចា ចត្តារិ ចា ធាភាភិតិ អកព្យកតាឃ ខ្លបត្តុក្កិឃា ចរេសភ តីលិ ធាភាភិ, កព្យកតាឃ ចរេសភ ចត្តារិ ធាភាភីតិ៓ តឆា បឆចិយំ ធបិតស្ស តីលិ ធាភាភីតិ សប្ពរេភ្ឌា៓ តត្តិ ឞលកស្ស ចា ខាទ្រកស្ស ចា ខ្លបរិ ធបិតំ បឆចិយំ ធបិតញ្ចា៓ ខ្ទិហិ អក្ពឹរេសហីតិ ខ្ទិហិ អក្ពរេកាឌីហិ៓ ខាទ្វតំ ខ្លបរិ ធបិតស្សាតិ ខ្ទិត្តំ ខាទ្វតំ ខ្លបរិ ខ្ទិហិ អក្ពរេកាឌីហិ ឆ្ពលរេប្តតុ្វា សកដសាលិយំ ធបិតស្ស៓ រេហដ្ឋិយតលស្សាតិ សកដឆាហិឃ ក្វយិ ចុសិត្វា ធិតស្ស រេហដ្ឋិយភាកស្ស៓ រេសសំ ភាចាយំ ទុត្តសឌិសត្តិ ឌ្ពយិភា "ឃឌិ បភ តំ ខុចំ កឆ្ឋត្តិ បកតិកាយតំ ខ្លបន្ធិត្តិត្វា អញ្ញា ឌិសាភាកំ រេភតិ, បារាឌិកំ៓ សឃរេយច ឃំ កញ្ជា កាយំ សព្យតុំ ធាភា អចារេចរេត្តាច ចិក្កិលិត្វា កឆ្ឋតិ, រេភចត្តិ អចហាររេទា, កណ្ឌរេឆឃ្យំ បភ រេហាតី"តិ ឌ្ពយំ ភយំ អតិឌិស្សតិ៓

ឃាភដ្ឋកឆាចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា៓

ភារដ្ឋកឆាចណ្ណភា

១០១៓ ភារដ្ឋកឆាយំ បុរិយករេល កលចាដរេកាតិ បុរិយករេល ខ្លបរិយកលចាដរេកា៓ ខ្លរបរិរេឆ្ឋឌយរេញ្ញាតិ ខ្លរបរិឃត្តស្ស យរេញ្ញ អភាលតុត្តាតិ "អសុកដ្ឋាភំ រេភហី"តិ អភាលតុត្តា៓ រេឃា ចាយំ ឃឹសភាររេទុរេត្តាតិ រេឃា ចាយំ ចិភិឆ្ឋរេឃា ឃឹសភាររេ ទុរេត្តា៓ ឃឹសាឌីហិ ចា កហិរេតា រេហាត្វតិ សប្ពរេភ្ឌា៓ តាឌិសត្តិ តព្យជិឆ្ឋាឌភសយត្តុំ៓

ភារដ្ឋកឆាចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា៓

អារាយដ្ឋកឆាចណ្ណភា

១០២៓ អារាយដ្ឋកឆាយំ ឌាត្តភត្តិ បុបព្វាភំ ចរេលា បតិដ្ឋិតដ្ឋាភំ៓ អកិឃុញ្ញាតីតិ រេចារេឌតិ អដ្ឌំ ករេទាតិ៓ អឌិត្តាឌាភស្ស បរេឃាកត្តាតិ សហបរេឃាកយាហ ចត្តុយិឞ្វឃច កតបរេឃាកត្តា៓ សហបរេឃាកចរេសភ រេហតំ ទ្រក្កដំ៓ ចិភិឆ្ឋឃព្យទ្វតត្តិ ចិភិឆ្ឋរេឃ ភិឃុត្តំ៓ កក្ពញ្ជញ្ជតិ ខាទ្ររេលា៓ ឆ្វទំ ភិក្ពិបតីតិ ខ្លស្សាហំ ធរេបតិ, អត្តរេភា សត្តកករេលា ភិទ្រស្សារេហា រេហាតីតិ អរេត្វា៓ ក្វដឌ្ឌការេកាបិ សរេច ឆ្វទំ ភ ភិក្ពិបតិ, ភត្ត្វិ អចហាររេទាតិ អាហ "សរេច សឃយ្យិ កតឆ្វទភិរេក្ពបិ រេហាតី"តិ៓ សឃយ្យីតិ អកិឃុញ្ញរេកាបិ៓ កតឆ្វទភិរេក្ពបិតិ "ភ ខាភិ ភំ ឌ្ពយស្ស ឌស្សាយី"តិ ខុចំ តស្ស ខារេភ កតឆ្វទភិរេក្ពបិ៓ កិញ្ចារបព្យដិស្សាចិការេចតិ "កិំ ករេទាយិ កិំ ករេទាយី"តិ ខុចំ កិញ្ចាររេយច បដិស្សុលរេត្តា ចិចរេតីតិ កិញ្ចារបដិស្សាចិ, តស្ស ការេចា កិញ្ចារបដិស្សាចិការេចា, តស្មិំ, អត្តរេភា ចសចត្តិការេចតិ ទុត្តំ រេហាតិ៓

ខ្លរេក្កាឆំ ឌត្វាតិ លញ្ជា ឌត្វា៓ ក្វដចិភិឆ្ឋឃិកាភត្តិ ក្វដចិភិឆ្ឋរេឃ ភិឃុត្តាភំ ចិភឃឆរាភំ៓ "កណ្យា"តិ អចត្វា "អសាយិកស្ស សាយិរេកា អឃ"ត្តិអាឌិភា បរិឃាររេឃភ ទុរេត្តបិ តស្ស សត្តកកាឆំ បរិន្ធិត្តិត្វា បចត្តចចភត្តា ក្វដចិភិឆ្ឋយំ ករេទាត្តាភំ ក្វដសក្ពិភញ្ជា បារាឌិករេយច៓ អសតិបិ រេចត្វ ធាភាចាចរេភ ខ្លកិត្តំ ឆ្វទភិរេក្ពបរេឃច ធាភាចាចភដ្ឋារេភ តិដ្ឋតិ៓ ឌ្ពយស្មិំ ឆ្វទភិរេក្ពរេប បារាឌិរេក សាយិកស្ស ចិយតុព្យាឌភបរេឃារេក ករេត ទុល្លច្ចយំ, តរេស្សច ឆ្វទភិរេក្ពបបរេឃារេក ភិបព្វាឌិរេត បារាឌិកំ៓ សយំ បរាឌយំ បិបុណាតីតិ ក្វដឌ្ឌការេកា បរាឌយំ បិបុណាតិ៓

អារាយដ្ឋកឆាចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា៓

ចិហារដ្ឋកឆាចណ្ណភា

១០៣៓ ចិហារដ្ឋកឆាយំ ចិហាររេទាបិ បរិរេចលយ្យិ អាចារេសាបិ ចិហាររេទារេត្វច សដ្ឋំ កឆ្ឋតីតិ អាហ "ចិហារំ ចា"តិអាឌិ៓ តត្វ ចិហាររត្តិ យហាចិហារំ៓ បរិរេចលត្តិ យហាចិហារស្ស អញ្ញត្តររេទ ចិសុំ ចិសុំ បិការបរិន្ធិត្តដ្ឋាភំ៓ អាចាសត្តិ ខុកំ អាចសថំ៓ អកិរេឃារេក ករេតបិ អចហារស្ស អសិទ្ធភរេតា ទុត្តំ "អកិរេឃារេកា ភ ទ្រហតី"តិ៓ កលសត្តរេក បភ បរិន្ធិត្តសាយិកត្វា សក្កា ឆ្វទំ ភិក្ពិបិរេបតុត្តិ អាហ "ឌិឈការលកាឌិរេភឌស្ស បភ កលស្សា"តិ៓ ឌ្ពឆាបិ សរេច ខុរេកាបិ ឆ្វទំ ភ ភិក្ពិបតិ, ទក្ពតិរេឃច៓ សរេព្ពាសំ ឆ្វទភិរេក្ពបរេភច ហិ បារាឌិកំ៓

ចិហារដ្ឋកឆាចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា៓

រេខត្តដ្ឋកឆាចណ្ណភា

១០៣៖ ពេតូជ្ជកថាយំ ឝតូ ឆន្ទាតីតិ ឝាលិចីហិឃចកក្ក្រុងឝចទកកោតុយាត់ ចឝេត ឝតូ ឆន្ទាតិ ៎ តិទុម្ពិក្ខា ចាតិអាឌីឝុ "កលាត្ថុឝ្សា"តិ បឝ្ចេក់ ឃោះឌេតព្ពា៖ តត្ថ តិទុម្ពិក្ខា កហល់ តាយ ចីហិឝីឝំ អឋ្ឋិត្តិត្វា ឃចាជិតឝេច ហឝត្ថុត កេហត្វា អាកឃ្ឍិត្វា ពីឌេឝត្វូឝ្សុច កហល់៖ ឲកឝេយកត្តិ ឲកឝេយក់ ចីហិឝីឝំ៖ ឬឋ្យាឌេត្វា ចាតិ ឬក្កាយាឝាឌីតិ ឬឌ្ឍិត្វា ចា៖ ឃុឝ្មិ ពីឌេ ចាតិអាឌី តិទុម្ពិក្ខា កហលាឌីឝុ ឃចាក្កយំ ឃោះឌេតព្ពា៖ ឝាលិឝីឝាឌីតិ តិទុម្ពិក្ខា កលាត្ថុឝ្សុ ឃុឝ្មិ ពីឌេ ចត្វ ឬទតិ, ឲកឝេយក់ ហឝត្ថុគេច លិត្តិត្វា កលាត្ថុឝ្សុ ឃុឝ្មិ ឝីឝេ ចត្វ ឬទតិ, អឝិទោត លាឃិត្វា កលាត្ថុឝ្សុ ឃឝ្សំ ឬឌ្ឍិយំ ចត្វ ឬទតិ, ពាហុតិ ឲកទោ ឬឋ្យាឌេត្វា កលាត្ថុឝ្សុ ឃុឝ្មិ ឬក្កាយាឝាឌិឞលេ ចត្វ ឬទតីតិ ឲចឝេឃត្ថ ឃចាក្កឝេយា ទេចឌិតព្ពោ៖ "តុឝ្មិ ពាត្ថកា ឝេយាចិតឃទេត្វូ"តិ ចចតទោ តុឝ្មិ ពីឌាឌិឃិត្ថកា ឝេយាចិទោ ឝតិ តទោា អតឃតីទោឃិ ឞិទាឌិកឝេយចាតិ ឌេឌ្ឍព្វា៖ អឋ្ឋិឌ្ឍយាតោតិ អឋ្ឋិតេត្ថ ហុត្វា ជិទោា៖ ឌេឌិតាតីតិ លិត្តិតាតិ អឋ្ឋិតេត្តហិ ឝទ្ធិ ឌេឌិតាតិ ទោហាត្ថីតិ អទេត្វា៖ ឝគុឝត្តិ ឞលិលឝហិត់៖ អគុឝត្តិ ឞលិលទហិត់៖

ពីទេលតាតិ តាលាទកេត៖ ឲត្ថ ច ពីលឝក្កយតាឌីឝុ ឬគឃំ ឝឃុតតិ ឝហឞឝេឃាទេកា ឆុទតិគេក្លឞេឞិ ច៖ ឃគោ ហិ ឞឝឝ្សុ ទេពត្វាឌីឝុ ឲកឌេឃំ ពីលឝក្កយតាឌិចឝេត អត្ថនោ ឝត្តក់ កេទាតិ, តគោ ឝតិឞិ ឞឈេឃតវ ឝាយិកាត់ ឆុទតិគេក្លឞេ ពីលឝក្កយតាឌីឝហឞឝេឃាក់ ចិតា ត ទោហាតីតិ ឝហឞឝេឃាកេតច ឞិទាឌិក់៖ ទោតេតច ឃាតិកាឌ្ឌកថាយំ (កក្ខា៖ អឌ្ឌ៖ ទុតិឃឞិទាឌិកចណ្ណុតា) ទុត្តំ "ធាតាចាចតចឝេត ពីលិឌីតិ ឝក្កាឝេឃត្វា ទេពត្វាឌិក្កហលចឝេត ច ឝហឞឝេឃាទេកា ទេចឌិតព្ពោ"តិ៖ ឃគោ ឞត អឝតិ ឆុទតិគេក្លឞេ ពីលឝក្កយតាឌិឃត្តំ កត់, តគោ ចិតា ឆុទតិគេក្លឞេឞត ត ទោហាតីតិ ឆុទតិគេក្លឞេឞគេច ឞិទាឌិក់៖ ទោតេតចេត្វ "តគ្គា ទោា ឝាយិកាត់ ឆុទតិគេក្លឞេឞតា"តិ ទុត្តំ៖ ឲចំ ឝព្ពត្វាតិ ឃចាទុត្តឃត្វំ ទន្ទឝក្កយតាឌីឝុឞិ អតិឌិឝតិ៖

ឃដ្ឋីត្តិ ឃាតឌេឃ្ឍំ៖ ឲកឝ្មិ អតាកទោ ទុល្លឌ្ឍយំ, តឝ្មិ អាកទោ ឞិទាឌិកត្តិ ឲត្ថ ឝចេ ឌាទុតិ តិពលិត្វា តត្ថកេគេច កលិព្ភកាឝេយា ទោហាតិ, អចឝាគេ ឌាទុឞិឞ្បិទាឌិក់៖ ឝចេ តត្ថ ឝាលាឃោឞិ កត្វា កេហត្យកាឝេយា ទោហាតិ, អចឝាគឝាលាឃ ឞិទាឌិកត្តិ ទេចឌិតព្ពា៖ តត្ថកេគ អឝទេក្កាទេត្វាតិ ឌាទុតិ តិពលិត្វា ចតិ កាត់ អឝទេក្កាទេត្វា៖ ពេត្វាឃទិឃាឌត្តិ ទុត្តឝេចត្វំ ចិកាទេចត់ "ទេកឌាទឞិញ្ចត្ថ"ត្តិ ទុត្តំ៖ ចិត្វត់ កេទាតីតិ ឞុទ្ធោ ចិឌ្ឍយាតឝេច ឃទិឃាឌំ ចិត្តិញ្ញុំ កេទាតិ៖ អកត់ ចា ឞត ឞតិឌ្ឍឞេតីតិ ឞុទ្ធោ អកត់ ចា ឃទិឃាឌំ ឆឝេឞតិ៖

ពេតូជ្ជកថាចណ្ណុតា តិដ្ឋិតា៖

ចត្ថុជ្ជកថាចណ្ណុតា

១០៤៖ ចត្ថុជ្ជកថាយំ តិញ្ញុំ ឞិកាទាគត្តិ ព្ពជ្ជកឝិលិឌាទុត់ ចឝេត តិញ្ញុំ ឞិកាទាត់៖ ឲទោគេច គឝេឃតាតិ ព្ពយិតា "ទេកចល់ គុមិ ឝេឃាឆេត្វា...ឝេ... អឞឝិក្លិឞិត្វា ចា"តិ ទុត្តឃត្វំ តិឌឝុ្សតិ៖

កាយជ្ជកថាចណ្ណុតា

១០៥៖ កាយជ្ជកថាយំ កាឝេយា តាយាតិ ឞិញ្ញុព្ពយំ ត ទុត្តំ ឝព្ពឝោា កាយលក្ខណឝ្សុ ឞុទ្ធោ ទុត្តត្តា៖

អឝញ្ញុជ្ជកថាចណ្ណុតា

១០៦៖ អឝញ្ញុជ្ជកថាយំ អឝញ្ញុ តាយាតិ ព្ពជ៌ ឞត ត ទេកចល់ ឞុទ្ធោ ទុត្តអឝញ្ញុលក្ខណឞ្យត្តិឃទេត្វត អឝញ្ញុ ព្ពឆាឌិឝេឞ្យត់, កិត្តុ ឃំ អត្ថនោ អឝញ្ញុលក្ខណេត អឝញ្ញុ ឞឝឞទិក្កហិតគ្គា ទោហាតិ, តំ អឝញ្ញុ ព្ពឆាឌិឝេឞ្យតត្តិ ឌេឝុ្សត់ ទុត្តំ៖ ទោតាតិ ឞុត អឝញ្ញុចឌេតេត៖ ត ឞទិក្កហិតកាទេចា អឝញ្ញុឝ្សុ លក្ខណត្តិ ឃឌី ហិ ឞទិក្កហិតកាទេចា អឝញ្ញុលក្ខណំ ឝិឃា, "អឝញ្ញុ តាយ ឃំ ឃតុឝ្សាត់ ឞទិក្កហិត"ត្តិ ឲត្តកឝេច ចឌេឃ្យាតិ អធិឞ្យាឝេឃា៖ ឃត្តិ ព្ពយិតា ឞុទ្ធោ ទុត្តលក្ខណឝេច អឝញ្ញុ ឞទាឃដ្ឋិត្តិ អាហ "ឃំ ឞត អត្ថនោ អឝញ្ញុលក្ខណេត អឝញ្ញុ"ត្តិ៖

ចិតិចិដ្ឋិញ្ញាតិ ឬឌុកឝេច ចិតិចិដ្ឋិញ្ញា៖ ឞណ្ណុ ចាតិ តាលឞណ្ណាឌិ ឞណ្ណុ ចា៖ អឌ្ឍកទោាឞីតិ ចិទកាល់ តឝេត្វច ជិទោាឞិ៖ ត កេហតព្ពោាតិ ឲត្ថ ឞត ឃោា ឞឝេហិ អឝញ្ញុឝាយិកាត់ ហត្វទោា កិលិត្វា តឝេឋ្ឋត្វា តឝេត្វច ឆឞិទោា, ឝោា អឝញ្ញុឝាយិកេត អតុញ្ញាទោាឞិ ត កេហតព្ពោ៖ ឝាយិកេហិ ឈឌ្ឍិទោាតិ កេហត់ ចដ្ឋីតិ ឞំឝុកុលឝញ្ញាឃ កហល់ ទុត្តំ៖ លក្ខណឋ្ឋិត្តុឝ្សាឞីតិ អឝញ្ញុឝាយិកាត់ ហត្វទោា កិលិត្វា កលាឞត្តហិ កតឝញ្ញាលឝ្សុ៖ ឈល្លិឃា ឞទិឃោាតឌ្ឍ ទោហាតីតិ ព្ពយិតា ឝាយិកាត់ តិទឝេក្លត់ ជីឝេឞតិ៖ ទោត ទុត្តំ "កេហត់ ចដ្ឋី"តិ៖ ឃឌី ឝាយិកាត់ ឝាទេក្លតា អត្ថិ, ត ចដ្ឋតិ៖ តាតិ កតាតិ អញ្ញាទុត្វាតិ ច ទោហាត្ថីតិ តាតិ ទេហាឌីតិ កតាតិ ឞទិតិដ្ឋិតាតិ ឃតុឝេឞ្យហិ ច អញ្ញាទុត្វាតិ ទោហាត្តិ៖ ឌាទុតិឞីតិ ទេហាឌីត់ កតត្តា តទោា អចឝិដ្ឋឌាទុតិឞិ៖ ឲទោឝត្តិ ឲទោឝំ ឃចាទុត្តឌាទុត់៖

ទោឝំអាទក្ខដ្ឋាគត្តិ ទោឝំ អឝញ្ញុឞិលិត់ ជិតដ្ឋាត់៖ ឌេហីតិ ទុទេត្ត ឌាតព្វាឝេចាតិ ឲត្ថ "ឌេហី"តិ ទុទេត្ត "ឌឝ្សាឃី"តិ អាទេកាកឝព្វាចទោា "ឌេហី"តិ អទុទេត្ត អឌេត្វាឞិ កត្តំ ចដ្ឋតិឝេឃច៖ កត្តំ ឌេចាតិ កយត់ ឌេច៖ អឌិត្វា កន្ឋតិ, កល្ឍឌេឃ្យត្តិ ឞទិឝុទ្ធចិទេត្វត កន្ឋតិ, កល្ឍឌេឃ្យ៖ ឃត្ថ កត្វចិ តិតាតឃ្យិ ឌាទុត់ អឝញ្ញុឝាយិកាត់ឝេឃច ឝត្តកត្វា ឝុទ្ធចិទេត្វត តិក្លទេត្វាឞិ ឞុត ឆេឃ្យចិត្វំ ឬឋ្យាឌេត្វា កន្ឋតិ, ឞិទាឌិកឝេយចាតិ ចឌេត្តិ៖

អឝញ្ញុជ្ជកថាចណ្ណុតា តិដ្ឋិតា៖

ឬឌកកថាចណ្ណុតា

១០៥៉ ឧ្កកកទាយំ យហាក្សុ្ឋិកា ឧ្កកទាប៉ិ ឧ្កកយហិ៍កោ៉ “សរេយលរិ ទាប៉ិ ឧ្កកយហិ៍កោ”តិបិ ចកគ្គិ៉ តត្វាតិ តេរុ កាឌតេរុ៉ តិគ្គហទិ៍តាឥកគ្គិ “យេហាឥក៌ អាកគ្ក្វា តញ្ញអាកយទិ៍យាង់ យា ឞិគ្គិ៍”តិ តញ្ញអាកាទក្លូលាតុ្វ៉ តស្ស ឲកបេស្សេត ចិស្សុឌ្ជិទិ៍តាឥក៌៉ តិទ្ធយតព្ជាត្តិ បស្សាឌិត៌ អត្វាយ ឧ្កកតិក្លូយតយក្ក៉ យទិ៍យាង់ ក្សញ្ញល៌ កត្វាតិ ឃ្លង់ អចយ្យំ ឞិក្ខុសកាចេស្សតុ្វ៉ កល្ហេឃ្យចិសយេស្សតុ្វញ្ញា ទុត្តិ៉ យទិ៍យាង់ ក្សញ្ញល៌ អកត្វាបិ យទាទុត្តបុ្យេយោកេ កតេ យទិ៍យាង់ ឞិគ្គិត្វា តិក្លូទិ៍ត្តាឥកញ្ញាត្ស្វេបត អចហាទេត កាទេតញ្ញាយេច៉

អតិក្កេតតិ អតិក្លូយិត្វា តញ្ញអាកប្ដិ៍យេច ឧ្កកេក ជិតេ៉ អសយ្យេតុ្វចាតិ តញ្ញអាកតោ តិក្លូយិត្វា យហាយាតិកាយ ឲច ជិតេ៉ អតិក្លូទេត្តតិ តញ្ញអាកតោ អតិក្លូទេត្ត ឧ្កកោ៉ ស៊ុឥន្ទាតិ កល្ហេឃ្យេបឹ ត ហោតីតិ អធិប្បាយោ៉ តេតាហ “តិក្លូទេត្ត ឥឌ្ឍា កល្ហេឃ្យ”ត្តិ, តញ្ញអាកតោ តិក្លូយិត្វា បទេស៌ ព្ទ្ធកយាតិកាយត៌ អបិបុហិត្វា យហាយាតិកាយំយេច ជិតេ ឥឌ្ឍា ទេ, កល្ហេឃ្យត្តិ អត្ថោ៉ “អតិក្លូទេត្ត ឥឌ្ឍា ស៊ុឥន្ទា, តិក្លូទេត្ត ឥឌ្ឍា កល្ហេឃ្យ”ត្តិ ហិ ឃ្លង់ ទ្វយំ ហេទ្វា ទុត្តចិកប្បុទ្វយស្ស យទាក្លូយេត ទុត្តិ៉ តត្វិ អចហាទោតិ ឲត្វ “អចហាទោ តត្វិ, កល្ហេឃ្យំ បត ហោតី”តិ តេទិ ចកគ្គិ, តញ្ញអាកកទិ៍តាឥកស្ស បញ្ញាសាគាទលាត្វា ត៌ អយុត្តិ ចិយ ជិស្សតិ, “អតិក្លូទេត្ត ឥឌ្ឍា ស៊ុឥន្ទា”តិ ឃ្លយិតា ច អទ្ធកទាចចេតត ត បេយតិ៉ ចត្វិ...បេ... ត បេយតីតិ ឲត្វ តញ្ញអាកកទិ៍តាឥកស្ស បញ្ញាសាគាទលាត្វា អបទិ៍ក្កហិត៌ ឃ្លង ចត្វត្តិ អធិប្បាយោ៉

ឧ្កកកទាចណ្ណនា តិដ្ឋិតា៉

ឥត្តុេបរិភកទាចណ្ណនា

១០៦៉ ឥត្តុកទ្ធកទាយំ តេតា បឌ្វាយ អចហាទោ តត្វិតិ “យទាស៊ុត៌ តិក្លូសេឈ្ញា បទិ៍កុឌ្ឈាត្វ”តិ យទាស៊ុត៌ បទិ៍កោកត្វាយ ធបិតត្វា ចស្សេក្កត អកាឌេតញ្ញាត្វា អទក្លូតញ្ញាត្វា បញ្ញាសាគាទលាត្វា ច អឌ្ឍា បេឌ្ឌិក៌ ចិយ ត ហោតីតិ ចេឃ្យចិតុ្វត កល្ហស្សបិ តត្វិ អចហាទោ៉ ចត្វត្តិ ឥត្តុកទ្ធក្កហលោ ចត្វិ៉ ឃ្លកាតិ តេឌេច ចត្វិ ឥស្សេត្តា “យោ ហិ”តិអាជិយាហ៉ “បុត សាយលោទា អាហទិ៍ស្សត្តិ”តិ តេទិ ចេទា ធកេឃ្យត្តិ យោទេតញ្ញា៉

ឥត្តុេបរិភកទាចណ្ណនា តិដ្ឋិតា៉

ចតប្បតិកទាចណ្ណនា

១០៧៉ ចតប្បតិកទាយំ “ឧ្កកយេច តិដ្ឋតីតិ ទុក្លូកាទេត កិត្តុិឥេច កស្សិត្វា ជិតត្វា ហោតិ៍យេច ធាតាទាចតត្តិ អធិប្បាយេត ទុត្តិ”ត្តិ ចកគ្គិ៉ ទាតយុត៌ សោទេឌតីតិ យទា ទាទេតា អាកគ្គ្វា ទុក្លូ បរិ៍តេតិ, ឲត់ ទាតស្ស អាកយតយក្ក ទុត្ថិត្វា ជិតាតិ សាលាក្ប្បុញ្ញាឌិតិ ឞិគ្គិត្វា អបេតេត្តា សោទេឌតិ៉ “យល្ហកកល្ហក៌ ទា ចិសត្តិ យល្ហកាត៌ តក្កេឌ្ឋ អក្កកោដិ៍យំ ជិតកល្ហក”ត្តិ ចកគ្គិ, “ឲក៌ ចិសយក្ខកល្ហក”ត្តិបិ ចកគ្គិ៉

ចតប្បតិកទាចណ្ណនា តិដ្ឋិតា៉

ហទលាកកទាចណ្ណនា

១០៨៉ ហទលាកកទាយំ ហទលាកត្តិ ហទិ៍យេយាត៌៉ អកិ៍យុត៌ កត្វា កទ្ធត៌ អាកទ្ធត៌, សេយឌិសាកទ្ធត៌ ចិកទ្ធត៌៉ បរិ៍ង់ អល្ហត្តិ, បរិ៍ទាខិកយេចាតិ ឲត្វ អត្ថិ ត កល្បាមីតិ អសលូក្លូតត្វា អត្ថស្ស ច កល្បាស្សាមីតិ សលូក្លូតស្សេច បឌស្ស ឲកេឌេសត្វា បរិ៍ទាខិក៌ ទុត្តិ៉ សហកល្ហទាកត្តិ កល្ហទាកេកត បឌ្ជិ៉ សត្តឌ្ឈេត្វាតិ ធត្វអាជិហិ សត្តឌ្ឈេត្វា៉

សោតិ កល្ហទាកោ៉ អតត្លាទុត្វកត្តិ អបទិ៍ក្កហិតត៌, អសាយិកត្តិ អត្ថោ៉

អាហទាបត្តុេ ធាតត្តុាត្តិ ឲត្វ “លេឌ្ឋត្វា ឥុទំ តិក្លូបិត្វា កតាតប្បិ តិទាលយាត់ បុត អាហទាបតស្ស ទុត្តត្តា កិក្លូតប្បិ អត្តេតា សត្តកេ បទិ៍ក្លូទេ អឌ្ឍិត្តិត្វា បទេហិ កហិតេ តត្វ ឥុទតិ៍ក្លូប៌ កត្វាបិ បុត ត៌ ឥាលក្លូទេតបិ អាហទាបត៌ ចក្ក តី”តិ ឌេសចាចិតោ អាចទិ៍យា ចកគ្គិ, បិហញ្ញអឌិ៍បចាចិតោ បត ត៌ តេទិ អាចទិ៍យា ត ឃ្លច្ឆគ្គិ៉ តេតេច យហាកញ្ញិបេ យឌ្ឍិបាកញ្ញិបេ ច ទុត្តិ “អយុត្ត៌ បត ត៌ ត ទុច្ចតី”តិ៉ អតេឌ្ឋាស្វតិ យហាបច្ចុទិ៍អាឌិស៊ុ៉ ចិទាសលា ឲច តត្វិតិ តត្វាបិ បឌិ៍ក្លូបិកាចតោ អយយេចតេត្វាតិ ទុត្តិ ហោតិ៉

ហទលាកកទាចណ្ណនា តិដ្ឋិតា៉

ឧ្កបតិឌិកទាចណ្ណនា

១០៩៉ ឧ្កបតិឌិកទាយំ “បទក្កាបតត្វាយ អត្តេតោ ហទត្វ តិក្លូត្តស្ស កល្ហស្ស ក្កត្តឌ្វាទេត បឌិ៍សាយតបយោក៌ ចិតា អឌ្ឍាប្វិ៍ បយោកេ អកតេបិ ទឌ្ឍបទេក្ខាកាឌិកាលេ ‘ត ឥាតិ តស្ស ឥស្សាមិ, ត យឃ្យាឥាតិ ឥស្សាមី’តិ ឧ្កកាហិបិ សកសកទ្ធាទេត តិមិឌិត្វា ឥុទតិ៍ក្លូបេ កតេ បរិ៍ទាខិកយេច បឌិ៍សាយតបយោកស្ស កតត្តា”តិ ចកគ្គិ៉ អត្តេតោ ហទត្វ តិក្លូត្តត្តាតិ ឲត្វ អត្តេតោ ហទត្វ បទក្កាបតត្វាយ តិក្លូត្តកាលេតោ

បដ្ឋាយ តប្បដិពទ្ធត្តា អារក្ខាយ កណ្ហសាមិកដ្ឋានេត ជិតត្តា ធាតស្ស ច តទាយត្តតាយ ធាតាចាចតស្ស អលង្កតតោ តត្ថិ អចហារេទាតិ អធិប្បាយោ៎

ឈប្ចំ ចាចារេបត្វាតិ ឈប្ចំ ពចារេបត្វា៎ ឲុរេសច តរយោតិ ហ្គ្វារេរយេច បរិទាឌិក៌៎ ពស្មា? អរេញ្ញាហិ អបារធារេលាស្ស អតិញ្ញាលាស្ស ទុត្តត្តា៎ “អញ្ញា តាឌីបរយេច កលាប្បត្ត ឃុឌ្ឍីតិ ឰតដំ បញ្ញាល់ ពេចតេត្តេតច ‘អសុកប៉្ហិ ធារេត’តិ ឱ្ជកាបរស្ស ច តិឃមិតត្វា តប៉្ហិ ធារេត ជិត់ បត្តំ អបរេតត្វា តប៉្ហិ ឱ្ជកាបេរ អញ្ញា តាឌីបរយេច បន្ធា ធបិត់ បត្តំ បន្តាយ ពចិត”ត្តិ ពីសុបិ កហិបេឥសុ ទុត្តំ៎ ចោរេទត បល្លក្ខិតបត្តស្ស កហលាកាចេបិ “ឰតដំ ខេចតេត្វា កហិប្បាយីិ”តិ តប៉្ហិ ឱ្ជកាបេរ ជិតេត តាឌីបេរ ចត្វុយត្តេ តស្ស ខេឈ្យចិត្តបញ្ហាចតោ អញ្ញា តាឌីបរយេច កលាប្បត្ត ឃុឌ្ឍីតិ ចោរេស្ស អចហារេទា ឥឃ្សិតោ៎ បឥចារេតាតិ ខេចេរត តីហរិត្វា ជិត្តំ បត្តំ ពេហត្វា កន្ធតោ ចោរេស្ស បឥចារេត៎ ត់ អតាឌីបរយេច កលាប្បត្ត ឃុឌ្ឍីតិ “យយាឈំ បរេត្តា ត ហោតី”តិ ចា “យឃា ពមិតោ អឈំ បរេត្តា ត ហោតី”តិ ចា ឌាតិត្វា ខេឈ្យចិត្តេត កលាត្តស្ស “ឰតដំ ខេចតេត្វា កហិប្បាយីិ”តិ ចត្វុយត្តេ ខេឈ្យចិត្តំ ហ្គុប្បារេឥត្វា កលាត្តស្ស ច អចហារេបញ្ហាចតោ ទុត្តំ៎

កាយក្ខារេត្តិ បយលាបារុប្បំ ចោហារេយត្តយេត់, អរេត្តាកាយំ ឰតេច្ចច ទុត្តំ ហោតិ៎ ទុត្តតរយេតច ខេចរស្សបិទាឌិកត្តិ ខេឈ្យចិត្តេតច បរេបត្តកស្ស កហិតត្វា ហ្គ្វារេរយេច ខេចរស្ស បិទាឌិក៌៎ ចោរេស្ស ទុក្កដត្តិ អសុទ្ធចិត្តេត កហិតត្វា កហិតកាលេ ចោរេស្ស ទុក្កដំ៎ ទុត្តតរយេតច ហ្គកិត្តុប្បិ ទុក្កដត្តិ ចោរេស្ស សាមិពោត ឌិត្តត្វា បិទាឌិក៌ តត្វិ, អសុទ្ធចិត្តេត កហិតត្វា ទុក្កដំ, ខេចរស្ស បត អត្តេតោ បត្តពេបិ អសុទ្ធចិត្តតាយ ទុក្កដត្តិ៎

អាលាត្តិឃា កហិតត្វាតិ ឲុត្ត “បត្តឌីចទំ កលាអសុក៌ តាយ កាយំ កត្តា បិណ្ឌាយ ចរិស្សាមា”តិ ឲុចំ ខេចេរត ពតអាលាត្តិឃា ចិហារស្ស បរកាេក ហ្គបចារេតោ បដ្ឋាយ ឃាច តស្ស កាយស្ស បរេតោ ហ្គបចារេទា, តាច បត្តំ ពេលត្តយេច ឌាតត្តិ អធិប្បាយោ៎ យកុតោ ឱ្ជក្កមុាតិ ឲុត្ត ហ្គកិត្តុ បពាដចក្កមកក្កាត់ អត្តទាឰអប្បិ យេកុរេឃចាតិ ឥដ្ឋញ្ញុំ៎ អដ្ឋត្វា អតិនីឌិត្វាតិ ឲុត្ត ចិហារំ បចិសិត្វា នីសាឌីសុ ភារំ ក្សមិឈំ អតិក្កិបិត្វាច តិដ្ឋេត្តា តិនីឥេត្តា ចា ចិស្សមិត្វា ខេឈ្យចិត្តេ ធុបរេត្តេ បុត ខេឈ្យចិត្តំ ហ្គប្បារេឥត្វា កន្ធតិ ខេច, បិក្ខុាដ្ឋារេត ពារេទតេត្តោ៎ បរេច ក្សមិឈំ តិក្កិបិត្វា បុត ត់ ពេហត្វា កន្ធតិ, ហ្គ្វារេត ពារេទតេត្តោ៎ ពស្មា? អាលាបកស្ស អាលាត្តិឃា ឈំ ពត្តត្តុំ, តស្ស តាច បរិតិដ្ឋិតត្វា៎ ពោចិ បត “បុរិមស្មិំ ខេឈ្យចិត្តេ អធុបរេត្តេបិ ទុត្តតរយេតច ចិស្សមិត្វា កន្ធតោ បិក្ខុាដ្ឋារេត ហ្គ្វារេត ចា ពារេទតេត្តោ”តិ ចឥត្តិ, “អសុក៌ តាយ កាយត្តិ អតិឃរេត្វា ‘អរេត្តាកាយំ បចិសិស្សាមា’តិ អចិរេបរេត ទុរេត្ត ចិហារេសាយត្តា បរេត្តាបិ ពោចរេពារេយា ខេលត្តរេយចា”តិបិ ចឥត្តិ៎ ររេសត្តិ យក្កុយតចិហារាគិយុលកាយតាឌី បត្តំ៎ បុរិមបឌីបរយេចាតិ អតាលាត្តិឃា កហិតេតបិ សាមិកស្ស ពេចត្វា កហិតត្វា ហេដ្ឋា ទុត្តចិហារុបចារាឌី បត្តំ ខេលត្តរេយចាតិ ពត្វា ទុត្តំ៎

ឲុរេសច តរយោតិ “អត្តទាយរេកុ ខេឈ្យចិត្តំ ហ្គប្បារេឥត្វា”តិអាឌិតា ទុត្តតឃំ អតិឌីបតិ៎ តិមិត្តេ ចា ពេតតិ “ឌីចទំ រយ កិលិដ្ឋំ, ពោ ត្យ ខោ ទឌិត្វា ឥស្សតី”តិអាឌិតា តិមិត្តេ ពេតោ៎ ទុត្តតរយេតចាតិ អតាលាត្តស្ស ខេចេរត បឌ្ឋិ បត្តឌីចទំ ពេហត្វា កយតចារេទ ទុត្តតរយេតច៎ ឲុកាបរេស្ស ចាតិ ចិហារស្ស យហត្តតាយ អត្តាត់ អឥរេស្សត្វា ឲុកាប៉្ហិ បរេស្ស ចរេត្តោ ចា៎ ខេឈ្យចិត្តេត បរិកុញ្ញារេត្តា ឌីទារេបតីតិ ខេឈ្យចិត្តេ ហ្គប្បរេត្តេ ធាតាចាចត់ អពត្វា តិចត្វុបិទុតតីហារេទតេច បរិកុញ្ញារេត្តា ឌីទារេបតិ, ធាតា ចារេចត្តស្ស បត ខេឈ្យចិត្តេ បតិ បិទាឌិករយេច នីរេស ភារំ លរេត្ត ពេលាឌីសុ ចិឃ៎ យធា តធា ចា តស្សតីតិ អក្កិអាឌិតា ចា ហ្គបចិកាឌីហិ លាឌិត់ ចា តស្សតិ៎

អរេញ្ញា ចា ពោធីតិ ឰលមិតា បត រយត ធបិត់, រេសាបិ បក្កហិតោតិ ចេឌិតត្តុំ៎ តច ធ្វលសាដពោ លដ្ឋោតិអាឌិតា យុបាចារេឥ ទុក្កដំ អឌិត្តាដាតបយោកត្វា៎ ឰលតទំ កលាបតា ហ្គ្វារេទ បិទាឌិកត្តិ ឲុត្ត “បចិសិត្វា តច សាដក៌ កលាហី”តិ ឰលមិតាច ហ្គបតិឌិកាចតោ យុត្តត្តា សាមិកស្ស ឰលតទំ កលាបតាបិ អត្តេតោ សាដពោ អាលយស្ស បញ្ហាចតោ ច ហ្គ្វារេទ បិទាឌិក៌ ទុត្តំ៎ ត ឌាតត្តីតិ ខេត ទុត្តំ ចឥត់ អសុលាត្តា ត ឌាតត្តិ៎ ឲុរេសច តរយោតិ ឲុត្ត បរេច ឌាតិត្វាបិ ចិត្តេត ត បយ្យដិឆ្នត្តិ, ឲុរេសច តរយោតិ ឥដ្ឋញ្ញុំ៎ បដិក្ខិបត្តីតិ ឲុត្ត ចិត្តេត បដិពេក្ខុបិបិ បក្កហិតោចាតិ ចេឌិតត្តុំ៎ ឃាចិតា ចា អឃាចិតា ចាតិ ឲុត្ត ឃាចិតា ឃឌិ ចិត្តេតបិ បយ្យដិឆ្នត្តិ, តដ្ឋ ពិចា៎ អឃាចិតា បត ឃឌិបិ ចិត្តេត បយ្យដិឆ្នត្តិ, តត្វិ ពិចា៎

ពេហត្វា ធរេបតីតិ ឲុត្ត ចារេលត្វា តប៉្ហិរេយច ធារេត ធបិតេបិ តដ្ឋ ពិចា៎ ហ្គបចារេទ ចិឌ្ឍយារេតតិ កណ្ហាការេស្ស បមីរេប ហ្គច្ឆារេបស្សាចដ្ឋារេត ចិឌ្ឍយារេត៎ យឈំ ច យតេត បឈ្ឈស្ស ច រេសតាបរេត ចិតដ្ឋេតិ ឲុត្ត “ពោចល់ បឈ្ឈស្ស រេសតាបត់ យា តស្សីតិ ឰលមិតាច អធិប្បារេយត ចិចទិត្យប្បិ ចដ្ឋតិរេយចា”តិ ចឥត្តិ៎ បហារេយហិ កចិតត្តុត្តិ តោហិបិ កិត្តិ៍ កិត្តិ៍ ដាតត្តុត្តិ ទុត្តំ ហោតិ៎ អឈំ សាមីឌីតិ កណ្ហាការេទ ចរេត្តាត់ ឰលដំ ចត្តំ៎

លេលិលយហារេចរេទាតិ យតេក្ខ រេយាឡុហោ ហរិតកីឰឰលតប្បសុតោ ចា យហារេចរេទា៎ អត្តេតោ អត្តេតោ ចរេតកក្ខុរេសុ បកាកកិក្ខុត់ បរិក្ខុាទំ ធរេបត្តីតិ ឃោរេឌតត្តុំ៎ ឰលតរេទហិតិ តប៉្ហិរេយច កក្ខុរ ចរេត្តេហិ ឰលតទកិក្ខុហិ៎ ចិហារចារេទ តិឃុរេត្វា ចិហារចារិពោ, ចាទំ ពត្វា ចិហាររក្ខុលាពោ៎ តិចាបត្តិ កត្តរេចតត់៎ បដិបឆំ ពេតរុ្ធតិ ចោរោត់ អាកាយត់ ខាត្វា “បឥយតទំរេយច កត្តា បដ្ឋំ ពរិស្សាមា”តិ ចោរោត់ អតិមុាំ ពេតរុ៎ តិស្សិតពោ ឌរេកុត្តីតិ អត្តេតោ អត្តេតោ តិស្សិតពោ បិក្ខុាចរិយាយ រេបិរេសត្តាបិ តិស្សិតពោ ចិហារំ ឌកុរេបត្តិ៎ “អសហាយស្ស អទុតិយស្សា”តិ បិរេធា ឃុរេត្វា, បត្តិមំ បុរិមរេស្សច ចេចចត់៎ អសហាយស្ស ចា អត្តទុតិយស្ស ចាតិ ឰលមប៉្ហិ បត បិរេធ ឲុពោត អាតីត់ ខ្លិត្តំ តប្បរេហាតីតិ អត្តទុតិយស្សបិ ចារេទា តិចាទិតោតិ ចឥត្តិ, ត់ “ឃស្ស បការេកា កិត្តុ កត្តំ អារេតត្វា ដាតា តត្តី”តិ ឰលមិតា ត បរេមតីតិ ចិមំសិតត្តុំ៎ ហ្គបឌីចរេត្តត ធាតត្តុត្តិ អត្តាទាកាសិពោត ទុក្ខុមុលិពោតបិ បិពចដ្ឋំ ហ្គបតិស្សាយ ឌីចរេត្តត បត្តឌីចទរក្ខុលាត្តាយ ចិហារចារេទ បយ្យេត្ត ធាតត្តុំ៎ បរិបុឆ្នត្តិ បុឆ្និតបញ្ញាចិស្សឌ្ឈត់ អដ្ឋពចំ ចា៎ ឌិក្យាត្តិ ចស្សរេកុត ពិបិត់ ចិតាច ចេ្ទ ពោដ្ឋារេបតិ ចឥត្តិ៎ បក្កចារេតាតិ អដ្ឋយាបចារេត៎

ហ្គបតិឌិកាចាចណ្ហតា តិដ្ឋិតា៎

បុក្កឈាតកាចាចណ្ហតា

១០៦. សុង្កឃាតកថាយំ តតោ ហដន្តិ តតោ នីហដា ហដន្តិ។ តត្ថ សុង្កដ្ឋានំ យតោតិ យតោ នីហរិយមានកណ្ឌតោ។ រាជកន្តិ រាជាយត្តំ។ តម្បិ រាជារហមេវាតិ អាហ “អយមេវេត្វា”តិ។ ទ្វេតាតិ ទ្វេតា កណ្ឌតោ។ ទុតិយំ បាទំ អតិក្កាមេតីតិ ឯត្ថ “បឋមំ បាទំ បរិច្ឆេទតោ ពហិ ឋបេត្វា ទុតិយេ បាទេ ឧទ្ធរិតេ បារាជិក”ន្តិ វទន្តិ ឧទ្ធរិត្វា ពហិ អដ្ឋបិតេបិ ពហិ ឋិតោយេវ នាម ហោតីតិ កត្វា។ យត្ថ បវេសនេន អាបត្តិ ការេតព្ពា, តត្ថ តត្ថ សព្ពត្ថាបិ ឯវមេវ នយោតិ វទន្តិ។ សុង្កឃាតតោ ពហិ ពហិសុង្កឃាតំ អវស្សំ បតនកន្តិ អវស្សំ សុង្កឃាតតោ ពហិ បតនកំ។ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវាតិ អវស្សំ បតនកេ ហត្ថតោ មុត្តមត្តេតិ វុត្តំ ហោតិ។ វដ្ដន្តំ បុន អន្តោ បវិសតីតិ មហាអដ្ឋកថាវចនស្ស ក្រុទ្ធសង្ខេបដ្ឋកថាហិ អធិប្បាយោ បកាសិតោ។ អន្តោ ឋត្វា ពហិ គច្ឆន្តំ រក្ខតីតិ កិញ្ចាបិ នយោ ភេ... អន្តោវេវ វុបសន្តត្តា។ បរិវត្តេត្វា អព្ភន្តរិមំ ពហិ ឋបេតីតិ អព្ភន្តរេ ឋិតំ បុនំ បរិវត្តេត្វា ពហិ ឋបេតិ។ ឯត្ថ ច “អព្ភន្តរេ បុនេន ភូមិតោ មោចិតមត្តេ បារាជិក”ន្តិ វទន្តិ។

“គច្ឆន្តេ យានេ វា…បេ… ឋបេតីតិ សុង្កឃាតំ អបវិសិត្វា ពហិយេវ ឋបេតី”តិ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ សុង្កដ្ឋានស្ស ពហិ ឋបិតត្តិ វត្តព្ពតោ។ អាចរិយា បន “សុង្កដ្ឋានស្ស ពហិ ឋិត”ន្តិ បាឋំ វិកប្បេត្វា “បឋមំ អន្តោសុង្កឃាតំ បវិដ្ឋសុវេ យានាទីសុ ឋបិតំ បច្ឆា យានេន សទ្ធិំ នីហដំ សុង្កឃាតស្ស ពហិ ឋិតំ, ន ច តេន នីត”ន្តិ អត្ថំ វទន្តិ។ អយំ បន តេសំ អធិប្បាយោ – សុង្កដ្ឋានស្ស អន្តោ បវិដ្ឋយានាទីសុ ឋបិតេបិ កិញ្ចិ បយោគំ វិនា អញ្ញេន នីហដត្តា នេវត្ថិ បារាជិកំ, “អត្រ បវិដ្ឋស្ស សុង្កំ គណ្ហន្តូ”តិ វុត្តត្តា អញ្ញេន នីហដស្ស ពហិ ឋិតេ កណ្ឌេ ឃាតយ្យំបិ ន ហោតីតិ។ អយមេវ ច នយោ “វដ្ដេត្វា គមិស្សតីតិ វា អញ្ញោ នំ វដ្ដេស្សតីតិ វា អន្តោ ឋបិតំ បច្ឆា សយំ វា វដ្ដមានំ អញ្ញេន វា វដ្ដិតំ ពហិ គច្ឆតិ, រក្ខតិយេវា”តិ ពុទ្ធិកា វទន្តិ សយមេវាតិ យុត្តតរោ វិយ ទិស្សតិ។ សុង្កដ្ឋានស្ស អន្តោ បវិសិត្វា បុន បច្ឆាគច្ឆតោបិ តេន បវេសន បរិច្ឆេទំ អតិក្កមន្តស្ស យទិ តតោបិ គណ្ហន្តិ ហត្ថតោ សុង្កំ គណ្ហន្តិ, ទិយាតិក្កមេ បារាជិកមេវ។

ហត្ថិសុត្តាទីសូតិ ហត្ថិសិក្ខាទីសុ។ ពាហិរំ ឋានេតិ យថាវុត្តយានាទីហិ វុត្តប្បការេន នីហរណេ អនាបត្តីតិ តត្ថ “វហត្វា”តិ វចនតោ អញ្ញេន នីហរាបេន្តស្ស អនាបត្តិ។ ព្យាធាតិ ព្យាបិ អតិក្កាមនសិក្ខាបទេ ឧត្រាតិ តស្មិំ ឧត្តរអគ្គលិយសិក្ខាបទេ ហោន្តីតិ ឯត្ថ ព្យាធិ-វទ្ធោ ហេតុអត្ថោ, យស្មា ឧត្តរអគ្គលិយាតិ និស្សគ្គិយានិ ហោន្តិ, តស្មា បាចិត្តិយន្តិ អត្ថោ។ ព្យាធ អនាបត្តីតិ ព្យាបិ សិក្ខាបទេ អវហារាភាវា អនាបត្តិ។ ឧបចារន្តិ សុង្កឃាតបរិច្ឆេទតោ ពហិ វសន្តា ទ្វិន្នំ លេឌ្ឌុបាតានំ អព្ភន្តរំ ចតុអាវសថប្បវេសវត្ថានំ ឧបចារំ។ ទានិសំ ឧបចារំ ឱក្កមិត្វា បរិហរណំ វានីតចត្តា វុត្តំ វុត្តំ។ ឧក្កាតិ សុង្កឃាតេ “ទ្វីហិ លេឌ្ឌុបាតេហីតិ អយំ និយមោ អាចរិយបរម្បរាភតោ”តិ មហាគណ្ឋិបទេ វុត្តំ។

សុង្កឃាតកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បាណកកថាវណ្ណនា

១០៧. បាណកថាយំ និរន្ធភាគកស្ស ឧកនិគ្គត បិវេណ្ណកតា ន សម្ពតីតិ អាហ – “ឧតិមេវ អវហារកប្បហោនកបាណំ ទស្សេន្តោ”តិ។ ភុជិស្សំ ហរន្តស្ស អវហារោ នត្ថីតិ បវបទិក្កហិតាការវតោ ភុជិស្សាតិ អភាវោ។ អាធបិតោតិ មាតាបិតូហិ ព្ទាកំ គណ្ហន្តិហិ “ឃាវ ព្ទាមភាតា អយំ តុយ្ហំ សន្តិកេ ហោតុ”តិ ព្ទាមភាយកានំ និយ្យាទិតោ។ យស្មា មាតាបិតរោ ភាសាតំ វិយ បុត្តានំ ន សាមិនោ, ឥមេ ស្ពា សន្តិកេ អាធបិតោ, តេបិ តស្ស ហត្ថកម្មេ សាមិនោ, ន តស្សាតិ អាហ “អវហារោ នត្ថិ”តិ។ ធនំ បន គហេតេ វដ្ឌតីតិ ឯត្ថ “អាធបេត្វា គហិតធនំ វឌ្ឍិយា សហ អវហារកស្ស ហិវា”តិ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ។

អន្តោជាត…បេ… អវហារោ ហោតីតិ ឯត្ថ បទសវារវិត្តវសេន អត្ថភាវ អត្តានំ និយ្យាតេត្វា ទាសត្តំ ឧបគតំ អវហរន្តស្សបិ បារាជិកមេវាតិ វេទិតព្ពំ។ គេហទាសិយា គព្ភេ ហិ ឃាតស្ស ជាតោតិ ឧធម្បិ សម្ពុតីតិ សម្ពន្ធំ គហេត្វា វុត្តំ។ គេហទាសិយា គព្ភម្ហិ បន អញ្ញស្ស ជាតោបិ ឧធេវ សង្គហិតោ។ ករយរាតីតោ ភាយ ពន្ធាភាហហិតោ។ ទេសកាហ “បទេសវសេន បហរិត្វា”តិអាទិ។ តត្ថ បទេសវសេន បហរិត្វាតិ បទេសំ វិលុម្បកេហិ រាជរាជមហាមត្តាទីហិ យហាទោវេហិ បទេសវសេន បហរិត្វា។ អនាបត្តិ បារាជិកស្សាតិ យទិ តស្ស វចនេន តតោ អញ្ញំ ទេសំ ន វទន្តិ, អនាបត្តិ។ បរិយាយេនាតិ បរិយាយវចនេន។ មនុស្សវិគ្គហេ “មរណវណ្ណំ វា សំវណ្ណេយ្យា”តិ វុត្តត្តា បរិយាយកថាយបិ ន មុច្ចតិ, ព្ទាធ បន “អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយេយ្យា”តិ អាទានស្សេវ វុត្តត្តា បរិយាយកថាយ មុច្ចតិ។

បាណកកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អបទកថាវណ្ណនា

អបទកថាយំ នាគេនាតិ សប្បនាគេន វា សាមិកេន គហនាគេន វា។ ករណ្ឌបុដន្តិ បេឡាអាយ បិធានំ។ អាហច្ចាតិ បហរិត្វា។

ចតុប្បទកថាវណ្ណនា

១០៩. ចតុប្បទកថាយំ ភិង្គច្ឆាបន្តិ ភិង្គភិង្គាតិ សទ្ទាយមានោ ឧច្ចលទ្ធនាមំ ហត្ថិបោតកំ។ អន្តោវត្ថុម្ហិ បរិក្ខិត្តេ អន្តោវត្ថុម្ហិ រាជង្គណេតិ បរិក្ខិត្តេ នគរេ វត្ថុទ្វារតោ ពហិរាជង្គណេ។ ហត្ថិសាលា ឋានន្តិ និប្បរោកាសតោ ឧកាបិតខ្ភន្ធំ ឋានំ។ ពហិនគរេ ឋិតស្សាតិ បរិក្ខិត្តនគរេ សន្ធាយ វុត្តំ, អបរិក្ខិត្តនគរេ បន អន្តោនគរេ ឋិតស្សបិ ឋិតដ្ឋានមេវ ឋានំ។ ខណ្ឌទ្វារន្តិ អត្តនា ខណ្ឌិតទ្វារំ។ សាខាភង្គន្តិ ភន្ថិតសាខំ។ និបន្នស្ស ទ្វេតិ ពន្ធនេន សទ្ធិំ ទ្វេ ឃាតេតីតិ ឯត្ថ “ទេយ្យចិត្តេន ចិតាវេតព្ពស្ស បហបយោគត្តា ទុក្កដមេវ, ន បាចិត្តិយ”ន្តិ អាចរិយា វទន្តិ។

ឱចរកកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឱណិរក្ខកថាវណ្ណនា

ឱណិរក្ខកថាយំ ឱណិន្តិ ឱណីតំ, អានីតន្តិ អត្ថោ។ “ឱណិរក្ខស្ស សន្តិកេ ឋបិតំ ភណ្ឌំ ឧបនិធិ វិយ សង្គោបនត្ថាយ អនិក្ខិបិត្វា មុហុត្តំ ឱលោកនត្ថាយ ឋបិតត្តា តស្ស ឋានាចាវនមត្តេន បារាជិកំ ជនេតី”តិ វទន្តិ។

សំវិទាវហារកថាវណ្ណនា

សំវិទាវហារកថាយំ “សម្ពហុលា សំវិទហិត្វា ឯកោ ភណ្ឌំ អវហរតិ, អាបត្តិ សព្ពេសំ បារាជិកស្សា”តិ បាឡិយំ អវិសេសេន វុត្តត្តា អាណាបកានំ អាណត្តិក្ខណេ អាបត្តិ, អវហារកស្ស ឧទ្ធារេតិ យថាសម្ភវំ យោជេត្វា អត្ថោ គហេតព្ពោ។ អាណត្តិកថាយំ “សោ តំ ភណ្ឌំ អវហរតិ, អាបត្តិ សព្ពេសំ បារាជិកស្សា”តិអាទីសុ វិយ។ ឯត្ថាបិ ហិ អាណាបកស្ស អាណត្តិក្ខណេយេវ អាបត្តិ វុត្តា។ តថា ច វក្ខតិ “អថ តំ ភណ្ឌំ អវស្សំ ហារិយំ ហោតិ, យំ បរេតា សព្ពេសំ អាបត្តិ បារាជិកស្សាតិ វុត្តំ, តតោ ឧភយស្ស តក្ខណេយេវ បារាជិកំ ហោតីតិ អយំ យុត្តិ សព្ពត្ថ វេទិតព្ពា”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១។១២១)។ សំវិទាវហារេ ច “អាណត្តិ នត្ថី”តិ ន វត្តព្ពា “អត្តចាសិកេសុ ឯកេកស្ស ឯកេកោ យាវ សោ សាហត្ថិកោ ហោតិ, បច្ឆា អាណត្តិកា”តិ វចនតោ។ អាណត្តិយា ច សតិ អាណាបកស្ស អាណត្តិក្ខណេយេវ អាបត្តិ ទដ្ឋព្ពា, ន ឧទ្ធារេ។

យទិ ឯវំ “តេសុ ឯកោ ភណ្ឌំ អវហរតិ, តស្សុទ្ធារេ សព្ពេសំ បារាជិក”ន្តិ កស្មា វុត្តន្តិ? នាយំ ទោសោ។ ឯត្ថ ហិ សព្ពេសំយេវ អាបត្តិទស្សនត្ថំ អវហារកស្សាបិ អាបត្តិសម្ភវដ្ឋានំ ទស្សេន្តោ “តស្សុទ្ធារេ សព្ពេសំ បារាជិក”ន្តិ អាហ, ន បន អាណាបកានម្បិ ឧទ្ធារេយេវ អាបត្តិទស្សនត្ថន្តិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ គហេតព្ពោ។ “សម្ពហុលា ឯកំ អាណាបេន្តិ ‘គច្ឆេតំ អាហរា’តិ, តស្សុទ្ធារេ សព្ពេសំ បារាជិក”ន្តិអាទីសុបិ ឯវមេវ អត្ថោ គហេតព្ពោ។ អថ វា សំវិទាវហារេ អាណាបកានម្បិ ឧទ្ធារេយេវ អាបត្តិ, ន អាណត្តិក្ខណេតិ អាចរិយានំ លក្ខណន្តិ អដ្ឋកថាចរិយប្បមាណេន គហេតព្ពំ, យុត្តិតោ វា អញ្ញេន បការេន យថា អដ្ឋកថាយំ បុព្ពាបរំ ន វិរុជ្ឈតិ, តថា វិចិនិត្វា គហេតព្ពំ។

សំវិទាយាតិ សំវិទហិត្វា។ តេន តេសំ ទុក្កដាបត្តិយាតិ អាណត្តិវសេន បារាជិកាបត្តិយា អសម្ភវេ សតិ វុត្តំ។ យទិ ហិ តេ អាណត្តា អវស្សំ តំ ហរន្តិ, បារាជិកាបត្តិយេវ តេសំ ទដ្ឋព្ពា, ន ទុក្កដាបត្តិ។ សាហត្ថិកំ វា អាណត្តិកស្ស អាណត្តិកំ វា សាហត្ថិកស្ស អង្គំ ន ហោតីតិ ភិន្នកាលវិសយត្តា អញ្ញមញ្ញស្ស អង្គំ ន ហោតិ។ តថា ហិ សហត្ថា អវហរន្តស្ស ឋានាចាវនេ អាបត្តិ, អាណត្តិយា បន អាណត្តិក្ខណេយេវាតិ ភិន្នកាលវិសយា សាហត្ថិកាណត្តិកេហិ អាបជ្ជិតព្ពាបត្តិយោ។

សំវិទាវហារកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សង្កេតកម្មកថាវណ្ណនា

១១៨។ សង្កេតកម្មកថាយំ ឱចរកេ វុត្តនយេនេវាតិ “អវស្សំ ហារិយំ ភណ្ឌ”ន្តិអាទិនា វុត្តនយេន។ បាឡិយំ តំ សង្កេតំ បុរេ វា បច្ឆា វាតិ ឯត្ថ តំ សង្កេតន្តិ សាមិអត្ថេ ឧបយោគវចនន្តិ ទដ្ឋព្ពំ, តស្ស សង្កេតស្សាតិ អត្ថោ។ អថ វា តំ សង្កេតំ អសម្បត្វា បុរេ វា តំ សង្កេតំ អតិក្កម្ម បច្ឆា វាតិ ឯវមេត្ថ យោជនា វេទិតព្ពា។ តេនេវាហ – “អជ្ជាតិ និយមិតំ តំ សង្កេតំ អតិក្កមិត្វា”តិអាទិ។ តំ និមិត្តំ បុរេ វា បច្ឆា វាតិ ឯត្ថាបិ ឥមិនាវ នយេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

សង្កេតកម្មកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

និមិត្តកម្មកថាវណ្ណនា

១២០។ និមិត្តកម្មកថាយំ អក្ខិនិខណនាទិនិមិត្តកម្មំ បន លហុកំ ឥត្តរកាលំ, តស្មា តក្ខណេយេវ តំ ភណ្ឌំ អវហរិតុំ ន សក្កា។ តថា ហិ កិញ្ចិ ភណ្ឌំ ទូរេ ហោតិ កិញ្ចិ ភារិយំ, តំ គហេតុំ យាវ គច្ឆតិ, យាវ ឧក្ខិបិតុំ វាយមតិ, តាវ និមិត្តកម្មស្ស បច្ឆា ហោតិ។ ឯវំ សន្តេបិ និមិត្តកម្មតោ បដ្ឋាយ គហិតុំ អារទ្ធត្តា តេនេវ និមិត្តេន អវហរតីតិ វុច្ចតិ។ យទិ ឯវំ “បុរេភត្តបយោគោ ឯសោ”តិ វចនា បយោគកាលំ អាបជ្ជតីតិ? នាបជ្ជតិ។ ន ហិ សង្កេតកម្មំ វិយ និមិត្តកម្មំ ទដ្ឋព្ពំ។ តត្ថ ហិ កាលបរិច្ឆេទោ អត្ថិ, ឥធ នត្ថិ។ កាលវសេន ហិ សង្កេតកម្មំ វុត្តំ, កិរិយាវសេន និមិត្តកម្មន្តិ អយមេតេសំ វិសេសោ។ “តំ និមិត្តំ បុរេ វា បច្ឆា វា តំ ភណ្ឌំ អវហរតិ, មូលដ្ឋស្ស អនាបត្តី”តិ ឥទំ បន តេន និមិត្តកម្មេ កតេ គហិតុំ អនារភិត្វា សយមេវ គណ្ហន្តស្ស វសេន វុត្តំ។

និមិត្តកម្មកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អាណត្តិកថាវណ្ណនា

១១៨· អាណត្តិកថាយំ អសម្មោហត្ថន្តិ យស្មា សង្កេតកម្មនិមិត្តកម្មានិ ករោន្តោ ឯកោ បុរេភត្តាទីសុ វា អក្ខិនិខណាទីនិ វា និស្សាយ "គណ្ហា"តិ វទតិ, ឯកោ កោហតដ្ឋភណ្ឌនិស្សិតំ កត្វា "បុរេភត្តំ ឯវំវណ្ណសណ្ឋានំ ភណ្ឌំ គណ្ហា"តិ វទតិ, ឯកោ "ត្វំ ពុទ្ធរក្ខិតស្ស បាវទ, សោ អញ្ញស្ស បាវទតូ"តិអាទិនា បុគ្គលបដិបាដិយា ច អាណាបេតិ, តស្មា កាលវសេន កិរិយាវសេន ភណ្ឌវសេន បុគ្គលវសេន ច អាណត្តោ វិសង្កេតាវិសង្កេតវសេន ឯតេសុ សង្កេតកម្មនិមិត្តកម្មេសុ អសម្មោហត្ថំ· និមិត្តសញ្ញំ កត្វាតិ "ឦទិសំ នាម ភណ្ឌ"ន្តិ វណ្ណសណ្ឋានាទិវសេន គហណស្ស និមិត្តភូតំ សញ្ញាណំ កត្វា·

យថាធិប្បាយំ គច្ឆតីតិ ទុតិយោ តតិយស្ស, តតិយោ ចតុត្ថស្សាតិ ឯវំ បដិបាដិយា វេ វទន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ· សចេ បន ទុតិយោ ចតុត្ថស្ស អារោចេតិ, ន យថាធិប្បាយំ អាណត្តិ គតាតិ វេទិតព្វំ ថុល្លច្ចយំ, បឋមំ ទុក្កដមេវ ហោតិ· តទេវ ហោតីតិ ភណ្ឌគ្គហណំ វិនា កេវលំ សាសនប្បដិគ្គហណមត្តេន សិទ្ធត្តា តទេវ ថុល្លច្ចយំ ហោតិ, ន ទុក្កដំ តាបិ បារាជិកន្តិ អវត្វា សព្ពត្ថាតិ ឥមេសុ សព្ពដ្ឋានេសុ·

តេសម្បិ ទុក្កដន្តិ អារោចនបច្ចយា ទុក្កដំ· បដិគ្គហិតមត្តេតិ ឯវំ អវស្សំ ចេ បដិគ្គណ្ហាតិ, តទា បុរេតរេវ អាចរិយស្ស ថុល្លច្ចយំ, ន បន បដិគ្គហិតេតិ ទដ្ឋព្វំ· កស្មា បនស្ស ថុល្លច្ចយន្តិ អាហ – "មហាជនោ ហិ តេន បាបេ និយោជិតោ"តិ·

មូលដ្ឋស្សេវ ទុក្កដន្តិ អយំ តាវ អដ្ឋកថានយោ, អាចរិយា បន "វិសង្កេតត្តា ឯវ មូលដ្ឋស្សាតិ បិ បឋមំ អវុត្តត្តា បដិគ្គណ្ហន្តស្សេវ តំ ទុក្កដំ វុត្តំ, ពុទ្ធិនាវ ហេដ្ឋា អាគតវារេសុបិ បដិគ្គណ្ហន្តោ បដិគ្គហណេ ទុក្កដំ វេទិតព្វំ, តំ បន តត្ថ ឱកាសាភាវតោ អវត្វា ឥធ វុត្ត"ន្តិ វទន្តិ·

ឯវំ បុន អាណត្តិយាបិ ទុក្កដមេវ ហោតីតិ បឋមំ អត្ថសាធកត្តាភាវតោ វុត្តំ· អាណត្តិក្ខណេយេវ បារាជិកោតិ មគ្គានន្តរផលំ វិយ អត្ថសាធិកាណត្តិចេតនាក្ខណេយេវ បារាជិកោ· ពាធិរតាយាតិ ខន្ធំ ភណេត្វា ពាធិរតាយ វា ន សារេតីតិ វុត្តំ ហោតិ· "អាណត្តោ អហំ តយា"តិ ពុទ្ធីបិ វារេ បន បដិក្ខិបិតព្វាការេន អត្ថសាធកត្តាភាវតោ មូលដ្ឋស្ស នត្ថិ បារាជិកំ· "បណ្ណេ វា សិលាយ វា យត្ថ កត្ថចិ 'ចោរិយំ កាតព្វ'ន្តិ លិខិត្វា ឋបិតេ បារាជិកមេវា"តិ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ· តំ បន យស្មា អធិប្បាយតោ បរិយាយកថាយ មុច្ចតិ, តស្មា វីមំសិត្វា គហេតព្វំ· យទិ បន "អមុកស្មិំ នាម ឋានេ អមុកំ នាម ភណ្ឌំ ឋិតំ, តំ អវហរា"តិ បណ្ណេ លិខិត្វា កស្សចិ បេសេតិ, សោ ចេ តំ ភណ្ឌំ អវហរតិ, អាណត្តិយា អវហដំ នាម ហោតីតិ យុត្តំ អាណាបកស្ស បារាជិកំ·

អាណត្តិកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

អាបត្តិភេទវណ្ណនា

១១៩· តត្ថ តត្វាតិ ភូមដ្ឋថលដ្ឋាទីសុ· អក្កច្ចា ចរេស្សន្តោតិ ឋានាចាវេតព្វំ· វត្ថុភេទេនាតិ អវហរិតព្វស្ស វត្ថុស្ស គរុកលហុកភេទេន· អាបត្តិភេទន្តិ បារាជិកថុល្លច្ចយទុក្កដានំ វសេន អាបត្តិភេទំ· មនុស្សភូតេន បរេន បរិគ្គហិតំ បរបរិគ្គហិតំ·

១២០· តេន សកសញ្ញីតិ ពុទ្ធិកា បន បរបរិគ្គហិតំ វត្ថុ គរុកំ· ន ច វិស្សាសគ្គាហី, ន ច តាវកាលិកន្តិ ពុទ្ធិកា បន បរបរិគ្គហិតសញ្ញា គរុកា· ន វិស្សាសគ្គាហិតាតិ វិស្សាសគ្គាហេន អគ្គហិតការេវា· ន តាវកាលិកតាតិ បច្ឆា ទាតព្វំ កត្វា អគ្គហិតការេវា· អនជ្ឈាវុត្ថកន្តិ "មមេទ"ន្តិ បរិគ្គហវសេន អនជ្ឈាវុត្ថកំ អរញ្ញេ ទារុតិណបណ្ណាទិ· ឆឌ្ឌិតន្តិ កដ្ឋហារាទីហិ អតិភារាទិតាយ អនត្ថិកភាវេន អរញ្ញាទីសុ ឆឌ្ឌិតំ· ឆិន្នមូលកន្តិ នដ្ឋំ បរិយេសិត្វា អាលយសង្ខាតស្ស មូលស្ស ឆិន្នត្តា ឆិន្នមូលំ· អស្សាមិកន្តិ អនជ្ឈាវុត្ថកាទីហិ តីហិ អាការេហិ ទស្សិតំ អស្សាមិកវត្ថុ· ឧភយម្បីតិ យថាវុត្តលក្ខណំ អស្សាមិកំ អត្តនោ សន្តកញ្ច·

អាបត្តិភេទវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

អនាបត្តិភេទវណ្ណនា

១២១· យាយ ថេយ្យាយ សមិតោ កាលំ ករោតិ, សា អនុដ្ឋានមេយ្យា នាម· "ជីវន្តេន បន អធិវាសេតី"តិ វុត្តមត្ថំ វិភាវេតុំ "ន កិញ្ចិ វទតី"តិ វុត្តំ· បិតាតិកំ កាតុន្តិ យត្តកំ គហិតំ បរិភុត្តំ វា, តត្តកំ ទាតព្វន្តិ វុត្តំ ហោតិ·

បដិទស្សាមីតិ ឥមំ គហិតំ, តទេវ វា អញ្ញំ វា តាទិសំ បុន ទស្សាមីតិ អត្ថោ· សង្ឃសន្តកេ សង្ឃអនុញ្ញាតបត្តមសក្ការិយត្តា កស្សចិ វត្តតោ អននុញ្ញាតត្ថានតោ ច "សង្ឃសន្តកំ បន បដិទាតព្វមេវ វដ្ដតី"តិ វុត្តំ·

តស្មិំយេវ អត្តភាវេ និព្ពត្តាបីតិ តស្មិំយេវ មតសរីរេ ឧប្បន្នាបិ· វិនីតវត្ថុសុ សាដកត្តាយ តស្មិំយេវ មតសរីរេ និព្ពត្តបេតា វិយាតិ ឋត្វា· រុក្ខាទីសុ លគ្គិតសាដកេ វត្ថដ្ឋានេវ នត្ថីតិ មនុស្សេហិ អបរិគ្គហិតំ សន្ធាយ វុត្តំ· សចេ បន តំ អារក្ខកេហិ បរិគ្គហិតំ ហោតិ, គហេតុំ ន វដ្ដតីតិ·

ອນາປຕ຺ຕິເຠທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ປທຠາຊນີຍວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ປກິຓ຺ຓກກຖາວຓ຺ຓນາ

ສາມຸຏ຺ຐາທີສຸ “ກາຣິຍມິທໍ, ຕ຺ວໍ ເອກປສ຺ສ ກ຺ລິປາຫິ, ອຫໍ ເອກປສ຺ສ ກ຺ລິປາມີ”ຕິ ເອວໍ ປໂຍເຄນ ເອກສ຺ສ ວຕ຺ຖຸໂຕ ນານາວາຈາວຕໍ ສງ຺ຄາມ “ສາຫຕ຺ຖິກາຓຕ຺ຕິກ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ອິທຎ຺ຈ ກາຍວາຈາຕໍ ທ຺ວາເຣສຸ ນາເນ ອງ຺ຄກາຍປຈ຺ຈຍຕ຺ຖໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ຍາຍ ປນ ເຈຕນາຍ ສມຸຏ຺ຐາປິໂຕ ປໂຍໂຄ ສາຫຕ຺ຖິໂກ ອາຓຕ຺ຕິໂກ ຈ ປວຕ຺ຕກເຈຕ ນານາວາຈາວຕໍ ສາເທຕິ, ຕສ຺ສາ ວເສນ ອາປຕ຺ຕິ ກາເຣຕພ຺ພາ. ອຎ຺ຎຖາ ສາຫຕ຺ຖິກໍ ວາ ອາຓຕ຺ຕິກສ຺ສ ອງ຺ຄໍ ນ ໂຫຕິ, ອາຓຕ຺ຕິກໍ ວາ ສາຫຕ຺ຖິກສ຺ສາຕິ ອິທໍ ວິນິຈ຺ຉິຕໍ.

ປກິຓ຺ຓກກຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ວິນີຕວຕ຺ຖຸວຓ຺ຓນາ

໑໑໗. ວິນີຕວຕ຺ຖູສຸ ສງ຺ກາເມຕີຕິ ຐານາ ຈາເວຕິ. ວິຈາເວຕີຕິ ວິວິຘາ ນານປ຺ປກາເຣນ ຈາເວຕິ. ກາຍວຈີທ຺ວາເຣຫິ ວິນາປີຕິ ກາຍຈາລນໍ ວຈີເຠທຎ຺ຈ ວິນາ. ປຏິສງ຺ຂານພເລນາຕິ ຕຖາວິຘຈິຕ຺ຕຸປ຺ປາເທ ອາທີນວປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓພເລນ.

໑໑໘. ປຸຓ຺ຓາສກາເກຕາຕິ ປຸຓ຺ຓາສຸຣູປເກ. ນິຣຸຕ຺ຕິ ເອວ ປໂທ ນິຣຸຕ຺ຕິປໂທ, ຕສ຺ມິໍ ນິຣຸຕ຺ຕິປເທ. ເຕນາຫ “ໂວຫາຣວຈນມຕ຺ເຕ”ຕິ.

໑໑໙. ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕຕິ ມໂຕ. ຕສ຺ສ ມຕກາຍໍ ນສ຺ສຕິ. ອຕ຺ຖຸຓ຺ຫາຕິ ອິຕ຺ຖິຍາປິ ວຸຕ຺ຕເມວ ປຣິຍາຍຕ຺ເຖນ ວິກາເຣຕໍ “ອລ຺ລສຣີເຣ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ວິສຠາຄສຣີເຣຕິ ອິຕ຺ຖິສຣີເຣ. ວິສຠາຄສຣີຣຕ຺ຕາ ອຈ຺ຉຸປນ຺ເຕນ ນ ກເຖຕພ຺ພນ຺ຕິ ອາຫ “ສີເສ ວາ”ຕິອາທິ. ວຏ຺ຏຕີຕິ ວິສຠາຄສຣີເຣປິ ອຕ຺ຕໂນ ວຸຕ຺ຕວິຘິໍ ກາຕຸໍ ສາສນຎ຺ຎາ ກາເຣຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ. ເກຈິ ປນ “ກິຎ຺ຈາປິ ອິຕ຺ຖິຍາ ນິກ຺ຂາປເນນ ອນາປຕ຺ຕິ, ອິຕ຺ຖິຣູປໍ ປນ ອາມສນ຺ຕສ຺ສ ທຸກ຺ກຏ”ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິ.

໑໒໐. ກຸສໍ ສງ຺ກາເມຕ຺ວາຕິ ກຸສໍ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ. ກູຏມານກູຏກຫາປຓາທີຫີຕິ ອາທິ-ສທ຺ເທນ ຕຸລາກູຏກໍສກູຏວຎ຺ຈນາທີ ສງ຺ຄຓ຺ຫາຕິ. ຕຕ຺ຖ ກູຏມານໍ ຫທຍເຠທສິຂາເຠທຣຊ຺ຊຸເຠທວເສນ ຕິວິຘໍ ໂຫຕິ. ຕຕ຺ຖ ຫທຍນ຺ຕິ ນາຬິອາທີນໍ ມານຠາຊນານໍ ອພ຺ຠນ຺ຕຣໍ, ຕສ຺ສ ເຠໂທ ຫທຍເຠໂທ, ໂສ ສປ຺ປິເຕລາທິມິນນກາເລ ລພ຺ຠຕິ. ຕານິ ຫິ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ເຫຏ຺ຐາຉິທ຺ເທນ ມາເນນ “ສຓິກໍ ອາສິຎ຺ຈາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕຠາຊເນ ພຫຸໍ ປຄ຺ຆຣາເປຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫາຕິ, ທທນ຺ໂຕ ຉິທ຺ທໍ ປິຘາຍ ສີຆໍ ປູເຣຕ຺ວາ ເທຕິ. ສິຂາເຠໂທ ຕິລຕຓ຺ຑຸລາທິມິນນກາເລ ລພ຺ຠຕິ. ຕານິ ຫິ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ສຓິກໍ ສິຂໍ ອຸສ຺ສາເປຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫາຕິ, ທທນ຺ໂຕ ເວເຄນ ປູເຣຕ຺ວາ ສິຂໍ ຉິນ຺ທນ຺ໂຕ ເທຕິ. ຣຊ຺ຊຸເຠໂທ ເຂຕ຺ຕວຕ຺ຖຸມິນນກາເລ ລພ຺ຠຕິ. ເຂຕ຺ຕາທິ ມິນນ຺ຕາ ຫິ ອມຫນ຺ຕມ຺ປິ ມຫນ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ມິນນ຺ຕິ, ມຫນ຺ຕມ຺ປິ ອມຫນ຺ຕໍ. ກູຏກຫາປໂຓ ປາກໂຏເຍວ.

ຕຸລາກູຏໍ ປນ ຣູປກູຏໍ ອງ຺ຄກູຏໍ ຄຫຓກູຏໍ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນກູຏນ຺ຕິ ຈຕຸພ຺ພິຘໍ ໂຫຕິ. ຕຕ຺ຖ ຣູປກູຏໍ ນາມ ທ຺ເວ ຕຸລາ ສມຣູປາ ກຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ມຫຕິຍາ ຄຓ຺ຫາຕິ, ທທນ຺ໂຕ ຂຸທ຺ທິກາຍ ເທຕິ. ອງ຺ຄກູຏໍ ນາມ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ປຈ຺ຉາຠາເຄ ຫຕ຺ເຖນ ຕຸລໍ ອກ຺ກມຕິ, ທທນ຺ໂຕ ປຸພ຺ພຠາເຄ ອກ຺ກມຕິ. ຄຫຓກູຏໍ ນາມ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ມູເລ ຣຊ຺ຊຸໍ ຄຓ຺ຫາຕິ, ທທນ຺ໂຕ ອຄ຺ເຄ. ປຏິຈ຺ຉນ຺ນກູຏໍ ນາມ ຕຸລໍ ສຸສິຣໍ ກຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕ ອຍຈຸຓ຺ຓໍ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ຕໍ ປຈ຺ຉາຠາເຄ ກໂຣຕິ, ທທນ຺ໂຕ ອຄ຺ຄຠາເຄ.

ກໍໂສ ວຸຈ຺ຈຕິ ສຸວຓ຺ຓປາຕິ, ຕາຍ ວຎ຺ຈນໍ ກໍສກູຏໍ. ກຖໍ? ເອກໍ ສຸວຓ຺ຓປາຕິໍ ກຕ຺ວາ ອຎ຺ຎາ ທ຺ເວ ຕິສ຺ໂສ ໂລຫປາຕິໂຍ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓາ ກໂຣນ຺ຕິ, ຕໂຕ ຊນປທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກິຎ຺ຈິເທວ ອຑ຺ຒກຸລໍ ປວິສິຕ຺ວາ “ສຸວຓ຺ຓຠາຊນານິ ກິຓຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຄ຺ເຆ ປຸຈ຺ຉິເຕ ສມຄ຺ຆຕຣໍ ທາຕຸກາມາ ໂຫນ຺ຕິ. ຕໂຕ ເຕຫິ “ກຖໍ ອິເມສໍ ສຸວຓ຺ຓຠາໂວ ຊານິຕພ຺ໂພ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ວີມໍສິຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫຖາ”ຕິ ສຸວຓ຺ຓປາຕິໍ ປາສາເຓ ຆໍສິຕ຺ວາ ສພ຺ພປາຕິໂຍ ທຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ.

ວຎ຺ຈນໍ ນາມ ເຕຫິ ເຕຫິ ອຸປາເຍຫິ ປເຣສໍ ວຎ຺ຈນໍ. ຕຕ຺ຣິທເມກໍ ວຕ຺ຖຸ – ເອໂກ ກິຣ ລຸທ຺ທໂກ ມິຄຎ຺ຈ ມິຄໂປຕກຎ຺ຈ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ຕເມໂກ ຘຸຕ຺ໂຕ “ກິໍ, ໂຠ, ມິໂຄ ອຄ຺ຆຕິ, ກິໍ ມິຄໂປຕໂກ”ຕິ ອາຫ. “ມິໂຄ ທ຺ເວ ກຫາປເຓ, ມິຄໂປຕໂກ ເອກ”ນ຺ຕິ ຈ ວຸຕ຺ເຕ ເອກໍ ກຫາປຓໍ ທຕ຺ວາ ມິຄໂປຕກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ໂຖກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນິວຕ຺ໂຕ “ນ ເມ, ໂຠ, ມິຄໂປຕເກນ ອຕ຺ໂຖ, ມິຄໍ ເມ ເທຫີ”ຕິ ອາຫ. ເຕນ ຫິ ທ຺ເວ ກຫາປເຓ ເທຫີຕິ. ໂສ ອາຫ – “ນນຸ, ໂຠ, ມຍາ ປຖມໍ ເອໂກ ກຫາປໂຓ ທິນ຺ໂນ”ຕິ? “ອາມ ທິນ຺ໂນ”ຕິ. “ອິມໍ ມິຄໂປຕກໍ ຄຓ຺ຫ, ເອວໍ ໂສ ຈ ກຫາປໂຓ ອຍຎ຺ຈ ກຫາປຓຄ຺ຆນໂກ ມິຄໂປຕໂກຕິ ທ຺ເວ ກຫາປຓາ ຠວິສ຺ສນ຺ຕີ”ຕິ. ໂສ “ກາຣຓໍ ວທຕີ”ຕິ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ມິຄໂປຕກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມິຄໍ ອທາສີຕິ.

ພລສາຕິ ພເລນ. ພນ຺ຘຆາຕ-ຄ຺ຄຫເລາເປຫິ ຫິມວິປຣາໂມສຄຸມ຺ພວິປຣາໂມສາປິ ສງ຺ຄຫິຕາ. ຕຕ຺ຖ ຍໍ ຫິມປາຕສມເຍ ຫິເມນ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນາ ຫຸຕ຺ວາ ມຄ຺ຄປ຺ປຏິປນ຺ນໍ ຊນໍ ມຸສນ຺ຕິ, ອຍໍ ຫິມວິປຣາໂມໂສ. ຍໍ ຄຸມ຺ພາທີຫິ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນາ ຊນໍ ມຸສນ຺ຕິ, ອຍໍ ຄຸມ຺ພວິປຣາໂມໂສ.

ដ្ឋានេនេវ ចបារាជិកន្តិ “នេច នាដកោ កថិស្សតិ, កល្លិស្សាមី”តិ បរិកប្បស្ស បវត្តត្តា នាដកស្ស ច តត្ថ នត្ថាភាវតោ។ បទវារេន ការេតព្ពោតិ ភូមិយំ អតិក្កមិត្វាន ឋិតំ និក្ខិបិត្វា វុត្តំ។ បរិយុដ្ឋិតោតិ អត្តមនោ។ ទិស្វា ហរិត្វា បរិកប្បាវហារោ ន ទិស្សតីតិ ធុរនិក្ខិបា បរិកប្បាវហារស្ស អភាវំ សន្ធាយ មហាបច្ចរិអាទីសុ វុត្តស្ស អយុត្តភាវំ វិភាវេតិ។ មហាអដ្ឋកថាយត្តិអាទិនា បន បរិកប្បាវហារស្ស អភាវំ បិណ្ឌាយ សំសន្ទនកាលេ វិការេន្តោ មហាអដ្ឋកថាយំ វុត្តមេវ យុត្តន្តិ ទីបេតិ។ តេនេវ មាតិកាដ្ឋកថាយម្បិ មហាអដ្ឋកថានយោវ ទស្សិតោ។

ឯកទីតិ មហាអដ្ឋកថាយមេវ វុត្តេសុ អាចរិយា។ មហាបច្ចរិយំ បនាតិ បន-សទ្ទោ ឯកទិវាទោ មហាបច្ចរិវាទស្ស វិសេសសន្ទស្សនត្ថោ។ តេន ឯកទិវាទេនាបិ ន សមេតីតិ ទស្សេតិ។ មហាអដ្ឋកថានយោ ឯវ ច មហាបច្ចរិវាទេនាបិ សំសន្ទតោ យុត្តតរោតិ វិការេតិ។

អលង្ការភណ្ឌន្តិ អង្គុលិមុទ្ទិកាទិ អលង្ការភណ្ឌំ។ កុណ្ឌំ បវេសេត្វាតិ វិលីវមយំ វា តាលបណ្ណមយំ វា កតបន្នាឡំ យំ កិញ្ចិ កុណ្ឌំ បវេសេត្វា។ មហល្លកន្តិ អប្បមហល្លកំ។ បរេកោដ្ឋាសតោ កុណ្ឌេ ឋវេបិ ន តាវ កុណ្ឌស្ស បវិចត្តំ ជាតន្តិ វុត្តំ “ឋានា ចុតំ”តិ។ វិនិច្ឆយោ ក្តិ វិជិនេវ ជាតំ។

១២៨។ ឧត្តានត្ថមេវាតិ យស្មា អារក្ខត្ថេន តត្ថ អភាវត្តិកាចំ ជាតាតិ, តស្មា “តស្ស កុក្កុច្ចំ អហោសី”តិ ន វុត្តំ។ យស្មា ច ឥទំ ភណ្ឌនោ ភាវេនាទិ, តស្មា “អាវេនាទិ”តិ ឯកវចនំ ន វុត្តំ។

១៣០។ វិយាសត្តិ ពាដិតាចេវេសំ ឋិដ្ឋិ វា។ កប្បិយំ ការាបេត្វាតិ បវារេត្វា។ អត្តាកុត្តត្ថាយាតិ តំតំអាទិត្វាបវត្តោ អត្តានំ រក្ខណត្ថាយ។ វិយដ្ឋាភិក្ខុតា ហិ និហារេយា អត្តនា ពាដិយមានំ កណ្ណភាគំ អតត្ថេហិ ភេរឃំ បរាគុដ្ឋមានាយាតិ និហាដីសុ បរេសន្តេសុ អត្តុកប្បាយ។ វិយដ្ឋាវិភោដធត្ថេហិ ពាដិយមានំ តេ បលិវេត្វា ភណ្ឌាតា តេសុ អត្តុកប្បា តាយ ន កថិស្សតិ។

១៣១-២។ តោកម្ពុលយាក្កុវត្តិម្បិ ជិនយាតិ មុខាចារដ្ឋានេតោ វុត្តំ។ អាណត្តិហីតិ វចនេហិ អាណត្តិហិ។ អាណត្តកាតិ នាមិកោហិ អាណត្តកា។ អបរស្ស ភាគំ ទេហីតិ អវត្វា បុគ្គលំ ទស្សេត្វា ភណិតត្តា “ភណ្ឌទេយ្យ”ន្តិ វុត្តំ។ អទត្តាកាតិ មជាវុត្តហិ វចនាទីហិ វចនេហិ អទត្តាក។ “អបរម្បិ ភាគំ ទេហី”តិ វុត្តេបិ វត្ថុភណ្ណត្តា អមូលកេនេវ ភណិតត្តា “ឋានាចាវនេន ភណ្ឌគ្ឃេន ការេតព្ពោ”តិ វុត្តំ។ ឋិតនេហិ ជិនយាតត្ថិ វិសេសេត, តេន អាណត្តក វា ជិនយាតំ ឯវំ ភណ្ឌវតាតិ “អបរម្បិ ភាគំ ទេហី”តិ វត្វា វា កូដវស្សាតិ គណេត្វា វា ភណ្ឌវតា។ វុជ្ជីន្តិ ហេដ្ឋា នាមិកេត, តេន អាណត្តក វា ជិនយាតំ ពិហិវត្តំ “អបរស្ស ភាគំ ទេហី”តិ វត្វា ភណ្ឌវតា អបរស្ស អភាវតោ នាមិវត្តកេនេវ ហោតីតិ ភណ្ឌទេយ្យំ ជាតំ។ ថូល បន តេហិ ឯវំ ជិនយាតំ “អបរម្បិ ភាគំ ទេហីតិ វត្វា វា កូដវស្សាតិ គណេត្វា វា ភណ្ឌវតា ទេហី”តិ វុត្តត្តា អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិមត្តំ ឋបេត្វា នេវ បារាជិកំ ន ភណ្ឌទេយ្យន្តិ វុជ្ជិន្ដមេវ ហោតិ។

១៣១-២។ បរិក្ខារវត្ថុ វុត្តបរិក្ខារស្ស ហេដ្ឋា វុត្តភណ្ឌស្ស ច កោ វិសេសោ? ឃំ បរិវេកាវេយាក្កុ អាភរណាទិរូបំ អកត្វា មជាវសកាចតោ ឋបិតំ, តំ ភណ្ឌំ។ ឃំ បន តថា កត្វា បរិក្ខិត្តំ អត្ថុបិកាការេន ឋបិតំ អាភរណាទិកំ, តំ បរិក្ខារន្តិ វេទិតព្ពំ។

១៣៣-១៣៤។ សង្ការមេត្វាតិ ឋិតដ្ឋានតោ អបនេត្វា។ វិចិកន្តិ រូបិយាវត្តិចិកាទិ ឃំកិញ្ចិ វិចិកំ។ អាហរាបេន្តេសុ ភណ្ឌទេយ្យន្តិ “ភណិតេ អត្តមនោ ហោតី”តិ (មហាវ. ១៤៩) វចនតោ អត្តមនស្ស សន្តកំ ភណិតម្បិ បុន ទាតព្ពមេវាតិ វុត្តំ។ “សម្មុខីភូតេហិ ភាជេតព្ព”ន្តិ (មហាវ. ១៧៥) វចនតោ ភាជនីយភណ្ឌំ រូបធារីមយដ្ឋានំ មេវ បិយុណាតីតិ អាហ “រូបធារីមយំ ឋិតស្សេវ ភវតិ ជន្តី”តិ។

១៣៥-៦។ “ភណ្ឌទេយ្យន្តិ រូក្ខិត្ត មាលយការេន មតិ ទេវស្ស វា នាមិកស្ស វា មយ្ហតុស្ស ភស្សតិ ជាតំ ជន្តី”តិ វទន្តិ។ ឯវមេវ តយោតិ បំសុកូលសញ្ញាយ ភណិតេ ភណ្ឌទេយ្យំ, ថេយ្យចិត្តេន បារាជិកន្តិ អត្ថោ។ កាវេមសុតិ កាមិកេសុ មនុស្សេសុ។ កាម-ក្កហណេន ហេត្ថ កាមដ្ឋា វុត្តា។ វុដ្ឋហត្ថេសុតិ កាមំ លភេត្វា បលិមត្ថេសុ។ បុន អាចសន្តេ ទេវបទេតិ ជាតបទិកេសុ បុន អាគន្ត្វា ចរន្តេសុ។

អថិសេសេន វុត្តន្តិ “ទិសាសុ្សាហា វា តិទុស្សាហា វា”តិ វិសេសំ អបរាមសិត្វា សាមញ្ញតោ វុត្តំ។ ន ហិ កតិបយានំ អនុស្សាហេ សតិ សព្ពេសំ អសព្ពេសំ ហោតីតិ អមយេវ អធិប្បាយោ។ ទិសាសុ្សាហមត្តមេវ បមាណន្តិ នាមិកានំ បរិច្ឆិន្នភាវតោ វុត្តំ។ គណោតិ គណសន្តកតោ បុគ្គលសន្តកតោ វា។ សេនាសនត្ថាយ និយមិតន្តិ ឱភំ និវេស្សេមត្តំ, ចតុសុ បច្ចយេសុ ឃស្ស កស្សចិ អត្ថាយ និយមិតេបិ វុត្តនយមេវ។ ពលស្សវតាយាតិ បទំ អាបុច្ឆិត្វា វា អនាបុច្ឆិត្វា វា ជាតព្ពាកិច្ចំ តត្ថ, អមយេវេត្ថ បមាណន្តិ ឯវំ អត្ថតោ ពលស្សវការេន។ អព្ភេន ការេតព្ពោតិ អព្ភន្តរំ ភណ្ឌេន ថុល្លច្ចយេន វា ការេតព្ពោ។ ពលស្សវតាយ បរិក្ខេបតោ កីវាតិ ន ខេចលំ វុត្តេន កីវា, ហេដ្ឋា កុលសង្គហត្ថាយ ពលស្សវតាយ វា ជិន្នម្បិ កីវាមេវ។ សុភាជិតមេវាតិ អន្តោវិហារេ តិដ្ឋិត្វា ឈេប្បិយហរណាទិវុត្តវិធានស្ស គណត្វា សុភាជិតំ។ សព្ពព្ពិកោចកក្ខិយភណ្ឌំ អន្តោវិហារេ វា ពាហិសីមាយ វា ហោតុ, ពាហិសីមាយំ ឋិតេហិ អបលោកេត្វា ភាជេតុំ ន វដ្ដតិ, ភូមដ្ឋំ ឋិតម្បិ បន អន្តោសីមាយំ ឋិតេហិ អបលោកេត្វា ភាជេតុំ វដ្ដតិមេវ។ តេនេវ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ “វិហារេវេវ តិដ្ឋិត្វា ឯវំ គណេត្វា សុភាជិតន្តិ អាហា”តិ។ អយម្បិ អត្ថោ មយ្ហំ បកាសិតគណ្ឋិគណ្ឋកថាយំ អាចិ កថិស្សតិ។

១៤០។ វុត្តនាភកវត្ថុ បិណ្ឌាយំ មុកនាដកន្តិ នាដកមុខំ។ គុលត្ថិ បលសតំ។ ភោណត្តិ ខោមអសមាទុត្តមយត្ថំ បរិច្ឆិន្នំ បន កត្វាតិ មត្តកំ ឋិត្វិតំ, តត្តកំ អប្បច្ចវេន ច និទានាទិបច្ចយវេន ច បរិច្ឆិន្នំ កត្វា។ រូបិយន្តតិ “ភន្តេ អបរិច្ឆិន្នំ កត្វា ទេន្តី”តិ ឯវំ ភោសារោបតោ។

១៤១។ លាភត្ថញ្ញត្តិ វិយដ្ឋាធុរេហិ បិញ្ញតអត្តសន្តានំ ឧត្តុកន្តិ ពុទ្ធកាឧតុកំ។ ពាឌ្ឍោ ហោតីតិ តីទិយំ ពាឌ្ឍោ ហោតិ។ សុត្តផន្ទត្តិ នាមិកេហិ វិស្សជ្ជិតសុត្តេសន ភណិតំ។ មដ្ឋិយា សហ បិវេតាតីតិ ម្ហុកស្ស អាកាមតោ បុរេតរមេវ តត្ថ អញ្ញត្តាយ បិវេតិ។ មុត្តោ គន្ធតិ, ភណ្ឌទេយ្យន្តិ ឧកម្ហុកស្សត្ថិ ភណ្ឌំ ជាតត្ថំ។ ន ហិ តេន មុក្កេន គន្ធា សទ្ធេច ម្ហុកេរា តេន បិវេត ពាឌ្ឍន្តិ, ឧកោវេវ បវេតាវំ គន្ធន្តា ពាឌ្ឍតិ, តស្មា ឧកម្ហុកស្សត្ថិ ភណ្ឌំ ជាតត្ថំ។ បច្ឆា គន្ធតីតិ តេន ការេបរយាកេន អាគន្ត្វា បច្ឆា សមមេវ គន្ធតិ។ ហេដ្ឋា វុត្តន្តម្បិ ព្រាជិតេសុ ធាតេសុ ឯវមេវ តយោ។ ឋិន្ទិត្វា ឈេទ្ទតីតិ បុរេតរមេវ ឋិន្ទិត្វា ឈេទ្ទតិ។ វិហារគ្គមិយតត្តិ វិហារសាមន្តា អបញ្ញាបេស្វា រក្ខាយ ឋាបិត្វាតិ រាជរាជមហាមត្តាទីនំ សន្តិកំ គន្ត្វា អត្តនោ ស្សា រក្ខាយ ឋាបិត្វា។

ក្យឹតយុ៣ត្តិ ក្យឹតស្ស អនេក្ខា យន្ធាត់ បចិរតយុ៣៍ ក្រប្ត ៧ិបតិ, កណ្ណេដឈ្យេចាតិ ក្យឹតស្ស អនេក្ខា បចិរិតក្ខាត់ យន្ធាត់ អល្លេក កណ្ណេដឈ្យ៉

១៥៩៍ ចឹរតិរាងិចរេត បរិក្ខិត្តា កិក្លុ ឲតួាតិ បរិក្ខិត្តកិក្លុក៍ ឆេរាតត្តិ អាកក្តុកតេ្វាត់ ៍ ពេរយឿតិ អាចាឃិកកិក្លុតយៀ៍ បរិកេកាក្តាឃាតិ ឃណ្ណិបរិកេកាចរេត បរិក្ខោតក្តាយ៍ កោរពេតិ បិដេរេរោ ដក្ខេក្ខា៍ យតួាតិ យស្មិ អាចារេរ៍ អឆ្នោរំ អត្តិកាចត្តិ អឆ្នោរំ អាកក្តុកកិក្លុត់ អត្តិកាច៍ តតួាតិ តាឌិរេរ អាចារេរ៍ ការេដត្វា ៧ាឌត្តិតិ អាកក្តុកាតយៀ រយត្តាត់ ការេដត្វា ៧ាឌត្តិតិ អធិប្បាយោ៍ ចត្មុ បច្ចយេរុ រយ្យេ ក្លបតេត្តិតិ អប្ពបលិឌិតិ ចិក្កិលិត្វា ចិចរាឌិរុ ចត្មុ បច្ចយេរុ រយ្យេ ក្លបតេត្តិ៍ ចិចរត្វាយ តិឃរេត្វា ឌិន្នាតិ “ព្លេយរំ រុក្លាត់ ចលិតិ ចិក្កិលិត្វា ចិចរេរុរេយច ក្លបតេតក្ខាតិ, ត ការេដត្វា ៧ាឌិតក្ខាតិ”តិ ឲច់ តិឃរេត្វា ឌិន្នា៍ ពេរុបិ អាកក្តុកាអតិស្សរាតិ បច្ចយបរិកេកាក្តាយ តិឃរេត្វា ឌិន្នត្វា ការេដត្វា ៧ាឌិត់ អតិស្សរា៍

ត ពេរុ...រេប... ធាតក្ខាត្តិ ឲត្ត អាកក្តុកេហិ ពេដ្ឋា ចុត្តតេឃេត ការេដត្វា ៧ាឌិតក្ខាត្តិ អធិប្បាយោ៍ ពេរំ កតិកាយ ធាតក្ខាត្តិ “ការេដត្វា ត ៧ាឌិតក្ខា”ត្តិ ចា “ឲត្តកេរុ រុក្លេរុ ចលិតិ កល្លិប្បាយោ”តិ ចា “ឲត្តកាតិ ចលិតិ កល្លិប្បាយោ”តិ ចា “ឲត្តកាត់ ឌិចរាត់ អឆ្កត្តេរ កល្លិប្បាយោ”តិ ចា “ត កិក្ខិ កល្លិប្បាយោ”តិ ចា ឲច់ កពាយ អាចាឃិកាត់ កតិកាយ អាកក្តុកេហិ ធាតក្ខា៍ យហាអដ្ឋកចាយំ “អតិស្សរា”តិ ចចតេត ឌឹបិតោរេច អតេ្វា យហាបច្ចរិយំ “ចត្មុ បច្ចយាត”ត្តិអាឌិតា ចិត្វារេត្វា ឥស្សិតោ៍ បរិកេកាចរេតេចាតិ ឲត្ត ឲច-រេដ្ឋា អដ្ឋាតប្បយុត្តោ៍ បរិកេកាចរេត តរេច ការេដត្វាតិ ឃោរេដតក្ខា៍ ឲត្តាតិ ឲតស្មិ ចិហារេ រដ្ឋ ចា៍ រេតាយតបច្ចយត្តិ រេតាយតក្ខ តដត្វាយ តិឃរេត្វា ធបិតក្ខ៍

លិយកកោដិយាតិ លិយក៍ អាឌិ កត្វា, លិយករេតាយតតោ បដ្ឋាយាតិ ចុត្តិ ហោតិ៍ រេតាយតេបិ តិណាឌិតិ លិយកកោដិយាច ចិស្សេដ្ឋេតក្ខាតិ, រេតាយតបរិក្ខារាបិ លិយកកោដិយាច ចិស្សេដ្ឋេតក្ខា៍ ម្ពលចត្វុច្ឆេង់ បត កត្វា ត ក្លបតេតក្ខាត្តិ ព្លយិតា កិ ចុត្តិ ហោតីតិ? តឹរុបិ កល្លិបេដេរុ តាច ព្លង់ ចុត្តិ “រក្ខាតិ រេតាយតាតិ ត ចិស្សេដ្ឋេតក្ខាតីតិ ចុត្តិ ហោតី”តិ៍ លិយកកោដិយា ចិស្សេដ្ឋេត្តេហិបិ រេតាយតក្មុយិយោ ត ចិស្សេដ្ឋេតក្ខាតិ អឃរេត្វា ចុត្តា ហោតីតិ តោ ៧ត្តិ, ចឹយំរិត្វា ឃំ រុច្ចតិ, តំ កហេតក្ខា៍

ឆលុរត្តកេត ព្យត្តប្បុង់ កាតំ, ព្យត្តរត្តកេត ចា ឆលុប្បុង់ កាតំ ចដ្តតិ, ត ចដ្តតីតិ? “តធាកតស្ស ពោ ឲតំ ចារេដ្ឋ អធិចចត់ ឆលុការោ ព្លតិបឹតិ ច ឃោ ពោ, ចក្កលិ, ឆលុំ បស្សតិ, រោ យំ បស្សតី”តិ (រំ៍ តិ៍ ១៍ប័លិ) ច ចចតតោ ចដ្តតីតិ ចេត្តិ៍ ពេចិ បត “ឲច់ រតេត្ត ‘ឃោ, កិក្លុច, យំ ក្លបដ្ឋពេហឈ្យ, រោ កិលិត់ ក្លបដ្ឋពេហឈ្យា’តិ ចចតតោ ព្យត្តរត្តកេត កិលិតស្សបិ គេរេដ្ឋិ កាតំ យុត្តត្តិ អាបេដ្ឋេឈ្យ, តស្មា ត ចដ្តតី”តិ ចេត្តិ, តំ អការេណ៍ ត ហិ “ឃោ, កិក្លុច, យំ ក្លបដ្ឋពេហឈ្យ, រោ កិលិត់ ក្លបដ្ឋពេហឈ្យា”តិ ព្លយិតា អត្តតោ ច កិលិតស្ស ច ឲកេរឌិរតា តក្លបដ្ឋាតស្ស ចា រយចលតា ចុត្តា៍ អឃពេញ្ញ អតេ្វា “ឃោ យំ ឍ្វចាដាត្មុរាររតិកេលោត ក្លបដ្ឋពេហឈ្យ, រោ កិលិត់ ក្លបដ្ឋពេហឈ្យ, យយ ឍ្វចាដកេលោត កិលិតោ ក្លបដ្ឋាតក្ខោ”តិ៍ កកចតោ ច កិលិតស្ស ច ក្លបដ្ឋាត់ ឲកេរឌិរត្តិ ឲច់ បតេត្ត អតេ្វា ត កហេតក្ខោ៍ តស្មា “ឃោ ចា, អាតត្ត, យយា ឆលុំ ច ចិតយោ ច ឆេរិតោ បញ្ញោត្វា, រោ ចា យេបច្ចយេត រត្វា”តិ ចចតតោ “អហក្ខ បតិកាតិ ឲពោ ឍ្វចតាយិ អត្មុរារាយិ, យឃិ បរិតិក្ខិតេ ព្លយាតិ ចត្មរាឃិតិ ព្យត្តរហស្សាតិ ត្មុយេឍ្វចឌិស្សត្តិ អត្មុរារិស្សត្តី”តិ ចុត្តត្តា ច ពាហុស្សុតំ កិក្លុ បរំរតេត្តត ច “ឃោ ពាហុស្សុតោ, ត រោ ត្មុយ្យាក៍ រាចពោ តាយ, ព្យត្តេ្វា តាយ ឲរ ចុត្តា”តិ ចុត្តត្តា ឆលុកេរុកត្វា ច តធាកតស្ស បុក្ខាតយោ ឲច បរតេ្វតរោតិ អយ្យាក៍ ៧ត្តិ៍

បណ្ណិ អារេរាបតេ្វាតិ “ឲត្តកេហេច រុក្លេហិ ឲត្តកេយេច កហេតក្ខា”ត្តិ បណ្ណិ អារេរាបត្វា, លិចិត្វាតិ ចុត្តិ ហោតិ៍ តិយិត្តរេក្ខា កត្វាតិ រេដ្ឋេត់ កត្វា៍ ធារកាតិ ពេរំ បុត្តតក្តាដេយោ ធារកា៍ អឆ្នោបិ ឃេ ពេចិ កោបកា ហោត្តិ, ពេ រេក្ខាបិ ចុត្តា៍ រក្ខាត្វាបិ កិហិត់ កោបកធារេត យតួាក៍ កោបកា ឆេត្តិ, តតួាក៍ កហេតក្ខា៍ ឃណ្ណិកេ បត យចាបរិច្ឆេដេយេច កហេតក្ខាត្តិ ឌឹបិតត្តា “អតេ្វតោ ឲក”ត្តិ ចុត្តិ៍

តពេតាតិ យចាចុទ្ទិត្តារេបិរចាការាឌិកេលាត្វាយ ធបិតធារុរេយ្យាររេតោ៍ អាបុច្ឆិត្វាតិ ការកេរេដ្ឋិ អាបុច្ឆិត្វា៍ តំ រក្ខាយឿ អាហរិត្វាតិ អតាបុច្ឆិត្វាបិ តាចកាលិក៍ អាហរិត្វា៍ អាហរាបេត្តាតិ ឲត្ត អតាហរាបេត្តាបិ ធាតក្ខាេយច៍ អឃរេយច កិក្លុ ព្លស្សរោតិ ឲកស្ស កិក្លុតោ បិបុលាតដ្ឋាត់, តពេតាេយច រេតាយតតោ តស្ស ធាតក្ខា, ត ច រោ តពេតា ក្លដ្ឋារេបតក្ខោតិ ចុត្តិ ហោតិ៍

“ក្លដកប្បុដត្តិ ចេតិយដ្ឋាតេរុ រិក្ខាត”ត្តិ កល្លិបេដេរុ ចុត្តិ៍ ចត្តឹរេតាតិ ពេចលំ រន្ធាយ, ត ចេតតាឌិអត្វាយ៍ រចត្វុកត្តិ រហ ក្មុយិយា៍ តិណាយត្តិ បត ធាតក្ខាត្តិ កស្មា ចុត្តិ, កិ តំ កេរុកណ្តិ ត ហោតីតិ? ត ហោតិ៍ អរក្លិតអកោបិតដ្ឋាតេ ហិ ចិតស្សកេការចេត ឌិតំ កេរុកណ្តិ ត ហោតិ, តស្មា តាឌិរំ រន្ធាយ “តិណាយត្តិ បត ធាតក្ខា”ត្តិ ចុត្តិ៍ ដក្កិត្វាតិ រំចន្ធេរ រំចន្ធេរ ដក្កិត្វា៍

ក្យដត្តិ ពេហកិត្តិ៍ បិការត្តិ បរិក្លេបបិការ៍ តពេតាតិ ឈដ្តិតចិហារពេតា៍ តពេតាអាហរិត្វា រេតាយត់ កតំ ហោតីតិ រាយត្តកាយចាឃឹហិ កិក្លុហិ ឈដ្តិតចិហារពេតា ធារុរេយ្យារាឌិ អាហរិត្វា រេតាយត់ កតំ ហោតិ៍

១៥លិ៍ចត្មកាទិកាងកេររុក្កិត្តតិ ចត្តុការកេត ក្លងកេត រុក្កិត្ត ឍ្វងតកាឌតិយចត្វុរិត្តិ “ឆេហិ អបរស្ស កាក”ត្តិ អាកតចត្វុរិ៍

១៥ង៍ អឃ្យា អត្តតា កាតំ យុត្តយឿ ត កពេរាត្តិ, អតិចិយ ចន្ធាតិ បរាង់ កិត្តិត្វា ចិរេត្តត ក្យប្យត្តិ, តស្មា “បរាងាត្មុរក្លេលាត្វាយា”តិ ចុត្តិ៍ ព្លត្តិ បដិរំហរឹតិ ព្លត្តិ ចិស្សេដ្ឋេរិ៍ រកដ្ឋាតេយេច អដ្ឋារឹតិ ព្លត្តិយា ចិស្សេដ្ឋិតត្វា ឲច “បិរាដោ បុត អាកច្ឆតូ”តិ អតឌិដ្ឋិពេបិ រឃរេច អាកត្តា រកដ្ឋាតេយេច អដ្ឋារិ៍ “ឃាច ធារកា បិរាង់ អារោហត្តិ, តាច បិរាដោ ពេរំ រត្តិកេ ហោតូ”តិ បុរេក្ខា អធិដ្ឋិតត្វា ឲច ច កាលបរិច្ឆេង់ កត្វា អធិដ្ឋិពេត តពេតា បរ៍ ព្លត្តិ ចិស្សេដ្ឋិតា តាយ ហោតីតិ កត្វា ចុត្តិ “ឆេពេរា ព្លត្តិ បដិរំហរឹ”តិ៍ យស្មា ពេ ធារកា ឲច់ កហេត្វា កតាត់ រត្តកា ត ហោត្តិ, យស្មា ច ច្រាឌិរេត បរឃោកេត ឆេពេរត ពេ អាតីតា តាយ ត ហោត្តិ, តស្មា ឆេពេរា ឲចយកាឃឹតិ ដដ្ឋក្ខា៍ ពេតេតចាហ “ឆេចាហារេចរេតា”តិអាឌិ៍ អត្តតោ បកតិចណ្ណិ អចិឌហិត្វា ពាហិន្ធា ហត្តិអាឌិស្សត់ “ឲពោបិ ហត្វា ពាហុដា ហោតី”តិ (ឌឹ៍ តិ៍ ១៍១១៣ប័; យ៍ តិ៍ ១៍១៧លិ; រំ៍ តិ៍ ១៍ប័៥១) អាកតក្ខ អធិដ្ឋាតចរេត តិប្បត្តត្តា អធិដ្ឋាតិត្តិ តាយ៍ “រោ បកតិចណ្ណិ ចិឌហិត្វា ក្យមារកចណ្ណិ ចា ឥស្សតិ តាកចណ្ណិ ចា...រេប...

ចិចិឆយ្យិ ពេសតាញ្ចុំ ឥយ្យតី”តិ (បដិ៑ ម៑ ១៎.១១) ៦ចំ អាកតា ព្ពត្ថិ បពតិចល្លិចិឌហតចិកាទចពេសត បចត្តូត្តា ចិក្រុត្តាតិត្ថិ តាម៑ អត្តាត់ អឥយ្យុត្តា ពាហិន្ត្លា ហត្តិអាឌិឥយ្យតយ្យិ ៦ធេត្ត៦ ចក្កហិតត្តិ ឥដ្ឋត្តា៑ បពតិចល្លិចិឌហតញ្ញាតាម អត្តគោ បពតិទ្វបយ្យ អពេញ្ញាឃំ អឥយ្យត់, ត ចពេត្តាត ចព្ពុំ តយ្យ តិពេទាឆត់៑ ៦ចព្វា ពត្វា “អត្តាត់ អឥយ្យុត្វា ពាហិន្ត្លា ហត្តិអាឌិឥយ្យតយ្យិ ៦ធេត្ត៦ ចក្កហិត”ត្តិ ព្ពត់ “បពតិចល្លិ ចិឌហិត្វា”តិ ទុត្តម្បុលបពេឥត ត ចិរ្ឌញ្ញាតិ៑

ចិតិតចត្វចល្លិតា តិដ្ឋិតា៑

ព្ពតិ ចយត្តូបិឃាឌិកាយ ចិតយដ្ឋពទាយ ចារតូត្តិឌឹបតិឃំ

ទុតិឃបិទាឌិពចល្លិតា ចយត្តា៑

អតុឃាចតឹពទាចល្លិតា

បទាឌិតាកិលេសតាតិ ចត្តាតេ បុត អតុប្បត្តិឆម្ភតាបិឥតេត ចត្វហិ យក្កពារលេហិ ចហ ចាចតាយ ចម្ពុត្ថិត្តចព្ពាកិលេសត៑ ព្ពឆាតិ ព្ពមត្វិ៍ ចាចពេត៑ ពេតត និក្លាបឥត ចមំ អញ្ញា អតេតាតមទោតិល្ហិ ពម្ហឹទត្វចិតិត្ថយំ កិច្ចិ៍ និក្លាបធំ ត ចិដ្ឋតីតិ ពេឃាឌេតត្វា៑ អពេត្វា ច ចិតិត្ថពេឃា ច អត្វចិតិត្ថឃា, ពម្ហឹទា អត្វចិតិត្ថឃា អឃ្យាតិ ពម្ហឹទត្វចិតិត្ថយំ៑ ចត្វមិ្បាឌ្យាតិពេល្លិតិ ពទាឥតាចត្វមិ្បាឌ្យឥម្មិ្បាឌ្យតិពេល្លិ, ៦ពាកត ៦ពត្វិ ពទាឌិពេត, ចឃពេយច ចា អាកត្វា អត្តគោ ពតចឹតិក្លពេម អាពេទាឌិពេតតិ ទុត្តិ ពេហាតិ៑ ៦ត្តាតិ ឌ្ឃតិពេល្លិ ចត្វមិ្បា

ចិតិត្ថយំ ពពេទាពេត្តូត ចហចា “បិទាឌិព”ត្តិ អចត្វា ឃំ ពត្តុត្តា, តំ ឥយ្យុតំ “បិញ្ញុត្ត”ត្តិអាឌិយាហ៑ ចិតិត្ថពេឃាតិ បិទាឌិពាបត្តិចិតិត្ថពេឃា៑ អចត្វាចាតិ “ត្វំ បិទាឌិកំ អាបពេត្តា”តិ អចត្វាច៑ ពបមិ្បពេមបិ ច ចត្វុទ្ធិត្តិ អចត្វាបិ ពល្លិញ្ញុំ ពបមិ្បពេម យាតុបិតុចត្តពេបិ ចត្វុទ្ធិ៑ លហុចត្តិពេតាតិ ពេឆឃ្យចិត្តុប្បាឥត លហុបទិចត្តិពេតា៑ អាឃឹចិចត្តិ ឃឹឃពេយច ចពលចទឹពេទ ឌពេលាចយត្វចិឃំ៑

អតុឃាចតឹពទាចល្លិតា តិដ្ឋិតា៑

បិទាឌិពពល្លដ្ឋពទាយ បឥយកាពចល្លិតា ចយត្តា៑

១៑ តតិឃបិទាឌិកំ

តីហិតិ ពាយចឌឹមពេតាទ្វាពេទហិ៑ ចិកាចិតត្តិ បពាឃិតំ, ឥឃិតំ បញ្ញាត្តត្តិ ទុត្តិ ពេហាតិ៑

បឥយបញ្ញាត្តិតិឌាតចល្លិតា

១៩១៑តិក្លត្តុំ បិពាទបទិព្លបចឌ្ឍតេតតាតិ តិក្លត្តុំ បិពាទបទិព្លពេបត តពាទគ្វមិឃា ចឌ្ឍពេតត៑ ចិឃាលឹក្ខតត្វាតិ ពាចុតត្វទំ ពាចុតត្វទំ បុត្តុក្ខតត្វា៑ ពាទាលាឃិទពេញ្ញា កិទ (ម៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ១.១៨៩; ចុ៑ បិ៑ អដ្ឋ៑ ៩៑ ទពេតឃុត្តចល្លិតា) អក្កុមពេហឃិឃា ពុត្ថិមិ្បាត្តុទា ចល្លាឃិ, ឃា ពាត្វា ទពេញ្ញា តិពេចឥឃិ, ទាឌា ពត្ថុបទិហាទំ អឥាឃិ៑ ឃា ចមុ្ម បទិហទិឃមាតា ពត្ថុបទិបិលកាពេល ចិឌាឃតឈទំ បិចិឃិ៑ បុញ្ញាចត្តឹត់ បត្ថុឃចឃពេម ពត្ថុទ្ទដ្ឋាត់ ពេហាតិ, ឃា ច តាឃំ អញ្ញាតទា, ពេតត បត្ថុឃចឃពេម អលត្តពបដលចាត្តុឹចពបុប្បុចឌិឃំ មំចពេបឃិ ចិឌាឃិ៑ តពេតា “អញ្ញា ពេឥចិពេឃា ឃុចល្លិពីមួចឌិពេម បុពេត្តូ ចិឌាឃត្តិ, អក្កុមពេហឹ មំចពេបឃិត្តិ ទពេញ្ញា បុទពេតា មម អចពេល្លា ដ្ឋុប្បពេឌ្ឋយ្យា”តិ ចិពេត្តត្វា ពេតត អចល្លិកពេមត តំ មំចពេបឃិ ៦ពត្វិ៍ កាឌពេត បត្លិបិត្វា បដិពុឌ្ឋិត្វា ទាឌមុទ្ធិកាយ លពេឡត្វា ពក្កាយ ពេចាពេត បត្លិបិពេបឃិ៑ មតុពេយ្យហិ ឈឌ្ឋិតមពេត្តូ ពេឥចតា អាទពត្វ ឃំចិឥហិឃុ៑ ឃុចល្លិបដ្ឋិពេឌ្ឋាត្វ ឌាតិហិក្កុលពេពត “ពាទាលាឃិទពេញ្ញា អក្កុមពេហឃិឃា បឌា”តិ លិចិត្វា ពាត្ថិឃុ៑ តពេតា តំ កាឌត់ ដ្ឋាមិកឃាឌីហិ អតុបន្ទុតំ ពក្កាពេចាពេតត បិឃាឃិ៑

ពេតត ច ចមពេយត អញ្ញាតពេទា តាបពេចា ពេកាបិលពពុល់ តិឃ្យាយ ពក្កាតីពេទ ចិហទតិ៑ ពេចា បិពេតាច ពក្កិ ឌ្ឃតិពេល្លា តំ កាឌត់ អាពត្វត្តិ ឌិឃ្វា បំឃុក្កុលចញ្ញាយ អក្កុពេហឃិ៑ អពេឆត្វ តំ អត្តូទបដ្ឋិកំ ទាឌមុទ្ធិកាលព្ឋាតព្វា ឌិឃ្វា មុត្វិត្វា តំ មំចពេបឃិ អដ្ឋុម៑ ឌិឃ្វាតឃ្យ ៦តឥពេហាឃិ “ឃិឃា ពត្ថុទា, តចា ហិឃ្យ ទុក្កត្ថបុតិកាពេចា តត្តិ”តិ៑ ដ្ឋពពប្បចាពេហតាពតយ្យបិ ហិ ដ្ឋូមា ត ចិពត្ថតិ, ដ្ឋូមា ច តាម ប្រាឌិឃាម ចចិញ្ញាលាពតាយ កពេចឃ្យាតិ “ឃិឃា ពត្ថុទា”តិ ចិពេត្តឃិ៑ បុញ្ញាចត្តតាយ បត ទុក្កត្ថិ តាពេហាឃិ ឹឃាឃុមពតាយ បុតិកាពេចា ច៑ ៦ចំ បត ចិពេត្តត្វា អឃ្យមំ ពេតត្វា តំ ឃុពេឌ្ឍ ឌ្ឃកាពេម ឥពេបឃិ៑ អធ អដ្ឋមាចក្ខុពេមត ពេត្វ មំចពេបឃិពេឃា អពេហឃុំ៑ តាបពេចា ឌិឃ្វា ចាទុកតទំ ឥពេបឃិ៑ តពេតា បុត អដ្ឋមាចក្ខុពេមត ៦ពពេមពិឃ្យា ពេបឃិឃា ហត្វបិឌឹឃាតមត្វាយ បព្វា បព្វា បិញ្ញអកា ដ្ឋូហិឃុ៑ អធ តពេតា អដ្ឋមាចក្ខុពេមត ៦កា មំចពេបឃិ ឃុចល្លិពីមួចឌិពេចា ឌាទពេកា, ៦កា ឌាទិកា អពេហាឃិ៑ ពេតឃុ តាបចឃ្យ បុត្តូឃិពេតពេហា ដ្ឋប្បុឌ្ឋិ, ឌាទកាត់ បុញ្ញាបតិឃ្យមពេតា អដ្ឋុពពេតា ចឃ្យ លឹទំ តិព្ពត្តិ៑ តពេតា បតុតិ ច លឹទកត្តិ អលតិត្វ៑ តាបពេចា កត្តិ កុឌ្ឋិត្វា លឹទំ ឌាទកាត់ មុពេខ អាឃិញ្ចាតិ៑ ពេតឃំ បត ឃំ ឃំ ដ្ឋូឥទំ បចិចតិ, តំ ចព្ពុំ មលិកាឌតកាតំ ចិម ឌិឃ្យតិ៑ ចទិមកពេច ពេទាឌិឌចពេត្តូ ពុត្ថិកពេត ពេទាឌិឌចត្តូមាតុ ចិម ដ្ឋូឥទត្ថចិឃា អត្ថចិប្បុចត្តាយ ៦ចំ ពេត តិត្ថចឹ អពេហឃុំ៑ អបពេទ អាហុ “ឃិព្ពិត្វា ឥបិតា ចិម ពេតឃំ អញ្ញាមត្ថា លឹតា លឆិ អពេហាឃឹ”តិ៑ ៦ចំ ពេត តិត្ថចិតាយ ចា លឹតត្ថចិតាយ ចា “លិត្ថចឹ”តិ បញ្ញាឃិឃុ៑

តាបសោ ទារកេ បោសេន្តោ ឧស្សូរេ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសតិ, អតិទិវា បដិក្កមតិ។ តស្ស តំ ព្យាបារំ ញត្វា គោបាលកា អាហំសុ – "ភន្តេ, បព្ពជិតានំ ទារកបោសនំ បលិពោធោ, អម្ហាកំ ទារកេ ទេថ, មយំ បោសេស្សាម, តុម្ហេ អត្តនោ កម្មំ ករោថា"តិ។ តាបសោ "សាធូ"តិ បដិស្សុណិ។ គោបាលកា ទុតិយទិវសេ មគ្គំ សមំ កត្វា បុប្ផេហិ ឱកិរិត្វា ធជបដាកំ ឧស្សាបេត្វា តុរិយេហិ វជ្ជមានេហិ អស្សមំ អាគតា។ តាបសោ "មហាបុញ្ញា ទារកា, អប្បមាទេន វឌ្ឍេថ, វឌ្ឍេត្វា អញ្ញមញ្ញំ អាវាហំ ករោថ, បញ្ចគោរសេន រាជានំ តោសេត្វា ភូមិភាគំ គហេត្វា នគរំ មាបេថ, តត្ថ កុមារំ អភិសិញ្ចថា"តិ វត្វា ទារកេ អទាសិ។ តេ "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា ទារកេ នេត្វា បោសេសុំ។ ទារកា វុឌ្ឍិមន្វាយ កីឡន្តា អញ្ញេ គោបាលទារកេ ហត្ថេនបិ បាទេនបិ បហរន្តិ, តេ រោទន្តិ។ "កិស្ស រោទថា"តិ ច មាតាបិតូហិ វុត្តា "ឥមេ និម្មាតាបិតិកា តាបសបោសិតា អម្ហេ អតីវ បហរន្តី"តិ វទន្តិ។ តតោ តេសំ បោសកមាតាបិតរោបិ "ឥមេ ទារកា អញ្ញេ ទារកេ វិហេឋេន្តិ ទុក្ខាបេន្តិ, ន ឥមេ សង្គហេតព្ពា, វជ្ជេតព្ពា ឥមេ"តិ អាហំសុ។ តតោ បភុតិ កិរ សោ បទេសោ "វជ្ជី"តិ វុច្ចតិ យោជនសតបរិមាណោ។

អថ តំ បទេសំ គោបាលកា រាជានំ តោសេត្វា អគ្គហេសុំ។ តត្ថ ច នគរំ មាបេត្វា សោឡសវស្សុទ្ទេសិកំ កុមារំ អភិសិញ្ចិត្វា រាជានំ អកំសុ។ រជ្ជសម្បត្តិទាយកស្ស កម្មស្ស កតត្តា អសម្ភិន្នេ ឯវ រាជកុលេ ឧប្បន្នត្តា ច រាជកុមារស្ស បុញ្ញានុភាវសញ្ចោទិតា ទេវតានុគ្គហិតា អកំសូតិ កេចិ។ ទារកស្ស ទារិកាយ សទ្ធិំ វារេយ្យំ កត្វា កតិកំ អកំសុ "ពាហិរតោ ទារិកា ន អានេតព្ពា, ឥតោ ទារិកា ន កស្សចិ ទាតព្ពា"តិ។ តេសំ បឋមសំវាសេន ទ្វេ ទារកា ជាតា ធីតា ច បុត្តោ ច។ ឯវំ សោឡសក្ខត្តុំ ទ្វេ ទ្វេ ជាតា។ តតោ តេសំ ទារកានំ យថាក្កមំ វឌ្ឍន្តានំ អារាមុយ្យាននិវាសដ្ឋានបរិវារសម្បត្តិំ គហេតុំ អប្បហោន្តំ តំ នគរំ តិក្ខត្តុំ គាវុតន្តរេន គាវុតន្តរេន បាការេន បរិក្ខិបិំសុ។ តស្ស បុនប្បុនំ វិសាលីកតត្តា "វេសាលី"ត្វេវ នាមំ ជាតំ។ តេន វុត្តំ – "តិក្ខត្តុំ បាការបរិក្ខេបវឌ្ឍនេន វិសាលីភូតត្តា វេសាលីតិ វុច្ចតី"តិ។

ឥទម្បិ ច នគរន្តិ ន កេវលំ រាជគហសាវត្ថិយោ ឯវាតិ ទស្សេតិ។ តត្ថ មហាវនំ នាមាតិអាទិ មជ្ឈិមភាណកសំយុត្តភាណកានំ នយាដ្ឋកថា។ មជ្ឈិមដ្ឋកថាយញ្ហិ (ម. និ. អដ្ឋ. ១.១៣៩) សំយុត្តដ្ឋកថាយញ្ច (សំ. និ. អដ្ឋ. ២.៣.២៥៣-២៥៤) ឥទមេវ វុត្តំ។ ទីឃនិកាយដ្ឋកថាយំ (ទី. និ. អដ្ឋ. ១.២៣៦) បន "មហាវនេតិ ពាហិរនគរេ ហិមវន្តេន សទ្ធិំ ឯកាពទ្ធំ ហុត្វា ឋិតំ សយំជាតំ វនំ អត្ថិ, យំ មហន្តភាវេនេវ មហាវនន្តិ វុច្ចតិ, តស្មិំ មហាវនេ ភគវន្តំ ឧទ្ទិស្ស សង្ឃារាមំ បតិដ្ឋាបេសុំ។ តត្ថ កណ្ណិកំ យោជេត្វា ថម្ភានំ ឧបរិ កូដាគារសាលាសង្ខេបេន ទេវវិមានសទិសំ បាសាទំ អកំសុ, តំ ឧបាទាយ សកលោបិ សង្ឃារាមោ កូដាគារសាលាតិ បញ្ញាយិត្ថា"តិ វុត្តំ។ វនមជ្ឈេ កតត្តា "តំ និស្សាយា"តិ វុត្តំ។ អារាមេតិ សង្ឃារាមេ។ ហំសវដ្ដកច្ឆទនេនាតិ ហំសវដ្ដកបដិច្ឆន្នេន, ហំសមណ្ឌលាការេនាតិ អត្ថោ។

អនេកបរិយាយេនាតិ ឯត្ថ បរិយាយ-សទ្ទោ ការណវចនោតិ អាហ "អនេកេហិ ការណេហី"តិ, អយំ កាយោ អវិញ្ញាណកោបិ សវិញ្ញាណកោបិ ឯវម្បិ អសុភោ ឯវម្បិ អសុភោតិ នានាវិធេហិ ការណេហីតិ អត្ថោ។ អសុភាការសន្ទស្សនប្បវត្តន្តិ កេសាទិវសេន តត្ថាបិ វណ្ណាទិតោ អសុភាការស្ស សព្ពសោ ទស្សនវសេន បវត្តំ។ កាយវិច្ឆន្ទនិយកថន្តិ អត្តនោ បរស្ស ច ករជកាយេ វិច្ឆន្ទុប្បាទកកថំ។ យុត្តំ ជាតិអាទិនា ព្យតិរេកមុខេន កាយស្ស អសុភតំ ទស្សេតិ។ តត្ថ អាទិតោ ទីហិ បទេហិ អទស្សនីយតាយ អសារកតាយ មណ្ឌេតព្ពេហិ ឧក្កដ្ឋតាយ, អន្តេ ឧទកេន លេសមត្តម្បិ មនុញ្ញតាភាវស្ស ទស្សេតិ។ អថ ចោតិអាទិនា អត្ថយតោ សទ្ទុបេតេ អមនុញ្ញតាយ ទស្សេតិ។ ភេទ្ទាតិ ទុគ្គន្ធការកា។ រោគាតិ ពាលជនការកា។ "កេសា លោមាទី"តិ សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ វិភាវេតុំ ទស្សេតុំ "កេសាបិ ហី"តិអាទិ វុត្តំ។ អសុភាតិ អាកឌ្ឍនេន សុភាការេន វិរហិតត្តា អសុភា។ អសុចិនោតិ អត្តនោ សភាវេនេវ អសុចិនោ។ បដិកូលាតិ នាគរិកស្ស អសុចិដ្ឋានំ វិយ ជិគុច្ឆនីយត្តា បដិកូលា។

កេសា នាមេតេ វណ្ណតោបិ បដិកូលា, សណ្ឋានតោបិ គន្ធតោបិ អាសយតោបិ ឱកាសតោបិ បដិកូលាតិ ទស្សេន្តោ "សោ ច ខោ...បេ... បញ្ចហិ ការណេហិ វេទិតព្ពោ"តិ អាហ។ វុត្តញ្ហេតំ (វិសុទ្ធិ. ១.១៨១; វិភ. អដ្ឋ. ៣៥៩) ហិ យាគុបត្តេ វា ភត្តបត្តេ វា កេសវណ្ណំ កិញ្ចិ ទិស្វា "កេសមិស្សកមិទំ, ហរថ ន"ន្តិ ជិគុច្ឆន្តិ, ឯវំ កេសា វណ្ណតោ បដិកូលា។ រត្តិំ បរិភុញ្ជន្តាបិ កេសសណ្ឋានំ អក្កវាកំ វា មកចិវាកំ វា ឆុបិត្វា តថេវ ជិគុច្ឆន្តិ, ឯវំ សណ្ឋានតោបិ បដិកូលា។ តេលមក្ខនបុប្ផធូមាទិសង្ខាររហិតានញ្ច កេសានំ គន្ធោ បរមជេគុច្ឆោ ហោតិ, តតោ ជេគុច្ឆតរោ អគ្គិម្ហិ បក្ខិត្តានំ។ កេសា ហិ វណ្ណសណ្ឋានតោ អប្បដិកូលាបិ សិយុំ, គន្ធេន បន បដិកូលាយេវ។ យថា ហិ ទហរស្ស កុមារកស្ស វច្ចំ វណ្ណតោ ហលិទ្ទិវណ្ណំ, សណ្ឋានតោបិ ហលិទ្ទិបិណ្ឌសណ្ឋានំ, សង្ការដ្ឋានេ ឆឌ្ឌិតញ្ច ឧទ្ធុមាតកកាឡសុនខសរីរំ វណ្ណតោ តាលបក្កវណ្ណំ, សណ្ឋានតោ វដ្ដេត្វា វិស្សដ្ឋមុទិង្គសណ្ឋានំ, ទាឋាបិស្ស សុមនមកុឡសទិសាតិ ឧភយម្បិ វណ្ណសណ្ឋានតោ សិយា អប្បដិកូលំ, គន្ធេន បន បដិកូលមេវ, ឯវំ កេសាបិ សិយុំ វណ្ណសណ្ឋានតោ អប្បដិកូលា, គន្ធេន បន បដិកូលាយេវាតិ។

យថា បន អសុចិដ្ឋានេ គាមនិស្សន្ទេន ជាតានិ សូបេយ្យបណ្ណានិ នាគរិកមនុស្សានំ ជេគុច្ឆានិ ហោន្តិ អបរិភោគានិ, ឯវំ កេសាបិ បុព្ពលោហិតមុត្តករីសបិត្តសេម្ហាទិនិស្សន្ទេន ជាតត្តា ជេគុច្ឆាតិ ឥទំ នេសំ អាសយតោ បាដិកុល្យំ។ ឥមេ ច កេសា នាម គូថរាសិម្ហិ ឧដ្ឋិតកណ្ណកំ វិយ ឯកតិំសកោដ្ឋាសរាសិម្ហិ ជាតា, តេ សុសានសង្ការដ្ឋានាទីសុ ជាតសាកំ វិយ បរិខាទីសុ ជាតកមលកុវលយាទិបុប្ផំ វិយ ច អសុចិដ្ឋានេ ជាតត្តា បរមជេគុច្ឆាតិ ឥទំ នេសំ ឱកាសតោ បាដិកុល្យំ។ យថា ច កេសានំ, ឯវំ សព្ពកោដ្ឋាសានំ វណ្ណសណ្ឋានគន្ធាសយោកាសវសេន បញ្ចធា បដិកូលតា វេទិតព្ពាតិ អាហ "ឯវំ លោមាទីន"ន្តិ។ បញ្ចបញ្ចប្បភេទេនាតិ ឯត្ថ ពាហិរត្ថសមាសោ ទដ្ឋព្ពោ បញ្ច បញ្ច បភេទា ឯតស្សាតិ បញ្ចបញ្ចប្បភេទោតិ។

សំវណ្ណេន្តោតិ វិវរន្តោ។ អសុភាយាតិ អសុភាយតិកាយ។ វាតិកម្មត្តិ ពាហុលីការោ។ បញ្ចង្គវិប្បហីនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតន្តិ ឯត្ថ កាមច្ឆន្ទោ ព្យាបាទោ ថិនមិទ្ធំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ វិចិកិច្ឆាតិ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ នីវរណានំ បហានវសេន បញ្ចង្គវិប្បហីនតា វេទិតព្ពា។ ន ហិ ឯតេសុ អប្បហីនេសុ ឈានំ ឧប្បជ្ជតិ, តេនស្សេតានិ បហានង្គានីតិ វុច្ចន្តិ។ កិញ្ចាបិ ហិ ឈានក្ខណេ អញ្ញេបិ អកុសលា ធម្មា បហីយន្តិ, តថាបិ ឯតានេវ វិសេសេន ឈានន្តរាយករានិ។ កាមច្ឆន្ទេន ហិ នានាវិសយបលោភិតំ ចិត្តំ ន ឯកត្តារម្មណេ សមាធិយតិ, កាមច្ឆន្ទាភិភូតំ វា ចិត្តំ ន កាមធាតុប្បហានាយ បដិបទំ បដិបជ្ជតិ, ព្យាបាទេន ច អារម្មណេ បដិហញ្ញមានំ ន និរន្តរំ បវត្តតិ, ថិនមិទ្ធាភិភូតំ អកម្មញ្ញំ ហោតិ, ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចបរេតំ អវូបសន្តមេវ ហុត្វា បរិព្ភមតិ, វិចិកិច្ឆាយ ឧបហតំ ឈានាធិគមសាធិកំ បដិបទំ នារោហតិ។ ឥតិ វិសេសេន ឈានន្តរាយករត្តា ឯតានេវ បហានង្គានីតិ វុត្តានីតិ។

យស្មា បន វិតក្កោ អារម្មណេ ចិត្តំ អភិនិរោបេតិ, វិចារោ អនុប្បពន្ធតិ, តេហិ អវិក្ខេបាយ សម្បាទិតប្បយោគស្ស ចេតសោ បយោគសម្បត្តិសម្ភវា បីតិ បីណនំ, សុខញ្ច ឧបព្រូហនំ ករោតិ, អថ នំ

សមយប្បយុត្តសុខំ ឧបេតេហិ អភិនីហារបតាត្មតត្ថបីតនិតោបត្វាហតេហិ អត្ថក្កហិតា ឧក្កដ្ឋា ឧក្កដ្ឋាទយោ សមំ សម្មា អាធិយតិ, តស្មា ចិតេក្កា ចិធាទោ បីតិ សុខំ ចិទេត្តកក្កតាតិ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧប្បត្តិចសេន បញ្ចង្គសមន្នាគតតា វេទិតព្ពា។ ឧប្បន្នេសុ ហិ ឧតេតសុ បញ្ចសុ ឈានំ ឧប្បន្នំ នាម ហោតិ, តេតស្ស ឧតានិ បញ្ច សមន្នាគតង្គានីតិ ចុច្ចន្តិ។ តស្មា ន ឧតេហិ សមន្នាគតំ អញ្ញានេច ឈានំ នាម អត្ថីតិ កហេតព្ពំ។ យថា បន អង្គមត្តចសេនេច ចតុរង្គិនី សេនា, បញ្ចង្គិកំ តុរិយំ អដ្ឋង្គិកោ ច មគ្គោតិ ចុច្ចតិ, ឧចមិធម្បិ អង្គមត្តចសេនេច "បញ្ចង្គិក"ន្តិ ចា "បញ្ចង្គសមន្នាគត"ន្តិ ចា ចុច្ចតីតិ វេទិតព្ពំ។

ឧតានិ ច បញ្ចង្គានិ កិញ្ចាបិ ឧបចារក្ខណេបិ អត្ថិ, អថ ខោ ឧបចារេ បកតិចិត្តតោ ពលចតរានិ, ឥធ បន ឧបចារតោបិ ពលចតរានិ រូបាចចរលក្ខណប្បត្តានិ។ ឥត្ថ ហិ ចិតក្កោ សុចិសទេន អាការេន អារម្មណេ ចិត្តំ អភិនីហារយមានោ ឧប្បជ្ជតិ, ចិធាទោ អតិចិយ អារម្មណំ អនុមជ្ជមានោ, បីតិសុខំ សព្ពាចន្តម្បិ កាយំ ផរមានំ។ តេនេច ចុត្តំ "នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាចតោ កាយស្ស ចិវេចកជេន បីតិសុខេន អប្ផុដំ ហោតី"តិ។ ចិទេត្តកក្កតាបិ ហេដ្ឋិមម្បិ សមុគ្គបដេល ឧបរិមំ សមុគ្គបដលំ ចិយ អារម្មណេ សុផុសិតា ហុត្វា ឧប្បជ្ជតិ។ អយមេតេសំ ឥតរេហិ ចិសេសោ, តស្មា "បញ្ចង្គសមន្នាគត"ន្តិ អប្បនាឈានមេច ចិសេសេត្វា ចុត្តំ។

តិចិធកល្យាណំ ទសលក្ខណសម្បន្នន្តិ ឧត្ថ បន ឈានស្ស អាទិមជ្ឈបរិយោសានចសេន តិចិធកល្យាណតា, តេសំយេច អាទិមជ្ឈបរិយោសានានំ លក្ខណចសេន ទសលក្ខណសម្បន្នតា វេទិតព្ពា។ ចិត្ថារតោ បនេត្ថ សមយេច បកាសយិស្សតិ។ កិលេសចោរេហិ អនភិភចនីយត្តា ឈានំ "ចិត្តមញ្ជូស"ន្តិ ចុត្តំ។ និស្សាយាតិ បាទកំ កត្វា។

ទសលក្ខណចិភាចនេតេច តិចិធកល្យាណតាបិ ចិភាចិតា ហោតីតិ ទសលក្ខណំ តាច ទស្សេន្តោ "តត្រិមានី"តិអាទិមាហ។ តត្ថ បរិបន្ថតោ ចិត្តចិសុទ្ធីតិអាទីនំ បទានំ អត្ថោ "តត្រាយំ បាឡី"តិអាទិនា ចុត្តបាឡិពណ្ណនាយមេច អាចិ ភចិស្សតិ។ តត្រាតិ តស្មិំ ទសលក្ខណចិភាចនេ។ បដិបទាចិសុទ្ធីតិ បដិបជ្ជតិ ឈានំ ឧតាយាតិ បដិបទា, គោត្រភុបរិយោសានោ បុព្ពភាគិយោ ភាចនានយោ។ បរិបន្ថតោ ចិសុជ្ឈនំ ចិសុទ្ធិ, បដិបទាយ ចិសុទ្ធិ បដិបទាចិសុទ្ធិ។ សា បនាយំ យស្មា ឈានស្ស ឧប្បាទក្ខណេ លព្ភតិ, តស្មា ចុត្តំ "បដិបទាចិសុទ្ធិ អាទី"តិ។ ឧបេក្ខានុព្រូហនាតិ ចិសោធេតព្ពតាទីនំ អភាចតោ ឈានបរិយាបន្នាយ តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាយ កិច្ចនិប្ផត្តិយា អនុព្រូហនា។ សា បនាយំ យស្មា ចិសេសតោ ឈានស្ស ឋិតិក្ខណេ លព្ភតិ, តេន ចុត្តំ "ឧបេក្ខានុព្រូហនា មជ្ឈេ"តិ។ សម្បហំសនាតិ តត្ថ ធម្មានំ អនតិចត្តនាទិសាធកស្ស ញាណស្ស កិច្ចនិប្ផត្តិចសេន បរិយោទបនា។ សា បន យស្មា ឈានស្ស ភង្គក្ខណេ បាកដា ហោតិ, តស្មា ចុត្តំ "សម្បហំសនា បរិយោសាន"ន្តិ។ ឥមានិ តីណិ លក្ខណានីតិ បរិបន្ថតោ ចិត្តស្ស ចិសុជ្ឈនាការោ, មជ្ឈិមស្ស សមថនិមិត្តស្ស បដិបជ្ជនាការោ, តត្ថ បក្ខន្ទនាការោតិ ឥមានិ តីណិ ឈានស្ស អាទិតោ ឧប្បាទក្ខណេ អប្បនាប្បត្តិលក្ខណានិ។ តេហិ អាការេហិ ចិនា អប្បនាប្បត្តិយា អភាចតោ អសតិ ច អប្បនាយំ តទភាចតោ អាទិកល្យាណេន្ទ ចិសុទ្ធិបដិបទត្តា យថាចុត្តេហិ លក្ខណេហិ សមន្នាគតត្តា ច តិលក្ខណសម្បន្នន្តា។ ឥមិនា នយេន មជ្ឈបរិយោសានលក្ខណានម្បិ យោជនា វេទិតព្ពា។

កេចិ បន "បដិបទាចិសុទ្ធិ នាម សសម្ភារិកោ ឧបចារោ, ឧបេក្ខានុព្រូហនា នាម អប្បនា, សម្បហំសនា នាម បច្ចវេក្ខណា"តិ ចណ្ណយន្តិ, តំ ន យុត្តំ។ តថា ហិ សតិ អជ្ឈាគតឧយេហិ ឈានស្ស ពហិទ្ធិកំ នាម កតំ ហោតិ។ ន ហិ ភូមន្តរំ ភូមន្តរបរិយាបន្នំ ហោតិ, បាឡិយា ចេតំ ចិរុជ្ឈតិ។ "ឧកត្តកតំ ចិត្តំ បដិបទាចិសុទ្ធិបក្ខន្ទញ្ចេច ហោតិ ឧបេក្ខានុព្រូហិតញ្ច ញាណេន ច សម្បហំសិត"ន្តិ (បដិ៓ ម៓ ១៓១៥៨) ហិ បាឡិយំ ចុត្តំ។ ឧត្ថ ហិ ឧកត្តកតំ ចិត្តន្តិ ឥន្ទ្រិយានំ ឧកេរសភាចេន ឧក្កដ្ឋតាយ ច និចាតប្បត្តិយា តទនុគុណំ ឧកត្តកតំ សមយយុត្តំ អប្បនាប្បត្តំ ចិត្តំ ចុត្តំ, តស្សេច ច បដិបទាចិសុទ្ធិបក្ខន្ទតាទិ អនន្តរំ ចុច្ចតេ។ តស្មា បាឡិយំ ឧកស្មិំយេច អប្បនាចិត្តក្ខណេ បដិបទាចិសុទ្ធិអាទីនំ ចុត្តត្តា អន្តោអប្បនាយមេច បរិកម្មាគមនចសេន បដិបទាចិសុទ្ធិ, តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាយ កិច្ចចសេន ឧបេក្ខានុព្រូហនា, ធម្មានំ អនតិចត្តនាទិភាចសាធនេន បរិយោទាបកស្ស ញាណស្ស កិច្ចនិប្ផត្តិចសេន សម្បហំសនា ច វេទិតព្ពា។

កថំ? យស្មិំ (បដិ៓ ម៓ អដ្ឋ៓ ១.១.១៥៨; ចិសុទ្ធិ៓ ១.១៥៥) ចារេ អប្បនា ឧប្បជ្ជតិ, តស្មិំ យោ នីចរណសង្ខាតោ កិលេសគណោ តស្ស ឈានស្ស បរិបន្ថោ, តតោ ចិត្តំ ចិសុជ្ឈតិ, ចិសុទ្ធត្តា អាចរណចិរហិតំ ហុត្វា មជ្ឈិមំ សមថនិមិត្តំ បដិបជ្ជតិ។ មជ្ឈិមំ សមថនិមិត្តំ នាម សមប្បចត្តោ អប្បនាសមាធិយេច, សិត្តដ្ឋសង្ខាតានំ ឧភិន្នំ អន្តានំ អនុបគមនេន មជ្ឈិមោ, សចិសេសំ បច្ចនីកធម្មានំ ចូបសមនតោ សមថោ, យោគិនោ សុខចិសេសានំ ការណភាចតោ និមិត្តន្តិ កត្វា។ តស្ស បន អប្បនាចិត្តស្ស អនន្តរបច្ចយភូតំ គោត្រភុចិត្តំ ឯកតោបិ បរិត្តមហគ្គតភាចេកេន បច្ចយបច្ចយុប្បន្នភាចេកេន ច ឧកិស្សាមេច សន្តតិយា បរិណាមុបគមនតោ ឧកសន្តតិបរិណាមនយេន តថត្តំ អប្បនាសមាធិចសេន សមាហិតភាចំ ឧបគច្ឆមានំ មជ្ឈិមំ សមថនិមិត្តំ បដិបជ្ជតិ នាម។ ឧចំ បដិបន្នត្តា តថត្តុបគមនេន តត្ថ បក្ខន្ទតិ នាម។ យស្មិញ្ហិ ខណេ តថត្តំ មជ្ឈិមំ សមថនិមិត្តំ បដិបជ្ជតិ, តស្មិំយេច ខណេ តថត្តុបគមនេន អប្បនាសមាធិនា សមាហិតភាចុបគមនេន តត្ថ បក្ខន្ទតិ នាម។ ឧចំ តាច បុរិមស្មិំ គោត្រភុចិត្តេ ចិជ្ជមានា បរិបន្ថចិសុទ្ធិមជ្ឈិមសមថបដិបត្តិបក្ខន្ទនាការា អាគមនចសេន និប្ផជ្ជមានា បឋមស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទក្ខណេយេច បដិបទាចិសុទ្ធីតិ វេទិតព្ពា។ តេនេច ហិ អាការា បច្ចយចិសេសតោ ឈានក្ខណេ និប្ផជ្ជមានា បដិបទាចិសុទ្ធីតិ ចុត្តា។

ឧចំ ចិសុទ្ធស្ស បន តស្ស ចិត្តស្ស បុន ចិសោធេតព្ពាភាចតោ ចិសោធនេ ព្យាបារំ អកេរោន្តោ ចិសុទ្ធំ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខតិ នាម។ សមថភាចុបគមនេន សមថបដិបន្នស្ស បុន សមាធានេ ព្យាបារំ អកេរោន្តោ សមថបដិបន្នំ អជ្ឈុបេក្ខតិ នាម។ សមថបដិបន្នភាចតោ ឯច ចស្ស កិលេសសំសគ្គំ បហាយ ឯកត្តេន ឧបដ្ឋិតស្ស បុន ឯកត្តុបដ្ឋានេ ព្យាបារំ អកេរោន្តោ ឯកត្តុបដ្ឋានំ អជ្ឈុបេក្ខតិ នាម។ ឧចំ តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាយ កិច្ចចសេន ឧបេក្ខានុព្រូហនា វេទិតព្ពា។

យេ បនេតេ ឧចំ ឧបេក្ខានុព្រូហិតេ តស្មិំ ឈានចិត្តេ ជាតា សមាធិបញ្ញាសង្ខាតា យុគនទ្ធធម្មា អញ្ញមញ្ញំ អនតិចត្តមានា ហុត្វា បចត្តា, យានិ ច សទ្ធាទីនិ ឥន្ទ្រិយានិ នានាកិលេសេហិ ចិមុត្តត្តា ចិមុត្តិរសេន ឧករសានិ ហុត្វា បចត្តានិ, យញ្ចេស តទុបគំ តេសំ អនតិចត្តនឯករសភាចានំ អនុច្ឆចិកំ ចីរិយំ ចាហយតិ, យា ចស្ស តស្មិំ ខណេ បចត្តា អាសេចនា, សព្ពេបិ តេ អាការា យស្មា ញាណេន សំកិលេសចោទានេសុ តំ តំ អាទីនចញ្ច អានិសំសញ្ច ទិស្វា តថា តថា សម្បហំសិតត្តា ចិសោធិតត្តា បរិយោទាបិតត្តា និប្ផន្នា, តស្មា ធម្មានំ អនតិចត្តនាទិភាចសាធនេន បរិយោទាបកស្ស ញាណស្ស កិច្ចនិប្ផត្តិចសេន សម្បហំសនា វេទិតព្ពាតិ ចុត្តំ។

អថ កស្មា នយ្យហំនតាច “បរិយោនាត”ត្តិ ចុត្តា, ត ឌ្រុបក្លាត្រូហតាតិ? យស្មា តស្មិ៍ កាចតាឩេត្ត ឌ្រុបក្លាចនេត ខាលាំ ឋាពន៍ ហោតិ, តស្មា ខាលាកិច្ចកូតា នយ្យហំនតា “បរិយោនាត”ត្តិ ចុត្តា។ តថា ហិ អប្បតាកាលេ កាចតាយ នយប្បចត្តិយា បដិបក្ខស្ស ឆ ឃុប្បហាតតោ បក្កហាឌឹឃុ ញ្ញាបិរស្ស អកាតន្តតោ អត្តុបក្ខតាច ហោតិ។ យំ នន្ទាយ ចុត្តំ “នយេយ ឩត្តស្ស អត្តុបក្ខតា ឩឃុដ្ឋំ ឩត្តំ អត្តុបក្ខតិ”តិ ឆ អាឌិ។ នា បតាយំ អត្តុបក្ខតា ខាលាស្ស កិច្ចឃិដ្ឋិយា ហោតិ ឩនេនតោ ខាលានាឆតត្តា អប្បតាញ្ញាបិរស្ស, តស្មា ខាលាកិច្ចកូតា នយ្យហំនតា “បរិយោនាត”ត្តិ ចុត្តា។ ឲចំ តិឩនាយ បដិបតាឩិឃុដ្ឋិយា លទ្ធឩនេនាយ តិឩនាយ ឌ្រុបក្លាត្រូហតាយ នាតិនយំ បត្តិក្រិយស្ស អឆិយត្តការេចត ចត្តិឆាបិ នយ្យហំនតា និត្តីតិ អាកយត្រុបក្លាខាលាកិច្ចចនេត ឆនបិ អាកាកា ឈានេ ឲច ចេឌីតត្តា។

ឲចំតិឩឆត្តាពំ ឩត្តត្តិអាឌីតិ តន្យុច ឩត្តស្ស ចោមេតចតាតិ។ តត្ថ ឲចំ តិឩឆត្តាពត្តិ ឲចំ យថាចុនត្តត ឩឆិតា បដិបតាឩិឃុដ្ឋិបក្ខត្តិតាបក្លាត្រូហតខាលានយ្យហំនតាចនេត តិឩឆកាចំ ពតំ ឩតក្ខនយ្យត្តិ កិលេនក្លោកឩនតិតត្តា ឩតក្ខត ឃុត្តកាចឃុបាពំ ឩត្តស្ស អឆិដ្ឋានយ្យត្តិ តស្មិ៍មេច អារម្មណ ឩត្តស្ស តិនក្ខនប្បចត្តិនដ្ឋាទោត អឆិដ្ឋានត នយ្យត្តំ អត្ថតំ។ យថា អឆិដ្ឋានចនិយំ អឆិដ្ឋានត្តិ ឈាតប្បចត្តិ, តថា ពួឆាបិ ឩត្តស្ស អឆិដ្ឋានត្តិ ឩតត្តាកក្កាបិ យុដ្ឋតិ។ ពេត ហិ ឲកស្មិ៍មេច អារម្មណ ឩត្តំ អឆិដ្ឋាតិ, ត ឲក្ខ ឩក្ខិបតីតិ។ នយាឆិនយ្យត្តិ ឩឃុំ ចុត្តត្តា បត ចុត្តតមេតច ពហេតត្តា។ អថ ចា នយាឆិន្យុច ឈាតក្ខុនក្ខហិតត្តា “ឩត្តស្ស អឆិដ្ឋាតនយ្យត្ត”ត្តិ ឈាតក្ខុបញ្ចាកចនេត ចុត្តំ។ នយាឆិនយ្យត្តិ ពួត្រិយនក្ខហិតត្តា ពួត្រិយបញ្ចាកចនេត។

អឃុកនត្តាបរិឩេនតាតិ នកលំ កាយំ អឃុកត្តិ បចត្តាយ នត្តាយ នហាកតត្តា ឈាតំ អឃុកនត្តា, ពេត បរិឩេត បរិកាឩេតត។ ចេតនាតិ ឩតត្តតំ ឆាហុលត្តិ អភិលាំ ឩហនេតាតិ ឩហនត្តស្ស, អឃុកយាបត្តិខាហុលស្សាតិ អតេ្ថា។ មេចុតឆម្ចុនយាបត្តិយាតិ មេចុតឆម្ចុត នយក្កិកាចតោ។ បដិលិយតីតិ ឲកបន្យុត តិលិយតិ តិលិតំ ឩយ ហោតិ។ បដិក្ខុដតីតិ នក្កចតិ។ បដិចត្តតីតិ តិចត្តតិ។ ត នយ្យនាទិយតីតិ ត ឩនចតិ, អភិទតិចនេត ត បក្ខត្តតីតិ អតេ្ថា។ អថ ចា បដិលិយតីតិ នក្កចតិ តត្ថ បដិក្ខុលតាយ នក្ខិតត្តា។ បដិក្ខុដតីតិ អបនក្កតិ ត ឌ្រុបនក្កតិ។ បដិចត្តតីតិ តិចត្តតិ, តតោ ឲច ត នយ្យនាទិយតីតិ។ ត្យក្ខុចទ្ធលត្តិ ត្យក្ខុលដ្ឋំ ត្យក្ខុឩលេតតំ ចា។

អទ្ធយាបត្តិ អក្ខត្តយំនោកោ ឌ្រុបរោកចតតំ។ បដិនល្លិយិតត្តិ យថាចុត្តកាលំ បដិ បដិ ឩចនេ ឩចនេ នយាបត្តិយំ ឆម្ម ឩតក្ខាយ ឩត្តំ តិលិយិតុំ។ បឃុត្តចាចត្តិ បច្ចុយបដិនំឃុត្តចាចំ, ឥក្ខា ពួនេឃុ ឩចនេឃុ ឋិណ្ហាយ ត ចនត្តិ, ឩហាននេម តិនិឩត្តិ, ពេតំ ឌិត្ត ខហឃុលំ ហោតីតិ អាឌិចចតំ។

កល្យាណបតិស្សយចនេតាតិ បត្តឌ្ឋាយ ឌ្រុបតិស្សយចនេត។ បនេ កិទាតិ កិទ-នន្ទា អវុឩឃុចតត្តោ្ថ។ ពេតាហ “ពួដំ បត ពួឆ្នាយត្ត”ត្តិ, បចត្តិអឌាតតំ អាខោចយំតាកាចោ ខាខេត តិចខាលក្ខាតិ ពួដំ ពេតំ ពួឆ្នាយត្តំ, ត បត កាខលត្តិ អតេ្ថា។ អបនេ បត ចឆត្តិ “ឲតស្មិ៍ កិទ អទ្ធយានេ ត កោនិ ឩដ្ឋចនេមេឃ្យា អហោនិ, អថ នត្វា ពួយំ អទ្ធយាមំ ខលនយាបត្តិឃុតេត ឌឹតិតាមេស្សាយិ, ពួតិ យឃុត្តោច ឃុចឩហាទោ កឩស្សតិ, អតាកេត ច បដ្ឋិយា ខតតា ‘នត្វាបិ កាំ បហាយ ឲកកោ ឩហានិ, កិមេដ្ឋំ បត យយ’ត្តិ ឌិដ្ឋាត្រូតិ អាបដ្ឋិស្សតិ, តឆស្ស កឩស្សតិ ឌីឈនត្តំ ហិតាយ ឃុខាយាតិ ពួមិតា កាខលេត ឲចយាហា”តិ។ ពេតច កោនិ កាចត្តំ ឌ្រុបនក្កយតីតិ ឆបេត្វា ឋិណ្ហាបិតតិហារកំ អត្តោ្ថ កោនិ ពេតច កាចត្តំ ឌ្រុបនក្កយតិ, កិក្ខុនន្ធោ បត នត្វុ ចចតំ នយ្យឌិន្ឋិត្វា ឲកំ កិក្ខុ អគាតិ។ នោ បឋិតោច កត្ថកុដិបរិចេលាយមុត្តត្តមុចោឆកឆត្តកដ្ឋាតាឌីតិ នក្ខាកិច្ចាតិ តស្មិ៍ តស្មិ៍ ពលេ កត្វា អបកន្ធតិ។

អកេកាការលានមិនយ្យាតិ ឲក្ខ កាយស្ស អឃុឩក្ខុក្ខខោក្ខុបដិក្ខុលតាច អកេកាការលំ។ យណ្ឌុកោបតតិកោតិ អលត្តារកានកាចោ កោនិ ចរុណាបិ ឃុចា ត ហោតិ, កោនិ ឃុចាបិ យណ្ឌុកខាតិកោ ត ហោតិ យថា ឌ្រុបនត្តនកាចោ អាលងិយញ្ញនតាឌីហិ ចា អភិក្កុតោ, ពួឆ បត ឆហនោ ចេច ឃុចា ច យណ្ឌុកខាតិកោ ច អឆិប្បេតោ។ បចមមាត្តាតំ តាយ បត្តុនចន្យុតោ យាច ឆ្ចត្តំ នំចត្ថាតិ, ឈោឡអនចន្យុតោ ចា យាច ពេតត្តំ ចស្សាតិ។ ក្ខុលបត្តិ មតកញ្ញឲចនំ, អតិស្ស ក្ខុលបំ អភិក្ខុលបំ។ ឲចំ ពួតទាតិបិ។ អតិបដិក្ខុលឌិក្ខុត្តីយនកាចតោ ចេត្ថ ពួយានេច តីលី ចុត្តាតីតិ ចេឌីតត្តាតិ។ អត្តោនក្ខោនរក្ខុឈឌីតិ ក្ខុលបំ មតុស្សា ពេតុកាកណ្ហាឌីហិ អភិនក្ខុទិក្ខា បរិក្ខុត្តត្តិបិ, ពួឆេនំ បត ក្ខុលបំ អភិតឆយ្យំ ឌិក្ខុត្តិមេច, កោ បត ចារឆោ កាលិតិក្កុមេត ឃុតិក្ខុតា។ អតិបដិក្ខុលឌិក្ខុតីយតា ច តេនំ អតិឩយ ចក្ខុត្តាយ, នា ច អហឹតំ តិលិណេកោបតាយ ក្ខុក្ខុនមេតុស្សាតំ ខ្ចឆតក្ខាមុឃុបចយតាយ ច នឌិនស្ស ហោតីតិ ចឆត្តិ។

នយលាក្ខុត្តកោតិ នយលាកិច្ចកោ, កាយាចតិចានតាឌីចនេត នយលាកិច្ចាទីតិ ចុត្តំ ហោតិ ។ ពេតាហ “នយលាចនេនឆាកោ”តិ។ នត្តាយកំដូតិ ឃុតុឆ្ឆគ្គា ឃាចឌេឌ្ហិ តត្ថ អតចត្ថុនត្តិកោ ហុត្វា កោលាការាបតនយតុត្តកាតាឌិតកាំ នត្តាយកំឃុ លោហិតកាកត្តិ ឲក្ខ “លោហិតកាក”ត្តិបិ បឆត្តិ។ ចក្ខុតិ យតា ចក្ខុយតា។ ឃុត្តាឃុនម្ចុតាតិ ឃុត្តកចលតិត្តត្តកេត នយ្យាតំ ឃុតកេត ឩនោមាឆកេត ឃុត្តាត្តិ នម្ចុតា។ បចោកហស្សាយីតិ កយឃិស្សាយិ, ឩនោមាឆស្សាយីតិ អតេ្ថា។

៤០៩។ យានឆេឃ្យំ ចុក្ខតិ ពេតក្ខុយកា ឆម្ចុ។ ចចតត្តេ្ថា បត យានស្ស ឆេឃ្យំ យានឆេឃ្យំ។ ឆេឃ្យត្តិ ឆាតំ ចក្ខុ តិចានោ កោចនេ។ យានេ ចា ឲក្ខ ឆិយតិ តិដ្ឋតិ បចត្តតីតិ យានឆេឃ្យំ, យានទាតិ ចេតក្ខុ កិលេនយានោ អឆិប្បេតោ, កិលេនយានចនេនតេច ឆ ឆេចឃុត្តយានស្ស កាយកចេ អាឆិបក្ខុត្តិ។ យានឩនយំ តាតិក្កមិស្សតីតិ ឩតេ្តត្វាតិ ឲចមេយំ នំចេកំ បដិលភិត្វា យានឩនយំ អតិក្កមេយ្យាបិ, មេយា បត ឲចំ ចុត្តេត ឌ្រុប្បត្តំ នំចេកំ បដិប្បឃុក្ខុត្វា យានឩនយំ តាតិក្កមិស្សតីតិ ឲចំ ឩតេ្តត្វា។ ខ្ចិចតត្តិ ខ្ចិក្ខុត្តំ ចចតំ, អាមេឌិតចចតត្តិ ចុត្តំ ហោតិ។ តិមោឆេត្តិតិ ឲក្ខ អយំ អត្ថឆិលិ ឆេឆតា ឲចំ ឌ្រុប្បត្តនំចេកោឃុលកំ នយលាឆម្ចុំ កត្វា “អយំ យានឩនយំ អតិក្កមេយ្យាបី”តិ ឩតេ្តត្វា អត្តេតោ អត្តាលាតាយ “យថា នំនារេតោ ឃុក្ខត្តី”តិ ឲចំលឌ្ឍិកាបិ នយាតា អត្តេតោ លទ្ឋិចនេត យថា កិក្ខុ នំនារេតោ ឃុក្ខត្តីតិ ពួយមេត្ថ តិកុយបរិក្ខិដ្ឋា ពំ តត្ថ តិមោឆេតីតិ ចេឌីតត្តំ។

កិត្តាបិ អឃុកតាចំ កេចត្តេត កាចតា យថា ពេតំ កិក្ខុំ មេលាកយំ ត កចិស្សតិ, តថា ឆេនិតត្តា កិក្ខុតត្តា ពំ ឆម្ចុតំ ចុត្តា អឃុកកាចតាត្រុមោកោ កាមេយ ឩកោតលក្ខុនាកោតាយ មេលាយស្ស អភិបត្តិតកាចតោ កយំ តត្តិ, ពំ បត អនិហត្វំ តថា ឩឆនត្តំ ឌិក្ខុា តតេត្តាយំ កិក្ខុំ ឌ្រុប្បត្តកកយំ នន្ទាយ “ហោតិមេច កយ”ត្តិអាឌិ ចុត្តត្តិ ចឆត្តិ។ “អត្តតាបិ អត្តាតំ ឌីឩតា ចោនោទាបត្តិ, អត្តាមត្តាមយិ ឌីឩតា ចោនោទាបត្តិ”តិ ចុត្តត្តា “នត្តាតីបិ តាតិ បត្តោ កិក្ខុបតាតិ ឌីឩតា ចោនោទាបន្នី”តិ ពួដំ ឈោក្ខុយ្យចនេត ចុត្តត្តិ កេហតត្តំ។ អប្បកោត្យាឋានមេឆិកំ ចា កេលក្ខុបកំ ត ហោតីតិ “បត្តុបតាតី”តិ ចុត្តំ។

តស្មា យេ ច អត្តនាវ អត្តានំ អញ្ញមញ្ញញ្ច ជីវិតា វោរោបេសុំ, តេ ឋបេត្វា អវសេសេ បុថុជ្ជនភិក្ខូ សន្តេ ច អរិយេ អយំ ជីវិតា វោរោបេសីតិ វេទិតព្វំ.

១៩. បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោតិ ឯត្ថ បដិសល្លានន្តិ តេហិ តេហិ សត្តសង្ខារេហិ បដិនិវត្តិត្វា អបសក្កិត្វា សល្លានំ និលីយនំ វិវេចនំ, កាយចិត្តេហិ តតោ វិវិត្តតា ឯកីភាវោតិ វុត្តំ ហោតិ. តេនាហ "ឯកីភាវតោ"តិ, បវិវេកតោតិ អត្ថោ. ឯកីភាវតោតិ ហិ កាយចិត្តវិវេកតោ វុត្តោ. វុដ្ឋិតោតិ តតោ ទុវិធវិវេកតោ កម្មដ្ឋានប្បវត្តិយា ទ្វារបិធានាទិសង្ខារនិយាមនយោគេន ភវង្គបត្តិវិតាទិសត្តសមាបត្តិយា ច អបេតោ. ឯវំ នំ បរិពុទ្ធំ ភណន្តីតិ អត្ថោ. អត្ថតោ អាចរិយានំ សន្តិកេ ភណន្តិ. កាមំ ភគវា សព្វញ្ញុតញ្ញាណេនេវ អាភោគបរិសុទ្ធិយាបិ ជានាតិ, សោ បន តត្ថ សត្ថុប្បត្តិកិច្ចំ ជានំយេវ បុច្ឆតិ, ជានិត្វា បុច្ឆតីតិ. កថា ហិ នាម ពុទ្ធានំ តេសំ កិច្ចំ ភវេយ្យ. អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញា អសុភកម្មដ្ឋានសទិសា, ចត្តារោ បន អារុប្បា អាទិកម្មិកានំ អនុរូបាតិ តេសំ ខ្លួន អក្កោសតិ វុត្តំ.

វេសាលិំ ឧបនិស្សាយាតិ វេសាលិនគរំ គោចរគាមំ កត្វា. ឧបដ្ឋានសាលាយន្តិ ធម្មសភាយំ. សុហុត្តេនេវាតិ សត្តទិ សត្តាហេ ច ការេន ឧបគតភិក្ខូនំ ឧបនិសីទិត្វា ឧដ្ឋហិត្វាតិ កត្វា វុត្តំ. ពុទ្ធកាលេ កិរ ភិក្ខូ ភគវតោ សន្តិកំ និសជ្ជា សព្វេបិ ឱវាទំ សុណន្តិ អនុវិតក្កេន្តីតិ. យស្សាតិ យស្ស កម្មដ្ឋានស្ស. កាលន្តិ ទេវតាកាលំ សន្ធាយ វទតិ.

បរិយាយញ្ញាតិគវេសនកថា វណ្ណិតា.

អានាបានស្សតិសមាធិកថាវណ្ណនា

១៩. អរហត្តប្បត្តិយាតិ អរហត្តប្បត្តិអត្ថាយ. អញ្ញា បរិយាយន្តិ អរហត្តាធិគមត្ថាយ អញ្ញម្បិ ការណំ. អាចិក្ខន្តោតិ បសំសាបុព្វកំ ទេសេន្តោ, បសំសា ច តត្ថ អភិរុចិឧប្បាទនត្ថំ ឧស្សាហនត្ថំ. តេនាហ "ភគវា ខ្លួន សមាធិ អនេកេហិ អាការេហិ បសំសតិ, សន្តោ ពហុលីកតោ ច អសេចនកោ ច សុខោ ច វិហារោ, ឧប្បន្នេ ច បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឋានសោ អន្តរធាបេតី"តិ សត្ថា តេសំ អភិរុចិតោ ឧស្សាហជាតោ សក្កច្ចំ អនុយុញ្ជិតព្វំ បដិបជ្ជិតព្វំ មញ្ញតីតិ.

អត្ថយោជនក្កមន្តិ អត្ថញ្ច យោជនក្កមញ្ច. ភគវា អត្តនោ បច្ចក្ខភូតំ សមាធិំ ធម្មតាភូតេន តេនេវ ពុទ្ធំ អារព្ភ បច្ចក្ខំ ករោន្តោ សម្បិណ្ឌេន្តោ "អយម្បិ ខោ"តិអាទិមាហ. អស្សាសបស្សាសបរិគ្គាហិកាតិ ជីវិតស្សាទិពីជនេហិ សទ្ធិំ អស្សាសបស្សាសេ បរិគ្គណ្ហិ ការិកា, តេ អារព្ភ បវត្តាតិ អត្ថោ.

វុត្តាតិ យថាវុត្តយោគំ បិតុឞ្ឋុយា ជិការេន្តោ អាហ "ចុត្តនេត្ត"ន្តិអាទិ. តត្ថ សោ បស្សាសនោសោ អស្សាសនោតិ យោ យោនិសោ អត្ថោ បដិនិសេធ ជិនេនេត្វា ចុត្តោ. អស្សាសបស្សាសេតិ អស្សាសំ អារម្មណំ កត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ. បស្សាសបស្សាសេតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ. ឧបដ្ឋានំ សតីតិ អសម្មុស្សនតាយ តស្មិំ អស្សាសំ បស្សាសញ្ច ឧបគន្ត្វា ឋានំ សតិ តាយាតិ អត្ថោ. ឯត្តាវតា អានាបានេសុ សតិ អានាបានស្សតីតិ អយមត្ថោ វុត្តោ ហោតិ. វុត្តាតិ សតិបិ ចេតសិកេ បុគ្គលំ តទ្ធិសិត្យការេន "យោ អស្សសតិ, តស្សុបដ្ឋាតិ, យោ បស្សសតិ, តស្សុបដ្ឋាតី"តិ វុត្តំ. យោ អស្សសតិ, តស្ស សតិ អស្សាសំ ឧបគន្ត្វា តិដ្ឋតិ. យោ បស្សសតិ, តស្ស សតិ បស្សាសំ ឧបគន្ត្វា តិដ្ឋតីតិ អត្ថោ.

យុត្តោតិ សម្បយុត្តោ. អានាបានស្សតិយន្តិ អានាបានស្សតិយំ បច្ចយភូតាយន្តិ អត្ថោ. បុរិមស្មិំ ហិ អត្ថេ សមាធិស្ស សតិយា សហជាតាទិបច្ចយភាវោ វុត្តោ, សម្បយុត្តវចនតោ, ទុតិយស្មិំ បន ឧបនិស្សយភាវោបិ. ឧបចារជ្ឈានសហគតា ហិ សតិ អប្បនាសមាធិស្ស ឧបនិស្សយោ ហោតីតិ. ឧភយថាបិ សហជាតាទិំ សព្វត្ថម្បិ បច្ចយានំ វសេន បច្ចយភាវំ ទស្សេតិ. "បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា, យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេន្តី"តិអាទីសុ (ម. និ. ២.២៤៧) ឧប្បាទនវឌ្ឍនដ្ឋេន ភាវនាតិ វុច្ចតីតិ តត្ថ យថាវសេន អត្ថំ ទស្សេន្តោ "ភាវិតោតិ ឧប្បាទិតោ វឌ្ឍិតោ វា"តិ អាហ. តត្ថ ភាវិតោ វិជ្ជមានតំ ឧបគតោតិ ភាវិតោ, ឧប្បាទិតោ បដិលទ្ធមត្តោតិ អត្ថោ. ឧប្បន្នោ បន លទ្ធាសេវនោ ភាវិតោ, បគុណភាវំ អាបាទិតោ វឌ្ឍិតោតិ អត្ថោ. ពហុលីកតោតិ ពហុលំ បវត្តិតោ. តេន អាវជ្ជនាទិវសីភាវប្បត្តិមាហ. យោ ហិ វសីភាវំ អាបាទិតោ, សោ ឥច្ឆិតិច្ឆិតក្ខណេ សមាបជ្ជិតព្វតោ បុនប្បុនំ បវត្តីយតិ. តេន វុត្តំ "បុនប្បុនំ កតោ"តិ. យថា "ពលេ ច, ភិក្ខវេ, សមណោ (ម. និ. ១.២៦៨; អ. និ. ៤.១៣១) វិវិច្ចេវ កាមេហី"តិ (ទី. និ. ១.២២៦; សំ. និ. ២.១៥៥) ច ឯវមាទីសុ បធានេ វុត្តោ ឯវ-សទ្ទោ ទុតិយាទីសុបិ វុត្តោ ឯវ ហោតិ, ឯវមិធាបីតិ អាហ "ឧភយត្ថ ឯវ-សទ្ទេន និយមោ វេទិតព្វោ"តិ.

ឧភយបទនិយមេន លទ្ធគុណំ ទស្សេតុំ "អយំ ហី"តិអាទិ វុត្តំ. អសុភកម្មដ្ឋានន្តិ អសុភារម្មណំ ឈានមាហ. តញ្ហិ អសុភេសុ យោគាវចរានំ យោគិនោ សុខវិបស្សនានំ ការណភាវតោ ច "អសុភកម្មដ្ឋាន"ន្តិ វុច្ចតិ. កេវលន្តិ ខ្លួនិតា អារម្មណំ និចទេត្វាតិ. បដិវេធវសេនាតិ ឈានបដិវេធវសេន. ឈានញ្ហិ កាចនាវិសេសេន ខ្លួនត្តំ អត្តនោ វិសយំ បដិវិជ្ឈន្តមេវ បវត្តតិ យថាសភាវតោ បដិវិជ្ឈតិ នាតិ បដិវេធោតិ វុច្ចតិ. ឱឡារិការម្មណត្តាតិ វិភត្តារម្មណត្តា បដិក្កូលារម្មណត្តាតិ វិក្ខិត្តកាទិអារម្មណត្តា. បរិយាយេនាតិ ការណេន លេសន្តរេន វា. អារម្មណសន្តតាយបីតិ អត្តនោ វិវេចតព្ពតំ បត្តារម្មណស្ស បរមសុខុមតំ សន្ធាយាហ. សន្តោ ហិ សន្តិសិទ្ធោ អារម្មណោ បវត្តមានោ ធម្មោ សយម្បិ សន្តសិទ្ធោវ ហោតិ. តេនាហ – "សន្តោ ចូបសន្តោ និព្វុតោ"តិ, និព្វុតសញ្ញាបរិឡាហោតិ អត្ថោ. អារម្មណសន្តតាយ តទារម្មណានំ ធម្មានំ សន្តតា លោកុត្តរធម្មារម្មណាហិ បច្ចវេក្ខណាហិ ទីបេតព្វា.

នាស្ស សន្តបណីតភាវាវហំ កិញ្ចិ សេចនន្តិ អសេចនកោ, អសេចនកត្តា អនាសិត្តកោ, អនាសិត្តកត្តា ឯវ អព្ពោកិណ្ណោ អសម្មិស្សោ បរិកម្មាទិនា, តតោ ឯវ បាដិយេក្កោ, វិសុំយេវេកោ អាវេណិកោ អសាធារណោ. សព្ពមេតំ សរសតោ ឯវ សន្តភាវំ ទស្សេតុំ វុត្តំ, បរិកម្មំ វា សន្តភាវនិមិត្តំ. បរិកម្មន្តិ ច កសិណកោណាទិនិមិត្តុប្បាទបរិយោសានំ, តាទិសំ ខ្លួន នត្ថីតិ អធិប្បាយោ. តថា ហិ កម្មដ្ឋានំ និស្សាយេត្វា អសន្តំ អប្បណីតំ សិយា. ឧបចារេន វា តត្ថ ឯវ សន្តតាតិ យោជនា. យថា ឧបចារក្ខណេ នីវរណវិក្ខម្ភនេន អង្គបាតុភាវេន ច បរេសំ សន្តតា ហោតិ, ន ឯវមិមស្ស. អយំ បន អាទិសមន្វា...

បេ... បហីតោ ចាតិ ឃោឌតា· ពោធីតិ ឧត្តរវិហារចារិកោ សន្ធាយាហ· អភាវិតត្តោតិ ឧបសមេតេន អភាវិតត្តោ· តេនាហ “ឧទ្ធតចេត្តោ”តិ, ឧទ្ធតចិត្តសភាវោតិ អត្ថោ· យត្រេវាតិ ឋ្ឋេដ្ឋា· ចេតសិកសុខប្បដិលាភសំវត្តនំ តិកចតុក្កជ្ឈានេន ឧបេក្ខាយ ចា សត្តកានេន សុខាតិកត្តា សន្តោសម្បិ ចសេន ចេតិតន្តំ· ឃាតសម្ពន្ធបហិតទ្ធបទុវសិទ្ធាបេន បន កាយិកសុខប្បដិលាភសំវត្តនំ ឧទ្ទិដ្ឋំ, តញ្ញា តោ ឃាតតោ ចុទ្ទិតការោ· ឋាយស្មិ បនេត្ត អប្បិតប្បិតក្ខណេតិ ឋានំ តេហត្ថិក្រុមចេតំ ឧទ្ទិដ្ឋំ·

អចិក្ខម្ភេតីតិ ឃាតេន សមសន្តាតោ អភិហតេ អប្បហីតោ· អកោសល្លសម្ភុតេតិ អកោសល្លំ ចុច្ចតិ អវិជ្ជា, តតោ សម្ភូតេ· អវិជ្ជាបុព្ពង្គមា ហិ សព្ពេ បាបធម្មា· ពលោតេតាតិ អត្ថោ· បចត្តិក្ខណេតេន អត្ថរណាបេតីតិ ឧត្ត អត្ថរណាបនំ វិគាសនំ· តំ បន ឃាតកត្តុកស្ស ឋានានិបេតត្តា បរិយុដ្ឋានប្បហានំ ហោតីតិ អាហ “វិក្ខម្ភេតី”តិ· វូបសមេតីតិ វិសេសេន ឧបសមេតិ· វិសេសេន ឧបសមនំ បន សម្មទេវ ឧបសមនំ ហោតីតិ អាហ “សុដ្ឋុ ឧបសមេតី”តិ·

តត្ថ ច អញ្ញោបិ សមាធិ អត្ថោតោ បចត្តិក្ខណេតេន បដិបក្ខធម្មេ អត្ថរណាបេតិ វូបសមេតិ, អថ កស្មា អយមេវ សមាធិ ឯវំ វិសេសេត្វា វុត្តោតិ? បុព្ពភាគតោ បដ្ឋាយ តាតាវិតក្កវូបសមនសម្ពន្ធតោ· វុត្តញ្ហេតំ “អានាបានស្សតិ ភាវេតព្ពា វិតក្កុបច្ឆេទាយា”តិ (អ· និ· ៥·១; ឧទា· ៣១)· អបិច តិក្ខបញ្ញស្ស ពោធិបក្ខិយធម្មេ កម្មដ្ឋានំ, ពោធិបក្ខិយស្ស ច កិលេសប្បហានំ ឋាតទេហិ សាតិសយំ យថា សត្តាតិសុត្តេហិ ជិដ្ឋិប្បត្តស្ស, តស្មា ឋានំ វិសេសំ សន្ធាយ “ឋានសោ អត្ថរណាបេតិ វូបសមេតី”តិ វុត្តំ· អថ វា តិមិត្តបដិភាគតោ សតិ ពលោតេន អង្គបដិភាគតោ សម្ពន្ធតោ អយមេវ សមាធិ “ឋានសោ អត្ថរណាបេតិ វូបសមេតី”តិ វុត្តោ· យថា តំ យហតោ អកាលមេឃស្ស ឧដ្ឋិតស្ស ឆាទានិបាតេ តលោតេន បចចិយំ វរជាឌល្លស្ស វូបសមោ· តេនេវាហ “សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, មហា អកាលមេឃោ ឧដ្ឋិតោ”តិអាទិ· សាសនិកស្ស ឃាតកាចតា មេឃុមេឃុតេ និព្ពេធភាគិយាវ ហោតីតិ អាហ “និព្ពេធភាគិយត្តា”តិ· ញុទ្ធានំ បន ឧក្កំសេន និព្ពេធភាគិយាវ ហោតិ· ឋាយមេវ ហិ កម្មដ្ឋានំ ភាវេត្វា សព្ពេបិ សម្មាសម្ពុទ្ធា សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុជ្ឈន្តិ, អរិយមគ្គស្ស បាទកភូតោ អយំ សមាធិ អនុក្កមេន វឌ្ឍិត្វា អរិយមគ្គភាវំ ឧបគតោ វិយ ហោតីតិ អាហ “អនុបុព្ពេន អរិយមគ្គវុឌ្ឍិប្បត្តោ”តិ· អយំ បនេត្ថ វិរាគនិរោធបដិនិស្សគ្គានុបស្សនានំ វសេន សមុច្ឆេទ យុជ្ជតិ·

កថន្តិ ឋានំ បុច្ឆាការវិភាវនបទំ, បុច្ឆា ចេត្ថ កថេតុកម្យតាវសេន អញ្ញាសំ អសម្ភវតោ, សា ច ឧបរិ ទេសនំ អារុឡ្ហានំ សព្ពេសំ បការវិសេសានំ អាមសនវសេនាតិ ឋាយមត្ថំ ទស្សេន្តោ “កថន្តិ...បេ... វិត្ថារេតុកម្យតាបុច្ឆា”តិ អាហ· កថំ ពហុលីកតោតិ ឯត្ថាបិ អានាបានស្សតិសមាធីតិ បទំ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ· តត្ថ កថន្តិ អានាបានស្សតិសមាធិពហុលីការំ នានប្បការតោ វិត្ថារេតុកម្យតាបុច្ឆា ពហុលីកតោ អានាបានស្សតិសមាធីតិ តថា បុច្ឆិតធម្មនិទ្ទស្សនន្តិ ឋាយមេត្ថ “ឥធេវ ភោយោ”តិ ឋាយិភាវេន អតិទិស្សតិ· ហេដ្ឋា បបញ្ចវសេន វុត្តមេត្ថ សុខគ្គហណត្ថំ សង្ខេបតោ ទស្សេន្តោ “អយំ បនេត្ថ សង្ខេបត្ថោ”តិ អាហ, បិណ្ឌត្ថោតិ វុត្តំ ហោតិ·

តយេត្តិ តំ “កថំ ភាវិតោ”តិអាទិនា បុច្ឆាវសេន សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ “ឋាន តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតី”តិអាទីសុ (ម· និ· ១·២៥១; អ· និ· ៣·៦១) ឋាន-សទ្ទោ លោកំ ឧបាទាយ វុត្តោ· “ឋានេវ តិដ្ឋមានស្ស”តិអាទីសុ (ទី· និ· ២·២១៩) ឱកាសេ· “ឋានា ហំ, ភិក្ខវេ, កុត្តាចិ អស្សំ បចារិតោ”តិអាទីសុ (ម· និ· ១·២១០) បតិបុរណេ· “ឋាន ភិក្ខុ ធម្មំ បរិយាបុណាតី”តិអាទីសុ (អ· និ· ១០·៧៣) បន សាសនេ· “ឋាន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ”តិ ឋានាបិ សាសនេយេវាតិ ទស្សេន្តោ “ភិក្ខវេ, ឋាយស្មិំ សាសនេ ភិក្ខូ”តិ វត្វា តយេត្តិ បិកេដំ កត្វា ទស្សេតុំ “អយំ ហី”តិអាទិមាហ· តត្ថ សព្ពប្បការអានាបានស្សតិសមាធិនិព្ពត្តកស្សាតិ សព្ពប្បការគ្គហណំ សោឡសវត្ថុកស្ស បការេ សន្ធាយ· តេ ហិ ឋាយស្មិំយេវ សាសនេ· ពាហិរកា ហិ ជានន្តា អាទិតោ ចតុប្បការមេវ ជានន្តិ· តេនាហ “អញ្ញសាសនស្ស តថាភាវប្បដិសេធតោ”តិ, យថាវុត្តស្ស បុគ្គលស្ស និស្សយភាវប្បដិសេធតោតិ អត្ថោ· ឧទេត “ឋាន, ភិក្ខវេ”តិ ឋានំ អត្ថាភេទុច-សទ្ទត្ថំ ទស្សេតិ· សន្តិ ហិ ឧកាបេភាតិបិ អចនាទរណាតិ យថា ចាយុកក្ខោតិ· តេនេវាហ “ឋានេវ, ភិក្ខវេ, សមណោ”តិអាទិ· បរិបុណ្ណសមណករណធម្មោ ហិ សោ, សោ សព្ពប្បការអានាបានស្សតិសមាធិនិព្ពត្តកោ· បរប្បវាទាតិ បរេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ នានប្បការវាទា តិត្ថាយតនានិ·

អរញ្ញាទិកស្សេវ ភាវនានុរូបសេនាសនតំ ទស្សេតុំ “ឋាយស្ស ហី”តិអាទិ វុត្តំ· ទន្ធមេវ ឧបេតំ អនុបាតោ រោគេណា រូបារម្មណា· យថា ឆតេហិ សត្តិសោ តិរំ ត បក្ខន្ទតិ, ឯវំ ទោហបដិពន្ធិនី រូបាទេទ្ធ អស្សាតិ គោបស្ស· ទុប្បវត្តនក បដិច្ច ឧប្បជ្ជកអស្សាទោ ទុប្បិលាបណាទិវសោ· បុព្ពេ អាចិណ្ណារម្មណត្តិ បដ្ឋាវិតតោ បុព្ពេ, អភាវិតបិ ចា សំសារេ បរិចិតារម្មណំ ឧបចារវសេន ឧបតិដ្ឋតិ, អប្បតាវសេន ឧបតិបជ្ជតីតិ ឃោរេតព្ពំ·

ឋានាតិ ឋាយស្មិំ សាសនេ· តិពន្ធេយ្យាតិ ពន្ធេយ្យ· សតិយាតិ សម្មទេវ កម្មដ្ឋានសល្លក្ខណវសប្បវត្តាយ សតិយា· អារម្មណេតិ កម្មដ្ឋានារម្មណេ· ឥច្ឆតិ វិរំ, យថា សតោការិស្ស ឧបចារប្បតាវេនា សមាធិ ឋានំ, តថា ចាយកត់ កត្វាតិ អត្ថោ·

យទគ្គេតិ សត្តាទិចិសេសប្បកាសកត្តាយ ពុទ្ធេហិ អវិញ្ញោហិ សមាសេវិតភាវតោ ច ពុទ្ធប្បសំ, ឧត្តមន្តិ អត្ថោ· វិសេសាធិគមឌិដ្ឋធម្មសុខវិហារបទដ្ឋានន្តិ សព្ពេសំ ពុទ្ធានំ ឧកច្ចានំ បច្ចេកពុទ្ធានំ ពុទ្ធសាវកានញ្ច វិសេសាធិគមស្ស ចេវ អញ្ញកម្មដ្ឋានេន អធិគតវិសេសានំ ឌិដ្ឋធម្មសុខវិហារស្ស ច បទដ្ឋានភូតំ· ចត្តុចិជ្ជាចរិយោ វិយ កកចា ឃោរកំ អត្ថុបតិចារដ្ឋានូបនិស្សេតោ· ភិក្ខុ ឌីបិសទិសោ អរញ្ញេ ឧកកោ វិហរិត្វា បដិបក្ខនិម្មទ្ធនេន ឋានិតត្តសារភេតោ· ផលមុត្តមន្តិ សាមញ្ញផលមាហ· បរក្កមជវយោគ្គភូមិន្តិ ការេតុំ អាជសេវស្ស យោគ្គករណភូមិភូតំ·

ឯវំ វុត្តលក្ខណេសូតិ អភិធម្មបរិយាយេន សុត្តន្តបរិយាយេន វុត្តលក្ខណេសុ· រុក្ខសមីបន្តិ “យាវតា មជ្ឈន្ហិកេ កាលេ សមន្តា ឆាយា ផរតិ, និវាតេ បណ្ណានិ បតន្តិ, ឯត្តាវតា រុក្ខមូលន្តិ វុច្ចតី”តិ ឯវំ វុត្តំ រុក្ខស្ស សមីបដ្ឋានំ· អវសេសសត្តវិធសេនាសនន្តិ បព្ពតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជន្តិ ឯវំ វុត្តំ· ឧតុត្តយានុកូលំ ធាតុចរិយានុកូលន្តិ គិម្ហហេមន្តវស្សានសង្ខាតស្ស ឧតុត្តយស្ស សេម្ហបិត្តវាតសង្ខាតស្ស ធាតុត្តយស្ស មោហាទិចរិតត្តយស្ស ច អនុកូលំ· តថា ហិ គិម្ហកាលេ អរញ្ញំ អនុកូលំ ហោតិ សីតលភាវតោ, ហេមន្តេ រុក្ខមូលំ ហិមបាតនិវារណតោ, វស្សកាលេ សុញ្ញាគារំ វស្សនិវារណគេហសម្ភវតោ· សេម្ហធាតុកស្ស សេម្ហបកតិកស្ស អរញ្ញំ អនុកូលំ ទូរំ គន្ត្វា ភិក្ខាចរណេន សេម្ហស្ស វូបសមនតោ, បិត្តធាតុកស្ស រុក្ខមូលំ អនុកូលំ សីតវាតសម្ផស្សសម្ភវតោ, វាតធាតុកស្ស សុញ្ញាគារំ អនុកូលំ វាតនិវារណតោ· មោហចរិតស្ស អរញ្ញំ អនុកូលំ· មហាអរញ្ញេ ហិ ចិត្តំ ន សង្កុចតិ វិវដង្គណភាវតោ, ទោសចរិតស្ស រុក្ខមូលំ អនុកូលំ បសាទនីយភាវតោ, រាគចរិតស្ស សុញ្ញាគារំ អនុកូលំ

ចិរកាការេយុណាតិ បវេចនតិចារណេតា។ អសិតាត្ថុនុបក្កិកត្តិ អនទេក្កាចាចិតេក្កបបក្កិតំ។ នយតជ្ជិរេកានទ្ធបក្កិតំ, ឆាតចក្កយតាតិ វុត្ថុបក្កិកាតិ, ត ឯចំ តិនទ្ធា។ តទេតា ឯច តស្សា នត្តតា។ តិនទ្ធាយ

ឥញ្ញហកាចំ បល្លក្កាកុដទេតត, អស្សាសបស្សាសាតំ បចត្តតនុលតំ វុបរិយកាយស្ស វុតុកដ្ឋបទេតត, អារយុណបរិក្កហុបិឃំ បរិយុលំ នតិយា ឆបទេតត ឥទស្សទេត្តា។

វារុតទ្ធានតត្តិ វារុតយទោខាតត្តតចទេនត តិនទ្ធា។ ទេហដ្ឋិយកាយស្ស អតុតុកំ ឆបតំ តិនទ្ធាចចទេតទេតច ទេតាឆិតត្តិ។ វុតុំ កាយត្តិ ឯត្ត កាយ-នទ្ទោ វុបរិយកាយចិនទេយាតិ អាហ – “វុបរិយំ នរិរំ វុតុកំ ឆបេតត្តា”តិ។ តំ បត វុតុកដ្ឋបតំ នរុបទេតា បទេយាដទេតា ច ឥទស្សតំ “អដ្ឋារនា”តិអាទិ វុត្តំ។ ត បណយត្តិតិ ត ឃុណយត្តិ។ ត បរិបតតិតិ ត ចិកទ្ធតិ ចិចិ ត ចិលទ្ធតិ, តទេតា ឯច បុទត្តតាបតំ ចិទេនុប្បត្តិយា វុឌ្ឍិ ឋាតិ វុបកទ្ធតិ។ ព្តឆ បរិ-នទ្ទោ អតិ-នទ្ទេត នយាតទ្ធាតិ អាហ “កយដ្ឋាតាកិយុល”ត្តិ, ពាហិទ្ធា បុត្តុតារយុណទេតា តិចារទេត្តា កយដ្ឋាតំទេយច បុទក្កត្តាតិ អទេត្តា។ បរិតិ បរិក្កហទេដ្ឋា “បរិណាឃិកា”តិអាទីសុ (ឆ· ន· ១៩, ១០) ចិយ។ តិឃ្យាតទេដ្ឋា បដិបក្កទេតា តិក្កយតទេដ្ឋា, តស្មា បរិក្កហិតតិឃ្យាតត្តិ នត្តថា កហិតានទេយាត បរិទ្ធុត្តនទេយាត នតិ កត្វា, បរយំ នតិទេតបក្កំ វុបដ្ឋទេបត្វាតិ អទេត្តា។ នទេតាចាតិ នតិយា នយត្តាកទេតា ឯច នរទេត្តា ឯច អស្សនតិ, តាស្ស កាទិ នតិចិរហិតា អស្សាសប្បចត្តិ ទេហាតីតិ អទេត្តា។ នទេតា បស្សនតីតិ ឯត្តាបិ នទេតាច បស្សនតីតិ ឯច-នទ្ទោ អាទេតត្វា ចត្តុទេទ្ធា។ នទេតាកាទីតិ នទេតា ឯច ហុត្វា នតិយា ឯច ចា កាតត្ថស្ស កត្វា, កទេណនីទេលី ចា។

ពាត្តិនាយ អាការេហីតិ ចតុសុ ចតុក្កេសុ អាកាតាតិ ឌីឃរស្សាឌីតិ ទេនាត្យអម បដាតិ អស្សាសបស្សាសចទេនត ឌ្ហិតា ចិកឌិត្វា វុត្តុហិ ឌីឃយស្សាតំ អាឌិ កត្វា បដិតិស្សក្កាតុបស្សិបស្សាសបរិយត្តុហិ ពាត្តិនាកាទេហិ។ យទិ “នទេតាច អស្សនតិ, នទេតា បស្សនតី”តិ ឯតស្ស ចិកដ្ឋោ វុត្តំ, អថ កស្មា “អស្សនតិ បស្សនតី”ទេតុច អចត្វា “នទេតាកាទី”តិ វុត្តំ? ឯកទេនតំ ទេឃនតំ កាតុកាយតាយ។ បចទេយចតុក្កេ បចច្ចយទេច ហិ ចត្តុយាតកាលចទេនត អាកាតំ, ព្តតទាតិ អតាកាតកាលចទេនត, តស្មា ឯកទេនតំ ទេឃនតំ កាតុកាយតាយ នត្តុ “នទេតាកាទី”ទេតុច វុត្តំ។ ឌីឃំ អស្សាសចទេនតាតិ ឌីឃអស្សាសចទេនត, ចិកត្តិអទេលិបំ កត្វា តិឌ្ដេនា។ ឌីឃត្តិ ចា កកចតា វុត្តអស្សាសចទេនត។ ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ អចិក្ខេបត្តិ ចិក្ខេបស្ស បដិបក្ខកាចទេតា អចិក្ខេបបិតិ លទ្ធនាយំ ចិត្តស្ស ឯកក្កតាចំ បដាតទេតា នតិ វុបដ្ឋិតា អារយុណំ វុបកត្វា ចិតា ទេហាតិ។ តាយ នតិយា ទេតត ញាណេនាតិ យថាវុត្តាយ នតិយា យថាវុត្តេត ច ញាណេន។ ព្តដំ វុត្តំ ទេហាតិ – ឌីឃំ អស្សាសំ អារយុណកត្វា អចិក្ខិត្តចិត្តស្ស អនយ្ទេហាទេតា ចា នយុផាតត្តស្ស តត្ត នតិ វុបដ្ឋិតាច ទេហាតិ, តំ នយុផាតត្តស្ស អារយុណកទេណចទេនត អនយ្ទេហចទេនត ចា នយុផត្ថំ, តដឌីតនតិនយុផត្ថតត តំនយុត្តំ ទេយាកាចទេទា នទេតាកាទី តាយ ទេហាតីតិ។ បដិតិស្សក្កាតុបស្សិ អស្សាសចទេនតាតិ បដិតិស្សក្កាតុបស្សិ ហុត្វា អស្សនតស្ស ចទេនត “បដិតិស្សក្កាតុបស្សិអស្សាសចទេនតា”តិ ចា បិរទេចា, តស្ស បដិតិស្សក្កាតុបស្សិទេតា អស្សាសា បដិតិស្សក្កាតុបស្សិអស្សាសា, ទេតសំ ចទេនតាតិ អទេត្តា។

អទេត្តា វុដ្ឋិតនយតំ អស្សាសោ, ពាហិ វុដ្ឋិតនយតំ បស្សាសោតិ អាហ – “អស្សាសោតិ ពាហិតិក្ខមតទាតា”តិអាទិ។ សុត្តត្តដ្ឋកថាយំ បត ពាហិ វុដ្ឋហិត្វាបិ អទេត្តា នយតទេតា អស្សាសោ, អទេត្តា វុដ្ឋហិត្វាបិ ពាហិ នយតទេតា បស្សាសោតិ កត្វា វុប្បដិបាដិយា វុត្តំ។ អថ ចា យាតុក្ខន្ធិយំ ពាហិ តិក្ខមទាចាតោ យាតុក្ខន្ធិតោ តិក្ខមតព្តទេយា បធមំ ពាហិ តិក្ខមតិតិ ចិតយដ្ឋកថាយំ វុប្បត្តិក្កមេត “អាទិម្ហិ នាទេនា អស្សាសោ”តិ ពាហិតិក្ខមតទាតោ វុត្តោ។ ទេតតទាហ “នទ្ទោមហ្ហិ កព្តទេយអព្តកាត”ត្តិអាទិ។ សុត្តត្តដ្ឋកថាយំ បត បចត្តិយំ កាចតាតស្សមយេ បចយំ ពាហិ តាតិកាចាចតស្ស អទេត្តា អាកណ្ឌិត្វា បទ្ធា ពាហិ ចិស្សដ្ឋតទេតា បចត្តិក្កមេត “អាទិម្ហិ នាទេនា អស្សាសោ”តិ អទេត្តាបចិនតទាតោ វុត្តោ។ សុត្តត្តកទេយាទេយច ទេតត្ត “អស្សាសាទិមជ្ឈបរិទេយាសាត់ នតិយា អតុគត្តទេតា អជ្ឈត្តំ ចិក្ខេបគទេតត ចិត្តេត កាយោបិ ចិត្តម្បិ នារទ្ធា ច ទេហាត្តិ ព្ត្តិតា ច ចត្តិតា ច, បស្សាសាទិមជ្ឈបរិទេយាសាត់ នតិយា អតុគត្តទេតា ពាហិទ្ធា ចិក្ខេបគទេតត ចិត្តេត កាយោបិ ចិត្តម្បិ នារទ្ធា ច ទេហាត្តិ ព្ត្តិតា ច ចត្តិតា ចា”តិ (បដិ· ម· ១·១៥៧) ព្តយាយ បិឡព្តយា នយេតិ។ “កាចតាតស្ស បចត្តិក្កមយេប្បច ព្តន្ធិតត្តា នុត្តតទេទា”តិ ចទន្តិ។ តាលុំ អាហច្ច តិព្តាយតីតិ តាលុំ អាហច្ច តិរុជ្ឈតិ។ ទេតត កិរ នយត្តិដាតទេតា ឌាលចាទេកា លិបិតំ កទោតិ។ ឯចំ តាចាតិអាទិ យថាវុត្តស្ស អត្ថស្ស តិកយតំ។ ទេតទិ “ឯចំ តាចាតិ អទេតត បចត្តិក្កយេត អស្សាសោ ពាហិតិក្ខមតទាតោតិ កទេហត្តព្តត្តិ អធិប្បាទេយា”តិ ចទន្តិ។

អទ្ធានវសេនាតិ កាលទ្ធានវសេន។ អយញ្ហិអទ្ធាន-សទ្ទោ កាលស្ស ទេសស្ស ច វាចកោតិ។ តត្ថ ទេសទ្ធានំ វុបាហរណភាវេន ទស្សេត្វា កាលទ្ធានស្ស វសេន អស្សាសបស្សាសានំ ឌីឃរស្សតំ ចិភាវេតុំ “យថា ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ឱកាសទ្ធានន្តិ ឱកាសភូតំ អទ្ធានំ។ ផរិត្វាតិ ព្យាបេត្វា។ ចុណ្ណចិចុណ្ណាបិ អនេកកលាបភាវេន, ឌីឃមទ្ធានន្តិ ឌីឃំ បទេសំ។ តស្មា ឥធាបិ បវត្តិយា ឌីឃមទ្ធានន្តិ វុត្តំ។ ឯត្ថ ច ហត្ថិអាទិសរីរេ សុនខាទិសរីរេ ច អស្សាសបស្សាសានំ ទេសទ្ធានចិសិដ្ឋេន កាលទ្ធានចិសេសេន ឌីឃរស្សតា ចុត្តាតិ ទេចទិតព្ពា “ស៊ិលំ បូរេត្វា ស៊ិលំ ទេយច តិក្ខមត្តិ, ឋិលំ បូរេត្វា ឋិលំ ទេយច តិក្ខមត្តី”តិ ចចតតោ។ មតុស្សេសុតិ នយាតប្បមាណេសុបិ មតុស្សសរីរេសុ។ ឌីឃំ អស្សនត្តីតិ ឌីឃំ អស្សាសប្បពន្ធំ បចត្តេត្តីតិ អទេត្តា។ បស្សនត្តីតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ តយោ។ សុនខសសាទយោ ចិយ រស្សំ អស្សនត្តិ បស្សនត្តិ ចាតិ យោជនា។ ព្តដំ បត ឌីឃំ រស្សញ្ញា អស្សនត្តំ បស្សនត្តញ្ញា ទេតនំ សត្តានំ សរីរស្ស ទេតតិ អស្សាសបស្សាសា។ ព្តត្តុសទ្ធានត្តិ អប្បកំ កាល-តស្សិ ការទ្ធាតទ្ធានបិ ចេនកស្ស ព្តទ្ធិតតតទោ ទេយស្ស នហស្ស ទេតាវលំ អទ្ធានចទេនត អាទិតទេតា ទ្ធត្តា តយោ អាការា, ទេត ច ទេតា ឯការា ស្ពាតុអស្សាសំ ផុស្សុ សល្លក្ខេតិ, ឯការា បស្សាសំ, ឯការា តទុកយត្តិ ព្តលេយវិ តិល្លំ បុក្កលិតំ ចទេនត។ ទេតទិ បត “អស្សនតីបិ បស្សនតីបីតិ ឯកាយ្យេវចទេនត កាចតាយ តិទេត្តទំ បចត្តិវទស្សតត្ថ”ត្តិ ចទន្តិ។ លទ្ធចទេនត បុទត្តា ចិយ តយោ, តថា បិទេយាខ្ចទេនតាតិ ព្តយេហិ តចហិ អាការេហិ។

កាយទេស្សាត្ត ឯកាស្ស បុក្កលស្ស តយោ ឯច អាការា លព្ភត្តិ, តត្ថិចទេនត បត ទេត្តនំ បិឡព្តអារុយ្យហត្វា ទេតនំ ចទេនត បរិកម្មស្ស កាតព្ពត្វា ច “តចាកាទេហិកិក្កុ តចហាការេហី”តិ វុត្តំ។ ឯចំ បនាតទេតាតិ ឯចំ យថាវុត្តេហិ អាការេហិ អស្សាសបស្សាសេ បនាតទេតា, តត្ថ យតុនិការំ បចទេត្តត្តស្ស។ ឯកោតាការទេតាតិ ឌីឃអស្សាសាទីសុ ចតុសុ អាការេសុ ឯកោត អាការេត, តចសុ តីសុ ចា ឯកោត។ តថា ហិ ចទន្តិ –

“ឌីឃោ រស្សោ ច អស្សាសោ,

បស្សាសោបិ ច តាទិសោ;

ចត្តារោ វណ្ណា វត្តន្តិ,

តាសិករក្ខេច កិច្ចុនេតា”តិ (បរិរា អដ្ឋ ១.១៩៤);

អយំ កាចតា អប្បានបស្សានកាយានុបស្សតាតិ កត្វា ចុត្តំ “កាយានុបស្សតានតិបដ្ឋានកាចតា នយ្យន្តិ”តិ។

ព្ពកាតិ បរិញ្ញកចរេនតេច ទេព តច អាការរេ កាចតាចិនិច្ចា ចរេស្សតំ “យចាហា”តិអាគិ អារេភ្ជំ តត្ថ “កចំ បខាតាតិ”តិ បខាតគចិតិ កទេចត្វាកព្យតាយ បុច្ឆតិ។ ឌីឈំ អប្បានត្តិ ចុត្តលក្ខណំ ឌីឈំ អប្បានំ អទ្ធានបន្ថានេតតិ អទ្ធានត្តិ បន្ថ កទេត ឌីនេឈ កានេល, ឌីឈំ តលត្តិ អទេត្វា ខោកាដ្ឋានបរិយាទេយា ចា បន្តាត-បនេទ្ធា “ខេឈ្យបន្តាត”ត្តិអាឌីឃុ ចិយ, តប្ថា អទ្ធានបន្ថានេតតិ អទ្ធានកោដ្ឋានេប ចេបការេពតិ អទេត្វា លទេត្តា ដ្ឋប្បន្ទីតិតិ កាចតាយ បុទេត្តតាបទំ ចិទេបនំ អាចតត្តិយា លត្ថស្សាគត្វា តត្ថ បាតិបទេយា កត្វាការតាលក្ខណោ កុបលទ្ធទេត្តា ដ្ឋប្បន្ទីតិ។ លត្តចរេបតាតិ តចាបចត្តលត្តស្ស ចរេបត ចិទេបកាចតយត្តុយុន្ទត្តស្ស កប្បដ្ឋានំ ចុឌ្ឍិ ចាតិ កទេយត្តស្ស។ តទេតា ស្វាលុយតទត្តិ យចាចុត្តលត្តប្បចត្តិយា បុរិយកទេតា ស្វាលុយតទំ។ កាចតាពាទេលត ហិ បដិប្បស្សទ្ធទេចបរិញ្ញអាហតាយ កាយស្ស អប្បានបស្សានា ស្វាលុយតទា ហុត្វា បចត្តត្តិ។ បរិយោន្ទំ ដ្ឋប្បន្ទីតិតិ អប្បានបស្សានានំ ស្វាលុយតទកាចត អារេម្ភណស្ស បត្តតទេតាយ កប្បដ្ឋានស្ស ច ចិចិប្បជិបត្តតាយ កាចតាចិត្តបហកទេតា បទេយាគោ លុទ្ធិកាឌិកេគា តទុលាបិតិ ដ្ឋប្បន្ទីតិ។ ចិត្តំ ចិចត្តតិតិ អត្ថក្កទេយត អប្បានបស្សានានំ អតិចិយ ស្វាលុយតទកាចប្បត្តិយា អនុបដ្ឋហទេត ចិទេចតន្តាការប្បទេត្តហិ ទេហិ ចិត្តំ ចិគិចត្តតិតិ ទោចិ។ កាចតាពាទេលត បត ស្វាលុយតទកាចប្បទេត្តស្ស អប្បានបស្សានេបស្ស តត្ថ បដិកាកតិយិទេត្ត ដ្ឋប្បទេត្ត បកតិអប្បានបស្សានេតា ចិត្តំ តិចត្តតិ។ ដ្ឋទេបក្ខា នលាតិតិ តស្មិំ បដិកាកតិយិទេត្ត ដ្ឋបចារេប្បតាទេកេខ នយានិមិត្ត្រប្បទេត្តុ បុត ឈេនាតិត្តតត្តតត្ថំ ញ្ញាបរិនោកាចទេតា អត្ថ្សុបក្ខតំ ទេហាតិ, នា បតាយំ ដ្ឋទេបក្ខា តត្រយន្ត្យាបទេបក្ខាតិ ទេចឌិតន្តា។

ព្ពកេយហិ តចហិ អាការរេហីតិ ព្ពកេយហិ យចាចុទេត្តហិ តចហិ បការេហិ បចត្តា។ ឌីឈំ អប្បានបស្សានា ការេយាតិ ឌីឈាការា អប្បានបស្សានា ចុណ្ណចិចុណ្ណាបិ នមុហទេន្ថ ការេយា។ អប្បានបស្សានេន តិស្សាយ ដ្ឋប្បន្ទតិចិត្តប្បិ ឧត្ត អប្បានបស្សានានាយន្ញាចរេបត ចុត្តំ។ ដ្ឋបដ្ឋានំ នតីតិ តំ អារេម្ភណំ ដ្ឋបកន្តា តិដ្ឋតីតិ នតិ ដ្ឋបដ្ឋានំ តាយ។ អនុបស្សតា ញាណត្តិ នយចចរេបត តិមិត្តស្ស អនុបស្សតា ចិបស្សតាចរេបត អប្បានបស្សានេន តត្តិស្សយញ្ហា កាយំ “រូប”ត្តិ, ចិត្តំ តំនយ្យយុត្តធម្មេ ច “អរូប”ត្តិ ចចត្វទេបត្វា តាយរូបស្ស អនុបស្សតា ច ញាណំ តត្ថ យចាក្ខតាចទេពានេធា។ ការេយា ដ្ឋបដ្ឋានត្តិ ទេយា ការេយា អារេម្ភណករណចរេបត ដ្ឋបកន្តា នតិ ឧត្ត តិដ្ឋតីតិ ដ្ឋបដ្ឋានំ តាយ។ ឧត្ត ច “ការេយា ដ្ឋបដ្ឋាន”ត្តិ ព្ពយិតា ព្ពតរកាយស្សបិ នក្កទេហាតិ តចា ចុត្តំ នយ្យនតចារេស្សបិ ព្ពាធ ព្ពន្ធិតត្វា។ ទេតា នតីតិ ទេយា ការេយា នតិ តាយ ត ទេហាតិ។ នតិ ដ្ឋបដ្ឋានេន្ទាច នតិ ច នរេលាទេន្ថ ដ្ឋបដ្ឋានេន្ថ ច។ តាយ នតិយាតិ យចាចុត្តាយ នតិយា។ ទេតត ញាទេណតាតិ យចាចុទេត្តតេច ញាទេណត។ តំ កាយត្តិ តំ អប្បានបស្សានកាយញ្ហេច តត្តិស្សយរូបកាយញ្ហា។ អនុបស្សតីតិ ឈេនតនយ្យយុត្តញាទេណត ទេចច ចិបស្សតាញាទេណត ច អនុ អនុ បស្សតិ។ ទេតត ចុច្ចតិ ការេយ កាយានុបស្សនា នតិបដ្ឋានកាចតាតិ ទេតត អនុបស្សទេតត យចាចុទេត្ត ការេយ អយំ កាយានុបស្សតានតិបដ្ឋានកាចតាតិ ចុច្ចតិ។ ព្ពគំ ចុត្តំ ទេហាតិ – យា អយំ យចាចុទេត្ត អប្បានបស្សានការេយ តស្ស តិស្សយក្ខទេត ករេដការេយ ច កាយទេស្សច អនុបស្សតា អនុតេកក្ខតាយ យទិចិយា ដ្ឋតកានុបស្សតា ចិយ ត អតិច្ចាឌិនការេច ការេយ តិច្ចាឌិកាចានុបស្សតា, អថ ទេលា យចារេហំ អតិច្ចទុក្ខាតត្វា ស្វុកកាចទេស្សច អនុបស្សតា។ អថ ចា ការេយ “អហត្តិ ចា, យមត្តិ ចា, ព្ពត្ថិតិ ចា, បុរិសោ”តិ ចា កទេហតព្វស្ស កស្សចិ អកាចទេតា តាឌិសំ អតនុបស្សិត្វា កាយមត្តទេស្សច អនុបស្សតា កាយានុបស្សតា, តាយ កាយានុបស្សតាយ នយ្យយុត្តា នតិទេយច ដ្ឋបដ្ឋានំ នតិបដ្ឋានំ, តស្ស កាចតា ចទ្ធតា កាយានុបស្សតា នតិបដ្ឋានកាចតាតិ។

ឧទេនច តទេយាតិ “តចហិ អាការរេហី”តិអាឌិតា ចុត្តចិធិំ ទស្ស-បទេត អតិឌិស្សតិ។ ឧត្វាតិ ឧតស្មិំ យចាគស្សិទេត “កចំ ឌីឈំ អប្បនេត្តា”តិអាឌិតា អាកទេត បរិញ្ញកទេយ។ ព្ពឆាតិ ព្ពយស្មិំ ទស្សបទេចរេបត អាកទេត បរិញ្ញកទេយ។ អយត្តិ ទេយាកាចចនេរា។ អទ្ធានចរេបតាតិ ឌីឈកាលចរេបត។ ព្ពត្តរចរេបតាតិ បរិត្តកាលចរេបត។ ព្ពកេយហិ អាការរេហីតិ ព្ពកេយហិ តចហិ អាការរេហិ។

តាឌិនេបាតិ ឌីនេឈា ទេស្សា ច។ ចត្តារេរា ចណ្ណាតិ ចត្តារេរា អាការា ទេត ច ឌីឈាគេយា ឧច។ តាសិករក្ខេច កិច្ចុនេតាតិ កាចាយុលត្តំ ទេស្សំ កត្វា ចុត្តំ។ តាសិករក្ខ ចាតិ ចា-នទេទ្ធា អតិយទេត្វា, ទេតត ដ្ឋត្តទេរាដ្ឋំ នក្កល្យាតិ។

នព្ពកាយប្បដិសំចេខឌីតិ នព្ពស្ស កាយស្ស បដិ បដិ បទេក្ខាំ នមុទេគច ទេចគតនីទេលិ ខាតតនីទេលិ, តស្ស ចា បដិ បដិ នមុទេគច ទេចទេគា ឧតស្ស អត្ថិ, តំ ចា បដិ បដិ នមុទេគច ទេចគយាទេតាតិ អទេត្វា។ តត្ថ តត្ថ នព្ព-ក្កហទេលាត អប្បានាឌិកាយស្ស អតចរេបនបរិយាទាទេត និទេទ្ធបិ អទេតកកលិបនយុគាយកាចទេតា តស្ស នទេព្ពនយិ កាកាតំ និទេចគតគស្សតត្ថំ បដិ-នទេក្កហណំ, តត្ថ នក្កន្ទការិកាចគស្សតត្ថំ និ-នទេក្កហណត្តិ ព្ពយេចត្ថំ ចទេស្សទេត្តា “នកលស្សា”តិអាឌិយាហ។ តត្ថ យចា នយាតេសុបិ អប្បានបស្សានេនុ ទេយាគិទេតា បដិបត្តិចិធាទេត បទេក្ខាំ នក្កន្ទំទេយច បដិបន្ថិតព្វត្តិ ចទេស្សតំ ចិស៊ុំ ចេនតា កតា, ឧចំ តទេយចត្ថំ ឌីទេបតំ នតិបិ អត្ថស្ស នយាតតាយ “នកលស្សា”តិអាឌិតា បទេទ្វយស្ស ចិស៊ុំ ចិស៊ុំ អត្ថចណ្ណតា កតាតិ ទេចឌិតន្តា។ បរិកដំ កទេរាទេត្តាតិ ចិត្តុតំ កទេរាទេត្តា, នព្ពទេយា ចិការទេចទេត្តាតិ អទេត្វា។ បរិកឌីករណំ ចិកាចតំ តត្ថ អនមុទ្យាតញាណេលាទេតច ទេតនំ បចត្តទេតត ទេហាតីតិ ចទេស្សទេត្តា “ឧចំ ចិឌិតំ កទេរាទេត្តា”តិអាឌិយាហ។ តត្ថ តប្ថាតិ យប្ថា ញាណនយ្យយុត្តចិទេត្តទេតច អប្បានបស្សានេន បចទេត្តតិ, ត ចិប្បយុត្តចិទេត្តត, តប្ថា ឧចំក្ខទេតា នព្ពកាយប្បដិសំចេឌី អប្បសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតីតិ ចុច្ចតិ ព្យុទ្ធាឌីហីតិ ទេយាគតា។ ចុណ្ណចិចុណ្ណចិនេដេតិ អទេតកកលិបតាយ ចុណ្ណចិចុណ្ណការចេត ចិនេដេ។ អាឌិ បរិកដៃទេហាតិ នតិយា ញាណស្ស ច ចរេបត កតបុព្ពាកិនន្ខារេស្ស បចត្តតា។ តាឌិទេបត កចិតព្ពត្តិ ចត្វត្តប្បុក្កលនឌិទេបត កចិតព្ពំ, បទេកច នតិ ញាណញ្ហា បច្ចុបដ្ឋទេបត្វា តីហុបិ ធាទេតសុ ញាណនយ្យយុត្តទេមច ចិត្តំ បចទេត្តតព្ពត្តិ អធិប្បាទេយា។

ឧចត្តិ ចុត្តប្បការេរត នព្ពកាយប្បដិសំចេខតចរេបតេច។ ឈដតីតិ ដ្ឋស្សហតិ។ ចាយមតីតិ ចាយាមំ កទេរាតិ, យតនិកាទំ បចទេត្តតីតិ អទេត្វា។ តថាភូតស្សាតិ អាតាបិតស្សតិ កាទេចត្តស្ស។ និចទេរាតិ នតិ ចិរិយម្បិ ចា។ តាយ នតិយាតិ យា នា អាតាបិទេត អារទេក្ខ បចត្តា នតិ, តាយ។ ទេតត យតនិការេរតាតិ ទេយា ទេនា តត្ថ នតិបុព្ពក្កទេយា កាចតាយតនិការេរា, ទេតត នទ្ធិត្តិ អធិប្បាទេយា។ អារេនចតីតិ “តិទេស្សា សិក្ខាទេយា”តិ ចុទេត្ត អធិក្សុបលឆទេមុ អារេនចតិ។ តគារេនចតទេញាប្ច សិក្ខតត្តិ អធិប្បាទេយា។ បុរិមតទេយតិ បុរិមស្មិំ កាចតាតទេយ, បឋមចត្ថុទេយតិ អធិប្បាទេយា។ តត្វាបិ កាយំ ញាណប្បាតតំ លទ្ធទេតច អប្បានបស្សានានំ យាចាចទេតា ឌីឈទេស្សកាចាចទេពាឌនទ្ធាចទេតា, តចាបិ តំ ត ចុក្កទំ យចាបចត្តានំ ទេតនំ កហណមត្តកាចទេតាតិ តត្ថ ចត្តយាតកាលប្បទេយាគោ កទេតា។ ព្ពគំ បត ចុក្កទំ បុរិនស្ស

ផុរណារាយំ ករណសមិទ្ធំ, តស្មា សាតិសយេនេត្ថ បុព្ពាភិសង្ខារេន កថិតព្ពន្តិ ទីបេតុំ អតីតកាលប្បយោគោ កតោតិ ទដ្ឋព្វំ ឥមស្សត្ថំ "តត្ថ យស្មា"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ញាណុប្បាទនាទីសុ អាទិ-សទ្ទេន កាយសង្ខារបស្សម្ភនបីតិបដិសំវេទនាទី សង្គយ្ហន្តិ។ កេចិ បនេត្ថ "សំវរសមាទានានំ សង្គហោ"តិ វទន្តិ។

កាយសង្ខារន្តិ អស្សាសបស្សាសំ។ សោ ហិ ចិត្តសមុដ្ឋានោបិ សមានោ ករជកាយបដិពទ្ធវុត្តិតាយ តេន សង្ខរីយតីតិ កាយសង្ខារោតិ វុច្ចតិ។ យោ បន "កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ"តិ (ម។ និ។ ១។១០១) ឧទយាគតោ កាយសង្ខារោ ចេតនាលក្ខណោ សតិបិ ទ្វារន្តរុប្បត្តិយំ យេភុយ្យវុត្តិយា តព្ពហុលវុត្តិយា ច កាយទ្វារេន លក្ខិតោ, សោ ឥធ នាធិប្បេតោ។ បស្សម្ភេន្តោតិអាទីសុ បច្ឆិមំ បច្ឆិមំ បទំ បុរិមស្ស បុរិមស្ស អត្ថវចនំ។ តស្មា បស្សម្ភំ តាយ វូបសមេតិ, តត្ថ តថាបយោគេ អសតិ ឧប្បជ្ជនារហស្ស ឱឡារិកស្ស កាយសង្ខារស្ស បយោគសម្បត្តិយា អនុប្បាទនម្បិ ឯតេ ឈានំ។ តត្រាតិ "ឱឡារិកំ កាយសង្ខារំ បស្សម្ភេន្តោ"តិ ឯត្ថ។ អបរិគ្គហិតកាលេតិ កម្មដ្ឋានស្ស អនារទ្ធកាលេ, តេនេវ ឯត្ថ កាយចិត្តានម្បិ អបរិគ្គហិតកាលេ។ "និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយា"តិ ហិ វុត្តត្តា កាយបរិគ្គហោ, "បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា"តិ វុត្តត្តា ចិត្តបរិគ្គហោ វុត្តោ។ តេនេវាហ – "កាយោបិ ចិត្តម្បិ បរិគ្គហិតា ហោន្តី"តិ។ កាយោតិ ករជកាយោ។ សទរថាតិ សបរិឡាហា។ សា ច តេសំ សទរថតា គរុភារេន វិយ ឱឡារិកតាយ អធិមត្តាការិនីតិ អាហ "ឱឡារិកា"តិ។ ពលវតរាតិ សពលា ថូលា។ សន្តា ហោន្តីតិ ចិត្តំ តាវ ពហិទ្ធា វិក្ខេបាភាវេន ឯកគ្គំ ហុត្វា កម្មដ្ឋានំ បរិគ្គហេត្វា បវត្តមានំ សន្តំ ហោតិ ឧបសន្តំ, តតោ ឯវ តំសមុដ្ឋានា រូបធម្មា លហុមុទុកម្មញ្ញភាវប្បត្តា, តទនុគុណតាយ សេសំ តិសន្តតិរូបន្តិ ឯវំ ចិត្តេ កាយេ ច ឧបសន្តេ បវត្តមានេ តន្និស្សិតា អស្សាសបស្សាសា សន្តសភាវា អនុក្កមេន សុខុមសុខុមតរសុខុមតមា ហុត្វា បវត្តន្តិ។ តេន វុត្តំ "យទា បនស្ស កាយោបី"តិអាទិ។ បស្សម្ភេមីតិ បយោជព្ពតា អាភុជនំ អាភោគោ, សមន្នា អត្ថ អាហរណំ សមន្នាហារោ, តស្មិំយេវ អត្ថេ អបរាបរំ បវត្តអាវជ្ជនា តស្សេវ អត្ថស្ស មនសិការោ ចិត្តេ ឋបនំ មនសិការោ, វីមំសា បច្ចវេក្ខណា។

សារទ្ធេតិ សទរថេ សបរិឡាហេ។ អធិមត្តន្តិ ពលវំ ឱឡារិកំ, លិង្គវិបល្លាសេន វុត្តំ។ កាយសង្ខារោ ហិ អធិប្បេតោ។ "អធិមត្តំ ហុត្វា បវត្តតី"តិ កិរិយាវិសេសនំ វា ឯតំ។ សុខុមន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ កាយម្ហីតិ ឯត្ថ ចិត្តេ ចាតិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ។

បឋមជ្ឈានតោ វុដ្ឋាយ ករីយមានំ ទុតិយជ្ឈានស្ស នានាវជ្ជនំ បរិកម្មំ បឋមជ្ឈានំ វិយ ទុវិសមុប្បាទិតបដិបក្ខំ ហោតិ កត្វា តំសមុដ្ឋានា កាយសង្ខារា បឋមជ្ឈានេ ច ទុតិយជ្ឈានូបចារេ ច ឱឡារិកាតិ សមានា វុត្តា។ ឯស នយោ សេសូបចារទ្វយេបិ។ អថ វា ទុតិយជ្ឈានាទីនំ អធិគមាយ បដិបជ្ជតោ ឆាតប្បវត្តិឧបចារេន កិលមតោ ឃោរិតោ កាយកិលមថចិត្តុបឃាតាទិភាវេន ចិត្តក្ខោភសង្ខោភេន សបរិប្ផន្ទតាយ ច ចិត្តប្បវត្តិយា ទុតិយជ្ឈានាទិឧបចារេសុ កាយសង្ខារស្ស ឱឡារិកតា វេទិតព្ពា។ អតិសុខុមោតិ អញ្ញត្ថ លព្ភមានោ កាយសង្ខារោ ចតុត្ថជ្ឈានេ អតិក្កន្តសុខុមោ, សុខុមភាវោបិស្ស តត្ថ នត្ថិ កុតោ ឱឡារិកតា អប្បវត្តនតោ។ តេនាហ "អប្បវត្តិមេវ បាបុណាតី"តិ។

លាភិស្ស សតោ អនុបុព្ពសមាបត្តិសមាបជ្ជនវេលំ ឯកាសនេនេវ វា សមានំ ឈានានំ បដិលាភំ សន្ធាយ បច្ឆិមកាលិកា ហេដ្ឋិមហេដ្ឋិមជ្ឈានតោ ឧបរូបរិឈានូបចារេបិ សុខុមតរំ ឥច្ឆន្តិ។ តត្ថ ហិ សោបចារានំ ឈានានំ ឧបរូបរិ វិសេសវន្តតា សន្តតា ច សម្ភវេយ្យ, ឧបចារជ្ឈានូបចារេ ចា សន្ធាយ ឯតំ វុត្តំ។ ឯកចារហេដ្ឋា វុត្តចារេន ទីឃស្ស រស្សស្ស អធិប្បាយោ វិភាវិតោ ហោតិ, យស្មា តេ សន្តាបិ វុត្តនយេន ទិដ្ឋា បស្សទ្ធិបិច្ឆន្តិយេវ។ អបរិគ្គហិតកាលេ បវត្តកាយសង្ខារោ បរិគ្គហិតកាលេ បដិប្បស្សម្ភតីតិ ឥទំ សមសមត្តិកតាយ វុត្តំ។ ន ហិ តេ ឯវ ឱឡារិកា អស្សាសបស្សាសា សុខុមា ហោន្តិ។ បស្សម្ភនាការោ បន តេសំ ហេដ្ឋា វុត្តោ ឯវ។

មហាភូតបរិគ្គហេ សុខុមោតិ ចតុធាតុមុខេន វិបស្សនាភិនិវេសំ សន្ធាយ វុត្តំ។ សកលរូបបរិគ្គហេ សុខុមោ ភាវនាយ ឧបរូបរិ បណីតភាវតោ។ តេនេវាហ "រូបារូបបរិគ្គហេ សុខុមោ"តិ។ លក្ខណារម្មណិកវិបស្សនាយាតិ កលាបសម្មសនមាហ។ និព្ពិទានុបស្សនាតោ បដ្ឋាយ ពលវវិបស្សនា, តតោ ឱរំ ទុព្ពលវិបស្សនា។ បុព្ពេ វុត្តនយេនាតិ "អបរិគ្គហិតកាលេ"តិអាទិនា សមថនយេ វុត្តនយេន "អបរិគ្គហេ បវត្តោ កាយសង្ខារោ មហាភូតបរិគ្គហេ បដិប្បស្សម្ភតី"តិអាទិនា វិបស្សនានយេបិ បដិប្បស្សទ្ធិ យោជេតព្ពាតិ វុត្តំ ហោតិ។

អស្សាតិ ឥធស្ស "បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារ"ន្តិ បទស្ស ចោទនាសោធនាហិ សទ្ធិំ អនុយោគបរិហារេហិ ឯវមត្ថោ ឥធាតិ វុច្ចមានាការេន។ កថន្តិ យំ វុត្តំ "បស្សម្ភយំ...បេ... សិក្ខតី"តិ វុត្តំ, តំ កថំ កេន បការេន កាយសង្ខារស្ស បស្សម្ភនំ ហោតិ ច សិក្ខា ហោតីតិ កថេតុកម្យតាយ បុច្ឆិត្វា កាយសង្ខារេ សរូបតោ ឱឡារិកសុខុមតោ វូបសមតោ អនុយោគបរិហារតោ ច ទស្សេតុំ "កតមេ កាយសង្ខារា"តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ កាយិកាតិ រូបកាយេ ភវា។ កាយប្បដិពទ្ធាតិ កាយសន្និស្សិតា។ កាយេ សតិ ហោន្តិ, អសតិ ន ហោន្តិ, តតោ ឯវ តេ អកាយសមុដ្ឋានាបិ កាយេន សង្ខរីយន្តីតិ កាយសង្ខារា។ បស្សម្ភេន្តោតិ ឱឡារិកោឡារិកំ បស្សម្ភេន្តោ។

សេសបទទ្វយំ តស្សេវ វេវចនំ។ ឱឡារិកញ្ហិ កាយសង្ខារំ អនុប្បត្តិនិរោធវសេន បដិប្បស្សម្ភេន្តោ "បស្សម្ភេន្តោ"តិ វុច្ចតិ, អនុប្បាទនិរោធំ បាបេន្តោ "និរោធេន្តោ"តិ, សុដ្ឋុ សន្តភាវំ នយន្តោ "វូបសមេន្តោ"តិ។

យថារូបេហីតិ យាទិសេហិ។ កាយសង្ខារេហីតិ ឱឡារិកេហិ កាយសង្ខារេហិ។ អានមនាតិ អភិមុខេន កាយស្ស នមនា។ វិនមនាតិ វិសុំ វិសុំ បស្សតោ នមនា។ សន្នមនាតិ សព្ពតោ, សុដ្ឋុ វា នមនា។ បណមនាតិ បច្ឆតោ នមនា។ ឥញ្ជនាតិ អានមនាទីហិ កម្បនា ចេវ ចលនាតិ, អនិយមតោ ចា អភិមុខចលនាទីតិ អានមនាទយោ, យត្ថាតិ ឱឡារិកានយោ។ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារន្តិ តថារូបំ អានមនាទិតំ ការណភូតំ ឱឡារិកំ កាយសង្ខារំ បដិប្បស្សម្ភេន្តោ, តថារូបប្បត្តិហេតុ អានមនាទយោបិ បស្សម្ភិតា ឯវ ហោន្តិ។

សន្តំ សុខុមន្តិ យថារូបេហិ កាយសង្ខារេហិ កាយស្ស អបរិប្ផន្ទនហេតុភូតា អានមនាទយោ ន ហោន្តិ, តថារូបំ ចលនាការតោ សន្តំ, អនោឡារិកតាយ សុខុមំ។ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារន្តិ សាមញ្ញតោ ឯកំ កត្វា វទតិ។ អថ វា បុព្ពេ ឱឡារិកោឡារិកំ កាយសង្ខារំ បដិប្បស្សម្ភេន្តោ អត្តនោ កាយស្ស អបរិប្ផន្ទនហេតុភូតេ សុខុមសុខុមតរេ ឧប្បាទេត្វា តេបិ បដិប្បស្សម្ភេត្វា បរមសុខុមតាយ កោដិប្បត្ត

ຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣໍ ປຕິປ຺ປສ຺ສມ຺ເຠຕິ, ຕໍ ສນ຺ຘາຍ ວຸຕ຺ຕໍ “ສນ຺ຕິ ສຸຂຸມໍ ປສ຺ສມ຺ຠຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣນ຺”ຕິ.

ອິຕີຕິອາທິ ໂຈທກວຈນໍ. ຕຕ຺ຖ ອິຕີຕິ ປກາຣຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ, ກິຣາຕິ ອນຸສ຺ສວເນ, ເອວນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຍເມຕ຺ຖ ອຘິປ຺ປາໂຍ “ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາເຣນ ຍທິ ອຕິສຸຂຸມມ຺ປິ ກາຍສງ຺ຂາຣໍ ປສ຺ສມ຺ເຠຕີ”ຕິ. ເອວໍ ສນ຺ເຕຕິ ເອວໍ ສຕິ ຕຖາ ວຸຕ຺ຕາກາເຣ ລພ຺ຠມາເນ. ວາຕູປລທ຺ຘິຍາຕິ ວາຕສ຺ສ ອຸປລທ຺ຘິຍາ. ຈ-ສທ຺ໂທ ສມຸຈ຺ຈຍຕ຺ໂຖ, ອສ຺ສາສາທິວາຕາຣມ຺ມຓສ຺ສ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ປພາວນາ ອຸປ຺ປາທນາ ປວຕ຺ຕນາ ນ ໂຫຕິ, ເຕ ຈ ເຕນ ປສ຺ສມ຺ເຠຕພ຺ພາຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ. ອສ຺ສາສປສ຺ສາສາຍຕ຺ຕາ ປພາວນາຕິ ອຸປ຺ປາທິກາ ອສ຺ສາສປສ຺ສາເສ ກາເຍນ ປຕິປ຺ປສ຺ສມ຺ເຠນ຺ໂຕ ສຸຂຸມາຍ ເຕສໍ ປພາວນາ ຈ ນ ໂຫຕິ ໂຍເຍວ ເຕສໍ ເຕນ ປຕິປ຺ປສ຺ສມ຺ເຠຕພ຺ພໂຕ. ອານາປານສ຺ສຕິຍາຕິ ອານາປານາຣມ຺ມຓາຍ ສຕິຍາ ຈ ປວຕ຺ຕິ ນ ໂຫຕິ ອານາປານານໍ ອພາວໂຕ. ຕໂຕ ເອວ ຕໍສມ຺ປຍຸຕ຺ຕສ຺ສ ອານາປານສ຺ສຕິສມາທິສ຺ສ ຈ ປພາວນາປິ ນ ໂຫຕິ. ນ ຫິ ກທາຈິ ອາຣມ຺ມເຓນ ວິນາ ສາຣມ຺ມຓາ ຘມ຺ມາ ສມ຺ປຍຸຕ຺ຕາ. ນ ຈ ນໍ ຕນ຺ຕິ ເອວໍ ຕນ຺ຕີ ນິປາໂຕ. ຕໍ ວຸຕ຺ຕວິທາ ສມາປຕ຺ຕິ ປຓ຺ຑິຕາ ປນ຺ເນວ ສມາປຊ຺ຊນ຺ຕິປິ ຕໂຕ ນ ວຸຏ຺ຐຫນ຺ຕີຕິ ໂຍຊນາ. ເອວໍ ໂຈທໂກ ສນ຺ເຕນ ສນ຺ຕໍ ອກາຣຓໍປຕຍນ຺ຕໍ ປສ຺ສມ຺ເຠນ຺ຕິ ອຘິປ຺ປາເຍນ ໂຈເທຕິ.

ປຸນ ອິຕີ ກິຣາຕິອາທິ ຍຖາວຸຕ຺ຕາຍ ໂຈທນາຍ ວິສ຺ສຊ຺ຊນາ. ຕຕ຺ຖ ກິຣາຕິ ຍທີຕິ ເອຕສ຺ສ ອຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ. ອິຕີ ກິຣ ສິກ຺ຂຕິ, ຍຖາ ວຸຕ຺ຕາກາເຣນ ຍທິ ສິກ຺ຂຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເອວໍ ສນ຺ເຕຕິ ເອວໍ ປສ຺ສນ຺ເຕ ສຕິ. ປພາວນາ ໂຫຕີຕິ ຍທິປິ ອຸຂຸຍອາທິກາ ກາຍສງ຺ຂາຣາ ປຕິປ຺ປສ຺ສມ຺ພນ຺ຕິ, ສຸຂຸມາ ປນ ອຕ຺ຖີຕິ ອນຸກ຺ກເມນ ປຣເມນ ສຸຂຸມກາຍປ຺ປວຕ຺ຕສ຺ສ ຈເນນ ນິມິຕ຺ຕຸປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອານາປານສ຺ສຕິຍາ ອານາປານສ຺ສຕິສມາທິສ຺ສ ຈ ປພາວນາ ສມ຺ປຊ຺ຊຕີຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ.

ຍຖາກຖໍ ວິຍາຕິ ຍຖາວຸຕ຺ຕວິນາຍໍ ຕໍ ກຖໍ ວິຍ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ, ອຕ຺ຖໍ ກິຍ຺ຈິ ຕທຕ຺ຖສມ຺ປຕິປາທເນ ອຸປມນ຺ຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ. ອຸປມາຕິ ອຸປມໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ “ເສຍ຺ຍຖາປີ”ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຖ ເສຍ຺ຍຖາປີຕິ ອຸປມັຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ. ກໍສເຕຕິ ກໍສພາເຊເນ ນິມິຕ຺ຕຕ຺ຖິ ນິມິຕ຺ຕສ຺ສ, ເຕນ ສທ຺ທໍ ປວຕ຺ຕາກາຣສ຺ສາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສານິອຕ຺ເຖ ຫິ ອິທໍ ສຸວເຍາກວຈນໍ. ສຸກ຺ກຫິຕຕ຺ຕາຕິ ສຸຕ຺ຕຸ ຄຫິຕຕ຺ຕາ. ສຸສມນິກຕຕ຺ຕາຕິ ສຸຕ຺ຕຸ ມນສິກຕຕ຺ຕາ. ສຸປຘາຣິຕຕ຺ຕາຕິ ສມ຺ມເທວ ສຸປຘາຣິຕຕ຺ຕາ ສລ຺ລກ຺ຂິຕຕ຺ຕາ. ສຸຄຸຫິກາ ສທ຺ທາຕິ ອຕຸເຣ ອາຫ, ເຍ ອປ຺ປກາ. ອປ຺ເປຕ຺ຖ ຫິ ອຍໍ ກ-ສທ຺ໂທ. ສຸຂຸມສທ຺ທນິມິຕ຺ຕາຣມ຺ມຓຕາປີຕິ ສຸຂຸເມາ ສທ຺ທາຕິ ນິມິຕ຺ຕໍ ສຸຂຸມສທ຺ທນິມິຕ຺ຕໍ, ຕທາຣມ຺ມຓາຍປີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ກາຍໍ ຕທາ ສຸຂຸມາປິ ສທ຺ທາ ນິຣຸທ຺ທາ, ສທ຺ທນິມິຕ຺ຕສ຺ສ ປນ ສຸກ຺ກຫິຕຕ຺ຕາ ສຸຂຸມຕຣສທ຺ທນິມິຕ຺ຕາຣມ຺ມຓາກາເຣນປິ ຈິຕ຺ຕໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ. ອາຣມ຺ມຓາ ປນ຺ນາຍ ຫິ ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ນິຣຸທ຺ຘສ຺ສ ສທ຺ທສ຺ສ ນິມິຕ຺ຕໍ ອວິກ຺ຂິຕ຺ເຕນ ຈິຕ຺ເຕນ ສຸປຘາຣິຕສ຺ສ ອນຸກ຺ກເມນ ປຣິໂຍທາເຕ ອຕິສຸຂຸມສທ຺ທນິມິຕ຺ຕມ຺ປິ ອາຣມ຺ມຓໍ ກຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປວຕ຺ຕເຕວ. ຈິຕ຺ຕໍ ນ ວິກ຺ເຂປໍ ຄຈ຺ຈຕິ ຕສ຺ມິໍ ຍຖາວຸປຏ຺ເຐ ນິມິເຕ຺ຕ ສມາຘານສມ຺ຠວໂຕ.

ເອວໍ ສນ຺ເຕຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໂຈທນາຍ ຕິກາຍໂຕເຍວ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຖ ຍສ຺ສ ວຸຕ຺ຕປການ຺ສ ສທ຺ທິ ໂຈທກາໂຣປໂຓຕາຫິ ອຕ຺ໂຖ ວຸໂຕ຺ຕາ, ຕໍ ພ຺ຍຸທິຕ຺ວາ ກາຍານຸປສ຺ສນາສຕິປຏ຺ຐານນ຺ຕິ ວິກາເຣໂຕ ອສ຺ສາສ “ປສ຺ສມ຺ພຍ”ນ຺ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຖ ປສ຺ສມ຺ພຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕອສ຺ສາສປສ຺ສາສາ ກາໂຍຕິ ເວທິຕພ຺ພາ. ອຖ ວາ ປສ຺ສມ຺ພຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ອສ຺ສາສປສ຺ສາສາ ກາໂຍຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເອຕຳ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ຍຖາຫ ສຕິປຏ຺ຐານສຸຕ຺ເຕ (ທີ. ນິ. ໒.໓໗໔ ອາທໂຍ; ມ. ນິ. ໑.໑໐໙ ອາທໂຍ) ກາຍານຸປສ຺ສີ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປເທສວກ຺ກສ຺ສ ວຸຕ຺ຕາ, ອານາປານສ຺ສຕິສຸຕ຺ເຕປິ “ກາເຍສຸ ກາເຍ, ພິກ຺ຂເວ, ອຍໍ ວິທິ ຈາ ອສ຺ສາສປສ຺ສາສາ ວິທິ ອສ຺ສາສາ ວິທີຕິ ວຸໂຕ຺ຕ...ເປ... ປສ຺ສມ຺ພຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣໍ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີຕິ ສິກ຺ຂຕິ. ກາເຍ ກາຍານຸປສ຺ສີ, ພິກ຺ຂເວ, ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ພິກ຺ຂຸ ວິຫຣຕີ”ຕິ (ມ. ນິ. ໓.໑໔໙) ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຈ “ກາຍານຸປສ຺ສນາສຕິປຏ຺ຐານເຍວ ວຸຕ຺ຕສ຺ສ ປເທສວກ຺ກສ຺ສາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ.

ອາທິກມ຺ມິກສ຺ສ ກມ຺ມຏ຺ຐານວເສນາຕິ ສມຖກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ສນ຺ຘາຍ ວຸຕ຺ຕໍ, ວິປສ຺ສນາກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ປນ ຈຕຸກ຺ກເທຍ຺ຍປິ ລພ຺ພເຕ. ເອວໍຫິ ປຕິເທຍ຺ຍໍ ສຫ ປຕິສມ຺ພິທາຫີຕິ ອທ຺ທສ຺ສນຍໍເມຕໍ, ປຸພ຺ພໍ ອຕ຺ຕສ຺ສ ປນ ສຸປລກ຺ຂຕິສຍ຺ຍຸຕ຺ຕໍ ອຠິຍ຺ຍາປິ ສິຍ຺ຍາຫິເຍ. ຈຕຸກ຺ກິຍຍມ຺ປິ ປີຕິເຍາຄາທິຈຣນາທິເສນ ຈຕຸກ຺ກິຍໍ ອສາປຏ຺ຐຕິ ສມຸຕ຺ຕໍ ອາປຕ຺ຕິກ຺ກາຍໍ ອຍ຺ຍາຕສ຺ສ ອສາປຏ຺ໍ ອາປຕ຺ຕເຍ຺ຍຕິ ອາປຕ຺ຕປ຺ປະຕິກມ຺ມປຕ຺ຕິໂຕ ຍຖານຍໍ ປຕິກມ຺ມເນ ສຸຕ຺ຕໍ, ເວສນາກາຍິຕິໂຕ ເວສນາຍ, ວຸຕ຺ຕກາຍິຕິໂຕ ປຣິສານາທິສີກາຍກມ຺ມເນ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ເວສນາຍປິ ຫິ ອາປຕ຺ຕປ຺ປຕິໂຕ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕີຕິ ສາປິ ວຸຕ຺ຕໍ ຕຕ຺ຖ ສງ຺ຄຫິຕາ. ກິເລເສຫິ ຈ ອປ຺ປຕິປີຟອຕ຺ຕິ ໂກເຈາ ສຸປຕາໂຫ ຍໂລ຺ປ ປລິໂສ ຄສ຺ສາ ຍນ຺ຖຣິຍໍ ຍາຍາ ສາເຈຍ຺ຍ ຈມຸທາ ສາຣມຸທາ ຍາເຕາ ອຕິຍາເຕາ ຍເທາ ປຍາເທາຕິ ເອວຍາທີຫິ ປາປເຖຍ຺ຍຸຫິ ອປ຺ປຕິປີຟອຕໍ, ເຕນ ອນຸປ຺ປາທຕ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ.

ຍມິທໍ ອາທິພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິກສີລໍ ວຸຕ຺ຕີຕິ ສມ຺ພນ຺ໂຘ. ເຈຕສີຕິ ວຕ຺ຕພ຺ພຕາຕິ ວຸຕ຺ຕສຸທ຺ທໍ ຍຫາຈຕ຺ຕຕິ ເອວ຺ ຍຫາຈຕ຺ຕໍ ຕາຍ ຈຕ຺ຕາລັກ຺ເກ ວຸຕ຺ຕາຕິ ອາກຕ຺ຕກຈຕ຺ຕໍ
ອາຈາຣິກາຍິກອນຸຍາຄຕກຕ຺ຕກ຺ກຸປິນ຺ຕຈາຣິກອາຣຍ຺ຍິກເສນາສນຂຕ຺ຕາລິເກາຈຸກ຺ກຸປ຺ປຸສີປຍ຺ຍາຍສທ຺ທິຈິຫາຣິກອາຈຣິຍອເນ຺ຕຈາສິກວຕ຺ຕຕ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕສ ຈຕ຺ຕາຕິ. ຕໂຕ ອຍ຺ຍານິ ປນ ກທາຈິ ຕຂ຺ຂຸມຍກມ຺ມຖາທິການລເຍຍຈ ຈຣິຕພ຺ພານີ ຖານີຕິ ວຕ຺ຕາລຈຕ຺ຕານິ, ນ ສພ຺ພາສຸ ອວຕ຺ຖາສຸ ຈຣິຕພ຺ພານິ, ຕສ຺ມາ ຍຫາຈຕ຺ເຕສຸ ອາກຕ຺ຕານິ. ຕຕ຺ຖ “ປາຣາຈິການິ ສີລານິ ຈຕ຺ຕ ປຍ຺ຍາປສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຣທິຕ຺ວາ “ນ ສຸປສຍ຺ຍາເນຕຕ຺ຕໍ...ເປ... ນ ລຸຍາຍໍ ອຍ຺ຍໍ ເຍ຺ຕ຺ຕ ອຍ຺ຍເຍ ອຍ຺ຍໍປິຕຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ (ຈູລວ. ໓໔໙) ວຸຕ຺ຕຈຕ຺ຕານິ ລຍເທ, ຕໂຕ ປຍ຺ “ຕ, ພິກ຺ຂເວ, ປາຣາຈິເກນ ພິກ຺ຂຸນາ ປາຣາຈິກເຈຕ຺ຕເສຍ ພິກ຺ຂຸນາ ສທ຺ທິ ຍູລິຍາປຕິກສ຺ສານເຍຕ, ຍາຕຕ຺ຕານເຍຕ, ຍາຕຕ຺ຕຈາຣິເກຕ,
ອຕ຺ຖານເຍຕ ພິກ຺ຂຸນາ ສທ຺ທິ ວຸກປ຺ປນ຺ເຕ ອາຈາເສ ຈຕ຺ຕິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິອາທິນາ (ຈູລວ. ປ໌໑) ວຸຕ຺ຕານິ ປກຕເຕ຺ຕ ຈຣິຕພ຺ພານິ ອຕຍ຺ຍາຕາ ຈິປໍ ຕານິ ອກເລຕ຺ວາ ປາຣາຈິກວຕ຺ຕາທີສຸ ປຸກ຺ຄລຕ຺ເຕສຸ ຈຣິຕພ຺ພຕາ ເຕສໍ ຈເສນ ສຍ຺ປິນ຺ເຕ຺ວາ ວຸເກກໍ ກຕ຺ວາ ກຫິຕານິ ປຍ຺ຈາຕິ ວຸກສຕ຺ຕິ ຈຕ຺ຕານິ, ຂເກ຺ລປຕຶຍກມ຺ມຕຈເຕ຺ຕສຸ ຈຕ຺ຕປຍ຺ຍາປຕຈເສນ ວຸຕ຺ຕໍ “ຕ ປກຕຕ຺ຕສ຺ສ ພິກ຺ຂຸໂນ ອພິວາທນໍ...ເປ... ຕຫາເຕ ປິຍ຺ຍີປຣິກມ຺ມໍ ສາທິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ (ຈູລວ. ໗໑) ຍທໍ ອພິວາທນາທິຕໍ ອສາທິຍຕໍ ວຸກໍ, “ຕ ປກຕຕ຺ເຕ຺ວາ ພິກ຺ຂຸ ສີລວິປຕ຺ຕິຍາ ອນຸທ຺ຘໍເສຕພ຺ພ”ຕິອາທີຕິ (ຈູລວ. ໗໑) ຈ ຍສາຕິ ວຸຈເຍຕາຕິ ຖານີຕີ. ວຸເຕສົ ປນ ກາຕິຈິ
ຕຂ຺ຂຸມຍກມ຺ມາທິຈຕ຺ຕາຕິ ກາຕິຈິ ປາຣາຈິກາທິຈຕ຺ຕານີຕິ ອກ຺ກຫິຕກ຺ກຫເຓຕ ຖານີຕິ ວຸຈ. ອຍ຺ຍຕ຺ຕ ປນ ອຕຸກຈາປເຍເສ ອປ຺ປຕໍ ຖາຕຍຍິກໍ ຈາ ກເຓຕ຺ວປໍ ຕ ໂຫຕີຕິ ອສີຕິ ວຕ຺ຕາລຈຕ຺ຕານີຕິ ວຸຕ຺ຕີ.
ອາທິພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິກສີລນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ອພິສມາຈາເຣາຕິ ອຸຕ຺ຕມສມາຈາເຣາ, ອພິສມາຈາເຣາວ ອາພິສມາຈາຣິກໍ, ອພິສມາຈາຣໍ ຈາ ອາຣພ຺ພ ປຍ຺ຍຕ຺ຕໍ ອາພິສມາຈາຣິກໍ, ຕເທວ ສີລນ຺ຕິ ອາພິສມາຈາຣິກສີລໍ.
ວຕ຺ຕາຈຕ຺ຕປຣິຍາປຕ຺ຕສ຺ສ ສີລສ຺ເສຕໍ ອຘິວຈນໍ. ອຍໍ ສີລໍ ຣກ຺ຂາມີ, ກິໍ ອາພິສມາຈາຣິກຄາຕິອາທີສຸ ສີລຕ຺ຕິ ວຸກເຕາຈິກປ຺ປຣິຍາປຕ຺ຕເຍຈ ກເຫຕຍ຺ໍ ວຕ຺ຕາຈຕ຺ຕປຣິຍາປຕ຺ຕສ຺ສ ອາພິສມາຈາຣິກກ຺ກຫເຓຕ
ຄຫິຕຕ຺ຕາ. ປຣິປູເຣຕີ ປຣິປຸເຣຓ຺ຓ, ປຣິປູເຣເຕີ ຈາ ອຕ຺ໂຖ.

ຕໂຕຕິ ຍຖາວຸຕ຺ຕສີລວິເສາທຕໂຕ ປຣໍ. ອາຈາເຣາຕິ ອາຈາຣປລິເຕາເລາ. ຄຸລຕ຺ຕິອາທີສຸປິ ວຸເສຍ ຕເຍາ. ຕຕ຺ຖ (ວິສຸທ຺ຘິ. ໑.໓໑) ອາຈາເຣາຕິ ວຸເກາປິ ຊຸຈເຣາ ວຸຈ຺ຈຕິ ວຸກຍ຺ປິ ປຣິເຈຕຳ ສກເລາປິ

សង្ឃារាមោ។ ស្វាយំ ន សព្វស្សេវ បលិពោធោ ហោតិ, យោ បនេត្ថ នវកម្មាទីសុ ឧស្សុក្កំ វា អាបជ្ជតិ, ពហុភណ្ឌសន្និចយោ វា ហោតិ, យេន កេនចិ វា ការណេន អបេក្ខវា បដិពទ្ធចិត្តោ, តស្សេវ បលិពោធោ ហោតិ, ន ឥតរស្ស។

កុលន្តិ ញាតិកុលំ វា ឧបដ្ឋាកកុលំ វា។ ឯកច្ចស្ស ហិ ឧបដ្ឋាកកុលម្បិ “សុខិតេ សុខិតោ”តិអាទិនា នយេន សំសដ្ឋស្ស វិហរតោ បលិពោធោ ហោតិ, សោ កុលមានុសកេហិ វិនា ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាយ សន្តិកវិហារម្បិ ន គច្ឆតិ។ ឯកច្ចស្ស មាតាបិតរោបិ បលិពោធា ន ហោន្តិ កោរណ្ឌកវិហារវាសិត្ថេរស្ស ភាគិនេយ្យទហរភិក្ខុនោ វិយ។

លាភោតិ ចត្តារោ បច្ចយា។ តេ កថំ បលិពោធា ហោន្តិ? បុញ្ញវន្តស្ស ហិ ភិក្ខុនោ គតគតដ្ឋានេ មនុស្សា មហាបរិវារេ បច្ចយេ ទេន្តិ, សោ តេសំ អនុមោទេន្តោ ធម្មំ ទេសេន្តោ សមណធម្មំ កាតុំ ឱកាសំ ន លភតិ, អរុណុគ្គមនតោ យាវ បឋមយាមោ, តាវ មនុស្សសំសគ្គោ ន ឧបច្ឆិជ្ជតិ, បុន ពលវបច្ចូសេយេវ ពាហុល្លិកបិណ្ឌបាតិកា អាគន្ត្វា “ភន្តេ, អសុកោ ឧបាសកោ ឧបាសិកា អមច្ចោ អមច្ចធីតា តុម្ហាកំ ទស្សនកាមា”តិ វទន្តិ, សោ “គណ្ហាវុសោ បត្តចីវរ”ន្តិ គមនសជ្ជោវ ហោតិ និច្ចព្យាវដោ, តស្សេវ តេ បច្ចយា បលិពោធា ហោន្តិ។ តេន គណំ បហាយ យត្ថ នំ ន ជានន្តិ, តត្ថ ឯកកេន ចរិតព្វំ។ ឯវំ សោ បលិពោធោ ឧបច្ឆិជ្ជតិ។

គណោតិ សុត្តន្តិកគណោ វា អាភិធម្មិកគណោ វា។ យោ តស្ស ឧទ្ទេសំ វា បរិបុច្ឆំ វា ទេន្តោ សមណធម្មស្ស ឱកាសំ ន លភតិ, តស្ស គណោ បលិពោធោ ហោតិ។ តេន សោ ឯវំ ឧបច្ឆិន្ទិតព្វោ – សចេ តេសំ ភិក្ខូនំ ពហុ គហិតំ ហោតិ, អប្បំ អវសិដ្ឋំ, តំ និដ្ឋបេត្វា អរញ្ញំ បវិសិតព្វំ។ សចេ អប្បំ គហិតំ, ពហុ អវសិដ្ឋំ, យោជនតោ បរំ អគន្ត្វា អន្តោយោជនបរិច្ឆេទេ អញ្ញំ គណវាចកំ ឧបសង្កមិត្វា “ឥមេ អាយស្មា ឧទ្ទេសាទីហិ សង្គណ្ហាតូ”តិ វត្តព្វំ។ ឯវម្បិ អលភមានេន “មយំ អាវុសោ, ឯកំ កិច្ចំ អត្ថិ, តុម្ហេ យថាផាសុកដ្ឋានានិ គច្ឆថា”តិ គណំ បហាយ អត្តនោ កម្មំ កាតព្វំ។

កម្មេនាតិ កម្មបលិពោធេន “កម្មញ្ច បញ្ចម”ន្តិបិ បាឋោ។ តត្ថ កម្មន្តិ នវកម្មំ។ តំ ករោន្តេន វឌ្ឍកីអាទីហិ លទ្ធាលទ្ធំ ជានិតព្វំ, កតាកតេ ឧស្សុក្កំ អាបជ្ជិតព្វន្តិ សព្វទាបិ បលិពោធោ ហោតិ។ សោបិ ឯវំ ឧបច្ឆិន្ទិតព្វោ – សចេ អប្បំ អវសិដ្ឋំ ហោតិ, និដ្ឋបេតព្វំ។ សចេ ពហុ, សង្ឃិកំ ចេ, នវកម្មំ សង្ឃស្ស វា សង្ឃភារហារកភិក្ខូនំ វា និយ្យាតេតព្វំ។ អត្តនោ សន្តកំ ចេ, អត្តនោ ភារហារកានំ និយ្យាតេតព្វំ។ តាទិសំ អលភន្តេន សង្ឃស្ស បរិច្ចជិត្វា គន្តព្វំ។

អទ្ធានន្តិ មគ្គគមនំ។ យស្ស ហិ កត្ថចិ បព្ពជ្ជាបេក្ខោ វា ហោតិ, បច្ចយជាតំ វា កិញ្ចិ លទ្ធព្វំ ហោតិ។ សចេ តំ អលភន្តោ ន សក្កោតិ អធិវាសេតុំ, អរញ្ញំ បវិសិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តស្សាបិ គមិកចិត្តំ នាម ទុប្បដិវិនោទនីយំ ហោតិ, តស្មា គន្ត្វា តំ កិច្ចំ តីរេត្វាវ សមណធម្មេ ឧស្សុក្កំ កាតព្វំ។

ញាតីតិ វិហារេ អាចរិយុបជ្ឈាយសទ្ធិវិហារិកអន្តេវាសិកសមានុបជ្ឈាយកសមានាចរិយកា, ឃរេ មាតា បិតា ភាតាតិ ឯវមាទិកា។ តេ គិលានា ឥមស្ស បលិពោធា ហោន្តិ។ តស្មា សោ បលិពោធោ តេ ឧបដ្ឋហិត្វា តេសំ បាកតិកករណេន ឧបច្ឆិន្ទិតព្វោ។ តត្ថ ឧបជ្ឈាយោ តាវ គិលានោ សចេ លហុំ ន វុដ្ឋាតិ, យាវជីវំ បដិជគ្គិតព្វោ, តថា បព្ពជ្ជាចរិយោ ឧបសម្បទាចរិយោ សទ្ធិវិហារិកោ ឧបសម្បាទិតបព្ពាជិតអន្តេវាសិកសមានុបជ្ឈាយកា ច។ និស្សយាចរិយឧទ្ទេសាចរិយនិស្សយន្តេវាសិកឧទ្ទេសន្តេវាសិកសមានាចរិយកា បន យាវ និស្សយឧទ្ទេសា អនុបច្ឆិន្នា, តាវ បដិជគ្គិតព្វា។ បហោន្តេន តតោ ឧទ្ធម្បិ បដិជគ្គិតព្វា ឯវ។ មាតាបិតូសុ ឧបជ្ឈាយេ វិយ បដិជគ្គិតព្វំ។ សចេបិ ហិ តេ រជ្ជេ ឋិតា ហោន្តិ, បុត្តតោ ច ឧបដ្ឋានំ បច្ចាសីសន្តិ, កាតព្វមេវ។ អថ តេសំ ភេសជ្ជំ នត្ថិ, អត្តនោ សន្តកំ ទាតព្វំ។ អសតិ, ភិក្ខាចរិយាយ បរិយេសិត្វាបិ ទាតព្វមេវ។ ភាតុភគិនីនំ បន តេសំ សន្តកមេវ យោជេត្វា ទាតព្វំ។ សចេ នត្ថិ, អត្តនោ សន្តកំ តាវកាលិកំ ទត្វា បច្ឆា លភន្តេន គណ្ហិតព្វំ, អលភន្តេន ន ចោទេតព្វា។ អញ្ញាតកស្ស ភគិនិសាមិកស្ស ភេសជ្ជំ នេវ កាតុំ, ន ទាតុំ វដ្ដតិ, “តុយ្ហំ ភគិនិយា ទេហី”តិ វត្វា បន ភគិនិយា ទាតព្វំ។ ភាតុ ជាយាយបិ ឯសេវ នយោ, តេសំ បន បុត្តា ឥមស្ស ញាតកា ឯវាតិ តេសំ កាតុំ វដ្ដតិ។

អាពាធោតិ យោ កោចិ រោគោ។ សោ ពាធយមានោ បលិពោធោ ហោតិ, តស្មា ភេសជ្ជករណេន ឧបច្ឆិន្ទិតព្វោ។ សចេ បន កតិបាហំ ភេសជ្ជំ ករោន្តស្សាបិ ន វូបសម្មតិ, “នាហំ តុយ្ហំ ទាសោ, ន ភដកោ, តំយេវ ហិ បោសេន្តោ អនមតគ្គេ វដ្ដទុក្ខំ បត្តោ”តិ អត្តភាវំ គរហិត្វា សមណធម្មោ កាតព្វោ។

គន្ថោតិ បរិយត្តិហរណំ។ តំ សជ្ឈាយាទីហិ និច្ចព្យាវដស្សេវ បលិពោធោ ហោតិ, ន ឥតរស្ស។

ឥទ្ធិយាតិ ឥទ្ធិបលិពោធេន “ឥទ្ធីតិ តេ ទសា”តិបិ បាឋោ។ តត្ថ ឥទ្ធីតិ បោថុជ្ជនិកា ឥទ្ធិ។ សា ហិ ឧត្តានសេយ្យកទារកោ វិយ តរុណសស្សំ វិយ ច ទុប្បរិហារា ហោតិ, អប្បមត្តកេន ច ភិជ្ជតិ។ សា បន វិបស្សនាយ បលិពោធោ ហោតិ, ន សមាធិស្ស សមាធិំ បត្វា បត្តព្វតោ, តស្មា វិបស្សនាត្ថិកេន ឥទ្ធិបលិពោធោ ឧបច្ឆិន្ទិតព្វោ, ឥតរេន អវសេសាតិ។ កម្មដ្ឋានភាវនំ បរិពុន្ធេតិ ឧបរោធេតិ បវត្តិតុំ ន ទេតីតិ បលិពោធោ, រ-ការស្ស ល-ការំ កត្វា វុត្តោ, បរិពន្ធោតិ អត្ថោ។ ឧបច្ឆិន្ទិតព្វោតិ សមាបនេន សង្គហណេន ឧបរុន្ធិតព្វោ, អបលិពោធោ កាតព្វោតិ អត្ថោ។

កម្មដ្ឋានេ និយុត្តោ កម្មដ្ឋានិកោ, ភាវនមនុយុញ្ជន្តោ។ តេន កម្មដ្ឋានិកេន។ បរិច្ឆិន្ទិត្វាតិ “ឥមស្មិំ វិហារេ សព្វេបិ ភិក្ខូ”តិ ឯវំ បរិច្ឆិន្ទិត្វា។ សហវាសីនន្តិ សហវាសីនំ ភិក្ខូនំ។ មុទុចិត្តតំ ជនេតីតិ អត្តនិ មុទុចិត្តតំ ឧប្បាទេតិ។ អយញ្ហិ សហវាសីនំ ចិត្តមទ្ទវជននាទិអត្ថោ “មនុស្សានំ បិយោ ហោតី”តិអាទិនយប្បវត្តេន មេត្តានិសំសសុត្តេន (អ. និ. ១១.១) ទីបេតព្វោ។

អនោលីនវុត្តិកោ ហោតីតិ សម្មាបដិបត្តិយំ ឱលីនវុត្តិកោ ហីនវីរិយោ ន ហោតិ, អារទ្ធវីរិយោ ហោតីតិ អត្ថោ។ ទិព្ពេសុបិ អារម្មណេសុ, បគេវ ឥតរេសូតិ អធិប្បាយោ។ សព្វត្ថាតិ សព្វស្មិំ ភាវនាករណីយេ, សព្វត្ថ វា កម្មដ្ឋានានុយោគេ អត្ថយិតព្វន្តិ បុព្ពាសេវនវសេន អត្ថយិតព្វំ។ យោគស្ស ភាវនាយ អនុយុញ្ជនំ យោគានុយោគោ, តទេវ ករណីយដ្ឋេន កម្មំ, តស្ស

យោគានុយោគកម្មស្ស បទដ្ឋានត្តាតិ និប្ផត្តិហេតុត្តា។

ឱទាតកសិណេ អាលោកកសិណំ, កសិណុគ្ឃាដិមាកាសកសិណេ បរិច្ឆិន្នាកាសកសិណញ្ច អន្តោគធំ កត្វា បាឡិយំ បថវីកសិណាទីនំ រូបជ្ឈានារម្មណានំ អដ្ឋន្នំយេវ កសិណានំ សរូបតោ វុត្តត្តា អាកាសកសិណំ អាលោកកសិណញ្ច វជ្ជេត្វា “អដ្ឋតិំសារម្មណេសូ”តិ បាឡិយំ អាគតនយេនេវ វុត្តំ។ អដ្ឋកថានយេន បន អាកាសកសិណេ អាលោកកសិណេ ច វិសុំ គហិតេ ចត្តាលីសំយេវ កម្មដ្ឋានានិ តព្រិយាតិ ចត្តាលីស កម្មដ្ឋានានិ – ទស កសិណា, ទស អសុភា, ទស អនុស្សតិយោ, ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារា, ចត្តារោ អារុប្បា, ឯកា សញ្ញា, ឯកំ វវត្ថានន្តិ។ តត្ថ បថវីកសិណំ អាបោកសិណំ តេជោកសិណំ វាយោកសិណំ នីលកសិណំ បីតកសិណំ លោហិតកសិណំ ឱទាតកសិណំ អាលោកកសិណំ បរិច្ឆិន្នាកាសកសិណន្តិ ឥមេ ទស កសិណា។ ឧទ្ធុមាតកំ វិនីលកំ វិបុព្ពកំ វិច្ឆិទ្ទកំ វិក្ខាយិតកំ វិក្ខិត្តកំ ហតវិក្ខិត្តកំ លោហិតកំ បុឡវកំ អដ្ឋិកន្តិ ឥមេ ទស អសុភា។ ពុទ្ធានុស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ឃានុស្សតិ សីលានុស្សតិ ចាគានុស្សតិ ទេវតានុស្សតិ មរណស្សតិ កាយគតាសតិ អានាបានស្សតិ ឧបសមានុស្សតីតិ ឥមា ទស អនុស្សតិយោ។ មេត្តា ករុណា មុទិតា ឧបេក្ខាតិ ឥមេ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារា។ អាកាសានញ្ចាយតនំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនន្តិ ឥមេ ចត្តារោ អារុប្បា។ អាហារេ បដិកូលសញ្ញា ឯកា សញ្ញា។ ចតុធាតុវវត្ថានំ ឯកំ វវត្ថានន្តិ។

យំ យស្ស ចរិតានុកូលន្តិ ឯត្ថ រាគចរិតស្ស តាវ ទស អសុភា កាយគតាសតីតិ ឯកាទស កម្មដ្ឋានានិ អនុកូលានិ, ទោសចរិតស្ស ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារា ចត្តារិ វណ្ណកសិណានីតិ អដ្ឋ, មោហចរិតស្ស ច វិតក្កចរិតស្ស ច ឯកំ អានាបានស្សតិកម្មដ្ឋានមេវ, សទ្ធាចរិតស្ស បុរិមា ឆ អនុស្សតិយោ, ពុទ្ធិចរិតស្ស មរណស្សតិ ឧបសមានុស្សតិ ចតុធាតុវវត្ថានំ អាហារេ បដិកូលសញ្ញាតិ ចត្តារិ, សេសកសិណានិ ចត្តារោ ច អារុប្បា សព្ពចរិតានំ អនុកូលានិ។ កសិណេសុ ច យំ កិញ្ចិ បរិត្តំ វិតក្កចរិតស្ស, អប្បមាណំ មោហចរិតស្ស អនុកូលន្តិ វេទិតព្ពំ។ យថាវុត្តេនេវ នយេនាតិ “យោគានុយោគកម្មស្ស បទដ្ឋានត្តា”តិ ឥមមត្ថំ អតិទិសតិ។

យំ កម្មដ្ឋានំ គហេតព្ពំ ហោតិ, តស្សេវ វសេន ចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានានិ និព្ពត្តេត្វា ឈានបទដ្ឋានំ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អាសវក្ខយប្បត្តស្ស ខីណាសវស្ស សន្តិកេ គហេតព្ពន្តិ អាហ – “ឥមិនាវ កម្មដ្ឋានេន...បេ... គហេតព្ព”ន្តិ។ អរហន្តាទយោ ហិ តិអាទិ ឯកច្ចខីណាសវតោ ពាហុស្សុតោវ កម្មដ្ឋានទានេ សេយ្យោតិ ទស្សនត្ថំ អារទ្ធំ។ មហាហត្ថិបទំ និហរន្តោ វិយាតិ កម្មដ្ឋានបថវិំ មហាហត្ថិបទំ កត្វា ទស្សេន្តោ វិយ។ សប្បាយាសប្បាយំ បរិច្ឆិន្ទិត្វាតិ យស្ស កម្មដ្ឋានំ អាចិក្ខតិ, តស្ស ឧបការានុបការំ យុត្តិយោគេន បរិច្ឆិន្ទិត្វា។

ឥទានិ កម្មដ្ឋានទាយកស្ស សន្តិកំ គច្ឆន្តេន ធោតមក្ខិតេហិ បាទេហិ ឧបាហនា អារុហិត្វា ឆត្តំ គហេត្វា តេលនាឡិមធុផាណិតាទីនិ គាហាបេត្វា អន្តេវាសិកបរិវុតេន ន គន្តព្ពំ, គមិកវត្តំ បន បូរេត្វា អត្តនោ បត្តចីវរំ សយមេវ គហេត្វា អន្តរាមគ្គេ យំ យំ វិហារំ បវិសតិ, សព្ពត្ថ បវិដ្ឋកាលេ អាគន្តុកវត្តំ, និក្ខមនកាលេ គមិកវត្តន្តិ យថារហំ តំ តំ វត្តំ បូរេន្តេន សល្លហុកបរិក្ខារេន បរមសល្លេខវុត្តិនា ហុត្វា គន្តព្ពន្តិ ឥមមត្ថំ សង្ខិបិត្វា ទស្សេន្តោ “សល្លហុកវុត្តិនា វិនយាចារសម្បន្នេនា”តិ អាហ។ ឯវំ បន គន្ត្វា តំ វិហារំ បវិសន្តេន អន្តរាមគ្គេយេវ ទន្តកដ្ឋំ កប្បិយំ ការាបេត្វា គហេត្វា បវិសិតព្ពំ, ន ច មុហុត្តំ វិស្សមិត្វា បាទធោវនមក្ខនាទីនិ កត្វា អាចរិយស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមីតិ អញ្ញំ បរិវេណំ បវិសិតព្ពំ។ កស្មា? សចេ ហិស្ស តត្រ អាចរិយស្ស វិសភាគា ភិក្ខូ ភវេយ្យុំ, តេ អាគមនការណំ បុច្ឆិត្វា អាចរិយស្ស អវណ្ណំ បកាសេត្វា “នដ្ឋោសិ, សចេ តស្ស សន្តិកំ អាគតោ”តិ វិប្បដិសារំ ឧប្បាទេយ្យុំ, យេន តតោវ បដិនិវត្តេយ្យ, តស្មា អាចរិយស្ស វសនដ្ឋានំ បុច្ឆិត្វា ឧជុកំ តត្ថេវ គន្តព្ពំ។

វុត្តប្បការមាចរិយន្តិ –

“បិយោ គរុ ភាវនីយោ, វត្តា ច វចនក្ខមោ;

គម្ភីរញ្ច កថំ កត្តា, នោ ចដ្ឋានេ និយោជកោ”តិ។ (អ. និ. ៧.៣៧; នេត្តិ. ១១៣) –

ឯវមាទិនា វុត្តប្បការំ សទ្ធាទិគុណសមន្នាគតំ ឯកន្តហិតេសិំ វុឌ្ឍិបក្ខេ ឋិតំ កល្យាណមិត្តំ អាចរិយំ។ វត្តបដិបត្តិយា អារាធិតចិត្តស្សាតិ ឯត្ថ សចេ អាចរិយោ ទហរតរោ ហោតិ, បត្តចីវរបដិគ្គហណាទីនិ ន សាទិតព្ពានិ។ សចេ វុឌ្ឍតរោ, គន្ត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា ឋាតព្ពំ។ “និក្ខិបាវុសោ, បត្តចីវរ”ន្តិ វុត្តេន និក្ខិបិតព្ពំ។ “បានីយំ បិវា”តិ វុត្តេន សចេ ឥច្ឆតិ, បិវិតព្ពំ។ “បាទេ ធោវា”តិ វុត្តេន ន តាវ ធោវិតព្ពា។ សចេ ហិ អាចរិយេន អាភតឧទកំ ភវេយ្យ, ន សារុប្បំ សិយា។ “ធោវាវុសោ, ន មយា អាភតំ, អញ្ញេហិ អាភត”ន្តិ វុត្តេន បន យត្ថ អាចរិយោ ន បស្សតិ, ឯវរូបេ បដិច្ឆន្នេ វា ឱកាសេ អព្ភោកាសវិហារស្សាបិ វា ឯកមន្តេ និសីទិត្វា បាទា ធោវិតព្ពា។ សចេ អាចរិយោ តេលនាឡិំ អាហរតិ, ឧដ្ឋហិត្វា ឧភោហិ ហត្ថេហិ សក្កច្ចំ គហេតព្ពំ។ សចេ ហិ ន គណ្ហេយ្យ, “អយំ ភិក្ខុ ឥតោ ឯវ បដ្ឋាយ សម្ភោគំ កោបេតី”តិ អាចរិយស្ស អញ្ញថត្តំ ភវេយ្យ។ គហេត្វា បន ន អាទិតោវ បាទា មក្ខេតព្ពា។ សចេ ហិ តំ អាចរិយស្ស គត្តព្ភញ្ជនតេលំ ភវេយ្យ, ន សារុប្បំ សិយា, តស្មា បឋមំ សីសំ មក្ខេត្វា ខន្ធាទីនិ មក្ខេតព្ពានិ។ “សព្ពបារិហារិយតេលមិទំ, អាវុសោ, បាទេបិ មក្ខេហី”តិ វុត្តេន បន ថោកំ សីសេ កត្វា បាទេ មក្ខេត្វា “ឥមំ តេលនាឡិំ ឋបេមិ, ភន្តេ”តិ វត្វា អាចរិយេ គណ្ហន្តេ ទាតព្ពា។

គតទិវសតោ បដ្ឋាយ “កម្មដ្ឋានំ មេ, ភន្តេ, កថេថា”តិ ន វត្តព្ពំ។ ទុតិយទិវសតោ បន បដ្ឋាយ សចេ អាចរិយស្ស បកតិឧបដ្ឋាកោ អត្ថិ, តំ យាចិត្វា វត្តំ កាតព្ពំ។ សចេ យាចិតោបិ ន ទេតិ, ឱកាសេ លទ្ធេយេវ កាតព្ពំ។ ករោន្តេន ច ខុទ្ទកមជ្ឈិមមហន្តានិ តីណិ ទន្តកដ្ឋានិ ឧបនាមេតព្ពានិ។ សីតំ ឧណ្ហន្តិ ទុវិធំ មុខធោវនឧទកញ្ច នហានោទកញ្ច បដិយាទេតព្ពំ។ តតោ យំ អាចរិយោ តីណិ ទិវសានិ បរិភុញ្ជតិ, តាទិសមេវ និច្ចំ ឧបនាមេតព្ពំ។ និយមំ អកត្វា យំ វា តំ វា បរិភុញ្ជន្តស្ស យថាលទ្ធំ ឧបនាមេតព្ពំ។ កិំ ពហុនា វុត្តេន, យំ តំ ភគវតា “អន្តេវាសិកេន, ភិក្ខវេ, អាចរិយម្ហិ សម្មា វត្តិតព្ពំ។ តត្រាយំ សម្មាវត្តនា – កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយ ឧបាហនា ឱមុញ្ចិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ទន្តកដ្ឋំ ទាតព្ពំ, មុខោទកំ ទាតព្ពំ, អាសនំ បញ្ញាបេតព្ពំ។ សចេ យាគុ ហោតិ, ភាជនំ ធោវិត្វា យាគុ ឧបនាមេតព្ពា”តិអាទិកំ (មហាវ. ៦៦) ខន្ធកេ វត្តំ បញ្ញត្តំ, តំ សព្ពម្បិ កាតព្ពំ។ ឥតិ ឥមិនា យថាវុត្តេន នយេន បដិបជ្ជន្តោ វត្តបដិបត្តិយា ចិត្តំ អារាធេតីតិ ទដ្ឋព្ពំ។

បញ្ញាវន្តិកន្តិ បញ្ញាបន្នំ, បញ្ញាការន្តិ អវេត្វា។ កម្មដ្ឋានស្ស ឧគ្គហណន្តិ កម្មដ្ឋានគន្ថស្ស ឧគ្គហណំ, តទត្ថបរិបុច្ឆា កម្មដ្ឋានស្ស បរិបុច្ឆា។ អថ វា គន្ថតោ អត្ថតោ ច កម្មដ្ឋានស្ស ឧគ្គហណំ ឧគ្គហោ, តត្ថ សំសយបរិបុច្ឆនា បរិបុច្ឆា។ កម្មដ្ឋានស្ស ឧបដ្ឋានន្តិ និមិត្តុបដ្ឋានំ, ឯវំ ភាវនមនុយុញ្ជន្តស្ស "ឯវមិទំ និមិត្តំ ឧបដ្ឋាតី"តិ ឧបធារណំ, តថា កម្មដ្ឋានប្បនា "ឯវំ ឈានមប្បេតី"តិ។ កម្មដ្ឋានស្ស លក្ខណន្តិ គណនានុពន្ធនាផុសនានំ វសេន ភាវនំ ឧស្សុក្កាបេត្វា ឋបនាយ សម្បត្តិ, តតោ បរម្បិ ច សល្លក្ខណាទិវសេន បវត្តប្បត្តីតិ កម្មដ្ឋានសភាវស្ស សល្លក្ខណំ។ តេនាហ – "កម្មដ្ឋានសភាវូបធារណន្តិ វុត្តំ ហោតី"តិ។

អត្តនាបិ ន កិលមតិ ចូឡសិវោ កម្មដ្ឋានស្ស ឧគ្គហិតត្តា, តតោ ឯវ អាចរិយម្បិ ន វិហេឋេតិ ឥមាទិការេហិបិ ភាវនាយ យត្តកំ បិវតោ។ តស្មាតិ តំនិមិត្តំ អត្តនោអកិលមនអាចរិយាវិហេឋនហេតុ ទោសន្តិ ទោសំ ទោសំ។ តត្ថាតិ យត្ថ អាចរិយោ វសតិ, តត្ថ។ សប្បាយំ ហោតីតិ អាវាសសប្បាយាទិលាភេន យតនិការភាវតោ ភាវនានុកូលតា ហោតិ។ យោជនបរមន្តិ ឧក្កមិតា គាវុតអឌ្ឍយោជនានិបិ សង្គណ្ហាតិ។ យស្មា បន មន្ទបញ្ញោ គាវុតេ អឌ្ឍយោជនេ យោជនមត្តេ ច វសន្តោ កម្មដ្ឋានស្ស កិញ្ចិដ្ឋានេ ជាតេ សន្ទេហេ ច សតិសម្មោសេ ច ជាតេ កាលស្សេវ វិហារេ វត្តំ កត្វា អន្តរាមគ្គេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ភត្តកិច្ចបរិយោសានេយេវ អាចរិយស្ស វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា តំ ទិវសំ អាចរិយស្ស សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ សោធេត្វា ទុតិយទិវសេ អាចរិយំ វន្ទិត្វា និក្ខមិត្វា អន្តរាមគ្គេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អកិលមន្តោយេវ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ អាគន្តុំ សក្កុណិស្សតិ, តស្មា វុត្តំ "មន្ទបញ្ញោ យោជនបរមំ គន្ត្វា"តិ។ សចេ តិក្ខបញ្ញោ យោជនបរមេ ផាសុកដ្ឋានំ ន លភតិ, តេន កម្មដ្ឋានេ សព្ពំ គណ្ឋិដ្ឋានំ ឆិន្ទិត្វា វិសុទ្ធំ អាវជ្ជនបដិពទ្ធំ កម្មដ្ឋានំ កត្វា យោជនបរមតោ ទូរម្បិ គន្តុំ វដ្ដតីតិ អាហ "តិក្ខបញ្ញោ ទូរម្បិ គន្ត្វា"តិ។

អដ្ឋារសទោសសមន្នាគតវិវជ្ជិតន្តិ មហត្តំ, នវត្តំ, ជិណ្ណត្តំ, បន្ថនិស្សិតត្តំ, សោណ្ឌី, បណ្ណំ, បុប្ផំ, ផលំ, បត្ថនីយតា, នគរសន្និស្សិតតា, ទារុសន្និស្សិតតា, ខេត្តសន្និស្សិតតា, វិសភាគានំ បុគ្គលានំ អត្ថិតា, បដ្ដនសន្និស្សិតតា, បច្ចន្តសន្និស្សិតតា, រជ្ជសីមសន្និស្សិតតា, អសប្បាយតា, កល្យាណមិត្តានំ អលាភោតិ ឥមេហិ អដ្ឋារសហិ ទោសេហិ វិវជ្ជិតំ។ ឥមេសញ្ហិ អដ្ឋារសន្នំ ទោសានំ អញ្ញតរេន សមន្នាគតំ សេនាសនំ កម្មដ្ឋានស្ស អននុរូបំ។

កស្មា? មហាវិហារេ (វិសុទ្ធិ ១.៩១) តាវ ពហូ នានាឆន្ទា សន្និបតន្តិ, តេ អញ្ញមញ្ញំ បដិវិរុទ្ធតាយ វត្តំ ន ករោន្តិ, ពោធិយង្គណាទីនិ អសម្មដ្ឋានេវ ហោន្តិ, អនុបដ្ឋាបិតំ បានីយំ បរិភោជនីយំ។ តត្រាយំ "គោចរគាមេ បិណ្ឌាយ ចរិស្សាមី"តិ បត្តចីវរមាទាយ និក្ខន្តោបិ សចេ បស្សតិ វត្តំ អកតំ, បានីយឃដំ វា រិត្តំ, អថានេន វត្តំ កាតព្ពំ ហោតិ, បានីយំ ឧបដ្ឋាបេតព្ពំ, អករោន្តោ វត្តភេទេ ទុក្កដំ អាបជ្ជតិ។ ករោន្តស្ស កាលោ អតិក្កមតិ, អតិទិវា បវិដ្ឋោ និដ្ឋិតាយ ភិក្ខាយ កិញ្ចិ ន លភតិ។ បដិសល្លានគតោបិ សាមណេរទហរភិក្ខូនំ ឧច្ចាសទ្ទេន សង្ឃកម្មេហិ ច វិក្ខិបតិ។ យត្ថ បន សព្ពំ វត្តំ កតមេវ ហោតិ, អវសេសាបិ ច សង្ឃដ្ដនា នត្ថិ, ឯវរូបេ មហាវិហារេបិ វិហាតព្ពំ។

នវវិហារេ ពហុ នវកម្មំ ហោតិ, អករោន្តំ ឧជ្ឈាយន្តិ។ យត្ថ បន ភិក្ខូ ឯវំ វទន្តិ "អាយស្មា យថាសុខំ សមណធម្មំ ករោតុ, មយំ នវកម្មំ ករិស្សាមា"តិ, ឯវរូបេ វិហាតព្ពំ។

ជិណ្ណវិហារេ បន ពហុ បដិជគ្គិតព្ពំ ហោតិ, អន្តមសោ អត្តនោ សេនាសនមត្តម្បិ អប្បដិជគ្គន្តំ ឧជ្ឈាយន្តិ, បដិជគ្គន្តស្ស កម្មដ្ឋានំ បរិហាយតិ។

បន្ថនិស្សិតេ មហាបថវិហារេ រត្តិន្ទិវំ អាគន្តុកា សន្និបតន្តិ។ វិកាលេ អាគតានំ អត្តនោ សេនាសនំ ទត្វា រុក្ខមូលេ វា បាសាណបិដ្ឋេ វា វសិតព្ពំ ហោតិ, បុនទិវសេបិ ឯវមេវាតិ កម្មដ្ឋានស្ស ឱកាសោ ន ហោតិ។ យត្ថ បន ឯវរូបោ អាគន្តុកសម្ពាធោ ន ហោតិ, តត្ថ វិហាតព្ពំ។

សោណ្ឌី នាម បាសាណបោក្ខរណី ហោតិ។ តត្ថ បានីយត្ថំ មហាជនោ សមោសរតិ, នគរវាសីនំ រាជកុលូបកត្ថេរានំ អន្តេវាសិកា រជនកម្មត្ថាយ អាគច្ឆន្តិ, តេសំ ភាជនទារុទោណិកាទីនិ បុច្ឆន្តានំ "អសុកេ ច អសុកេ ច ឋានេ"តិ ទស្សេតព្ពានិ ហោន្តិ។ ឯវំ សព្ពកាលម្បិ និច្ចព្យាវដោ ហោតិ។

យត្ថ នានាវិធំ សាកបណ្ណំ ហោតិ, តត្ថស្ស កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា ទិវាវិហារំ និសិន្នស្សាបិ សន្តិកេ សាកហារិកា គាយមានា បណ្ណំ ឧច្ចិនន្តិយោ វិសភាគសទ្ទសង្ឃដ្ដនេន កម្មដ្ឋានន្តរាយំ ករោន្តិ។

យត្ថ បន នានាវិធា មាលាគច្ឆា សុបុប្ផិតា ហោន្តិ, តត្រាបិ តាទិសោយេវ ឧបទ្ទវោ។

យត្ថ នានាវិធំ អម្ពជម្ពុបនសាទិផលំ ហោតិ, តត្ថ ផលត្ថិកា អាគន្ត្វា យាចន្តិ, អទេន្តស្ស កុជ្ឈន្តិ, ពលក្ការេន វា គណ្ហន្តិ, សាយន្ហសមយេ វិហារមជ្ឈេ ចង្កមន្តេន តេ ទិស្វា "កិំ ឧបាសកា ឯវំ ករោថា"តិ វុត្តា យថារុចិ អក្កោសន្តិ, អវាសាយបិស្ស បរក្កមន្តិ។

បត្ថនីយេ បន លោកសម្មតេ ទក្ខិណគិរិហត្ថិកុច្ឆិចេតិយគិរិចិត្តលបព្ពតសទិសេ វិហារេ វិហរន្តំ "អយំ អរហា"តិ សម្ភាវេត្វា វន្ទិតុកាមា មនុស្សា សមន្តា ឱសរន្តិ, តេនស្ស ន ផាសុ ហោតិ។ យស្ស បន តំ សប្បាយំ ហោតិ, តេន ទិវា អញ្ញត្ថ គន្ត្វា រត្តិំ វសិតព្ពំ។

នគរសន្និស្សិតេ វិសភាគារម្មណានិ អាបាថមាគច្ឆន្តិ, កុម្ភទាសិយោបិ ឃដេហិ និឃំសន្តិយោ គច្ឆន្តិ, ឱក្កមិត្វា មគ្គំ ន ទេន្តិ, ឥស្សរមនុស្សាបិ វិហារមជ្ឈេ សាណិំ បរិក្ខិបិត្វា និសីទន្តិ។

ទារុសន្និស្សិតេ បន យត្ថ កដ្ឋានិ ច ទព្ពុបករណរុក្ខា ច សន្តិ, តត្ថ កដ្ឋហារិកា បុព្វេ វុត្តសាកបុប្ផហារិកា វិយ អផាសុំ ករោន្តិ. វិហារេ រុក្ខា សន្តិ, តេ “ឆិន្ទិត្វា ឃរានិ ករិស្សាមា”តិ មនុស្សា អាគន្ត្វា ឆិន្ទន្តិ. សចេ សាយន្ហសមយេ បធានឃរា និក្ខមិត្វា វិហារមជ្ឈេ ចង្កមន្តោ តេ ទិស្វា “កិំ ឧបាសកា ឯវំ ករោថា”តិ វទតិ, យថារុចិ អក្កោសន្តិ, អវាសាយបិស្ស បរក្កមន្តិ.

យោ បន ខេត្តសន្និស្សិតោ ហោតិ សមន្តា ខេត្តេហិ បរិវារិតោ, តត្ថ មនុស្សា វិហារមជ្ឈេយេវ ខលំ កត្វា ធញ្ញំ មទ្ទន្តិ, បមុខេសុ សយន្តិ, អញ្ញម្បិ ពហុំ អផាសុំ ករោន្តិ. យត្ថាបិ មហាសង្ឃភោគោ ហោតិ, អារាមិកកុលានិ គាវោ រុន្ធន្តិ, ឧទកវារំ បដិសេធេន្តិ, មនុស្សា វីហិសីសំ គហេត្វា “បស្សថ តុម្ហាកំ អារាមិកកុលានំ កម្ម”ន្តិ សង្ឃស្ស ទស្សេន្តិ. តេន តេន ការណេន រាជរាជមហាមត្តានំ ឃរទ្វារំ គន្តព្វំ ហោតិ, អយម្បិ ខេត្តសន្និស្សិតេនេវ សង្គហិតោ.

យត្ថ អញ្ញមញ្ញំ វិសភាគា វេរី ភិក្ខូ វិហរន្តិ, យេ កលហំ ករោន្តា “មា, ភន្តេ, ឯវំ ករោថា”តិ វារិយមានា “ឯតស្ស បំសុកូលិកស្ស អាគតកាលតោ បដ្ឋាយ នដ្ឋម្ហា”តិ វត្តារោ ភវន្តិ.

យោបិ ឧទកបដ្ដនំ វា ថលបដ្ដនំ វា សន្និស្សិតោ ហោតិ, តត្ថ អភិណ្ហំ នាវាហិ ច សត្ថេហិ ច អាគតមនុស្សា “ឱកាសំ ទេថ, បានីយំ ទេថ, លោណំ ទេថា”តិ ឃដ្ដេន្តា អផាសុំ ករោន្តិ.

បច្ចន្តសន្និស្សិតេ បន មនុស្សា ពុទ្ធាទីសុ អប្បសន្នា ហោន្តិ.

រជ្ជសីមសន្និស្សិតេ រាជភយំ ហោតិ. តញ្ហិ បទេសំ ឯកោ រាជា “ន មយ្ហំ វសេ វត្តតី”តិ បហរតិ, ឥតរោបិ “ន មយ្ហំ វសេ វត្តតី”តិ. តត្រាយំ ភិក្ខុ កទាចិ ឥមស្ស រញ្ញោ វិជិតេ វិចរតិ, កទាចិ ឥមស្ស, អថ នំ “ចរបុរិសោ អយ”ន្តិ មញ្ញមានា អនយព្យសនំ បាបេន្តិ.

អសប្បាយតាតិ វិសភាគរូបាទិអារម្មណសមោសរណេន វា អមនុស្សបរិគ្គហិតតាយ វា អសប្បាយតា. តត្រិទំ វត្ថុ – ឯកោ កិរ ថេរោ អរញ្ញេ វសតិ. អថស្ស ឯកា យក្ខិនី បណ្ណសាលទ្វារេ ឋត្វា គាយិ. សោ និក្ខមិត្វា ទ្វារេ អដ្ឋាសិ, សា គន្ត្វា ចង្កមនសីសេ គាយិ. ថេរោ ចង្កមនសីសំ អគមាសិ, សា សតបោរិសេ បបាតេ ឋត្វា គាយិ. ថេរោ បដិនិវត្តិ, អថ នំ សា វេគេន គន្ត្វា គហេត្វា “មយា, ភន្តេ, ន ឯកោ, ន ទ្វេ តុម្ហាទិសា ខាទិតា”តិ អាហ.

យត្ថ ន សក្កា ហោតិ អាចរិយំ វា អាចរិយសមំ វា ឧបជ្ឈាយំ វា ឧបជ្ឈាយសមំ វា កល្យាណមិត្តំ លទ្ធុំ, តត្ថ សោ កល្យាណមិត្តានំ អលាភោ មហាទោសោយេវ. តស្មា ឥមេសំ អដ្ឋារសន្នំ ទោសានំ អញ្ញតរេន សមន្នាគតំ សេនាសនំ អននុរូបន្តិ វេទិតព្វំ. វុត្តម្បិ ចេតំ អដ្ឋកថាសុ –

“មហាវាសំ នវាវាសំ, ជរាវាសញ្ច បន្ថនិំ;

សោណ្ឌិំ បណ្ណញ្ច បុប្ផញ្ច, ផលំ បត្ថិតមេវ ច.

“នគរំ ទារុនា ខេត្តំ, វិសភាគេន បដ្ដនំ;

បច្ចន្តសីមាសប្បាយំ, យត្ថ មិត្តោ ន លព្ភតិ.

“អដ្ឋារសេតានិ ឋានានិ, ឥតិ វិញ្ញាយ បណ្ឌិតោ;

អារកា បរិវជ្ជេយ្យ, មគ្គំ សប្បដិភយំ យថា”តិ. (វិសុទ្ធិ. ១.៥១);

បញ្ចសេនាសនង្គសមន្នាគតន្តិ គាមតោ នាតិទូរនាច្ចាសន្នតាទីហិ បញ្ចហិ សេនាសនង្គេហិ សមន្នាគតំ. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ នាតិទូរំ ហោតិ នាច្ចាសន្នំ គមនាគមនសម្បន្នំ, ទិវា អប្បាកិណ្ណំ រត្តិំ អប្បសទ្ទំ អប្បនិគ្ឃោសំ, អប្បឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សំ, តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ វិហរន្តស្ស អប្បកសិរេន ឧប្បជ្ជន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា, តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ ថេរា ភិក្ខូ វិហរន្តិ ពហុស្សុតា អាគតាគមា ធម្មធរា វិនយធរា មាតិកាធរា, តេ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមិត្វា បរិបុច្ឆតិ បរិបញ្ហតិ ‘ឥទំ, ភន្តេ, កថំ, ឥមស្ស កោ អត្ថោ’តិ. តស្ស តេ អាយស្មន្តោ អវិវដញ្ចេវ វិវរន្តិ, អនុត្តានីកតញ្ច ឧត្តានីករោន្តិ, អនេកវិហិតេសុ ច កង្ខាឋានិយេសុ ធម្មេសុ កង្ខំ បដិវិនោទេន្តិ. ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ ហោតី”តិ (អ. និ. ១០.១១).

ឯត្ថ ច នាតិទូរំ នាច្ចាសន្នំ គមនាគមនសម្បន្នន្តិ ឯកំ អង្គំ, ទិវា អប្បាកិណ្ណំ រត្តិំ អប្បសទ្ទំ អប្បនិគ្ឃោសន្តិ ឯកំ, អប្បឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សន្តិ ឯកំ, តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ វិហរន្តស្ស...បេ... បរិក្ខារាតិ ឯកំ, តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ ថេរា...បេ... កង្ខំ បដិវិនោទេន្តីតិ ឯកំ. ឯវំ បញ្ចង្គានិ វេទិតព្វានិ.

ឧបដ្ឋិតានុគ្គហបរិច្ឆេទតាតិ ឯត្ថ បន អនុគ្គហបរិច្ឆេទ ឧបដ្ឋិតេន្ត ជីវាតិ គោចរទោសាភាតិ វិត្តិទព្ពានិ, មិច្ឆាមិចិទេសុ អប្បញ្ញអនុជាតបរិកម្មភាតាគិតា ននុមិរិយំ ចា ធាតុទស្សនាទីសុ ភត្តកិច្ចំ ចា កាតព្ពំ, កិលិដ្ឋានិ ចា រជិតព្ពានិ។ សចេ បត្តោ មលំ ហោតិ, បត្តោ បចិតព្ពោ, មញ្ជុបីឋាទីនិ សោធេតព្ពានិ។ កត្តរយដ្ឋិំ បដិបាទេតព្ពាតិ គោចរតិមិត្តំ បរិស្សយំ បិនោទេតព្ពោ។ អាហារេ ហិ អាសយំ បរិដ្ឋបេត្វា តស្ស អាកិច្ចកតាយ មោមុហេម្បេន សិយា សរីរស្ស គោចរំ បរិស្សយោ, តំ ទុបសមេត្វា។ តស្សិទ្ធិអនុបសន្ត សរីរទោសេន ចិត្តំ ឯកគ្គំ ន លភេយ្យាតិ។ ឧគ្គហេតព្ពតោ ឧគ្គហោ, សន្តាបិ កម្មដ្ឋានវិធិ, ន បុន្ត ចុទិត្វាគ្គហេតព្ពំ។ អាចរិយតោ ឧគ្គហោ អាចរិយុគ្គហោ, តតោ។ ឯកបទវិតិ ឯកតោកដ្ឋាសយំ។

អនុពន្ធនាតិ អស្សាសបស្សាសានំ អនុគមនវសេន សតិយា និរន្តរំ អនុបវត្តនា។ ផុសនាតិ អស្សាសបស្សាសេ គណេន្តស្ស គណនំ បដិសំហរិត្វា តេ សតិយា អនុពន្ធន្តស្ស យថា អប្បនា ហោតិ, តថា ចិត្តំ ឋបេន្តស្ស ច នាសិកគ្គាទិដ្ឋានស្ស តេសំ ផុសនា។ យស្មា បន គណនាវសេន ចេវ ផុសនាវសេន ច វិសុំ មនសិការោ នត្ថិ, ផុដ្ឋផុដ្ឋដ្ឋានេយេវ គណនា កាតព្ពាតិ ទស្សេតុំ ឋានេ ផុសនាគហណន្តិ វិបត្តោ “ផុសនាតិ ផុដ្ឋដ្ឋាន”ន្តិ អាហ។ ឋបនាតិ សមាធានំ។ តញ្ហិ សម្មទេវ អារម្មណេ ចិត្តស្ស អាធានំ ឋបនំ ហោតិ។ តថា ហិ សមាធិ “ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតី”តិ និទ្ទិដ្ឋោ។ សមាធិប្បធានា បន អប្បនាតិ អាហ “ឋបនាតិ អប្បនា”តិ។ អនិច្ចតាទីនំ វិលក្ខណតោ សល្លក្ខណា វិបស្សនា។ បវត្តតោ និមិត្តតោ ច វិវដ្ដនតោ វិវដ្ដនា មគ្គោ។ សកលសំកិលេសបដិប្បស្សទ្ធិការណតោ សុទ្ធតោ សុទ្ធីតិ បារិសុទ្ធិ ផលំ។ តេសន្តិ វិវដ្ដនាបារិសុទ្ធីនំ។ បដិបស្សនាតិ បតិ បតិ ទស្សនំ បច្ចវេក្ខណំ។ តេនាហ “បច្ចវេក្ខណា”តិ។

ខណ្ឌន្តិ ឯកំ តីណិ បញ្ចាតិ ឯវំ គណនាយ ខណ្ឌំ។ ទស្សេតិ គណនាវិធិំ សន្ធាយាហ, គណនានិស្សិតោ ច កម្មដ្ឋាននិស្សិតោ។ និរោធប្បត្តំ ន ហោតិ ឯតំ វិសេសំ គណនាយ មនសិការោត្តស្ស វសេន វុត្តំ។ សោ ហិ តថា លទ្ធំ អវិច្ឆិន្នបវត្តំ និស្សាយ ឯវំ មញ្ញេយ្យ។ អស្សាសបស្សាសេសុ យោ ឧបដ្ឋាតិ, តំ គហេត្វាតិ ឯតំ អស្សាសបស្សាសេសុ យស្ស ឯកោវ បឋមំ ឧបដ្ឋាតិ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ។ យស្ស បន ឧភោបិ ឧបដ្ឋហន្តិ, តេន ឧភយម្បិ គហេត្វា គណេតព្ពំ។ យោ ឧបដ្ឋាតីតិ ឯតរិតា ច ទ្វីសុ នាសាបុដទោសេសុ យោ បាកដតរោ ឧបដ្ឋាតិ, សោ គហេតព្ពោតិ អយម្បិ អត្ថោ វិបិទោតិ ទដ្ឋព្ពំ។ បវត្តមានំ បវត្តមានន្តិ អារម្មណីភវនេន និរន្តរំ អស្សាសបស្សាសានំ ឧបលក្ខណំ ទស្សេតិ។ ឯវន្តិ វុត្តប្បការេន ឧបលក្ខេត្វាចាតិ អត្ថោ។ បដំ ឯកោកម្បិ ឧបដ្ឋិតេបិ ឧបលក្ខេត្វាច គណេន្តស្ស គមេន ឧភោបិ បាកដា ហោន្តីតិ អាហ – “អស្សាសបស្សាសា បាកដា ហោន្តី”តិ។ តេន “ឧបលក្ខេត្វាច គណេតព្ព”ន្តិ ឯត្ថស្ស “តស្សេវំ គណយតោ...បេ... បាកដា ហោន្តី”តិ ឯតំ ការណវចនំ ទដ្ឋព្ពំ។ តត្ថ បាកដា ហោន្តីតិ គណនាវសេន ពហិទ្ធា វិក្ខេបាភាវតោ វិភូតា ហោន្តិ។

នាឡិយា បរិច្ឆិន្នកំ យត្ថ និក្ខិបន្តិ, សោ នាឡិច្ឆព្ពុទោ។ និយាមេត្តិន្តិ អច្ចន្តសំយោគេ ឧបយោគវចនំ។ បុរិមនយេនាតិ ធញ្ញមាបកគណនាយ, គោបាលកគណនាយាតិ អត្ថោ។ ឯកោ ទ្វេ តីណិ ចត្តារិ បញ្ចាតិ គណនាវិធិំ ទស្សេតិ។ តស្មា អដ្ឋាតិអាទីសុបិ ឯកតោ បដ្ឋាយេវ បរិច្ឆិន្នំ អដ្ឋាទីនិ បរិបេតព្ពានិ។ “សីឃំ សីឃំ គណេតព្ពមេវា”តិ ចត្វា តត្ថ ការណំ និទស្សនញ្ច ទស្សេតិ “គណនាបដិពទ្ធេ ហី”តិអាទិនា។ តត្ថ អរិយតិ តេន នាមាតិ អរិត្តំ, បាជនទណ្ឌោ។ អរិត្តេន រូបត្ថម្ភំ អរិត្តុបត្ថម្ភំ, តស្ស វសេន។

និប្បរិយាយតោ និរន្តរប្បវត្តិ នាម ឋបនាយមេវាតិ អាហ “និរន្តរប្បវត្តំ វិយា”តិ។ អន្តោ បវិសន្តំ មនសិការេន្តោ អន្តោ ចិត្តំ បវេសេតិ នាម។ ពហិ ចិត្តនីហរណេបិ ឯសេវ នយោ។ វាតព្ភាហតន្តិ អព្ភន្តរគតវាតំ ពហុលំ មនសិការោន្តស្ស វាតេន តំ ឋានំ អព្ភាហតំ វិយ មេទេន បូរិតំ វិយ ច ហោតិ, តថា ឧបដ្ឋាតិ។ នីហរតោតិ ពហិទ្ធាការំ មុញ្ចិត្វា នីហរតោ។ តថា បន នីហរតោ វាតស្ស គតិសមន្នាហរណេន នានារម្មណេសុ ចិត្តំ វិធាវតីតិ អាហ “បុថុត្តារម្មណេ ចិត្តំ វិក្ខិបតី”តិ។

ឯកត្តិ ឯតំ អស្សាសបស្សាសជាតំ។ អនុគច្ឆតីតិ បវិដ្ឋបវិដ្ឋំ អស្សាសបស្សាសំ អារម្មណករណវសេន សតិយា អនុ អនុ បវត្តំ អនុគច្ឆតិ។ តេនេវាហ – “នាភិ វោ អាទិមជ្ឈបរិយោសានានុគមនវសេនា”តិ។ នាភិ អាទិ តត្ថ បឋមំ ឧប្បជ្ជនតោ។ បឋមុប្បត្តិវសេន ហិ ឯត្ថ អាទិចិន្តា, ន ឧប្បត្តិមត្តវសេន។ តថា ហិ តេ នាភិតោ បដ្ឋាយ យាវ នាសិកគ្គា សព្ពត្ថ ឧប្បជ្ជន្តិ, តត្ថ តត្ថេវ និរុជ្ឈន្តិ ឥមស្ស ធម្មតាយ។ យថាបច្ចយំ បន ទេសន្តរុប្បត្តិយំ គតិសមញ្ញា។ ហទយំ មជ្ឈន្តិ ហទយសមីបំ តស្ស ឧបរិភាគោ មជ្ឈំ នាសិកគ្គំ បរិយោសានន្តិ នាសិកគ្គំ តស្ស បរិយោសានំ អស្សាសបស្សាសានំ សមញ្ញាយ តទេកទេសិកតោ។ តថា ហេតេ ចិត្តសមុដ្ឋានា ទុត្វា, ន ច ពហិទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ សម្ភវោ អត្ថិ។ តេនាហ “អព្ភន្តរបវិសនវាតស្ស នាសិកគ្គំ អាទី”តិ។ បវិសនកិច្ចមនុបរិយាយោ បន តំ សមីបទេសេន ទុក្ខោតិ ទេទិតព្ពោ។ វិក្ខេបគតន្តិ វិក្ខេបំ រូបគតំ, វិក្ខិត្តំ អសមាហិតន្តិ អត្ថោ។ សារទ្ធាយាតិ សទរថការាយ។ ឥញ្ជនាយាតិ កាយិកចិត្តស្ស ចលនាយ។ ចិត្តវិបរិណាមេន ចិត្តនាតិ ហេតុបីឡាការណវចនំ, ឥញ្ជិតាលក្ខណោ ចា។ សារទ្ធាតិ សទរថា។ ឥញ្ជិតាតិ ឥញ្ជនកា ចលនកា, តថា ផន្ទិតា។

បង្គុឡោតិ បីឋសប្បី។ ទោលាតិ បេង្ខោលោ។ កីឡតន្តិ កីឡន្តានំ។ មាតាបុត្តានន្តិ អត្តនោ ភរិយាយ បុត្តស្ស ច។ ឧភោ កោដិយោតិ អាគច្ឆន្តស្ស បុរិមកោដិំ, គច្ឆន្តស្ស បច្ឆិមកោដិន្តិ ទ្វេបិ កោដិយោ។ មជ្ឈញ្ចាតិ ទោលាផលកស្ស ច មជ្ឈំ។ ឧបនិពន្ធនត្ថម្ភោ វិយាតិ ឧបនិពន្ធនត្ថម្ភោ, នាសិកគ្គំ មុខនិមិត្តំ វា, តស្ស មូលេ សមីបេ ឋត្វា។ កិំ ឋត្វា? សតិយា វសេន។ សតិំ តត្ថ ឧបដ្ឋិតំ ករោន្តោ យោគាវចរោ តត្ថ ឋិតោ នាម ហោតិ អវយវេន សមុទាយស្ស អបទិសិតព្វតោ។ និមិត្តេតិ នាសិកគ្គាទិនិមិត្តេ។ សតិយា និសីទិត្វាតិ សតិវសេន និសីទិត្វា។ “សតិំ តត្ថា”តិអាទិនា ឋានេន វិយ វត្តព្វំ។ តត្ថាតិ ឧបដ្ឋានេ។ តេតិ តករស្ស អន្តោ ពហិ ច គតា មគ្គស្សា តេសំ បក្ខហា ច ហត្ថគតា។ អាទិតោ បភុតីតិ ឧបមេយ្យត្ថទស្សនតោ បដ្ឋាយ។

កថាយំ និមិត្តន្តិ ឧបនិពន្ធនិមិត្តំ។ អនារម្មណមេកចិត្តស្សាតិ ឯកស្ស ចិត្តស្ស ន អារម្មណំ, អារម្មណំ ន ហោន្តីតិ អត្ថោ។ អជានតោ ច តយោ ធម្មេតិ និមិត្តំ អស្សាសោ បស្សាសោតិ ឥមេ និមិត្តាទយោ តយោ ធម្មេ អារម្មណករណវសេន អជានន្តស្ស។ ច-សទ្ទោ ព្យតិរេកេ។ ភាវនាតិ អានាបានស្សតិភាវនា។ នុបលព្ភតីតិ ន ឧបលព្ភតិ ន សិជ្ឈតីតិ អយំ ចោទកគាថាយ អត្ថោ។ ទុតិយា បន បរិហារគាថា សុវិញ្ញេយ្យាវ។

កថន្តិ តាសំ ចោទកបរិហារគាថានំ អត្ថំ វិវរិតុំ ករណប្បយោជនបុច្ឆា។ ឥមេ តយោ ធម្មាតិអាទីសុ បទយោជនាយ សទ្ធិំ អធិប្បាយវិភាវនា – ឥមេ និមិត្តាទយោ តយោ ធម្មា ឯកចិត្តស្ស កាមំ អារម្មណំ ន ហោន្តិ, អវិទិតាបិ អារម្មណភាវេន ន ជហិតា ន ច ឥមេ តយោ ធម្មា អវិទិតា ហោន្តិ, កថញ្ច ន ហោន្តិ អវិទិតា, យេនេវ អវិទិតា ចិត្តញ្ច វិក្ខេបំ ន គច្ឆតិ, បធានញ្ច បញ្ញាយតិ, និប្ផាទេតិ វីរិយញ្ច គច្ឆតិ បយោគញ្ច សាធេតិ, ភាវនានុយោគសង្ខាតំ បយោគញ្ច សាធេតិ, ឧបរូបរិ លោកិយលោកុត្តរវិសេសំ បាបុណាតីតិ។

ពុទ្ធាទីហិ វណ្ណិតំ កកចោបមាយ អាវេតុំ “សេយ្យថាបី”តិអាទិ វុត្តំ។ រុក្ខោតិ ឆិន្ទិតព្វតាយ តទត្ថោ រុក្ខោ ឆេទនកិរិយា ន បុរិសា វិនា, តថា ច វតិ កកចទន្តោតិ សុវិញ្ញេយ្យាតិ អាហ – “បុរិសោ កកចេនា”តិ។ កកចេនាតិ ខុទ្ទកេន ខរបត្តេន។ តេនាហ “បុរិសោ”តិ។ ផុដ្ឋកកចទន្តានន្តិ ផុដ្ឋផុដ្ឋកកចទន្តានំ វសេន។ តេន កកចទន្តេហិ ផុដ្ឋផុដ្ឋដ្ឋានវសេន បុរិសស្ស សតិយា ឧបដ្ឋានំ ទស្សេតិ។ តេនាហ – “ន អាគតេ វា គតេ វា កកចទន្តេ មនសិ ករោតី”តិ។

កកចស្ស អាគមនកាលេ បុរិសាភិមុខំ បវត្តា អាគតា, បេល្លនកាលេ តតោ វិគតា គតាតិ វុត្តា, ន ច អាគតា វា គតា វា កកចទន្តា អវិទិតា ហោន្តិ សព្ពត្ថ សតិយា ឧបដ្ឋិតត្តា។ ឆិន្ទិតព្ពដ្ឋានំ អប្បមត្តា គច្ឆន្តានំ អាគច្ឆន្តានញ្ច កកចទន្តានំ អភាវតោ។ បធានន្តិ រុក្ខស្ស ឆេទនវីរិយំ។ បយោគន្តិ តស្សេវ ឆេទនកិរិយំ។ ឧបមាយំ “វិសេសមធិគច្ឆតី”តិ បទំ បាឡិយំ នត្ថិ, យោជេត្វា បន វត្តព្វំ។ ទេវតេន វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ. ១.២១៦) ឧបមាយម្បិ “វិសេសមធិគច្ឆតី”តិ បទំ យោជេត្វាវ វុត្តំ។ តំ វិទព្ពាយ ចា “វិសេសន្តិ អនេកាការទាបិទំ, តេន ច សាធេតព្វំ បយោជនវិសេស”ន្តិ អត្ថោ វុត្តោ។

យថា រុក្ខោតិអាទិ ឧបមាសំសន្ទនំ។ ឧបនិពន្ធនតិ អារម្មណេ ចិត្តំ ឧបនយតីតិ សតិ ឧបនិពន្ធនា នាម, តស្សា អស្សាសបស្សាសានំ បវត្តិដ្ឋានស្ស និមិត្តន្តិ ឧបនិពន្ធនានិមិត្តំ, នាសិកគ្គំ មុខនិមិត្តំ វា។ ឯវមេវន្តិ យថា សោ បុរិសោ កកចេន រុក្ខំ ឆិន្ទន្តោ អាគតាគតេ កកចទន្តេ អមនសិករោន្តោបិ ផុដ្ឋផុដ្ឋដ្ឋានេ ឧបដ្ឋិតស្សតិតាយ វសេន អាគតាគតេ កកចទន្តេ ជានាតិ, បុព្ពុបដ្ឋានា អវិជាននាកាវា អត្ថសិទ្ធិ សាធេតិ, ឯវមេវំ។ នាសិកគ្គេ មុខនិមិត្តេ វា និសីទិត្វាតិ និក្ខិបិត្វា ឋបេត្វា, ឯវមេវាតិ នាសិកគ្គេ មុខនិមិត្តេ វា បវត្តានំ វសេន ឧបដ្ឋានំ។

ពុទ្ធំ បធានន្តិ យេន វីរិយារម្ភេន អារទ្ធវីរិយស្ស យោគិនោ កាយោបិ ចិត្តម្បិ កម្មនិយំ ភាវនាកម្មក្ខមំ ភាវនាកម្មយោគ្យំ ហោតិ, ឥទំ វីរិយំ បធានន្តិ ផលេន ហេតុំ ទស្សេតិ។ ឧបក្កិលេសា បហីយន្តីតិ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសភូតានិ នីវរណានិ វិក្ខម្ភនវសេន បហីយន្តិ។ វិតក្កា វូបសម្មន្តីតិ តតោ ឯវ កាមវិតក្កាទយោ មិច្ឆាវិតក្កា ឧបសមំ គច្ឆន្តិ, នីវរណប្បហានេន វា បឋមជ្ឈានាធិគមេ វស្សន្តោ វិតក្កា ទុតិយជ្ឈានាទីសុ ឧបសមំ គច្ឆន្តិ។ អយំ បយោគោតិ អយំ ឈានាធិគមស្ស ហេតុភូតោ ភាវនានុយោគោ បយោគោ។ សំយោជនា បហីយន្តីតិ ឯវមិ សំយោជនានិ ភាវនាបហាតព្វានិ មគ្គបដិបាដិយា សមុច្ឆេទវសេន បហីយន្តិ។ អនុសយា ព្យន្តី ហោន្តីតិ តថា មគ្គេបិ អនុសយា អនុប្បត្តិធម្មតាបាទនេន វិគតន្តា ហោន្តិ។ ឯត្ថ ច សំយោជនប្បហានំ តេន អនុសយសមុច្ឆេទោ ហោតិ, បហីនេសុ ច សំយោជនេសុ អនុសយានំ លេសោបិ ន តិដ្ឋតីតិ ច ទស្សេតុំ “សំយោជនា បហីយន្តិ, អនុសយា ព្យន្តី ហោន្តី”តិ វុត្តំ។ អយំ វិសេសោតិ ពុទ្ធំ បធានំ និស្សាយ អនុក្កមេន លទ្ធព្ពតោ អយំ សំយោជនប្បហានាទិកោ ពុទ្ធស្ស បធានស្ស វិសេសោតិ អត្ថោ។

យស្សាតិ យេន។ អានុបុព្ពន្តិ អនុក្កមេន។ បរិចិតាតិ បរិចិណ្ណា។ អយមេត្ថ សង្ខេបត្ថោ – អានាបានស្សតិ យថា ពុទ្ធេន ភគវតា ទេសិតា, តថា យេន ភិក្ខុនា ឧគ្គហកោសល្លាទិសម្បាទនេន អានុបុព្ពំ បរិចិតា សុភាវិតា, តតោ ឯវ បរិបុណ្ណា សោឡសវត្ថុ ចតុក្កំ បរិបុរិយា សព្ពសោ បុណ្ណា, សោ ភិក្ខុ ឥមំ អត្តនោ ខន្ធាទិលោកំ បញ្ញាការេន បភាសេតិ។ យថា កិំ? អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា អព្ភាទិឧបក្កិលេសវិមុត្តោ ចន្ទិមា តារកាគណំ វិយាតិ។ “អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា”តិ ហិ បទស្ស និទ្ទេសេ បដិសម្ភិទាមគ្គេ វុត្តត្តា ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទលោបោបិ កតោតិ វេទិតព្ពោ។

ពុទ្ធាតិ កកចូបមាយ។ អស្សាតិ យោគិនោ។ ពុទ្ធាតិ ចា ពុទ្ធស្ស ឋានេ។ អស្សាតិ ឧបមាភូតស្ស កកចស្ស។ អាគតាគតវសេន យថា តស្ស បុរិសស្ស អមនសិការោ, ឯវំ អស្សាសបស្សាសានំ អាគតាគតវសេន អមនសិការោ យត្ថសេវ អាគមនបយោជនំ។ ន ចិរេនេវាតិ ពុទ្ធំ គណនាទិការំ វត្វាយ វុត្តំ។ និមិត្តន្តិ បដិភាគនិមិត្តំ។ អចិរេនេវ ឧប្បជ្ជតីតិ បដិភាគនិមិត្តំ ឧប្បជ្ជតីតិ វទន្តិ, ឯកច្ចានំ វិវដ្ដតីតិ បន ចត្តារិ តិព្វរិយាយេន ចិត្តស្ស អប្បនាកាលេ។ សោ ហិ បរិញ្ញាយំ “អប្បនា ញាបនា”តិ តិក្ខិន្ទ្រិយ, តំវយ្យេយោគតោ វា យស្មា ឈានំ អប្បនាតិ អត្ថោ តិ ឧទ្ធសវក្ខន្ធ ច នយានិ បលាតំ, តស្មា តំ អប្បនាតិ វទន្តិ, យថាហ “អានាបានស្សតិសមាធិ អប្បនាឧបចារតា ពលតា ច វណ្ណិតា”តិ អាហ។ កស្សចិ បន គណនាវសេនេវ យថាភិភាវនាកាលតោ បភុតីតិ ១៧ “អនុក្កមតោ...បេ... បត្តំ ហោតី”តិ ១៧តោ បាឋេ គហេត្វា បរិហីនោ, បុរាណបោត្ថកេសុ បន កត្ថចិ សោ គហេត្វា លិខិតោ យោ តិដ្ឋតិ។

សារទ្ធកាយស្ស កស្សចិ បុគ្គលស្ស ខោភយតិ ចិត្តិការិបលម្ពនេន ចិត្តកម្មតីតិ សទ្ធំ ករោតិ។ ចលិ កណ្ហាតីតិ។ តត្ថ តត្ថ ចលិតំ ហោតិ។ កស្មា? យស្មា សារទ្ធកាយោ កទុកោ ហោតីតិ។ កាយចេតសិកទុក្ខបវេន សទ្ធិំ

សិន្ទ្បូមាតោ ឆូញអារិកអស្សាសបស្សាសតិទោសោ ញូតិទេកយុទេកត តស្ស សាឆត់ ចិយ ចុទេត្តា៑ ឆូញអារិកអស្សាសបស្សាសតិទោសទេសេតាតិ អត្ថយទេសេត តខត្ថស្ស សាឆត់៑ កាយខទេខ ទ្ធុបសត្តេតិ ចិត្តឌទ្ធបិតំ លហុបុក្ខុកបុព្ឈាការទេត ទេយា ទេសសតិសត្តតិទ្ធបិតយ្យិ លហុអាឌិការទេចា, ទេសា ខ្លួឆ កាយស្ស លហុការទោតិ អធិប្បទោ៑ ប្តាឃំ យទ្ធា ចិត្តស្ស លហុអាឌិការទេត ចិតា តត្ថិ, តប្ដា ចុត្តំ "កាទេយាបិ ចិត្តយ្យិ លហុកំ ទេហាតី"តិ៑

ឆូញអារិទេក អស្សាសបស្សាទេស តិទុទេគ្គតិអាឌិ ទេហដ្ឋា ចុត្តតយយិទ្ធិទេចតន្តាការប្បត្តស្ស កាយសន្លាទេស្ស ចិចយតចិធិ ខទេស្សតុំ អាតិតំ៑

ប្ដុបទ្ធុបទិចិក្ខាតិតិ កាចតាខាទេលត ប្ដ្ញិ ប្ដ្ញិ បិកជៃតិ ទេហាត្តិ៑ ឌេខទេតាតិ បកាតិយា ចុខតឌេខទេតា, បុទេន្ត អត្ថទេតា ចុខតចទេសត ប្ដុបឆាទិតដ្ឋាតទេតា៑

"កត្ថ តត្ថី"តិ ឆាតចទេសត "កាយ្យ តត្ថី"តិ បុក្កលចទេសត ច ចិបំសិយមាតយត្ថំ ឲកន្តុ្បកត្វា ចិការទេចុំ "អទេត្តាមាតុកុទ្ធិយ"ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្ថ "យថា ប្ដុទេក តិមុក្កស្ស តិទុទេគ្គាការតាយ អស្សាសបស្សាសា ត បចត្តត្តិ, ឲចំ អទេត្តាមាតុកុទ្ធិយំ៑ យថា មតាតំ សមុដ្ឋាបកចិត្តាភាចទេតា, ឲចំ អសញ្ញីក្ខតាតំ មុដ្ឋាបទេតាតំ អសញ្ញីសុ ចា ឌាតាតំ, តថា តិទោឆសមាបន្តាត"ត្តិ អាចទិយឆយូបិលទេត្វាទេត ចុត្តំ៑ យហាកម្ពិបទេ បត "មុដ្ឋាបទេតាតំ ចិត្តប្បចត្តិយា ខន្តាលភាចទេតា"តិ ការណំ ចុត្តំ៑ ចតុត្ថជ្ឈាតសមាបន្តាតំ ឆយូតាចទេសតេច តេតំ អតុប្បន្តេតំ, តថា ទ្ធុបិទ្ធុបកចសយដ្ឋិតំ៑ ពេចិ បត "អតុប្បត្តទេតា បុចុយកាចប្បត្តិយា ចតុត្ថជ្ឈាតសមាបត្តស្ស, ទ្ធុបកទេច ទ្ធុបិតំ កចដ្ឋស្ស ច បុចុយកាទេតា ទ្ធុបកចសយដ្ឋិតំ តត្ថី"តិ ការណំ ចតត្តិ៑ អត្ថិយេច ទេត អស្សាសបស្សាសា បិទិទេសសទេតាតិ អធិប្បាទេយា៑ យថាទុត្តបត្តដ្ឋាតចិតិមុត្តស្ស អស្សាសបស្សាសាតំ អតុប្បន្តេតដ្ឋាតស្ស អភាចទេតា៑ បកតិចុដ្ឋចទេសតាតិ បកតិយា ចុខតដ្ឋាតចទេសត៑ តិមិត្តំ ឆបេតត្តាត្តិ សតិយា តត្ថ សុចប្បចត្តតត្ថំ ចិទតទំ សញ្ញាកំ បចទេត្តតត្តំ៑ ចិទសញ្ញាបកដ្ឋាតា ហិ សតិ៑ ខ្លួយទេចាតិ ខ្លួយំ ឲច អតុប្បដ្ឋហត្តស្ស កាយសន្លាទេស្ស កញ្ញុពដ្ឋាបគោកាយេត ប្ដុបដ្ឋាបតចិធិទេច៑ អត្ថចសត្តិ ទេហតុំ៑ អទេត្វា ហិ ចលំ៑ ទេសា យស្ស ចទេសត បចត្តតិ, ទេសា អត្ថទេសោតិ៑ មុដ្ឋស្សតិស្សាតិ ចិតដ្ឋស្សតិស្ស៑ អសម្បជាតស្សាតិ សម្បជញ្ញចិទហិតស្ស, ការទេតត្តស្ស អគុត្តទេយត អតុប្បដ្ឋហត្ត អស្សាសបស្សាទេស ចិបំសិត្វា "ខ្លួយ ទេត"តិ ប្ដុបឆាទេចុំ សមុខេច ឌាតិតុព្ធា សយត្វាហិ សតិបញ្ញាហិ ចិទហិតស្សាតិ អធិប្បាទេយា៑ ខ្លួទេតា អញ្ញា កមុដ្ឋាតំ៑ កុទុកត្តិ ការិយំ៑ សា ចស្ស កុទុកតា កាចតាយ សុក្ខុក្ខការទេចតាតិ អាហ "កុទុកាចត"ត្តិ៑

ប្ដុបទ្ធុបទិ បត្តុចុយកាចាបត្តិទេតា "ពាលចតី សុចិសោ ឆូទា ច សតិ បញ្ញា ច ខ្លួន្ធិតន្ដា"តិ ចត្វា បុចុយស្ស តាយ អត្ថស្ស សាឆទេតតបិ បុចុទេយទេត កចិតដ្ឋាត្តិ ខទេស្សតុំ "យថា ហី"តិអាឌិ ចុត្តំ៑ ខ្លួឆាតិ អតុប្បដ្ឋហត្តាតំ អស្សាសបស្សាសាតំ បទិទេយសតុបាយំ ខទេស្សន្តោ "តាតិ ច បតា"តិអាឌិយាហ៑ តត្ថ អតុបឆត្តិ បឆាតុបឆំ៑ ចទិត្វាតិ ពោចទំ កទេហត្វា៑ តម្ពិទេយច ឆាទេតតិ ប្ដុបតិខាត្តគតិមិត្តសព្ទាទេតា ឆាទេត៑ ទេយាទេឌត្វាតិ យតសិកាទេត ទេយាទេឌត្វា៑ "សតិទប្ពិយា ខាន្ធិត្វា"តិ ចា ចុត្តេយទេចត្វមាហ "តម្ពិទេយច ឆាទេត ទេយាទេឌត្វា"តិ៑ ត ហិ ប្ដុបទេយញ្ញ ខាត្តតយាឌកតដ្ឋាតាតិ ចិសុំ លព្ភត្តិ៑ តិមិត្តត្តិ ប្ដុក្កហតិមិត្តំ បឌិភាកតិមិត្តំ ចា៑ ប្ដុកយយ្យិ ហិ ខ្លួឆ ឲកន្តុ្បចុត្តំ៑ តថា ហិ ត្វាលបិទុអាឌិ ប្ដុបមត្តយំ ប្ដុក្កហេ យុជ្ជតិ, ទេសសំ ប្ដុកយត្វ ឲកទេច្ចតិ ឲទេក អាចទិយា៑

តារកទ្ធុបំ ចិយាតិ តារកាយ បកាទ្ធុបំ ចិយ៑ យហិក្កញ្ញុតាឌិប្ដុបមា បឌិភាទេក ចដ្ឋត្តិ៑ កចំ បតេតំ ឲកំទេយច កមុដ្ឋាតំ អទេតកាការទេតា ប្ដុបដ្ឋាតីតិ អាហ "តញ្ហុ បទេត"ត្តិអាឌិ៑ សុត្តត្តិ ឲកំ សុត្តំ៑ បក្ខុលប្បចត្តិការទេត អចិទេន្តេន៑ យហាចិសយតញ្ហុ សត្តឃាហ "យតតី បន្តទេត្យុ តឌី ចិយា"តិ៑ តត្ថ ញូញ្ញាតសប្បត្តិយា សយតត្តកដ្ឋំ សុត្តំ សន្តាការយទេតាហទា សន្តាបិលិចុល្លា ចតឈាដី ចិយាតិ អាហ "ឲកាចតទាឌិ ចិយា"តិ៑ ទេតាហ កកចា "ចតប្បក្ខុន្ត យថ ចុប្បិតគ្គេ"តិ (ពុ· បិ· ៩·១១; សុ· តិ· ១១៩) តាតាតុបត្តិយំ តាតាទេបឈូលំ ចិចិធតយតិបុណំ ពាហុចិធកមុដ្ឋាតមុណំ សុត្តាត់ អត្ថិទេកហិ សក្កត្ថំ សមុបបន្នីតន្ដាត្តិ អាហ – "ឋិតត្ថាទេយា...ទេប... ទុក្ខុច្ចិយា"តិ៑ សញ្ញាតាតតាយាតិ តិមិត្តុបដ្ឋាតទេតា បុទេន្ត បចត្តសញ្ញាតំ តាតាចិធការទេតា៑ សញ្ញាឌត្តិ កាចតាសញ្ញាឌតិតំ កាចតាសញ្ញាយ សញ្ញាតតយត្តំ៑ ត ហិ អសកាចស្ស កុតាចិ សមុដ្ឋាតំ អត្ថិ៑ ទេតតាហ – "តាតទេតា ប្ដុបដ្ឋាតី"តិ, ប្ដុបដ្ឋាតាការមត្តត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ៑

ខ្លួយ តយោ ឆម្មាតិ អស្សាសោ បស្សាសោ តិមិត្តត្តិ ខ្លួយ តយោ ឆម្មា៑ តត្ថី"តិ កមុដ្ឋាតចទេសត យតសិកាតត្ថាការទេត តត្ថិ ត ប្ដុបលព្ភតិ៑ ត ប្ដុបចារត្តិ ប្ដុបចារយ្យិ ត បិបុណាតិ, បទេកច អប្បតត្តិ អធិប្បាទេយា៑ យស្ស បតាតិ ចិឌ្ឈាយតបត្តោ ចុត្តតយាតុសារទេតតេច ទេចឌិតទេន្តា៑

ខ្លួឆាតិ ចុត្តទេយ្យូច អត្ថស្ស សយត្វតត្ថំ កកទ្ធុបមាយំ អាកាតា "តិមិត្ត"ត្តិអាឌិកា កាថា បទ្ធាតីតា៑ តិមិត្តេតិ យថាចុត្តេ បឌិភាកតិមិត្តេ៑ ឲចំ ទេហាតីតិ កាចតយតុយុត្តស្ស ឲចំ ទេហាតិ, តប្ដា "បុគប្បុត់ ឲចំ យតសិ កទោតី"តិ ចត្តព្វត្តោ៑ ទេចារាតំ អាបទេខ្ញុយ្យាតិ "តិមិត្តំ តាយ ឌុក្ខុទំ ប្ដុប្បាទេតុំ, តយិធំ លទ្ធុំ, ហត្ថាឃំ ខាតិ យគា ចា តគា ចា ចិសេសំ តិន្តួទេត្វាសប្បាយី"តិ សទេន្តាចំ អាបទេខ្ញុយ្យ៑ ចិសិទេឃ្យុយ្យាតិ "ឲត្តុកំ កាលំ កាចតយតុយុត្តស្ស តិមិត្តយ្យិ ត ប្ដុប្បត្តំ, អកទេន្តា យទេន្តា ចិទេសសស្សា"តិ ចិសាឌំ អាបទេខ្ញុយ្យ៑ "ខ្លួយាយ បឌិបឌាយ ឌទាយទេណទេតា មុត្តិស្សាមីតិ បឌិបត្តស្ស តិមិត្ត"ត្តិ ចុទេត្ត កចំ សទេន្តាចាបត្តិ, កិទេឃ្យុទេសា យត្តាយ ប្ដុប្បាហទេយច កទេឃ្យុយ្យាតិ "តិមិត្តមិទំ...ទេប... ចត្តទេន្តា"តិ មុទេន្តុប្ដុកាណាកា អាហុ៑ ឲចត្តិ ចុត្តប្បការទេត បឌិភាកតិមិត្តេយេច កាចតាចិត្តស្ស ឆបទេតត៑ ខ្លួទេតា បកតិតិ ខ្លួទេតា បឌិភាកតិមិត្តប្បត្តិទេតា បដ្ឋាយ៑ បុទេន្ត ឃំ ចុត្តំ "អតុពាត្ថតាយ ចុខតាយ ឆបតាយ ច យតសិ កទោតី"តិ (បិទា· អដ្ឋ· ១·អាតាបាតស្សតិកថាឌីកាថា), តត្ថ អតុពាត្ថតំ ចុខតញ្ញុ ចិយ្យុទេន្តុត្វា ឆបតាចទេសតេច ការទេចតព្ពាត្តិ អាហ "ឆបតាចទេសត កាចតា ទេហាតី"តិ៑

ទេបិទាណាហិ ចុទេត្តាចាយទេត្វាតិ ខទេស្សទេន្តា "តិមិត្តេ"តិ កាចឃាហ៑ តត្ថ តិមិត្តេតិ បឌិភាកតិមិត្តេ៑ ឆបយំ ចិត្តត្តិ កាចតាចិត្តំ ឆបទេន្តា, ឆបតាចទេសត យតសិកទោទេន្តាតិ អទេត្វា៑ តាតាការត្តិ "ចត្តាទេទា ចណ្ណា"តិ ឲចំ ចុត្តំ តាតាការទេំ៑ អាការសាមញ្ញចទេសត ទេហតំ ឲកចចត់៑ ចិកាចយត្តិ ចិការទេចន្តា អត្ថទ្ធុឆាទេបន្តា៑ តិមិត្តុប្បត្តិទេតា បដ្ឋាយ ហិ ទេត អាការា អយតសិការទេតា អត្ថទ្ធុហិតា ចិយ ទេហាត្តិ៑ អស្សាសបស្សាទេសតិ អស្សាសបស្សាទេស ទេយា តាតាការាទេរា, តំ ចិកាចយំ, អស្សាសបស្សាសសមុទ្ធេត ចា តិមិត្តេ៑ សកំ ចិត្តំ តិតាន្តតីតិ តាយ ឲច ឆបតាយ អត្ថទេតា ចិត្តំ ប្ដុបតិតាន្តតិ, អប្បតីតិ អទេត្វា៑ ពេចិ បត "ចិការទេយត្តិ ចិការទេទេន្តា, ចិឌិតំ បិកជំ កទោទេន្តា"តិ អត្ថំ ចតត្តិ, តំ បុន្តាការទេសត យុទេន្តុយ្យ៑ អយទេញ្ញា អទេត្វា – ធិតិសម្បត្តា ធីទោ ទេយាកិ អស្សាសបស្សាទេស តាតាការាទំ ចិការទេចន្តោ តាតាការទេតា ទេត បឌាតទេន្តា ចិឌិទេត បិកជៃ កទោទេន្តា តាតាការាទំ ចា ឆូញអារិកាញអារិទេក បស្សមុខទេន្តា ទ្ធុបសមទេទេន្តា តត្ថ ឃំ លទ្ធំ តិមិត្តំ, តប្ដិ ចិត្តំ ឆបទេន្តា អត្ថទ្ធុហិត សកំ ចិត្តំ តិតាន្តតិ អប្បតីតិ៑

យទា សទ្ធាទីនិ ឥន្ទ្រិយានិ សុវិសទានិ តិក្ខានិ បវត្តន្តិ, តទា អស្សទ្ធិយាទីនំ ទូរីភាវេន សាតិសយំ ថាមប្បត្តេហិ សត្តហិ ពលេហិ លទ្ធុបត្ថម្ភានិ វិតក្កាទីនិ កាមាវចរានេវ ឈានង្គានិ ពហូនិ ហុត្វា បាតុភវន្តិ។ តទា ឯវ តេសំ ឧជុវិបច្ចនីកភូតា កាមច្ឆន្ទាទយោ សទ្ធិំ តទេកដ្ឋេហិ បាបធម្មេហិ វិទូរី ភវន្តិ បដិភាគនិមិត្តុប្បត្តិយា សទ្ធិំ, តំ អារព្ភ ឧបចារជ្ឈានំ ឧប្បជ្ជតិ។ តេន វុត្តំ “និមិត្តុប្បត្តិតោ បភុតិ នីវរណានិ វិក្ខម្ភិតានេវ ហោន្តី”តិអាទិ។ តត្ថ សន្និសិន្នាវាតិ សម្មទេវ និសិន្នា ឯវ, ឧបសន្តា ឯវាតិ អត្ថោ។ វិក្ខម្ភិតានេវ សន្និសិន្នាវាតិ អវធារណេន បន តទត្ថំ ឧស្សាហោ កាតព្ពោតិ ទស្សេតិ។ ទ្វីហាការេហីតិ ឈានធម្មានំ បដិបក្ខទូរីភាវេន ថិរភាវប្បត្តិ ចាតិ ឥមេហិ ទ្វីហិ ការណេហិ។ ឥមានិ តានិ ការណានិ អវត្ថាភេទេន ទស្សេតុំ “ឧបចារភូមិយំ វា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ឧបចារភូមិយន្តិ ឧបចារាវត្ថាយំ។ យទិបិ ហិ តទា ឈានង្គានិ បដុតរានិ មហគ្គតភាវប្បត្តានិ ន ឧប្បជ្ជន្តិ, តេសំ បន បដិបក្ខធម្មានំ វិក្ខម្ភនេន ចិត្តំ សមាធិយតិ។ តេនាហ “នីវរណប្បហានេនា”តិ។ បដិលាភភូមិយន្តិ ឈានស្ស អធិគមាវត្ថាយំ។ តទា ហិ អប្បនាប្បត្តានំ ឈានធម្មានំ ឧប្បត្តិយា ចិត្តំ សមាធិយតិ។ តេនាហ “អង្គបាតុភាវេនា”តិ។

ឧបចារេ អង្គានិ ន ថាមជាតានិ ហោន្តិ អង្គានំ អថាមជាតត្តា។ យថា នាម ទហរោ កុមារកោ ឧក្ខិបិត្វា ឋបិយមានោ បុនប្បុនំ ភូមិយំ បតតិ, ឯវមេវ ឧបចារេ ឧប្បន្នេ ចិត្តំ កាលេន និមិត្តំ អារម្មណំ ករោតិ, កាលេន ភវង្គំ ឱតរតិ។ តេន វុត្តំ “ឧបចារសមាធិ កុសលវីថិយំ ជវិត្វា ភវង្គំ ឱតរតី”តិ។ អប្បនាយំ បន អង្គានិ ថាមជាតានិ ហោន្តិ តេសំ ថាមជាតត្តា។ យថា នាម ពលវា បុរិសោ អាសនា ឧដ្ឋាយ ទិវសម្បិ តិដ្ឋេយ្យ, ឯវមេវ អប្បនាសមាធិម្ហិ ឧប្បន្នេ ចិត្តំ សកិំ ភវង្គវារំ ឆិន្ទិត្វា កេវលម្បិ រត្តិំ កេវលម្បិ ទិវសំ តិដ្ឋតិ, កុសលជវនបដិបាដិវសេនេវ បវត្តតិ។ តេនាហ – “អប្បនាសមាធិ… បេ… ន ភវង្គំ ឱតរតី”តិ។ វណ្ណតោតិ បីតបិណ្ឌតារការូបាទីសុ វិយ ឧបដ្ឋិតវណ្ណតោ។ លក្ខណតោតិ ខរភាវាទិសភាវតោ អតិច្ឆាទិសភាវតោ វា។ រក្ខិតព្ពំ តំ និមិត្តន្តិ សម្ពន្ធោ។

លទ្ធបរិហានីតិ លទ្ធូបចារជ្ឈានបរិហានិ។ និមិត្តេ អវិនស្សន្តេ តទារម្មណំ ឈានំ អបរិហីនមេវ ហោតិ, និមិត្តេ បន អារក្ខាភាវេន វិនដ្ឋេ លទ្ធំ លទ្ធំ ឈានម្បិ វិនស្សតិ តទាយត្តវុត្តិតោ។ តេនាហ “អារក្ខម្ហី”តិអាទិ។

ឥទានិ តត្រាយំ រក្ខណូបាយោតិអាទិកា –

“អាវាសោ គោចរោ ភស្សំ, បុគ្គលោ ភោជនំ ឧតុ;

ឥរិយាបថោតិ សត្តេតេ, អសប្បាយេ វិវជ្ជយេ។

“សប្បាយេ សត្ត សេវេថ, ឯវញ្ហិ បដិបជ្ជតោ;

ន ចិរេនេវ កាលេន, ហោតិ កស្សចិ អប្បនា”តិ។ (វិសុទ្ធិ॰ ១.៥៥) –

ឯវំ វុត្តំ រក្ខណវិធិំ សង្ខេបតោ វិភាវេតិ។ តត្រាយំ វិត្ថារោ – យស្មិំ អាវាសេ វសន្តស្ស អនុប្បន្នំ វា និមិត្តំ នុប្បជ្ជតិ, ឧប្បន្នំ វា វិនស្សតិ, អនុបដ្ឋិតា ច សតិ ន ឧបដ្ឋាតិ, អសមាហិតញ្ច ចិត្តំ ន សមាធិយតិ, អយំ អសប្បាយោ។ យត្ថ និមិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ចេវ ថាវរញ្ច ហោតិ, សតិ ឧបដ្ឋាតិ, ចិត្តំ សមាធិយតិ, អយំ សប្បាយោ។ តស្មា យស្មិំ វិហារេ ពហូ អាវាសា ហោន្តិ, តត្ថ ឯកេកស្មិំ តីណិ តីណិ ទិវសានិ វសិត្វា យត្ថស្ស ចិត្តំ ឯកគ្គំ ហោតិ, តត្ថ វសិតព្ពំ។

គោចរគាមោ បន យោ សេនាសនតោ ឧត្តរេន វា ទក្ខិណេន វា នាតិទូរេ ទិយឌ្ឍកោសព្ភន្តរេ ហោតិ សុលភសម្បន្នភិក្ខោ, សោ សប្បាយោ, វិបរីតោ អសប្បាយោ។

ភស្សន្តិ ទ្វត្តិំសតិរច្ឆានកថាបរិយាបន្នំ អសប្បាយំ។ តញ្ហិស្ស និមិត្តន្តរធានាយ សំវត្តតិ។ ទសកថាវត្ថុនិស្សិតំ សប្បាយំ, តម្បិ មត្តាយ ភាសិតព្ពំ។

បុគ្គលោបិ អតិរច្ឆានកថិកោ សីលាទិគុណសម្បន្នោ, យំ និស្សាយ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាធិយតិ, សមាហិតំ វា ចិត្តំ ថិរតរំ ហោតិ, ឯវរូបោ សប្បាយោ។ កាយទឡ្ហីពហុលោ បន តិរច្ឆានកថិកោ អសប្បាយោ។ សោ ហិ តំ កទ្ទមោទកមិវ អច្ឆំ ឧទកំ មលិនមេវ ករោតិ, តាទិសញ្ច អាគម្ម កោដបព្ពតវាសីទហរស្សេវ សមាបត្តិបិ នស្សតិ, បគេវ និមិត្តំ។

ភោជនំ បន កស្សចិ មធុរំ, កស្សចិ អម្ពិលំ សប្បាយំ ហោតិ។ ឧតុបិ កស្សចិ សីតោ, កស្សចិ ឧណ្ហោ សប្បាយោ ហោតិ។ តស្មា យំ ភោជនំ វា ឧតុំ វា សេវន្តស្ស ផាសុ ហោតិ, អសមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាធិយតិ, សមាហិតំ វា ថិរតរំ ហោតិ។ តំ ភោជនំ, សោ ច ឧតុ សប្បាយោ។ ឥតរំ ភោជនំ, ឥតរោ ច ឧតុ អសប្បាយោ។

ឥរិយាបថេសុបិ កស្សចិ ចង្កមោ សប្បាយោ ហោតិ, កស្សចិ សយនដ្ឋាននិសជ្ជានំ អញ្ញតរោ។ តស្មា តំ អាវាសំ វិយ តីណិ ទិវសានិ ឧបបរិក្ខិត្វា យស្មិំ ឥរិយាបថេ អសមាហិតំ ចិត្តំ សមាធិយតិ, សមាហិតំ វា ថិរតរំ ហោតិ, សោ សប្បាយោ, ឥតរោ អសប្បាយោតិ វេទិតព្ពោ។ ឥតិ ឥមំ សត្តវិធំ អសប្បាយំ វជ្ជេត្វា សប្បាយំ សេវិតព្ពំ។ ឯវំ បដិបន្នស្ស ហិ និមិត្តាសេវនពហុលស្ស ន ចិរេនេវ កាលេន ហោតិ កស្សចិ អប្បនា។

យស្ស បន ឯវម្បិ បដិបជ្ជតោ ន ហោតិ, តេន ទសវិធំ អប្បនាកោសល្លំ សម្បាទេតព្ពន្តិ ទស្សេតុំ “វត្ថុវិសទកិរិយា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ (ទី॰ និ॰ អដ្ឋ॰ ២.៣៧៤; ម॰ និ॰ អដ្ឋ॰ ១.១០៦; សំ॰ និ॰ អដ្ឋ॰ ៣.៥.២៣២;

អ. និ. អដ្ឋ. ១.១.៤១៦) វត្ថុវិសទកិរិយា នាម អជ្ឈត្តិកពាហិរានំ វត្ថូនំ វិសទភាវករណំ. យទា ហិស្ស កេសនខលោមានិ ទីឃានិ ហោន្តិ, សរីរំ វា សេទមលមក្ខិតំ, តទា អជ្ឈត្តិកំ វត្ថុ អវិសទំ ហោតិ អបរិសុទ្ធំ. យទា បនស្ស ចីវរំ ជិណ្ណំ កិលិដ្ឋំ ទុគ្គន្ធំ ហោតិ, សេនាសនំ វា ឧក្លាបំ, តទា ពាហិរំ វត្ថុ អវិសទំ ហោតិ អបរិសុទ្ធំ. អជ្ឈត្តិកពាហិរេ ហិ វត្ថុម្ហិ អវិសទេ ឧប្បន្នេសុ ចិត្តចេតសិកេសុ ញាណម្បិ អបរិសុទ្ធំ ហោតិ អបរិសុទ្ធានិ ទីបកបល្លិកវដ្ដិតេលានិ និស្សាយ ឧប្បន្នទីបសិខាយ ឱភាសោ វិយ. អបរិសុទ្ធេន ច ញាណេន សង្ខារេ សម្មសតោ សង្ខារាបិ អវិភូតា ហោន្តិ, កម្មដ្ឋានមនុយុញ្ជតោ កម្មដ្ឋានម្បិ វុឌ្ឍិំ វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លំ ន គច្ឆតិ. វិសទេ បន អជ្ឈត្តិកពាហិរេ វត្ថុម្ហិ ឧប្បន្នេសុ ចិត្តចេតសិកេសុ ញាណម្បិ វិសទំ ហោតិ បរិសុទ្ធានិ ទីបកបល្លិកវដ្ដិតេលានិ និស្សាយ ឧប្បន្នទីបសិខាយ ឱភាសោ វិយ. បរិសុទ្ធេន ច ញាណេន សង្ខារេ សម្មសតោ សង្ខារាបិ វិភូតា ហោន្តិ, កម្មដ្ឋានមនុយុញ្ជតោ កម្មដ្ឋានម្បិ វុឌ្ឍិំ វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លំ គច្ឆតិ.

ឥន្ទ្រិយសមត្តបដិបាទនា នាម សទ្ធាទីនំ ឥន្ទ្រិយានំ សមភាវករណំ. សចេ ហិស្ស សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលវំ ហោតិ, ឥតរានិ មន្ទានិ, តតោ វីរិយិន្ទ្រិយំ បគ្គហកិច្ចំ, សតិន្ទ្រិយំ ឧបដ្ឋានកិច្ចំ, សមាធិន្ទ្រិយំ អវិក្ខេបកិច្ចំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ ទស្សនកិច្ចំ កាតុំ ន សក្កោតិ. តស្មា តំ ធម្មសភាវបច្ចវេក្ខណេន វា យថា វា មនសិករោតោ ពលវំ ជាតំ, តថា អមនសិការេន ហាបេតព្ពំ. វក្កលិត្ថេរវត្ថុ ចេត្ថ និទស្សនំ. សចេ បន វីរិយិន្ទ្រិយំ ពលវំ ហោតិ, អថ នេវ សទ្ធិន្ទ្រិយំ អធិមោក្ខកិច្ចំ កាតុំ សក្កោតិ, ន ឥតរានិ ឥតរកិច្ចភេទំ. តស្មា តំ បស្សទ្ធាទិភាវនាយ ហាបេតព្ពំ. តត្រាបិ សោណត្ថេរវត្ថុ ទស្សេតព្ពំ. ឯវំ សេសេសុបិ ឯកស្ស ពលវភាវេ សតិ ឥតរេសំ អត្តនោ កិច្ចេសុ អសមត្ថតា វេទិតព្ពា.

វិសេសតោ បនេត្ថ សទ្ធាបញ្ញានំ សមាធិវីរិយានញ្ច សមតំ បសំសន្តិ. ពលវសទ្ធោ ហិ មន្ទបញ្ញោ មុទ្ធប្បសន្នោ ហោតិ, អវត្ថុស្មិំ បសីទតិ. ពលវបញ្ញោ មន្ទសទ្ធោ កេរាដិកបក្ខំ ភជតិ, ភេសជ្ជសមុដ្ឋិតោ វិយ រោគោ អតេកិច្ឆោ ហោតិ. ឧភិន្នំ សមតាយ វត្ថុស្មិំយេវ បសីទតិ. ពលវសមាធិំ បន មន្ទវីរិយំ សមាធិស្ស កោសជ្ជបក្ខត្តា កោសជ្ជំ អភិភវតិ, ពលវវីរិយំ មន្ទសមាធិំ វីរិយស្ស ឧទ្ធច្ចបក្ខត្តា ឧទ្ធច្ចំ អភិភវតិ. សមាធិ បន វីរិយេន សំយោជិតោ កោសជ្ជេ បតិតុំ ន លភតិ, វីរិយំ សមាធិនា សំយោជិតំ ឧទ្ធច្ចេ បតិតុំ ន លភតិ. តស្មា តទុភយំ សមំ កាតព្ពំ. ឧភយសមតាយ ហិ អប្បនា ហោតិ. អបិច សមាធិកម្មិកស្ស ពលវតីបិ សទ្ធា វដ្ដតិ. ឯវំ សទ្ទហន្តោ ឱកប្បេន្តោ អប្បនំ បាបុណិស្សតិ, សមាធិបញ្ញាសុ បន សមាធិកម្មិកស្ស ឯកគ្គតា ពលវតី វដ្ដតិ. ឯវញ្ហិ សោ អប្បនំ បាបុណាតិ, វិបស្សនាកម្មិកស្ស បញ្ញា ពលវតី វដ្ដតិ. ឯវញ្ហិ សោ លក្ខណប្បដិវេធំ បាបុណាតិ, ឧភិន្នំ បន សមតាយបិ អប្បនា ហោតិយេវ. សតិ បន សព្ពត្ថ ពលវតី វដ្ដតិ. សតិ ហិ ចិត្តំ ឧទ្ធច្ចបក្ខិកានំ សទ្ធាវីរិយបញ្ញានំ វសេន ឧទ្ធច្ចបាតតោ កោសជ្ជបក្ខេន ច សមាធិនា កោសជ្ជបាតតោ រក្ខតិ. តស្មា សា លោណធូបនំ វិយ សព្ពព្យញ្ជនេសុ, សព្ពកម្មិកអមច្ចោ វិយ ច សព្ពរាជកិច្ចេសុ សព្ពត្ថ ឥច្ឆិតព្ពា.

និមិត្តកុសលតា នាម បថវីកសិណាទិកស្ស ចិត្តេកគ្គតានិមិត្តស្ស អកតស្ស ករណកោសល្លំ, កតស្ស ភាវនាកោសល្លំ, ភាវនាយ លទ្ធស្ស រក្ខណកោសល្លញ្ច, តំ ឥធ អធិប្បេតំ.

កថំ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ និគ្គហេតព្ពំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតិ? យទាស្ស អច្ចារទ្ធវីរិយតាទីហិ ឧទ្ធតំ ចិត្តំ ហោតិ, តទា ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គាទយោ តយោ អភាវេត្វា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គាទយោ ភាវេតិ. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា (សំ. និ. ៥.២៣៤) –

"សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ និព្ពាបេតុកាមោ អស្ស, សោ តត្ថ សុក្ខានិ ចេវ តិណានិ បក្ខិបេយ្យ, សុក្ខានិ ច គោមយានិ បក្ខិបេយ្យ, សុក្ខានិ ច កដ្ឋានិ បក្ខិបេយ្យ, មុខវាតញ្ច ទទេយ្យ, ន ច បំសុកេន ឱកិរេយ្យ, ភព្ពោ នុ ខោ សោ បុរិសោ តំ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ និព្ពាបេតុន្តិ. នោ ហេតំ, ភន្តេ. ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្មិំ សមយេ ឧទ្ធតំ ចិត្តំ ហោតិ, អកាលោ តស្មិំ សមយេ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ. អកាលោ វីរិយ...បេ... អកាលោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ. តំ កិស្ស ហេតុ? ឧទ្ធតំ, ភិក្ខវេ, ចិត្តំ, តំ ឯតេហិ ធម្មេហិ ទុវូបសមយំ ហោតិ.

"យស្មិំ ខោ, ភិក្ខវេ, សមយេ ឧទ្ធតំ ចិត្តំ ហោតិ, កាលោ តស្មិំ សមយេ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ. កាលោ សមាធិ...បេ... កាលោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ. តំ កិស្ស ហេតុ? ឧទ្ធតំ, ភិក្ខវេ, ចិត្តំ, តំ ឯតេហិ ធម្មេហិ សុវូបសមយំ ហោតិ. សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ និព្ពាបេតុកាមោ អស្ស, សោ តត្ថ អល្លានិ ចេវ តិណានិ បក្ខិបេយ្យ, អល្លានិ ច គោមយានិ បក្ខិបេយ្យ, អល្លានិ ច កដ្ឋានិ បក្ខិបេយ្យ, ឧទកវាតញ្ច ទទេយ្យ, បំសុកេន ច ឱកិរេយ្យ, ភព្ពោ នុ ខោ សោ បុរិសោ តំ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ និព្ពាបេតុន្តិ. ឯវំ, ភន្តេ"តិ.

ឯត្ថ ច យថាសកំ អាហារវសេន បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គាទីនំ ភាវនា វេទិតព្ពា. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

"អត្ថិ, ភិក្ខវេ, កាយបស្សទ្ធិ ចិត្តបស្សទ្ធិ, តត្ថ យោនិសោមនសិការពហុលីការោ អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ , ឧប្បន្នស្ស វា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា សំវត្តតិ. តថា អត្ថិ, ភិក្ខវេ, សមថនិមិត្តំ អព្យគ្គនិមិត្តំ, តត្ថ យោនិសោមនសិការពហុលីការោ អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ, ឧប្បន្នស្ស វា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា សំវត្តតិ...បេ... តថា អត្ថិ, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គដ្ឋានីយា ធម្មា, តត្ថ យោនិសោមនសិការពហុលីការោ អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ, ឧប្បន្នស្ស វា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា សំវត្តតី"តិ (សំ. និ. ៥.២៣២).

តត្ថ យថាស្ស បស្សទ្ធិអាទយោ ឧប្បន្នបុព្ពា, តំ អាការំ សល្លក្ខេត្វា តេសំ ឧប្បាទនវសេន បវត្តមនសិការោវ តីសុ បទេសុបិ យោនិសោមនសិការោ នាម. សមថនិមិត្តញ្ច សមថស្សេវេតំ អធិវចនំ, អវិក្ខេបដ្ឋេន ច តស្សេវ អព្យគ្គនិមិត្តន្តិ.

អបិច សត្ត ធម្មា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ សំវត្តន្តិ – បណីតភោជនសេវនតា, ឧតុសុខសេវនតា, ឥរិយាបថសុខសេវនតា, មជ្ឈត្តប្បយោគតា, សារទ្ធកាយបុគ្គលបរិវជ្ជនតា, បស្សទ្ធកាយបុគ្គលសេវនតា, តទធិមុត្តតាតិ.

ᩑᨠᩣᨴᩈ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ – ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᩈᨴᨲᩣ, ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨠᩩᩈᩃᨲᩣ, ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᨾᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᨷᩣᨴᨶᨲᩣ, ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᩈ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲᩣ, ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᩈ ᨷᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲᩣ, ᨶᩥᩁᩈ᩠ᩈᩣᨴᩈ᩠ᩈ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᩈ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩈᩴᩅᩮᨣᩅᩈᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴᩈᨶᨲᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨷᩅᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᩈ ᩋᨩ᩠ᨫᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᨶᨲᩣ, ᩋᩈᨾᩣᩉᩥᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᨲᩣ, ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨲᩣ, ᨫᩣᨶᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨷᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ – ᩈᨲ᩠ᨲᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨠᩮᩃᩣᨿᨶᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᨲᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨲᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩈ᩠ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨

ᨠᨳᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ? ᨿᨴᩣᩈ᩠ᩈ ᩋᨲᩥᩈᩥᨳᩥᩃᩅᩦᩁᩥᨿᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩦᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨷᩈ᩠ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᩋᨽᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪒᪓᪔) –

“ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᩏᨩ᩠ᨩᩣᩃᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᩈ᩠ᩈ, ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩃ᩠ᩃᩣᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᨲᩥᨱᩣᨶᩥ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩮᨿ᩠ᨿ…ᨷᩮ… ᨷᩴᩈᩩᨠᩮᨶ ᨧ ᩒᨠᩥᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨽᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᩏᨩ᩠ᨩᩣᩃᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ? ᨶᩮᩣ ᩉᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ᪨ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩃᩦᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨠᩣᩃᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨷᩈ᩠ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ, ᩋᨠᩣᩃᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥ…ᨷᩮ… ᩋᨠᩣᩃᩮᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩈ᩠ᩈ ᩉᩮᨲᩩ? ᩃᩦᨶᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨴᩩᩈ᩠ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

“ᨿᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾᨿᩮ ᩃᩦᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩣᩃᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ, ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿ…ᨷᩮ… ᨠᩣᩃᩮᩣ ᨷᩦᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩈ᩠ᩈ ᩉᩮᨲᩩ? ᩃᩦᨶᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩈᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᩏᨩ᩠ᨩᩣᩃᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᩈ᩠ᩈ, ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᨲᩥᨱᩣᨶᩥ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩮᨿ᩠ᨿ…ᨷᩮ… ᨶ ᨧ ᨷᩴᩈᩩᨠᩮᨶ ᩒᨠᩥᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨽᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᩏᨩ᩠ᨩᩣᩃᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᨿᨳᩣᩈᨠᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᨽᩣᩅᨶᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪒᪓᪒) –

“ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩅᨩ᩠ᨩᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩉᩦᨶᨷ᩠ᨷᨱᩦᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨠᨱ᩠ᩉᩈᩩᨠ᩠ᨠᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨻᩉᩩᩃᩦᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᨿᨾᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩈ᩠ᩈ ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ, ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩈ᩠ᩈ ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨽᩣᩅᩣᨿ ᩅᩮᨷᩩᩃ᩠ᩃᩣᨿ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨷᩣᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᨵᩣᨲᩩ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᨵᩣᨲᩩ ᨷᩁᨠ᩠ᨠᨾᨵᩣᨲᩩ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨻᩉᩩᩃᩦᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᨿᨾᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩈ᩠ᩈ ᩅᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ, ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩈ᩠ᩈ ᩅᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨽᩣᩅᩣᨿ ᩅᩮᨷᩩᩃ᩠ᩃᩣᨿ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨷᩣᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩦᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨿᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨻᩉᩩᩃᩦᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᨿᨾᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩈ᩠ᩈ ᩅᩣ ᨷᩦᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ, ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩈ᩠ᩈ ᩅᩣ ᨷᩦᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨽᩣᩅᩣᨿ ᩅᩮᨷᩩᩃ᩠ᩃᩣᨿ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨷᩣᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨽᩣᩅᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᨵᩣᨲᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᨵᩣᨲᩩᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᨵᩣᨲᩪᨲᩥ ᨷᨮᨾᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᨵᩣᨲᩪᨲᩥ ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩃᩅᨲᩁᩴ᪨ ᨷᩁᨠ᩠ᨠᨾᨵᩣᨲᩪᨲᩥ ᨷᩁᩴ ᨷᩁᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᨶᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣᨷᩥ ᨻᩃᩅᨲᩁᩴ᪨ ᨷᩦᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨿᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨷᨶ ᨷᩦᨲᩥᨿᩣ ᩑᩅᩮᨲᩴ ᨶᩣᨾᩴ, ᨲᩈ᩠ᩈᩣᨷᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᨠᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨

ᩋᨷᩥᨧ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ – ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᨲᩣ, ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᩈᨴᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᨾᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᨷᩣᨴᨶᩣ, ᨴᩩᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩣ, ᨷᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᩣ, ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨿᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ᪨

ᩑᨠᩣᨴᩈ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ – ᩋᨷᩣᨿᨽᨿᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨿᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨵᩥᨣᨾᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨴᩔᩥᨲᩣ, “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩮᩉᩥ ᨣᨲᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᩩᩈᩦᨲᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨣᨾᨶᩅᩦᨳᩥᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣ, ᨴᩣᨿᨠᩣᨶᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᨽᩣᩅᨠᩁᨱᩮᨶ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨷᨧᩣᨿᨶᨲᩣ, “ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᩁᨾ᩠ᨽᩈ᩠ᩈ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᩣᨴᩦ ᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩦᨿᩈᩣᩈᨶᩮᩣ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᨻᩉᩪᨷᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨷᩪᨩᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᨷᩪᨩᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩍᨲᩁᨳᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨾᩉᨲ᩠ᨲᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣ, “ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᩉᩣᨴᩣᨿᨩ᩠ᨩᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᩩᩈᩦᨲᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨴᩣᨿᨩ᩠ᨩᨾᩉᨲ᩠ᨲᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣ, ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩍᩁᩥᨿᩣᨷᨳᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩈᩮᩅᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᨲᩣ, ᨠᩩᩈᩦᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᨲᩣ, ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨲᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᨵᩣᨶᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ᪨

ᩑᨠᩣᨴᩈ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩦᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ – ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᩔᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨥᩈᩦᩃᨧᩣᨣᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩩᩔᨲᩥ, ᩏᨷᩈᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥ, ᩃᩪᨡᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᨲᩣ, ᩈᩥᨶᩥᨴ᩠ᨵᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨲᩣ, ᨷᩈᩣᨴᨶᩦᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨

ᨠᨳᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴᩈᩮᨲᩥ? ᨿᨴᩣᩈ᩠ᩈ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨿᩮᩣᨣᨾᨶ᩠ᨴᨲᩣᨿ ᩅᩣ ᩏᨷᩈᨾᩈᩩᨡᩣᨶᨵᩥᨣᨾᩮᨶ ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩈ᩠ᩈᩣᨴᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩴᩅᩮᨣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᩈᩴᩅᩮᨩᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᩴᩅᩮᨣᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨾᩁᨱᩣᨶᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ, ᩋᨷᩣᨿᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩴ, ᩋᨲᩦᨲᩮ ᩅᨭ᩠ᨭᨾᩪᩃᨠᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩅᨭ᩠ᨭᨾᩪᩃᨠᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᩣᩉᩣᩁᨷᩁᩥᨿᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᩪᩃᨠᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨥᨣᩩᨱᩣᨶᩩᩔᩁᨱᩮᨶ ᨧᩔ ᨷᩈᩣᨴᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴᩈᩮᨲᩥ᪨

កថំ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខិតព្ពំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខតិ? យទាស្ស ឯវំ បដិបជ្ជតោ អលីនំ អនុទ្ធតំ អនិរស្សាទំ អារម្មណេ សមប្បវត្តំ សមថវីថិប្បដិបន្នំ ចិត្តំ ហោតិ, តទា តស្ស បគ្គហនិគ្គហសម្បហំសនេសុ អព្យាបារំ អាបជ្ជតិ សារថិ វិយ ច សមប្បវត្តេសុ អស្សេសុ។ ឯវំ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខិតព្ពំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខតិ។

អសមាហិតបុគ្គលបរិវជ្ជនតា នាម នេក្ខម្មបដិបទំ អនារូឡ្ហបុព្ពានំ អនេកកិច្ចប្បសុតានំ វិក្ខិត្តហទយានំ បុគ្គលានំ អារកា បរិវជ្ជនំ។ សមាហិតបុគ្គលសេវនតា នាម នេក្ខម្មបដិបទំ បដិបន្នានំ សមាធិលាភីនំ បុគ្គលានំ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមនំ។ តទធិមុត្តតា នាម សមាធិអធិមុត្តតា, សមាធិគរុសមាធិនិន្នសមាធិបោណសមាធិបព្ភារតាតិ អត្ថោ។ ឯវមេតំ ទសវិធំ អប្បនាកោសល្លំ សម្បាទេតព្ពំ។ តេនាហ – "ឥមានិ ទស អប្បនាកោសល្លានិ អធិគន្តព្ពានី"តិ។ តត្ថ យេន វិធិនា អប្បនាយ កុសលោ ហោតិ, សោ ទសវិធោបិ វិធិ អប្បនាកោសល្លំ តន្និព្ពត្តំ វា ញាណំ, ឯវមេតំ ទសវិធំ អប្បនាកោសល្លំ សម្បាទេន្តស្ស បដិលទ្ធនិមិត្តស្មិំ អប្បនា សម្បជ្ជតិ។ វុត្តញ្ហេតំ –

"ឯវញ្ហិ សម្បាទយតោ, អប្បនាកោសល្លំ ឥមំ;

បដិលទ្ធេ និមិត្តស្មិំ, អប្បនា សម្បវត្តតី"តិ។ (វិសុទ្ធិ ១.៦៧);

យោគោ ករណីយោតិ អប្បនាកោសល្លំ សម្បាទេន្តស្សាបិ យទិ អប្បនា ន ហោតិ, តេន កម្មដ្ឋានានុយោគំ អធិដ្ឋហិត្វា រេណុអាទីសុ មធុករាទីនំ បវត្តិ អាការំ សល្លក្ខេត្វា លីនុទ្ធតភាវេហិ មានសំ មោចេត្វា វីរិយសមតំ យោជេន្តេន បុនប្បុនំ យោគោ កាតព្ពោ។ វុត្តញ្ហេតំ –

"ឯវញ្ហិ បដិបន្នស្ស, សចេ សា នប្បវត្តតិ;

តថាបិ ន ជហេ យោគំ, វាយមេថេវ បណ្ឌិតោ។

"ហិត្វា ហិ សម្មាវាយាមំ, វិសេសំ នាម មានវោ;

អធិគច្ឆេ បរិត្តម្បិ, ឋានមេតំ ន វិជ្ជតិ។

"ចិត្តប្បវត្តិអាការំ, តស្មា សល្លក្ខយំ ពុធោ;

សមតំ វីរិយស្សេវ, យោជយេថ បុនប្បុនំ។

"ឦសកម្បិ លយំ យន្តំ, បគ្គណ្ហេថេវ មានសំ;

អច្ចារទ្ធំ និសេធេត្វា, សមមេវ បវត្តយេ។

"រេណុម្ហិ ឧប្បលទលេ, សុត្តេ នាវាយ នាឡិយា;

យថា មធុករាទីនំ, បវត្តិ សម្មវណ្ណិតា។

"លីនុទ្ធតភាវេហិ, មោចយិត្វាន សព្ពសោ;

ឯវំ និមិត្តាភិមុខំ, មានសំ បដិបាទយេ"តិ។ (វិសុទ្ធិ ១.៦៧);

យថា ហិ អឆេកោ មធុករោ "អសុកស្មិំ រុក្ខេ បុប្ផំ បុប្ផិត"ន្តិ ញត្វា តិក្ខេន វេគេន បក្ខន្ទោ តំ អតិក្កមិត្វា បដិនិវត្តន្តោ ខីណេ រេណុម្ហិ សម្បាបុណាតិ, អបរោ អឆេកោ មន្ទេន ជវេន បក្ខន្ទោ ខីណេយេវ សម្បាបុណាតិ, ឆេកោ បន សមេន ជវេន បក្ខន្ទោ សុខេន បុប្ផរាសិំ សម្បត្វា យាវទិច្ឆកំ រេណុំ អាទាយ មធុំ សម្បាទេត្វា មធុំ អនុភវតិ, យថា ច សល្លកត្តអន្តេវាសិកេសុ ឧទកថាលគតេ ឧប្បលបត្តេ សត្ថកម្មំ សិក្ខន្តេសុ ឯកោ អឆេកោ វេគេន សត្ថំ បាតេន្តោ ឧប្បលបត្តំ ទ្វិធា វា ឆិន្ទតិ, ឧទកេ វា បវេសេតិ, អបរោ អឆេកោ ឆិជ្ជនបវេសនភយា សត្ថកេន ផុសិតុម្បិ ន វិសហតិ, ឆេកោ បន សមេន បយោគេន តត្ថ សត្ថប្បហារំ ទស្សេត្វា បរិយោទាតសិប្បោ ហុត្វា តថារូបេសុ ឋានេសុ កម្មំ កត្វា លាភំ លភតិ, យថា ច "យោ ចតុព្យាមប្បមាណំ មក្កដកសុត្តំ អាហរតិ, សោ ចត្តារិ សហស្សានិ

លកតិ”តិ វុត្តោ ចុទ្ទ ឧទេកា អលេកបុរិសោ ចេកេត យក្កដកស្វត្តំ អាកឌ្ឍុត្តា តហិំ តហិំ លិត្តតិយេច, អបរោ អលេកោ លេឌកកយា ហត្ថេន ចុមិតុម្បិ ត ចិរមតិ, លេកោ បន គោាជ័តោ បដ្ឋាយ នេយេត បយោគេត ចណ្ឌេក ចេចេត្វា អាហរិត្វា លិកំ លកតិ, យថា ច អលេកោ តិយាយកោ ពាលចចារេត លក្កាវំ ប្ចុទត្តោ តាថំ ចិចេឯំ បណ្ណត្តាបេតិ, អបរោ អលេកោ យគ្គចារេត លក្កាវំ ឌួទោរបេត្វា តាថំ តទេត្វច ឌេបតិ, លេកោ បន យគ្គចារេត ប្ចុទត្វា ពាលចចារេត អឌ្ឍលក្កាវំ កត្វា សោត្តិតា ពុត្ថិតដ្ឋាតំ បិបុណាតិ, យថា ច “សោ ពេលេត អលេឌ្ឍុត្តា តាញ្ចិ ប្ចុទតិ, សោ លិកំ លកតិ”តិ

អាចរិយេត អត្ថចាយិកាតំ ចុទ្ទ ឧទេកា អលេកោ លិកលុទ្ធោ ចេកេត ប្ចុទត្តោ ពេលំ លទ្ធតិ, អបរោ អលេកោ ពេលលេឌ្ឍកកយា អាមិត្តិតុម្បិ ត ចិរមតិ, លេកោ បន នេយេត បយោគេត ប្ចុទត្វា លិកំ លកតិ, ឧចយេច ឧទេកា កិក្ខុ វុប្បត្តេ តិមិទេត្ត “ឋិឈេច អប្បតំ បិបុហិស្សាមិ”តិ កាញ្ចហំ ចិរិយំ កទោតិ, តស្ស ចិត្តំ អច្ចារទ្ធចិរិយត្តា វុទ្ធច្ចេ បតតិ, សោ ត នក្កោតិ អប្បតំ បិបុហិតុំ ឧទេកា អច្ចារទ្ធចិរិយតាយ ទោសំ ឌិស្វា “កិំ ដាតិ មេ អប្បតាយា”តិ ចិរិយំ ហាបេតិ, តស្ស ចិត្តំ អតិលិតចិរិយត្តា កោសជ្ជេ បតតិ, សោបិ ត នក្កោតិ អប្បតំ បិបុហិតុំ ឧទោ បន ម្រោងកម្បិ លីតំ លីតកាចតោ,

វុឌ្ឍតំ វុឌ្ឍតោ មោចេត្វា នេយេត បយោគេត តិមិត្តាភិមុខំ បចត្តតិ, សោ អប្បតំ បិបុណាតិ, តាដិសេត កចិតន្តោ

ពុត្តាតិ ឧចំ បដិបត្តស្ស អប្បតាបចត្តិ ឌស្សេត្តោ “តស្សេចំ អត្តុយុត្តស្ស”តិអាដិមាហ តត្ថ បចេមំ បរិកម្មត្តិអាទិ អក្កហិតក្កហណេត ចុត្តំ, កហិតក្កហណេត បត អចិមេមេត មត្តោបំ មត្តា មយត្តា ។ មត្តាតិបិ ហិ អប្បតាយ បរិកម្មត្តា បដិមត្តារកត្តា “បរិកម្មាតិ”តិបិ, យថា កាមាដីតំ អាមត្តបុប្បឌេសោ “កាម្បចារោ ឈាបចារោ”តិ ចុច្ចតិ, ឧចំ អប្បតាយ អាមត្តត្តា មមិបចារិត្តា ចា “វុបចារោតិ”តិបិ, ពុតោ បុទ្ធេ បរិកម្មាតំ វុបរិ អប្បតាយ ច អត្តុលោមតោ “អត្តុលោមាតិ”តិបិ ចុច្ចតិ ។ យញ្ចេត្ថ មត្តវត្តិមំ, តំ បរិត្តគោត្តាភិកចតោ មហក្កតគោត្តកាចតោ ច “គោត្រកូ”តិបិ ចុច្ចតិ ។ កំ តាយតីតិ ហិ គោត្តំ, បរិត្តត្តិ បចត្តមាតំ អភិភាតំ ពុទ្ធិស្វា ឧត្តំនិកចិមយតាយ វក្កតីតិ បរិត្តគោត្តំ ។ យថា ហិ ពុទ្ធិ អារម្មណកូតេត អចេត្ត ចិតា ត ចត្តតិ, ឧចំ អភិភាតំ អភិឌេយ្យកូតេត, តស្មា សោ តាតិ តាយតិ វក្កតីតិ ចុច្ចតិ ។ តំ បន យហក្កតាត្តត្តទចិតុវំ កាយតាញាយ គោចរកូតំ កាមាចចរឌម្មាតំ អាចេហិកទ្វបំ ជដ្ឋតំ ។ យហក្កតគោត្តបិ ពុមិតា តេយេត អចេត្វា ចេដិតន្តោ ។ ពុតិ ឧចទ្ធបស្ស បរិត្តគោត្តស្ស អភិកចតោ យហក្កតគោត្តស្ស ច កាចតោ វុប្បាឌតោ អត្តិមំ “គោត្រកូ”តិបិ ចុច្ចតិ ។ ចតុត្តំ មេច ហិ បញ្ចមំ ចាតិ ចិប្បាភិណ្ណាឌត្តាភិណ្ណាតំ ចសេត ចុត្តំ ។ ចិប្បាភិណ្ណាស្ស ហិ ចតុត្ថំ អប្បេតិ, ឌត្តាភិណ្ណាស្ស បញ្ចមំ ។ កស្មា បន ចតុត្ថំ បញ្ចមំ ចា អប្បេតិ, ត លដ្ឋំ ចា មត្តមំ ចាតិ អាហ “អាមត្តកចដ្ឋបិតត្តា”តិ ។ យថា ហិ បុរិសោ លិត្តបបាតាភិមុខោ ឌាចត្តោ ឌាតុកាមោបិ បរិយត្តេ បាឌំ កត្វា ឌាតុំ ត នក្កោតិ, បបាតេ ឧច បតតិ, ឧចំ លដ្ឋំ ចា មត្តមំ ចា អបេត្វា ត នក្កោតិ កចដ្ឋស្ស អាមត្តត្តា ។ តស្មា ចតុត្ថំ បញ្ចមំ មេវ អប្បតា ហោតីតិ ចេដិតន្តោ

“បុរិមា បុរិមា កុមលា ឌម្មា បច្ចិមាតំ បច្ចិមាតំ កុមលាតំ ឌម្មាតំ អាមេចតបច្ចយេត បច្ចយោ”តិ (បដ្ឋា ១.១.១២) ចុត្តត្តា “អាមេចតបច្ចយេត កុមលា ឌម្មា ពាលចត្តោ ហោត្តិ”តិ អាហ ។ យថា អលទ្ធាមេចតំ បចមំ ឌចតំ ឌត្តលក្តា គោត្រកុំ ត វុប្បាឌេតិ, លទ្ធាមេចតំ បត ពាលចកាចតោ ឌុតិយំ ចា តតិយំ ចា គោត្រកុំ វុប្បាឌេតិ, ឧចំ លទ្ធាមេចតតាយ ពាលចកាចតោ លដ្ឋម្បិ មត្តមម្បិ អប្បេតីតិ ចេទស្ស អធិប្បាយោ ។ ពេតាហ – “តស្មា លដ្ឋំ មត្តមំ ចា អប្បេតី”តិ ។ តត្ថិ ចេទស្ស ចចតំ ។ បដិក្ខិត្តត្តិ មុត្តមុត្តាត្តុលោមអាចរិយចាឌេហិ អត្តុបចម្មិកត្តា “អត្តតោមតិមត្តំ ចេទស្ស”ត្តិ ចត្វា បដិក្ខិត្តំ ។ “បុរិមា បុរិមា កុមលា ឌម្មា”តិ បត មុត្តបឌេសេការណំ អាមេចតបច្ចយលិកស្ស ពាលចការេច អគេកត្តិកត្តា ។ តថា ហិ អលទ្ធាមេចតាបិ បឌមចេតតា ឌិដ្ឋធម្មចេទតីយា ហោតិ, លទ្ធាមេចតា ឌុតិយចេតតា យាច លដ្ឋចេតតា អបរាបរិយចេទតីយា ។ យដិ លដ្ឋំ មត្តមញ្ចា បរិក្ខិណជចត្តា ឌត្តលំ, ត អាមេចតបច្ចយេត ពាលចថំ, កចំ មត្តមជចតចេតតា វុបបជ្ជចេទតីយា អាគត្តរិយា ច ហោតីតិ? តាយំ ចិមេមោ អាមេចតបច្ចយលិកេត ពាលចប្បត្តិយា កិញ្ចាមហិ កិរិយាចត្វាចិមេមតោ ។ កិរិយាចត្វា ហិ អាដិយជ្ឈបរិយោមាតចមេត ពិចិធា ។ តត្ថ បរិយោមាតាចត្វាយ មត្តិដ្ឋាបកចេតតាកាចេត វុបបជ្ជចេទតីយាដីតា ហោតិ, ត ពាលចកាចេតាតិ ដដ្ឋព្វំ ។ “បដិមត្តិយា អត្តត្តរបច្ចយកាចិតោ ចិបិលមត្តាតស្ស អត្តត្តរបច្ចយកាចេត តថា អភិមត្តតត្តា”តិ ច ចទត្តិ, តស្មា លដ្ឋមត្តមាតំ បបិតាភិមុខតាយ បរិក្ខិណជចតា ត មត្តា តិចារេតុំ បុព្វាភាវចិត្តាតីតិ តីហិ ចត្តាវិ ចា ចិត្តាតិ ។

ឧត្តំ ឧតិម្សំ កាយាតុបស្សតាយំ បរិកុដ្ឋិ បត្តការោយាតិ អធិកត្តការោ មយាបជ្ជិតុការោ ច ។ តត្ថ មលក្ខណាចិចដ្ឋាតចមេត អធិកត្តការោ, មលក្ខណចមេត មយាបជ្ជិតុការោតិ ចោរេតព្វំ ។ អាចជ្ជតមយាបជ្ជត...បេ... ចមិប្បត្តតិ ឧត្ត ឧចំ តាច បញ្ចា ចមិយោ ចេដិតព្វា – បឌមជ្ឈាតតោ វុដ្ឋាយ បចមំ ចិតក្កំ អាចជ្ជយតោ កចដ្ឋំ វុបដ្ឋិត្វា វុប្បត្តាចជ្ជតាតត្តំវំ ចិតក្កាមួណាតេច ចត្តារិ បញ្ចា ឌចតាតិ ឌចត្តិ, តតោ ឌ្វេ កចដ្ឋាតិ, តតោ បត ចិចារាមួណំ អាចជ្ជតំ ចុត្តតយេតេច ឌចតាតីតិ ឧចំ បញ្ចាមុ ឈាតដ្ឋមុ យដា តិរត្តរំ ចិត្តំ បេមេតុំ នក្កោតិ, អថស្ស អាចជ្ជតចមី មិជ្ឈា ហោតិ ។ អយំ បត កចដ្ឋចយត្តិតា យត្វកប្បត្តា ចមី ភកចតោ យមកបាដិហារិយេ លព្កតិ, អញ្ញេមំ ចា ឌម្មមេតាបតិអាដីតំ ឧចទ្ធបេ វុដ្ឋាយ មយដ្ឋាយ លហុតាវំ អាចជ្ជតចមីតិត្តត្តកការលេ ។ មា ច ពេទា ពុត្តុទា បរិត្តកាលំ, ត ឧត្តុ យមកបាដិហារិយេ ចិយ ចិវតបប្បាឌត្តចតី ។ តថា ហិ តំ មាចពោហិ អមាឌារណំ ចុត្តំ ។ ពុតោ បរំ ឋិឈតរា អាចជ្ជតចមី តាម តត្ថិ ។

អាយស្មតោ បត យហាយោក្កល្លាតស្ស តគ្គោបតត្តកាវាឌមេតេ ចិយ ឋិឈំ មយាបជ្ជតមយត្តតា មយាបជ្ជតចមី តាម ។ ឧត្ត ច មយាបជ្ជិតុកាមតាត្តត្តំវំ ជ្ជិមុ កចដ្ឋេមុ វុប្បត្តេមុ កចដ្ឋំ វុបដ្ឋិត្វា វុប្បត្តាចជ្ជតាតត្តំវំ មយាបជ្ជតិ ឋិឈំ មយាបជ្ជតមយត្តតា ។ អយញ្ច យត្វកប្បត្តា មយាបជ្ជតចមី មត្ថុ ឌម្មមេតាបតាយំ លព្កតិ, តំ មត្តាយ ចុត្តំ “សោ ពេតា អហំ, អក្កិចេយ្យត, តស្សោយេច កចាយ បរិយោមាតេ តស្មិំយេច បុរិមស្មិំ មមាធិតិមិត្តេ អជ្ឈត្តមេច ចិត្តំ មណ្ឋបេមិ មត្តិមាទេមិ ឧទេកោដិ កទោមិ មយាឌហាមិ, យេត មុដំ តិច្ចកប្បំ ចិហទាមី”តិ (ម. តិ. ១.៣៨៧) ។ ពុតោ ឋិឈតរា ហិ មយាបជ្ជតចមី តាម តត្ថិ ។

អច្ឆរាមត្តំ ចា ឌមច្ឆរាមត្តំ ចា ខណំ ឈាតំ ឌបេតុំ មមត្តតា អធិដ្ឋាតចមី តាម ។ តថេច អច្ឆរាមត្តំ ចា ឌមច្ឆរាមត្តំ ចា លហុកំ ខណំ ឈាតមមដ្ឋី ហុត្វា ឈាតតោ ចុដ្ឋាតំ មមត្តតា ចុដ្ឋាតចមី តាម ។ កចដ្ឋចិត្តប្បចត្តិយេច ហេត្ថ ឈាតតោ ចុដ្ឋាតំ តាម ។ ឧត្ត ច យថា “ឧត្តកមេច ខណំ ឈាតំ ឌបេស្សាមី”តិ បុព្វបរិកម្មចមេត អធិដ្ឋាតមយត្តតា អធិដ្ឋាតចមី, ឧចំ “ឧត្តកមេច ខណំ ឈាតមមដ្ឋី ហុត្វា ឈាតតោ ចុដ្ឋហិស្សាមី”តិ បុព្វបរិកម្មចមេត ចុដ្ឋាតមយត្តតា ចុដ្ឋាតចមីតិ ចេដិតព្វា, យា មយាបត្តិចុដ្ឋាតកុមលតាតិ ចុច្ចតិ ។ បច្ចចេក្ខណចមី បត អាចជ្ជតចមិយា ឧច ចុត្តា ។ បច្ចចេក្ខណជចតាតេច ហិ តត្ថ អាចជ្ជតាតត្តរាតិ ។ យងេក្កេត ហិ អាចជ្ជតចមីមិទ្ធិ, តងេក្កេត បច្ចចេក្ខណចមីមិទ្ធិ ចេដិតព្វា ។

អទ្ធបហុត្តដ្ឋំ ចា...បេ... ចិបស្សតំ បដ្ឋបេតីតិ មទ្ធេបតោ ចុត្តមត្ថំ ចិត្ថារតោ ឌស្សេតុំ “កថ”ត្តិអាដិ ចុត្តំ ។ តត្ថ ឈាតដ្ឋាតិ បរិក្កហេត្វាតិ ចិតក្កាដីតិ ឈាតដ្ឋាតិ តំមយ្យុត្តេ ច ឌម្មេ មលក្ខណាទមាដិចមេត បរិក្កហេត្វា ។ “ឈាតដ្ឋាតី”តិ ហិ ពុដំ តិឌស្សតមត្តំ, ឈាតដ្ឋាតិ បត បស្សត្តោ តំមយ្យុត្តេ ច ឌម្មេ បស្សតិ ។ ពេតំ តិស្សយំ ហទយចត្ថុំ យថា តាយ បុរិមោ អត្តាតោកេហ មប្បំ ជិស្វា អត្តុតាត្តយាតោ តស្ស អាមយំ បស្សតិ, ឧចមេច ពេតា អយម្បិ ឃោកាចចទោ ពេត អទ្ធបឌេមំ វុបបរិក្ខត្តោ “ពុទេ ឌម្មា កិំ តិស្សាយ បចត្តត្តី”តិ បរិយេមមាតោ ពេតំ តិស្សយំ ហទយចត្ថុំ បស្សតិ ។ ឈាតដ្ឋាតិ អទ្ធបត្តិ ឧត្ត

តំឞយ្យឈុត្តឆខ្ចាតយ្បិ ពហលំ ៃចឌិតត្ថា៍

អន្ុបបុព្ពញ្ញខំ ន្ុបបរិក្កហំ ឌស្សេត្វា ត្ថឌាតិ ន្ុបបុព្ពញ្ញខំ អន្ុបបរិក្កហំ ឌស្សេន្តោ “អឆ ចា”តិអាឌិយាហ៍ កេសាឌីសុ កោដ្ឋាសេសុ...បេ... តំតំឃ្សិតន្ុបិតិ ន បរិក្កហេតព្វាតិ ឲត្ថ បត កេសេ តាច ឆន្ទលក្ខណំ បចឌីឆាតុតិ បរិក្កហេតព្វំ, តទេត្វច អាពន្ធតលក្ខណំ អាបោឆាតុតិ, បរិបិចតលក្ខណំ តេជោឆាតុតិ, ចិត្ថម្ភតលក្ខណំ ចាយោឆាតុតិ ឲចំ សព្ពកោដ្ឋាសេសុ ឲកេកស្មិំ កោដ្ឋាសេ ចត្តារិ ចត្តារិ មហាភូតានិ បរិក្កហេតព្វានិ៍ អឆានេត ឃាឆាចតោ សសេលក្ខណតោ អាចិក្ខតាសុ ឆាតុសុ ពយុសមុដ្ឋានឞ្យចាច កេសេ ចុត្តលក្ខណា តា ចតស្សោ ន ឆាតុយោ តំតំឃ្សិតោ ន ចណ្ណោ ពន្ធោ រសោ ឧជា ឌីចិតំ កាយបសាទោតិ ឲចំ កាយឌសកចសេន ឌស ន្ុបិតិ, តទេត្វច ភាចស្ស អត្ថិតាយ ភាចឌសកចសេន ឌស ន្ុបិតិ, អាហារសមុដ្ឋានំ ឧជដ្ឋមកំ, ឧតុសមុដ្ឋានំ ចិត្តសមុដ្ឋានន្តិ អបរានិបិ ចតុចីសតីតិ ឲចំ ចតុសមុដ្ឋានេសុ ចតុចីសតិកោដ្ឋាសេសុ ចតុចត្តាលីស ន្ុបិតិ បរិក្កហេតព្វានិ៍ សេទោ អស្សុ ខេឡោ សិង្ឃាណិកាតិ ត្ថេស បត ចតុសុ ឧតុចិត្តសមុដ្ឋានេសុ ខ្វិន្នំ ឧជដ្ឋមកានំ ចសេន សោឡស សោឡស ន្ុបិតិ៍ ឧឌរិយំ ករីសំ បុព្វំ មុត្តន្តិ ត្ថេសុ ចតុសុ ឧតុសមុដ្ឋានេសុ ឧតុសមុដ្ឋានស្សេច ឧជដ្ឋមកស្ស ចសេន អដ្ឋ អដ្ឋ ន្ុបិតិ បរិក្កហេតព្វានិ៍ ឲស តាច ឧត្តិំសាការេ តយោ៍

ឃេ បត ត្ថេស្មិំ ឧត្តិំសាការេ អាចិក្ខតេ អបរេ ចត្តារោ តេជោកោដ្ឋាសា, ឆ ចាយោកោដ្ឋាសាតិ ឌស អាការា អាចិ កចត្តិ, តត្ថ អសិតាឌិបរិបាចកេ តាច កម្មជតេជោកោដ្ឋាសម្បិ ឧជដ្ឋមកញ្ចេច ឌីចិតញ្ចាតិ នច ន្ុបិតិ, តថា ចិត្តជេ អស្សាសបស្សាសកោដ្ឋាសេ ឧជដ្ឋមកញ្ចេច សទ្ទោ ចាតិ នច, សេសេសុ ចតុសមុដ្ឋានេសុ អដ្ឋសុ ឌីចិតនចកញ្ចេច តីណិ ន ឧជដ្ឋមកានីតិ តេត្តិំស តេត្តិំស ន្ុបិតិ បរិក្កហេតព្វានិ៍ ឲចំ ចិត្ថារតោ ទ្វាចត្តាលីសាការចសេន ត្ថេសុ ភូតុបាទាយន្ុបេសុ បាកដេសុ ឌាតសុ ចត្ថុទ្វារចសេន បញ្ច ចក្ខុឌសកាទយោ ហឌយចត្ថុឌសកញ្ចាតិ អបរានិបិ សដ្ឋិ ន្ុបិតិ បរិក្កហេតព្វានិ៍ សចេ បតស្ស តេត តេត មុខេន ន្ុបំ បរិក្កហេត្វា អន្ុបំ បរិក្កណ្ហតោ សុខុមត្តា អន្ុបំ ត ឧបដ្ឋាតិ, តេត ឆុរនិក្ខេបំ អកត្វា ន្ុបមេច បុនប្បុនំ សម្មសិតព្វំ មតសិ កាតព្វំ បរិក្កហេតព្វំ ចចត្ថបេតព្វំ៍ ឃថា ឃថា ហិស្ស ន្ុបំ សុចិក្ខាលិតំ ហោតិ តិជ្ជដំ សុបរិសុទ្ធំ, តថា តថា តឌារម្មណា អន្ុបឆម្មា សយមេច បាកដា ហោន្តិ៍

ឃថា ហិ ចក្ខុមតោ បុរិសស្ស អបរិសុទ្ធេ អាទាសេ មុខនិមិត្តំ ឧលោកេន្តស្ស និមិត្តំ ត បញ្ញាយតីតិ ត អាទាសំ ឆឌ្ឌេតិ, អឆ ខោ តំ បុនប្បុនំ បរិមជ្ជតិ, តស្ស បរិសុទ្ធេ អាទាសេ និមិត្តំ សយមេច បាកដំ ហោតិ, ឲចមេច តេត ភិក្ខុនា ឆុរនិក្ខេបំ អកត្វា ន្ុបមេច បុនប្បុនំ សម្មសិតព្វំ មតសិ កាតព្វំ បរិក្កហេតព្វំ ចចត្ថបេតព្វំ៍ ឃថា ឃថា ហិស្ស ន្ុបំ សុចិក្ខាលិតំ ហោតិ តិជ្ជដំ សុបរិសុទ្ធំ, តថា តថា តឌារម្មណា អន្ុបឆម្មា សយមេច បាកដា ហោន្តិ៍ ឲចំ សុចិសុទ្ធន្ុបបរិក្កហស្ស បតស្ស អន្ុបឆម្មា តីហាការេហិ ឧបដ្ឋហន្តិ ផស្សចសេន ចា ចេឌតាចសេន ចា ចិញ្ញាណចសេន ចា៍

កថំ ? ឲកស្ស តាច “កេសេ បឋចីឆាតុ កក្ខឡលក្ខណា...បេ... អស្សាសបស្សាសេ បឋចីឆាតុ កក្ខឡលក្ខណា”តិអាឌិនា តយេត ឆាតុយោ បរិក្កណ្ហន្តស្ស បឋមាភិនិបាតោ ផស្សោ, តំសម្បយុត្តា ចេឌតា ចេឌតាក្ខន្ធោ, សញ្ញា សញ្ញាក្ខន្ធោ, សទ្ធិំ ផស្សេត ចេតតា សង្ខារក្ខន្ធោ, ចិត្តំ ចិញ្ញាណក្ខន្ធោតិ ឧបដ្ឋាតិ៍ ឲចំ អន្ុបឆម្មា ផស្សចសេន ឧបដ្ឋហន្តិ៍ ឲកស្ស “កេសេ បឋចីឆាតុ កក្ខឡលក្ខណា...បេ... អស្សាសបស្សាសេ បឋចីឆាតុ កក្ខឡលក្ខណា”តិ តឌារម្មណរសានុភចតកចេឌតា ចេឌតាក្ខន្ធោ, តំសម្បយុត្តា សញ្ញា សញ្ញាក្ខន្ធោ, តំសម្បយុត្តោ ផស្សោ ច ចេតតា ច សង្ខារក្ខន្ធោ, តំសម្បយុត្តំ ចិត្តំ ចិញ្ញាណក្ខន្ធោតិ ឧបដ្ឋាតិ៍ ឲចំ ចេឌតាចសេន អន្ុបឆម្មា ឧបដ្ឋហន្តិ៍ អបរស្ស “កេសេ បឋចីឆាតុ កក្ខឡលក្ខណា...បេ... អស្សាសបស្សាសេ បឋចីឆាតុ កក្ខឡលក្ខណា”តិ អារម្មណបដិចិជាតតំ ចិញ្ញាណក្ខន្ធោ, តំសម្បយុត្តា ចេឌតា ចេឌតាក្ខន្ធោ, សញ្ញា សញ្ញាក្ខន្ធោ, ផស្សោ ច ចេតតា ច សង្ខារក្ខន្ធោតិ ឧបដ្ឋាតិ៍ ឲចំ ចិញ្ញាណចសេន អន្ុបឆម្មា ឧបដ្ឋហន្តិ៍ ឲតេតេចុបាយេត “កម្មសមុដ្ឋានេ កេសេ បឋចីឆាតុ កក្ខឡលក្ខណា”តិអាឌិនា តយេត ទ្វាចត្តាលីសាយ ឆាតុកោដ្ឋាសេសុ ចតុន្នំ ចតុន្នំ ឆាតុនំ ចសេន សេសេសុបិ ចក្ខុ ចក្ខាឌីសុ ឌសកេសុ មតោឆាតុមតោចិញ្ញាណឆាតុនំ តិស្សយលក្ខណំ ហឌយចត្ថុ ន្ុបិកិឃាតារហភូតប្បសាឌលក្ខណំ ចក្ខុតិអាឌិនា ចត្ថុទ្វារចសេន បរិក្កណ្ហន្តស្ស បឋមាភិនិបាតោ ផស្សោ, តំសម្បយុត្តា ចេឌតា ចេឌតាក្ខន្ធោតិអាឌិនា ផស្សាឌិចសេន តីហិ អាការេហិ អន្ុបឆម្មា ឧបដ្ឋហន្តិ៍ តេត ចុត្តំ “ឃថាបរិក្កហិតន្ុបារម្មណំ ឃថាបរិក្កហិតន្ុបចត្ថុទ្វារារម្មណំ ចា សសម្បយុត្តឆម្មំ ចិញ្ញាណញ្ច បស្សតី”តិ៍

ត្ថឌាតិ អត្ថាឆាបិ ន្ុបបុព្ពញ្ញខំ អន្ុបបរិក្កហំ ឌស្សេន្តោ “អឆ ចា”តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ឃថា ហីតិអាឌិ កាយស្ស ចិត្តស្ស ច អស្សាសបស្សាសានំ សមុទយកាចឌស្សតំ៍ កម្មារកក្ករីតិ កម្មារានំ ឧក្កាយ អក្កិឆមតកភស្តា៍ ឆមមានាឃាតិ ឆុមាឃត្តិឃា, ចាតំ កាហាបេត្តិឃាតិ អត្ថោ៍ តជ្ជន្តិ តឌត្ថន្ុបំ៍ ឲចមេចន្តិ ឲត្ថ កម្មារកក្ករី ចិយ ករជកាយោ, ចាយោ ចិយ ចិត្តំ ឌដ្ឋព្វំ៍ កិញ្ចាបិ អស្សាសបស្សាសា ចិត្តសមុដ្ឋានា, ករជកាយំ បត ចិនា តេសំ អប្បចត្តតតោ “កាយញ្ច ចិត្តញ្ច បដិច្ច អស្សាសបស្សាសា”តិ ចុត្តំ៍

តស្សាតិ តាមន្ុបស្ស៍ បច្ចយំ បរិយេសតីតិ “អចិជ្ជាសមុទយា ន្ុបសមុទយោ”តិអាឌិនា អចិជ្ជាឌិកំ បច្ចយំ បរិយេសតិ ឌីយំសតិ បរិក្កណ្ហាតិ៍ កង្ខំ ចិតរតីតិ “អហោសិំ តុ ខោ អហំ អតីតមទ្ធាត”ន្តិអាឌិតយប្បចត្តំ សោឡសចត្ថុកំ ចិចិកិច្ឆំ អតិក្កមតិ បជហតិ៍ “ឃំ កិញ្ចិ ន្ុបំ អតីតាតាកតបច្ចុប្បន្ត”ន្តិអាឌិតយប្បចត្តំ កលាបសម្មសតំ៍ បុព្ពភាគេតិ បដិបទាញាណឌស្សតចិសុទ្ធិបរិយាបត្តាយ ឧឌយព្ពយាតុបស្សតាយ បុព្ពភាគេ ឧប្បន្នេ៍ ឱភាសាឌយោតិ ឱភាសោ ញាណំ បីតិ បស្សទ្ធិ សុខំ អធិមោក្ខោ បក្កហោ ឧបេក្ខា ឧបដ្ឋានំ តិកន្តីតិ ត្ថេស ឱភាសាឌយោ ឌស៍

តត្ថ (ចិសុទ្ធិ ១.លិ១១; បដិ ម អដ្ឋ ១.១.៩) ឱភាសោតិ ចិបស្សតោភាសោ, សោ ច ចិបស្សតាចិត្តសមុដ្ឋិតំ សត្តតិបតិតំ ឧតុសមុដ្ឋានញ្ច បភស្សរន្ុបំ៍ តត្ថ ចិបស្សតាចិត្តសមុដ្ឋិតំ ឃោគិតោ សរីរដ្ឋមេច បភស្សរំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ ចិត្តជន្ុបានំ សរីរំ មុញ្ចិត្វា ពហិ អប្បចត្តតតោ, ឥតរំ សរីរំ មុញ្ចិត្វា ញាណាតុភាចាតុន្ុបំ សមន្តតោ បត្ថរតិ, តំ តស្សេច បញ្ញាយតិ៍ តេត ផុដ្ឋោកាសេ ន្ុបកតម្បិ បស្សតិ, បស្សន្តោ ច ចក្ខុចិញ្ញាណេត បស្សតិ, ឧទាហុ មតោចិញ្ញាណេតាតិ ចីមំសិតព្វន្តិ ចទន្តិ៍ ឌិព្វចក្ខុលាភិតោ ចិយ តំ មតោចិញ្ញាណចិញ្ញេយ្យមេចាតិ ចត្តុំ យុត្តំ ចិយ ឌិស្សតិ៍ សោ ខោ បតាយំ ឱភាសោ កស្សចិ ភិក្ខុនោ បល្លង្កដ្ឋាតមត្តមេច ឱភាសេន្តោ ឧប្បជ្ជតិ, កស្សចិ អន្តោគព្ភំ, កស្សចិ ពហិគព្ភម្បិ, កស្សចិ សកលចិហារំ, កាចុតំ, អឌ្ឍយោជតំ, យោជតំ, ទ្វិយោជតំ, តិយោជតំ, កស្សចិ បឋចីតលតោ ឃាច អកនិដ្ឋព្រហ្មលោកា ឲកាលោកំ កុរុមាតោ៍ ភកចតោ បត ឌសសហស្សិលោកឆាតុំ ឱភាសេន្តោ ឧប្បជ្ជិ៍ តស្មិំ បត ឧប្បន្នេ យោកាចចរោ “ត ចត មេ ឥតោ បុព្វេ ឲចន្ុបោ ឱភាសោ ឧប្បន្នបុព្វោ, អទ្ធា មក្កប្បត្តោម្ហិ ផលប្បត្តោម្ហី”តិ អមក្កមេច “មក្កោ”តិ, អផលមេច ច “ផល”ន្តិ កណ្ហាតិ៍ តស្ស អមក្កំ “មក្កោ”តិ អផលំ ចា “ផល”ន្តិ កណ្ហតោ ចិបស្សតាចីថិ ឧក្កន្តា តាម ហោតិ៍ សោ អត្តតោ មូលកម្មដ្ឋានំ ចិស្សជ្ជេត្វា ឱភាសមេច អស្សាឌេន្តោ តិសីឌតិ៍

ញាណន្តិ វិបស្សនាញាណំ។ តស្ស កិរ រូបារូបធម្មេ តុលយន្តស្ស តីរយន្តស្ស វិស្សដ្ឋឥន្ទវជិរមិវ អវិហតវេគំ តិខិណំ សូរំ អតិវិសទំ ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ។

បីតីតិ វិបស្សនាបីតិ។ តស្ស កិរ តស្មិំ សមយេ ខុទ្ទិកា បីតិ ខណិកា បីតិ ឱក្កន្តិកា បីតិ ឧព្វេគា បីតិ ផរណា បីតីតិ អយំ បញ្ចវិធា បីតិ សកលសរីរំ បូរយមានា ឧប្បជ្ជតិ។

បស្សទ្ធីតិ វិបស្សនាបស្សទ្ធិ។ តស្ស កិរ តស្មិំ សមយេ រត្តិដ្ឋានេ វា ទិវាដ្ឋានេ វា និសិន្នស្ស កាយចិត្តានំ នេវ ទរថោ, ន គារវំ, ន កក្ខឡតា, ន អកម្មញ្ញតា, ន គេលញ្ញំ, ន វង្កតា ហោតិ, អថ ខោ បនស្ស កាយចិត្តានិ បស្សទ្ធានិ លហូនិ មុទូនិ កម្មញ្ញានិ សុវិសទានិ ឧជុកានិយេវ ហោន្តិ។ សោ ឥមេហិ បស្សទ្ធាទីហិ អនុគ្គហិតកាយចិត្តោ តស្មិំ សមយេ អមានុសិំ នាម រតិំ អនុភវតិ។ យំ សន្ធាយ វុត្តំ –

“សុញ្ញាគារំ បវិដ្ឋស្ស, សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ;

អមានុសី រតី ហោតិ, សម្មា ធម្មំ វិបស្សតោ។

“យតោ យតោ សម្មសតិ, ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ;

លភតី បីតិបាមោជ្ជំ, អមតំ តំ វិជានត”ន្តិ។ (ធ॰ ប॰ ៣៧៣-៣៧៤);

ឯវមស្ស ឥមំ អមានុសិំ រតិំ សាធយមានា លហុតាទិសម្បយុត្តា បស្សទ្ធិ ឧប្បជ្ជតិ។

សុខន្តិ វិបស្សនាសុខំ។ តស្ស កិរ តស្មិំ សមយេ សកលសរីរំ អភិសន្ទយមានំ អតិបណីតំ សុខំ ឧប្បជ្ជតិ។

អធិមោក្ខោតិ សទ្ធា។ វិបស្សនាសម្បយុត្តាយេវ ហិស្ស ចិត្តចេតសិកានំ អតិសយបសាទភូតា ពលវតី សទ្ធា ឧប្បជ្ជតិ។

បគ្គហោតិ វីរិយំ។ វិបស្សនាសម្បយុត្តមេវ ហិស្ស អសិថិលមនច្ចារទ្ធំ សុបគ្គហិតំ វីរិយំ ឧប្បជ្ជតិ។

ឧបដ្ឋានន្តិ សតិ។ វិបស្សនាសម្បយុត្តាយេវ ហិស្ស សុបដ្ឋិតា សុបតិដ្ឋិតា និខាតា អចលា បព្វតរាជសទិសា សតិ ឧប្បជ្ជតិ។ សោ យំ យំ ឋានំ អាវជ្ជតិ សមន្នាហរតិ មនសិករោតិ បច្ចវេក្ខតិ, តំ តំ ឋានមស្ស ឱក្កន្ទិត្វា បក្ខន្ទិត្វា ទិព្វចក្ខុនោ បរលោកោ វិយ សតិយា ឧបដ្ឋាតិ។

ឧបេក្ខាតិ វិបស្សនុបេក្ខា ចេវ អាវជ្ជនុបេក្ខា ច។ តស្មិញ្ហិស្ស សមយេ សព្វសង្ខារេសុ មជ្ឈត្តភូតា វិបស្សនុបេក្ខា ពលវតី ឧប្បជ្ជតិ, មនោទ្វារេ អាវជ្ជនុបេក្ខាបិ។ សា ហិស្ស តំ តំ ឋានំ អាវជ្ជន្តស្ស វិស្សដ្ឋឥន្ទវជិរមិវ បត្តបុដេ បក្ខិត្តតត្តនារាចោ វិយ ច សូរា តិខិណា ហុត្វា វហតិ។

និកន្តីតិ វិបស្សនានិកន្តិ។ ឯវំ ឱភាសាទិបដិមណ្ឌិតាយ ហិស្ស វិបស្សនាយ អាលយំ កុរុមានា សុខុមា សន្តាការា និកន្តិ ឧប្បជ្ជតិ, យា “កិលេសោ”តិ បរិគ្គហេតុម្បិ ន សក្កា ហោតិ។

យថា ច ឱភាសេ, ឯវំ ឯតេសុបិ អញ្ញតរស្មិំ ឧប្បន្នេ យោគាវចរោ “ន វត មេ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ ញាណំ ឧប្បន្នបុព្វំ, ឯវរូបា បីតិ, បស្សទ្ធិ, សុខំ, អធិមោក្ខោ, បគ្គហោ, ឧបដ្ឋានំ, ឧបេក្ខា, និកន្តិ ឧប្បន្នបុព្វា, អទ្ធា មគ្គប្បត្តោម្ហិ ផលប្បត្តោម្ហី”តិ អមគ្គមេវ “មគ្គោ”តិ អផលមេវ ច “ផល”ន្តិ គណ្ហាតិ, តស្ស អមគ្គំ “មគ្គោ”តិ អផលំ “ផល”ន្តិ គណ្ហតោ វិបស្សនាវីថិ ឧក្កន្តា នាម ហោតិ។ សោ អត្តនោ មូលកម្មដ្ឋានំ វិស្សជ្ជេត្វា និកន្តិមេវ អស្សាទេន្តោ និសីទតិ។

ឯត្ថ ច ឱភាសាទយោ ឧបក្កិលេសវត្ថុតាយ “ឧបក្កិលេសា”តិ វុត្តា, ន អកុសលត្តា, និកន្តិ បន ឧបក្កិលេសោ ចេវ ឧបក្កិលេសវត្ថុ ច។ វត្ថុវសេនេវ ចេតេ ទស, គាហវសេន បន សមតិំស ហោន្តិ។ កថំ? “មម ឱភាសោ ឧប្បន្នោ”តិ គណ្ហតោ ហិ ទិដ្ឋិគ្គាហោ ហោតិ, “មនាបោ វត ឱភាសោ ឧប្បន្នោ”តិ គណ្ហតោ មានគ្គាហោ, ឱភាសំ អស្សាទយតោ តណ្ហាគ្គាហោ។ ឥតិ ឱភាសេ ទិដ្ឋិមានតណ្ហាវសេន តយោ គាហា។ តថា សេសេសុបីតិ ឯវំ គាហវសេន សមតិំស ឧបក្កិលេសា ហោន្តិ។ តេសំ វសេន អកុសលោ អព្យត្តោ យោគាវចរោ ឱភាសាទីសុ កម្បតិ វិក្ខិបតិ, ឱភាសាទីសុ ឯកេកំ “ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា”តិ សមនុបស្សតិ។ តេនាហុ បោរាណា –

“ឱភាសេ ចេវ ញាណេ ច, បីតិយា ច វិកម្បតិ;

បស្សទ្ធិយា សុខេ ចេវ, យេហិ ចិត្តំ បវេធតិ។

“អឞិយោគេ្គ ច បក្កាយេហ, វុបដ្ឋាយេត ច ពយ្យតិ;

វុយេបក្លាចឌ្ឍតាឃ ចេច, វុយេបក្លាឃ ច តិពត្តិឃា”តិ។ (បដិ។ ម។ ៩។លិ)

ញ្ញសលេិ បល្លិតោ ញ្ញតេ្តា ញុន្តិសយ្យតេ្តា ឃោកាចចេរោ ឡុកាឋាឝឹឞុ វុបដ្ឋាតេ្ត “អយំ លោ យេ ឡុកាលោ វុបដ្ឋតេ្តា, លោ លោ បតាយំ អតិច្ចោ ឋក្ខតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ ពយធម្មោ ចយធម្មោ ចិរាគធម្មោ តិរោធធម្មោ”តិ ពុតិ ចា តំ បញ្ញាយ បរិច្ឆិន្ទតិ វុបបរិក្ខតិ។ អធ ចា បតស្ស ឲុចំ លោតិ – នេច ឡុកាលោ អត្តា ករេយ្យ, អត្តាតិ ពលេតុំ ចដេ្ឋយ្យ, អតត្តាច បតាយំ “អត្តា”តិ ពហិតោ។ តប្ពា លោ អធសចត្តតេដ្ឋេត អតត្តា, ហុត្វា អកាចដេ្ឋេត អតិច្ចោ, វុប្បាធចយបដិបិឡអតេដ្ឋេត ឋុក្ខោតិ វុបបរិក្ខតិ។ យធា ច ឡុកាលេ, ឲុចំ លេលេសុបិ។ លោ ឲុចំ វុបបរិក្ខិត្វា ឡុកាយំ “តេតំ មម, តេលោហមស្មិ, ត មេលោ អត្តា”តិ សមតុបស្សតិ។ ពោលាហំ…បេ… តិពត្តិ “តេតំ មម, តេលោហមស្មិ, ត មេលោ អត្តា”តិ សមតុបស្សតិ។ ឲុចំ សមតុបស្សតេ្តា ឡុកាឋាឝឹឞុ ត ពយ្យតិ ត ចេធតិ។ តេតាហ បេរាណា –

“ឞុមាតិ តេ ចាគាតិ, បញ្ញា យស្ស បរិច្ចិតា;

ធម្មេញ្ញូសលេិ លោតិ, ត ច ចិក្ខេប កច្ឆតី”តិ។ (បដិ។ ម។ ៩។លិ);

លោ ឲុចំ ចិក្ខេបំ អកច្ឆតេ្តា តំ សមតិមចិធំ វុបក្កិលេសឋេដំ ចិធេតេ្វា “ឡុកាឋាធយោ ធម្មា ត យេក្កា, វុបក្កិលេសចិមុត្តំ បត ចិចិប្បិដបត្តំ ចិបស្សតាពោលំ យេក្កោ”តិ អយគ្គំ យគ្គញ្ញា ចចត្វេបតិ។ ឃំ សន្ធាយតំ ចុត្តំ “ឡុកាឋាធយោ តេ ចិបស្សតុបក្កិលេសេ បហាយ វុបក្កិលេសចិមុត្តំ បដិបធាពោលំ យេក្កោតិ ចចត្វេបត្វា”តិ។ វុធយំ បហាឃាតិ វុធឃត្តាឃាតុបស្សតាឃ ពហិតំ ឋក្ខាទាតំ វុធយំ ចិស្សេច្ចត្វា តោយំ កក្កុស្សច អតុបស្សតោ កក្កាតុបស្សតាពោលំ បត្វា អាឌីតចាតុបស្សតាមុញ្ចាដួយាឃ តិព្វិឌាតុបស្សតាឃ តិព្វិត្តេន្តោ មុញ្ចិតុកម្យតាបដិសក្ខាតុបស្សតាឃក្ខាតុលោមញាណាតិ ចិណ្ណូបរិយន្តេ វុប្បន្នពោត្រភុញាណាតន្តរំ វុប្បន្នេត យេគ្គញាណេត សត្តាសក្ខាលេសុ ចិរន្ជតេ្តា ចិមុច្ចតេ្តា។ យេក្កាលេលា ហិ អរិយោ ចិរន្ជតិ ចិមុច្ចតីតិ ច ចុច្ចតិ។ តេតាហ – “ឃចាក្កេយំ ចត្វារោ អរិយមក្កេ បិមុហិត្វា”តិ។ យេក្កផលតិព្វាតបហិតាចចិដ្ឋកិលេសបក្ខាតស្ស បច្ចចេក្ខិតញ្ញស្ស បកេកេត ឲុភ្ជតិសតិភេធស្ស។ អតហតោ ហិ អចចិដ្ឋកិលេលាកាចេត ឲុភ្ជតិសតិ បច្ចចេក្ខលាពោលាតិ។ អយ្យាតិ អាតាបិតស្សតិពយដ្ឋាតិពស្ស។

ចិមុំ ពយដ្ឋាតកាចតាតយោ តាយ តត្វីតិ បធយចត្តក្ខចេលេត អឞិពតញ្ញាតស្ស ចេធតាចិត្តធម្មាតុបស្សតាចេលេត ធេលិតត្វា ចុត្តំ។ លោសត្តិ ពិណ្ហំ ចត្តក្កាតំ។ បីតិប្បដិសំចេធីតិ បីតិឃា បដិ បដិ សមុធេច ចេធេតសីលេិ, តស្សា ចា បដិ បដិ សមុធេច ចេធេតោ ឲុតស្ស អត្ថិ។ តំ ចា បដិ បដិ សមុធេច ចេធមយាតោ។ តត្ថ ពាយំ សំចេធតក្កហណោតេច បីតិឃា សក្ខត្ថំ ចិជិតកាតចា ធោលិតោ លោតិ, យេហិ បត បកាយេហិ តស្សា សំចេធតំ ពុច្ចិតំ, តំ ធស្សេតុំ បដិ-ឋក្កហណំ “បដិ បដិ សំចេធីតិ បដិសំចេធី”តិ។ តេតាហ “ទ្វីហាការេហី”តិអាធិ។

តត្ថ ពថំ អារម្មណតោ បីតិ បដិសំចិធិតា លោតីតិ ចុឆ្ឆាធចធតំ។ សប្បីតិពេ ធ្វេ ឈាតេ សមាបជ្ជតីតិ បីតិសហពតាតិ ធ្វេ បធមឝុតិយញ្ញាតាតិ បដិបាដិយា សមាបជ្ជតិ។ តស្សាតិ តេត។ “បដិសំចិធិតា”តិ ហិ បធំ អបេក្ខិត្វា ពត្តុអត្ថេ ឲុតំ សាមិចចតំ។ សមាបត្តិក្ខណេតិ សមាបត្តក្ខណោ។ ឈាតបដិលាភេតាតិ ឈាតេត សមក្កីភាវេត។ អារម្មណតោតិ អារម្មណមុខេត, តធារម្មណញ្ញាតបរិយាបត្តា បីតិ បដិសំចិធិតា លោតិ អារម្មណស្ស បដិសំចិធិតត្តា។ ពឹ ចុត្តំ លោតិ? យធា តាម សប្បបរិយេសធំ ចេរត្តេត តស្ស អាសយេ បដិសំចិធីតេ លោបិ បដិសំចិធីតោ ឲុច លោតិ មត្តាពដាលេត តស្ស ពហណស្ស សុករត្តា, ឲុចំ បីតិឃា អាសយភូតេ អារម្មណេ បដិសំចិធីតេ លោ បីតិ បដិសំចិធិតា ឲុច លោតិ សលក្ខណតោ សាមញ្ញលក្ខណតោ ច តស្សា ពហណស្ស សុករត្តាតិ។

ពថំ អសម្មោហតោ បីតិ បដិសំចិធិតា លោតីតិ អាតេត្វា សមុត្តិតញ្ញំ ចិបស្សតាញ្ញណេតិ ចិបស្សតាបញ្ញាឃ តំ្ពិក្ខចិមេប្បចត្តាឃ ចិលេយតោ ធស្សតញ្ញណេ។ លក្ខណបដិចេធេតាតិ បីតិឃា សលក្ខណស្ស សាមញ្ញលក្ខណស្ស ច បដិចិជ្ឈតេត។ យញ្ញិឃាស្ស ចិលេយតោ សាមញ្ញតោ ច លក្ខណំ, តប្ពំ ចិជិតេ លោ ឃាធាចតោ ចិជិតោ ឲុច លោតិ។ តេតាហ – “អសម្មោហតោ បីតិ បដិសំចិធិតា លោតី”តិ។

ញ្ញាតាតិ តយត្ថំ បិញ្ញព្ពយា ឲុច ចិកាសេចំ “ចុត្តលេញ្ញ”ត្តិអាធិមាហ។ តត្ថ ឌីឃំអស្សាសចសេតាតិអាធីឞុ ឃំ ចត្តព្វំ, តំ លេដ្ឋា ចុត្តមេច។ តត្ថ បត សតោតាការិតាឌស្សតចសេត បិញ្ញព្ពយា អាពាតា, ឞ្ញធ បីតិប្បដិសំចិធិតាចសេត។ បីតិប្បដិសំចិធិតា ច អត្ថតោ ចិកត្វា ឲុច។ អបិច អយមេត្ថ សន្ធេបត្ថោ – ឌីឃំអស្សាសចសេតាតិ ឌីឃស្សាស អស្សាសស្ស អារម្មណភូតស្ស ចសេត បជាតតោ លា បីតិ បដិសំចិធិតា លោតីតិ សម្ពន្ធោ។ ចិត្តស្ស ឲពក្កតំ អចិក្ខេបំ បជាតតោតិ ឈាតបរិយាបត្តំ អចិក្ខេបេតិ លទ្ធតាមំ ចិត្តស្សេពក្កតំ តំសម្បយុត្តាឃ បញ្ញាឃ បជាតតោ។ ឃធេច ហិ អារម្មណមុខេត បីតិ បដិសំចិធិតា លោតិ, ឲុចំ តំសម្បយុត្តធម្មោបិ អារម្មណមុខេត បដិសំចិធិតា ឲុច លោតីតិ។ សតិ វុបដ្ឋិតា លោតីតិ ឌីឃំអស្សាសចសេត ឈាតសម្បយុត្តា សតិ តស្ស អារម្មណេ វុបដ្ឋិតា អារម្មណមុខេត ឈាតេបិ វុបដ្ឋិតា តាម លោតិ។ តាឃ សតិឃាតិ ឲុចំ វុបដ្ឋិតាឃ តាឃ សតិឃា ឃធាចុត្តេត តេត ញាណេត ញុប្បដិចិជិតត្តា អារម្មណស្ស តស្ស ចសេត តងារម្មណា លា បីតិ បដិសំចិធិតា លោតិ។ ឌីឃំបស្សាសចសេតាតិអាធីឞុបិ ពុមិតាច តយេត អត្ថោ ចេធិតព្វោ។

ឲុចំ បធយចត្តក្ខចេលេត ធស្សិតំ បីតិប្បដិសំចេធតំ អារម្មណតោ អសម្មោហតោ ច ចិកាលេលា ធស្សេតុំ “អាចជ្ជតោ”តិអាធិ ចុត្តំ។ តត្ថ អាចជ្ជតោតិ ឈាតំ អាចជ្ជេត្តស្ស។ លា បីតីតិ លា ឈាតបរិយាបត្តា បីតិ។ ជាតតោតិ សមាបត្តក្ខណេ អារម្មណមុខេត ជាតតោ។ តស្ស លា បីតិ បដិសំចិធិតា លោតីតិ សម្ពន្ធោ។ បស្សតោតិ ធស្សតត្ថេត ជាតតោ ចាតិតេត ញាណចក្ខុតា បស្សតោ។ បច្ចចេក្ខតោតិ ឈាតំ បច្ចចេក្ខន្តស្ស។ ចិត្តំ អធិដ្ឋហតោតិ “ឲុត្តកំ ពាលំ ឈាតសមង្គី ភចិស្សាមី”តិ ឈាតចិត្តំ អធិដ្ឋហត្តស្ស។ ឲុចំ បញ្ចត្តំ ចសីភាចាតំ ចសេត ឈាតស្ស បជាតតយេត អារម្មណតោ បីតិឃា បដិសំចេធតា ចស្សិតា។

ឋាតិ យេហិ ធម្មេហិ ឈានំ វិបស្សនា ច សិជ្ឈន្តិ, តេសំ ឈានបរិយាបន្នានំ វិបស្សនាយក្កបរិយាបន្នានញ្ច សង្គាហិតំ វសេន បីតិប្បដិសំវេទនំ ទស្សេតុំ "សទ្ធាយ អធិមុច្ចតោ"តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ អធិមុច្ចតោតិ សទ្ទហន្តស្ស, បសាទវិបស្សនាវសេនាតិ អធិប្បាយោ. វីរិយំ បគ្គណ្ហតោតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ. អភិញ្ញេយ្យន្តិ អភិវិសិដ្ឋាយ បញ្ញាយ ញាតព្វំ. អភិជានតោតិ វិបស្សនាបញ្ញាបុព្វង្គមាយ មគ្គបញ្ញាយ ជានតោ. បរិញ្ញេយ្យន្តិ ទុក្ខសច្ចំ តីរណបរិញ្ញាយ មគ្គបញ្ញាយ ច បរិជានតោ. បហាតព្វន្តិ សមុទយសច្ចំ បហានបរិញ្ញាយ មគ្គបញ្ញាយ ច បជហតោ. ភាវយតោ សច្ឆិករោតោ ភាវេតព្វំ មគ្គសច្ចំ, សច្ឆិកាតព្វំ និរោធសច្ចំ. កេចិ បនេត្ថ បីតិយា ឯវ វសេន អភិញ្ញេយ្យាទីនិ វណ្ណេន្តិ, តំ អយុត្តំ ឈានាទិសមុទាយំ វណ្ណេត្វា តតោ បីតិយា និទ្ធារណស្ស អធិប្បេតត្តា.

ឯត្ថ ច "ទីឃំ អស្សាសវសេនា"តិអាទិនា បឋមចតុក្កវសេន អារម្មណតោ បីតិប្បដិសំវេទនំ វុត្តំ, តថា "អាវជ្ជតោ"តិអាទីហិ បញ្ចហិ បទេហិ. "អភិញ្ញេយ្យំ អភិជានតោ"តិអាទីហិ បន អសម្មោហតោ, "សទ្ធាយ អធិមុច្ចតោ"តិអាទីហិ ឧភយថាបិ សមថបតោ សមថវសេន អារម្មណតោ វិបស្សនាវសេន អសម្មោហតោ បីតិប្បដិសំវេទនំ វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ. យស្មា បនេត្ថ វេទនានុបស្សនាយំ បីតិសីសេន វេទនា គហិតា, ន សរូបតោ ឯវាតិ? ខុបិវិកាការាទិវសេន វេទនំ ភិន្ទិត្វា ចតុធា វេទនានុបស្សនំ ទស្សេតុំ អបិច វេទនាកម្មដ្ឋានំ ទស្សេន្តោ កថា បីតិយា ឱឡារិកត្តា តំសម្បយុត្តសុខំ សុខគ្គហណេន បីតិសីសេន ទស្សេតិ.

ឯតេនេវ នយេន អវសេសបទានីតិ សុខប្បដិសំវេទី ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទីតិ បទានិ បីតិប្បដិសំវេទី-បទេ អាគតនយេនេវ អត្ថតោ វេទិតព្ពានិ. យថា ហិ "ទ្វីហាការេហិ សុខប្បដិសំវិទិតា ហោតិ, ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវិទិតា ហោតិ អារម្មណតោ"តិអាទិនា បីតិដ្ឋានេ សុខាទិបទានិ បក្ខិបិត្វា "សុខសហគតានិ តីណិ ឈានានិ ចត្តារិ វា ឈានានិ សមាបជ្ជតី"តិអាទិនា អត្ថោ ចិន្តេតព្វោ. តេនាហ "តីណិ ឈានានិ វសេនា"តិអាទិ. វេទនាវសេនាតិ អាទិ-សទ្ទេន សញ្ញា គហិតា. តេនាហ "ទ្វេ ខន្ធា"តិ. វិបស្សនាភូមិទស្សនត្ថន្តិ បកិណ្ណកសង្ខារសម្មសនវសេន វិបស្សនាយ ភូមិទស្សនត្ថំ "សុខន្តិ ទ្វេ សុខានី"តិអាទិ វុត្តំ. សយេ ច កាយិកសុខាភាវតោ. សោតិ សោ បស្សទ្ធិបរិយាយេន វុត្តោ និរោធោ. "ឱឡារិកស្ស ហិ កិលេសោ អបរិក្ខិតការោ"តិអាទិនា ចិត្តារេតោ កាយសង្ខារេ វុត្តោ, តស្មា តត្ថ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ. តត្ថ កាយសង្ខារវសេន អាគតោ, ឥធ ចិត្តសង្ខារវសេនាតិ អយមេវ វិសេសោ.

ឯវំ ចិត្តសង្ខារស្ស បស្សម្ភនំ អតិទេសេន ទស្សេត្វា យទញ្ញំ ឥធ ចតុក្កេ វត្តព្វំ, តំ ទស្សេតុំ "អបិចា"តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ បីតិបទេតិ "បីតិប្បដិសំវេទី"តិអាទិនា ទេសិតកោដ្ឋាសេ. បីតិសីសេន វេទនា វុត្តាតិ បីតិអបទេសេន តំសម្បយុត្តា វេទនា វុត្តា, ន បីតីតិ អធិប្បាយោ. តត្ថ ការណំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ. ទ្វីសុ ចិត្តសង្ខារបទេសូតិ "ចិត្តសង្ខារប្បដិសំវេទី បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារ"ន្តិ ចិត្តសង្ខារបដិសំយុត្តេសុ ទ្វីសុ បទេសុ. "វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូប"ន្តិ វចនតោ ចិត្តេន បដិពទ្ធាតិ ចិត្តបដិពទ្ធា. តតោ ឯវ កាយំ ចិត្តេន សង្ខរីយន្តីតិ ចិត្តសង្ខារា, សញ្ញាវេទនាទយោ, ឥធ បន ឧបលក្ខណមត្តំ, សញ្ញាវេទនាវ អធិប្បេតាតិ អាហ "សញ្ញាសម្បយុត្តា វេទនា"តិ.

ចិត្តប្បដិសំវេទីតិ ឯត្ថ ទ្វីហាការេហិ ចិត្តបដិសំវិទិតា ហោតិ អារម្មណតោ អសម្មោហតោ ច. កថំ អារម្មណតោ? ចត្តារិ ឈានានិ សមាបជ្ជតិ, តស្ស សមាបត្តិក្ខណេ ឈានបដិលាភេនាតិអាទិនា វុត្តនយានុសារេន សក្កា សុវិញ្ញេយ្យន្តិ អាហ – "ចតុន្នំ ឈានានំ វសេន ចិត្តបដិសំវិទិតា វេទិតព្វា"តិ. ចិត្តំ មោទេន្តោតិ ឈានសម្បយុត្តំ ចិត្តំ សម្បយុត្តាយ បីតិយា មោទយមានោ, តំ វា បីតិំ អារម្មណំ កត្វា បវត្តំ វិបស្សនាចិត្តំ តាយ ឯវ អារម្មណភូតាយ បីតិយា មោទយមានោ. បមោទេន្តោតិអាទីនិ បទានិ តស្សេវ វេវចនានិ បីតិបរិយាយភាវតោ.

សម្បយុត្តាយ បីតិយា ចិត្តំ អាមោទេតីតិ ឈានចិត្តសម្បយុត្តាយ បីតិសម្មោទនភូតាយ ឧឡារលក្ខណាយ ឈានបីតិយា តមេវ ឈានចិត្តំ សហជាតាទិបច្ចយវសេន ចេវ ឈានបច្ចយវសេន ច បរិព្រូហេន្តោ ហដ្ឋបហដ្ឋាការំ បាបេន្តោ អាមោទេតិ បមោទេតិ ច. អារម្មណំ កត្វាតិ ឯត្ថាបិ ឈានសម្បយុត្តំ បីតិំ អារម្មណំ កត្វា បវត្តមានំ វិបស្សនាចិត្តំ តាយ ឯវ អារម្មណភូតាយ បីតិយា យោគាវចរោ ហដ្ឋបហដ្ឋាការំ បាបេន្តោ "អាមោទេតិ បមោទេតី"តិ វុច្ចតិ.

សមំ ទហន្តោតិ យថា ឋានកម្មិ លីនបក្ខំ ឧទ្ធច្ចបក្ខញ្ច អនុបគម្ម អនោនតំ អនុន្នតំ យថា ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តបដិបត្តិយា អចលំ, សមាធិស្ស ច ឧក្កំសគមនេន អានេញ្ជប្បត្តិយា សមំ ចេវ ឋិតំ ហោតិ, ឯវំ អប្បនាវសេន ឋបេន្តោ. លក្ខណប្បដិវេធេនាតិ អនិច្ចាទិកស្ស លក្ខណស្ស បដិ បដិ វិជ្ឈនេន ខណេ ខណេ អវេច្ឆេទេន. ខណិកចិត្តេកគ្គតាតិ ខណមត្តដ្ឋិតិកោ សមាធិ. សោបិ ហិ អារម្មណេ និរន្តរំ ឯកាការេន បវត្តមានោ បដិបក្ខេន អនភិភូតោ អប្បិតោ វិយ ចិត្តំ និច្ចលំ ឋបេតិ. តេន វុត្តំ "ឯវំ ឧប្បន្នាយា"តិអាទិ.

មោចេន្តោតិ វិក្ខម្ភនវិមុត្តិវសេន វិវេចេន្តោ វិសុំ ករោន្តោ, នីហរន្តោ, បជហន្តោតិ អត្ថោ. វិបស្សនាក្ខណេតិ ភង្គានុបស្សនាក្ខណេ. ភង្គោ ហិ នាម អនិច្ចតាយ បរមា កោដិ, តស្មា តាយ ភង្គានុបស្សកោ យោគាវចរោ ចិត្តមុខេន សព្វំ សង្ខារគតំ អនិច្ចតោ បស្សតិ, នោ និច្ចតោ, អនិច្ចស្ស ទុក្ខត្តា ទុក្ខស្ស ច អនត្តត្តា តទេវ ទុក្ខតោ អនុបស្សតិ, នោ សុខតោ, អនត្តតោ អនុបស្សតិ, នោ អត្តតោ. យស្មា បន យំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា, ន តំ អភិនន្ទិតព្វំ, យញ្ច ន អភិនន្ទិតព្វំ, ន តំ រជ្ជិតព្វំ, តស្មា ភង្គានុបស្សនានុសារេន "អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា"តិ សង្ខារគតេ ទិដ្ឋេ តស្មិំ និព្ពិន្ទតិ, នោ នន្ទតិ, វិរជ្ជតិ, នោ រជ្ជតិ, សោ ឯវំ និព្ពិន្ទន្តោ វិរជ្ជន្តោ លោកិកេនេវ តាវ ញាណេន រាគំ និរោធេតិ នោ សមុទេតិ, នាស្ស សមុទយំ ករោតីតិ អត្ថោ. អថ វា សោ ឯវំ វិរត្តោ យថា ទិដ្ឋំ សង្ខារគតំ, តំ តថា ទិដ្ឋំ អត្តនោ ញាណេន និរោធេតិ នោ សមុទេតិ, និរោធមេវស្ស មនសិ ករោតិ, នោ សមុទយន្តិ អត្ថោ, សោ ឯវំ បដិបន្នោ បដិនិស្សជ្ជតិ, នោ អាទិយតីតិ វុត្តំ ហោតិ. អយញ្ហិ អនិច្ចាទិអនុបស្សនា សទ្ធិំ តទង្គភិសង្ខារេហិ កិលេសានំ បរិច្ចាគតោ សង្ខតទោសទស្សនេន តព្ពិបរីតេ និព្ពានេ តន្និន្នតាយ បក្ខន្ទនតោ ច បរិច្ចាគបដិនិស្សគ្គោ ចេវ បក្ខន្ទនបដិនិស្សគ្គោ ចាតិ វុច្ចតិ. តស្មា តាយ សមន្នាគតោ យោគាវចរោ វុត្តនយេន កិលេសេ ច បរិច្ចជតិ, និព្ពានេ ច បក្ខន្ទតិ. តេន វុត្តំ "សោ វិបស្សនាក្ខណេ អនិច្ចានុបស្សនាយ និច្ចសញ្ញាតោ ចិត្តំ មោចេន្តោ វិមោចេន្តោ...បេ... បដិនិស្សគ្គានុបស្សនាយ អាទានតោ ចិត្តំ មោចេន្តោ វិមោចេន្តោ អស្សសតិ ចេវ បស្សសតិ ចា"តិ.

តត្ថ អនិច្ចស្ស, អនិច្ចន្តិ វា អនុបស្សនា អនិច្ចានុបស្សនា. តេភូមកធម្មានំ អនិច្ចតំ គហេត្វា បវត្តាយ វិបស្សនាយ ឯតំ នាមំ. និច្ចសញ្ញាតោតិ សង្ខតធម្មេ "និច្ចា សស្សតា"តិ បវត្តាយ មិច្ឆាសញ្ញាយ.

បញ្ញាសីសេត ចិត្តុប្ចិតប្បិ គហេត្វា ឧបរ តយោ ឋុលបញ្ញាឌីឋុបិៈ តិច្ចិដាតុបស្សតាយាតិ បញ្ចាទេឋុ តិច្ចិត្តាកាទេត បចត្តាយ អតុបស្សតាយៈ តត្ថិតោតិ បប្បិតិកតញ្ញតោៈ ចិរាកាតុបស្សតាយាតិ

តធា ចិរដ្ឋតាកាទេត បចត្តាយ អតុបស្សតាយៈ ពេត ចុត្តំ "រាគតោ ធេយាចេត្តោ"តិៈ តិទោធាតុបស្សតាយាតិ បញ្ចាទាតំ តិទោធស្ស អតុបស្សតាយៈ យធា បញ្ចារា តិរុជ្ឈត្តិយេច អាយតិំ ឋុតព្ភចចេរេត តុប្បជ្ជត្តិ, ឧចំ ចា អតុបស្សតា តិទោធាតុបស្សតាៈ ឬញ្ចិតុកប្បតា ហិ អយំ ឌាលប្បត្តាៈ ពេតាហ "បឋុទយតោ ធេយាចេត្តោ"តិៈ បដិតិស្សដ្ឋតាកាទេត បចត្តា អតុបស្សតា បដិតិស្សក្កាតុបស្សតាៈ អាដាតតោតិ តិច្ចាឌិចរេត គហណតោ, បដិបត្តិក្កហណតោ ចាតិ ឧចេយេត្ថ អតេ្ថា ឌដ្ឋេព្ពោៈ

អតិច្ចន្តិ អតុបស្សី, អតិច្ចស្ស ចា អតុបស្សតសីលោ អតិច្ចាតុបស្សីតិ ឧត្ថ កិំ បត ចំ អតិច្ចំ, កធំ ចា អតិច្ចំ, កា ចា អតិច្ចាតុបស្សតា, កស្ស ចា អតិច្ចាតុបស្សតាតិ ចតុក្កំ ចិកាចេតព្ពត្តិ ចំ ឌស្សេត្តោ "អតិច្ចំ ចេឌិតព្ពំ"ត្តិអាឌិយាហៈ តត្ថ តិច្ចំ តាម ធុចំ បស្សចំ យធា ចំ តិព្ពាតំ, ត តិច្ចន្តិ អតិច្ចំ, ដ្ឋយព្ពយចត្តំ, អត្ថតោ បច្ចតា ឆយ្ខាតិ អាហ អតិច្ចន្តិ បញ្ចក្ខន្ធាៈ កស្មា? ដ្ឋប្បាធេយព្ពាចត្តភាចាតិ,

ដ្ឋប្បាធេយព្ពាចត្តបញ្ចាចាតិ អត្ថោៈ តត្ថ បដ្ចតឆយ្ខាតំ ហេតុបច្ចយេហិ ដ្ឋប្បជ្ជតំ អហុត្វា បឋុកចា អត្តលាភោ ដ្ឋប្បាធោ, ដ្ឋប្បត្តាតំ ពេសំ ឍណតិទោធោ ចិតាសោ ចយោ, ឌោរាយ អញ្ញធាភាចោ អញ្ញចត្តំៈ យធា ហិ ដ្ឋប្បាធចត្តាយ កិត្តាយ កក្កាចត្តាយំ ចត្ធុកេឌោ តត្ថិ, ឧចំ ដឹតិបញ្ចាតាយំ កក្កាកិឬលាចត្តាយប្បិ ចត្ធុកេឌោ តត្ថិៈ យត្ថ ឌោរចាហារោ, តស្មា ឧកស្សបិ ឆយ្ខស្ស ឌោរា យុជ្ជតិ, យា ឍលិកឌោរាតិ

ចុច្ចតិៈ ឧកំសេត ច ដ្ឋប្បាធកក្កាចត្តាឋុ ចត្ធុតោ អតេកេឌោ ឌ្ធត្ធិតព្ពោ, អញ្ញធា "អញ្ញោ ដ្ឋប្បជ្ជតិ, អញ្ញោ កិជ្ជតី"តិ អាបជ្ជេយ្យៈ តយិធំ ឍលិកឌេរំ បត្ធាយាហ "អញ្ញាចត្តំ"ត្តិៈ

យស្ស លក្ខណត្តយស្ស ភាចា ឍតត្ធឋុ អតិច្ចបយញ្ញា, តស្មិំ លក្ខណត្តយេ អតិច្ចតា បយញ្ញាតិ "អតិច្ចតាតិ ពេសំយេច ដ្ឋប្បាធេយព្ពាចត្តំ"ត្តិ ចត្វា ចិរេបរោតា ឆយ្ខាតំ ឍលិកតិទោឆេ អតិច្ចតាចោហារោតិ

ឌស្សេត្តោ "ហុត្វា អភាចោ ចា"តិអាឌិយាហៈ តត្ថ ដ្ឋប្បាធបុព្ពកត្តា អភាចស្ស ហុត្វា-គហណំៈ ពេត បិកដភាចបុព្ពកត្តំ ចិតាសភាចស្ស ឌស្សេតិៈ ពេតេចាកាទេតាតិ តិព្ពត្តតាកាទេតៈ ឍណភង្គតាតិ

ឍលិកតិទោឆេតៈ តស្សា អតិច្ចតាយាតិ ឍលិកភង្គបញ្ចាតាយ អតិច្ចតាយៈ តាយ អតុបស្សតាយាតិ យធាចុត្តាយ អតិច្ចាតុបស្សតាយៈ បយត្តាគតោតិ បយក្ខិកុតោ យោគាចចេរាៈ

ឍយោតិ បញ្ចាទាតំ ចិតាសោៈ ចិរេជ្ជតំ ពេសំយេច ចិលុជ្ជតំ ចិរាគោ, ឍយោ ឧច ចិរាគោ ឍយចិរាគោ, ឍលិកតិទោធោៈ អច្ចន្តយេត្ថ ឧតស្មិំ អធិគតេ បញ្ចារា ចិរជ្ជន្តិ តិរុជ្ឈត្តីតិ អច្ចន្តចិរាគោ, តិព្ពាតំៈ

ពេតាហ "ឍយចិរាគោតិ បញ្ចាទាតំ ឍណកង្គោៈ អច្ចន្តចិរាគោតិ តិព្ពាត"ត្តិៈ តទុភយឌស្សតចសេត បចត្តាតិ ឍយចិរាកាតុបស្សតាចសេត ចិបស្សតាយ, អច្ចន្តចិរាកាតុបស្សតាចសេត យក្កស្ស បចត្តិ

ឃោរេឌតព្ពាៈ អារម្មណតោ ចា ចិបស្សតាយ ឍយចិរាកាតុបស្សតាចសេត បចត្តិ, តត្តិន្នភាចតោ អច្ចន្តចិរាកាតុបស្សតាចសេត, យក្កស្ស បត អសម្មោហតោ ឍយចិរាកាតុបស្សតាចសេត, អារម្មណតោ

អច្ចន្តចិរាកាតុបស្សតាចសេត បចត្តិ ចេឌិតព្ពាៈ ឧសេច តយោតិ ព្ពយិតា យស្មា ចិរាកាតុបស្សីបេឆេ ចុត្តតយាតុបារេត "ឌេ្វ តិទោធា ឍយតិទោធោ ច អច្ចន្តតិទោធោ ចា"តិ ឧចយាឌិអត្ថចណ្ណតំ

អតិឌិស្សតិ, តស្មា ចិរាគដ្ឋាតេ តិទោធបឌំ បក្ខិបិត្វា "ឍយោ បញ្ចាទាតំ ចិតាសោ"តិអាឌិតា ព្ពុឆ ចុត្តតយេត តស្ស អត្ថចណ្ណតា ចេឌិតព្ពាៈ

បដិតិស្សជ្ជតំ បហាតព្ពាស្ស តឌង្គចសេត ចា បឋុច្ឆេឌចសេត ចា បរិច្ចជតំ បរិច្ចាកបដិតិស្សក្កោៈ តធា បត្ខុបឌីតំ បដិតិស្សក្កកុតោ ចិបច្ចាទេ អត្តតោ តិស្សជ្ជតំ តត្តិត្តតាយ ចា តតារម្មណតាយ ចា តត្ថ

បក្ខន្ធតំ បក្ខន្ធតបដិតិស្សក្កោៈ តឌង្គចសេតាតិ ឧត្ថ អតិច្ចាតុបស្សតា តាច តឌង្គប្បហាតចសេត តិច្ចសញ្ញំ បរិច្ចជតិ, បរិច្ចជត្តី ច តស្សា តធា អប្បចត្តិយំ ឃេ "តិច្ច"ត្តិ គហណចសេត កិលេសា តឬ្ចលកា ច

អកិសង្ខារា តទុកយម្ចលកា ច ចិបាកក្ខន្ធា អតាគតេ ដ្ឋប្បជ្ជេយ្យុំ, តេ បច្ចេបិ អប្បចត្តិករណចសេត បរិច្ចជតិ, តធា ទុក្ខបញ្ញាឆយោៈ ពេតាហ – "ចិបស្សតា ហិ តឌង្គចសេត បន្ធិំ ឍន្ធាកិសង្ខារេហិ

កិលេសេ បរិច្ចជតី"តិៈ បញ្ចតចោរបឌស្សេតតាតិ បញ្ចេត ពេត្ថុយកបញ្ចារកេត អតិច្ចតាឌិចោរបឌស្សេតៈ តិច្ចាឌិកាចេត តព្ពិបរីតេៈ តត្តិត្តតាយាតិ តឆឌិយុត្តតាយៈ បក្ខន្ធតីតិ អតុបចិសតិ អតុបចិសន្តំ

ចិយ ហោតិៈ បន្ធិំ ឍន្ធាកិសង្ខារេហិ កិលេសេ បរិច្ចជតីតិ យេក្កេត កិលេសេឋុ បរិច្ចត្តេឋុ អចិបាកឆយ្ខាបិទេតេត អកិសង្ខារា តឬ្ចលកា ច ឍន្ធា អតុប្បត្តិរហភាចេត បរិច្ចត្តា តាម ហោត្តីតិ បច្ចេបិ ពេ

យក្កោ បរិច្ចជតីតិ ចុត្តំៈ ដ្ឋកយត្តិ ចិបស្សតាតាណំ យក្កញាណញ្ចៈ យក្កញាណម្បិ ហិ គោត្រភុញាណស្ស អតុ បច្ឆា តិព្ពាតឌស្សតតោ អតុបស្សតាតិ ចុច្ចតិៈ

ព្ពុឆច្ចា ចតុត្ថចតុក្កំ ឋុទ្ធចិបស្សតាចសេតេច ចុត្តំ, ឋុរិមាតិ បត តីណិ សមចចិបស្សតាចសេតៈ ឧចំ ចតុត្ថំ ចតុក្កាតំ ចសេត សោឡអសចត្ថុកាយ អាតាបាតស្សតិយា ភាចតា ចេឌិតព្ពាៈ ឧចំ

សោឡអសចត្ថុចសេត ច អយំ អាតាបាតស្សតិ ភាចិតា យហប្ផលា ហោតិ យហាតិសំសាតិ ចេឌិតព្ពាៈ "ឧចំ ភាចិតោ ខោ, កិក្ខចេ, អាតាបាតស្សតិសមាធី"តិអាឌិតា បត សន្តភាចាឌិចសេត យហាតិសំសតា

ឌស្សិតាៈ ចិតក្កុបច្ឆេឌសមត្ថតាយបិ ធស្ស យហាតិសំសតា ឌដ្ឋព្ពាៈ អយញ្ហិ សន្តបណីតអសេចតកឋុខចិហារត្តា សមាធិអន្តរាយករាតំ ចិតក្កាតំ ចសេត ព្ពុតោ ចិតោ ច ចិត្តស្ស ចិឆាចតំ ដ្ឋបន្ធិត្វា

អាតាបាតារម្មណាកិមុខមេច ចិត្តំ ករោតិៈ ពេតេច ចុត្តំ – "អាតាបាតស្សតិ ភាចេតព្ពា ចិតក្កុបច្ឆេឌាយា"តិ (អៈ តិៈ ៥ៈ១; ដ្ឋឌាៈ ៣១)ៈ ចិជ្ជាចិមុត្តិបារិបុរិយា មូលភាចេតបិ ធស្សា យហាតិសំសតា

ចេឌិតព្ពាៈ ចុត្តញ្ហេតំ ភកចតា –

"អាតាបាតស្សតិ, កិក្ខចេ, ភាចិតា ពហុលីកតា ចត្តារោ សតិបដ្ឋាតេ បរិបុរេតិ, ចត្តារោ សតិបដ្ឋាតា ភាចិតា ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបុរេត្តិ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា ភាចិតា ពហុលីកតា ចិជ្ជាចិមុត្តិំ

បរិបុរេត្តី"តិ (មៈ តិៈ ៣ៈ១៤៧)ៈ

អបិច ចរិយកាតំ អស្សាសបស្សាសាតំ ចិឌិតភាចករណតោបិស្សា យហាតិសំសតា ចេឌិតព្ពាៈ ចុត្តញ្ហេតំ ភកចតា –

"ឧចំ ភាចិតាយ, រាហុល, អាតាបាតស្សតិយា ឧចំ ពហុលីកតាយ ឃេបិ តេ ចរិយកា អស្សាសបស្សាសា, តេបិ ចិឌិតាច តិរុជ្ឈត្តិ, តោ អចិឌិតា"តិ (មៈ តិៈ ២ៈ១២១)ៈ

តត្ថ តិទោធចសេត តយោ ចរិយកា កចចរិយកា ឈាតចរិយកា ចុតិចរិយកាតិៈ កចេឋុ ហិ កាមកចេ អស្សាសបស្សាសា បចត្តត្តិ, រូបារូបកចេឋុ ត បចត្តត្តិ, តស្មា តេ កចចរិយកាៈ ឈាតេឋុ បុរិមេ

ឈាតត្តយេ បចត្តត្តិ, ចតុត្ថេ តប្បចត្តត្តិ, តស្មា តេ ឈាតចរិយកាៈ ឃេ បត ចុតិចិត្តស្ស បុរតោ សោឡអសមេត ចិត្តេត បន្ធិំ ដ្ឋប្បជ្ជិត្វា ចុតិចិត្តេត សហ តិរុជ្ឈត្តិ, ព្ពុយេ ចុតិចរិយកា តាមៈ ព្ពុយេ ព្ពុឆ

ចរិយកាតិ អធិប្បេតាៈ

ຕຸລເຍ ກິຣ ຕຸລຍໍ ກຍ຺ຍຖາຄຍຖຸຍຸຕ຺ຕສ຺ສ ກິລ຺ສເຕາ ປົກເປ ໂຫຕ຺ຕິ ອາຕາປາຕາຣຍຸຫສ຺ສ ຫ຺ຸຖ ປຣິກ຺ຫິຕຕ຺ຕາ຺ ຕຸຕິຍິຕ຺ຕສ຺ສ ຫິ ປຸຣເຕາ ເຍາຕ຺ຍອຍຍິຕ຺ຕສ຺ສ ວຸປ຺ປາຕກ຺ຂເຕ ວຸປ຺ປາຕໍ ອາຍຕ຺ຸຕຍເຕາ ວຸປ຺ປາເຕາປິ ເຕຍໍ ປົກເປ ໂຫຕິ, ຍິຕິ ອາຍຕ຺ຸຕຍເຕາ ຍິຕິປິ ເຕຍໍ ປົກເປ ໂຫຕິ, ກຕ຺ຕິ ອາຍຕ຺ຸຕຍເຕາ ກເຕ຺ຕາປິ ເຕຍໍ ປົກເປ ໂຫຕິ຺ ຕຸເຕາ ອຕ຺ຕາ ກຍ຺ຍຖາຕໍ ກາເຍຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ກິລ຺ສເຕາ ຫິ ອາຍຸອຕ຺ຕເຣ ປຣິຍ຺ຍຕ຺ຕິ ຍາ ໂຫຕິ ອປຣິຍ຺ຍຕ຺ຕິ ຍາ, ຕຸລຍໍ ປຕ ເຍາຕ຺ຍອຍຍຕ຺ຕໍ ອາຕາປາຕສ຺ສຕິ ກາເຍຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ອາຍຸອຕ຺ຕເຣ ປຣິຍ຺ຍຕ຺ຕເຍຍ ໂຫຕິ຺ ເຍາ "ໂອຕ຺ຕກໍ ຄາຕິ ເຍ ອາຍຸຍຕ຺ຕາຣາ ປຍຕ຺ຕິສ຺ສຕ຺ຕິ, ຕ ຕຸເຕາ ປຣ"ຕ຺ຕິ ຄາຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເຕາ ຄຍຸຕາຍ ໂອຍ ຍຣິຣປຍິຄກ຺ກຕຕິຍາຍຕປິຣຸປຕາຍິຕິ ຍຕ຺ຕກິຍ຺ຍາຕິ ກຕ຺ວາ ອກ຺ກິຕິ ຕິຍິເລຕິ ໂກາຍປຕ຺ຕຕິຫາຣຍາຍິຕິສ຺ສເຕ຺ເຣາ ຍິຍ, ຍຫາກເຣ຺ຖາຍິຫາຣຍາຍິຍຫາຕິສ຺ສເຕ຺ເຣາ ຍິຍ, ເຄຍຸຕ຺ຕເຣ຺ຖ ປິຍ຺ຍປາຕິກເຕ຺ເຣາ ຍິຍ, ຍິຕ຺ຕລປຕ຺ຕຕິຫາຣຍາຍິເຕາ ເຄ຺ກາຕິກເຕ຺ເຣາ ຍິຍ ຍ຺

ຕຕ຺ຕິຍໍ ໂອກຍຕ຺ຍປຣິຍິປຕໍ – ເຄ຺ກາຕິກເຕ຺ເຣາຕໍ ກິເຣເກາ ປຸຍ຺ຍຍຸປິຍຍິຍເຍ ປິຕິເຍາກ຺ລ ຍຸຍາເຣຕ຺ວາ ກິລ຺ຍຍຸລ຺ລປຣິຖຸເຕາ ອຕ຺ຕເຕາ ຍຍຕຖາຕໍ ກຕ຺ວາ ຍກ຺ກເຍ ຍິເຕາ ຕຸກ຺ຍຍເກ຺ລ ປເຄາຍເຍລິຍໍ ຍຕ຺ຕາເລິເກາຕ ຍຍຕ຺ຕເຕາ ອາຍິຍ຺ຍາຍາຕລີເຣຍາເຣ ຍິຍ ກກຕຕລ໌ ເຣຍຕປຸຖຍິຍໍ ຍາລິກາຍຕ຺ຕຕຍ຺ຍ ກຸຍິກາໂກ ຍິຍ຺ຍາ "ເຣຍລີເຍາ ຍຕາຍໍ ກາເລິ, ເຄເຍາ ຍ ຍຍ ອຍ຺ຍາຍຍຍຍິເຍາ, ກີຍ ຍິເຣ ຕຸ ເຕາ ອຍໍ ຕຸກ຺ຂກາເຣາ ຍຫິຕເຕ຺ຕາ"ຕິ ອຕ຺ຕເຕາ ອາຍຸຍຕ຺ຕາເຣ ວຸປຍາເຣຕ຺ວາ ກິລ຺ຍຍຸລ຺ລ ອາຫ – "ຕຸເຍຕ຺ຕິ ກຍໍ ປຣິຕິຕ຺ຕາຍຕ຺ຕາ ກິລ຺ລ ຍິ຺ຖປຸຕ຺ຕາ"ຕິ຺ ຕຕ຺ຕ ເກຍິ ອາຫໍສຸ – "ອເຍຕ຺ຕິ ອາຍເຍຕ ຕິຍິຕ຺ຕກາຍ ປຣິຕິຕ຺ຕາຍຕ຺ຕາ ຍິ຺ຖປຸຕ຺ຕາ"ຕິ຺ ເກຍິ "ອເຍຕ຺ຕິ ອາກາເຍ ປລ຺ລຕ຺ຕໍ ອາກຸຍິຕ຺ວາ ຕິຍິຕ຺ຕກາ"ຕິ຺ ເອເຣາ ອາຫ – "ອຫໍ ຄາຕິ ເຍາ ຍກ຺ກຍຕ຺ຕເຍຍ ປຣິຕິຕ຺ຕາຍຍາຕໍ ຍສ຺ສຍິສ຺ສາຍີ"ຕິ຺ ຕເຕາ ຍກ຺ກເຍ ຕິຣິຍໍ ເລຂໍ ກຕ຺ວາ "ອຫໍ ຕຸເຕາ ຍກ຺ກເຍກາຍິເຕາ ປຣເກາຍິ ກຕ຺ວາ ຕິຍຕ຺ຕຍາເຕາ ຕຸລຍໍ ເລຂໍ ປຕ຺ວາ ປຣິຕິຕ຺ຕາຍິສ຺ສາຍີ"ຕິ ຍຕ຺ວາ ຍກ຺ກຍໍ ຍຸຣຸຍຫປເຣກາໂກ ກຕ຺ວາ ຕິຍຕ຺ຕຍາເຕາ ໂອເກຕ ປິເຄຕ ເລຂໍ ອກ຺ກຕຕ຺ຕກ຺ລເຫເຍຍ ປຣິຕິຕ຺ຕາຍີຕິ຺

ອາຕາປາຕສ຺ສຕິຍຍາຍິກຍາຍຍ຺ຍຕາ ຕິຖ຺ຖິຕາ຺

ປຍຍປຕ຺ຕາຕິກຍາຍຍ຺ຍຕາ

໑໙໕຺ ຍຍິປິ ອຣິຍາ ເຕຍ ອຕ຺ຕຕາຍ ອຕ຺ຕາຕໍ ຂີຍິຕາ ເຍາເຣາເຣປຍໍ, ຕາຍ຺ຍາຍຍ຺ຍາຍິ ຂີຍິຕາ ເຍາເຣາເຣປຍໍ, ຕາປິ ຍິກລ຺ລິກໍ ຍຍຫກຸຕ຺ຕກໍ ວຸປຍ຺ຍຍິຕ຺ວາ ຍຍາເຄປຍໍ, ຕຍາປິ ຍຍາຕຸເຕ຺ຕຫິ ຕີຫິ ປກາເຣຫິ ຍຕາຕໍ ອຕ຺ຕເຣ ອຣິຍາຕຍ຺ຍ ຍຕ຺ຕາຍເຕາ "ອຣິຍປຸຄ຺ຄລຍິສ຺ສກຕ຺ຕາ"ຕິ ຕຸຕ຺ຕໍ຺ ຕ ຫິ ອຣິຍາ ປິລາຕິປາຕໍ ກຣິຸສຸ ຕ ຍຍາເຄປຍໍ, ຕາປິ ຍຍຕຸຍ຺ຍາ ອເຫຍໍ຺ ອຍ ຍາ ປຸຍຸຍ຺ຍຕກາເລ ອຕ຺ຕຕາຍ ອຕ຺ຕາຕໍ ຍາເຕຕ຺ວາ ຍຣລຍຍເຍ ຍິປສ຺ສຕໍ ຍເຍ຺ຍຕ຺ວາ ອຣິຍຍກ຺ກໍ ປຍິລຄິຕ຺ວາ ຍຕາຕຍິ ອຣິຍາຕໍ ຍຕ຺ຕາຍເຕາ ຕຸຍິຕາຍ ຕເຍຕ ອຕ຺ຕຕາຍ ອຕ຺ຕາຕໍ ຂີຍິຕາ ເຍາເຣາປຕສ຺ສ ອຣິຍາຕຍິ ຍຕ຺ຕາຍເຕາ ອຣິຍປຸຄ຺ຄລຍິສ຺ສກຕ຺ຕາ "ເຍາລຍປຸຣິຍາ"ຕິ ຕ ຕຸຕ຺ຕໍ຺ "ເຕ ກິລ຺ລ"ຕິ ຕຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ "ກຍຍິຍ຺ຍາຕາຍ ເຕ, ກິລ຺ລເຍ, ກິລ຺ລ ອຕ຺ຕຕາປິ ອຕ຺ຕາຕໍ ຂີຍິຕາ ເຍາເຣາເຣປສ຺ສຕ຺ຕີ"ຕິ ໂອຕ຺ຕ "ເຍາລຍປຸຣິຍາ"ຕິ ອຍຕ຺ວາ "ເຕ ກິລ຺ລ"ຕິ ຕຸຕ຺ຕໍ຺

ອຕຸປຕ຺ຕາຕິກຍາຍຍ຺ຍຕາ

໑໙໖຺ ຕຸຕິຍ຺ສຸ ປຍິຕຍ຺ຍຍິຕ຺ຕຕາ ຕາຍ ລຕ຺ຕາເຣເກຕ ຍາເຣຕ຺ຕຕາ ຍາເຣປລ຺ລກາເຣາຕິ ອາຫ "ຍາເຣຕ຺ຕາ ອເຣປລ຺ລຍເຕ຺ຕາ"ຕິ຺ ຍເຣຫສ຺ສ ກຸຫກິຕ຺ຕຕໍ ຂີຍິເຕ ອາຄີຕຍຍສ຺ສຕປຸຕ຺ຕກຸຍຕ຺ຕິ ອາຫ "ຂີຍິເຕ ອາຄີຕຍໍ ຍສ຺ສຕ຺ວາ"ຕິ຺ "ກໍ ຕຸຍິຍິຍາ ປິປເກາຕ ຕຸຄ຺ຂີຍິເຕຕາ"ຕິ ຕຸລຍໍ ຂີຍິເຕ ອາຄີຕຍຍສ຺ສຕໍ຺ "ຍຕໍ ເຕ ຂີຍິຕາ ເຍເຍຍ຺ຍາ"ຕິອາຍິ ປຕ ຍເຣຫກຸຫກິຕ຺ຕຕຕ຺ຕິ ຍ຺ຖຕ຺ຕໍ຺ ເລິກາຄີຕໍ ອຕິຍິຍ ວຸສ຺ສຕຕ຺ຕາ ອຕຸປປຣິກ຺ລິຕ຺ວາ ກຕໍ ຍາຫຍິກກຍໍ ກິຕ຺ຕິຍຕ຺ຕິ ຕຸກ຺ຂຕີຕິ ອາຫ – "ກິຕ຺ຕິຍໍ ຍາຫຍິກກຍໍ ເລິກາຄິກິເລຍຸສ຺ສຍ"ຕ຺ຕິ຺ ກຍ຺ຍາ ຕຸລຍໍ ຕຸກ຺ຂຕີຕິ ລຕ຺ຕກິຍາຕໍເຍເຍຍໍ ຍຍຕໍ຺ ຍຕ-ຍເຍ຺ຍາ "ກຕ"ຕ຺ຕິອາຄີສຸ ຍິຍ ກາຍຍຍເຕາຕິ ອາຫ "ຕຍ ຍເຣລ"ຕ຺ຕິ຺ ກຕຕກາເລິຕິ ກຕຍເຣລກາເລິ຺ ອຍ ຍາ ກາເລິຕິ ຍເຣລເສ຺ສຕໍ ອຍິຍຍຕໍ, ຕຍ຺ຍາ ກຕຕກາເລິຕິ ກຕຍເຣລາຕິ ອເຕ຺ເຕາ຺ ເຕເຕຍາຫ "ກາລໍ ກຕ຺ວາ, ຍຣິຕ຺ວາ"ຕິ຺ ຍິຍິ ກຍາ ຍິຕ຺ຕາຕິ ອາຫ "ເຄຍເລິເກ ວຸປ຺ປເຕ຺ຕຫີ"ຕິ຺ ຍຍປິເຕາຕິ ຍຸເຕ຺ຕາ຺ ຍຍຕິກຸເຕາຕິ ຍຍໍເຄຍ ໂອກີກາຍໍ ກເຕາ຺

ປຄກາຂຕີຍຍ຺ຍຕາ

໑໙໗຺ ວຸສ຺ສກ຺ກຍເຕຕ຺ຕິ ປຸຕ຺ຕກາລກິຣິຍາຍຍຕໍ຺ ອຍຍິຍ຺ຍາຍຍາຕກຕ຺ຕເກສຸ ປຸຕ຺ຕາປຣກາລກິຣິຍາຍເຕສຸ ປຸຕ຺ຕກາລກິຣິຍາຍຕສ຺ສ ຕິຣຸຕ຺ຕິເຍາຫາເຣາ຺ ຍຍິຕ຺ຍາຕິ ຕຸລຍສ຺ສ ປຄສ຺ສ "ຂາຕິຕ຺ວາ ຍຍ຺ຍາຕິຕ຺ວາ ເຍຍ຺ຍ ອກິຍິຕຣິຕ຺ວາ"ຕິ ໂອຍໍ ປຸຕ຺ຕກາລກິຣິຍາຍເຍຕ ຍຍ຺ຍາຕາຕຸຣຸປໍ ກຕ຺ວາ ປຄກາຂເຕ ຍຕ຺ຕເຕ຺ຕ ຕຍາ ອຍຕ຺ວາ "ຂາຕເຕ຺ຕາ ຍຍ຺ຍາຕເຕ຺ຕາ"ຕິ ປຸຄ຺ຄລິຍິ຺ຖາຕໍ ກຕ຺ວາ "ເຍຍ຺ຍ ອກິຍິຕຣິຕ຺ວາ ຍີຕິກ຺ກເຍາ"ຕິ ຂີຍິຕາ ເຍາເຣາປຕສ຺ສ ຍ ຕຄຕ຺ຕຍເຍຕ ຕິຍິ຺ຖຕ຺ວາ ຕຸຕ຺ຕໍ "ຍຍ຺ຍາເຕ ອາເຄຣ ອກຕ຺ວາ"ຕິ຺ "ຂາຕເຕ຺ຕາ"ຕິ ອຍິເຍເຍຕ ຕຸເຕ຺ຕປິ "ຍຍິຕ຺ຍ ຍຕຸສ຺ສຍິກ຺ກຸຫໍ ຂີຍິຕາ ເຍາເຣາເຣປຍ຺ຸຍາ"ຕິ ຕຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປິລາຍິຍຍເຍເຕ຺ຕ ຂາຕຕຕ຺ຕິ ອາຫ "ປິເລາຕິ ຂາຕເຕ຺ຕາ"ຕິ, ຍເຕ຺ຕາ ອຍຕ຺ຕິ ຂາຕເຕ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ເຕາ຺ ປິເລາຕິ ຫິ ເຍາຫາເຣເຕາ ຍເຕ຺ຕາ, ປຣເຍເຕ຺ຕາ ຂີຍິຕິຕ຺ຕິຍໍ ຕຸກ຺ຂຕິ຺ "ຍຕຸສ຺ສຍິກ຺ກຸເຫາຕິ ຂາຕເຕ຺ຕາ"ຕິ ອຍຕ຺ວາ "ປິເລາຕິ ຂາຕເຕ຺ຕາ"ຕິ ຍຍຕໍ "ຍຕຸເຍສ຺ສາ ອຍ"ຕ຺ຕິ ອຂາຕິຕ຺ວາ ເກຍລ໌ ຍຕ຺ຕຍຍ຺ຍາຍ ຍາເຕຕ຺ຕສ຺ສປິ ປິຣາຂິກາຍຍສ຺ສຕຕ຺ຕໍ ຕຸຕ຺ຕໍ຺ ເຕເຕຍ ໂອຍອກຍຕຸເກ຺ກ (ປິຣາ຺ ອ຺ຖ຺ ໑຺໑໕໓) ໂອຍອກຍຍ຺ຍາຍ ຍຕຸສ຺ສປິລໍ ຍຍຕ຺ຕສ຺ສ ປິຣາຂິກາປຕ຺ຕິ ຍສ຺ສິຕາ຺ ຕຍ຺ຍາ "ຍຕຸສ຺ສຍິກ຺ກຸເຫາ"ຕິ ອຍຕ຺ວາ "ປິເລາຕິ ຂາຕເຕ຺ຕາ"ຕິ ອຍິເຍເຍຕ ຕຸຕ຺ຕໍ຺

ຍຍ຺ຍາຕເຕ຺ຕາຕິ ໂອຕ຺ຕ ຍຫ-ຍເຍ຺ຍຕ ຍຍາຕເຕ຺ຕາ ຍໍ-ຍເຍ຺ຍາຕິ ອາຫ – "ເຕເຕຍ ປິລຂາຕຕາກາເຣຕ ຍຍ຺ຍິຂາຕເຕ຺ຕາ"ຕິ, ເຕເຕຍ ປິລຂາຕຕາກາເຣຕ ຍຍ຺ຍິ ຂີຍິຕາ ເຍາເຣາເຣປຍີຕິ ຂາຕເຕ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ເຕາ຺ ຍຍິປິ ໂອກເຍ຺ຍຍ ຍິຕ຺ຕສ຺ສ ວຸກຍາຣຍ຺ຍຫກາຍາຍຍຸຍເຕາ ປິເລາຕິ ຂາຕເຕຕ ຍຍ຺ຍິ ຂີຍິຕາ ເຍາເຣາເຣປຍີຕິ ຂາຕຕໍ ໂອກກ຺ລເລ ຕ ຍຍຸຍຕິ, ປິເລາຕິຍຍ຺ຍາ ປຕ ອຍິຍຫິຕ຺ວາ ຍາເຣຍີຕິ ຂາຕຕໍ ຍຍ຺ຍາຍ "ເຕເຕຍ...ເຣປ... ຍຍ຺ຍິ ຂາຕເຕ຺ຕາ"ຕິ ຕຸຕ຺ຕໍ຺ ຕຍ຺ຍາ ຍຍ຺ຍິຕ຺ຕິ ອຍິຍຫິຕ຺ວາຕິ ຕຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ຺ ເກຍິ ປຕ "ຍາຕປຣິຍ຺ຍາຍ ຍິ຺ຖ ຍກາເຣຍຸ ຄເຍຍຸ ຕີເຣລປຣິຍ຺ຍາຍ ຕິລກ຺ລໍ ອາເຣາເຣປຕ຺ວາ 'ຣຸປໍ ອຕິຍ຺ຍ'ຕ຺ຕິອາຍິຕາ ຍກາເຣຍຕ ຍຍ຺ຍິ ໂອກກ຺ລເລ ອຕິຍ຺ຍາຍິລກ຺ລລຂາຕຕໍ ຍິຍ 'ຕຸລຍໍ ປິລໍ ຍາເຣຍີ'ຕິ ອຕ຺ຕເຕາ ກິຣິຍາຍ ຍຍ຺ຍິເຍຍ ຂາຕາຕີ"ຕິ ຍຍຕ຺ຕິ຺ ອປເຣ ປຕ ອາຍຣິຍາ ຕເຕ຺ວາປິ ໂອຍໍ ຕ ກເຍຕ຺ຕິ຺

ឯកចេតនាវសេន ចេតេត្វាតិ "ឥមំ មារេមី"តិ ឯកចេតនាយ ចិន្តេត្វា។ បកប្បេត្វាតិ "វធាមិ ន"ន្តិ ឯវំ ចិត្តេន បរិច្ឆិន្ទិត្វា។ អភិវិតរិត្វាតិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា។ តេនេវាហ "និរាសង្កចិត្តំ បេសេត្វា"តិ។ ឧបក្កមវសេនាតិ សាហត្ថិកាទិឧបក្កមវសេន។ ឯវំ បវត្តស្សាតិ ឯវំ យថាវុត្តវិធិនា បវត្តស្ស។ កិញ្ចាបិ "សញ្ចិច្ចា"តិ ឥមស្ស វិវរណវសេនេវ "ជីវិតា វោរោបេយ្យា"តិ ឥមិនាវ អបរកាលកិរិយាវចនេន សព្វថា បរិនិដ្ឋិតជីវិតក្ខយោ ទីបេត្វា, តថាបិ "សញ្ចិច្ចា"តិ ឥមិនា ទីបនត្ថំ អបរិយាទិន្នជីវិតក្ខយម្បិ អនវសេសំ បរិយាទាតុំ "ជីវិតក្ខយោ"តិ បទន្តរំ វុត្តំ។ តេនេវាហ "អយំ សញ្ចិច្ចសទ្ទស្ស សិខាប្បត្តោ អត្ថោតិ វុត្តំ ហោតី"តិ។

អាទិតោ បដ្ឋាយាតិ បដិសន្ធិវិញ្ញាណេន សទ្ធិំ ឧប្បន្នកលលរូបតោ បដ្ឋាយ។ សយន្តិ ឯត្ថាតិ សេយ្យា, មាតុកុច្ឆិសង្ខាតោ គព្ភោ សេយ្យា ឯតេសន្តិ គព្ភសេយ្យកា, អណ្ឌជា ជលាពុជា ច។ តេសំ គព្ភសេយ្យកានំ វសេន សព្វសុខុមត្តភាវទស្សនត្ថំ "យំ មាតុកុច្ឆិស្មិ"ន្តិអាទិ វុត្តំ, ន ឱបបាតិកចតុត្ថិមនុស្សានំ ឱបបាតិកាទីសុបិ ហិ មនុស្សា ឱបបាតិកចតុត្ថមេវ។ ន ចេតិយំ សព្វបឋមំ មនុស្សវិគ្គហំ ជីវិតា វោរោបេតុំ សក្កា។ បដិសន្ធិចិត្តេន ហិ សទ្ធិំ ឧប្បន្នរូបានិ និរុជ្ឈន្តានិ, តេសុ បន ជីវិតេសុ ធរមានេសុ យោនិសោមនសិការាទិ ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈតិ។ ឯតស្មិំ អន្តរេ ឧបច្ឆិន្នបដិសន្ធិកស្ស ឧបក្កមស្ស ចា មាតុយា ចា បសយ្ហ អន្តរាយោ នត្ថិ។ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ អន្តរាការោ នាម។ ឯកស្មិំ ចិត្តក្ខណេ មរណេ ឧបក្កមស្ស មរណំ នត្ថិ ឯតា ទុតិយចិត្តស្ស អសម្ភវតោ, មាតុយាបិ តប្បច្ចយា ការោ អតិបាតិយ្យ ឯវំ ឧបក្កមេន ខណភង្គវសេន ឧប្បន្នានំ ខណិកមរណសង្ខាតានំ អសម្ភវតោ។ ចិត្តក្ខណេហេវ អនិច្ចតាកាលតោ សេសរូបេសុ ខីណេសុ បរិបាកវុត្តិ វីតិវត្តេសុ ច ភាវកាយស្ស បញ្ចវោការេ បវត្តិសព្ភាវតោ វុត្តំ "សកលម្បិ បញ្ចវោការបដិសន្ធិ ឯកស្មិំ ហោតី"តិ។ តត្ថ សកលម្បិបញ្ចវោការបដិសន្ធីតិ បរិបុណ្ណា អត្តភាវប្បវត្តិបច្ចយភូតានំ បដិសន្ធីតិ ឯវមេត្ថ អធិប្បាយោ, ន បន សកលម្បិ បញ្ចវោការភវេ បដិសន្ធីតិ។ តេនេវាហ "តម្ហា តស្មា បឋមំ ចិត្តំ...បេ... កលលរូបន្តិ អយំ សព្វបឋមោ មនុស្សវិគ្គហោ"តិ។ "ជេដ្ឋាតាតស្ស ឯកស្ស កេសស្ស ជាតិឧណ្ណា"តិ ពេទិ។ "តិលតេលបុញ្ជេ ជាតិមត្តឯកស្ស កេសគ្គេ ជាតិឧណ្ណា"តិ អបរេ។ សុខុមជាតិកេសលោមា ឯវ កិរ ពេទិ ឯកស្ស ហិ តេលេ ចិត្តស្ស "កេសគ្គ ឋារេលត្វា គហិតឯកស្ស កេសគ្គេ ជាតិឧណ្ណា"តិ អញ្ញេ។

ឯកេនាតិ អំសុនាតិ ទុក្កដការណាទិ មនេន វុត្តំ។ តថា ហិ "គព្ភសេយ្យកសត្តានំ បដិសន្ធិក្ខណេ បញ្ញាយមានា អបរិច្ឆា អប្បកា ឯកតោ បិណ្ឌិតត្តំ តស្មិំ ខណេ បិណ្ឌិតា កលលសង្ខាតា រូបសន្តតិ បរិត្តា ហោតិ ឧក្កដ្ឋោ ឯកាទេ(?) បមាណឯកាណ ឯកវាឃាតេន បិណ្ឌិត្វា"តិ វត្វា បុន "អតិខុទ្ទំ ឯកំ, សណ្ហសុខុមា តេល បក្ខិបិត្វា ឧក្ខិបិត្វាយ បគ្ឃរិត្វា អគ្គេ ឋិតតេលពិន្ទុមត្ត"ន្តិ វុត្តំ។ តម្បិ បដិក្ខិបិត្វា "ឯកកេស តេលតោ ឧទ្ធរិត្វា គហិតេ តស្ស បគ្ឃរិត្វា អគ្គេ ឋិតតេលពិន្ទុមត្ត"ន្តិ វុត្តំ។ តម្បិ បដិក្ខិបិត្វា "ឥមស្មិំ ជនបទេ មនុស្សានំ កេសេ អដ្ឋធា ផាលិតេ តតោ ឯកកោដ្ឋាសប្បមាណោ ឧត្តរកុរុកានំ កេសោ, តស្ស បសន្នតិលតេលតោ ឧទ្ធដស្ស អគ្គេ ឋិតតិលពិន្ទុមត្ត"ន្តិ វុត្តំ។ តម្បិ បដិក្ខិបិត្វា "ជាតិឧណ្ណា នាម សុខុមា, តស្សា ឯកអំសុនោ បសន្នតិលតេលេ បក្ខិបិត្វា ឧទ្ធដស្ស បគ្ឃរិត្វា អគ្គេ ឋិតតិលពិន្ទុមត្ត"ន្តិ (វិភ៎ អដ្ឋ៎ ២៦) ទុក្កដការណេហិ វុត្តំ។ សំយុត្តការណាបិ បន "តិលតេលស្ស យថា ពិន្ទុ, សប្បិមណ្ឌោ អនាវិលោ។ ឯវំ វណ្ណប្បដិភាគំ, កលលំ សម្បវុច្ចតី"តិ (សំ៎ និ៎ អដ្ឋ៎ ១.១.២៣៥) វត្វា "អច្ឆ"ន្តិ វុត្តមត្ថំ បរិយាយន្តរេន វិភាវេតិ "វិប្បសន្ន"ន្តិ។

សប្បិមណ្ឌោតិ បសន្នសប្បិ។ យថាតិ ឱបម្មេ អាហរិត្វា ឯត្តាវិ សន្តិកេ ឋិតំ, សប្បិមណ្ឌោបិ វុត្តានុក្កមេនេវ ឱកាស អនាវិលោ។ ឯវំ វណ្ណប្បដិភាគន្តិ វុត្តប្បការេន វណ្ណប្បដិភាគំ អថ វា ឯវំ វណ្ណប្បដិភាគន្តិ ឯវំ វណ្ណប្បដិភាគំ។ ឯវំ វណ្ណប្បដិភាគំ បដិភាគំ វា បដិការោ, សទិសតាភាគោ សទិសតាបត្តីតិ អត្ថោ។ ឯវំ វិធោ វណ្ណប្បដិភាគោ រូបតោ សណ្ឋានតោ ច សទិសតាបត្តិ ឯតស្សាតិ ឯវំវណ្ណប្បដិភាគំ។ កលលន្តិ បឋមំ រូបបិណ្ឌស្ស សព្វបឋមំ ឧប្បន្នស្ស គព្ភសេយ្យកស្ស អត្តភាវស្ស កលលន្តិ វុច្ចតិ វោហរីយតិ។ ឯវំ សណ្ឋានេហិ។

កលលកាលេបីតិ បដមសត្តាហព្ភន្តរេ យំ សត្តាហំ វសេន បវត្តមានំ កលលសន្តានំ អត្ថការណំ ជីវិតា វោរោបេតុំ សក្កា, តំ សន្ធាយ វទតិ។ តតោ ចា វឌ្ឍិតិ ទុតិយសត្តាហាទីសុ អព្ពុទាទិភាវប្បត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ឯត្ថ ច ឧប្បន្នានំ ឯកមានំ សមនន្តរនិរោធនេន និរុជ្ឈនតោ អត្តភាវ ឧបច្ឆេទោ ន សក្កា កាតុំ, "តម្ហា...បេ... ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឧបច្ឆិន្ទតិ ឧបរោធេតី"តិ កស្មា វុត្តន្តិ អាហ – "ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស បវត្តិឃាតនំ...បេ... ឧបរោធេតីតិ វុច្ចតី"តិ។ ខណប្បច្ចយវសេន វិញ្ញាយតីតិ អាហ "បច្ចយវសេនា"តិអាទិ។

ឯត្ថាហ (សារត្ថ៎ ដី៎ ២.១៧២; វជិរ៎ ដី៎ ១៧២) – ខណេ ខណេ និរុជ្ឈនសភាវេសុ សង្ខារេសុ កោ ហន្តិ, កោ វា ហញ្ញតិ, យទិ ចិត្តចេតសិកសន្តានោ, សោ អរូបតាយ ន ឆេទនភេទនាទិវសេន វិកោបនសមត្ថោ, នបិ វិកោបនីយោ។ អថ រូបសន្តានោ, សោ អចេតនតាយ កដ្ឋកលិង្គរូបមោតិ ន តត្ថ ឆេទនាទិនា បាណាតិបាតោ លព្ភតិ យថា មតសរីរេ។ បយោគោបិ បាណាតិបាតស្ស យថាវុត្តោ បហរណប្បហារាទិកោ អតីតេសុ វា សង្ខារេសុ ភវេយ្យ អនាគតេសុ វា បច្ចុប្បន្នេសុ វា, តត្ថ ន តាវ អតីតានាគតេសុ សម្ភវតិ តេសំ អភាវតោ, បច្ចុប្បន្នេសុ ច សង្ខារានំ ខណិកត្តា សរសេនេវ និរុជ្ឈនសភាវតាយ វិនាសាភិមុខេសុ និប្បយោជនោ បយោគោ សិយា, វិនាសស្ស ច ការណរហិតត្តា ន បហរណប្បហារាទិប្បយោគហេតុកំ មរណំ, និរីហកតាយ ច សង្ខារានំ កស្ស សោ បយោគោ, ខណិកត្តា វធាធិប្បាយសមកាលភិជ្ជមានស្ស កិរិយាបរិយោសានកាលានវដ្ឋានតោ កស្ស វា បាណាតិបាតកម្មពទ្ធោតិ?

វុច្ចតេ – វធកចេតនាសហិតោ សង្ខារានំ បុញ្ជោ សត្តសង្ខាតោ ហន្តិ។ តេន បវត្តិតវធប្បយោគនិមិត្តំ អបគតុស្មាវិញ្ញាណជីវិតិន្ទ្រិយោ មតវោហារប្បវត្តិនិពន្ធនោ យថាវុត្តវធប្បយោគាករណេ ឧប្បជ្ជនារហោ រូបារូបធម្មសមូហោ ហញ្ញតិ, កេវលោ វា ចិត្តចេតសិកសន្តានោ វធប្បយោគាវិសយភាវេបិ តស្ស បញ្ចវោការភវេ រូបសន្តានាធីនវុត្តិតាយ រូបសន្តានេ បរេន បយោជិតជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទកបយោគវសេន តន្និព្វត្តិវិនិពន្ធកវិសទិសរូបុប្បត្តិយា វិហតេ វិច្ឆេទោ ហោតីតិ ន បាណាតិបាតស្ស អសម្ភវោ, នបិ អហេតុកោ បាណាតិបាតោ, ន ច បយោគោ និប្បយោជនោ បច្ចុប្បន្នេសុ សង្ខារេសុ កតប្បយោគវសេន តទនន្តរំ ឧប្បជ្ជនារហស្ស សង្ខារកលាបស្ស តថា អនុប្បត្តិតោ។ ខណិកានំ សង្ខារានំ ខណិកមរណស្ស ឥធ មរណភាវេន អនធិប្បេតត្តា សន្តតិមរណស្ស ច យថាវុត្តនយេន សហេតុកភាវតោ ន អហេតុកំ មរណំ, ន ច កត្តុរហិតោ បាណាតិបាតប្បយោគោ និរីហកេសុបិ សង្ខារេសុ សន្និហិតតាមត្តេន ឧបការកេសុ អត្តនោ អត្តនោ អនុរូបផលុប្បាទនេ និយតេសុ ការណេសុ កត្តុវោហារសិទ្ធិតោ យថា "បទីបោ បកាសេតិ, និសាករោ ចន្ទិមា"តិ។ ន ច កេវលស្ស វធាធិប្បាយសហភុនោ ចិត្តចេតសិកកលាបស្ស បាណាតិបាតោ ឥច្ឆិតោ សន្តានវសេន អវដ្ឋិតស្សេវ បដិជាននតោ, សន្តានវសេន បវត្តមានានញ្ច បទីបាទីនំ អត្ថកិរិយាសិទ្ធិ ទិស្សតីតិ អត្ថេវ បាណាតិបាតេន កម្មុនា ពទ្ធោ។ អយញ្ច វិចារោ អទិន្នាទានាទីសុបិ យថាសម្ភវំ វិភាវេតព្ពោ។

វោរោបេយ្យ ន សក្កាតិ ឧបក្កមេន វោរោបេយ្យ ន សក្កា។ សព្វសុខុមត្តភាវមត្តំ ទុក្កដការណាទិ មនេន វុត្តំ។ សំយុត្តការណាបិ បន "រូបសត្តតិ អរូបសត្តតី"តិ ទ្វេ សន្តតិយោ វត្វា "រូបំ អគ្គហេត្វា គតស្ស

ឃាច ពីទេ អក្កូទ្វិត្តាគកលេលា ត ចិប្បឹងតិ, អឌ្ឍាតតោ អាកពស្ស ឃាច កាទេឃ ប្អស្សុយកាទេចា ត ច្ចុបបយ្យុតិ, អាពបិ អាកត្តូ កគ្ហុំ បចិដ្ឋស្ស ឃាច អត្ថការកាទេចា ត ចិកច្ឆតិ, អនត្តាកត្ថុះ កឃ្ឈុដ្ឋាតំ យតបិ កទិត្តូ ជិចា ចាពបរិតំ ចិចទិត្តូ ឌ្លទលិកេត្តស្ស ឃាច អក្លិតំ ចត្តកកាទេចា ត ច្ចុបបយ្យុតិ, អឃំ ទ្វុបបត្តិ តាយ៍ ឧត្តូ ពទេឃា ឌចតចាទា អទ្វុបបត្តិ តាយា"តិ ចត្តូ "តគ្ហុកឃយ្យិ បត្តិបច្ចុប្បត្តំ តាយា"តិ ចគត្តិ៍

យញ្ញិយកាណកា បត ចគត្តិ "ឲុកទេ្វូបត្តិចាទបរិឃាបត្តំ បត្តិបច្ចុប្បត្តំ" តត្ត អត្ថការទេ តិបីជិត្តូ អាទលិកដ្ឋាតំ កពស្ស ត ច តាច អាទេឃ្យុណំ បិកដំ ទេហាតិ៍ ឃាច បត ពំ បិកដំ ទេហាតិ, ឲត្តត្ថទេ បចត្តា ទ្វុបបត្តិ អទ្វុបបត្តិ ចា ឲុកទេ្វូបត្តិចាទា តាយាតិ ទេចជិតត្ថា៍ អាទលិកដ្ឋាទេត ចទិត្តូ ឌ្លចទកំ បចិដ្ឋស្សបិ ត តាច បហបា ទ្វុបំ បិកដំ ទេហាតិ៍ ឃាច បត ពំ បិកដំ ទេហាតិ, ឲត្តត្ថទេ បចត្តា ទ្វុបបត្តិ អទ្វុបបត្តិ ចា ឲុកទេ្វូបត្តិចាទា ទេចជិតត្ថា៍ គ្ងទេ ចត្តូ បត ទដកាតំ ហត្តូចិកាទំ ឈហ៊ិទេកទិអាទកោដតចិកាទញ្ញា ជិច្ចាបិ ត តាច បត្តំ ប្ងណាតិ៍ ឃាច បត ពំ ប្ងណាតិ, ឲតប្ចិយ្យិ អត្ថទេ ឲុកទេ្វូបត្តិចាទា ទេចជិតត្ថា"តិ៍ ឲត្ត ច អាទលិកដ្ឋាគទេតា ឌ្លចទកំ បចិដ្ឋស្ស បទេកច តត្ត តិបិត្តស្ស ឃាច ទ្វុបកពំ បិកដំ ទេហាតិ, តត្ត ប្អបឌ្ឍទេចលិ អចិក្ខុតប្បាឃា, ប្អបឌ្ឍទេចលិ ចិក្ខុតប្បាឃា តគ្ហុកឃំ កទេហត្តូ "ទេ្វូបត្តិចាទា"តិ ចុត្តំ, តឃំជំ ត បត្ថាបាឆាទណំ, ឲុកច្ឆស្ស បីឈយ្យិ បិកដំ ទេហាតីតិ "ឲុកទេ្វូបត្តិចាទា"តិ ឲុកក្កហណយ្យិ កតំ៍

បកាកបត្តិចទេបតាតិ ក្ងបលិក្ងបលទេបាយតស្សុទេបក្លាជិតា បកាកបត្តិចទេបត៍ ត្ថយិតា អទ្វុបបត្តិ ឥឃ្យិពា៍ បត្តដ្ឋដចតចាទយត្តត្តិ ច កាយាចចទដចតចទេបទេតច ទេចជិតត្ថំ, ត ត្ថពទដចតចទេបត៍ ត ហិ ទេព បរិឃិតកាលិ, អត្តទា បចត្តកចក្កាគទេឃាបិ តគទេត្តាកឆាតិ ឥដ្ឋត្ថា៍ ឃាច ចា ប្អញ្ញុតា អាកត្តូតិអាជិតា បត ទ្វុបបត្តិ ឥទេឃ្យុតិ៍ អត្ថការទំ ទេហាតីតិ អត្ថការទំ ត ចិកច្ឆតិ៍ បត្តិបច្ចុប្បត្តដ្ឋោត្ត អដ្ឋកចាទុ អាកពំ, អឌ្ឍាបច្ចុប្បត្តំ ប្ងទេត្ត៍ តចា ហិ កទេក្កាទេត្តប្ងទេត្ត អឌ្ឍាបច្ចុប្បត្តំ បត្ថាឃ "ទេឃា ចាចុទេបា យទេតា, ទេឃ ច ឆយ្យុា, ប្អកឃទេយតំ បច្ចុប្បត្តំ, តប្ចិ ទេច បច្ចុប្បទេត្ត លត្តទាកបដិពាត្ថំ ទេហាតិ ចិញ្ញាណំ, លត្តទាកបដិពាត្ថត្តា ចិញ្ញាណស្ស តគកិតត្តតិ, តគកិតត្តទេត្តា បច្ចុប្បទេត្តស្ម ឆទេយ្យុស្ម សំហីទតី"តិ (យ៍ តិ៍ ១៍១ប៉ះ) ចុត្តំ៍ ឲត្ត ហិ យទេតាតិ បបយ្យឃុត្តំ ចិញ្ញាណយាហ៍ ឆយ្យុតិ អាទេឃ្យុណឆយ្យុា៍ យទេតាតិ ចា យតាឃតតំ៍ ឆយ្យុតិ ទេចគតាគទេឃា អទ្វុបក្លត្ថា៍ ប្អកឃទេយតំ បច្ចុប្បត្តត្តិ អឌ្ឍាបច្ចុប្បត្តំ ឲតំ ប្អកឃំ ទេហាតីតិ អទេត្ថា៍ ចិញ្ញាណត្តិ តិកត្តិចិញ្ញាណំ៍ តញ្ញាតប្ចិ បច្ចុប្បទេត្ត លត្តទាកចទេបត បដិពាត្ថំ ទេហាតិ៍ អកិតត្តតីតិ តញ្ញាជិដ្ឋាកិតត្តតាហិ អកិតត្តតិ៍ តចាក្ខុទេតា ច ចត្តុបរិញ្ញាឃ អកាចទេតា ទេពស្ម បច្ចុប្បទេត្តស្ម ឆទេយ្យុស្ម សំហីទតិ, តញ្ញាជិដ្ឋីហិ អាកឌ្ឍឃតីតិ អទេត្ថា៍ ឲត្ត ច "ទ្វាគបាឃតតាតិ ឲកំ បច្ចុប្បត្តំ"ត្តិ អាកតត្តា តត្ត បចទេត្តា លត្តទាទេកា អឌ្ឍាបច្ចុប្បត្តាទេយុណា, ត ខណបច្ចុប្បត្តាទេយុណាតិ ចិញ្ញាឃតិ៍

បទេត្តាតិ លត្ថបត្តាទេតា៍ តត្ត ហិ បត្តបញ្ញាត្តិ៍ ឌីចិតិត្រ្កឃត្តិ ទ្វុបិទ្វុបឌីចិតិត្រ្កឃំ៍ ទ្វុបឌីចិតិត្រ្កទេឃ ហិ ចិទេកាបិទេព ត្ថពទេយ្យិ តំបយ្យត្ថតាឃ ចិតស្សុតីតិ៍ តំ ចុត្តប្បការទេយចាតិ តំ ឌីចិតិត្រ្កឃាតិបិពតចិឆាតំ ទេហដ្ឋា ចុត្តប្បការទេយច៍ បទេបទេតច បតតបកាចស្ស អត្តទា ឲច អតីច បិពតំ អតិបិទេតា, បលិកំ បតិត្យំ អគត្តូ បីឈបិពតត្តិ អទេត្ថា៍ អតិក្កយ្យុ ចា បត្តូឌីហិ អកិកចិត្តា បិពតំ អតិបិទេតា, បិណស្ស អតិបិទេតា បិណាតិបិទេតា៍ ឃាឃ ទេចតតាឃ បចត្តុយាតស្ស ឌីចិតិត្រ្កឃស្ស តិស្សុឃក្ខុទេតាស្ម យហាក្ខុទេតាស្ម ប្អបក្កុយកាទណទេហតុ តំយហាក្ខុតបច្ចុឃា ប្អប្បជ្ជតយហាក្ខុតា តុប្បឌ្ឍិស្សត្តិ, បា តាជិបប្បទេឃាកបយ្ឈាបិកា ចឆកទេចតតា បិណាតិបិទេតា៍ ទេតតាហ "ឃាឃ ទេចតតាឃា"តិអាជិ៍

បហទណត្តិ កាឃចិញ្ញាត្តិបហិតាឃ ចឆកទេចតតាឃ អឆិទេប្បតត្តូបាឆតំ៍ អាណាបត្តិ ចឌីចិញ្ញាត្តិបហិតាឃ ចឆកទេចតតាឃ អឆិទេប្បតត្តូបាឆតំ៍ ទេពទេតច "បាទេចត្យការទេយា ត បាទេចតី"តិអាជិ ចុត្តំ៍ ប្អបតិក្លិបត្តិ អបិអាជីតំ តស្ស ប្អបតិក្លិបតំ៍

អដ្ឋកចាទុ ចុត្តយតុំ បត្ថិបិត្តូ ឥទេស្សទេត្តា "បទេត្តបទេតា"តិអាជិយាហ៍ តត្ត ចិឌ្ឍាបរិឌប្បត្តិ យត្តុបរិឌប្បតំ៍ ត្ថពាតិ អដ្ឋកចាទុ ចិត្តូទិពយតុំ ឥទេស្សទេត្តា អាហ "អដ្ឋកចាទុ បតា"តិអាជិ៍ តត្ត អាចត្ថាលិកាតិ អាចត្ថាណទេចគទេចជិទេតា៍ អាចត្ថាណំ បទេឃាឌេត្តីតិ អាចត្ថាណទេចគចិហិតំ យត្តុំ តត្ត ចុត្តចិឆិតា បទេឃាឌេត្តិ៍ អាចត្ថាលិកា ហិ បត្តាហំ អទេលិណកំ ក្ងឌ្ឍិត្តូ ឥទេត្ថ អត្តូទិត្តូ បចចិឃំ បឃយាតា តបំ ចទិត្តូ បត្តទេយ ជិចទេប ប្ងបាតត្សុំ បទេឌ្ឈត្តា បត្តទេយ បទេឆ ឆត្តូ ហត្តំ ចទេដ្ឋត្តា ចទេដ្ឋត្តា យុទេលត ចិឌ្ឍំ បរិឌប្បត្តិ, អច តតបំ កយ្យុំ បយិញ្ញាតិ៍ បដិទេបតាឃាតិ ត្ថគំ ទេហដ្ឋា ប្អបរិ ចា បឆទេ្វូឃត បឃ្យត្ថយុបាកច្ឆតិ៍ ច្រាតិប្អប្បាទេត្តីតិ ជំបិត្តូ ឃាទលត្តូឃ ចិឆ្ចិកាជីតំ ចិស្សុជ្ជតចទេបត បីត្យអំ ប្អប្បាទេត្តិ៍ ឲតីតិ ច្រាតិ៍ ប្អបឌ្ឍចត្តិ តទេតា អឆិកពទបីត្យអំ បជ្ជទេកត្តិ ចិបយដ្ឋទំ ប្ងចិកត្តិ អក្កុបច្ចុដ្ឋាតិ ប្ងចីហិ ចិឃ ចិឌ្ឍិត្ថា បចត្តុយាតំ ប្ងលំ ចិប្ងចិកត្តិ បប្ងលំ អាយាតិបាទំ បក្លិឃត្តិ ទត្តាតិបាទំ ចិឌ្ឍំ បរិចទេត្តត្តាតិ កត្ថាទចិឌ្ឍាជិកំ អត្តទេតា ចិឌ្ឍំ កត្យុបចាទំ បរិឌប្បិត្តូ យត្តុបឆតក្កទេយត បដិត្តូ៍ ទេតហីតិ ទេតហិ ចត្តូហិ៍

បទេឃាឌេត្តិ បចត្តុយាតំ ជិប្ពាតិអាជិ ជិដ្ឋចិបាជីតំ ឃចាក្កទេយត ចុត្តំ៍ ឌ្ហត្តិញ្ញាឃបតប្បាយាណតាក្ងឌ្ឍទេណាតិ ឌ្ហត្តិញ្ញាឃបតប្បាយទេណ យហាកាទេឃ តិប៉ូតិត្តូ ជិពាតំ តាកាតំ ប្អឌ្ឍទេណ៍ ក្ងយ្យុឌ្ឍាតត្តិ ក្ងយ្យុឌ្ឍទេឆចាតំ៍ ទេព កិទ ទេឆចា យទេហាឆទា ទេហាត្តិ, ទហស្សុក្កុយ្យិ ច តតបំ ក្ងយ្យុា ចិឃ យហត្តំ ទេហាតិ, តប្ចា "ក្ងយ្យុឌ្ឍា"តិ ចុច្ចត្តិ៍ ទេចស្សុចណស្ស ឃក្លាឆិបតិកាទេចបិ តឃតាចុទេឆត ក្ងយ្យុឌ្ឍាតំ យទេណស្ស ត្ថឆ ចុត្តត្តា ទេពប្ងបិ តស្ស អាណាបត្តិ ទេចជិតត្ថា៍

ទេកឌីតិ យហាបច្ចិកា "អទេហា ចត ឃំ តំ ក្ងទ្ធិកតំ កត្តុំ ត ទេបាត្តិតា អកិតិក្លូទេយឃ្យា"តិ បិទេដា ប្ងគ្គទេតទេទា "អទេហា ចតាឃំ ត"ត្តិបិ បិទេដា៍ "អឃំ ត្ថត្តី តំ ក្ងទ្ធិកតំ កត្តុំ ត ទេបាត្តិតា អកិតិក្លូទេយឃ្យា"តិ ចត្តត្ថំ៍ ក្ងលុយ្យុស្សាតិ កត្តុស្ស ក្ងលទេយ្យុច ចា, ក្ងដ្ឋុយ្យុស្សាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៍ កាចតាយយិត្ថិឃាតិ អឆិដ្ឋាតិត្ថិ បត្ថាឃ ចគត្តិ៍ ឈដទេកគតំ ចិឃ ត្ថត្តិចិតាទេបា, អក្កិតិត្ថាបតំ ចិឃ បទ្វុបឈាទេតាតិ ប្អបយាបំបត្តតំ៍ តំ ទេតបំ ត្ថត្ថាយត្តទេយចាតិ ឲត្តាឃំ ចិចាទណា – តុទេយ្យត្ថិឃា បទ្វុបឈាតំ ចទេឆច, ត្ថត្ថិ តាយ ទេចបា អឆិដ្ឋាតិត្ថិ ចិក្ងត្ថាតិត្ថិ យទេតាយយិត្ថិ ឆាកាណចិប្បាទិត្ថិ បយាឆិចិប្បាទិត្ថិ អទិយិត្ថិ កយ្យុចិបិកឌិត្ថិ ប្ងញ្ញាចទេតាត្ថត្ថិ ចិឌ្ឍាយយិត្ថិ តត្ត តត្ត បយ្យុាបទេឃាកបច្ចុឃា ត្ថត្ថុត្តដ្ឋត ត្ថត្តីតិ ឥបចិឆា៍ តត្ត កតទំ ត្ថត្ថិ ចទេឆចាតិ? កាចតាយយត្តិ៍ កិំ បត កាចតាយយិត្ថិឃា បទ្វុបឈាតកយ្យុំ ទេហាតីតិ? អាឃ ឲុកចាទំ ទេហាតិ៍ ឃចា ហិ អាជិត្តឈទេស្ស ប្អបទិ ប្អគកកទិទេព ឈទេដ លិទេត្ត ឈទេដបិ កិឌ្ឍតិ, អក្កិបិ តិត្ថាឃតិ, ឲចទេយច កាចតាយយិត្ថិឃា ឲុកចាទំ បទ្វុបឈាតកយ្យុំ ទេហាតិ, តទេតា បដ្ឋាឃ បត បា តស្សុតីតិ៍ អច ទេត "កាចតាយយិត្ថិឃា ទេតច ឲុកចាទំ, ត ទេ្វូ ចាទេទ បទ្វុបឈាតកយ្យុំ ទេហាតី"តិ ចត្តូ បញ្ញាត្តិ អាកច្ឆត្តា ប្ងច្ឆិតត្ថា "កាចតាយយិត្ថិ កិំ ក្ងបលិ, អក្ងបលិ, អព្យាកតា, ប្ងខាឃ ទេចគតាឃ បយ្យឃុត្តា, ឥក្ខាឃ, អឥក្ខុយប្ងខាឃ, បចិតក្កបចិចាទា, អចិតក្កចិចាទយត្តា, អចិតក្កអចិចាទា, កាយាចចទា, ទ្វុបិចចទា, អទ្វុបិចចទា"តិ៍

ត្ថយំ បត បត្យុទេឃ ឌាតត្តិ, ទេព ឲចំ ចក្ខត្តិ "កាចតាយយិត្ថិ ក្ងបលិ ចា ទេហាតិ អព្យាកតា ចា, អឥក្ខុយប្ងខទេចគតីឃា ឲច, អចិតក្កអចិចាទា ឲច, ទ្វុបិចចទា ឲចា"តិ៍ ទេព ចត្តត្ថា "បិណាតិបិពទេចតតា ក្ងបលិក្ងបលិជីប្ង កតទំ ទេកាដ្ឋាសំ កឌតី"តិ៍ ឌាតត្តា ចក្ខត្តិ "បិណាតិបិពទេចតតា អក្ងបលិច, ឥក្ខុទេចគតីឃាច, បចិតក្កបចិចាទាច, កាយាចចទា ឲចា"តិ៍ ឲចំ បទេត្ត "តុយ្យាកំ កចា ទេតច ក្ងបលត្តិទេកត

សមេតិ, ន ចេតនាត្តិកេន, ន ចិតក្កត្តិកេន, ន បរិត្តត្តិកេនា”តិ។ កិំ បន ឥទំ យហត្តំ សុត្តំ និទ្ទិដ្ឋន្តិ? នោ និទ្ទិដ្ឋំ, ចុទេយ្យកស្ស អត្ថំ ន ជានាតិ។ ឋិត្វិយា ទេវតាចសិប្បទេត្តាតិ ឥទ្ធ ហិ ន កាចនាយឃិន្ទិ អធិប្បេតា, អាចេដ្ឋលិទ្ធិ បន អធិប្បេតា។ សា ហិ ឥត្ថ លក្ខយាតា លក្ខីតិតិ។

ហរិតព្ពំ វូបតិក្កិបិតព្ពន្តិ ហារំ, ហារេយច ហារកន្តិ អាហ “អច ចា”តិអាទិ។ ឌីចិតហរលាកំ វូបតិក្កិបិតព្ពំ ចា សត្ថំ សត្ថហារកន្តិ ចិកប្បដ្ឋេយនាហ។ “ហារកសត្ថ”ន្តិ ឥ ចត្តព្ពេ សត្ថហារកន្តិ ចិនេសសនស្ស បរតិបាតំ កត្វា ចុត្តំ។ យថា លកតិ, តថា កទេយ្យាតិ អធិប្បាយតុយាហ។ វូបតិក្កិបេយ្យាតិ “បរិយេសេយ្យា”តិ ឋ្លយស្ស សិលាប្បត្តយត្ថំ ឥស្សតិ។ ឋ្លតទចាតិ “បរិយេសេយ្យា”តិ ឋ្លយស្ស វូបតិក្កិបេយ្យាតិ ឲចយត្ថំ អក្កហេត្វា ឃតិ បរិយេសនតយត្តេយច អធិប្បេតំ សិយាតិ អទេត្វា។ បរិឃិដ្ឋយេត្តនាតិ បរិយេសិតយេត្តន។ “សត្ថហារកំ ចាស្ស បរិយេសេយ្យា”តិ ឋ្លយិតា ចុច្ចយាតស្ស អត្ថស្ស ញ្ញប្ញាតាត្ទុបតោ បរិបុណ្ណំ កត្វា អចុត្តត្តា អាហ “ញ្ញប្ញាតំ អតាជិឃិត្វា”តិ។ សសតិ ហិសតីតិ សត្ថំ, សសន្តិ ហិសន្តិ តេតាតិ ចា សត្ថន្តិ លព្ភតិអបិសាលាជីតយ្បិ សត្ថសក្កហិតត្តា អាហ – “ឃំ ឥត្ថ ទាចរប្បយោកសក្កហិតំ សត្ថំ, តទេច ឥស្សត”ន្តិ។

ចុត្តាចសេសន្តិ ចុត្តអសិអាជីហិ អចសិដ្ឋំ។ លព្ភតិអន្តិ យុក្កទេស្សតំ អធិចចតំ។ សត្ថសក្កហោតិ យាតិកាយំ “សត្ថហារក”ន្តិ ឥត្ថ ចុត្តសត្ថសក្កហោ។ យស្មា…បេ… តស្មា ឌ្ធិនា កិត្តិត្វា បឥកាឌតំ ចុត្តន្តិ ទ្រមិរំ ទេហដ្ឋា ចុត្តចិកក្កតយកេដឥស្សតន្តិ ទេជិតព្ពំ។ តទេក ចា បបតាតិអាជីតិ ឥត្ថ អាជិ-សទ្ទេត “បបិតេ ចា បបតា”តិ បរទោ ចុត្តំ អចុត្តញ្ញា “ទុក្ខតោ ចា បបតា”តិអាជិ សព្ពំ យទល្ហុបិយំ សក្កល្ហតិ។ តេតតចាហ “ត ហិ សក្កា សព្ពំ សទ្ទុបេតច ចត្វា”ន្តិ។ បរទោ ចុត្តតឃត្តាតិ បរទោ តិកយតចទេសត ចុត្តស្ស ត្វតិឃបឥស្ស បឥកាឌនេ ចុត្តតឃត្តា។ អត្ថទោ ចុត្តទេយចាតិ យទល្ហុបិយស្ស ពាហុចិឥតាតិឥស្សតត្ថំ, តទោ ឲកទេឥស ឥស្សិទេ សព្ពំ ចុត្តទេយច ទោហាតីតិ អធិប្បាទេយា។ ត ហិ សក្កា…បេ… ចត្វន្តិ “ទុក្ខតោ ចា បបតា”តិអាជិតា សទ្ទុបតោ សព្ពំ យទល្ហុបិយំ បរិយោសាតំ បិទេបត្វា ត សក្កា ចត្វន្តិ អទេត្វា។

យថំទេត ឌីចិតា ទេសេយ្យាតិ ឥត្ថ ចុត្តយទលំ ឃស្មា ឋ្លតិ-សទ្ទោ តិឥស្សតិ, តស្មា តត្ថ ចុត្តយទលំ ឋ្លតិ-សទ្ទស្ស អទេត្វាតិ តយ្បិ កទេហត្វា អត្ថំ ឥស្សទេត្វា អាហ – “យទលាចិទេត្វា យទលាយទេតាតិ អទេត្វា”តិ។ ចិត្តស្ស អត្ថជីបតត្ថំ ចុទេត្វាតិ ចិត្ត-សទ្ទស្ស ចិចិត្តាជិអទេតកត្ថចិសយត្តា តាយំ ចិត្ត-សទ្ទោ ឋ្លឥ អញ្ញាសិំ អទេត្ថ ចត្តយាទេតា ឥដ្ឋព្ពោ, អបិ ចុ ចិញ្ញាណាសិំទេយច ចត្តយាទេតា ទេជិតព្ពោតិ តស្ស អត្ថស្ស តិឃយតត្ថំ ចុទេត្វា។ ឋ្លយិតា បុតទុត្តិទោសស្សបិ ឋ្លឥ អតចការសាតិ ឥស្សតិ។ ត តាច អទេត្វា ចុទេត្វាតិ “ឋ្លតិ ចិត្តយទោ”តិ វូឌ្ឍទិត្វាបិ ឋ្លតិ-សទ្ទតិឥស្សិតស្ស យទលស្ស អបទាយដ្ឋកាចទោ ចុត្តំ។ តាច-សទ្ទេត បន បរទោ “ចិត្តសក្កបេប្បា”តិ ឋ្លយស្ស បឥកាឌនេ “យទលាសញ្ញិ”តិអាជិតា ឋ្លតិសទ្ទត្តស្ស ចក្កយាតតំ ចិការេចតិ។ តត្ថ ហិ ឋ្លតិ-សទ្ទតិឥស្សិតំ យទលាសក្កាតយត្ថំ កទេហត្វា “យទលាសញ្ញិ យទលាទេចតទេតា យទលាធិប្បាទេយា”តិ ចុត្តំ។ តេតតចាហ – “ចិត្តសក្កបេប្បាតិ ឋ្លយិសំ បទេឥ អធិការចទេសត ឋ្លតិសទ្ទោ អាហរិតព្ពោ”តិ។ កស្មា អាហរិតព្ពោតិ អាហ “ឋ្លឥតីត្វា”តិអាជិ។ កថំ បទេតំ ចិញ្ញាយតីតិ អាហ “តថា ហិស្សា”តិអាជិ។ អស្សាតិ ឋ្លតិ-សទ្ទស្ស។ តទេយច អត្ថន្តិ យទលាសក្កាតយត្ថំ “យទលាសញ្ញិ”តិអាជីសុ ហិ យទលំ ឋ្លតិ-សទ្ទស្ស អទេត្វា, “សញ្ញិ”តិអាជិ សក្កប្បសទ្ទស្ស។ ចិត្តសទ្ទស្ស បទេត្ថ ចិចិត្តចចតតា សក្កប្បសទ្ទស្ស សញ្ញាទេចតតាធិប្បាយចទេសត តិសា អត្ថំ ឥស្សទេត្តត ចិកាចិតាតិ ឥដ្ឋព្ពំ។ តេតតចាហ – “ចិទេត្វា តាតប្បការទេកា សក្កបេប្បា”តិអាជិ។ អធិប្បាយសទ្ទេត កិំ យត្ថ ចុត្តន្តិ អាហ – “អធិប្បាទេយាតិ ចិតទេក្កា ទេជិតព្ពោ”តិ។ ត ឋ្លឌំ ចិតក្កស្ស តាយន្តិ ឋ្លឌំ បន ត ទេកចលំ ចិតក្កស្សេច តាយន្តិ ឥស្សតំ ចុត្តំ។ បិកាឌត្តា ឌូឡ្ហអារិកត្តា ច វូឌ្ឍាការតា ទេជិតព្ពា, អបិកាឌត្តា អនោឡ្ហអារិកត្តា ច អចចាការតា។

ឲលិរេ។ ការេយកទេឥសេបិ កាយ-សទ្ទោ ចត្តតីតិ អាហ “ហទេត្ថត ចា”តិអាជិ។ បហទណាតាតិ សទេត្ថត។ សត្ថញ្ញាបហទន្តិ ឲទេតាតិ បហទណន្តិ ចុច្ចតិ។ កម្មុតា ពន្ធាតីតិ បិលាតិបិតកម្មុតា ពន្ធាតិ, បិលាតិបិតកម្មស្ស សិទ្ធន្តិ ចុត្តំ ទោហាតិ។ ទេយា ទេកាចិ យទត្វាតិ ឥត្ថ ឃស្ស កាស្សចិ ឲកទេស្សច ជីចិតិន្ទ្រិយចិសយា ចឆកទេចតតា បចត្តតិ, ត បហារបច្ចយា យទត្តទេស្សច ជីចិតិន្ទ្រិយចិសយា, តាបិ សម្មុហស្សាតិ ទេជិតព្ពា។ វូកយចាបីតិ វូទេដ្ឋសាតុទេដ្ឋសាតំ ចទេសត។ ចឆកចិត្តំ បច្ចុប្បន្នារម្មណម្បិ ជីចិតិន្ទ្រិយំ បតាត្តចិទេច្ឆតចទេសត អារម្មណំ កត្វា បចត្តតីតិ អាហ “បដ្ឋា ចា តេតតច ទោរកេតា”តិអាជិ។ ទេយត ហិ បតាទេត្តា ចិន្ទិន្ទតិ, តាជិសំ បយោកំ តិត្ថាទេត្តត្តំ តជា ចឆកចិត្តំ បចត្តតំ បហរិតយទេត្តទេយច កម្មុតា ពន្ធាតិ។ យត្ថុស្សអរហត្តស្ស ច បុថុជ្ជនកាលេយច សត្ថប្បហារេ ចា ចិទេស ចា ជិទេន្តបិ ឃតិ ទេសា អរហត្តំ បត្វា តេតតច យទតិ, អរហត្តឃាតកោ ទោហាតិទេយច។ ឃំ បន បុថុជ្ជនកាលេ ជិទេន្តំ ជាតំ អរហត្តំ បត្វា បរិក្ខីណាតិ, បុថុជ្ជនស្សេច តំ ជិទេន្តំ ទោហាតិ។

តត្ថ ច យថា អរហត្តំ បត្វា បរិក្ខីណម្បិ បុថុជ្ជនកាលេ ជិទេន្តំ បុថុជ្ជនជាតទេយច ទោហាតិ, ឲចំ យទលាធិប្បាទេយត បុថុជ្ជនកាលេ បហារេ ជិទេន្តេ អរហត្តំ បត្វា តេតតច បហារេត យទត កស្មា អរហត្តឃាតកោទេយច ទោហាតិ, ត បុថុជ្ជនឃាតកោតិ? ចិទេសសសត្កាចទោ។ ជាតញ្ញិទេឃ្យជយ្យុស្ស បរិច្ចាកយទេត្តត ទោហាតិ។ តថា ហិ ជាតទេចតតា ចជិតព្ពំ ចត្ថំ អារម្មណំ កត្វា ចជតយត្តទេយច ទោហាតិ, អញ្ញាសត្តាករណំច តស្ស ចជតំ, តស្មា ឃស្ស តំ សត្តកំ កតំ, តទេស្សច តំ ជិទេន្តំ ទោហាតិ, ត ឲចំ ចឆកោ។ ទេសា ហិ បិទេណា បិលាសញ្ញិតា ចឆកទេចតតា វូបក្កទេយា តេតត យទលន្តិ ឋ្លយេឃំ បញ្ចត្តំ អក្កាតំ បិរិប្បុរិឃាច ទោហាតិ, ត អបិរិប្បុរិឃា។ តស្មា អរហត្តំ បត្តទេស្សច យទលន្តិ អរហត្តឃាតកោទេយច ទោហាតិ, ត បុថុជ្ជនឃាតកោ។ ឃស្មា បន “ឋ្លយំ យាទេរយី”តិ ឃំ សត្តាតំ អារទ្ធុ យារលិច្ឆា, តស្ស បុថុជ្ជនតិលាសចការេចត បយោកយទលក្កលាតំ ចទេសត សតិបិ សត្តាតទេកដេ អទេកទោទេយច, ឃជា ច អត្ថសិទ្ធិ, តជា តិលាសចការេចា, តស្មា អរហត្តឃាតកោទេយច ទោហាតីតិ តិដ្ឋទេយត្ថ កត្តព្ពំ។

អញ្ញាចិទេត្តតាតិ អចឆាធិប្បាទេយត អយាទេត្យកាយតាចិទេត្តត។ តត្ថ បិលាតិបិទេតាតិ អយាទេត្យកាយតាចិទេត្តត បហដត្តា។ កិញ្ចាបិ បដយប្បហារទោ ត សយទេយច សទេក្កាតិ យាទេរតំ, ត្វតិយំ បន លកិត្វា សទេក្កាទេត្តា ជីចិតចិតាសតទេហតុ ទោហាតិ, តស្មា “បយោទេកា តេតត ច យទលា”ន្តិ ឋ្លយិតា សំសត្តតទោ បដយប្បហារទេតច កម្មុពាទេន្ធា ឃុទេត្តា, ត ត្វតិទេយត តស្ស អញ្ញាចិទេត្តត ជិន្តត្តា។ តេត ចុត្តំ “វូកទេយហិ យទេតបិ បដយប្បហារទេតច កម្មុតា ពាទេន្ធា”តិ។

កម្មាបត្តិព្យត្តិកាចត្តន្តិ អាតន្តរិយាជិកម្មចិកាកស្ស បិរាជិកាជិអាបត្តិចិកាកស្ស ច ចិកាចតត្ថំ។ “ឲញ្ញអកំ យាទេរយី”តិ បចត្តទេចតតាយ បុព្ពកាកត្វា “ឋ្លយំ យាទេរយី”តិ សន្និដ្ឋាបកទេចតតាយ តជា សន្និហិតត្តា ឃចាចត្ថុកំ កម្មុពាទេន្ធា ទោហាតិទេយចាតិ អាហ “ឋ្លយំ ចត្ថុំ យាទេរយីតិ ទេចតតាយ អត្ថិកាចទោតា”តិអាជិ។ សព្ពត្ថ ហិ បុរិមំ អភិសន្ធិចិត្តំ អប្បយាណំ តេត អត្ថសិទ្ធិយា អភាចទោតា, ចឆកចិត្តំ បន តជារម្មណញ្ញ ជីចិតិន្ទ្រិយំ អតន្តរិយាជិការេច បយាលន្តិ ឥដ្ឋព្ពំ។ ឃាតកោ ច ទោហាតីតិ បិលាឃាតកោ ទោហាតិ, បិលាតិបិតកម្មុនាច ពាទេន្ធា ទោហាតីតិ អទេត្វា។ បុទេព្ព ចុត្តតទេយតច ទេជិតព្ពន្តិ ឃចាក្កយំ បិរាជិកចុល្លច្ចយបិចិត្តិយាតិ ទេជិតព្ពាតិ។ “យាតាបិតុអរហត្តាតំ អញ្ញាតរំ យាទេរយី”តិ ក្យាលយហទេត្តសុ បចត្តបុព្ពកាកទេចតតាយ ជារុណកាចទោតា តថាចិធបុព្ពកាកទេចតតាបរិចារា សន្និដ្ឋាបកទេចតតា ជារុណាច ទោហាតីតិ អាហ – “ឋ្លឆ បន ទេចតតា ជារុណា ទោហាតី”តិ។ ឋ្លយិតា ច “ឲញ្ញអកំ យាទេរស្សាយី”តិ យាតាបិតុអាជីតំ យារទេណបិ បុព្ពកាកទេចតតាយ អជារុណត្តា អញ្ញថា បចត្តអាតន្តរិយកម្មទោតា ឲចំ

បច្ចត្តាភត្តិរិយស្ស ភាតិការុលតា វុត្តាច ហោតីតិ ទដ្ឋព្វា។

លោហិតកន្តិ លោហិតមក្ខិតំ។ កម្មំ ករោន្តោតិ យុទ្ធកម្មំ ករោន្តោ។ យថាធិប្បាយំ ករោតិ យោធំ ចិន្តេត្វា បិតរិ ចិត្តេ ញត្វា យថាធិប្បាយំ តេន តថាចិន្តិតាការស្សត្ថំ វុត្តំ។ អយថាធិប្បាយំ បន ឧក្ខិបេយ្យ កត្វា បិតរិ ចិត្តេបិ មរណាធិប្បាយេន អត្តនោ កតប្បយោគត្តា នេវត្ថិ វិសង្កេតោតិ វទន្តិ។ អានន្តរិយំ បន នត្ថីតិ បិតរិ វធិស្ស កតប្បយោគាភាវតោ។

អធិដ្ឋាយាតិ ឋាតិកាមេនេត អាណត្តិកបយោគកថាវណ្ណនា

ឯកំ ឆិន្ទាតិ ឯកំ ហត្ថំ គណ្ហិត្វា ឆិន្ទ ឯកំ បហរាតិ ឯកំ ទណ្ឌំ អសិំ គហេត្វា បហរ។ ឯកំ ឃាតេហីតិ ឯកំ កម្មការណំ កត្វា មារេហិ។ មន្តេតិ ហត្ថិនោ បិដ្ឋិមន្តោ ឯវេតាតិ “អធិដ្ឋហិត្វា អាណាបេតី”តិអាទិនា។ តត្ថាតិ អាណត្តិកបយោគេ។

កិញ្ចាបិ កិរិយវិសេសោ អដ្ឋកថាសុ អនាគតោ, បាឡិយំ បន “ឯកំ ឆិន្ទ ឯកំ បហរ, ឯកំ ឃាតេហី”តិ កិរិយាវិសេសស្ស បរាមដ្ឋត្តា អាចរិយបរម្បរាយ អាគតំ កិរិយាវិសេសំ បាឡិយា សំសន្ទេត្វា គហេត្វា ទស្សេន្តោ “អបរោ នយោ”តិអាទិមាហ។ ឆេទនន្តិ ហត្ថាទិឆេទនំ។ ភេទនន្តិ កុច្ឆិអាទិផាលនំ។ អថ វា ឧរុនា ឆិន្ទនំ, អសិនា ភេទនំ, មុគ្គរាទីហិ សីសាទិភេទនន្តិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។ សង្ខមុណ្ឌកន្តិ សង្ខមុណ្ឌកម្មការណំ។ តំ ករោន្តា ឧត្តរោដ្ឋឧភតោកណ្ណចូឡិកគលវាដកបរិច្ឆេទេន ចម្មំ ឆិន្ទិត្វា សព្វកេសេ ឯកតោ គណ្ឋិំ កត្វា ទណ្ឌកេន វលេត្វា ឧប្បាដេន្តិ, សហ កេសេហិ ចម្មំ ឧដ្ឋហតិ, តតោ សីសកដាហំ ថូលសក្ខរាហិ ឃំសិត្វា ធោវន្តា សង្ខវណ្ណំ ករោន្តិ។ ឯវមាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន ពិលង្គថាលិកំ រាហុមុខំ ជោតិមាលិកំ ហត្ថបជ្ជោតិកំ ឯរកវត្តិកំ ចីរកវាសិកំ ឯណេយ្យកំ ពឡិសមំសិកំ កហាបណិកំ ខារាបតច្ឆិកំ បលិឃបរិវត្តិកំ បលាលបីឋកន្តិ ឯវមាទិ សព្វំ កម្មការណំ សង្គណ្ហាតិ។

តត្ថ (អ. និ. អដ្ឋ. ២.២.១) ពិលង្គថាលិកន្តិ កញ្ជិយឧក្ខលិកកម្មការណំ។ តំ ករោន្តា សីសកបាលំ ឧប្បាដេត្វា តត្តំ អយោគុឡំ សណ្ឌាសេន គហេត្វា តត្ថ បក្ខិបន្តិ, តេន មត្ថលុង្គំ បក្កុថិត្វា ឧបរិ ឧត្តរតិ។ រាហុមុខន្តិ រាហុមុខកម្មការណំ។ តំ ករោន្តា សង្កុនា មុខំ វិវរិត្វា អន្តោមុខេ ទីបំ ជាលេន្តិ, កណ្ណចូឡិកាហិ វា បដ្ឋាយ មុខំ និខាទនេន ខនន្តិ, លោហិតំ បគ្ឃរិត្វា មុខំ បូរេតិ។ ជោតិមាលិកន្តិ សកលសរីរំ តេលបិលោតិកាយ វេឋេត្វា អាលិម្បេន្តិ។ ហត្ថបជ្ជោតិកន្តិ ហត្ថេ តេលបិលោតិកាយ វេឋេត្វា ទីបំ វិយ បជ្ជាលេន្តិ។ ឯរកវត្តិកន្តិ ឯរកវត្តកម្មការណំ។ តំ ករោន្តា ហេដ្ឋាគីវតោ បដ្ឋាយ វម្មវដ្ដេ កន្តិត្វា គោប្ផកេ ឋបេន្តិ, អថ នំ យោត្តេហិ ពន្ធិត្វា កឌ្ឍន្តិ, សោ អត្តនោ វម្មវដ្ដេ អក្កមិត្វា បតតិ។ ចីរកវាសិកន្តិ ចីរកវាសិកកម្មការណំ។ តំ ករោន្តា តថេវ វម្មវដ្ដេ កន្តិត្វា កដិយំ ឋបេន្តិ, កដិតោ បដ្ឋាយ កន្តិត្វា គោប្ផកេសុ ឋបេន្តិ, ឧបរិមេហិ ហេដ្ឋិមសរីរំ ចីរកនិវាសននិវត្ថំ វិយ ហោតិ។ ឯណេយ្យកន្តិ ឯណេយ្យកកម្មការណំ។ តំ ករោន្តា ឧភោសុ កប្បរេសុ ច ជណ្ណុកេសុ ច អយវលយានិ ទត្វា អយសូលានិ កោដ្ដេន្តិ, សោ ចតូហិ អយសូលេហិ ភូមិយំ បតិដ្ឋហតិ, អថ នំ បរិវារេត្វា អគ្គិំ ករោន្តិ, តំ កាលេន កាលំ សន្ធិតោ សូលានិ អបនេត្វា ចតូហិ អដ្ឋិកោដីហិយេវ ឋបេន្តិ។

ពឡិសមំសិកន្តិ ឧភតោមុខេហិ ពឡិសេហិ បហរិត្វា ចម្មមំសនហារូនិ ឧប្បាដេន្តិ។ កហាបណិកន្តិ សកលសរីរំ តិណ្ហាហិ វាសីហិ កោដិតោ បដ្ឋាយ កហាបណមត្តំ កហាបណមត្តំ បាតេន្តា កោដ្ដេន្តិ។ ខារាបតច្ឆិកន្តិ សរីរំ តត្ថ តត្ថ អាវុធេហិ បហរិត្វា កោច្ឆេហិ ខារំ ឃំសន្តិ, ចម្មមំសនហារូនិ បគ្ឃរិត្វា អដ្ឋិកសង្ខលិកាវ តិដ្ឋតិ។ បលិឃបរិវត្តិកន្តិ ឯកេន បស្សេន និបជ្ជាបេត្វា កណ្ណច្ឆិទ្ទេ អយសូលំ កោដ្ដេត្វា បថវិយា ឯកាពទ្ធំ ករោន្តិ, អថ នំ បាទេ គហេត្វា អាវិញ្ឆន្តិ។ បលាលបីឋកន្តិ ឆេកោ ការណិកោ ឆវិចម្មំ អច្ឆិន្ទិត្វា និសទបោតេហិ អដ្ឋីនិ ភិន្ទិត្វា កេសេសុ គហេត្វា ឧក្ខិបតិ, មំសរាសិយេវ ហោតិ, អថ នំ កេសេហេវ បរិយោនន្ធិត្វា គណ្ហន្តា បលាលវដ្ដិំ វិយ កត្វា បលិវេឋេន្តិ។

វត្ថុំ វិសំវាទេត្វា តតោ អញ្ញំ មារេតីតិ សម្ពន្ធោ។ បុរិមបស្សាទីសុបិ វត្ថុសភាគតោ វត្ថុវិសំវាទនតោ គហណន្តិ អាហ “បុរតោ បហរិត្វា”តិអាទិ។ និយមេត្វា “បុរតោ វា”តិ និយមំ កត្វា វា អកត្វា វា “បុរតោ បហរិត្វា មារេហី”តិ វុត្តេ សចេ អញ្ញត្ថ បហរិត្វា មារេតិ, លេសំ ឱឌ្ឌេត្វា អវុត្តត្តា វិសង្កេតោវ ហោតិ។ និយមេត្វា បន យត្ថ កត្ថចិ បហរិត្វា មារេតុំ ចិន្តេន្តោបិ សចេ “បុរតោ បហរិត្វា មារេហី”តិ វទតិ, តស្ស លេសំ ឱឌ្ឌេត្វា តថា វុត្តមត្តំ ឋបេត្វា តេនេវ និយមេន សមដ្ឋាបិតចិត្តាតិកត្វា មនុស្សវិគ្គហបារាជិកតោ បរិយាយេន អមុច្ចនតោ “អញ្ញត្ថ បហរិត្វា មារិតេបិ នេវត្ថិ វិសង្កេតោ”តិ វទន្តិ, កេចិ បន តំ ន ឥច្ឆន្តិ។ វត្ថុវិសេសេនាតិ មាតុអាទិវត្ថុវិសេសេន។ កម្មវិសេសោតិ អានន្តរិយាទិកម្មវិសេសោ។ អាបត្តិវិសេសោតិ បារាជិកាទិអាបត្តិវិសេសោ។

“ឯតំ កាយេ ឋិត”ន្តិ កាយោ បុគ្គលនិយមតំ វុត្តោ, ន ឱកាសនិយមតំ, តស្មា ឱកាសំ អនិយមេត្វា បុគ្គលស្សេវ និយមិតត្តា នត្ថិ វិសង្កេតោ។ “កាយេ វា”តិអាទីសុ បន ឱកាសស្ស និយមិតត្តា អញ្ញត្ថ មារិតេ វិសង្កេតោ វុត្តោ។

ថុល្លតាតិ ឧក្កោដិយា។ រស្សតាតិ ឧក្កដ្ឋិតា។

“ឯតំ គច្ឆន្ត”ន្តិ កាយេន បុគ្គលោវ និយមិតោ, ន ឥរិយាបថោ។ តេនាហ “នត្ថិ វិសង្កេតោ”តិ។ “គច្ឆន្តមេវា”តិអាទិនា ឥរិយាបថោ និយមិតោ។ តេនាហ “វិសង្កេតោ ហោតី”តិ។

“ទីឃំ មារេហី”តិ វុត្តេបិ ទីឃសណ្ឋានានំ ពហុភាវតោ ឧទ្ធិបត្តា ទីឃត្តិ អនុទ្ទិសំ អសាធារណលក្ខណេន អនិទ្ទិដ្ឋត្តា “អនិយមេត្វា អាណាបេតី”តិ វុត្តំ។ តេនេវាហ “យំ កិញ្ចិ តាទិសំ មារេតី”តិ។ ឯត្ថ ច “និទ្ទេសេ ពហូសុ ទីឃសណ្ឋានេសុ ឯកំ និយមេត្វា វុត្តេបិ វាចាយ អនិយមិតត្តា អញ្ញស្មិំ តាទិសេ មារិតេ នត្ថិ វិសង្កេតោ”តិ វទន្តិ។ បរបាណិម្ហិ បាណសញ្ញិតាលក្ខណស្ស អង្គស្ស អភាវតោ នេវត្ថិ បាណាតិបាតោតិ អាហ “អាណាបកោ មុច្ចតី”តិ។ យទិ ឯវំ ឱកាសនិយមេ សតិ កថំ បាណាតិបាតោតិ? ឱកាសំ និយមេន្តស្ស តស្មិំ ឱកាសេ និសិន្នស្ស ជីវិតិន្ទ្រិយំ អារម្មណំ ហោតីតិ គហេតព្វំ។ ឱកាសំ អនិយមេត្វា និទ្ទិសន្តោ តស្មិំ ឱកាសេ និសិន្នំ មារាបេតុកាមោ ហោតិ, សយំ បន តទា តត្ថ នត្ថិ, តស្មា ឱកាសេន សហ អត្តនោ ជីវិតិន្ទ្រិយំ អារម្មណំ ន ហោតីតិ វទន្តិ។

អធិដ្ឋាឃាតិ យាតិកាចសេត អាលាត្តិកបសោកកឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

ក្វតកឆាចណ្ណតា

ឲចំ អាលារេបត្តស្ស អាចរិយស្ស តាច ក្សក្កដត្តិ សេច សា អាលត្តិ ឃឆាឆិប្បាយំ ត កន្ធតិ, អាចរិយស្ស អាលត្តិក្កលេ ក្សក្កដ៉ៈ សេច បត សា អាលត្តិ ឃឆាឆិប្បាយំ កន្ធតិ, យំ បរទោ ឆ្វលច្ចយំ ចុត្តំ, អាលត្តិក្កលេ តេឌច ហោតិ៉ អឆ សោ តំ អចស្ស ឈាតេតិ, យំ បរទោ “សេទ្ធាសំ អាបត្តិ បិរាឌិកស្សា”តិ ចុត្តំ, តទោ ត្ថយស្ស តដ្ឋលេឃច បិរាឌិកំ ហោតីតិ ឲចយេត្ត អទេត្វា កេហតទេ្ធា៉ អាចរិយេត បត ហេដ្ឋា អធិត្តាឌាតកឆាយំ (បិរា៉ ១១១) ចុត្តតេឃតេច អឃយទេ្វា សក្កា ចិន្នាតុត្តិ ត្ថឆ ត ចុទេត្វា៉ ចុត្តត្បាតត្ត “អាបត្តិ ក្សក្កដស្សាតិ ឲចំ អាលារេបត្តស្ស អាចរិយស្ស តាច ក្សក្កដ៉ៈ សេច បត សា អាលត្តិ ឃឆាឆិប្បាយំ កន្ធតិ, យំ បរទោ ឆ្វលច្ចយំ ចុត្តំ, អាលត្តិក្កលេ តេឌច ហោតិ៉ អឆ តំ កល្អំ អចស្ស ហារិយំ ហោតិ, យំ បរទោ ‘សេទ្ធាសំ អាបត្តិ បិរាឌិកស្សា’តិ ចុត្តំ, តទោ ត្ថយស្ស តដ្ឋលេឃច បិរាឌិកំ ហោតីតិ អយំ ឃុត្តិ សេត្តត្វ ចេឌិតេទ្ធា”តិ៉ ពោរេបិ ក្សក្កដត្តិ អារោរាចតបច្ចយា ក្សក្កដ៉ៈ បដិក្កហិតបេត្តតិ ឲត្វ អចស្ស ចេ បដិក្កហ្បាតិ, តទោ បុទេ្ធាច អាចរិយស្ស ឆ្វលច្ចយំ, ត បត បដិក្កហិតេតតិ ដេដ្ឋា៉ កន្ធា បតស្ស ឆ្វលច្ចយត្តិ អាហ “យហាឌទោ ហិ ពោត បិរេប តិឃោឌិទោ”តិ៉

ម្វលដ្ឋស្សេច ក្សក្កដត្តិ ត្ថឆំ យហាអដ្ឋកឆាយំ អាកតតឃឌស្សតយត្តំ, ត បត តំ អាចរិយស្ស អធិប្បេតំ៉ ពោតាហ “ឲចំ សេត្ត”តិអាឌិ, ឲចំ យហាអដ្ឋកឆាយំ ចុត្តតេឃត អទេត្វ សតីតិ អទេត្វា៉ បដិក្កហលេ អាបត្តិឃេច ត សិឃាតិ ចឆកស្ស “សាឆុ ឃុដ្ឋ”តិ យារលាបដិក្កហលេ ក្សក្កដបេត្តិ ត សិឃា, ឲចំ អគោត្បអារិកចិសេយបិ តាច ក្សក្កដ ហោតិ, កិយដ្ឋ បត យារលាបដិក្កហលេតិ ឌស្សតត្វំ សេត្វារិត្តបដិក្កហលាឌិ តិឌស្សិតំ៉ “អទោហ ចត ត្ថត្វត្តាទេយា ហទោ អស្សា”តិ ឲចំ យទោលាកិតត្តតេបិ ក្សក្កដេ សតិ បកោច យារលាបដិក្កហលេតិ អធិប្បាយោ៉ បដិក្កហត្តស្សេចតំ ក្សក្កដត្តិ អចឆារលោត ចិសេក្តតត្វា ត្ថយស្ស បដិក្កហលាបច្ចយា ម្វលដ្ឋស្ស តតេត្វច អាបត្តីតិ ឌស្សេតិ៉ ពោចិ បត “ត្ថឆ ចុត្តក្សក្កដ បដិក្កហត្តស្សចាតិ ឲត្តកយេច អចឆារលោត ឌស្សិតំ, ត បត ម្វលដ្ឋស្ស យហាអដ្ឋកឆាយំ ចុត្តក្សក្កដ បដិក្កិត្ត”ត្តិ ចឆត្តិ៉ បុរិមេតឃតិ សេយត្តត្វារាតីទេ អចិសក្កិយក្វតតិដ្ឋេសេ៉ ឲតត្តិ ក្សក្កដ៉ៈ ឃឌិ ឲចំ កន្ធា បិត្យត្ថយំ ត ចុត្តត្តិ អាហ “ឌ្លកាសាការេចតា”តិ៉ តត្វ ម្វលដ្ឋស្ស ឆ្វលច្ចយចឆតទោ បដិក្កហត្តស្ស ក្សក្កដ ចត្តំ ឌ្លកាសោ តត្តិតិ ឌ្លកាសាការេចត ត ចុត្តំ, ត បត អកាចទោតិ អធិប្បាយោ៉

អាលាត្តិក្កលេបុច្ឆទោតិ ឲត្វ អតាកេទោ ចោរោរបេតត្តខីចិតិត្ត្រិយចសេត អត្វសាឆិកចេតតាយ បចត្តត្វា អទហត្តឈាតកោ ឌាទោតិ ដេដ្ឋា៉

ក្វតកឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

១លិ៍៉ សយំ សដ្ឋទ្វតទេ្វា “ដ្ឋបដ្ឋាតកាលេ”តិ ចុត្តំ៉ ចាចាយ ចាចាយ ក្សក្កដត្តិ “សោ ពោឌិ យយ ចចត់ ឃុត្វា ត្ថយំ ឆារទេត្វ”តិ ត្ថយិតា អធិប្បាយេត អចត្វា ពោចលំ យទោលាកិតត្តតចសេតេច ចុត្តត្វា “ចោរាបិ តាយ តំ ត ហតត្តិ”តិអាឌិចាចាយុបិ ក្សក្កដេយច ចុត្តំ៉ អឃយទេ្វា ឲទោត ចុទេត្វាតិ ឃឆា សោ ឌាតាតីតិ សេដ្ឋទេ្វា៉ ចាឡ្យេកេតត្តិ ចឌីកេតំ៉ ខ្វិត្តិ ដ្ឋិស្សាតិ ខេ្វ ដ្ឋិស្ស, ខ្វិត្តិ ចា យទោលំ ដ្ឋិស្ស៉ ដ្ឋកោ ដ្ឋិស្ស យទោលំ សំចណ្ណត្តស្ស ចេតតាយ ឲកទេត្វបិ “ខេ្វ បិលាតិបិតា”តិ ចត្តត្ថកាចទោ ពាលចកាចំ អាបឌ្ហិត្វា បដិសត្តិចិបិកសេយតត្វេ បចត្តិយំ អគោកាយុបិ ឌាតឹយុ អបរាបរិយចេតតាចសេត ក្សក្កប្បាឌតទោ យហាចិបិកត្តា “អក្យលេរាសិ”តិ ចុត្តំ៉ ពហុ ដ្ឋិស្ស យទោលាសំចណ្ណតេបិ ឲសេច តឃោ៉

ឲចត្តិ “សិស់ ចា លិត្តិត្វា បបិទោ ចា បបតិត្វា”តិអាឌិតា៉ អារោរាចិតយេត្តតិ ចុត្តយេត្ត៉ ឃឆា អរិយយក្កលេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋាតា ចត្តារោ សម្មប្បឆាតា ច កិច្ចចសេត ត្ថដ្ឋត្តិ, ឲចំ ចេតតាយ ឲកទេត្វបិ កិច្ចចសេត អគោកា បិលាតិបិតា ត្ថដ្ឋត្តីតិ អាហ “តត្តកា បិលាតិបិតា”តិ៉ ឃឆា ហិ អត្តាត់ សតំ កត្វា ឌស្សត្យកាយស្ស “សតំ ហោមិ សតំ ហោមិ”តិ កតបរិកម្មចសេត លទ្ធបច្ចុប្បត្តបរិត្តារម្មលំ អភិត្តាចិត្តំ សតទេ្វាកឆាត់ ចណ្ណយុ ឲកស្ស ចណ្ណ អារម្មលំ កត្វាបិ សតំ តិប្បាឌេតិ, ឃឆា ច ឲកស្ស យទោលំ បចត្តយាតាបិ ចឆកចេតតា សកលសរិទេ ដ្ឋប្បឌ្ហយាត់ តិទ្ធដ្ឋយាតត្វា សកលយិ ខីចិតិត្ត្រិយំ ឲកប្បហារេតេច អាលម្ពិត្យសក្កលាឃ្យត្តា ឆាតប្បត្តំ ឲកឌេសប្បចត្តំ ខីចិតិត្ត្រិយំ អារម្មលំ កត្វា អារម្មលាក្វតំ សកលយិ ខីចិតិត្ត្រិយំ ចិតាសេតិ, ឲចយេច បច្ចុប្បត្តបរិត្តារម្មលាយ ចឆកចេតតាយ យារទេត្យកាយតាយ បរិក្កហិតសេត្តយុ ឲកស្សេច ខីចិតិត្ត្រិយេ អារម្មលេ កទេតបិ កិច្ចតិប្បត្តិចសេត សេទ្ធាបិ យារិតាច ហោត្តិ៉

១លិ៍៩៉ឃេយសំហត្វទោតិ ឃេយសំ ឌាតាកបចារិតាត់ ហត្វទោ៉ ពោសំ ម្វលំ ឌត្វា យុច្ចតីតិ ត្ថឆំ ពោត កតបឃោកស្ស បុត បិកតិកកាចាបិឌត់ អចសាត់ បិរេបត្វា ឌស្សេតុំ ចុត្តំ៉ “ម្វលេត កីតំ បត បេបិត្វកំ បេបិត្វកសាយិកាត់ ឌត្វា យុច្ចតិឃេចា”តិ តីសុបិ កណ្ឌិបេឌេសុ ចុត្តំ៉ ពោតចិ បត “សេច បេបិត្វកំ សាយិកាត់ ឌត្វា ម្វលំ ត កហ្បាតិ, ត យុច្ចតិ អត្តតិឃកាចទោ អយោទិតត្វា”តិ ចត្វា ពាហុឆា បបត្តិតំ, ត តំ សារទោ បទេ្ចតត្តំ៉ បេបិត្វកសាយិកាតត្បាបេបិត្វកេ ឌិទេ្ត អទេ្ធាត កតំ បដិលកិត្វា អត្តតា កតបឃោកស្ស តាសិតត្វា កចំ សោ ត យុច្ចឃ្យ, ត ច បរិច្ចត្តស្ស អត្តតិឃកាចោ ឌិដ្ឋោតិ៉ កណ្ឌិបេឌេ បត “សេច ម្វលេត កីទោ ហោតិ, បេបិត្វកសាយិកាត់ បេបិត្វកំ, ឃេយសំ ហត្វទោ ម្វលំ កហិតំ, ពោសំ ម្វលំ ឌត្វា យុច្ចតីតិ កន្ធា ចុត្តំ៉ បេបិត្វកតិមិត្តំ ម្វលស្ស កហិតត្តា អកប្បិយេយតំ៉ ឃឌិ ហិ បេបិត្វកសាយិកស្ស បេបិត្វកំ ឌត្វា សឃេយច ម្វលំ កហេហ្យ, អកប្បិយេយច តំ៉ អចាបិ បេបិត្វកសាយិកស្ស សត្តិកា ម្វលំ អក្កហេត្វា សឃេយច តំ បេបិត្វកំ ឆារេបឃ្យ, តចាបិ អត្តា ឃេត សដ្ឋារេឌឃ្យចិតិបិតេតេ អាបត្តិ, តន្ធា ឲចយាហា”តិ ចុត្តំ, តយិ ត សារទោ បទេ្ចតត្តំ៉ តន្ធា កណ្ឌិបេឌេសុ ចុត្តតឃោទេចត្វ សារទោ ដេដ្ឋទេ្ធា៉ “យទោលចណ្ណ លិតិស្សាយា”តិ ឲកត្បាសយា ហុត្វាតិ ត្ថឆំ តចា កទោរត្ត សត្តាយ ចុត្តំ, ឲចំ បត អសំចិឌហិត្វាបិ យទោលាធិប្បាយេត តយ៉ិ បេបិត្វកេ ចុត្តចិឌិ កទោរត្តស្ស បិរាឌិកយេច៉

បយារលោតិ អត្តតា សលក្កិទោ បយារលោ៉ តេច្ឆតាតិ ដ្ឋត្តតប្បេឌសំ តេច្ឆត្វា៉ បំសុបត្តិត្តិ សេត្តត្តិយំ បំសុបត្តិ៉ “ឲត្តកំ អល”ត្តិ តិដ្ឋារេបត្យកាយតាយ សេត្តត្តិយបឃោកសាឆិកា ចេតតា សត្តិដ្ឋាបកចេតតា៉ ឃុត្តត្តិកទេ្វរាតិ ចិតេឃ អបកតត្តាទោ ឃុត្តត្តកាលាកា៉ យហាអដ្ឋកឆាចរិយទេ្វរេឃេច សត្តាយ “ចិតឃំ ទោ ត ឌាតត្តីតិ ដ្ឋបហារសចសេត ឃុត្តត្តិកទេ្វរាតិ ចុត្ត”ត្តិបិ ចឆត្តិ៉ ឲត្វ ច យហាអដ្ឋកឆាយំ

“ອາຈາເຣ ຕິຕ຺ຊິເຕ ປຕິຕ຺ວາ ຍເຣຕ຺ຕ, ອຕິຕ຺ຊິເຕ ຍາ ຍເຣຕ຺ຕ”ຕິ ຈູຍິກາ ອພິປ຺ປາເຍນ ກເຣາຕ຺ຕິ ນຕ຺ຖາຍ ນຕ຺ຕາຕ຺ຕິຍາ ນຕິຕ຺ຊາປກເຣຈຕກາ ຈຸຕ຺ຕາ, ຍທາປຈ຺ຈິນເຣ຺ປປ຺ຊກຈາຍຸ ປຕ ປເຍຍປ຺ປທາຣເຕາ ປຊາຍ “ຈູຍສ຺ສິ ອາຈາເຣ ປຕິຕ຺ວາ ຍເຣຕ຺ຕ”ຕິ ຈູຍິກາ ອພິປ຺ປາເຍນ ກເຣາຕ຺ຕສ຺ສ ຍສ຺ສິ ຍສ຺ສິ ປເຍາເກ ກເຕ ຕຕ຺ຕ ປຕິຕາ ຍເຣຕ຺ຕິ, ຕໍຕໍປເຍາກນາຄິກໍ ນຕິຕ຺ຊາປກເຣຈຕກໍ ນຕ຺ຖາຍ “ຈຸກສ຺ສິຍ຺ຍິ ກຸຈາລປ຺ປທາເຣ ຊິເຣຕ຺ຕ”ຕິອາຊິ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຕີນຸປິ ກລ຺ຊິປເຣຄຸ ຈຸຕ຺ຕໍ ຕນ຺ນາ ເຕກ ເຕກ ປຣິຍາເຍກ ອຊ຺ຊກຈາຈາຄາກໍ ອຕ຺ຕາຍຕ຺ຕາຈິເຣາເຣລາ ຍຸເຕ຺ຕາ ອຈ ຈາ ຍທາອຊ຺ຊກຈາຍໍ ຈຸກສ຺ສິເຍຈ ຊິຈເຣ ອຈ຺ຈປນເຣຕ຺ຕເຕຈ ປເຍາເກຕ ຕລິຕ຺ວາ ຕິຊາເຣປຕ຺ຕິ ນຕ຺ຖາຍ ນຕ຺ຕາຕ຺ຕິຍາ ນຕິຕ຺ຊາປກເຣຈຕກາ ຈຸຕ຺ຕາ, ຈູຕເຣາຍຸ ປຕ “ຈູຍສ຺ສິ ປຕິຕ຺ວາ ຍເຣຕ຺ຕ”ຕິ ອພິປ຺ປາເຍນ ຈຸກສ຺ສິ ຊິຈເຣ ກິຕ຺ຈິ ຕລິຕ຺ວາ ອປເຣສ຺ສິຍ຺ຍິ ຊິຈເຣ ຕເຣຈ ກິຕ຺ຈິ ກິຕ຺ຈິ ຕລິຕ຺ວາ ຕິຊາເຣປຕ຺ຕິ ນຕ຺ຖາຍ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຈຸຈຍ຺ຍິ ອຊ຺ຊກຈາກໍ ອຕ຺ຕາຍຕ຺ຕາຈິເຣາເຣລາ ຍຸເຕ຺ຕາຕິ ອຍ຺ຍາກໍ ຕຕ຺ຕິ

ອຕ຺ຕເນກາ ຊຍ຺ຍຕາຍາຕິ ອຊາຕິຕ຺ວາ ປກ຺ກລິຕ຺ວາ ຈາ ອຣເຕຕ຺ຕາປິ ນຊ຺ຊໍ ກຈ຺ຈິຕິ ອເຕ຺ຕາທິ ປິຕິຍຍາກາກໍ ອຍຣິຕຸກາຍາກຍ຺ຍິ ອຣເຕຕ຺ຕາກໍ ຍເຣກໍ ນຍຸຈຕີຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ ປຸຣິຍເຕເຍຕິ “ຍຣິຕຸກາຍາ ຈູຊ ຍຣິສ຺ສຕິ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕເຕເຍ ຕຕ຺ຕ ປຕິຕໍ ຊາຕິ ຕີທຣິຕ຺ວາຕິ ຈຸຕ຺ຕ “ຈູຍສ຺ສິ ອາຈາເຣເຍຈ ຍເຣຕ຺ຕິ ຕິຍຍາກາເຈເຕາ ຊາຕິ ຕີທຣິຕ຺ວາ ຍາຣິເຕປິ ປິຣາຊິກໍ ຈຸຕ຺ຕໍ ອາຈາເຣ ປຕິຕ຺ວາ ເຈາກໍ ຈິຣາຍິຕ຺ວາ ກຈ຺ຈິ ກເຕຕ຺ວາ ຍາຣິເຕ ອາຈາເຣສ຺ສິເຍຈ ອກ຺ກທິຕຕ຺ຕາ ປິຣາຊິກໍ ຕ ເຕາຕີ”ຕິ ຈເຊຕ຺ຕິ, ຕໍ ປຕ ອຊ຺ຊກຈາຍໍ “ປຕິຕປ຺ປເຍາເກຕ ກທິຕຕ຺ຕາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕເຕຕຸສ຺ສ ຈູຊາປິ ນຍຸຈເຕາ ຊິຍໍນິຕ຺ວາ ກເຕຕຕ຺ຕໍ ອຍຣິຕຸກາຍາ ຈາຕິປິ ອພິປ຺ປາຍສ຺ສ ນຍຸຈເຕາ ຊູປປິຕິເຕ ຊ຺ຕຕິຣິຕໍ ອນກ຺ກທິຕ຺ວາ ຍເຕປິ ປິຣາຊິກໍ ຈຸຕ຺ຕໍ ຕິຕ຺ຕຕິຕ຺ວາຕິ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປຕາກໍ ຕ ຊິສ຺ສຕີຕິ ເຈ? ຊູປປິຕິກສ຺ສ ຕຕ຺ຕ ຕິຕ຺ຕຕິຕ຺ເຍຈ ປຕກຕ຺ຕິ ຕຕ຺ຕິ ຈິເຣາເຣລາ ຍນ຺ນາ ຍາຕຸຍາ ປຕິຕ຺ວາ ປຣິຈຕິຕລິກ຺ຖາຍ ຍຕາຍ ເຍາ ຍາຕຸຍາຕເກາ ເຕາຕິ, ຕ ເກຈລໍ ຍຕຸສ຺ສປຸຣິຍາຕເກາ, ຕນ຺ນາ ປຕິຕເຍ຺ຍຈ ຈເຍຕ ອາປຕ຺ຕີຕິ ອພິປ຺ປາເຍນ “ປຕຕຣຸປໍ ປຍາຕໍ”ຕ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ ຈູຊໍ ປຕ ອກາເຣກໍ “ຍຕຸສ຺ສກຸຕໍ ຍາຕເຣ ຈາ ປິຕເຣ ຈາ ອປິ ປຣິຈຕິຕລິກ຺ຖ ຊີຊິຕາ ເຈາເຣາເຣປຕ຺ຕສ຺ສ ກຍໍ ອາຕຕ຺ຕຣິຍໍ ເຕາຕີ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕກເຍຈ ທິ ອຊ຺ຊກຈາຍໍ ຈຸຕ຺ຕໍ

ຕຕ຺ຕ ຈ ລິເຕ຺ຕ ປຣິຈເຕ຺ຕປິ ເຍາ ຈຸຈ ຈຸກກຍຸຕິຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ກຈກ຺ກປ຺ປເຕຕ຺ຕ ຊີຈິຕິຕ຺ເຍປ຺ປເຕຕ຺ຕ ຈ, ຕ ອເຕ຺ຕາຕິ “ອປິ ປຣິຈຕິຕລິກ຺ຖ”ຕ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ ເຍາ ທິ ລິເຕ຺ຕ ອປຣິຈເຕ຺ຕ ຕສ຺ສິ ອຕ຺ຕກາເຣຈ ກຈກ຺ກຊີຈິຕິຕ຺ເຍປ຺ປເຕຕ຺ຕ, ເຍາ ຈຸຈ ປຣິຈເຕ຺ຕປິ ລິເຕ຺ຕ ຕໍເຍຈ ຈ ຊູປິຄາຍ ຈຸກຊາຕິນຍຕ຺ຕາ ຕ ເຈຕ຺ຕ ກາຈກລິປກຕຊີຈິຕິຕ຺ເຍສ຺ສ ຈເຍຕ ເຈາຄເຕາ ກາຕຕ຺ຕາ ຕເຊຕ຺ຕເຣສ຺ສຈ ອພິປ຺ເຍຕຕ຺ຕາ ຕຊິຕ຺ຕຕຕ຺ຕ ອຈິເຊ຺ຊຈຸຕ຺ຕິຍາ ປຕຕ຺ຊເຈາທາເຣ ລກຕິ, ຈູຕເຣຍ຺ຍິ ຈາ ກາຈາຕຸປິລຕາຍາຍເຣຕ຺ຕາຕາຕິ ອເຕາກາຍາຈ ເຈາເຄາ ຕນ຺ນາ ປຣິຈເຕ຺ຕປິ ລິເຕ຺ຕ ຕເຣສ຺ສຈ ຈຸກກຍຸຕິຕ຺ຕຕຸສ຺ສ ນຕ຺ຕາຕສ຺ສ ຊີຈິຕາ ເຈາເຣາປຕເຕາ ເຈາທາເຣເຄຊເຕາ ເຍາ ຈູຕິຕ຺ຍາຕເກາ ຈາ ເຕາຕຸ ປຸຣິຍາຕເກາ ຈາ, ອາຕຕ຺ຕຣິຍກຍຸເຕາ ຕ ຍຸຈ຺ຈຕີຕິ ຈຸຕ຺ຕກເຍຈ ຕຕ຺ຕ ຈຕຕ຺ຕໍ ຈູຊ ປຕ ຍໍຍໍຊາຕິກາ ນຕ຺ຕາ ເຕາຕ຺ຕິ, ເຕ ຍເຣຕນເຍ ອຕ຺ຕເນາ ອຕ຺ຕເນາ ຊາຕິຣຸປເຕຈ ຍຣຕິ, ກາຕ຺ຕາຣຸປຕ, ຊາຕິເຈເຣເຕຈ ຈ ປິຊິຕ຺ຕິຍຈຸລ຺ລຈ຺ຈຍປິຣາຊິເກຕິ ກຈິຕຕ຺ຕໍ ຕນ຺ນາ ກາເຣກາ ຈາ ນຸປເຕ຺ຕາ ຈາ ຍຕ຺ຕຣຸປຕ ຈາ ເປຕຣຸປຕ ຈາ ປຕິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ຕິຣຕ຺ຖາຕຣຸປຕ ຍເຣຕິ, ຕຕ຺ຕ ປິຊິຕິຕ຺ເຍເຍຈ ຍຸຕ຺ຕໍ, ຕ ຈຸລ຺ລຈ຺ຈໍ ຕິຣຕ຺ຖາກເຕສ຺ສຈ ຍເຕຕ຺ຕາ ເຕເຕຈ ຈຸຕິຍເຕ຺ຕເຈາເຄ ຍເຣກຣຸປໍ ປຍາຕໍ, ຕນ຺ນາ ປິຊິຕິຕ຺ຍຕ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ ອເຍເຍຈ ຈ ຈາເຣຄາ ຍຸຕ຺ຕຕເຣາ, ເຕເຕຈ ເຍາ ປຊ຺ຊາ ຈຸເຕ຺ຕາ

ຈູຍິຕາຈ ຕເຍຕ ຍຕຸສ຺ສຈິກ຺ກເທ ຕາກາຍຸປຕ຺ຕຍຊິເຣ ຕິຣຕ຺ຖາກເຕ ປຕິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ຣຸປເຕ ຍເຕ ປິຊິຕິຕ຺ເຍເຍຕ ກຈິຕຕ຺ຕໍ ຈຸຈໍ ນເຕ຺ຕ ປິຍ຺ຍຈູຍໍ “ຍເກ຺ກາ ຈາ ເປເຕາ ຈາ ຕິຣຕ຺ຖາກເຕຍຕຸສ຺ສຈິກ຺ກເທາ ຈາ ຕສ຺ສິ ປຕຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ຈຸກ຺ກເຊສ຺ສ ປຕິເຕ ຈຸກ຺ກາ ເຈຊຕາ ຊ຺ຍປ຺ປຈ຺ຈຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ຈຸກ຺ກເຊສ຺ສ ຍເຣຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ຈຸລ຺ລຈ຺ຈຍສ຺ສາ”ຕິ ກນ຺ນາ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ເຈ? ຕຕ຺ຕ ເກຈິ ຈເຊຕ຺ຕິ – ຍເກ຺ກາ ຈາ ເປເຕາ ຈາຕິ ປເຍໍ ນກຈຸເປເຕຈ ຊິເຕ ຍກ຺ກປເຕ ເຈຍ຺ຍຕ຺ຕາ ປຸຕ ອຕ຺ຕາຣຸປເຕປິ ຊິເຕ ເຕເຍຈ ຍກ຺ກປເຕ ເຈຍ຺ຍຕໍ “ຕິຣຕ຺ຖາກເຕຍຕຸສ຺ສຈິກ຺ກເທາ ຈາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຕ ປຕ ຕາຊິຕໍ ຕິຣຕ຺ຖາກຕໍ ຈິສໍ ເຈຍ຺ຍຕໍ ຕນ຺ນາ ຕິຣຕ຺ຖາກເຕຈິກ຺ກເທາ ຈາ ຍຕຸສ຺ສຈິກ຺ກເທາ ຈາ ຍເກ຺ກາ ຈາ ເປເຕາ ຈາຕິ ຈຸເຣຍຕ຺ຕ ເຍາເຊຕາ ກາຕຕ຺ຕາຕິ ກລ຺ຊິປເຣຄຸ ປຕ ຕີນຸປິ “ປິຍ຺ຍຈູຍໍ ຍຕຸສ຺ສຈິກ຺ກເທຕ ຊິຕຕິຣຕ຺ຖາກຕາກໍ ອາເຣຈລິກໍ ກຕ຺ວາ ຈຸລ຺ລຈ຺ຈຍໍ ຈຸຕ຺ຕ ຈິຍ ຊິສ຺ສຕີ”ຕິ ກຊິຕໍ ຍກ຺ກຣຸປເປຕຣຸປເຕ ຍເຕປິ ຈຸເຣເຕ ຕເຍາຕິ ຈູຍິກາ ຍເຣກຣຸປເຍ຺ຍຈ ປຍາຕຕ຺ຕາ ຈຸລ຺ລຈ຺ຈຍໍ ອຕິຊິສ຺ສຕີ

ຍຸຊາຕິ ອຍຸເລຕ, ກິຕ຺ຈິ ຍຸລໍ ອກ຺ເຕຕ຺ວາຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ ເຕາຕີ ເຍາ ຕິເຊ຺ຊາເຍາຕິ ເຕຕ ຕຕ຺ຕ ກຕປເຍາກສ຺ສ ອກາເຣເຕາ ຍຊີ ປຕ ເຍາປິ ຕຕ຺ຕ ກິຕ຺ຈິ ກິຕ຺ຈິ ກເຣາຕິ, ຕ ຍຸຈ຺ຈຕິເຍຈາຕິ ເຈຍ຺ຍເຣຕ຺ຕາ ອາທ “ຈຸຈໍ ປຕິຕາ”ຕິອາຊິ ຕຕ຺ຕ ຈຸຈຕ຺ຕິ ຈຸຈໍ ຍຍາ ກເຕຕິ ອເຕ຺ຕາ ຕ ຕສ຺ສິສ຺ສຕ຺ຕິ ອເຍສ຺ສກໍ ຕ ກຍິສ຺ສຕ຺ຕິ, ຕ ປລິຍິສ຺ສຕ຺ຕິຕິ ອພິປ຺ປາເຍາ ຈິປ຺ປຊີນາເຣ ຊ຺ປປ຺ເຣຕ຺ຕິ ຍຸລຊ຺ຊ ນຕ຺ຖາຍ ຈຸຕ຺ຕໍ ຍຊີ ປຕ ປຕິເຍາປິ ລກິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຕ ຈຸຕ຺ຕປ຺ປກາເຣ ກິຕ຺ຈິ ກຕ຺ວາ ປຸຕ ຈິປ຺ປຊີນາເຣ ຊ຺ປປ຺ເຣຕ຺ຕ ຈຸຈໍ ກເຣາຕິ, ຕສ຺ສປິ ຈຸເຣເຕ ຕເຍາ ປໍປຸຍີປຸຕິຕ຺ວາ ຍເຣຕີຕິ ອກິຕຈປ຺ປຸຣິເຕ ປໍປຸຍີປຸຍິເຊ ປເຈເຣເຍຕ຺ວາ ຊ຺ຊ຺ຊິຕໍ ອນເຣກ຺ກິເຕຕ຺ຕາ ຕເຣຕ຺ເຈ ປຕິຕ຺ວາ ຍເຣຕິ ຊາຕປເຈຊີ ຊາຕາຕິ ຈູຊໍ ນຕ຺ຕາ ຍຕ຺ເຈກປ຺ປຕ຺ຕິ ຊິຣກາຈໍ ເຈຍ຺ຍຕໍ ຈຸຕ຺ຕໍ ປໍປຸກາ ປຸເຣເຣຕ຺ຕກ ປຕ ປິເຊຊ຺ຊາຊີທິ ຍຊ຺ກຕາຕຍອກາຊິກາ ນຸຊ຺ຊຕເຣ ຊິຣກາຈໍ ອາປິເຊຕ຺ວາ ປກຕິປຈຊີຍາ ຕິຕ຺ຕິເຣເຍ ກເຕ ຊາຕປຈຊີລກ຺ກໍ ອປ຺ປເຕ຺ຕປິ ຍຸຈ຺ຈຕິເຍຈ ຊູປິຕໍ ທຣຕີຕິ ຈຸຕ຺ຕ ເປິລ຺ລຣລີນຊີນຕ຺ຕາ ຍຸຈ຺ຈຕິ

ທຕ຺ຕາ ຍຸຕ຺ຕຍເຕ຺ຕຕິ ຊູເຊ຺ຊຕ຺ຕາ ທຕ຺ຕເຕາ ຍຸຕ຺ຕຍເຕ຺ຕ ຈຕິ ກຕ຺ວາຕິ ຈຸຕ຺ຕ ຍຊີ ເຍາ ປິເຣ ຈຸຕ຺ຕປ຺ປກາເຣ ກຕ຺ຈິ ຊິເຣນໍ ຕ ກເຣາຕິ, ອຕ຺ຕກາ ກຕຈຕິຍາ ຊິຊ຺ຊິຕິຕາຍ ຍຸຈ຺ຈຕິ ຈຊ຺ຊຕເຣ ຈາ ປິນຍຊ຺ຊິ ເຈປຕີຕິ ຊິຣກາຈຕ຺ຕໍ ອປຣາຍ ປິນຍຊ຺ຊິຍາ ນຊ຺ຊິ ຊາຕິຕ຺ວາ ຈາ ຕເຍຈ ຈາ ນິຊິລກຸຕໍ ຈຊ຺ຊເຕ ຊາຕິຕ຺ວາ ເຈປຕີ ເຈຍ຺ຍທເຕ ຈາ ຊິຣເຕ ຈາຕິ ຈຸຕ຺ຕາປິ ຈຸເຣເຕ ຕເຍາ ຕາຕຸກຕ຺ຕິ ປິນຍຊ຺ຊິຊຕ຺ຕຕາຕຸກໍ ນຕ຺ຕາເຣຕ຺ເຈ ຍາເຣກຕ຺ຕາຍ ກຕປ຺ປເຍາກຕ຺ຕາ ຕ ຍຸຈ຺ຈຕິ ຈິປ຺ປຊີນາເຣ ຊ຺ປປ຺ເຣຕ຺ຕິ ຍຸລຊ຺ເຣສ຺ສ ຈິປ຺ປຊີນາເຣ ຊ຺ປປ຺ເຣຕ຺ຕ

ເຕຕ ອລິເຕຕ...ເປ... ຕ ຍຸຈ຺ຈຕີຕິ ຈຸຕ຺ຕ “ປຸເຕ຺ຕ ກຕປ຺ປເຍາກໍ ຈິຕາເນຕ຺ວາ ປຊ຺ຊາ ກຸນລຈິເຕ຺ຕເຕ ປເຍາເກ ກເຕປິ ຕ ຍຸຈ຺ຈຕີຕິ ຈູຊໍ ນຕ຺ຖາຍ ກຕ຺ຕຕ຺ຕ”ຕ຺ຕິ ຕີນຸປິ ກລ຺ຊິປເຣຄຸ ຈຸຕ຺ຕໍ ອຍໍ ປເຕຕ຺ຕ ອພິປ຺ປາເຍາ ຍຸເຕ຺ຕາ ນິຍາ – ອາຊີເຕາເຍຈ ຍາເຣກຕ຺ຕາຍ ກຕປ຺ປເຍາກຕ຺ຕາ ກຕປຣິເຍານິຕາຍ ປິນຍຊ຺ຊິຍາ ຕປ຺ປຈ຺ຈຍາ ເຍ ເຍ ນຕ຺ຕາ ຍຣິສ຺ສຕ຺ຕິ, ເຕນໍ ເຕນໍ ຈເຍຕ ປເຍຍຕາເຣເຍຈ ປິກາຕິປິຕກຍຸຈິຊ຺ຊເຕາ ປຊ຺ຊາ ກຸນລຈິເຕ຺ຕເຕ ອຕ຺ຕາຈາ ກເຕປິ ຕ ຍຸຈ຺ຈຕີຕິ ຣຊ຺ຊເກ ກຸຊ຺ກຣຊ຺ຊເກ ນຍໍ ຈຊີຕຕ຺ຕິ ຊາທຸຣຊ຺ຊເກ ຈຸກເຕາ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕກາ ຈຊີຕໍ ຊ຺ຊາຕ຺ຊຕ຺ຕາຕິ ເຕ ຣຊ຺ຊເກ ຈິສໍ ຈິສໍ ກຕ຺ວາ ກຣຸກເຕ ກເຣາຕີຕິ ອຕິກາຣິຍໍ ກເຣາຕິ ປຣິເຍສິຕ຺ວາ ກຕຕ຺ຕິ ອຣຕ຺ຕໍ ກຕ຺ຕ ຣຸຕ຺ຕໍ ລິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕເຊຕ຺ຕາ ກຕໍ

໑໙໙. ອາລຍ຺ຍຕຣຸກ຺ກາ ຈາຕິ ຕຕ຺ຕຊາຕກໍ ນຕ຺ຖາຍ ຈຸຕ຺ຕໍ ຕເຊຕ຺ຕເຍຈາຕິ ຍາເຣກຕ຺ຕເຍຈ ຈິນຍລ຺ລຕ຺ຕິ ຍຈ຺ຈາປີຊາຄີນຸ ອາລິຕ຺ຕ ຈິນຍລ຺ລໍ ຈຕ຺ວາ ອນິ ຊ຺ປຕິກ຺ກິປຕີຕິ ຈຸຕ຺ຕ ຍຸເຣລຕ ອຈຕ຺ວາ ຈຸຕ຺ຕປ຺ປກາເຣ ຍຕນາ ຈິເຕ຺ຕຕ຺ວາ ຊ຺ປຕິກ຺ກິປເຕປິ ຈຸເຣເຕ ຕເຍາ ປຸຣິຍເຕເຍຕາຕິ “ເຍນໍ ທຕ຺ຕເຕາ ຍຸລໍ ກທິຕ”ຕ຺ຕິອາຊີຕາ ນຣິຣສ຺ສ ຈິຣຸປກາຈເກາເຣເຕາ ກຸຊ຺ຊາຊິ ຈິນກາເກເຣາເກາ ຕາຍ, ຊີຈິຕປ຺ປຈຕ຺ຕິຍາ ຈາ ອນກາກຕ຺ຕາ ອຕຕຸກຸລຕ຺ຕາ ກລ຺ລປິຍ຺ຍອກາຊີ ເຍາ ເຕາຊີ ຊີຈິຕປ຺ປຈຕ຺ຕິປຈຸຕີເຕາ ຈິນກາເກເຣາກາ

໑໔໘·ປຣິຈາ ອຍຕາປຣຸປຕ຺ຕີ ວຸຕ຺ຕ ອຍຕາປໍ ຣຸປໍ ວຸຕຍ຺ຍາຕິ ອຍຕາປຣຸເປຕິ ຄາຫິຣຕ຺ຕບຍາເບາ ຮັຄ຺ເຄາ· ຍຕາປິເຍປິ ວຸເບຈ ຕເຍາຕິ ວຸເຕຕ ຍຕາປິກໍ ຣຸປໍ ຂຸປບໍຫຣຕີຕິ ວຸຕ຺ຕ ປຣໍ ຈາ ຍຕາປຣຸປໍ ຕຍ຺ຍ ບຍີເປ ຣເປຕິ, ອຕ຺ຕາ ຈາ ຍຕາປິເຍຕ ຣຸເປຕ ບຍຕ຺ຕາເກຕາ ຕິຄ຺ຄີຕິອາຄີ ເຍາເຂຕຕ຺ຕຸກ຺ຕີ ຮເບຍ຺ຍຕິ· ເຕເຕຈ ອຍ຺ຍາຕຣບິ ກລ຺ລິປເຮ ວຸຕ຺ຕ –

"ຍຍາລິເກຕ ວຸບິຕ຺ຕີ, ຍຣຕ຺ຕິ ບຍີປເກາ;

ຮຄ຺ຄຸຂິເຕ຺ຕາ ບເຈ ຍາຕິ, ເຫາຕິ ເບາ ຕ຺ຕຕ຺ຕິຍາຣເກາ·

"ກິຄ຺ຄຕ຺ຕາຍ ບເຈ ຍາຕິ, ຂາຕເຕ຺ຕາປິ ຕ ຍາຣເກາ;

ອຕຕ຺ຕິເກາ ຫິ ເບາ ຕຍ຺ຍາ, ຍຣເລາຕ ຂຸເປກ຺ຂເກາ"ຕິ·

ອປຣຍິ ຕເຕ຺ຕຈ ວຸຕ຺ຕ –

"ຂິເຍາເກຕ ຈ ເຍ ຂາຍາ, ຂຕຕີ ຈ ຕ ຂີຈຕິ;

ຕ຺ຕຕິ ຂາຕໍ ຂິຍຸຂ຺ຂາເຕ຺ຕາ, ຕເຂ຺ຕີ ເຫາຕິ ຍາຣເກາ·

"ປຂ຺ຂຂ຺ຂາຂີຕິຍິຕ຺ຕເຕ຺ຕາ, ຍາຕິ ຂາຕໍ ຕ ຍາຣເກາ;

ອຕຕ຺ຕິເກາ ຫິ ເບາ ເຕບໍ, ຍຣເລາຕ ຂຸເປກ຺ຂເກາ"ຕິ·

ອລຂ຺ຂຣິຕ຺ຕາ ຂຸປບໍຫຣຕີຕິ "ອລິກເກາຕ ບຸຍ຺ຍິຕ຺ຕາ ຍຣຕ຺ຕ"ຕິ ຕ຺ຕຍິຕາ ອຄິປ຺ປາເຍຕ ຂຸປບໍຫຣຕິ· ເຕເຕຈ "ບເຈ ຂຸຕ຺ຕບິຕ຺ຕາ ຍຣຕິ, ຂິບເຂ຺ຂເຕາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ· ອລິກເກາຕ ບຸຍ຺ຍິຕ຺ຕາ ຍຣຕີຕິ ວຸຕ຺ຕ ຈ ປິຣາຂີກຕ຺ຕີ ປິຕເບເບາ ຮຄ຺ຄເຕ຺ຕາ· ກຸລປກຂ຺ຂາ ຈາຕິ ອຫິອາຂີກຸລປິຕໍ ກຂ຺ຂາ· ທໍບປຸປຸຕ຺ຕີ ທໍບາຂີຕໍ ປກ຺ຂເລິຍໍ ບຂ຺ຂາຍ ຈຕຕິ·

໑໔໙·ອບຂິຕ຺ຖາຕິ ຕ຺ຕຂໍ ຍຣລາບໍຈຕ຺ຕຕິຂິກາປກ຺ຂຍຍ຺ຍ ອບລຂ຺ຂລໍ ບຂ຺ຂາຍ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕີ ອາຫ "ຕ຺ຕຍິຕາ ຂຸປກ຺ຂຍຕາ"ຕິອາຂີ· ອຂາຕຕ຺ຕຍ຺ຍາຕິ ຕ຺ຕຂໍ ປຕ ຍຣລາບໍຈຕ຺ຕຕິຂິກາປກ຺ຂຍກຣລຍ຺ຍ ອຂາຕຕໍ ບຂ຺ຂາຍ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕີ ອາຫ "ຕ຺ຕຍິຕາ ອຍໍ ຍຣິຍ຺ຍຕີ"ຕິອາຂີ· ຕຍຣລາຂິປ຺ປາຍຍ຺ຍາຕິ ຕ຺ຕຂໍ ຂຸປກ຺ຂຍໍ ຂາຕຕ຺ຕຍ຺ຍປິ ຍຣລາຂິປ຺ປາຍຍ຺ຍ ອກາຈໍ ບຂ຺ຂາຍ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕີ ອາຫ "ຍຣລໍ ອຕິຖ຺ຖຕ຺ຕຍ຺ຍາ"ຕິອາຂີ·

ປຂກາຂຕີຍຈລ຺ລຕາ ຕິຂ຺ຂິຕາ·

ປກິລ຺ລກກຈາຈລ຺ລຕາ

ເຂາຍຕຍ຺ຍຂິເຕ຺ຕຕເຈກລຕີຕິ ຕ຺ຕຍິຕາ ບຕ຺ຕິຂ຺ຂາປກເຈຕຕາ ຂຸກ຺ຂເຈຂຕາຍ ບຍຸຍຸຕ຺ຕາ ວຸຈາຕິ ຂເບຍ຺ຍຕິ· ບຸລຂຫຸລຕາຍ ຫິ ຣາຂາເຕາ ຫບຍາຕາປິ "ຍາເຕຈາ"ຕິ ຈຂຕ຺ຕີ, ຫາເບາ ປຕ ເຕບໍ ອຕຕ຺ຕຸປບຍາຂີອຂ຺ຂາຂິບເຍາຕິ ບຕ຺ຕິຂ຺ຂາປກເຈຕຕາ ຂຸກ຺ຂເຈຂຕາຍ ບຍຸຍຸຕ຺ຕາ ວຸຈ· ບຕິ ປຕ ເຂາຍຕຍ຺ຍ ກຂໍ ຕໍ ຕບຸກາລບຕີຕິ ອາຫ "ບຸລເຈາກິລ຺ລຕ຺ຕາ"ຕິອາຂີ, ບຸຂ຺ຂາປຣິຍຈເບຕ ຂຸເກາບຸ ປເຍ຺ຍບຸ ຂຸປຍຂ຺ຂຕກາບຸເລຫິ ອາກິລ຺ລຕ຺ຕາ ຂຸປຍຕ຺ຕຍ຺ຍ ຈ ເຂາຍຕຍ຺ຍຍ຺ຍ ອຕຸປຍຕຂ຺ຂເຕຕ ປຈຕ຺ຕິຍາ ອກາຈເຕາ ຕຂາ ຂຸປຍຕ຺ຕຍິ ເຂາຍຕຍ຺ຍ ຕປຸກາລບຕີຕິ ອເຕ຺ຕາ·

ຂິຕີຕຈຕ຺ຕຈລ຺ລຕາ

໑໕໐·ຍຣລຕ຺ຕິກາຈ ຫຸຕ຺ຕາຕິ ຕ຺ຕຍຍ຺ຍ ກາຍຍ຺ຍ ເກເຂຕ ບກຸປິປຕາຂິປ຺ປາຍຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕເຕາ ຍຣລຕ຺ຕິກາຈ ຫຸຕ຺ຕາ· ຍຣລຕ຺ຕິກກາຈໍ ອຂາຕຕ຺ຕາຕິ ວຸຈໍ ອຄິປ຺ປາຍິເຕາ ຍຣລຕ຺ຕິກາ ຕາຍ ເຫາຕ຺ຕີຕິ ອຕ຺ຕເຕາ ຍຣລຕ຺ຕິກກາຈໍ ອຂາຕຕ຺ຕາ· ຕ ຫິ ເຕ ອຕ຺ຕເຕາ ຂິຕ຺ຕປຸປຈຕ຺ຕີ ຕ ຂາຕຕ຺ຕີ· ເຈາຫາຣເຈເບຕາຕິ ບຸຂ຺ຂາກາເຈາຫາຣເຈເບຕ, ຍຣລາຂິປ຺ປາຍຍ຺ຍ ບຕ຺ຕິຂ຺ຂາປກເຈຕຕາກ຺ຂເລ ກາຣຸລາຍ ອກາຈເຕາ ກາຣຸເຂ຺ຂາຕ ປິເບ ຕຂ຺ຂບຸກາຣເຍາຈຕໍ ຂິຍ ຕ ເຫາຕີຕິ ອຄິປ຺ປາເຍາ· ຍຈາຍຸຕາຕິ ຈຸຕ຺ຕເຍຈຕ຺ຕ ຍຈາຕຸບຂ຺ຂຕາຕິ ປຣິຍາຍຕ຺ຕເຣຕ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຍຈາຕຸບຂ຺ຂຕາ ຍຈາຍຸປຣິເຂ຺ຂເຂຕາຕິ ຈຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ· ອຈ ຈາ ຍຈາຕຸບຂ຺ຂຕາຕິ ຍຈາຕຸປຍຕເຂ຺ຂຕ, ຍາຈ ຕຍິ ກເຈ ບຕ຺ຕາຕຍ຺ຍ ອຕຸປຍຕເຂ຺ຂາ ອຂິຂ຺ຂິຕ຺ຕປຍຈຕ຺ຕີ ເຫາຕິ, ຕາຈ ຂເຕ຺ຕາຕິ ຈຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ·

ອປຍຂີເຈກ຺ລິຕ຺ຕາຕິ ອຕຸປປຣິກ຺ລິຕ຺ຕາ· ຂຸຂ຺ຂ ຈາ ອເຂາ ຈາ ບຂ຺ຂຍຕ຺ຕີຕິ ປຖ຺ຖາ ອາກຕາຕໍ ຂຸກາຍຂາຕຕ຺ຕ ຕິບິຕ຺ຕປິຍຸຕ຺ຕຍາ ຂຸຂ຺ຂ ຈາ ອເຂາ ຈາ ກຖ຺ຖຕ຺ຕີ· ປຖຸເຈກ຺ລລກິຖ຺ຖ ຕຕ຺ຕີຕິ ປຖ຺ຖາ ອາກເຕຫິ ຂຸປປຣິກ຺ລລກິຖ຺ຖ ຕຕ຺ຕີ· ເຫຂ຺ຂາ

កិញ្ចិត្តិ ចិន្ដយាមេត សាដកំ ចលិ ត គណ្ហាតីតិ អាហ “តម្ហិ ចលិ ត បដ្ឋាយតី”តិ។ បដិចេច្ចលាមេច្ចេ កិហិតំ សត្ថកេយេចាតិ ឥដ្ឋន្តា។

បរិញ្ញត្តយំ យុសលេ ប្បឃ្សិតេតិ អញ្ញាយញ្ញា ប្បតុម្ភេត្វា ន្ថិសុ យុសលេសុ ប្បឃ្សិតេឃ្មុតិ អត្ថោ។ ប្បក្កួលកល្ហិកត្តិ ប្បក្កួលត្វាយ អាតិតំ តាទុកល្ហំ។ បដិតាណ្ណិ គោដេតបដិតាន្តំ, គោដេតត្ថាទាយត្តិ ទុត្តំ ហោតិ។

១០បំ៦អក្កោរិកត្តិ ឲុត្ត ការិកា-សង្ខ្ស្ស កាចចនត្តា “អក្កកិរិយ”ត្តិ អត្តំ ចត្វាបិ ឃព្វា កិរិយំ ឥាតុំ ត សក្កា, តព្វា ឥាតសក្កាតាយ អក្កកិរិយាយ ឃុត្តំ បិណ្ឌបាតមេច ព្ហង ប្បចារទុត្តិឃា “អក្កកិរិយា”តិ កេហតព្ថត្តិ អាហ “បធមំ លទ្ធបិណ្ឌបាត”ត្តិអាទិ។

១០បំ១-១០បំ២ឥណ្ហយុក្កទត្តិ តិលាឥតយុក្កទំ។ ចិកត្តិញ្ញត្តមេឃតាតិ ចិកត្តិចិបរិលាមេត។ ចិមេឃាតិកេយាតិ សយាតិ ចិបឃ្សុតា ច អតិចិយ បិរេតត្តា “ហត្វប្បត្តោ ចិយ ឥឃ្សុតី”តិ ទុត្តំ។ ប្បបន្និត្តីតិ “ចិមេឃាតិកយឃ្ស ចិរេច្ចមេបិ យា ហោតុ”តិ អាហារំ ប្បបន្និត្តិ។ ចិមេឃាតិកយត្តិ លោកុត្តរឥយូបដិលាភំ។ ញ្ញាកទិត្វាតិ អាទោទទេត្វា។ ប្បបន្និត្តិ, ត ចដ្ឋតីតិ ឃព្វា សកាកាតំ លឌ្ឍិកិច្ចតំយេច អរិយា អត្តនា អធិកតចិមេសំ តាឌិមេ ការណេ សតិ អាទោទចេត្តិ, តេ ច កិច្ច អប្បតិទ្ទុបិយ អតេតសតាយ បច្ចយំ ត បរិមេឃត្តិ, តព្វា តេហិ បរិមេឃសិតបច្ចមេ កុក្កុច្ចំ ប្បប្បាទេត្វា អាហារំ ប្បបន្និត្តិតុំ ត ចដ្ឋតីតិ អត្ថោ។ សកាកាតញ្ញាញ្ញាកតត្តា ប្បបន្និត្តិតុំ ត លកតិ។ តេ ហិ កប្បិយមេត្តំ។ តេតេច “សកាកាតញ្ញាលឌ្ឍិកិច្ចតំ កេចតុំ ចដ្ឋតី”តិ ព្ហតំ “ប្បបន្និត្តិ, ត ចដ្ឋតី”តិ ព្ហយឃ្ស ការណំ ឥឃ្សមេត្តត ទុត្តត្តិ តីឃុបិ កណ្ឌិបទេសុ ទុត្តំ។

អច ចា ចិមេឃាតិកេយំ ញ្ញាកទិត្វាតិ ព្ហតំ ចិមេឃឃ្ស អធិកតកាចឥឃ្សុតត្តំ ទុត្តំ។ អធិកយត្តទាយំ អសឌ្កមេត្តមេច ច អាហារុបឆ្នេឥា កាតមេព្វាតិ អត្ថញ្ញាតត្តា អធិកេតត ត កាតមេព្វាតិ ឥឃ្សុតំ “ចិមេឃាតិកេយំ ញ្ញាកទិត្វា អាហារំ ប្បបន្និត្តិ, ត ចដ្ឋតី”តិ ទុត្តំ។ កិំ បត អរិយា អត្តនា អធិកតចិមេសំ អញ្ញោនំ អាទោទចេត្តីតិ ព្ហយិឃ្សា ចោទតាយ “សកាកាតញ្ញាលឌ្ឍិកិច្ចតំ កេចតុំ ចដ្ឋតី”តិ ទុត្តំ។ អយមេត្ត ឃុត្តតទោតិ អយ្យាក លត្តិ, កណ្ឌិបទេបិ អយមេត្វា ឥឃ្សិតោមេចាតិ។ កណ្ឌកំ ឆោចត្តាតិ ឌិចទំ ឆោចត្តា។ ឆោចតឥណ្ឌកត្តិ កណ្ឌឆោចតឥណ្ឌំ។

១០បំ៣អសំ កុក្កុច្ចកោតិ “យយ កិរិយាយ យមេឃ្យ ត្ ហោ, មេតា ចា”តិ ឲចំ ឌាតកុក្កុច្ចកោ។ សព្វត្ថាបិ បតេត្ត ឲចទ្ទុបេសុ ចត្ថុសុ អយតេ ទុល្លច្ចយឃ្ស ទុត្តត្តា តេត កតប្បមេយាកេត ទុក្កុចេឥតា ប្បប្បន្និត្តុ ចា យា ចា, បរិទាឌិកាយ អកាចតោ កកាចតោ ចចមេតត ទុល្លច្ចយមេចាតិ ចឥត្តិ។

១០បំ៤ កត្តិកា បតតិ ឲតេតាតិ កត្តិបាតតំ, តាឌិសំ គេសដ្ឋំ។ តេតាហ “មេឃត បរិក្ខុត្តតា”តិអាទិ។ “យមេលាចត្ថិ ចា សំចត្ថិឃ្យា”តិ ទុត្តត្តា បរិឃាឃតោ អាបត្តិមេយាតេត្ត ត ហោតីតិ អាហ “បរិឃាមេឃា តាយ តត្វី”តិ។

កត្តំ ត គណ្ហាតីតិ កត្តំ ត ឆាទេតិ។ ចាតេតត បិលាកេហិ ចា កត្តិកា ចិតឃ្សមេត្តា កម្មំ ចិតា ត តឃ្សុតីតិ អធិប្បាយមេត “ទ្វិហាកាមេហី”តិ ទុត្តំ។ ឌីឈតិកាយដ្ឋកចាយំ (ឌី៰ តិ៰ អដ្ឋ៰ ១.១៩) បត “កត្តិកា ហិ ចាតេតត បិលាកេហិ កម្មុតា ចាតិ តីហិ ការណេហិ ចិតឃ្សុតី”តិ ចត្វា “កម្មុតា ចិតឃ្សមេត្ត បត ឌុទ្ធាបិ បដិតាហិតុំ ត សក្កោត្តី”តិ ទុត្តំ។ តត្ថ ចាតេតត បិលាកេហិ ចា កត្តិមេ ចិតឃ្សមេត្ត ត បុរិមកម្មុតា ឆ្ឈការមេសា កេតា, អបិច តប្បច្ចយា កម្មំ ចិបច្ចតិ, សយមេច បត កម្មុតា ឆ្ឈការមេស កេត ត ឲកមេត្តត ចាតេតា បិលាកា ចា អមេបក្ខិតព្វាតិ ព្ហយិតា អធិប្បាយមេត កម្មុឃ្ស ចិសុំ ការលាកាមេចា ទុមេត្តាតិ ឥដ្ឋន្តា។ បិលាកា លាឌិត្វា អត្ថមេឆាមេបត្តីតិ ឃោរេឌតព្វា។ អចិឌាយតត្វាយ គេសដ្ឋំ មេឥត្តឃ្ស កុន្និយំ ប្បប្បន្និត្វា ចិតឃ្សិឃ្សុត្តីតិ ព្ហយិតា អធិប្បាយមេត ឌិមេត្ត ឌូបិតកូលាតាឌីសុ ចិយ កម្មុតាមេទ្ធ, កុន្និយំ ត ប្បប្បន្និឃ្សុត្តីតិ ព្ហយិតា បត អធិប្បាយមេត ឌិមេត្ត មេតចត្វំ កម្មុតាមេទ្ធ។

សហធម្មិកាតត្តិ ឲកឃ្ស សត្ថុនោ សាសមេត សហសិក្ខាយាតធម្មាតំ បញ្ចត្តម្បិ ចិចដ្ឋតិឃ្សិតសីលត្តា “សមសីលសទ្ធាបញ្ញាត”ត្តិ ទុត្តំ។ ឥាតាតកបចារិតដ្ឋាតតោតិ អត្ថតោ តេតំ ចា ឥាតាតកបចារិតដ្ឋាតតោ។ កិលិតឃ្សត្វាយ អប្បចារិតដ្ឋាតតោបិ ចិញ្ញាត្តិឃា អត្ថញ្ញាតត្តា កតាបិ អកតា ចិឃាតិ អកតចិញ្ញាត្តិ, “ចត, កមេត្ត, បច្ចមេឃតា”តិ ឲចំ អកតបចារលដ្ឋាមេត ច ចិញ្ញាត្តិ អកតចិញ្ញាត្តិ។

បដិឃាឌិយតីតិ សប្បាមេឥតិ។ អកាតុំ ត ចដ្ឋតីតិ ឲត្ត ទុក្កដំ ចឥត្តិ។ សហធម្មិកេសុ ទុត្តមេឃមេតចាតិ “ព្ហមេយសប្បិ បញ្ចត្តំ អកតចិញ្ញាត្តិឃាបិ គេសដ្ឋំ កាតុំ ចដ្ឋតី”តិ កុរុត្ទដ្ឋកចាយំ ទុត្តត្តា កឆិតំ។ ឃាច ញាតកា បឃ្សត្តីតិ ឃាច តឃ្ស ញាតកា បឃ្សត្តិ។ បិតុ កតិតី បិតុច្ឆា។ មាតុ កាតា មាតុលោ។ តប្បមេហាត្តីតិ កាតុំ ត សក្កោត្តិ។ សមេចបិ ត ឃាចត្តីតិ “ឃាចិតុំ ទុក្ក”ត្តិ អធិប្បាយមេត ឃឌិ ត ឃាចត្តិ។ អាមេកាកំ កត្វាតិ ព្ហតំ កត្តុត្ថាតឥឃ្សុតចមេសត ទុត្តំ, “អាមេកាកំ បត អកត្វាបិ កាតុំ ចដ្ឋតី”តិ តីឃុបិ កណ្ឌិបទេសុ លិខិតំ។ ឲមេត ឥស ញាតមេក ឆមេបត្វាតិ តេតំ បុត្តតត្តាឥមេឃាបិ តប្បដិតាណ្ណា ញាតកា ឲចាតិ តេតបិ ឲមេត្តច សព្ពហិតា។ តេត អញ្ញោសត្តិ ព្ហយិតា អញ្ញាតកាតំ កហណំ ចេឌិតព្វំ។ តេតេចាហ “ឲតេតសំ បុត្តបមេប្បទាឃា”តិអាទិ។ កុលបរិចដ្ឋោតិ កុលិតំ បដិបាដិ, កុលបរម្បរាតិ ទុត្តំ ហោតិ។ “យឃ្យាឥឃ្សត្តិ កិរិឃ្សត្តី”តិ បច្ចាសាយ កមេទាត្តឃ្សបិ ឃាចិត្វាបិ កេហតព្ពដ្ឋាតតាយ ញាតកេសុ ចេឌ្ឆកម្មំ ចា កុលទូសកាបត្តិ ចា ត ហោតីតិ ចឥត្តិ។ សព្វបមេសុបិ ចិតិច្ឆយោ ចេឌិតព្វោតិ ទ្វេអធាតុឃាតិអាឌីសុ សព្វបមេសុ “ទ្វេអធាតុឃា សាមិកោ”តិអាឌិតា ឃោរេឌត្វា មេហដ្ឋា ទុត្តតមេយត ចិតិច្ឆយោ ចេឌិតព្វោ។

ទុត្តតមេយត បរិមេឃសិត្វាតិ ព្ហយិតា “ញាតិសាយមេលាមេហិ ចា”តិអាឌិតា ទុត្តយត្តំ អតិឌិឃ្សុតិ។ អបច្ចាសីសត្តេតាតិ “យឃ្យាឥឃ្សត្តិ កិរិឃ្សត្តី”តិ ឲចំ អត្តតោ អត្ថាយ អបច្ចាសីសត្តេត។ កិច្ចសដ្ឍឃ្ស បត ប្បបការកត្តំ បច្ចាសីសត្តេត កាតុំ ចដ្ឋតិ។ “គេសដ្ឋំ អាចិក្ខថា”តិ ទុត្តេបិ ឃថា “អញ្ញាយញ្ញា បត កថា កាតព្វា”តិ ព្ហតំ បរិឃាឃត្វា ចដ្ឋតិ, ឲចំ មេហដ្ឋា ទុត្តតមេយត “ព្ហតឆ្វិតឆ្វា កេហត្វា កមេទាត្តី”តិ ព្ហយិតា បរិឃាមេឃត កមេចត្តឃ្សបិ មេតចត្វំ ឥោមេសាតិ អាចរិយា។

ចិតឃលក្ខលំ អឌាតត្តឃ្ស អតាចរិយឃ្ស តឥត្ទុបចោហាទាសម្ភចតោ ព្រាឌិសឃ្ស លិកឃ្ស ប្បប្បត្តិ តាយ តត្វីតិ “អាចរិយភាគោ តាយាយ”ត្តិ ទុត្តំ, ចិតមេយ បកតញ្ញុតា អាចរិយមេត លកិតព្វាការកោ អយត្តិ ទុត្តំ ហោតិ។ បុប្ឋបូដតត្វាយ ឌិមេត្តបិ អកប្បិយចោហាមេត ចិឌាតឃ្ស អឃុត្តត្តា “កប្បិយចមេសតា”តិ ទុត្តំ, “បុប្ឋំ អាហរថា”តិអាឌិតា កប្បិយចោហារចមេសតាតិ អត្ថោ។

យទិ “បរិត្តំ ករោថា”តិ វុត្តេ ករោន្តិ, គិហិវេយ្យាវច្ចករណដ្ឋានេន តិដ្ឋតីតិ “បរិត្តំ ករោថ, ភន្តេតិ វុត្តេ ន កាតព្ព”ន្តិ វុត្តំ, “ភណថា”តិ វុត្តេ បន ធម្មកថាយ អជ្ឈេសនដ្ឋានេ ឋិតត្តា “កាតព្ព”ន្តិ វុត្តំ. ធម្មំអនជ្ឈិដ្ឋេនបិ កថេតុំ វដ្ដតិ, បគេវ អជ្ឈិដ្ឋេន. ចាលេត្វា សុត្តំ បរិមជ្ជិត្វាតិ បរិត្តំ ករោន្តេន កាតព្ពវិធឹ ទស្សេតិ. វិហារតោ...បេ... វុត្តន្តិ អញ្ញាតកានំយេវ ទទតោ វុត្តំ. តេ ចេ ជានន្តីតិ យទិ ឯវំ ចត្តំ ន ជានន្តិ. ភុញ្ជន្តិ ទក្ខិណោទកំ បាទេសុ អបតិតេសុ អវយគ្គលសញ្ញិតោ ហោន្តីតិ អាហ “ន បីឡា អបនេតព្ពា”តិ. ភត្តំ វទតីតិ “បរិវារត្ថាយ អាគច្ឆតូ”តិ វុត្តេបិ ឯវំ សល្លក្ខេត្វា ភត្តំ វទតីតិ.

អនាមដ្ឋបិណ្ឌបាតោតិ អបព្ពជិតស្ស ហត្ថតោ លទ្ធា អត្តនា អញ្ញេន វា បព្ពជិតេន អគ្គហិតអគ្គោ បិណ្ឌបាតោ. ថាលកេតិ ឋបិតា បត្តេបិ គហិតោយេវាតិ ឯកច្ចេ. ដាមរិកចោរស្សាតិ រជ្ជំ បត្ថយមានស្ស បាកដចោរស្ស. ចោរនាគវត្ថូតិ ឯវំ “ចោរនាគស្ស កិរ អាមដ្ឋំ ទេន្តោ កុក្កុច្ចាយតិ, អនាមដ្ឋំ ន ទទាតីតិ ថេរោ បត្តកុណ្ឌលិកតោ អគ្គំ គហេត្វា បត្តេ ភត្តំ សន្តាយ ទាសិ, សោ តេន វស្សិ ‘វត្តំ ជានាតិ ភត្តស្ស ឯកបស្សេយេវ ទោណំ ឋបេត្វាបិ បុន តេន សទ្ធិំ សព្ពម្បិ ទាតុំ វដ្ដតី”តិ ទុតិយអដ្ឋកថាយំ វុត្តំ.

អាមិសស្ស ធម្មស្ស ច អលាភេន អត្តនោ បរស្ស ច អន្តរេ សម្ភវន្តស្ស ឆិទ្ទស្ស បិទហនស្ស ភេទស្ស បដិសន្ថារោ បិទហនំ គណ្ឋិ បដិសន្ថារោ. អយមេវ លោកសន្និវាសោ អលព្ភមានេន អាមិសេន ច ធម្មេន ចាតិ ទ្វីហិ ឆិទ្ទោ, តស្ស តំ ឆិទ្ទំ យថា ន បញ្ញាយតិ, ឯវំ បីឋស្ស វិយ បច្ចត្ថរណេន អាមិសេន ច ធម្មេន ច បដិសន្ថរណំ អាមិសបដិសន្ថារោ ធម្មបដិសន្ថារោ ចាតិ វុច្ចតិ. តត្ថ ធម្មបដិសន្ថារោ កស្សចិ ន កាតព្ពោ នត្ថិ. យស្ស កស្សចិ ហិ គហដ្ឋស្ស វា បព្ពជិតស្ស វា ធម្មេន សង្គហោ កាតព្ពោយេវ. “បដិសន្ថារោ បន កស្ស កាតព្ពោ, កស្ស ន កាតព្ពោ”តិ ឥទំ បន អាមិសបដិសន្ថារំ សន្ធាយ វុត្តំ. ឧច្ឆារសន្ថាតិ សមន្តតោ តិរោបាការំ វិលុម្បន្តោ មនុស្សេ បលិពុទ្ធា អនេកានំ អចាគំ កត្វា. សញ្ញាបេត្វាយ អាគតាតិ បរិកប្បេត្វា តព្ភរិយសញ្ញាបេត្វាយ អាគតា. ចោរបរិត្តទិន្នគ្គហណេន អនេកប្បការោ បុព្ពបច្ចិត្តគ្គហណំ.

១៥៨. វត្ថុរសចក្កេយេសុ បុរត្ថា ឯកស្ស អគ្គិបរិតោសេន ឧទ្ទិតត្តា សេវសេវោ អារុហិត្វា តិមិត្តតេហិ ធរេបត្វា “សេវាបិ បត្តរស ជនា”តិ វុត្តំ. អន្ធវនបរិវារណា ចិយាតិ អន្ធវន អារោបិតបរិវារណា ចិយ. កម្មនិបាតាយាតិ តជ្ជនីយាទិកម្មករណនិបាតាយ. អាធានគ្គាហីតិ អាធិវាសេត្វា. ចារិកវិហារត្តិ ចណ្ឌវត្តាហិ អធិដ្ឋិតវិហារំ.

១៥៩. សេវាសុរេហិ ខត្តិយេនាបិ ន យទិតិអាជីវេ យំ ចត្តព្ពំ, តំ ភូតការសិក្ខាបទដ្ឋកថាយំ វេលយេន ចក្ខតិ. ឯវញ្ហិ តត្ថ វុត្តំ (បរិ. អដ្ឋ. ៩១) –

“មនុស្សវិគ្គហបារាជិកវណ្ណនាយំ បន វុត្តអដ្ឋកថាសុ ‘សចេ កិញ្ចិ វុត្តេន វា អញ្ញាតកោ ហោតិ ខាទិតេ វា បតិតោ, សក្កា ច ហោតិ ឯកេន បស្សេន រុក្ខំ ឆិន្ទិត្វា ភូមិំ វា ខណិត្វា និក្ខមិតុំ, ជីវិតហេតុបិ អត្តនា ន កាតព្ពំ, អញ្ញេន បន កិញ្ចិ ភូមិំ វា ខណិត្វា រុក្ខំ វា ឆិន្ទិត្វា អល្លរុក្ខតោ វា ទណ្ឌកំ ឆិន្ទិត្វា តំ រុក្ខំ បវេដ្ឋេត្វា និក្ខមាបេតុំ វដ្ដតិ, អនាបត្តី’តិ វុត្តំ. តត្ថ ការណំ ន ទិស្សតិ, ‘អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ទវទាហេ ឌយ្ហមានេ បដគ្គិំ ទាតុំ បរិត្តំ កាតុ’ន្តិ (ចូឡវ. ២៨៣) ឯវំ បន ឯកទេស វុត្តំ ទិស្សតិ. សចេ ឯវស្ស អនុលោមំ, អត្តនោ ន វដ្ដតិ, អញ្ញស្ស វដ្ដតីតិ ឯតំ នានាករណំ ន សក្កា លទ្ធុំ. អត្តនោ អត្ថាយ ករោន្តោ អត្តសិនេហេន អកុសលចិត្តេនេវ ករោតិ, បរោ បន ការុញ្ញេន. តស្មា អនាបត្តីតិ ចេ, ឯវម្បិ អការណំ. កុសលចិត្តេនបិ ហិ ឯវំ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ, វុត្តដ្ឋកថាសុ បន វុត្តត្តា ន សក្កា បដិសេធេតុំ, គវេសិតព្ពា ឯត្ថ យុត្តិ, អដ្ឋកថាចរិយានំ វា សទ្ធាយ គន្តព្ព”ន្តិ.

តស្មា យំ ឯត្ថ ឋបេត្វា អញ្ញថា គហេតុំ បបញ្ចិតំ, គណ្ឋិបទេសុ ច ការណំ វុត្តំ, តំ ន សារតោ បច្ចេតព្ពំ.

១៦០. អល្ល...បេ... បរិត្តិយន្តិ បុណ្ណដ្ឋានេបិ អគ្គិ បតិត្វា ឋបិតា អធិប្បាយេន អាលិម្បេត្តស្ស បរិត្តិយម្បេ. ទុក្កដន្តិ បុណ្ណដ្ឋានេ ច បុគ្គល “អបុគ្គល”ន្តិ អនុច្ចារេត្វា ច អគ្គិ បតិតស្ស ទុក្កដំ. គីឡាធិប្បាយេបិ ឯវមេវ ភវោ. គីឡាធិប្បាយោ ច បដបដាយមានសទ្ទស្សាទវសេន ទេទិតព្ពោ. បដិបក្ខភូតោ អគ្គិ បដគ្គិ. បរិត្តករណន្តិ អារក្ខករណំ. សយំ វា ជនិតន្តិ ចារេតិ ទាតំ ទេត្វា អាទិតំ អញ្ញាយត្តាបញ្ញាសននេន សយំជនិតំ. តិណុក្កាទេនាតិ ភត្តករហិតោ.

១៦១-១៦២. ពេត្តលតាទិ បាចិត្តិយា បារាជិកន្តិ “ថូបំ”តិ វុត្តេ ថូបំបិ បទាលេតិ មនុស្ស បច្ចាសីសនតោ ឯកេន ចិតា ថូបំ អនាចេត្វា ច បារាជិកំ “ថូបំ ឃាតេតិ តិណមិតេ បន ឯកេន បទាលេន មារិតេ តត្ថិ បារាជិក”ន្តិ វទន្តិ. បទំ អាហិតនលចេតស្ស ពុទ្ធានុសិណ្ណចេសេន ធម្មានំ ទេសត្ថរូបត្តិយា គហណត្ថំ ធរេត្វា ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស តត្ថ អវិជ្ជមានត្តា “ពិសទ្ធកស្សា”តិ វុត្តំ. ឋានស្ស ចត្តុស្សាតិ អាយាតនចត្តុស្ស “ឋិតបរិកោរកោតិ វុត្តត្តា ទេលិលោនសាវិទក វាយកាលិក”ន្តិ ចទន្តិ.

វិនីតវត្ថុវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

ឥតិ សមន្តបាសាទិកាយ វិនយដ្ឋកថាយ សារត្ថទីបនិយំ

តតិយបារាជិកវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៤. ចតុត្ថបារាជិកំ

ចតុសច្ចបិទ្ធតិ ចត្តារិ សច្ចានិ សមាហដានិ ចតុសច្ចំ, តំ អវេទិ បដិចិច្ឆីតិ ចតុសច្ចបិទ្ធ៍ សតិបិ សាចកានំ បចេ្ចកពុទ្ធានញ្ច ចតុសច្ចបិទ្ធភាវេច អតញ្ញាបុញ្ញាកត្តា កាចចេតា ចតុសច្ចសម្បន្នស្ស តត្ថ ច សញ្ញាញាតាយ ពលេសុ ច ចសីកាចស្ស បត្តិតោ បរេសត្តានេសុ បសារិតកាចេច បាកដត្តា ច កកចាច ចិសេសេន "ចតុសច្ចបិទ្ធ"តិ ខោយតំ អទេហតិ៍

ចក្កុខុភាតិរិយកិច្ចចតុចណ្ណនា

១៥៧៍អឆិដ្ឋេយាតិ សំចិចហាយ៍ ទុតាពយូត្តិ កិហីតំ បណ្ណិ ចា សាសតំ ចា កេហត្វា តត្ថ តត្ថ កយតំ៍ ពួទិឃាបធំ សណ្ឌេបត្វាតិ បឆាតាតុទ្ធបំ កត្វា៍ បុឆ្ឆាតាំ ចាតិ "អយ្យា សទ្ទិត្តទិឃាបធា អតិចិយ ហ្គបសត្តា, កតទំ ចិសេសយឆិកច្ឆិទ្ធ"តិ បុឆ្ឆាតាំ៍ អតាកតាសប្ពត្តេ បត អសតិតិ "កាសិតោ កចិស្សតី"តិ បាឋេសស់ កត្វា អតាកតាសប្ពត្តេ អសតិ៍ "កាសិតោ"តិ អតិតចចតំ កធំ អតាកតាចចេតេត សប្ពត្តយុបកច្ឆតីតិ អាហ "លក្ខលាំ បត សជ្ជាសត្តេតា បទិយេសិតព្ពា"ត្តិ៍ ព្រាដិសេ ហិ ជាទេត "ឆាតុសប្ពត្តេ បច្ចយា"តិ ពួយិតា លក្ខណោត ឆាតុតុសប្ពត្តេ សតិ អយធាកាលចិហិតាបិ បច្ចយា សាឆចោ កចត្តីតិ សជ្ជាសត្តចិទ្ធ ចឥត្តិ៍

១៥៨៍ចណ្ណចាតិ ពួយិតា សកលសទិរាត្យុកតចណ្ណស្ស យតាបតា ចុត្តា៍ បរស្ថមុតចណ្ណាតិ ពួយិតា សកលសទិរចណ្ណតោបិ អធិកតរំ មុតចណ្ណស្ស យតាបតា ចុត្តា៍ ចិប្បសត្តលចិចណ្ណាតិ ពួយិតា បត ចិន្ទ្រយាតេស្សេច សទិរចណ្ណស្ស អតិចិយ បរសត្តា ចុត្តា៍ យស្មា ពួទ្ធិយាតំ ហ្គាតត្ត ចា ម្ចុរណត្ត ចា តត្តិ, តស្មា "អកិតិចិវេ្ណកាសស្ស បរិបុណ្ណត្តា"តិ ចុត្តំ៍ លជ្ជស្ស អកិតិចិវេ្ណកាសេសា ហេយចត្ត, បញ្ចាបសាគាតំ អកិតិចិវេ្ណកាសស្ស បរិបុណ្ណតាចចតេតេច ហេយចត្តអាឌិសកលសទិរស្ស បរិបុណ្ណតា ឥស្សិតាសេច ហោតីតិ អាហ – "យតច្ឆេ្ណកាតំពួទ្ធិយាត"ត្តិ៍ យធា តត្តិ ខុត្ត តត្តិ តិបាតយត្តំ៍ កត្តយិកប្បដិកាកាតិ កត្តញ្ញាកត្តញ្ញស្ស អឌាតតោ កត្តយិកសដិសា៍ ចតុចក្កត្តិ ចតុពួទិឃាបធំ៍ ពួទិឃាបធោ ហិ ពួឆ បចត្តតេ្ណត "ចក្ក"ត្តិ អធិបេ្បតោ៍ តចក្ខារត្តិ តចហិ ចលាយុលេហិ តចក្ខារំ៍ ទុណ្ណិត្តិ សឹសទោកាដិទុក្ខ៍ សព្ពាកិច្ចេទ្ធតិ បត្តបចតសីចទទខតយោកដ្ឋោតាដិកិច្ចេទ្ធុ៍ យាបេបត្តិ ចហិតុំ បចតេត្តតុំ៍ តេតាហ "កេយតុ"ត្តិ៍

១៥៩៍សត្តោតិ ពួយិតា តេតសំ ចិន្ទ្រយាតតំ ឥស្សតិ, សំចិន្ទ្រយាតាតិ ពួយិតា បត តេតសំ ហ្គបលព្ភយាតតំ ឥស្សតិ៍ តេតាហ – "អត្ថិ ខេច ហ្គបលព្ភត្តិ ចា"តិ៍ ហ្គបលព្ភតីតិ ជិស្សតិ, ឧាយត្តីតិ អត្ថោ៍ បត្តទ្ទុហតកាយុត្តិ បត្តឈាតតកាយុំ៍ ហតត្តោតិ យារេទត្តោ៍ ឈារតេតត្តោតិ យារាបេត្តោ៍ អធ ចា ហតត្តោតិ ពាត្ថតាតុអតាឌីហិ ហិសត្តោ៍ ឈារតេតត្តោតិ យារេទត្តោ៍ លិត្តត្តោតិ បរេសំ ហត្វាដិតិ លិត្តត្តោ៍ បចត្តោតិ ឥល្ខេត ហ្គបរិញ្ញុទត្តោ៍ បចតេញ្ញុ ឥហតំ ចិជាឆតំ អធិបេ្បតំ៍ បចត្តោតិ ចា តេឌ្ឍត្តោ តាសេសត្តោ៍ អធ ចា បចត្តោតិ កាសេសុ អក្កិបាតតចេសេត ពេហាឌីតិ ឈាបេបត្វា តត្ថ អឌេញ្ញអកាឌីតិ បចត្តោ៍

ឈេយ សិក្ខាបទេសុ ពហុលកាទចា ត ហោត្តិ អាបត្តិចីតិក្កមពហុលា, តេ សិក្ខាបទេសុ អតិត្តាកាទចា៍ ហ្គន្ធតតិ អកប្បិយេ កប្បិយសញ្ញិតាយ កប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញិតាយ អចឌេ្ជ ចឌ្ជសញ្ញិតាយ ចឌេ្ជ អចឌ្ជសញ្ញិតាយ ច ហ្គន្ធូបកតិកោ៍ ហ្គត្ថទុខតិ ហ្គក្កតតទុខ, ហ្គដ្ឋិតតុឆ្ឆយាតេតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ចបលេតិ បត្តចីចរមណ្ឌតាឌិតា ចាបលេត យុត្តោ៍ មុខរេតិ មុខលេរ , ឃរចចនេតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ចិកិណ្ណចាចេតិ អសំយតចចនេ ជិចសម្បិ តិរត្ថកចចតប្បលាបិនោ៍ មុដ្ឋា ត្តដ្ឋា សតិ ខុតោសត្តិ មុដ្ឋស្សតី, សតិចិរហិតេតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ អសម្បជាតេតិ តិប្បញ្ញោ៍ បាកតិត្រិយេតិ សំចរាភាវេច កិហិកាលេ ចិយ ចិចដិត្រិយេ៍ អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ បរិច្ចត្តកេតិ ឆសេ្ខត អាមិសេត ច អសង្គហេត្វា អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ បរិច្ចត្ត អតាចេ អប្បតិដ្ឋេ៍ លិកកទុកេតិ បច្ចយកទុកេ៍

ពួទិឃាបធសណ្ឌបតាឌីតិ អាដិ-សទ្ទេត បច្ចយបដិសេចតសាយតួឌប្បាតំ កហណំ ចេឌិតព្ពំ៍ យតាតិច្ចេយ (យតាតិ៍ ប័សិ) ហិ ពួទិឃាបធសណ្ឌបតបច្ចយបដិសេចតសាយតួឌប្បតចេសេត តិចិធំ កុហកចត្ថុ អាកតំ៍ តត្ថ បាបិច្ឆេស្សេច សតោ សម្ភាចតាឌិប្បាយកតេត ពួទិឃាបធេត ចិម្បាបតំ ពួទិឃាបធសណ្ឌបតសង្ខាតំ កុហកចត្ថុ៍ តធា ចីចរាឌីហិ តិមត្តិតស្ស តឥត្តិកេស្សេច សតោ បាបិច្ឆតំ តិស្សាយ បដិក្ខេបតេត តេ ច កហបតិកោ អត្តតិ ម្បប្បតិដ្ឋិតសេទ្ធ ពាត្វា បុត តេតសំ "អហោ អយេ្យា អប្បិច្ឆោ, ត កិញ្ចិ បដិក្កលិហ្យុំ ពួច្ឆតិ, ម្បលទ្ធំ ចត តោ អស្ស, សចេ អប្បមត្តកម្បិ កិញ្ចិ បដិក្កណេយ្យា"តិ តាតាចិធេហិ ហ្គបាយេហិ បណីតាតិ ចីចរាឌីតិ ហ្គបតេត្តាតំ តឥត្តុកហកាយតំយេច អាចិកត្វា បដិក្កហណោត ច តតោ បតុតិ អសីតិសពដកាទេហិ ហ្គបតាយតហេតុកត្វំ ចិម្បាបតំ បច្ចយបដិសេចតសង្ខាតំ កុហកចត្ថុតិ ចេឌិតព្ពំ៍ បាបិច្ឆេស្សេច បត សតោ ហ្គត្តរិមតុស្សធម្មាធិកយបរិឌីបតចាចាយ តធា តធា ចិម្បាបតំ សាយតួឌប្បតសង្ខាតំ កុហកចត្ថុតិ ចេឌិតព្ពំ៍ ចិត្តលបត្តាតាឌិចិហាទោ ទលោកសមុតសេតាសតំ តាយ៍ ទលោកសមុត ...បេ... ហ្គបាយេហិ សំចណ្ណិយមាតកុណោតិ សប្ពត្តេ្ត៍ បរិបាចេចត្តិ បរិណាមេត្តុំ៍ ម្បុទ្ធឌិទេត្តត អត្តតោ កត្តុទ្ធាដិកយុំ កត្វា ចិចទត្តាតំ តមុលកបច្ចយបទិភោក ខេតាសាកាចំ ឥស្សេត្តុំ "ខេយ បតា"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ កិច្ចាចាទេ អសប្បជ្ជយាតេតិ កោចទកាយេ កិច្ចាយ ចទិត្វា លកិតព្ពបិណ្ឌបាតោ អសប្បជ្ជេត្តោ៍ តេ ច ចត្តឹសេត សញ្ញយោតំ កទោត្តិ, ត លិកតិមិត្តំ៍ តេត ចុត្តំ "តត្តិបចេចហិឈដតកា សាសតខោតកា"តិ៍

កិច្ឆេតាតិ ត ទុក្ខាយ បដិបតាយ៍ ពុទ្ធ្ធាតញ្ហិចត្តារោបិ មគ្កា ម្បុខាបដិបទាច ហោត្តិ, បារមីបូរណកាលេ បត សទាកសោាសយោាហស្សេច សតោ អាកតាតំ យាចកាតំ អលង្កតប្បដិយត្តំ សីសំ កត្តិត្វា កលលោហិតំ តីហរិត្វា ម្បអញ្ជិតាតិ អក្ខិតិ ហ្គប្បាដេត្វា កុលចំសប្បតិដ្ឋាបកំ បុត្តំ យតាបចារិតិ ភរិយត្តិ ខុចយាឌីតិ ខេត្តស្ស អញ្ញាតិបិ ឥត្តិចាឌីសដិសេសុ អត្តកាចេសុ លេឌ្ជ្ឈកឌ្ជាឌីតិ បាបុណត្តស្ស អាកយតឹយបដិបធំ សត្ថាយេតំ ចុត្តំ៍ កសិទេតាតិ តស្សេច ខេចចតំ៍

ខុកស្សេច ភាតុំ អសក្កុណេយ្យតាយ កទុកាចេតោ "កទុកណ្ឌាតី"តិ ចុត្តំ, សព្ពេសំ កាឌេត្វាបិ កេហតុំ អសក្កុណេយ្យតាយ "កទុបរិក្ខារាតី"តិ ចុត្តំ៍ សាឆារណបរិក្ខារភាវេចតាតិ សឆ្ឃិកត្វា សព្ពកិច្ចសាឆារណបរិក្ខារភាវេច៍ សក្កណ្ហាតិ ហ្គបលាបេតីតិ ពួធំ អចេឃ្យចិត្តំ សត្ថាយ ចុត្តំ៍ តេតេចាហ – "តធាកាចេតោ ខេចតេត្វា"តិ, អចិស្សឌ្ជិយអចេកក្ខិយកាចេតោ ខេចតេត្វាតិ អត្ថោ៍ កទុកណ្ឌញ្ហិ កុលសក្កហត្វាយ ចិស្សេឌ្ជត្តោ ចិកឌត្តោ ច តស្ស អចិស្សឌ្ជិយអចឲកក្ខិយកាចំ ខេចតេតិ៍ កុលទុសកទុក្កដំ អាបឌ្ជតីតិ ខុត្ត "ខេយា ចិស្សេឌ្ជយ្យ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្សា"តិ ចុត្តត្តា ចិស្សឌ្ជតបច្ចយា ទុល្លច្ចយេតបិ ត មុច្ចតិ៍

អសត្តត្តិ អចិឌ្ជយាតំ៍ អត្ថុតត្តិ អត្ថុប្បត្តំ៍ អត្ថុប្បត្តត្តា ហិ តស្ស តំ អសត្តត្តិ៍ បុរិមស្ស បដ្ឋិយំ ការណចចតំ៍ ហ្គល្លបតីតិ ហ្គក្កតាយុកោ លបតិ៍ សីលត្យាកិច្ចតោ អាយុ, តំ តស្ស តចាលបតសមកាលមេច ចិកច្ឆតិ៍

អបរត្តបមុ្កាចតាយាតិ អត្តនោ អបិជ្ជមានកុសលេហិ បមុ្កាចតាយ។ ឲចពីក្បាកល្យាតា...បេ... ខេមនេត្វា កហិតា ហោន្តីតិ ឲត្វ អបរត្តបមុ្កាចតាយ ឥដ្ឋបិណ្ឌស្ស ខេមនេត្វា កហិតត្វា លេកិត្តូវឆេម្ទាបិ ខេតិនេតានេយច ហោតិ។ កិតចស្សេចាតិ កិតចស្ស បក្យាកក្កហាលយិច។ កេទោឌិកស្សាតិ បចស្ស។ កោត្ត ទុក្ខតិ បាឆាទោហាតាយំ, យត្ត-បទេក្ខា លុត្តតិឌ្ឋិឌ្ឋេ, តប្ទា បយណាតិ កោត្តយត្ត អត្យកចត្តិ ឆានេន្តីតិ កោត្រាក្យនោ, តាយយត្តបយណាតិ ទុត្ត ហោតិ។

ចក្កុប្ចាតីទិយកិក្ខុចត្ថុចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

អឆិយាតចត្ថុចណ្ណតា

១៤៩។ ហេដ្ឋិមបក្កេហិ ពាតាតបទិយាគាយ ឲច ឌាតតនោតា អញ្ញា អក្កុបក្កុបញ្ញា, តស្សា ចលកាចនោតា អក្កុចលបញ្ញា តំបហកតា បម្ទាបឌ្ឍបុាឥយោ ច អញ្ញាតិ ទុត្តាតិ អាហ “អញ្ញា ញ្យាកទិ ឃ្ុតិ អទហត្តំ ញ្យាកទិ ឃ្ុ”តិ។ អទិយបាចកស្ស តាច ត្យប្បជ្ជតីតិ បហិតានិយាតបច្ចយត្តា ត្យប្បជ្ជតិ ។ ឃឹលចនោតាបិ...បេ... ត្យប្បជ្ជតិ អកាទកកាចនោតា។ តិលក្ខាលំ អាទោទបត្វាតិ កលិបបម្ទបតចបេត តិលក្ខាលំ អាទោទបត្វា។ អាទឌ្ឍចិបឃ្យកស្សាតិ ឌ្ឍេឃឌ្ឍយាត្យបឃ្សតាយ អាទឌ្ឍចិបឃ្យកស្ស។ ឃុឌ្ឍបយឆលិកឹ ចិបឃ្សតាយ កម្ទុំ អកក្វាបិ កិលេបបម្យាចាទំ អបឃ្យនេត្វា កោចលំ អញ្ញាលាពលេត “អទិយោហយទ្ធិ”តិ យញ្ញាតីតិ អាហ “ឃុឌ្ឍបយឆលិកឹ ចា”តិ។ “អទហា អហ”ន្តិ យញ្ញាតិ ឌ្ឍចាលក្កចាឃឹ យហាតាកនោត្ថទោ ចិយ។

តលក្កទចាឃឹ ឆម្ទុជិត្តនោត្ថទោ កិទ តាយ ឲកោ បកិត្តប្បជិបម្ទិកោ យហាលីលាបចោ យហតោ កិក្ខុបញ្ញស្ស ឌ្ឍចាឥឆាយកោ អហោឃិ។ បោ ឲកជិចបំ អត្តនោ ជិចាដ្ឋាតេ តិឃឹជិត្វា “កិត្ត ពោ អយ្យាកំ អាចទិយស្ស ឌ្ឍចាលក្កចាឃឹយហាតាកនោត្ថទស្ស បយហាកចកិច្ចំ យត្ថកប្បត្ត, នោ”តិ អាចនេជ្ជនេត្វា បុត្យឌ្ឍតកាចបេចស្ស ជិប្វា “យយិ អកន្ធនេត្ត បុត្យឌ្ឍតកាលកិទិយបេច កទិស្សតី”តិ ច ពាត្វា ព្ពុឌ្ឍិយា ខេចហាបំ ឌ្ឍប្បតិត្វា ជិចាដ្ឋាតេ តិឃិត្តស្ស ខេទស្ស បឃឹបេ ឌ្ឍទោហិត្វា ចត្តិត្វា ចត្ត ឆឃ្សត្វា ឲកបត្ត តិឃឹជិ។ “កិ, អាចុបោ ឆម្ទុជិត្ត, អកាលេ អាកតោតាឃី”តិ ច ទុនេត្វា “បចំក្យា កនេត្ត, បុន្ធិត្យំ អាកតោតាឃឹ”តិ អាហ។ តនោតា “បុន្ធាចុបោ, ឌាតយាតា កចយិស្សាយា”តិ ទុនេត្វា បញ្ញាបហស្សំ បុន្ធិ។ ខេទោ បុន្ធិតំ បុន្ធិតំ បចំក្យាអបជ្ជយាតតាច កនេចឃិ។ តនោតា “អតិតិក្ខិ នោ, កនេត្ត, ពាកាលំ, កតា ត្យបេត្ធិ អយំ ឆម្ទា អឆិកតា”តិ ទុនេត្វា “ព្ពុនោតា បដ្ឋិចស្សកាលេ, អាចុបោ”តិ អាហ។ បយានិយ្យកនេត្ត, ចឡអឌ្ឍាចាតិ។ ត ព្ពុជំ, អាចុបោ, កាទិយត្តិ។ ខាត ហិ, កនេត្ត, ឲកំ ហត្ថិ យាបេចាតិ។ ខេទោ បដ្ឋាបេតំ ហត្ថិ យាបេឃិ។ ព្ពុជាតិ, កនេត្ត, យចា អយំ ហត្ថិ អញ្ញិតកណ្ណា បបាទិតត្តុដ្ឋេ បោក្ខ យុទេ បក្ខិបិត្វា ខេរចំ កោញ្ញាតាជំ កនេទានេត្វា ត្យយ្យាកំ អកិយ្យុំ អាកច្ឆតិ, តចា តំ កនេទាចាតិ។ ខេទោ តចា កត្វា ខេចកោត អាកច្ឆនោតា ហត្ថិស្ស ខេរចំ អាកាទំ ជិប្វា ឌ្ឍាយ បលិឃិត្យំ អាទនេឌ្ឍ។ តនេយតំ លីលាបចនោត្ថទោ ហត្ថិ បបាទនេត្វា ឌីចទកណ្ណ កនេហត្វា “កនេត្ត, លីលាបចស្ស បាទជ្ជ តាយ ហោតី”តិ អាហ។ បោ តស្ទិ កាលេ អត្តនោ បុត្យឌ្ឍតកាចំ ពាត្វា “អចស្សយោ បេ, អាចុបោ, ឆម្ទុជិត្ត ហោហី”តិ ចត្វា បឹងម្ទុលេ ឌ្ឍក្កជិកំ តិឃឹជិ។ “កនេត្ត, ត្យយ្យាកំ អចស្សយោ កថិស្សាយិនេច្ចាហំ អាកតោ, យា ចិត្តយិត្វា”តិ កយ្ទដ្ឋាតំ កនេចឃិ។ ខេទោ កយ្ទដ្ឋាតំ កនេហត្វា ចឌ្ឍយំ ឌ្ឍទុឃ្យាតតិយេ បឆចានេ អក្កុចលំ អទហត្តំ បិបុណិ។ ខេទោ កិទ ឆោយបចទិតោ អហោឃិ។

អឆិយាតចត្ថុចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

បចិកក្កបិក្ខាបឆចណ្ណតា

១៥៧-១៥៥។ យប្ទា បតាតិអាឌិ “អបត្តំ អក្វតំ អបំចិជ្ជយាត”ន្តិ ឲនេតបំ ការលាចចតំ។ តត្ថ យន្តិ យំ ឌ្ឍត្តទិយត្យស្សឆម្ទុំ។ អតកិឌាតត្តិ អត្តតិ អត្ថិកាចំ អឌាតនេត្វា។ បម្យាចទតីតិ “អត្ថិ យយ៉្យាឲប ឆម្ទា”តិ កនេចតិ ឌាតានេបតិ ចា។ “អបត្តំ អក្វត”ន្តិ ព្ពុបស្ស ការលាចចតំ បត្តានេត អត្យប្បនេត្តាតិ។ ពាទោលាត ច អបន្ធិកនោតាតិ ព្ពុជំ បត “អបំចិជ្ជយាត”ន្តិ ឲតស្ស ការលាចចតំ បកាតិយត្យស្សហិ ឌ្ឍត្តទិតទាតំ ត្យឌ្ឍាជិឌ្ឍត្តបបុទិបាតំ អឆិកយឆម្ទា ឌ្ឍត្តទិយត្យស្សឆម្ទាតិ អាហ “ឌ្ឍត្តទិយត្យស្សាត”ន្តិអាឌិ។ តត្តិ ឌ្ឍត្តទិយត្យស្សឆម្ទុំ អច បឆកាឌនេត ពាហុចចតតិដ្ឋេបោ កប្ទា កនោតាតិ អាហ “បឆកាឌនេត បតា”តិអាឌិ។ កិច្ចាបិ ឌ្ឍត្តទិយត្យស្សឆម្ទា អញ្ញាកនោតាបិ ហោតិ, អាទោក្យដ្ឋេត បត ពាហិតិកបុនេត្ត ចិយ “ក្យបលេ ឆម្ទុ”តិ ទុត្តំ។ អស្សាតិ ឌ្ឍត្តទិយត្យស្សឆម្ទុស្ស។ លាលយបុហុត្ត-បទេក្ខា អញ្ញាត្ថ កិត្តត្វាបិ ហោត្តិ, ព្ពុឆ បត លាបទិយាយចនេបនេតច “តំ លាលំ តំ លយំ តំ បុហុត្ត”ន្តិ បិឡព្ពុយំ ទុត្តំ។

អឆិកត្តព្ពនោតា អឆិកបេយា, ឈាតាឌិ, អឆិកបស្ស បុន្ធា អឆិកបុន្ធា។ ខេតាហ “ឈាតចិបេយាក្ខាឌិឃ្ុ”តិអាឌិ។ ឌ្ឍបិយបុន្ធាតិ អឆិកបុបិយបុន្ធា។ កិត្តីតិ កោត បកាទេត, កោត ចិឆិតាតិ អនេត្វា។ កតនេយបំ ត្យំ ឆម្ទាតំ លិកឹតិ ព្ពុជំ បត បុនេត្តា “កិ ខេត អឆិកត”ន្តិ អតិឌ្ឍាទិតនេកឌា ឈាតាឌិចិបេបសា បុន្ធិតាតិ ព្ពុជាតិ ខេតបំ តិឌ្ឍានេត្វា បុន្ធាតាការឆស្សតំ។

តប្ទាតិ យប្ទា យចាចុនេត្តហិ លហាកាទេហិ អឆិកបញ្ញាកទលំ បោធឆតត្តំ, តប្ទា។ ឲត្តាចតាចាតិ ឲត្តកោត ញ្យាកទលយនេត្តតេច ត បក្កាតនេត្តា។ ញ្យាកទលពីក្យាឲកច្ចស្ស អយាចាចនោតាបិ ហោតីតិ។ ព្ពុបេឃុ បត លឃុ ជានេតឃុ បោធឆត្តំ ចត្តនេត្តាតិ យចា តាយ ឌាតទ្ទបបតិទ្ទបកយ្យិ ឌាតទ្ទបំ ចិយ លាយតីតិ ឌាតទ្ទបំ តិលំបតតាបតន្ធេឥនេតហិ បោធឆតត្តំ, ឲចបេច ព្ពុបេឃុ ព្ពុជានេតច ទុនេត្តឃុ លឃុ ជានេតឃុ បក្ខិបិត្វា បោធឆតត្តំ ចត្តនេត្តា។ ចិបេយាក្ខាឌិឃុតិ អាឌិ-បទេក្ខ បយានិបយាបត្តិពាលាឆស្សតយក្កកាចតាចលបន្ធិកិទិយាឌិ បក្កណ្ហាតិ។ បិកនេដ្ឋ ហោតីតិ អឆិកតចិបេបបស្ស បតិបទេ្ទាបាកាចនោតា។ បេបបុន្ធាឃុបិ បិកនេដ្ឋ ហោតីតិ បនេ ឲនេបច តនេយា។

បនេត្តបពីក្យាអត្តនោ អឆិកតបនេក្កត បហីតកិលេបា បិកនេដ្ឋ ហោន្តីតិ ព្ពុជំ ខេយក្យច្ចនេបត ទុត្តំ។ កស្សចិ ហិ អត្តនោ អឆិកតបក្កុចន្ធាកិលេនេឃុ បនេត្តហោ ឌ្ឍប្បជ្ជតិនេយច យហាតាយស្ស បក្កស្ស ចិយ។ បោ ហិ បកឌាកាយឹ បយានេតាបិ “តស្ស យយ៉្ហា កនេត្ត, ឲចំ ហោតិ ‘កោ ឃុ តាយ បេ ឆម្ទា អជ្ឈត្តំ អប្បហីនោ, ខេយត បេ ឲកឌា លោភឆម្ទាបិ ចិត្តំ បទិយាឌាយ តិដ្ឋន្តិ, ទោឃឆម្ទាបិ ចិត្តំ បទិយាឌាយ តិដ្ឋន្តិ, យោហឆម្ទាបិ ចិត្តំ បទិយាឌាយ តិដ្ឋន្តី’”តិ (ម។ និ។ ១។១៧៥) កកចត្តំ បុន្ធិ។ អយំ កិទ ទាឌា បកឌាកាយិបក្កេត លោភទោឃយោហា តិទចនេបា បហីយន្តីតិ បញ្ញី អហោឃិ។ កិ អទិយបាចកស្ស ឲចំ បនេត្តហោ

ຽປຍຸຊຸຕີຕິ? ອາຍ ຽປຍຸຊຸຕິˆ ກສມາ? ປຓຸຕຕິຍໍ ອເກາຊິຄຕຕາˆ “ອຍໍ ກິເລເສາ ອສຸກຍຸກຸເຈເຊຼາ”ຕິ ຊຼຍິສຸຍາ ປຓຸຕຕິຍາ ອເກາຊິຄສຸຍ ຫິ ອຣິຍສາຈກສຸຍ ຉຈໍ ເຫາຕິˆ ກິ ຕສຸຍ ປຈຸເຈກູຂນາ ຕຕິີຕິ? ອຕຸຖິ, ສາ ປຄ

ຕ ສເຕຸຕສໍ ປຣິປຸນຸນາ ເຫາຕິˆ ຉເກາ ຫິ ປຫີຕກິເລເສເຍຈ ປຈຸເຈກູຂຕິ, ຉເກາ ອຈສິຊຸຊກິເລເສເຍຈ, ຉເກາ ຍຄຸເຍຈ, ຉເກາ ຜລເຍຈ, ຉເກາ ຕິຕຸຕາຕເຍຈˆ ຊຼຍາສຸ ປຄ ປຈຸສຸ ປຈຸເຈກູຂນາສຸ ຉກໍ ຈາ ເຊຸ

ຈາ ເຕາ ລຊຸ ຕ ຈຊຸຕິˆ ຊຼຕິ ຍສຸຍ ປຈຸເຈກູຂນາ ຕ ປຣິປຸນຸນາ, ຕສຸຍ ຍຄຸເຈຊຸຍຸກິເລສປຓຸຕຕິຍໍ ອເກາຊິຄຕຕາ ຉຈໍ ເຫາຕິˆ ຽຄຸຫປຣິປຸຖຸກຸສລິຕິ ສຊຸຍາຍຍຄຸສໍຈນຸນຸຕາສຸ ຕິປຸນາˆ

ຍາຍ ປຊິປຄາຍ ຍສຸຍ ອຣິຍເຍຄຸ ອາຄຈຸຉຕິ, ສາ ປຸພຸພກາຄປຊິປຕຸຕິ ອາຄຍຕປຊິປຄາˆ ເສາເຣຕຕຸຖາຕິ ສຸຊຸຖາ ຽຄາຫຸ ຕ ສຸຊຸຖາຕິ ຂິຈາຣຫຈເສຕ ເສາເຣຕຕຸຖາˆ ຕ ສຸຊຸຍີຕິ ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ

ປຍາຄປຊິປຕຸຕິສຸຂາຕເຕາˆ ອປເຕຕເຕຸຖາຕິ ອຕຸຕເຕາ ປຊິຕຸຕາຍ ອປເຕຕເຕຸຖາˆ “ສຸຊຸຍີ”ຕິ ຈຕຸຖາ ສຸຊຸຍາກາເຣ ຄເສຸຍຕໍ “ຊີລເຣຕຸຕ”ຕຸຕິອາຊິ ຈຸຕຸຕໍˆ ປຕຸຕາຍຕີຕິ ຉຕຸຖາປິ “ຍຊີ”ຕິ ປຊໍ ອາເຕຕຸຖາ ຍຊີ ເສາ ກິລູ

ຕາຍ ປຊິປຄາຍ ປຕຸຕາຍຕີຕິ ສຸຊຸເຕຸຖາ ˆ ຈຕຸສຸ ປຈຸເຍສຸ ອລຄຸຕຸຖາ “ອາກາເສ ປາລິສເຍຕ ເຈຕສາ”ຕິ ຈຸຕຸຕໍˆ ຈຸຕຸຕສຊິສຸຕຸຕິ ຕສຸຍ ກິລູເຕາ ຊຼາກເຣາໍ ຊຼຍຸຖິ ສຸເຕຸຕ ຈຸເຕຸຕຕ ສຊິສໍ, ສຍຕຸຕິ ອເຕຸຖາˆ

ສີລາສຈປຊິປຕຸຕິສຊິສາ ປຊິປຄາ ເຫາຕີຕິ ຊີລເຣຕຸຕ ສຸຈິກູລຸກິຕກິເລສຕຸຕາˆ ສີລາສຈສຸຍ ຕາຍ...ເປ... ຕ ເຫາຕີຕິ ປຫີຕຈິປລຸລາສຕຸຕາ ຂີຈິຕຕິກຸຕິຍາ ຈ ອກາຈເຕາ ຕ ເຫາຕິˆ ປຸຖຸຊຸຊຕສຸຍ ປຄ

ອປຸປຫີຕຈິປລຸລາສຕຸຕາ ຂີຈິຕຕິກຸຕິສຸຂາຕເຕາ ຈ ອປຸປຍຕຸຕເກຕປິ ເຫາຕິˆ

ຕຕິຍາຕິ ຈຕຸຖີ – ຊີລກາລກອກຍເຕຸຖເຣາ ກິເຣ ຉກໍ ປິຣຸຊຸປາຕິກໍ ປຣິຄຸເຫຕຸຕໍ ອສເຣກຸຕເຕຸຕາ ຄຫເຣສຸຍ ສຕຸຕາ ອຄາສິˆ ເສາ ຕໍ ຕຫາຍຍາຕໍ ກລຸຍາລີຕຊີຍຸຕເຊຸຖາເຣ ຕິຍຸຊຸຊິຕຸຖາ ປາເຊ ອຄຸເຫສິˆ ປິຣຸຊຸປາຕິເກາ

“ຄຸຍິຊເລ”ຕິ ສຕຸຕາຍ ຍຫາສຊຸ ອກາສິ, ຕຄາ ຕໍ “ປຸຖຸຊຸຊເຕາ”ຕິ ຂາຕິສຸˆ ຈຕຸຍຸຕິສຸຍຣາຂກາເລ ປຄ ຍຫາຈິຫາເຣ ສຊຸເຣຸຖເຣາ ສີລາສເຈາ ຊຸຕຸຕລຈກູເກາ ຈິຫາເຣເຍຈ ອຕຸຖິˆ ຕໍ ຣາຂາ “ເຈເຣ

ປຣິຄຸລິສຸຍາຍີ”ຕິ ກິລູສຸ ກິລູຈາເຣ ກເຕສຸ ອປຸປເຊຸຖາ ຽປສຕຸຍິຕຸຖາ ສເປຍາ ຂິຍ ປາເຊ ອຄຸເຫສິˆ ເຈເຣາ ສິລິຈຍຸຕາ ຂິຍ ຕິຈຸເລີ ຫຸຕຸຖາ “ເກາ ຉຕຸຖ”ຕິ ອາຫˆ ອຫໍ, ກເຕຕ, ຕິສຸຍາຕິˆ ສຸກຊຸ ຈາຍສິ ເຕາ

ຕິສຸຍາຕິˆ ຉຈໍ ສີລາສຈສຸຍ ກຍໍ ຕາຍ ຕຕຸຖິˆ ຉກເຊຸຖາ ປຄ ປຸຖຸຊຸຊເຕາປິ ອຕິສຸເຣາ ເຫາຕິ ຕິຄຸເຍາ, ເສາ ຣຂຕີເຍຕ ອາເຣຍຸເຫຕ ປຣິຄຸລິສຸປເຕຸຖາˆ ຈສກຣາຂາປິ ຫິ ຉກໍ ເຈເຣ ປຣິຄຸລຸປາເຕາ ຊເຣ

ຕິສີຄາເປຕຸຖາ ຕສຸຍ ສຕຸຕິເກ ຂາຄເຣສາຊຸອຈໍ ຍຊຸຍາເຕາ ຕິສີຊີˆ ຍຫາເຈເຣສຸຍ ເຂຊຸຊ ຈລິເຕາ, ເຈເຣສຸຍ ປຸຖຸຊຸຊຕກາເຈາ ອາຈິກູເຕາˆ ສີລາສຈສຸຍ ຫິ ເຣສຕຸຕາ ຕາຍ ສຸປຸປຫີຕາ, ຊິເຕຸຕສຸປິ ເຣເສສຸ ຕິກຕຸຕິ ຕາຍ ຕ

ເຫາຕິˆ ຕສຸຍາ ຊຼເຍຫິ ຽປິເຍຫິ ປຣິຄຸເຫຕຸຖາ ສຈສຸຍ ກຍໍ ຈາ ລຍຸກິຕຸຕໍ ຈາ ເຣສຕຸຕາ ຈາ ຽປຍຸຊຸຕິ, “ຕ ຕໍ ອເຣຫາ”ຕິ ອປເຕຕເຕຸຖາˆ

ອສຕຸຕຸຄຸຫສຍຸກຸຈຕລກູຂນາ ປາປິຊຸຖາຕິ ອາຫ – “ຍາ ສາ ຊຼເຣຄເກຸຖາ...ເປ... ອາຊິຕາ ຕເຍຕາ”ຕິˆ ອາຊິ-ສເຊຸຕ “ອສຸຍເຊຸຖາ ສຍາເຕາ ‘ສເຊຸຖາຕິ ຍໍ ຂເຕາ ຂາຕາຕຸ’ຕິ ຊຼຊຸຖຕິ, ອປຸປສຸເຕາຈ ສຍາເຕາ

‘ຂາຫຸສຸເຕາຕິ ຍໍ ຂເຕາ ຂາຕາຕຸ’ຕິ ຊຼຊຸຖຕິ, ສຄຸລິກາຣາເຍາຈ ສຍາເຕາ ‘ປຈິຈິເຕຸຕາຕິ ຍໍ ຂເຕາ ຂາຕາຕຸ’ຕິ ຊຼຊຸຖຕິ, ກຸສີເຕາຈ ສຍາເຕາ ‘ອາຣຊຸຊີຣິເຍາຕິ ຍໍ ຂເຕາ ຂາຕາຕຸ’ຕິ ຊຼຊຸຖຕິ, ຍຊຸຊສຸຍຕີຈ ສຍາເຕາ

‘ຽປຊຸຊິຕສຸຍຕີຕິ ຍໍ ຂເຕາ ຂາຕາຕຸ’ຕິ ຊຼຊຸຖຕິ, ອສຍາຫິເຕາຈ ສຍາເຕາ ‘ສຍາຫິເຕາຕິ ຍໍ ຂເຕາ ຂາຕາຕຸ’ຕິ ຊຼຊຸຖຕິ, ຊຸປຸປເຕຸຕາຈ ສຍາເຕາ ‘ປຕຸຕາຈາຕິ ຍໍ ຂເຕາ ຂາຕາຕຸ’ຕິ ຊຼຊຸຖຕິ, ອສີລາສເຈາຈ ສຍາເຕາ

‘ສີລາສເຈາຕິ ຍໍ ຂເຕາ ຂາຕາຕຸ’ຕິ ຊຼຊຸຖຕິ, ຍາ ຉຈຣູປິ ຊຼຊຸຖາ ຊຼຊຸຖາກຕາ ປາປິຊຸຖຕາ ຣາເກາ ສາຣາເກາ ຂິຕຸຕສຸຍ ສາຣາເກາ, ອຍໍ ຈຸຈຸຕິ ປາປິຊຸຖຕາ”ຕິ (ຂິກˆ ປັ໗໑) ຉຈໍ ຈຸຕຸຕ ປາປິຊຸຊປເຄສໍ ສຄຸຍາຕິˆ

ປາປິກາຍາຕິ ລາມິກາຍ ຊຼຊຸຖາຍˆ ອປເກຕາຕິ ປາປິກາຍ ຊຼຊຸຖາຍ ສຍຸຍາອາຊີຈເຕາ ອເປເຕາ ກເຕາຕິ ຊຼຊຸຖາຍ ອປເກຕາˆ ຕຄາກູເຕາ ຈ ຍິຊຸຖາຊີເຈຕ ອກິກູເຕາ ປຣາຊິເຕາ ຕາຍ ເຫາຕີຕິ ອາຫ

“ອກິກູເຕາ ປຣາຊິເຕາ”ຕິˆ

ສາຍຊຸຊຸ ຊຸປຸປຣາຍຊຸ ຕິຣຍາຍຸປກຊຸຖີຕິ ຍຄາ ກຸເສາ ເຍຕ ຊຸຄຸຫິເຕາ, ຕສຸຍ ຫຕຸຖໍ ອຕຸກຕຸຕຕິ ຜາເລຕິ, ຉຈເຍຈ ສຍຫເຊຸຍຸສຸລາຕໍ ສາຍຊຸຊຸຍິ ລຸຊຸສີລິຊິຕາຍ ຊຸປຸປຣາຍຊຸ ຕິຣຍາຍ ຽປກຊຸຖຕິ, ຕິຣເຍ

ຕິຊຸຕຸຕາເປຕີຕິ ອເຕຸຖາˆ ສິຊິເລາຕິ ຊຼລີຍິຕຸຖາ ກເຣາຕ ສິຊິລຄຸເຫຕ ກເຕາˆ ປຣິຊຸຕາເຂາຕິ ລຸຊຸຊິກາຈປຸປເຕຸຕາ ສຍຫເຊຸຍາˆ ກິເຍຸຍາ ອາກິເຣຕ ເຣຊຸຕິ ອຕຸກຕຸເຣ ຂິຊຸຊຍາຕໍ ຣາກເຣຂີ ຉຈຣູເປີ ສຍຫເຊຸຍາ

ອປເຕຕໍ ຕ ສເກຸຕາຕິ, ອຈ ເຕາ ຕສຸຍ ຽປຣິ ອປເຣຍິ ຣາກເຣຂີ ອາກິເຣຕີຕິ ອເຕຸຖາˆ ກິລູກາເຣາຕິ ປາຣາຊິກໍ ອາປຊຸຊິຕຸຖາ “ສຍເຕາ ອຫ”ຕຸຕິ ປຊິຂາຕເຕາ ເຈາຫາຣຍຕຸຕສິເຊຸຖາ ກິລູກາເຣາˆ ອຂາຕເຍຈາຕິ ປາເຊ

ຉຈາຕິ ອຈຊາຣຫເຕຸຖ ຕິປາເຕາˆ ອຂາຕເຍຈຕຸຕິ ປາເຊ ປຄ ຉຈໍ ຂາຕາຍິ ຉຈໍ ປສຸຍາຍີຕິ ອຈຕຸຕິ ເຍາເຂຕເຕຸຖາˆ

ປຄກາຂຕີຍຈນຸນຕາ

໑໔໕ˆອສຸກຊຸຍາຕາຊີຕີຕິ ອາຊິ-ສເຊຸຕ ກາຍກຕາສຕິຊຸຍາຕຸຖາ ກສິລຫຊຸຍາຕຸຖາ ສຄຸຍາຕິˆ ເຕຕ “ກາຍກຕາສຕິຊຸຍາຕໍ ປຈຈີກສິລຫຊຸຍາຕໍ ສຍາປຊຸຊີ”ຕຸຕິອາຊິ ຈຄເຕຸຕາປິ ປາຣາຊິເກາຈ ເຫາຕີຕິ ເຈຊິຕເຕຸຕາˆ

ຂິເຍາເຣກູຕິ ຉຕຸຖ ຂິ-ສເຊຸຕ ຂິເສສເຕຸຖາ ຂິຂິຂເຕຸຖາ ຈາຕິ ຄເສຸຍເຕຸຕາ ອາຫ “ສຸຊຸ ຍຸເຕຸຕາ”ຕິອາຊິˆ ຂິເຍາເຣກູຕິ ຈຕຸຕາເຣາ ອຣິຍຍຄຸຄາˆ ຕສຸຍ ສຄຸລເຕາ ສຸຊຸຕາຕາຊີຕາຍລິກໍ ຄເສຸຍເຕຸຕາ ອາຫ “ເສາ ປຕາຍ”

ຕຸຕິອາຊິˆ ຍເຄຸຄາ ຫິ ຕາຍ ປຈຸຫິ ກາເຣເຫິ ຕາຍໍ ລກຕິ ສເຣເສຕ ຈາ ປຈຸຕີເກຕ ຈາ ສຄຸເລຕ ຈາ ອາເຣຍຸເຫຕ ຈາ ອາກຍເຕຕ ຈາˆ ສເຈ ຫິ ສຊຸຊາຣູເປຄຸລ ອຕິຈຸເຕາ ສຊຸຊາເຣ ສຍຸສິຕຸຖາ ຈຸຊຸຊາຕິ,

ອຕິຍິຕຸຕຂິເຍາເຣກູຕ ຂິຍຸຈຸຕິ, ສເຈ ຊຸກຸຂເຕາ ສຍຸສິຕຸຖາ ຈຸຊຸຊາຕິ, ອປຸປລິຫິຕຂິເຍາເຣກູຕ ຂິຍຸຈຸຕິ, ສເຈ ອຕຸຕເຕາ ສຍຸສິຕຸຖາ ຈຸຊຸຊາຕິ, ສຸຊຸຕຸຕຂິເຍາເຣກູຕ ຂິຍຸຈຸຕິ, ຊຼຊໍ ສເຣເສຕ ຕາຍໍ ຕາຍˆ ຍສຸຍາ ປເຕສ

ອຕິຈຸຕາຕຸປສຸສຕາຍ ສຊຸຊາຣາຕໍ ລຕຈິຕິຄຸຣາກໍ ກເຕຸຖາ ຕິຈຸຕິຍິຕຸຕຈິຕິຍິຕຸຕສຸສຸຍຕຸຕິຍິຕຸຕາຕິ ປຊຫເຕຸຖາ ອາກເຕາ, ຕສຸຍາ ອຕິຍິເຕຸຖາˆ ຊຸກຸຂາຕຸປສຸສຕາຍ ປຄ ສຸລສຊຸຊຸ ປຫາຍ ປລິຊິ ປຕຸຖິ ສຸກຸລເປຕຸຖາ ອາກຕຕຸຖາ

ອປຸປລິຫິເຕາˆ ອຕຸຕາຕຸປສຸສຕາຍ ອຕຸຕສຕຸຕປຸຄຸລສຊຸຊຸ ປຫາຍ ສຊຸຊາຣາຕໍ ສຸຊຸຕເຕາ ຊີຊຸຕຸຕາ ສຸຊຸຕເຕາຕິ ຊຼຊໍ ປຈຸຕີກເຕາ ຕາຍໍ ຕາຍˆ

ຣາກາຊີຫິ ປເຕສ ສຸຊຸຕຕຕຸຕາ ສຸຊຸຕເຕາˆ ຣູປຕິຍິຕຸຕາຊີຕໍ ຣາກຕິຍິຕຸຕາຊີຕໍເຍຈ ຈາ ອກາເຈຕ ອຕິຍິເຕຸຕາˆ ຣາກາຊິປລິຊິອາຊີຕໍ ອກາຈເຕາ ອປຸປລິຫິເຕາຕິ ຊຼຄເຍສຸຍ ສຄຸລເຕາ ຕາຍໍˆ ສຸຍໍ ສຸຊຸຕໍ ອຕິຍິຕຸຕໍ

ອປຸປລິຫິຕຸຖາ ຕິຊຸຕາຕໍ ອາເຣຍຸຫໍ ກເຣາຕີຕິ ສຸຊຸຕເຕາ ອຕິຍິເຕຸຕາ ອປຸປລິຫິເຕາຕິ ຈຸຈຸຕິ, ຊຼຄເຍສຸຍ ອາເຣຍຸຫເຕາ ຕາຍໍˆ ອາກຍຕໍ ປຄ ຊຸຈິຊໍ ຂິປສຸສຕາກຍຕໍ ຍຄຸຄາກຍຕຸຖາˆ ຕຕຸຖ ຍເຄຸຄ ຂິປສຸສຕາກຍຕໍ ລກຸຕິ,

ຜເລ ຍຄຸຄາກຍຕໍˆ ອຕຸຕາຕຸປສຸສຕາ ຫິ ສຸຊຸຕຕາ ຕາຍ, ສຸຊຸຕຕຂິປສຸສຕາຍ ຍເຄຸຄາ ສຸຊຸຕເຕາˆ ອຕິຈຸຕາຕຸປສຸສຕາ ອຕິຍິຕຸຕາ ຕາຍ, ອຕິຍິຕຸຕຂິປສຸສຕາຍ ຍເຄຸຄາ ອຕິຍິເຕຸຕາˆ ຊຼຊໍ ປຄ ຕາຍໍ ຕ ອກິທຍຸປຣິຍາເຍຕ

ລຄຸຕິˆ ຕຈາ ຫິ ຕໍ ສຊຸຊາຣຕິຍິຕຸຕສຸຍ ອຈິຂຫຕເຕາ ຕ ຕິປຸປຣິຍາເຍຕ ອຕິຍິຕຸຕໍ, ສຸຊຸຕຕຸປຣິຍາເຍຕ ປຄ ລຄຸຕິˆ ຕຕ ຫິ ເກາຕຕກູກາຕໍ ອຕິຍິຕຸຕໍ ຕິຊຸຕາຕໍ ອາເຣຍຸຫໍ ກຕຸຖາ ອຕິຍິຕຸຕາຍກໍ ຫຸຕຸຖາ ສຍໍ

ອາກຍຕີຍຊຸຊາເຕ ຄຕຸຖາ ຍຄຸຄສຸຍ ຕາຍໍ ເຄຕີຕິ ຈຄຕຸຕິ, ເຕຕ ຍເຄຸຄ ອຕິຍິເຕຸຕາຕິ ຈຸເຕຸຕາˆ ຍຄຸຄາກຍເຕຕ ປຄ ຜລໍ ອຕິຍິຕຸຕຕຸຕິ ຍຸຊຸຊຕິເຍຈˆ ຊຸກຸຂາຕຸປສຸສຕາ ສຊຸຊາເຣສຸ ປລິຊິ ສຸກຸລເປຕຸຖາ ອາກຕຕຸຖາ ອປຸປລິຫິຕາ

តាយ, អប្យាហិតឧបេក្ខាតាយ យស្មា អប្យាហិតោ, អប្យាហិតយក្ខស្ស ចលំ អប្យាហិតំ។ ឧចំ ឧបេក្ខាតា អត្ថតោ តាយំ យក្ខស្ស ឥតិ, យស្មា ចលស្សាតិ ឮងំ អាកាយតតោ តាយំ។ ឃ្មញ្ញាត្តាតិ ឧចិត្តត្តា។ ត ហិ យស្មា រាកាឥយោ សត្តិ, ឧបទ្ទបទិ ឧប្បជ្ជិតករាកាឌឹតំ ការលត្តា រាកាឥយោ តិមិត្តត្តិ អាហ “រាកាឥយាយយោហតិមិតេត្តហី”តិ។ សចិក្កហាតំ ឧិយ ឧបដ្ឋាតយេត្តុ តិមិត្តត្តិ ចឥត្តិ។ រាកាឥយោច បចត្តិដ្ឋាតដ្ឋេត បហិឌឹតិ អាហ “រាកាឥយាយយោហបហិឌឹត”ត្តិ។

ចត្តុចិន្ធាឌិ សត្តាយ អចចតតោ “ចិន្ធាតំ លិតឹយឹ្យតិ ទុតេត្តបិ ហោតិ។ ឧតេកាកោដ្ឋាយចយេតាតិ សតិបដ្ឋាតចត្តក្កាឌិឧតេកាកោដ្ឋាយចយេត។ កិញ្ចាបិ យហាអដ្ឋកថាយម្បិ ឧតេកាកោដ្ឋាយចយេតេច ឥស្សិតំ, តត្ថ បត “លេហិក្យត្តទាតំ សតិបដ្ឋាតាត”ត្តិអាឌិតា បច្ចេកំ លេហិក្យត្តទ-សង្កំ យោរេដេត្វា ឧតេកាកោដ្ឋាយចយេតេច ទុត្តំ, ឮឈ លេហិក្យត្តទ-សដ្ឋេត ឧិតាតិ អយយេត្ត ឧិយេយោ។ តត្វាតិ តេសុ កោដ្ឋាយេសុ។

តតុ ច “កិលេសប្យហាតយេចា”តិ កយ្ថា ទុត្តំ។ ត ហិ កិលេសាតំ បហាតយត្តំ ឧត្តរិមតុស្សធម្មោ ហោតីតិ យោ ចឥឈ្យេ, តំ សត្តាយ កិលេសប្យហាតស្ស យក្កកិច្ចត្តា កិច្ចចយេត យស្មា ឌឹបិតោតិ ឥស្សេតុំ “តំ បតា”តិអាឌិ ទុត្តំ។ កាយទាកំ សត្តាយ “តតិយយក្កេត ហិ រាកាឥយាសាតំ បហាត”ត្តិ ទុត្តំ, ត បត ទុបរាកអទុបរាកេ សត្តាយ។ ត ហិ តេ តេត បហីយត្តិ ចត្តុត្ថយក្កេត បហាតព្ពត្តា។

រាកាឌិត្តំ ចិតឹចរណតាតិ រាកា ចិត្តស្ស ចិតឹចរណតាតិ ទុត្តំ ហោតិ។ រាកា ឧិយុត្តស្ស ចិត្តស្ស តស្សេច រាកតឹចរណស្ស អភាវេច ចិកតតឹចរណត្តា ចិតឹចរណតាតិ អត្ថោ ចេឌិតព្ពោ។ ឧស តយោ សេយេសុបិ។

យោ ច បញ្ញា ចិន្ធាតិ យោរេដតព្ពា។ តិព្ពាដ្ឋិតលេហិក្យត្តទត្តាតិ ចិស្សយេច លេកតោ អបកតលេហិក្យត្តទត្តា។ យថា ឧិតា លេហិក្យត្តទ-សដ្ឋេត “សតិបដ្ឋាតាឌឹតំ លិតឹយឹ្យតិ ទុតេត្តបិ បរាឌិកំ ហោតិ, ឧចមិឆាបិ “អត្តូបដិសម្ភិដាយ លិតឹយឹ្យតិ ទុតេត្តបិ ហោតិយេចា”តិ ចត្តំ យុជ្ជតិ។ កិញ្ចាបិ យុជ្ជតិ, អថ ខោ យហាអដ្ឋកថាយំ ឧិកាពេត ទុត្តត្តា ត សក្កា ឧចមិឆំ ចត្តុត្តិ ឥស្សេតុំ “យហាអដ្ឋកថាយំ បត…បេ… ត សក្កា អត្ថោ បយោឈំ កាតុ”ត្តិ ទុត្តំ។ តម្បិ តតេត្តច បដិក្ខិត្តត្តិ សព្ពត្ថ។

ឃុដ្ឋិកថាវណ្ណនា

១០០។ ឧល្លបតាការត្តិ សយាបដ្ឋិត្តិអាឌិឧល្លបតាការេ។ អាបត្តិកេឥត្តិ “ត បដិចិឌាតត្តស្ស អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្សា”តិអាឌិអាបត្តិកេឥំ។ បុត អាតេតុ្វា បជយត្តាតាឌឹហិ ត យោឌិតត្តិ ឧត្វ “បជយត្តាតេតា”តិ បិតេធាតិ កណ្តិបតេ ទុត្តំ, តតេច យុត្តំ។

កត្តុសាឥតោបិ កហិត-សដ្ឋោ ហោតីតិ អាហ “អថ ចា”តិអាឌិ។ យេត ចិតេត្តត យុសា កណតិ, តេតេច ចិតេត្តត ត សក្កា “យុសា កណាមិ”តិ ឌាតិតុំ, អត្តទត្តទា បត អតេញ្ញត ចិតេត្តត “យុសា កណាមិ”តិ ឌាតាតីតិ ទុត្តំ “កណត្តស្ស ហោតិ យុសា កណាមិ”តិ។ អយយេត្ត អតេ្វា ឥស្សិតោតិ តីហិ អដ្ឋេហិ សយត្តាកតោ យុសាចាទោតិ អយយេត្ត អតេ្វា ឥស្សិតោ។ ត សក្កា ត កចិតុត្តិ បុព្ពាភាកតោ បដ្ឋាយ អាតេកាកំ កត្វា កហិតត្តា ត សក្កា ត កចិតុំ។ អាបត្តិយា ត កាតេវតព្ពាតិ បុព្ពាភាកក្ខណេ “យុសា កហិស្សាមិ”តិ អាតេកាកំ ឧិតា សហសា កណត្តស្ស ចតក្ខណេ “យុសា ឧត”ត្តិ ឧបដ្ឋិតេបិ តិចទេត្តុយសក្កុលេឈ្យាតាយ អចិសយកាចតោ អាបត្តិយា ត កាតេវតព្ពា។ ឥចាតិ សហសា។ ទចាតិ អត្ថា ចត្តុកាយស្ស ពលិត្វា អត្ថាកណតំ។

តំ ឌាតាតីតិ តំឌាកាណំ, តស្ស ភាវេចា តំឌាកាណតា, ឌាកាណស្ស អត្តសំចេចតត្តិ អតេ្វា។ ឌាកាណសយោឆាតត្តិ ឌាកាណស្ស ឌាហុភាវេចា, ឧកចិត្តុប្បាទេ អតេកឌាកាណតាតិ អតេ្វា។ ត ហិ សក្កា…បេ… ឌាតិតុត្តិ អាទេមុណកទេណស្ស អភាចតោ ទុត្តំ។ អសមេ្មាហាចពោធេឆា ច ព្រាឌិសស្ស ឌាកាណស្ស តត្តិ, “កហិស្សាមិ”តិ បចត្តចិត្តំ “កណាមិ”តិ បចត្តចិត្តស្ស បច្ចយោ ហុត្វា តិទ្ធុជ្ឈតិ, តញ្ចា “កហិត”ត្តិ បចត្តចិត្តស្ស បច្ចយោ ហុត្វាតិ អាហ – “បុទិមំ បុទិមំ បត…បេ… តិទ្ធុជ្ឈតី”តិ។ តស្មិំ បុព្ពាភាកេ សតិ “សេសដ្ឋយំ ត ហេស្សតី”តិ ឧតំ តត្តិ, អចស្សំ ហោតិយេចាតិ ទុត្តំ ហោតិ, កហិស្សាមីតិ បុព្ពាភាកេ សតិ “កណាមិ កហិត”ត្តិ ឧតំ ទ្វយំ ត ត ហោតិ, ហោតិយេចាតិ អធិប្បាយោ។ ឧកំ ឧិយ បការសីតិ អតេកក្ខណេ ឧប្បត្តម្បិ ចិត្តំ ឧកក្ខណេ ឧប្បត្តសឌិសំ ហុត្វា បការសតិ។ សយាបដ្ឋិត្តិអាឌីតិ អាឌិ-សដ្ឋេត សយាបដ្ឋាមិ, សយាបតេ្តាតិ ឮយាតិ ឥទ្វេ សដ្ឋណ្ហាតិ។ តត្ថ សយាបដ្ឋិ, សយាបតេ្តាតិ ឮយេសំ អសតិបិ កាលតាតតេ្ត ចចតចិសេសំ សត្តាយ ចិសុំ កហណំ។

១០លិ។ សកកាចបរិច្ឆេឌតចយេតាតិ អត្តតោ សត្តកកាចស្ស បរិច្ឆេឌតចយេត។ យក្ខប្បត្តិតោ បុព្ពេ ឧិយ “សទាកោ សតោរេយោ”តិ ចត្តុព្ពាតាកាចតោ ចត្តុយ្បិ គោធិ កណ្តុត្តិ, តយិឥយេចត្តិ ឥស្សតត្វ “ចតត្តោ”តិ ទុត្តំ។ ត ហិ ឃំ យេត ចត្តំ, យេសា បុត តំ អាឌិយតិ។ តេតាហ “អតាឌិយតកាចឥស្សតចយេតា”តិ។ ចត្តុយ្បិ កិញ្ចិ សត្តតិលក្ខិ មិយា, តយិឥយេចត្តិ ឥស្សតត្វ “យុទេត្តា”តិ ទុត្តំ។ តេតាហ “សត្តតិតោ ឧិយោចតចយេតា”តិ។ យុត្តយ្បិ កិញ្ចិ យុត្តកាត្តត្តំ ឧិយ ចលំ ក្យហិញ្ចិ តិដ្ឋតិ, ត ឧចមិឥត្តិ ឥស្សតត្វ “បហីតោ”តិ ទុត្តំ។ តេតាហ “ក្វចិ អតចដ្ឋាតឥស្សតចយេតា”តិ។ យថា កិញ្ចិ ទុត្តិស្សដ្ឋំ បុត អាឌាយ សមុទេច តិស្សដ្ឋំ បដិតិស្សដ្ឋត្តិ ទុច្ចតិ, ឧចំ ឧិបស្សតាយ តិស្សដ្ឋំ អាឌិត្តសឌិសំ យក្កេត បហីតំ បដិតិស្សដ្ឋំ តាយ ហោតីតិ ឥស្សតត្វ “បដិតិស្សេដ្ឋោ”តិ ទុត្តំ។ តេតាហ “អាឌិត្តបុព្ពាស្ស បដិតិស្សក្ខឥស្សតចយេតា”តិ។ ឧទេក្ខឧិតោតិ ឧត្តាសិតោ, ឧត្តាសេតុ្វា បលាបិតោតិ ទុត្តំ ហោតិ។ យោ ច ឧត្តាសេតុ្វា បលាបិតោ, ត បុត សោ តំ ឆាតំ អាកច្ឆតីតិ អាហ “បុត អតល្លិយតកាចឥស្សតចយេតា”តិ, បុត អាកត្វា សត្តាតេត អតុប្បត្តិកាចឥស្សតចយេតាតិ អតេ្វា។ លិដ-សង្កំ សដ្ឋសត្តូចិទ្ធ ឧត្តាសេត្វ បចត្តីតិ អាហ – “ភ្វាយយេត្វ សដ្ឋសត្តូតោ បរិយេមិតព្ពោ”តិ។ អល្បុយេច អល្បុសហកតំ, អតិលុទ្ធកត្តិ ទុត្តំ ហោតិ។

ឃុដ្ឋិកថាវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

ចត្តុកាយថាវកថាវណ្ណនា

១០៥៎ កេចលទិ្យាយត្តិ កេចលទិ្យាអយំ “ចារេរា”តិ អញ្ញាហរិតព្ពំ តព្ពលាញ្ញេច ឌាតាតីតិ “បផយញ្ញាត់ នយាបដ្ឋិ”ត្តិអាឌិយ្យិ ចុត្តេ តេឥព្ពុឞ្ឞ បកតិយា ចិឌាតតលក្ខណំ នត្ថាយ ចុត្តំ ឲចំ បត ចឌីកេឥ អកព្ពា បក្កយតាឌីសុ អញ្ញាតេរា កិក្កុ “យំ អរេហាតិ ឌាតាតុ”តិ តយ្យាអាចាយា បផយំ បក្កយតីតិ អាកាតចព្វុយ្យិឞ្យិយ តសិុំ លេលា អចិឌិតេបិ តិក្កត្តយព្ពេ បិរាឌិកំ ឌាតតលក្ខណត្តិ “តព្ពលេ ឌាតត់ តាយ ឲ្រាឌិយ”ត្តិ ចុត្តលក្ខណំ ចិញ្ញាត្តិបរេឆតិ កាយចឌីចិញ្ញាត្តិត់ ពហលាយោរេក្ក បរេឥរេយ, បកតិចក្ខុតា បកតិយោរេតត ច ឥដ្ឋិ យោតព្យា អរេហដ្ឋារេតតិ ចុត្តំ ហោតិ តេត ចិញ្ញាត្តិបចំ អតិក្កមិត្វា ឌិតោ តេច កោចិ ឌិតេព្ពត ចក្ខុតា ឌិព្ពាយ ច យោតឆាតុយា ឌិន្វា យុត្វា ច ឌាតាតិ, ត បិរាឌិកក្តិ ឌីរេបតិ អឞ្ឞុតបុព្ពាឞ្ឞ “កិយិឥំ ចុត្តា”ត្តិ ឞិនយុប្បត្តិនព្ពាចតោ “ឞុតំ ហោតី”តិ ចុត្តំ បផយំ ចឥតយត្តំ អឞ្ឞុតបុព្ពោតបិ “បផយញ្ញាត់ នយាបដ្ឋិ”ត្តិ ចុត្តេ “កិយិឥ”ត្តិ នត្តេហំ អតុប្បារេឥត្វា “ឥលាត់ តាយ កិរេរេ នយាបដ្ឋិ”តិ ឲព្ពកយព្ពេបិ ឌាតេត បិរាឌិកំ ហោតិយេច៎

អតាបត្តិកេឥកាចាចណ្ណតា

១១១៎ អតុល្លបតាឌិប្បាយឞ្ឞាតិ អតិក្កមិត្វា អចព្វុកាយឞ្ឞ, “ដ្ឋត្តរិយតុឞ្ឞឥយ្យោ អយ”ត្តិ អនលូកព្ពត្តឞ្ឞាតិ អឌិប្បាយោ៎ នរុបតោ បត “អតាបត្តិ កិក្កុ អតុល្លបតាឌិប្បាយឞ្ឞា”តិ ចិតីតចព្ពុសុ តព្វ តព្វ អាកាតចព្ពុចរេយត ចេឌិតព្ពោ៎ “ដ្ឋត្តរិយតុឞ្ឞឥយ្យោ អយ”ត្តិ អនលូកព្ពត្វា ចឥព្ពោបិ ចោហារេតោ អញ្ញំ ឞ្យាកោរោត្តា តាយ ហោតីតិ ចុត្តំ “អញ្ញំ ឞ្យាកោរោត្តឞ្ឞា”តិ៎

បឥកាឌតីយចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៎

កាយរេត្តាបីតិ “ព្ពយឞ្ឞ យឃិ តត្វិកាចំ អញ្ញោបិ ឌាតត្តា អត្វិ តុ តោ”តិ កាយរេត្តាបិ៎

ចិតីតចព្ពុចណ្ណតា

១១២៎ នេក្កុយិយត្តិ ព្ពយិតា ឥលាតុយិយ្យិ នព្ពញ្ញាតិ៎ តិណ្ណំ ចិរេចកាតត្តិ កាយចិទិព្ពាបឌិចិរេចកាត់៎

បិណ្ណាយ ចរេលាឞ្ឞ រកាឌតបរិរេយានាតព្ពា ចុត្តំ “ឃាច រកាឌតបរិរេយានាត”ត្តិ៎ កុត្វា អាកាឌ្ឋត្តាឞ្ឞបិ បុត ចុត្តតរេយតេច នយ្យាចតិដ្ឋាយ ឌីចនព្ពាបតាឌីតិ ពរោត្តាឞ្ឞ ឥក្កាងរេយច៎

១១៣៎ អារោឆតីយោ, អាចុរេយា, ឆរេយ្យោ អារេដ្ឋីចីរិយេតាតិ ចព្វុដ្ឋយំ ឲកានឌិនយ្យិ ដ្ឋិហិ កិក្កុហិ ចិឞុំ ចិឞុំ អារោរាឌិតព្វា កាចតា ចិតិដ្ឋិតិតំ នព្ពយ្យិ ចិតីតចព្វុសុ អារោរាបតព្ពាត្តិ បិឞ្យព្ពយំ អារោរាបិតំ៎

១១៤៎ បយាឥកញ្ញាត្តិ កេចលំ បយាឥយព្ពេត កលត់, ត បត “នកាចតោ ឲតេ អរេហត្តោរេយចា”តិ ចិរេត្តព្វា៎ តេតរេចព្វ អតាបត្តិ ចុត្តា៎ ឃឌិ បត “ឲតេ នកាចតោ អរេហត្តោរេយចា”តិ យញ្ញាយារេតា “អាយត្តុ រកាឥត្តា អរេហត្តោ”តិអាឌីតិ ចឥតិ, ត នយ្យិដ្ឋិតព្ពំ៎

១១៥៎ បឥនា កយត់ នត្ថាយ កតិកាយ កតព្ពា “ឃារេតត ចា”តិអាឌិយាហ៎ តព្វ ចិញ្ញាយឃិដ្ឋិ នត្ថាយ “ព្ពដ្ឋិយា”តិ ចុត្តំ៎ អញ្ញាយញ្ញា ទេក្កត្តិតិ “យោ ព្ពយយ្យាអាចាយា បផយំ បក្កមិឞ្យុតិ, តំ យយំ ‘អរេហា’តិ ឌាតិឞ្យាយា”តិ ឲចំ កតិកាយ កតព្ពា អបុព្ពាចរិយំ អនុដ្ឋចិរេព្ពត កឆ្ឆត្តាបិ នហ តិក្កត្តកាចតោ អញ្ញាយញ្ញា ទេក្កត្តិ៎ កេចិ បត “ហតព្វុបិរំ អចិឥហិត្វា អញ្ញាយញ្ញាឞ្ឞ ហតំ្វ កលព្យាត្តា ចិយ កឆ្ឆត្តាបិ ‘ដ្ឋេដ្ឋច កឆ្ឆាយ, ឲច កឆ្ឆាយា’តិ ឲចំ និចិឥហិត្វា កយរេត បុព្ពាបចំ កឆ្ឆត្តាបិ តាបព្ពតី”តិ ចឥត្តិ៎ ឲតំ បត អឆយិ្ពកំ កតិកចព្វត្តិ “ព្ពឆ អរេហត្តោរេយច ចនត្តុតិ ឃឌិ កិក្កុ កតិកំ កោរាត្តិ, ឲតំ អឆយិ្ពកំ កតិកចព្វ”ត្តិ ដ្ឋុឞ្យអាកដ្ឋិបរេឥ ចុត្តំ៎ ហេដ្ឋា ចុត្តំ បត នព្ពយ្យិ កតិកចព្វំ នត្ថាយ ឲតំ ចុត្តត្តិ អយ្យាកំ លត្តិ, ឌីយំនិត្វា កេហតព្ពំ៎ តាតារេចរឌ្ឍកាតិ តាតាឌតបឥចាឞិតោ៎ នឍ្ឍលិកោតិ យចាចុដ្ឋំ អព្វរេតា បិឞុលាតកោដ្ឋារេយា៎ អឃព្ពា បឌិកេព្ពរេបិ ព្ពយិតាច តីហារេត ពហិឞីមដ្ឋាត់ អចិរេយរេយត នឍ្ឍលិកឞ្ឞ នាយិកាចាបិឥត់ នត្ថាយ កតោ៎ ចិរេយរេយតោ បត ពហិឞីមដ្ឋាតយ្យិ បរិដ្ឋិត្តិត្វា ឲកោកកោដ្ឋារេយតោ “ឲព្ពកំ ឌាតុំ, ឲ្រាឌិនំ ចា ឌាតុំ, ឲព្ពកាត់ ចា ឌាតុំ, ឲ្រាឌិនឞ្ឞ ចា ឌាតុំ រុដ្ឋតិ នឍ្ឍឞ្ឞា”តិ អបរេលិកតកយ្យំ កព្វា ឌាតុំ ចដ្ឋតិ៎

១១៦៎ អាយព្វា ច លក្ខណោតិអាឌីសុ កោ បតាយព្វា លក្ខណោ, កព្វា ចឞ្ឞ លក្ខណោតិ តាយំ អរេហាឞិ, កោ ចាយព្វា យហារេយាក្កុលារេតា, កព្វា ច ឞិតំ បិព្វាកាឞីតិ តំ នព្ពំ បការរេតុំ “ឃ្យាយ”ត្តិអាឌិ អារេដ្ឋំ៎ លក្ខលានយ្យត្តោតាតិ បុទិនលក្ខលានយ្យត្តោ៎ ឲ្រាហ្វនរេយតាតិ ឲ្រាហ្វត្តកាចនរេយត៎ ឲ្រានកំ ហឞិតំ ឞិតត្តិ ចុដ្ឋតីតិ អាហ “យត្តហឞិត”ត្តិ៎ អដ្ឋិកាមព្ពលិកត្តិ តឃិឥំ អចិញ្ញាលាកំ អដ្ឋិនព្ពលិកយត្តំ, អឆ តោ ឲកោ រេបតោតិ អាហ “រេបតរេលិរេក តិព្ពាត្តំ នព្ពា”ត្តិ៎ ឲតេ អព្វុកាចាតិ រេបតព្វុកាចា៎ ត អាបិឆំ អាកាឌ្ឋតីតិ ឥតចព្វុកាចា ចិយ បកតិយា អាបិឆំ ត អាកាឌ្ឋតិ៎ តេឞំ បត ទុចិយា អាបិឆំ អាកាឌ្ឋយ្យុំ យតុឞ្ឞាត់ ឥក្កាកិក្កុតាត់ អតាឆកាចឥឞ្ឞុតបឥដ្ឋាតា កាទុលាតិ អាហ “កាទុញ្ញោ កព្វញ្ញោ”តិ៎ អព្វរេតា ច នយ្យត្តិ ឲ្យាដ្ឋោលាឞ្ឞ ច នយ្យត្តិត្តិ បរេច្ចកំ នយ្យត្តិ-នរេដ្ឋា រេយារេឌតព្ពោ៎ តឥកយំ ចិការេចតំ “តឌីញ្យ”តិអាឌិ ចុត្តំ៎ តព្វ “អព្វរេតា ច នយ្យត្តិ អតុឞ្ឞរិត្វា ឞិតំ បិព្វាកាឞី”តិ បឥំ អារេតព្វា នព្ពដ្ឋិតព្ពំ៎ ឆយ្យឆាតុតិ នព្ពញ្ញាតព្ពាលំ នត្ថាយ ចឥតិ, ឆយ្យឆាតុតិ ចា ឆយ្យាត់ នកាចោ៎ ដ្ឋបបត្តីតិ ឌាតិ៎ ដ្ឋបបត្តិឞីរេយត ហិ តចាទុបំ អព្វកាចំ ចឥតិ៎ ទុឞ្ឞដ្ឋាបយា ហោត្តិ, តឥឞ្ឞ តេឞំ ឌីឈរេព្វុ អហិតាយ ទុក្ខាយ៎ ទុឞ្ឞដ្ឋាបយាតិ ព្ពឥព្ពា ត លក្ខលារេព្វទំ នត្ថាយ ចុត្តំ, រេយ បត ឞុលត្តិ “ឲចំ កិរ ចុត្តា”ត្តិ, តេ នត្ថាយ៎ អឆ លក្ខលារេព្វរេរា កព្វា ត អដ្ឋុន, កិយឞ្ឞ ចិព្ពាចក្កុ តត្វីតិ? តោ តត្វិ, យហារេយាក្កុលារេតា បត អាចរេឌ្ឍរេត្តា អដ្ឋុន, ព្ពតេរា អតាចឌ្ឍរេតត ត អដ្ឋុន៎

ចិត្យុឥត្តីតិ ចិតិចិដ្ឋិត្យា ឥត្តិ, អឞិឆាទុបរេយហិ តិលិលោហិ រេលាហតុណ្ណកេហិ ចិដ្ឋិត្យា ចិដ្ឋិត្យា ព្ពរេតា ចិរេតា ច កឆ្ឆត្តីតិ អត្វោ៎ តេតាហ “ចិតិចិដ្ឋិត្យា កឆ្ឆត្តី”តិ៎ “ចិត្យុឥត្តី”តិ ចា បិរេឆា៎ ឆាឞុដ្ឋអត្តទិកាហីតិ កុយុរេព្វ តិឞ្ឞក្កចឥត់៎ រេលាហតុណ្ណកេហីតិ រេលាហនលិកានឌិរេយហិ, កាឞ្យអរេលាហយរេយហេច ចា តុណ្ណកេហិ៎ បយាទុឞ្ឞឌាតិ ព្ពយិតា អដ្ឋិនឍ្ឍាតយត្តំ ហុត្វា បញ្ញាយយាតាតយ្យិ កាយប្យយាឥឞ្ឞ ពាលចកាចំ ឥរេឞ្យុតិ៎ បក្កាណ្ណនឌិយាតិ ព្ពយិតា បត អតិចិយ យុក្ខុនកាចតំ ឥរេឞ្យុតិ៎ អឆ្ឋទិយំ ចតាតិ ករេហតឆ្ឋទិយំ តារេយតំ៎

ចក្ខុភូតាតិ បញ្ញត្តិចក្ខុកា, លោកស្ស ចក្ខុភូតាតិ ឯកំ វា ឯត្ថ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ យត្រាតិ ហេតុអត្ថេ និបាតោតិ អាហ “យត្រាតិ ការណវចនំ”ន្តិ។ អប្បមាណេ សត្តនិកាយេ, តេ ច តេសំ ចិត្តាចារេ កាយកម្មាទិភេទេ ករិស្សតិ, ឥទ្ធិយាទិភេទា ភាវិតា, នានត្តកាយនានត្តសញ្ញីអាទិវិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ, តថារូបេ សត្តាវាសេ ច សព្វញ្ញុតញ្ញាណញ្ច បេ រូបតោ បច្ចក្ខំ ករោន្តោតិ។

ឱកាសាធិគមោតិ ឥទ្ធំ អភិមុខីភូតកាលោ។ តេនាហ “វសិត្វា វសិត្វា”តិ។ តស្សាតិ ឥទ្ធំ ភគវតោ កម្មស្ស។ អបរាបរិយកម្មស្សាតិ អបរាបរិយវេទនីយកម្មស្ស។ ពលវតា ឱកាសាធិគមេន វិបាកោ ទីយមានោ អលទ្ធោកាសំ អបរាបរិយវេទនីយំ, តម្បិ វិបក្កវិបាកំ ហោតីតិ លទ្ធោកាសំ “អហោសិកម្មំ”ន្តិ វុត្តំ។ កម្មសការតាយាតិ កម្មស្ស សការការេន សកិរិយការេន។ អារម្មណសការតាយាតិ អារម្មណស្ស សការការេន សកិរិយការេន។ យាទិសេ ហិ អារម្មណេ បុព្ពេ តំ កម្មំ តស្ស ច វិបាកោ បវត្តោ, តាទិសេយេវ អារម្មណេ ហោតិ កម្មំ ហោតស្ស វិបាកោ ច បវត្តោតិ កត្វា វុត្តំ “តស្សេវ កម្មស្ស វិបាកាវសេសេនា”តិ។ កថំ ហិ តំ សទិសេបិ តទ្ធារាភិនិរោ យថា សោ ឯវ តិត្ថិនោ, តាទិសេវ ឧបចារោតិ។ យស្មា កម្មសរិក្ខកវិសយេ “កម្មំ វា កម្មនិមិត្តំ វា”តិ ឯវមេវ វុត្តំ, យស្មា ច គតិនិមិត្តំ វិយ កម្មំ កម្មនិមិត្តញ្ច កម្មតោ អញ្ញំ វិសុំ ហុត្វា ន តិដ្ឋតិ, តស្មា សរិក្ខកវិបាកទានស្ស ការណការកតោ យត្ថ កម្មសរិក្ខកេន វិបាកេន ភវិតព្វំ, តត្ថ កម្មំ វា កម្មនិមិត្តំ វា គហេត្វា បវត្តតិ ហោតីតិ វទន្តិ។ តេនេវាហ – “តស្ស កិរ...បេ... និមិត្តំ អហោសី”តិ។ តត្ថ និមិត្តំ អហោសីតិ បុព្ពេ កតូបចិតស្ស បេតូបបត្តិនិព្វត្តកស្ស កតោកាសស្ស តស្ស កម្មស្ស និមិត្តភូតំ ហោតីតិ តថា ឧបដ្ឋហន្តំ តស្ស វិបាកស្ស និមិត្តំ អារម្មណំ អហោសិ។ សោតិ ឱកាសាធិគមោ។ អដ្ឋិកសង្ខលិកបេតោ ជាតោ កម្មសរិក្ខកវិបាកវសេន។

១១២៩។ បេសិយោ គន្ត្វាតិ កាចិ វសិត្វា វសិត្វា គោឃាតំ ចារេត្វា បេសិយោ កត្វា។ សុក្ខាបេត្វាតិ កាលន្តរំ ឋបេត្វា សុក្ខាបេត្វា។ សុក្ខាបិតមំសបេសិតព្វិធល្លូរេសញ្ញិតាតិ។ និប្បក្ខមេវ ឧវិកាសម្ពុដវម្មូ ជង្ឃា ហត្ថិតិ ឧរជ្ឈិតោ។ ឲ្យអោកតិ អន្ធា។ និចាបបុដ្ឋេតិ អត្តនោ ឧជុគតិចារេន បេលិនេ អសិនា វសិត្វា វសិត្វា ចិក្កិណន្តោ។ ឲ្យក៌ យិកត្តិ ឱនមយិត្វា។ ការណាហិតិ ឃាតតាហិ។ ឋាត្វាតិ កម្មដ្ឋានំ ឋាត្វា បេសុញ្ញូបសំហារវសេន ភេទេតា សុចំ អមុត្រ, អមុត្រ ចា សុចំ ភេទ សូចេតីតិ សូចកោ។ អភយព្យសនំ បាបេសិ មនុស្សេតិ សម្ពន្ធោ។

វិនិវិជ្ឈយមានោតិ វត្វា អន្តរេនេ វិវិត្វា វិនិវិជ្ឈយមានោ។ សោ ហិ កាយជិកាយំ ភិន្ទេន្តោ វត្តតីតិ “កាយក្ខុធ”តិ វុច្ចតិ។ តេនេវ “តាទិសោ យេន កាយទុដ្ឋេ កាយក្ខុធ”តិ វទន្តិ។ សយេន កថិតត្តា គរុដ្ឋោតិ វត្តព្វតោ។ វេហាសន្តេ និមិត្តវសេន វិវរា និវិដ្ឋា អហោសិ។ ចុបន្តោតិ ខេឃ្យាយ ចុបន្តោ។

១១៣០។ អតិប្បូរោតិ មាតុគាមេ យា សការិកា អត្តនោ ថយស្ស អតិប្បូរោ។ ឆិន្ទិត្វាតិ កប្បេត្វា អបនេត្វា។ បក្កតេនេវ វិលតីតិ បក្កលិ, វិទ្ធបរិភណ្ឌការេន បវត្តតីតិ អត្ថោ។ តេនាហ “វិទ្ធំ ភណ្ឌិកំ ពីភច្ឆ”ន្តិ។

វិនិ វិនិ អគ្គិតា បក្កសរីរតាយ វិបក្កំ, ហេដ្ឋេតោ បក្កុលមេវ ភិលិត្តសរីរតាយ ខ្លុកិលិតំ, ព្ពុនេតា ឋិតេតា ច អគ្គារសទិសកិណ្ហតាយ ខ្លុកិទ្ធិ។ តេនាហ “សា កិរា”តិអាទិ។ អគ្គារចិតកេតិ អគ្គារសញ្ចយេ។ សរីរតោ បស្សូតិ អសុចិទុគ្គន្ធជេគុច្ឆាតិ វេជកាតាតិ។ តស្ស កិរ វណ្ណាតិ កាលិត្តស្ស វណ្ណា។ នាដកិត្ថិតិ នច្ចកិត្ថិ អគិកតា ព្ពុតិ វេជត្តិ វេជតំ, តាបគត្តិ អត្ថោ។

អសិវកំ គជាតិ ហុត្វា និព្ពត្តិ កម្មាយូហនកាលេ តថា និមិត្តក្កហណបរិចយតោ។ លិបកកិច្ចតិ ហិតាចារតាយ លិបកោ, កិច្ចវេសតាយ កិច្ចាហារេន ឱចតេតា ច កិច្ចំ ចិត្តពេឡាក្ខិ ចិត្តទូបិយំ តំ តំ កិច្ចអន្តោ។ អភយបចាតិ កិច្ចចម្មុទ្ធិ វុត្តនយោ ឯវ។

១១៣១។ គិស្សចាលបណ្ណកដ្ឋេយាតិ ពិលពីជកាទិភេទេ វេចារេត និលយណ្ហកបិដ្ឋិចណ្ណេក វិដកបិដ្ឋំ ញោនេត្វា គិព្ពត្តបណ្ណេក គដ្ឋេមេ ច ចិរហិតោ។ សុត្តរេហិ ពិតេត្វាហីតិ សុត្តាចកាហណដ្ឋាតតាយ គដ្ឋយាទិតោសចិរហតោ ច សុត្តរេហិ ពិតេត្វាហិ។ តតោ វិគកដហតោ តំហេតុ, តំ វិបតិស្សាយាតិ អត្ថោ។ គាកកចតការេតាបិ ហិ សោ រហេជា តតោ វិបរិយត្តស្សលាភេ ឌលិវវេយត វម្ពន្ធោ ហោតិ។ តេនេវ វុត្តំ “តតោ អយំ តបេនិតា វត្តតី”តិ។ អច ចា តតោតិ គាកកចនេត វិគកដហតោ អយំ តបេនិតា វត្តតិ។ តព្វិហ្ចបរិក្ខមិតលំ អារេទាហតិ, វិហុការេចត តបតេតា តបំ វិគកំ ឲ្យតិស្សាតិ អត្ថុត្តភាយចរេត តបេនិតាតិ វុច្ចតិ។ បេតលោកោតិ បេតានំ អាចារដ្ឋានំ។ កេចិ បន “បេតលោកោតិ លោហកុម្ភិនិរយា ព្ពុធានិបេត្យា”តិ វទន្តិ, តករស្ស បន បរិតោ បព្ពតបាទេចតត្តរេសុ ពហុ បេតាចារាបិ សន្តេច។ ពួរាយមេត្វា បេតចត្តុបិញ្ចព្ពយា លព្ភណាសំ យុរេត្តត ព្ពុយាយ ច ចិតីតចត្តុបិញ្ចព្ពយា ឌីបេតព្ពោ។

គតហត្វាតិ ចិរតាទំ លក្ខេសុ អចិរដ្ឋេសុ វរក្ខេបិ។ ព្រាជ័វា បន តត្ថ ចសីក្ខតា គតហត្វា នាម ហោន្តិ, តស្មា សោ វិប្បវេច ប្លក្កញ្ញាតិ, សោ គតហតេត្វា នាម ន ហោតិ, ព្ពុយេ បន គតហត្វា, ចិណ្ណចសីកាចាតិ វុត្តំ ហោតិ។ វិប្បដស្សតចរេត គតំ រាជកុលិតិ វិរេបច្ច អសនំ សរក្ខេរេបិ ឲុតតហិតិ គត្តុបិសតា, រាជកុលិខិសុ ឌស្សិតវិប្បាតិ វុត្តំ ហោតិ។ បករក្កាតិ បរាជិតោ។

១១៣២។ គោវេជស្សត បុព្ពាក រុប ចិរាក កាចតា សព្ពាត បដិបក្ខ កាចតាចរេត បដិឈរញ្ញាតំ សុប្បហិតត្តា យថាតាបិ សរដ្ឋេត អរូបសមាបត្តិតោ ត ចុដ្ឋាតិ, តថា បន ត សុប្បហិតត្តា សព្ពារូបិចចរសមាបត្តិតោ ចុដ្ឋាតំ សិយាតិ ព្ពុធ អារេតញ្ញសមាធីតិ ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិ អធិប្បេតាតិ អាហ “អនេញ្ជំ អចលំ កាយចាចាចិប្ផន្ទនរហិតំ ចតុត្ថជ្ឈានសមាធិ”ន្តិ។ អញ្ញត្ថ បន សមាធិបច្ចនីកានំ អភិជ្ឈរតាយ ន ព្ពុញ្ជតីតិ អារេតញ្ញោតិ អរូបិចចរសមាធិ វុច្ចតិ។ សមាធិបរិបន្ថេ ឥរេយុតិ ចិតក្កចិចារាទិកេ សន្ធាយ ចតតិ។ ចិតក្កាទិសុ អាទីនវសល្លក្ខណស្ស ត សុដ្ឋកតកាចំ សន្ធាយាហ “ត សុដ្ឋុ បរិសោធេត្វា”តិ។

តត្ថ ចាយមាយស្មា យថាវយាកុលសាតោ កាចតោ បផយចស្សច អភិតចប្បត្តអរហត្តោ, ព្ពុកញ្ញា វុត្តិទិយតុស្សសម្បិបរាទិកំ ចិវតិយចស្សតោ វិបរិ បញ្ញត្តំ, កថំ ព្ពុយស្ស ចត្តុនោ ព្ពុយស្មិំ បិរាទិកេ កាចតា ចិតិដ្ឋិតភាវចា វុត្តោតិ? តាយំ គោវេសា។ អយរេញ្ញ អាចរិយានំ គចាយក្កោ – អបញ្ញាតេត្តបិ សិក្ខាបទេ ធេរស្ស ចចនំ សុត្វា “អត្តនោ អប្បតិរូបំ វុត្តិទិយតុស្សសម្បំ ឲុប ចតតី”តិ យញ្ញាយាតា កិច្ច ធេរស្ស គោវំ អារោបេត្វា វុត្តាយិសុ។ កាចា ច ធេរស្ស តថាចចនេ ការណំ ឥស្សេត្វា និទ្ទោសកាចំ ករោន្តោ “អនាបត្តិ, កិច្ចចេ, យោក្កលានស្សា”តិ អាហ។ សត្ថិតិការកា បន វុត្តិទិយតុស្សសម្បាធិការត្តា តប្បិ

ចត្ថំ អារតត្វា ព្ទឆ អារទារបរុត្តិ៍

ឞាចកាត់ ៗ្ហប្យដឹបិឋីឃា អគុប្សុរណ៌ គតិ្ថតិ ឥរប្សុឥុំ “គ ៗ្ហប្យដឹបិឋីឃា”តិ អាហ៍ អសឡ្គាឞយាបត្តិត្តិ ឞឡ្គាថិរាកកាចតាឃ ចារឃាកឞិណតិគ្ឍត្តិធំ ចឥុត្តឡ្ហាគឞយាបត្តិ ចឥតិ៍ បុរឡ្គតិចាឞពាណ៌

ទុតិបឌឹឞត្តិ កណ្ឌត្តមួយ្យិ អគត្តូរបច្ចូឃក្ខុយចត្តាត់ អទុ្បឆយ្ខាត់ ចរឞរតច កណ្យាតីតិ អាហ – “ពតិរេឃ អត្តូការច ទុតិរេយច អដ្គឞា”តិ៍ តឃរតា ឞល្ទរក្លឞឹតិ ចរដ្ឋ ឞំឞរណាកឞត្វាត់ ណត្តាត់ អការចការលៃ តាយ

តត្ថិ, អឞឡ្គាករច បត អចិត្តូកា ហុត្វា បត្ថា កប្យឞតាត់ បចត្តុត្តិ, ព្ទយឹតា តរឃត ឞល្ទរក្លឞិ៍ ទ្យក្លុទំ កពត្តិ ណត្ត្គចិកលឞ្យ បុរឡ្គតិចាឞឞ្យ អគុប្សុរណ៌ ឥរបត្វា ឞយ្ហាឞឃ្ធ៍ គ ឞក្តា អឡ្គាហិ កាពុត្តិ តឃរតា

ឞល្ទរក្លុត្តូគបិ ទ្យក្លុទំ កពត្តិ អឆិប្យារឃា៍ បដឹចិដ្ឋាតិ បដឹចិដ្ឋឞឌឹឞា៍ ឃឆា តាយ រពាឌិ ឆគុឞិរប្យ កពឞរត្វា ឲក៌ រការឞឡ្គាធំ ចាលំ ឞពត្ថុត្តិ ចិតារលត្វា ពរតា ឲក៌ អំឞុំ ករហត្វា ចាតិក្ខាណចលឞ្យ

យដ្ឋូរាគ ពាត្ថិត្វា អបទំ អំឞុំ កណ្ណឞ្យ អក្ខរពាឌិឃំ ឃឆា ពឞ្យ អំឞុំឞ្យ ៗ្កាកាយត្ថុ ចា លឹក្លាយត្ថុ ចា កណ្ឌឞ្យ អក្ខរពាឌីរតា អឆិក៌ ហុត្វា ពិដ្ឋតិ, ឲចំ ពាត្តិត្វា ៗ្ហឞកយរត្វ ឆារគ ឌឹរតា កណ្ឌពាង្គាឃ

ចាលរពាឌីឃា ចាតិក្ខាណពាង្គ ចាលឞ្យ រពាឌ៍ បដឹចិឡ្ហុឞ្យ , ឲចរយច ព្ទយឹតាបិ កធំ ទ្យក្លុទត្តិ ទុត្ថុ រហាតិ៍ ឲពឥក្ខត្តិ ឲរឞា អរក្កា៍ ឃឥឹតត្តិ រឃា អយំ៍ លិក្ខចិបល្ទាឞចរឞរតធំ ទុត្ថិ៍

ចិតឹពចត្ថចណ្ណតា គិដ្ឋិពា៍

តិកាយតចណ្ណតា

១២១៍ព្ទឆាតិ ព្ទយស្ថិ កិក្លូចិករដ្ឋ៍ ៗ្ហដ្ឋិដ្ឋាតិ ព្ទឆ បិពិរយាក្លូចរឞគ អរតាឞារិតត្វា ចត្តារទា បិរាឌិកាច ៗ្ហដ្ឋិដ្ឋា កឆិពាតិ អរត្វា កពរហតរឡ្គា៍ ឃឌិ ឲចំ រហដ្ឋា ទុល្ទច្ចូឃទ្យក្លុជិគយ្យិ ទុត្តត្វា បិរាឌិកាច

ៗ្ហដ្ឋិដ្ឋាតិ កស្មា ទុត្វាតិ? បិរាឌិកាឌិការត្វា ឞរត្តុឞុបិ ទុល្ទច្ចូឃទ្យក្លុរដយុ ព្ទឆ បិរាឌិកាច ទុត្វា៍ រឃឞំ...រប... អឞំចារឞាតិ ព្ទយយត្ថំ ចា ឌឹរបពុការយា ធំឞឡ្គរត្តគ “ៗ្ហដ្ឋិដ្ឋា ចត្តារទា បិរាឌិកា”តិ អាហ៍

ពត្វាឃយ្ខុរត្តុតិអាឌិក៌ បត អគុឡ្គាពបិពិរយាក្លូទ្ធោឞក្លុរយាបិ អឃរយច, គារឡ្គាតិ ឥឞ្យុគត្ថំ ទុត្ថិ៍ កិក្លូតឹត់ អឞាឆារណាត់ ចត្តាទឹតិ ៗ្ហព្ទុឌាណុយណ្ឌលិកា ចឌ្ឍូបដឹឋ្ឋាឌិកា ៗ្ហក្លិត្តាគុចត្តិកា អដ្ឋចត្ថុកាតិ ព្ទយាត់

ចត្តាទិ កិក្លូតឹត់ កិក្លូហិ អឞាឆារណាត់ តាយ៍ ឲរពាឞុ ៗ្ហព្ទុឌាណុយណ្ឌលិកា តាយ ឃា កាឃឞំឞក្ខុទារកគ អចឞ្យុពា រពរតច ទារកគ អចឞ្យុពាឞ្យ យគុឞ្យបុរិឞឞ្យ អក្លូកាត់ អរឆា ឌាណុយណ្ឌលិត់ កប្យុទាគត្ថា

ៗ្ហបទិ រឃត រពាតឌិ ឞទឹទាចឃរចគ អាយឞតាឌឹ ឞាឌឹឃតិ, ពឞ្យា អឆិចចត់៍ ឃា បត កិក្លូតី អឡ្គិាឞ្យា កិក្លូតិឃា បិរាឌិកឞឡ្គាធំ ចឌ្ឍូ ឌាត់ បដឹឋ្ឋារឥតិ, ឞា ចឌ្ឍូបដឹឋ្ឋាឌិកា តាយ៍ ឞយរក្កគ បត ឞឡ្ឈូគ

ៗ្ហក្លិត្តិ កិក្លូ ឃា កិក្លូតី ឃំឌិដ្ឋិរពា រឞា រហាតិ, ពឞ្យា ឌិដ្ឋិឃា កហណចរឞគ អគុចត្តុតិ, ឞា ៗ្ហក្លិត្តាគុចត្តិកា តាយ៍ ឃា បត កាឃឞំឞក្ខុទារកគ ពិត្តា ពចាចិឆរឞ្យុច បុរិឞឞ្យ ហត្ថក្កហណ៌ ចា

ឞឡ្ឈាឌិកណ្ណក្កហណ៌ ចា ឞាឌឹឃតិ, កាឃឞំឞក្ខុឞឡ្គាពឞ្យ អឞឡ្គូយ្ខុឞ្យ បដឹរឞចគត្វាឃ បុរិឞឞ្យ ហត្ថបិរេឞ ឞត្ថិដ្ឋតិ ចា, ពត្ថ ឥត្វា ឞល្ទបតិ ចា, ឞរឡ្គុធំ ចា កឡ្ឋតិ, បុរិឞឞ្យ អាកាយត់ ចា ឞាឌឹឃតិ, រពាតឌិ

ចា បដឹឋ្ឋរត្តាកាឞំ បចិឞតិ, ហត្ថបិរេឞ ចា ឥត្វា កាឃំ ៗ្ហបឞំហទតិ, អយំ អដ្ឋចត្ថុកា តាយាតិ រចឌិតត្ពា៍

ចត្ថុចិបត្តាតិ បត្ពាឌ្ឍូបឞយ្យតាឃ អចត្ថុកាចរពា ចត្ថុចិបត្តា៍ រគឞឞិព្យា“គ, កិក្លូរច, បណ្ឌរកា បត្ពាររឌពរឡ្គា, រឃា បត្ពាររឌយ្យ, អាបត្តិ ទ្យក្លុដឞ្យា”តិអាឌិតា បត្ពាឌ្ឍា ៗ្ហបឞយ្យតា ច បដឹក្លិត្តា៍ ពស្មា រពា

កិក្លូកាចាឃ អគត្ពត្តា បិរាឌិកាបត្តូឞឌឹឞពាឃ “បិរាឌិកា”តិ ទុត្វា៍ ពត្ថុចកាចិពាឃ កិក្លូការចា ចឞតិ ឲត្វាតិ ចត្ថ, បុក្កលិត់ កិក្លូកាចារហពា៍ ឞា បត

បត្ពាឌ្ឍូល្លូគ្គកាកពឞត្ពរតាឞចិទហិពឞយ្យត្តិឃុត្តពា៍ ធំ ចិបត្តិ បណ្ណកកាចាឌិរឃារកគ រឃឞំ រព ចត្ថុចិបត្តា៍ អរហត្យុកបដឹឞត្តិកាតិ ព្ទយឹតា រពឞំ ចិបិកាចទរណគ ឞយត្តាកពកាចំ ឥឞ្យុរត្តា យក្កាចទរណ

ការណយាហ៍ បិរាឌិកាបត្តូឞឌឹឞត្វា បិរាឌិកា៍ រឆយ្យុំចារកាឌិកយុំ យាពុឃាពាឌិក៌ ចិឃ អាគត្តូទិឃំ គ រហាតីតិ អាហ “ព្ទរយឞំ ពិណ្ណុំ ឞរក្កា អចាទិរពា”តិ៍

ឌីឈពាឃ លព្ទយាត់ អក្កុឌាពរយពឞ្យាតិ លព្ទី៍ រឞា ឲត្តាចពា គ បិរាឌិរកា, អឆ រពា ឃឥា អគតិទតិឃា បឹឡូព្ទរពា អត្តុរគា អក្កុឌាធំ យុរណ ចា ចច្ចូយរក្ក ចា បរចរឞតិ, ពឥា បិរាឌិរកា រហាតិ៍ យុគុ

បិដ្ឋិ ឲពឞ្យាតិ យុគុបិដ្ឋិរកា, កពបទិកយ្ខាឃ យុគុកាឃ បិដ្ឋិឃា ឞយត្តាករពា៍ រឞាបិ ឃឥា អគតិទតិឃា បឹឡូព្ទរពា អត្តុរគា អក្កុឌាធំ អត្តុរគា យុណចច្ចូយរក្កុ អឡ្គាពទំ បរចរឞតិ, ពឥា បិរាឌិរកា រហាតិ៍

បទឞ្យ អក្កុឌាធំ អត្តុរគា យុរណគ កណ្យាតីតិ រឃា អគតិទតិឃា បឹឡូព្ទរពា បទឞ្យ យុត្តុឞ្យ ចា បយត្តុឞ្យ ចា អក្កុឌាធំ អត្តុរគា យុរណគ កណ្យាតិ៍ បទឞ្យ អក្កុឌារព អតិតិឞឹឥតីតិ រឃា អគតិទតិឃា បឹឡូព្ទរពា

បទឞ្យ អក្កុឌាធំ កយ្ខូតិឃំ ឌិឞ្វា អត្តុរគា ចច្ចូយរក្កគ ពឞ្យុបទិ តិឞឹឥតិ, ធំ អត្តុរគា ចច្ចូយក្កុ បរចរឞតីតិ អរត្វា៍

ឲត្វាហ – យាពុឃាពកបិពុឃាពកអទហត្តូឃាពកា ពតិឃបិរាឌិក៌ អាបត្តា, កិក្លូតិទ្ទឞរកា លព្ទីអាឥរឃា ចត្តារទា បឥយបិរាឌិក៌ អាបត្តា ឲចាតិ កធំ ចពុចិឞតីតិ? ទុច្ចូរព – យាពុឃាពកាឥរឃា ហិ

ចត្តារទា ព្ទឆ អគុបឞយ្យត្តា ឲច អឆិរប្យពា, លព្ទីអាឥរឃា ចត្តារទា កិច្ចាបិ បឥយបិរាឌិរកគ ឞក្កហិពា, ឃស្មា បត ឲរពគ បទិឃារឃគ រយទុត់ ឥយ្ខុំ អប្យដឹរឞចិរគា រហាត្តិ, ពស្មា ចិឞុំ ទុត្វាតិ៍ ឲរពគ

បទិឃារឃគាតិ ៗ្ហតិត្ត ទាកបទិឃ្ហដ្ឋាគឞឡ្គារពគ បទិឃារឃគ៍ ទុតិឃចិករប្យ កច្ចិត្វាតិ ឲត្ថ កច្ចិ អត្វាតិ បឥរឆ្នរឥា រចឌិតរឡ្គា៍

តិកាយតចណ្ណតា គិដ្ឋិពា៍

ព្ទតិ ឞយត្តុបិឞាឌិកាឃ ចិតឃឞំចណ្ណតាឃ ឞារត្វឹបតិឃំ

ចត្តូត្វបិរាឌិកចណ្ណតា គិដ្ឋិពា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២។ សង្ឃាទិសេសកណ្ឌំ

១។ សុក្កវិស្សដ្ឋិសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឥទានិ បារាជិកសំវណ្ណនាសមនន្តរា យា តេរសកាទិសំវណ្ណនា សមារទ្ធា, តស្សាបិ –

អនាកុលា អសំកិណ្ណា, បរិបុណ្ណវិនិច្ឆយា;

អត្ថព្យញ្ជនសម្បន្នា, ហោតិ សារត្ថទីបនី។

តេរសកស្សាតិ តេរស សិក្ខាបទានិ បរិមាណានិ អស្ស កណ្ឌស្សាតិ តេរសកំ, តស្ស តេរសកស្ស កណ្ឌស្សាតិ អត្ថោ។

២២៣។ អនភិរតោតិ អញ្ញត្ថ គិហិភាវំ បត្ថយមានោ វុច្ចតិ, ឥធ បន កាមរាគវសេន ឧក្កណ្ឋិតតាយ វិក្ខិត្តចិត្តតាយ សមន្នាគតោ អធិប្បេតោតិ អាហ វិក្ខិត្តចិត្តោតិអាទិ។

២២៤-២២៥។ សញ្ចេតនិកាតិ ឯត្ថ សំ-សទ្ទោ វិជ្ជមានត្ថតាយ សាត្ថកោតិ ទស្សេន្តោ អាហ សំវិជ្ជតិ ចេតនា អស្សាតិ។ តត្ថ ចេតនាតិ វីតិក្កមវសប្បវត្តា បុព្វភាគចេតនា។ អស្សាតិ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា។ ឥមស្មិំ វិកប្បេ ឥក-សទ្ទស្ស វិសុំ អត្ថោ នត្ថីតិ អាហ សញ្ចេតនាវ សញ្ចេតនិកាតិ។ ឥទានិ សំ-សទ្ទស្ស អត្ថំ អនបេក្ខិត្វា ឥក-សទ្ទេន អស្សត្ថិអត្ថំ បកាសេតីតិ ទស្សេន្តោ សញ្ចេតនា វា អស្សា អត្ថីតិ សញ្ចេតនិកាតិ ទុតិយវិកប្បមាហ។ សំវិជ្ជតិ ចេតនា អស្សាតិ បទភាជនេ វត្តព្វេ ព្យញ្ជនេ អាទរំ អកត្វា ជានន្តោតិអាទិ វុត្តំ។ ឧបក្កមាមីតិ ជានន្តោតិ យោជនត្ថំ ឧបក្កមាមីតិ ជានន្តោ។

អាសយភេទតោតិ បិត្តាទិអាសយភេទតោ។ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធានម្បិ ហិ រញ្ញោបិ ចក្កវត្តិស្ស បិត្តសេម្ហបុព្វលោហិតាសយេសុ ចតូសុ អញ្ញតរោ អាសយោ ហោតិយេវ, មន្ទបញ្ញានំ បន ចត្តារោបិ អាសយា ហោន្តិ។ ធាតុនានត្តតោតិ បថវីធាតុអាទីនំ ចតុន្នំ ធាតូនំ, ចក្ខាទីនំ វា អដ្ឋារសន្នំ ធាតូនំ, រសសោណិតាទីនំ វា ធាតូនំ នានត្តតោ។

វត្ថិសីសន្តិ វត្ថិបុដស្ស អគ្គន្តេ មត្ថកបស្សំ។ “រាគ…បេ… អសក្កោន្តោ”តិ រាគបរិយុដ្ឋានំ សន្ធាយ វុត្តំ។ រាគា បន “សម្ភវស្ស សកលកាយោ ឋាន”ន្តិ សុតបុព្វត្តា វីមំសនត្ថំ ឧទយកាសីតិ វទន្តិ។ ឱកាសន្តិ មុត្តមគ្គំ, អង្គជាតប្បទេសន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ទកសោតោរោហណតោ បដ្ឋាយ បន ឧបដ្ឋិតតោ វិនិមុត្តតាយ សមុទេវ ឧប្បដ្ឋានមេវ ទូរំ អវសិស្សតិ, សេសំ និបដ្ឋានំ នត្ថីតិ វេទិតព្វំ។ អារោបិតាវុយា សន្តានវសេន បវត្តមានាយ អវត្ថាវិសេសោ សមុទោ, សោ វាតបដ្ឋានីកោ អដ្ឋកថាយំ វាតបដ្ឋានីកោសុ សមុទស្ស វុត្តត្តា។ សោ បន សោមអសម្ពន្ធភាវេន ឧប្បជ្ជតិ, តស្ស រាគវសេន ឋានាចាវនំ ហោតីតិ វទន្តិ, តស្មា យំ វុត្តំ កង្ខាវិតរណីអដ្ឋកថាយំ “សុក្កវិស្សដ្ឋិ នាម រាគសមុដ្ឋានា ហោតី”តិ, តំ សមុទស្ស ឋានាចាវនំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ, ន បន សមុទោ ចិត្តសមុដ្ឋានោ ភវោតិ ទីបេតុំ, តេនេវ តត្ថ វិសុដ្ឋិគ្គហណំ កតំ។ “លីឡាយនំ បន (ពាហុគតស្ស សមុទោ នត្ថី”តិ អាចរិយធម្មបាលត្ថេរេន វុត្តំ, តស្មា យំ វុត្តំ កង្ខាវិតរណីអដ្ឋកថាយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ ២០៥) “នានំ ភេទនានំ សុក្កវិស្សដ្ឋិ នាម នត្ថី”តិ, តម្បិ ឋានាចាវនំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ គហេតព្វំ, ន បន ភេទនានំ សមុទោ សព្វសោ សមុទស្ស អភាវំ សន្ធាយ។ លទ្ធម្បិ បន កាយាវបុរភេទនានំ កាយា បរិកតិកាវេធ។ មនុស្សា វិយ ហិ តេ ទ្វយំទ្វយសមាបត្តិវសេន មេថុនំ បដិសេវន្តិ, តេចំ បន និស្សន្ទាការេន តេសំ វត្តេតោ។ តទ្ធិតកបរិញ្ញអាហច្ចបសមាវហំ សមុស្សុកុលមេវ ហិ តេសំ កាយកិច្ចំ។ តេនិ បន “ចាតុមហារាជិកនាវតិំសានំ វេទ ទ្វយំទ្វយសមាបត្តិយា កាយកិច្ចំ ឥជ្ឈតិ, យាមានំ អញ្ញមញ្ញំ អាលិង្គនមត្តេន, តុសិតានំ ហត្ថាមសនមត្តេន, និម្មានរតីនំ ហសិតមត្តេន, បរនិម្មិតវសវត្តីនំ ឱលោកិតមត្តេន កាយកិច្ចំ ឥជ្ឈតី”តិ វទន្តិ, តំ អដ្ឋកថាយំ បដិក្ខិត្តំ ធាតុវសស្ស កាមេសុ ចិរដ្ឋកស្ស តេសុ អភាវតោ កាយានុគ្គំ វត្តរុត្តិ បរិឡាហបរិឡាហតាយភាវតោ។

តនេវាតិ “មោចនស្សាទេន និមិត្តេ ឧបក្កមតោ”តិអាទិ អធិប្បេតំ។ “វិស្សដ្ឋីតិ ឋានតោ ចាវនា វុច្ចតី”តិ វុត្តត្តា ទកសោតំ ឱតិណ្ណមត្តេតិ ការា វុត្តន្តិ អាហ ទកសោតោរោហណញ្ចេត្ថាតិអាទិ។ វុត្តាតិ តីសុបិ វារេសុ។ អធិវាសេត្វាតិ និមិត្តេ ឧបក្កមិត្វា បុន វិប្បដិសារេ ឧប្បន្នេ អធិវាសេត្វា។ អន្តរា និវារេតុន្តិ ឋានតោ ចុតំ ទកសោតំ ឱតិណ្ណំ អសម្បត្តំ អន្តរា និវារេតុំ។ តេនាហ – ឋានា ចុតញ្ហិ អវស្សំ ទកសោតំ ឱតរតីតិ។ ឋានាចាវនបយោគេនាតិ ទកសោតំ អនោតិណ្ណេបិ អឌ្ឍិប្បាយោ។ ឯត្ថ ច “សកលោ កាយោ ឋាន”ន្តិ វាទេ ឋានាចាវនំ ចជន្តេន សកលសរីរតោ ចុតស្សបិ ទកសោតោរោហណតោ បុព្វេ អប្បមត្តកស្ស អត្ថរាគអស្ស សមុទតោ ចុត្តំ។ សកលសរីរេ វា តស្មិំ តស្មិំ បទេសេ ឋិតស្ស ឋានា ចុតំ សន្ធាយ “ឋានាចាវនមត្តេនា”តិ វុត្តំ។ និមិត្តេ ឧបក្កមន្តស្សាតិ មោចនស្សាទេន ឧបក្កមន្តស្ស។ ហត្ថបរិកម្មាទីសុ សតិបិ មោចនស្សាទេ និមិត្តេ ឧបក្កមាភាវតោ នត្ថិ អាបត្តីតិ អាហ “ហត្ថបរិកម្ម…បេ… អនាបត្តី”តិ។ អយំ សព្វាចរិយសាធារណវិនិច្ឆយោតិ “ទកសោតោរោហណទ្ធោត្វ”តិអាទិកា វុត្តា និច្ឆយិ អាចរិយានំ សាធារណោ វិនិច្ឆយោ។

លោកករណបច្ចយោ នាម វិសភាគភេសជ្ជសេនាសនាហារាទិបច្ចយោ។ អត្តកាយនាយ វា អនត្តកាយនាយ វាតិ បរស្ស អត្តកាយនាយ, តុច្ឆា អនត្តកាយនាយ។ អត្តាយ វា អនត្តាយ វាតិ សហាវេតា ករិតព្វាយ អត្តាយ វា អនត្តាយ វា។ ឧបសំហរន្តីតិ អត្តនោ ភេទាត្វការេន ឧបនេន្តិ។ ទោឡិកស្សតួយាតា វិយ បុត្តបដិលាភនិមិត្តំ តតោ កិរ បុរេ បុណ្ណមាយ សត្តមទិវសតោ បដ្ឋាយ វិហតស្សរាបានំ យាលិគណ្ឌាទិវិក្កតិសម្បត្តិំ គព្ភត្តកិច្ចអំ អត្ថុកឋមានា ទោឡិកស្សតួយាតា សត្តមេ ទិវសេ បាតោវ ឋាយ គន្ធោទកេន ន្ហាយិត្វា សព្វាលង្ការវិភូសិតា ចរភោជនំ ភុញ្ជិត្វា ឧបោសថង្គានិ អធិដ្ឋាយ សិរីគព្ភំ បវិសិត្វា សិរីសយនេ និបន្នា និទ្ទំ ឱក្កមមានា ឥមំ សុបិនំ អទ្ទស – ចត្តារោ កិរ នំ មហារាជានោ សយនេនេវ សទ្ធិំ ឧក្ខិបិត្វា អនោតត្តទហំ នេត្វា ន្ហាបេត្វា ទិព្ពវត្ថំ និវាសេត្វា ទិព្ពគន្ធេហិ វិលិម្បេត្វា ទិព្ពបុប្ផានិ បិឡន្ធិត្វា តតោ អវិទូរេ រជតបព្ពតោ, តស្ស អន្តោ កនកវិមានំ អត្ថិ, តស្មិំ បាចីនតោ សីសំ កត្វា និបជ្ជាបេសុំ។ អថ ទោឡិកស្សតួយាតា សេតវរវារណោ ហុត្វា តតោ អវិទូរេ ឯកោ

សុចល្លាបន្ទុនេតា, តត្ថ ចរិត្វា តតោ ឆទ្ទន្តទហតោ បក្កាតំ អភិរុហិត្វា កតកចិមាតំ បចិសិត្វា មាតរំ បតល្លិហំ កត្វា គល្លិហបស្សំ ចាតលត្វា ពុទ្ធិ បចិជ្ជ បនិសេវា អហោសិ។ ខ្លម៉ សុបិតំ សន្ធាយ ឲុតំ ទុត្តំ
"ខោធិសត្តមាតា ចិយ បុត្តបដិលាភនិមិត្ត"ន្តិ។

បញ្ចមហាសុបិនេតិ (អ៑ និ៑ អដ្ឋ៑ ៣.១៩៦) មហន្តេហិ បុរិសេហិ បស្សិតព្ពតោ មហន្តានញ្ច អត្ថានំ និមិត្តភាវតោ មហាសុបិនេ។ តេ បន បញ្ច មហាសុបិនេ នេវ លោកិយមហាជនោ បស្សតិ, ន
មហារាជានោ, ន ចក្កចត្តិរាជានោ, ន អគ្គសាវកា, ន បច្ចេកពុទ្ធា, ន សម្មាសម្ពុទ្ធា, ឯកោ សព្ពញ្ញុខោធិសត្តោយេវ បស្សតិ។ តេន ទុត្តំ "ខោធិសត្តោ ចិយ បញ្ច មហាសុបិនេ"តិ។ អម្ហាកញ្ច បន
ខោធិសត្តោ កទា តេ សុបិនេ បស្សីតិ? "ស្វេ ពុទ្ធោ ភវិស្សាមី"តិ ចាតុទ្ទសិយំ បក្ខស្ស ទត្តិចិកាយតការេល បស្សិ។ កាលចសេន ហិ ជីចា ជិទ្ធោ សុបិនោ ន ហេយតិ, តថា បឋមយាមេ មជ្ឈិមយាមេ ច។
បច្ឆិមយាមេ ពាលចបច្ចូសេ បន អសិតបីតខាយិតេ សម្មាបរិណាមកតេ កាយស្មិំ ឱជាយ បតិដ្ឋិតាយ អរុណោ ឧគ្គច្ឆមានេ ជិដ្ឋ សុបិនោ ហេយតិ។ ខ្លជ្ជនិមិត្តំ សុបិតំ បស្សន្តោ ខ្លជ្ជំ បដិលភតិ, អតិដ្ឋនិមិត្តំ
បស្សន្តោ អតិដ្ឋំ, តស្មា ខោធិសត្តោបិ សុបិតំ បស្សន្តោ ទត្តិចិកាយតការេល បស្សិ។

កេ បន តេ បញ្ច មហាសុបិតាតិ? តថាកតស្ស អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បុព្ពេច សម្ពោធា អតភិសម្ពុទ្ធស្ស ខោធិសត្តស្សេច សតោ បញ្ច មហាសុបិតា បាតុរហេសុំ (អ៑ និ៑ ៥.១៩៦) – អយំ មហាបថចី
មហាសយតំ អហោសិ, ហិមចា បព្ពតរាជា ពិម្ពោហតំ អហោសិ, បុរត្ថិមេ សមុទ្ទេ ចាមហត្ថោ ឱហិតោ អហោសិ, បច្ឆិមេ សមុទ្ទេ ទក្ខិណហត្ថោ ឱហិតោ អហោសិ, ទក្ខិណសមុទ្ទេ ឧភោ បាទា ឱហិតា
អហេសុំ, អយំ បឋមោ មហាសុបិនោ បាតុរហោសិ។

បុត ចបរំ ខោធិតិណសទ្ធាតា តិរិយា តាម តិណជាតិ តាភិលមទេត្តត ទត្តតល្លេត តាភិតោ ឧគ្គន្ត្វា តស្ស បស្សន្តស្សេច ចិតត្ថិមត្តំ ទតតមត្តំ ញាមមត្តំ ឃដ្ឋិមត្តំ កាទុតមត្តំ អឌ្ឍយោជនមត្តំ យោជនមត្តន្តិ ឲុចំ
ឧគ្គន្ត្វា អតេកយោជនសហស្សំ នភំ អាហច្ច ឋិតា អហោសិ, អយំ ទុតិយោ មហាសុបិនោ បាតុរហោសិ។

បុត ចបរំ សេតា កិមី កណ្ហសីសា បាទេហិ ឧស្សក្កិត្វា យាច ជាណុមណ្ឌលា បដិច្ឆាទេសុំ, អយំ តតិយោ មហាសុបិនោ បាតុរហោសិ។

បុត ចបរំ ចត្តារោ សកុណា តាតាចណ្ណា ចតូហិ ជិសាហិ អាគន្ត្វា បាទមូលេ តិបតិត្វា សព្ពសេតា សម្បជ្ជិសុ, អយំ ចតុត្ថោ មហាសុបិនោ បាតុរហោសិ។

បុត ចបរំ ខោធិសត្តោ មហតោ មីឡហបព្ពតស្ស ឧបរូបរិ ចង្កមតិ អលិប្បមាតោ មីឡហេត, អយំ បញ្ចមោ មហាសុបិនោ បាតុរហោសិ។ ខ្លមេ បញ្ច មហាសុបិតា។

តត្ថ បឋមោ អនុត្តរាយ សម្មាសម្ពោធិយា បុព្ពនិមិត្តំ, ទុតិយោ អរិយស្ស អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស ទេចមនុស្សេសុ សុប្បកាសិតភាចស្ស បុព្ពនិមិត្តំ, តតិយោ ពាហុតំ ឱទាតចសតាតំ គិហីតំ តាកចត្តិ ឧបសង្កមិត្វា
សរណាគមតស្ស បុព្ពនិមិត្តំ, ចតុត្ថោ ខត្តិយាទីតំ ចតុត្តំ ចណ្ណាតំ តថាកតប្បវេទិតេ ធម្មចិតយេ អការស្មា អតការិយំ បព្ពជិត្វា អនុត្តរចិមុត្តិសច្ឆិកិរិយាយ បុព្ពនិមិត្តំ, បញ្ចមោ ចតុត្តំ បច្ចយាតំ លាភិតាយ
តេសុ ច អតុបលិត្តភាចស្ស បុព្ពនិមិត្តំ។

អបិច យំ សោ ចក្កចាឡអមហាបថចី សិរិសយតត្ថុតំ អទ្ទស, តំ ពុទ្ធភាចស្ស បុព្ពនិមិត្តំ។ យំ ហិមចត្តំ បព្ពតរាជាតំ ពិម្ពោហតំ អទ្ទស, តំ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណពិម្ពោហតស្ស បុព្ពនិមិត្តំ។ យំ ចត្តារោ ហត្ថបាទេ
សមុទ្ទស្ស ឧបរូបរិកាកេត កត្ត្វា ចក្កចាឡអមត្ថកេ ឋិតេ អទ្ទស, តំ ធម្មចក្កស្ស អប្បដិចត្តិយភាវេច បុព្ពនិមិត្តំ។ យំ អត្តាតំ ឧត្តាតកំ តិបត្តំ អទ្ទស, តំ តីសុ ភចេសុ អចក្កុជ្ជាតំ សត្តាតំ ឧត្តាតមុខភាចស្ស
បុព្ពនិមិត្តំ។ យំ អក្ខិតិ ឧម្មីលេត្វា បស្សន្តោ ចិយ អហោសិ, តំ ជិព្ពចក្ខុបដិលាភស្ស បុព្ពនិមិត្តំ។ យំ យាច ភចក្កា ឲកាសលោកំ អហោសិ, តំ អតាចរណញាណស្ស បុព្ពនិមិត្តំ។ សេសំ ទុត្តតយេន។ ខ្លតិ
តំតំចិសេសាធិកមនិមិត្តភូតេ បញ្ច មហាសុបិនេ បស្សិ។ តេន ទុត្តំ "ខោធិសត្តោ ចិយ បញ្ច មហាសុបិនេ"តិ។

កោសលរាជា ចិយ សោឡស សុបិនេតិ –

"ឧសភា រុក្ខា កាចិយោ កចា ច,

អស្សោ កំសោ សិង្គាលី ច កុម្ភោ;

បោក្ខរណី ច អបាកចន្ទនំ,

លាពូនិ សីទន្តិ សិលា ប្លចន្តិ។

"មណ្ឌូកិយោ កណ្ហសប្បេ គិលន្តិ,

កាកំ សុចណ្ណា បរិចារយន្តិ;

តសា វកា ឯឡកានំ ភយា ហី"តិ (ជា. ១.១.៧៧) –

ឥមេ សោឡស សុបិនេ បស្សន្តោ កោសលរាជា វិយ.

១. ឯកទិវសំ កិរ កោសលរាជា រត្តិំ និទ្ទូបគតោ បច្ឆិមយាមេ ឥមេ សោឡស សុបិនេ បស្សិ (ជា. អដ្ឋ. ១.១.មហាសុបិនជាតកវណ្ណនា). តត្ថ ចត្តារោ អញ្ជនវណ្ណា កាឡឧសភា "យុជ្ឈិស្សាមា"តិ ចតូហិ ទិសាហិ រាជង្គណំ អាគន្ត្វា "ឧសភយុទ្ធំ បស្សិស្សាមា"តិ មហាជនេ សន្និបតិតេ យុជ្ឈនាការំ ទស្សេត្វា នទិត្វា គជ្ជិត្វា អយុជ្ឈិត្វាវ បដិក្កន្តា. ឥទំ បឋមំ សុបិនំ អទ្ទស.

២. ខុទ្ទកា រុក្ខា ចេវ គច្ឆា ច បថវិំ ភិន្ទិត្វា វិទត្ថិមត្តម្បិ រតនមត្តម្បិ អនុគ្គន្ត្វាវ បុប្ផន្តិ ចេវ ផលន្តិ ច. ឥទំ ទុតិយំ អទ្ទស.

៣. គាវិយោ តទហុជាតានំ វច្ឆានំ ខីរំ បិវន្តិយោ អទ្ទស. អយំ តតិយោ សុបិនោ.

៤. ធុរវាហេ អារោហបរិណាហសម្បន្នេ មហាគោណេ យុគបរម្បរាយ អយោជេត្វា តរុណេ គោណទម្មេ ធុរេ យោជេន្តេ អទ្ទស, តេ ធុរំ វហិតុំ អសក្កោន្តា ឆឌ្ឌេត្វា អដ្ឋំសុ, សកដានិ ន បវត្តិំសុ. អយំ ចតុត្ថោ សុបិនោ.

៥. ឯកំ ឧភតោមុខំ អស្សំ អទ្ទស, តស្ស ឧភតោបស្សេសុ យវសំ ទេន្តិ, សោ ទ្វីហិបិ មុខេហិ ខាទតិ. អយំ បញ្ចមោ សុបិនោ.

៦. មហាជនោ សតសហស្សគ្ឃនិកំ សុវណ្ណបាតិំ សម្មជ្ជិត្វា "ឥធ បស្សាវំ ករោហី"តិ ឯកស្ស ជរសិង្គាលស្ស ឧបនាមេសិ, តំ តត្ថ បស្សាវំ ករោន្តំ អទ្ទស. អយំ ឆដ្ឋោ សុបិនោ.

៧. ឯកោ បុរិសោ រជ្ជុំ វដ្ដេត្វា បាទមូលេ និក្ខិបតិ, តេន និសិន្នបីឋស្ស ហេដ្ឋា សយិតា ឆាតសិង្គាលី តស្ស អជានន្តស្សេវ តំ ខាទតិ. ឥទំ សត្តមំ សុបិនំ អទ្ទស.

៨. រាជទ្វារេ ពហូហិ តុច្ឆកុម្ភេហិ បរិវារេត្វា ឋបិតំ ឯកំ មហន្តំ បូរិតកុម្ភំ អទ្ទស, ចត្តារោបិ បន វណ្ណា ចតូហិ ទិសាហិ ចតូហិ អនុទិសាហិ ច ឃដេហិ ឧទកំ អាហរិត្វា បូរិតកុម្ភមេវ បូរេន្តិ, បូរិតបូរិតំ ឧទកំ ឧត្តរិត្វា បលាយតិ, តេបិ បុនប្បុនំ តត្ថេវ ឧទកំ អាសិញ្ចន្តិ, តុច្ឆកុម្ភេ ឱលោកេន្តាបិ នត្ថិ. អយំ អដ្ឋមោ សុបិនោ.

៩. ឯកំ បញ្ចបទុមសញ្ឆន្នំ គម្ភីរំ សព្ពតោតិត្ថំ បោក្ខរណិំ អទ្ទស, សមន្តតោ ទ្វិបទចតុប្បទា ឱតរិត្វា តត្ថ បានីយំ បិវន្តិ, តស្សា មជ្ឈេ គម្ភីរដ្ឋានេ ឧទកំ អាវិលំ, តីរប្បទេសេ ទ្វិបទចតុប្បទានំ អក្កមនដ្ឋានេ អច្ឆំ វិប្បសន្នំ អនាវិលំ. អយំ នវមោ សុបិនោ.

១០. ឯកិស្សាយេវ ច កុម្ភិយា បច្ចមានំ ឱទនំ អបាកំ អទ្ទស, "អបាក"ន្តិ វិចារេត្វា វិភជិត្វា ឋបិតំ វិយ តីហាការេហិ បច្ចមានំ ឯកស្មិំ បស្សេ អតិកិលិន្នោ ហោតិ, ឯកស្មិំ ឧត្តណ្ឌុលោ, ឯកស្មិំ សុបក្កោតិ. អយំ ទសមោ សុបិនោ.

១១. សតសហស្សគ្ឃនិកំ ចន្ទនសារំ បូតិតក្កេន វិក្កិណន្តេ អទ្ទស. អយំ ឯកាទសមោ សុបិនោ.

១២. តុច្ឆលាពូនិ ឧទកេ សីទន្តានិ អទ្ទស. អយំ ទ្វាទសមោ សុបិនោ.

១៣. មហន្តមហន្តា កូដាគារប្បមាណា ឃនសិលា នាវា វិយ ឧទកេ ប្លវមានា អទ្ទស. អយំ តេរសមោ សុបិនោ.

១៤. ខុទ្ទកមធុកបុប្ផប្បមាណា មណ្ឌូកិយោ មហន្តេ កណ្ហសប្បេ វេគេន អនុពន្ធិត្វា ឧប្បលនាឡេ វិយ ឆិន្ទិត្វា មំសំ ខាទិត្វា គិលន្តិយោ អទ្ទស. អយំ ចុទ្ទសមោ សុបិនោ.

១៥. ទសហិ អសទ្ធម្មេហិ សមន្នាគតំ គាមគោចរំ កាកំ កញ្ចនវណ្ណវណ្ណតាយ "សុវណ្ណា"តិ លទ្ធនាមេ សុវណ្ណរាជហំសេ បរិវារេន្តេ អទ្ទស. អយំ បន្នរសមោ សុបិនោ.

១៦. បុព្ពេ ទីបិនោ ឯឡកេ ខាទន្តិ, តេ បន ឯឡកេ ទីបិនោ អនុពន្ធិត្វា មុរាមុរាតិ ខាទន្តេ អទ្ទស, អថញ្ញេ តសា វកា ឯឡកេ ទូរតោវ ទិស្វា តសិតា តាសប្បត្តា ហុត្វា ឯឡកានំ ភយា បលាយិត្វា គុម្ពគហនានិ បវិសិត្វា និលីយិំសុ. អយំ សោឡសមោ សុបិនោ.

១. តត្ថ អធម្មិកានំ រាជូនំ អធម្មិកានញ្ច មនុស្សានំ កាលេ លោកេ វិបរិវត្តមានេ កុសលេ ឱសក្កន្តេ អកុសលេ ឧស្សក្កន្តេ លោកស្ស បរិហីនកាលេ ទេវោ ន សម្មា វស្សិស្សតិ, មេឃបាទា ឆិជ្ជិស្សន្តិ, សស្សានិ

មិលាយិស្សន្តិ, ទុព្ភិក្ខំ ភវិស្សតិ, វស្សិតុកាមា វិយ ចតូហិ ទិសាហិ មេឃា ឧដ្ឋហិត្វា ឥត្ថីហិ អាតបេ បត្ថរិតានិ វីហិអាទីនិ តេមនភយេន អន្តោ បវេសិតកាលេ បុរិសេសុ កុទាលបិដកេ អាទាយ អាឡិពន្ធនត្ថាយ និក្ខន្តេសុ វស្សនាការំ ទស្សេត្វា គជ្ជិត្វា វិជ្ជុលតា និច្ឆារេត្វា ឧសភា វិយ យុជ្ឈិត្វា អវស្សិត្វាវ បលាយិស្សន្តិ។ អយំ បឋមស្ស វិបាកោ។

២។ លោកស្ស បរិហីនកាលេ មនុស្សានំ បរិត្តាយុកកាលេ សត្តា តិព្ពរាគា ភវិស្សន្តិ, អសម្បត្តវយាវ កុមារិយោ បុរិសន្តរំ គន្ត្វា ឧតុនិយោ ចេវ គព្ភិនិយោ ច ហុត្វា បុត្តធីតាហិ វឌ្ឍិស្សន្តិ។ ខុទ្ទករុក្ខានំ បុប្ផំ វិយ ហិ តាសំ ឧតុនិការោ, ផលំ វិយ ច បុត្តធីតរោ ភវិស្សន្តិ។ អយំ ទុតិយស្ស វិបាកោ។

៣។ មនុស្សានំ ជេដ្ឋាបចាយិកកម្មស្ស នដ្ឋកាលេ សត្តា មាតាបិតូសុ វា សស្សុសសុរេសុ វា លជ្ជំ អនុបដ្ឋបេត្វា សយមេវ កុដុម្ពំ សំវិទហន្តា ឃាសច្ឆាទនមត្តម្បិ មហល្លកានំ ទាតុកាមា ទស្សន្តិ, អទាតុកាមា ន ទស្សន្តិ, មហល្លកា អនាថា ហុត្វា អសយំវសី ទារកេ អារាធេត្វា ជីវិស្សន្តិ តរុណានំ វច្ឆានំ ខីរំ បិវន្តិយោ មហាគាវិយោ វិយ។ អយំ តតិយស្ស វិបាកោ។

៤។ អធម្មិករាជូនំ កាលេ អធម្មិករាជានោ បណ្ឌិតានំ បវេណិកុសលានំ កម្មនិត្ថរណសមត្ថានំ មហាមត្តានំ យសំ ន ទស្សន្តិ, ធម្មសភាយំ វិនិច្ឆយដ្ឋានេបិ បណ្ឌិតេ វោហារកុសលេ មហល្លកេ អមច្ចេ ន ឋបេស្សន្តិ។ តព្ពិបរីតានំ បន តរុណតរុណានំ យសំ ទស្សន្តិ, តថារូបេ ឯវ ច វិនិច្ឆយដ្ឋានេ ឋបេស្សន្តិ, តេ រាជកម្មានិ ចេវ យុត្តាយុត្តញ្ច អជានន្តា នេវ តំ យសំ ឧក្ខិបិតុំ សក្ខិស្សន្តិ, ន រាជកម្មានិ និត្ថរិតុំ, តេ អសក្កោន្តា កម្មធុរំ ឆឌ្ឌេស្សន្តិ, មហល្លកាបិ បណ្ឌិតា អមច្ចា យសំ អលភន្តា កិច្ចានិ និត្ថរិតុំ សមត្ថាបិ “កិំ អម្ហាកំ ឯតេហិ, មយំ ពាហិរកា ជាតា, អព្ភន្តរិកា តរុណទារកា ជានិស្សន្តី”តិ ឧប្បន្នានិ កម្មានិ ន ករិស្សន្តិ, ឯវំ សព្ពថាបិ តេសំ រាជូនំ ហានិយេវ ភវិស្សតិ, ធុរំ វហិតុំ អសមត្ថានំ វច្ឆទម្មានំ ធុរេ យោជិតកាលោ វិយ, ធុរវហានញ្ច មហាគោណានំ យុគបរិយាទាយ អយោជិតកាលោ វិយ ភវិស្សតិ។ អយំ ចតុត្ថស្ស វិបាកោ។

៥។ អធម្មិករាជកាលេយេវ អធម្មិកពាលរាជានោ អធម្មិកេ លោលមនុស្សេ វិនិច្ឆយេ ឋបេស្សន្តិ, តេ បាបបុញ្ញេសុ អនាទរា ពាលា សភាយំ និសីទិត្វា វិនិច្ឆយំ ទេន្តា ឧភិន្នម្បិ អត្តបច្ចត្ថិកានំ ហត្ថតោ លញ្ជំ គហេត្វា ខាទិស្សន្តិ អស្សោ វិយ ទ្វីហិ មុខេហិ យវសំ។ អយំ បញ្ចមស្ស វិបាកោ។

៦។ អធម្មិកាយេវ វិជាតិរាជានោ ជាតិសម្បន្នានំ កុលបុត្តានំ អាសង្កាយ យសំ ន ទស្សន្តិ, អកុលីនេ វឌ្ឍេស្សន្តិ, ឯវំ មហាកុលានិ ទុគ្គតានិ ភវិស្សន្តិ, លាមកកុលានិ ឥស្សរានិ។ តេ ច កុលីនា បុរិសា ជីវិតុំ អសក្កោន្តា “ឥមេ និស្សាយ ជីវិស្សាមា”តិ អកុលីនានំ ធីតរោ ទស្សន្តិ, ឥតិ តាសំ កុលធីតានំ អកុលីនេហិ សទ្ធិំ សំវាសោ ជរសិង្គាលស្ស សុវណ្ណបាតិយំ បស្សាវករណសទិសោ ភវិស្សតិ។ អយំ ឆដ្ឋស្ស វិបាកោ។

៧។ គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ ឥត្ថិយោ បុរិសលោលា សុរាលោលា អលង្ការលោលា វិសិខាលោលា អាមិសលោលា ភវិស្សន្តិ ទុស្សីលា ទុរាចារា។ តា សាមិកេហិ កសិគោរក្ខាទីនិ កម្មានិ កត្វា កិច្ឆេន កសិរេន សម្ភតំ ធនំ ជារេហិ សទ្ធិំ សុរំ បិវន្តិយោ មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារយមានា អន្តោគេហេ អច្ចាយិកម្បិ កិច្ចំ អនោលោកេត្វា គេហបរិក្ខេបស្ស ឧបរិភាគេនបិ ឆិទ្ទដ្ឋានេហិបិ ជារេ ឧបធារយមានា ស្វេ វបិតព្ពយុត្តកំ ពីជម្បិ កោដ្ដេត្វា យាគុភត្តខជ្ជកានិ សម្បាទេត្វា ខាទមានា វិលុម្បិស្សន្តិ ហេដ្ឋាបីឋកនិបន្នឆាតកសិង្គាលី វិយ វដ្ដេត្វា វដ្ដេត្វា បាទមូលេ និក្ខិត្តរជ្ជុំ។ អយំ សត្តមស្ស វិបាកោ។

៨។ គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ លោកោ បរិហាយិស្សតិ, រដ្ឋំ និរោជំ ភវិស្សតិ, រាជានោ ទុគ្គតា កបណា ភវិស្សន្តិ។ យោ ឥស្សរោ ភវិស្សតិ, តស្ស ភណ្ឌាគារេ សតសហស្សមត្តា កហាបណា ភវិស្សន្តិ, តេ ឯវំ ទុគ្គតា សព្ពេ ជនបទេ អត្តនោ កម្មំ ការយិស្សន្តិ, ឧបទ្ទុតា មនុស្សា សកេ កម្មន្តេ ឆឌ្ឌេត្វា រាជូនំយេវ អត្ថាយ បុព្ពណ្ណាបរណ្ណានិ វបន្តា រក្ខន្តា លាយន្តា មទ្ទន្តា បវេសេន្តា ឧច្ឆុខេត្តានិ ករោន្តា យន្តានិ វាហេន្តា ផាណិតាទីនិ បចន្តា បុប្ផារាមេ ផលារាមេ ច ករោន្តា តត្ថ តត្ថ និប្ផន្នានិ បុប្ផផលាទីនិ អាហរិត្វា រញ្ញោ កោដ្ឋាគារមេវ បូរេស្សន្តិ, អត្តនោ គេហេសុ តុច្ឆកោដ្ឋេ ឱលោកេន្តាបិ ន ភវិស្សន្តិ, តុច្ឆតុច្ឆកុម្ភេ អនោលោកេត្វា បូរិតកុម្ភបូរណសទិសមេវ ភវិស្សតិ។ អយំ អដ្ឋមស្ស វិបាកោ។

៩។ គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ រាជានោ អធម្មិកា ភវិស្សន្តិ, ឆន្ទាទិវសេន អគតិំ គច្ឆន្តា រជ្ជំ ការេស្សន្តិ, ធម្មេន វិនិច្ឆយំ នាម ន ទស្សន្តិ, លញ្ជវិត្តកា ភវិស្សន្តិ ធនលោលា, រដ្ឋវាសីសុ តេសំ ខន្តិមេត្តានុទ្ទយំ នាម ន ភវិស្សតិ, កក្ខឡា ផរុសា ឧច្ឆុយន្តេ ឧច្ឆុគណ្ឋិកា វិយ មនុស្សេ បីឡយមានា នានប្បការំ ពលិំ ឧប្បាទេត្វា ធនំ គណ្ហិស្សន្តិ, មនុស្សា ពលិបីឡិតា កិញ្ចិ ទាតុំ អសក្កោន្តា គាមនិគមាទយោ ឆឌ្ឌេត្វា បច្ចន្តំ គន្ត្វា វាសំ កប្បេស្សន្តិ, មជ្ឈិមជនបទោ សុញ្ញោ ភវិស្សតិ, បច្ចន្តោ ឃនវាសោ, សេយ្យថាបិ បោក្ខរណិយា មជ្ឈេ ឧទកំ អាវិលំ បរិយន្តេ វិប្បសន្នំ។ អយំ នវមស្ស វិបាកោ។

១០។ គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ រាជានោ អធម្មិកា ភវិស្សន្តិ, តេសុ អធម្មិកេសុ រាជយុត្តាបិ ព្រាហ្មណគហបតិកាបិ នេគមជានបទាបីតិ សមណព្រាហ្មណេ ឧបាទាយ សព្ពេ មនុស្សា អធម្មិកា ភវិស្សន្តិ, តតោ តេសំ អារក្ខទេវតា ពលិបដិគ្គាហិកទេវតា រុក្ខទេវតា អាកាសដ្ឋកទេវតាតិ ឯវំ ទេវតាបិ អធម្មិកា ភវិស្សន្តិ, អធម្មិករាជូនំ រជ្ជេ វាតា វិសមា ខរា វាយិស្សន្តិ, តេ អាកាសដ្ឋកវិមានានិ កម្បេស្សន្តិ, តេសុ កម្បិតេសុ ទេវតា កុបិតា ទេវំ វស្សិតុំ ន ទស្សន្តិ, វស្សមានោបិ សកលរដ្ឋេ ឯកប្បហារេនេវ ន វស្សិស្សតិ, វស្សមានោបិ សព្ពត្ថ កសិកម្មស្ស វា វប្បកម្មស្ស វា ឧបការោ ហុត្វា ន វស្សិស្សតិ។ យថា ច រដ្ឋេ, ឯវំ ជនបទេបិ គាមេបិ ឯកតឡាកស្សេបិ ឯកប្បហារេនេវ ន វស្សិស្សតិ, តឡាកស្ស ឧបរិភាគេ វស្សន្តោ ហេដ្ឋាភាគេ ន វស្សិស្សតិ, ហេដ្ឋា វស្សន្តោ ឧបរិ ន វស្សិស្សតិ, ឯកស្មិំ ភាគេ សស្សំ អតិវស្សេន នស្សិស្សតិ, ឯកស្មិំ អវស្សន្តោ មិលាយិស្សតិ, ឯកស្មិំ សម្មា វស្សមានោ សម្បាទេស្សតិ, ឯវំ ឯកស្ស រញ្ញោ រជ្ជេ វុត្តា សស្សា តិប្បការា ភវិស្សន្តិ ឯកកុម្ភិយា ឱទនោ វិយ។ អយំ ទសមស្ស វិបាកោ។

១១។ គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ សាសនេ បរិហាយន្តេ បច្ចយលោលា អលជ្ជិកា ពហូ ភិក្ខូ ភវិស្សន្តិ, តេ ភគវតា បច្ចយលោលុប្បំ និន្ទិត្វា កថិតធម្មទេសនំ ចីវរាទិចតុបច្ចយហេតុ បរេសំ ទេសេស្សន្តិ,

បច្ចុយេហិ ឃុដ្ឋិត្វា តិរទ្ធកបរក្ខ ជិតា តិគ្គាតាកិយុ់ កត្វា ឥេរេសតុំ ត សក្ខិស្សត្តិ, ខោចលំ "បងញ្ញ្ញាតរេបព្យត្តិទ្ធោច យឆុរេរងដ្ឋា ហុត្វា យហល្ឈាតិ ឌិចទាតិ ឥស្សត្តិ"ត្ថុទ្ធេចំ ឥេរេសស្សត្តិ៍ អបរេ អត្តុទចិចិចតុក្កទាឌក្ខាទាឌិប្ញ តិឞីជិត្វា កហាបណអឌ្ឍកហាបណបិឥេយាបកទុបិឌិតិបិ តិស្សាយ ឥេរេសស្សត្តិ៍ ត្ថុតិ កកចតា តិគ្គាតល្ឈុតកំ កត្វា ឥេឞិតំ ឆយ្ញុំ ចតុបច្ចយត្វាយ ចេច កហាបណអឌ្ឍកហាបណាឌិអត្វាយ ច ចិក្កិណិត្វា ឥេរេសត្វា បតរេហស្សក្កុតកំ ចគ្គតបាទំ ឬតិតទ្ធក្កត ចិក្កិណត្វា ចិយ កចិស្សត្តិ៍ អយំ ទុកាឥេរេយស្ស ចិបិទេកា៍

១៧៍ អឆេយ្ញុំកទាឌការេល ទេលិទេក ចិបរិចត្តូទេត្តុទេយច ទាឌាទេតា ឌាតិរេព្យត្តាត់ កុលបុត្តាត់ ឃរេ់ ត ឥស្សត្តិ, អកុលិតាតទេខ្ញោច ឥស្សត្តិ, ទេត ត្ថុស្សទា កចិស្សត្តិ, ត្ថុតទេ ឥលិក្ខា៍ ទាឌរេឃុទេលបិ ទាឌក្ខាទេរបិ អយច្ចរេយុទេលបិ ចិតិឆ្ឋឃដ្ឋាទេតបិ តុឆ្ចលិតុរេជិរេាត់ អកុលិតាត់ទេយច កធា ឌ្លឞិជិត្វា ជិតា ចិយ តិច្ចលិ ស្ញុប្យតិជ្ជិតា កចិស្សតិ, របញ្ញុតិ្តុបិទេតបិ របញ្ញុកយុកលកយ្ញុដ្ឋាទេតស្ញុ ចេច បត្តូឌិចទបរិទេចណាឌិចិតិឆ្ឋឃដ្ឋាទេតស្ញុ ច ទុស្សិលិត់ បិបបុក្កលិត់ទេយច កធា តិឃ្យាតិកា កចិស្សតិ, ត លឌ្ឌិកិក្ខុតត្តិ ឲុចំ របត្តូចាបិ តុឆ្ចលិត្បុត់ ឞិឥតការេលិ ចិយ កចិស្សតិ៍ អយំ ក្ខាឥេរេយស្ស ចិបិទេកា៍

១៨៍ តាឌិរេសទេយច ការេល អឆេយ្ញុំកទាឌាទេតា អកុលិតាត់ ឃរេ់ ឥស្សត្តិ, ទេត ត្ថុស្សទា កចិស្សត្តិ, កុលិតា ឌុក្កតា៍ ទេតស្ញុ ត ទេខចិ ការទេចំ កទិស្សត្តិ, ត្ថុតទេស្ញុទេយច កទិស្សត្តិ, ទាឌរេឃុទេល ចា អយច្ចរេយុទេល ចា ចិតិឆ្ឋឃដ្ឋាទេត ចា ចិតិឆ្ឋឃកុរេលិត់ ឈតរិលិរេជិរេាត់ កុលបុត្តាត់ កធា ត ឌ្លកាហិត្វា បតិដ្ឋហិស្សតិ៍ ទេតស្ញុ កទេធទេត្តុស្ញុ "កិ ត្ថុទេយ កទេធត្តិ"តិ ត្ថុតទេ បរិហារេរេយច កទិស្សត្តិ, កិក្ខុរេត្តុបិទេតបិ ឌុត្តូប្យការេទស្ញុ ឌាទេតស្ញុ ទេតច ទេបរេរេល កិក្ខុ កទុកាតទេខ្ញ យឌ្ឍិស្សត្តិ, តាបិ ទេតរេ់ កធា បរិទេយាកាហិត្វា បតិដ្ឋហិស្សតិ, ឞិលិត់ ប្លចការេលិ ចិយ កចិស្សតិ៍ អយំ ទេតទេរេយស្ស ចិបិទេកា៍

១៩៍ ទេលិទេក បរិហាយទេត្តុទេយច យតុស្សា តិគ្គាទាកាឌិឌាតិកា កិទេលរេាតុចត្តូកា ហុត្វា តទុលតទុលាត់ អត្តូទេតា កិរិយាត់ ចទេរ ចត្តិស្សត្តិ, ទេកទេហ ឥារេកយុកទាឌទេយាបិ ទេកាយហិរេាឌទេយាបិ ហិទេព្ញាស្ញុចណ្ណុយ្យិ រេត្ថុ តារេ់ទេយច អាឃត្តិ កចិស្សតិ, "អស្ញុកហិទេព្ញាស្ញុចណ្ណុ ចា បរិទេឆ្ឋឌាឌិឌាតំ ចា កហ"ត្តិ ចុទេត្តុ "ឃត្តុ ចា តត្តុ ចា ទេហាតុ, កិ តុយ្ហិរិតា ញ្ញាបិទេត, ត្វំ យយ្ហិាឈទេ រេត្តិ ចា អរេត្តិ ចា ឌាតិតុការេយា ឌាទេតា"តិ ចត្វា តាតប្យការេទហិ អទេក្ការរិត្វា ឃុលរេត្តិហិ ទេកាទេដ្ឋត្វា ឥារេទេឥេកំ ចិយ ចទេរ កត្វា អត្តូទេតា ត្ថុស្សទិយំ បចទេត្តុស្សត្តិ, ឲុចំ យឆុកបុប្យប្យាលាយណ្ណកទេបិតិកាត់ អារីចិទេរ កណ្ហប្បទេប្យ កិលតការេលិ ចិយ កចិស្សតិ៍ អយំ ចុក្ខរេយស្ស ចិបិទេកា៍

១១៍ ចុត្តូលទាឌការេល ទាឌាទេតា ហត្តិរិប្យាឌិស្ញុ អកុរេលិ ឃុទេន្ទុស្ញុ អចិរេាទេឥា កចិស្សត្តិ, ទេត អត្តូទេតា ទាឌាតិបត្តំ អារេក្កាយាតា រេយាតឌាតិកាត់ កុលបុត្តាត់ ត្ថុស្សទិយំ អឥេត្វា អត្តូទេតា បិឥេម្ញុលិកត្យាបកកប្យកាឌិត់ ឥស្សត្តិ, ឌាតិទេកាត្តុរេព្យត្តា កុលបុត្តា ទាឌកុរេល បតិដ្ឋំ អលកយាតា ឌិចិកំ កទេប្យតុំ អរេយត្វា ហុត្វា ត្ថុស្សទិយដ្ឋាទេត ឌាតិទេកាត្តុហិទេត អកុលិទេត ដ្ឋបដ្ឋហត្វា ចិចទិស្សត្តិ, ស្ញុចណ្ណុទាឌហំទេរហិ កាកស្ស បរិចាទិតការេលិ ចិយ កចិស្សតិ៍ អយំ បត្តុរេយស្ស ចិបិទេកា៍

១២៍ អឆេយ្ញុំកទាឌការេលទេយច ច អកុលិតាច ទាឌចលូកា ត្ថុស្សទា កចិស្សត្តិ, កុលិតា អប្យញ្ញាតា ឌុក្កតា៍ ទេត ទាឌចលូកា ទាឌាត់ អត្តូទេតា កធំ កាហារេបត្វា ចិតិឆ្ឋឃដ្ឋាតាឌិស្ញុ ឥលចទេត្តា ហុត្វា ចុត្តូលិត់ បទេចលិអាកាតាតិ ទេលត្តូចត្តុអាឌិតិ "អយ្យាកំ រេត្តុកាតិ ឲុតាតិ"តិ អតិឃុឌ្ឍិត្វា ទេត "ត តុយ្យាកំ, អយ្យា"ត្តិ អាកត្វា ចិតិឆ្ឋឃដ្ឋាតាឌិស្ញុ ចិចឥេត្តុ ទេចត្តូលតាឌិហិ បហាទាបត្វា កិចាយំ កទេហត្វា អបកឌ្ឍាបត្វា "អត្តូទេតា បយាណំ ត ឌាតាច, អទេយត្តុំ រេឌ្ឍិ ចិចឥេច, ត្ថុឥាតិ ទេចា ទទេព្ញា កទេធត្វា ហត្តុបិឥេឆ្ឋឌាឌិតិ ការេស្សាយា"តិ រេត្តុទេឌ្ឍស្សត្តិ, ទេត ទេតរេ់ កទេយត អត្តូទេតា រេត្តុកាតិ ទេលត្តូចត្តុតិ "តុយ្យាកំទេយច តាតិ, កណ្ហចា"តិ តិឃ្យាទេតត្វា អត្តូទេតា ទេកហាតិ បចិរិត្វា កិតា តិបឌ្ឍិស្សត្តិ៍ បិបកិក្ខុបិ ទេបរេរេល កិក្ខុ ឃធារុចិ ចិទេហទេឞស្សត្តិ, ទេបរេលិ កិក្ខុ បឌិរេទណំ អលកយាតា អទេព្ញា បចិរិត្វា កហតដ្ឋាទេតស្ញុ តិលិឃិស្សត្តិ, ឲុចំ ហិតទេច្ចហិ ចេច បិបកិក្ខុហិ ច ដ្ឋបឌ្ឍាតាត់ ឌាតិយត្តុកុលបុត្តាតទេខ្ញោច ទេបរេលកិក្ខុតញ្ញ ឲុឡអកាត់ កទេយត តរេចកាត់ បលិឃតការេលិ ចិយ កចិស្សតិ ៍ អយំ ទេឃាឡអរេយស្ស ចិបិទេកា៍ ឲុចំ តស្ស តស្ស អត្វស្ស បុត្តាតិយិត្តុក្ខុទេត ទេឃាឡអរេ ស្ញុបិទេត បស្សិ៍ ទេតត ចុត្តុំ – "ទេការរេលទាឌា ចិយ ទេឃាឡអរេ ស្ញុបិទេត"តិ៍ ឲុត្តុ ច បុត្តាតិយិត្តុទេតា អត្តូទេតា អត្វាតត្វតិយិត្តុ ស្ញុបិត់ បស្សទេត្តា អត្តូទេតា កយ្យាត្តុការេចត បស្សតិ, ទេការេលទាឌា ចិយ ទេលិកស្ស អត្វាតត្វតិយិត្តុ ស្ញុបិត់ បស្សទេត្តា បត រេត្តុរេត្តុរោឆារេលាកយ្យាត្តុការេចត បស្សតិតិ ទេចឌិតត្តា៍

កុឌ្ឍា ហិ ឥេចតាតិ តាកយហាចិហារេទ យហារេធរេស្ស កុឌ្ឍា ឥេចតា ចិយ៍ ទេាហទេណា កិទ តាកយហាចិហារេទ យហារេធទេា កិក្ខុរេឈ្ញុំអតបទេលិទេកត្វាច ឲុកំ តាកទុក្ខុ លិក្ខាទេបរិ៍ ទុទេក្ខុ អឆិចត្វា ឥេចតា ទេធរេស្ស កុឌ្ឍា បឌេយទេយច តំ រេច្ចុស្ញុបិទេតត បទេលិទេកត្វា បដ្ឋា "ត្ថុទេតា ទេត រេត្តូឌិចរេយត្តូទេក ដ្ឋបដ្ឋាទេកា ទាឌា យទិស្សតិ"តិ ស្ញុបិទេត អារេទាចរិ៍ ទេធទេា តំ កធំ អាហរិត្វា ទាឌាទេទាឆាត់ អាចិក្ខិ៍ តា ឲុកប្យហារេទទេតច យហាចិរេចំ ចិរចិស្ញុ៍ ទាឌា "កិ ឲុត"ត្តិ បុច្ឆិ៍ តា 'ឲុចំ ទេធទេរត ចុត្តុ"ត្តិ អារេទាចឃិស្ញុ៍ ទាឌា ជិចទេរ កណារេបត្វា រេត្តុរេហ ឌិតិចទេត្តុ ទេធរេស្ស ហត្តុបិទេឥ លិក្ខាទេបរិ៍ ឲុកត្តុរេច្ចុទេយច ទេហាតីតិ ថលស្ស រេច្ចុកាចទេតា ចុត្តុំ, ឥស្សត់ បត ចិបលូត្តុទេយច៍ ទេតទេតច បហីតចិបល្លារេា បុត្តាតិយិត្តុក្ខុតយ្យិ ស្ញុបិត់ ត បស្សត្តិ, ឌ្ញុំហិ តីហិ ចា ការទេណហិ កឥាឌិ ស្ញុបិត់ បស្សត្តីតិ អាហ "រំរេក្កុទេកឥេតា"តិ៍ "អទេរេក្ខា ត បស្សត្តិ បហីតចិបល្លាររេត្តា"តិ ចចតទេតា ចតុត្ថុយ្យិ ការណាត់ ចិបល្លារេរា ឲុច ឃុលការណត្តិ ឥដ្ឋត្វា៍

តត្តិ ស្ញុបិតការេល បចត្តំ កចក្កុចិត្តំ៍ ទុបតិយិត្តាឌិអារេយុណត្តិ កយុតិយិត្តកាតិតិយិត្តូទេតា អញ្ញា ទុបតិយិត្តាឌិអារេយុណំ ត ទេហាតិ៍ ញ្ញាឌិរេាតីតិ បច្ចក្ខុទេតា អតុក្កុតបុត្តាបរិកប្យិតទុបិឌិអារេយុណាតិ ចេច ទាកាឌិរេព្យយុត្តាតិ ច៍ រេទេត្តាហារិកចិទេត្តុតាតិ បកតិចិទេត្តុត៍ ឌ្ញុំហិ អទេត្តុហិ យុទេត្តាតិ កុរេលិកុរេលរេក្ខុទេតហិ ឌ្ញុំហិ អទេត្តុហិ យុទេត្តា៍ អាចឌ្ឍតតគារេយុណក្ខុទេណតិ ត្ថុឆំ ឃាច តគារេយុណប្យត្តិ, តាច បចត្តំ ចិត្តូចាទំ រេត្តុាយ ចុត្តុំ៍ "ស្ញុបិទេតទេតច ជិដ្ឋំ ចិយ ទេយ, ស្ញុតំ ចិយ ទេយតិ កធតការេល បត អញ្ញាកទេតាទេយច អាចឌ្ឍតយត្តូទេស្សច ដ្ឋប្យឌ្ឍតទេតា"តិ ចឥត្តិ៍ ឲុចំ ចឥទេត្តុហិ បញ្ញុក្ខាទេរ ចុតិឃទេយាឈចាទេរ ចិយ យទេតាក្ខាទេរបិ អាចឌ្ឍត់ ក្ខត្តិក្កត្តំ ដ្ឋប្យឌ្ឍិត្វា ឌចតដ្ឋាទេត ឥត្វា កចក្កុំ ឌ្លតទេតីតិ អឆិទេប្យតត្តិ ឥដ្ឋត្វា ឲុកចិត្តូក្ខហិកស្ស អាចឌ្ឍតស្ស ដ្ឋប្យត្តិយំ "ជិដ្ឋំ ចិយ ទេយ, ស្ញុតំ ចិយ ទេយ"តិ កប្យតាយ អរេយុក្ខទេតា៍

ឲុត្តុ ច "ស្ញុបិតទេត្តុបិ តគារេយុណចចតទេតា បច្ចុប្យត្តុចទេរេត ចា អតីតចទេរេត ចា រេកាចឆយ្ញុបិ ស្ញុបិតទេត្តុ អារេយុណំ ទេហាតិ"តិ ចឥត្តិ៍ "ឃឌិបិ ស្ញុបិតទេត្តុ ចិក្ខុតំ ហុត្វា ដ្ឋបដ្ឋិទេត ទុបិឌិចត្វុយិបាគារេយុណំ ចុត្តុំ, តធាបិ ស្ញុបិតទេត្តុ ដ្ឋបដ្ឋិតតិយិត្តូស្ស បរិកប្យចទេរេត កទេហតព្វតាយ ចុត្តូលកាចទេតា ចុត្តូលចត្តុកត្តាតិ ចុត្តុ"ត្តិ តីស្ញុបិ កណ្ហិបទេឥស្ញុ ចុត្តុំ៍ ទេខចិ បត "កទេឌកាឃស្ស តិទុស្សាហរេត្តុកាចប្យត្តិទេតា តត្តិស្សិតំ ហឥេយចត្តុ ត ស្ញុប្យរេត្តុ ទេហាតិ, តទេតា តត្តិស្សិតាបិ ចិត្តុប្យត្តិ ត ស្ញុប្យរេត្តា អស្ញុប្យរេត្តុចឌ្ឍិតិស្សិតឌិបប្យកា ចិយ, តស្មា ចុត្តូលចត្តុកត្តាតិ ឲុត្តុ ចុត្តូលហឥេយចត្តុកត្តា"តិ អត្តុំ ចឥត្តិ, ឌិបំរិត្វា ឃុត្តុតរំ កទេហតព្វំ៍

សុបិនត្តេទេវតាតិ យតោទ្វារិកឌេចនេចរេនេត បចត្តា សុបិនត្តេ ទេវតា សុបិនព្យាបស្សន្តោ យតោទ្វារិកោតេច ឌេចនេត បស្សតិ, ត បញ្ចទ្វារិកោ បដិច្ឆន្នោ ច យតោទ្វារិកោតេច បដិច្ឆន្តិ, ត បញ្ចទ្វារិកោ តិក្ខាយត្តស្ស ហិ យហាចដ្ឋិ ឌារេលត្វា ឌីរេប ចក្ខុនយីបំ ្ហបតីតេ បផយំ ចក្ខុទ្វារិកំ អាចន្ទត់ កចដ្ឋ ត អាចទេ្ថតិ, យតោទ្វារិកេយេច អាចទេ្ថតិ, អឆ ឌចត់ ឌចិត្វា កចដ្ឋ ឆ្នាតទេតិ៍ ទុតិយចារេទ ចក្ខុទ្វារិកំ អាចន្ទត់ កចដ្ឋ អាចទេ្ថតិ, តទេតា ចក្ខុចិញ្ញាណាតីតិ ឌចតបរិយោរយាតាតិ បចត្តត្តិ, តេតត្តូទំ កចដ្ឋ បចត្តតិ៍ តតិយចារេទ យតោទ្វារិកអាចន្ទតេន កចទេ្ថ អាចដ្ឋិតេ យតោទ្វារិកឌេចត់ ឌចតិ, តេត ចិទេត្តត "កិំ អយំ ពួយស្មិ ផារេត អារលិទោកា"តិ ឌាតាតិ៍ តឆា តិក្ខាយត្តស្ស កណ្ណនយីបេ ឥទ្រិយេស បក្កហិតេស ឃាតនយីបេ ស្វកេន្តស្ស ចា ទុក្កេន្តស្ស ចា សុបេយ្យស ្ហបតីតេស យុទេ នយ្យិយិច្ចា ឆាហិតេ ចា បក្លិទេត្ត បិដ្ឋិយំ បិហិតា បហារេទ ជិទេត្ត បផយំ ទេវាតទ្វារិកាតីតិ អាចន្ទតាតិ កចដ្ឋ ត អាចទេ្ថត្តិ , យតោទ្វារិកេយេច អាចទេ្ថតិ, អឆ ឌចត់ ឌចិត្វា កចដ្ឋ ឆ្នាតទេតិ៍ ទុតិយចារេទ ទេវាតទ្វារិកាតីតិ អាចន្ទតាតិ កចដ្ឋ អាចទេ្ថត្តិ, តទេតា ទេវាតឃាតឌិច្ចាកាយចិញ្ញាណាតីតិ ឌចតបរិយោរយាតាតិ បចត្តត្តិ, តេតត្តូទំ កចដ្ឋ បចត្តតិ៍ តតិយចារេទ យតោទ្វារិកអាចន្ទតេន កចទេ្ថ អាចដ្ឋិតេ យតោទ្វារិកឌេចត់ ឌចតិ, តេត ចិទេត្តត ឌាត្វា "កិំ អយំ ពួយស្មិ ផារេត នទ្ធោ, នទ្ធនទ្ធោ ទេកិនទ្ធោ"តិ ចា "កិំ អយំ ពួយស្មិ ផារេត កទេ្ធា, យូលកទេ្ធា នារកទេ្ធា"តិ ចា "កិំ ពួត់ យឃំរយុទេ បក្លិត្តំ, នយ្យិ ឆាហិត"ត្តិ ចា "ទោតយិស្សិដ្ឋិយំ បហទេដោ, អតិចទេ្ធា ទេ បហារេរា"តិ ចា ចត្វា ទេហាតិ, ឲចំ យតោទ្វារិកឌេចតេតេច បដិច្ឆន្តិ, ត បញ្ចទ្វារិកោ សុបិតយ្យិ តេតេច បស្សតិ, ត បញ្ចទ្វារិកោ

អស្សាតិ អស្ស អាបត្តិតិកាយស្ស៍ តត្រ ច អយុទេត្តាយំ តិទេ្ទសោ "នទ្ធោ អាឌិយិស្សេច ទេរេទ ច ពួត្ថិតទេ្ធា អស្សា"តិ៍ ត ហិ អាបត្តិតិកាយស្ស អាឌិយិស្សេច ទេរេទ ច នទ្ធោ ពួត្ថិទេតា, កិត្តារហិ ទុដ្ឋាតស្សាតិ ពួយំ ទេចាតតំ យតសិ នត្តិឆាយ យឆា ត ចិទ្ធិត្តិ, តឆា អធិប្បាយំ ចិចទេត្ត "កិំ ទុត្តំ ទេហាតិ"តិអាឌិយាហ៍ អាបត្តិទេតា ទុដ្ឋាតស្ស អាឌិយិស្សេច ទេរេទ ច ពួត្ថិទេតា នទ្ធោ អាបត្តិយាច ពួត្ថិទេតា តាយ ទេហាតីតិ អយយេត្ត អធិប្បាយោ៍ អាបត្តិទុដ្ឋាតត្តិ អាបត្តិទេតា ទុដ្ឋាត់, អតាបត្តិកាទុបាយតត្តិ អតេ្វា៍ ចចតការលក្តិ "នទ្ធោជិទេយោ"តិ ឲចំ ចចតេ ការលំ៍ នយុទាយេ តិទុទ្ធហោ តិកាយ-នទ្ធោ តទេកទេទេ បចត្តយាតោបិ តាយ ឲច ទុទ្ធហិយា បចត្តតីតិ អាហ ទុទ្ធថ្រានទ្ធតាតិ៍ អឆ ចា កិត្តិ តិមិត្តំ កទេហត្វា នតិបិ អញ្ញាត្វិ ចំតិមិត្តយុទេត្ត កិត្តិត្តិតេច ចិនទេ នយុតិយា ចិទកាលតាចនេត តិមិត្តចិទេហបិ បចត្តតិទុទ្ធហោ ទុទ្ធហិ តាយ៍ យឆា យតិយំ ទេតីតិ យតិនោ, កន្នីតិ ទោតិ, ឲចំ តិកាយ-នទ្ធស្សបិ ទុទ្ធហិកាទេចា ទេជិតទ្ធោ៍ ឲកាទ្ធិយ្យិ ចិនិទ្ធេ នតិបិ នាយញ្ញោ ចិយ នយុទាយេ បចត្តទេចាហារេរា អចយទេបិ បចត្តតីតិ អាហ អចយទេ នយ្យុហទេចាហារេត ចាតិ៍ តចយស្ស អធិប្បាយស្សាតិ ឌីយំឆាធិប្បាយស្ស៍

១១១៉-១១៥៉ ទេលិយា ឲទេតរ៍ ឧត្តិតិ ទេលិយយា, ពាហុទេលិយាតិ ទុត្តំ ទេហាតិ៍ អទេរាកោ កចិស្សាមីតិ ទោកបរិច្ឆអាហទុបឧបេតោ តិទេរាកោ កចិស្សាមិ៍ ទេមាចទេតាតិ ទេមាចតត្វាយ ្ហបក្កមកទេលាត៍ ្ហបក្កមកទេលទេពា្ធ ទេមាចតត្តិ អធិប្បេតំ ទេមាចទេតិ ឲទេតាតិ កត្វា៍ ពីដ៍ កចិស្សតីតិ ទេចាឲអក្កហណាដិតមុំ នត្ថាយ ទុត្តំ៍

១១០៉ឌេ្ធអាបត្តិនហស្សាតីតិ ពណ្ណចក្កាដិទេតដំ អតាយនិត្វា ទុត្តំ, ពួត្ថទេត្តត បត ពណ្ណចក្កាដិទេតតេតបិ អាបត្តិកាលតា កាតត្តា៍ មិស្សាកចក្កត្តិ ្ហទេតាទទ្ធតកំ នត្ថាយ ទុត្តំ៍ ឲត្វ ច តិលន្ទា បីតកទ្ធាតិអាដិតា ឲកាន្តហា អតេតចណ្ណាត់ ទេមាចតាធិប្បាយចចត់ យចាធិប្បាទេយត ទេមាចត់ កចត្វ ចា យា ចា, ពួយិតាបិ អធិប្បាទេយត ្ហបក្កមិត្វា ទេមាចតត្តស្ស អាបត្តិ ទេហាតីតិ ឌស្សិតត្វំ៍ ត ហិ ឲកាសិ្ម តណ ពីលិឌីតំ នទេ្ធានយ្យិ យុត្តិ នយុត្តតិ៍ អត្ថោ ចតីតិ អត្តទេតា ចោរា ្ហទ្ធុំ ចត្វំ អឌទេ្ធាទេត្តា បុត បុទេ្ធា អត្ថោ កណាតិ៍

ទេមាចតស្សាទេតាតិ ទេមាចតស្ស បុត្តោការកេ បចត្តអស្សាទេតា៍ តេតេច "ទេមាចតំ អស្សាទេតា ទេមាចតស្សាទេតា"តិ ទុត្តំ៍ កោហស្សិតបយត្តិ ឲត្វ កោហ-នទ្ធេត កោហ ចិតា យាតុតកិតិអាឌេយា អត្តាត្តិកោតាហតា កហិតា៍ តេស យាតុបយាឌិចរេនេត ្ហបរេត្តា និទេតហោ កោហស្សិតបយំ, អត្តាត្វ បត កោហស្សិតបយត្តិ បដ្ឋាកាយកុហិតការោកា ទុទ្ធតិ៍ នយ្យុយុត្តអស្សាទនីយេតាតិ ទោកនយ្យុយុត្តស្សុចទេចតាយុទេត៍ ឲទេត បទេតាតិ កោហស្សិតបយ-បទេត៍

តទេចាតិ ទេមាចតស្សាទេចទេតាយ ឲច៍ បុទ្ធោការកេ ទេមាចតស្សាទេចរេនេត កតប្បយោគំ អចិឌហិត្វាច នយិតត្វា "នចេ បត...បេ... នទ្ធោជិទេយោ"តិ ទុត្តំ៍ បុត សុទ្ធចិទេត្ត ្ហបុទេត្ត តស្ស បយោគស្ស បដិប្បស្សទ្ធត្វា "សុទ្ធចិទេត្ត...បេ... អតាបត្តិ"តិ ទុត្តំ៍ ឌក្កតត្វាយាតិ ទោចតត្វាយ៍ អតោកាសត្តិ អក្កឌាតប្បទេសំ៍

១៤១-១៤៥៉កោហស្សិតកាយចិតក្កត្តិ បដ្ឋាកាយកុហាយត្តិស្សិតំ កាយចិតក្កំ៍ ចត្ថិ ឌេទ្ធហំ កទេហត្វាតិ អក្កឌាតស្ស អទេក្ក បស្សាចតិក្កុយតដ្ឋាទេត ចមុំ ឌេទ្ធហំ កទេហត្វា៍ តិមិទេត្ត ្ហបក្កមាកាចទេតា "ទេមាចតស្សាដាធិប្បាយស្សបិ យុទេត្ត អតាបត្តិ"តិ ទុត្តំ៍

១៤៥៉ "ឲហិ ទេ ភន្តេ, អារុទេសា, នាយទេលាទេរាតិ អាហត្តិយា អទេ្ធាត កទេតាបិ បយោរោកា អត្តតាច កទេតា តាយ ទេហាតីតិ កត្វា អាបត្តិ ទុត្វា៍ យឌិ បត អតាហទេត្វា នយទេច កទេរាតិ, អក្កបិរិទុទ្ធិយា អកាចទេតា អតាបត្តិ"តិ ចតត្តិ៍ សុត្តនាយទេលាទេត្តឲ្យិ អរុទិយិស្សុទេត្តបិ អក្កឌាតស្ស កហណបដ្ឋយា ទុក្កដំ ទុត្តំ, ត បត យុត្តបដ្ឋយា៍

១៤៤៉កាយត្តយ្ហត្តថ្មិ ចលតចរេនេត យឆា អក្កឌាតេបិ ្ហបក្កមេយា នយ្យុចតិ, តឆាបិ ចិតយុត្តតត្វា អាបត្តិ ទុត្វា៍ "បដ្ឋទេតា ចា"តិ ចចតទេតា ្ហទេកាស បស្សេស ពដ៍យំ ្ហារុប្បទេតាបិ កហិតេតាយចាតិ ឌដ្ឋត្វំ, តត្វា ្ហទេកាសុបិ បស្សេស ឌត្វា ពួយស្មិ ឆ្លកាទេ តិមិត្តត្តិ ្ហបតិត្ថាយត្តស្សបិ អាបត្តិយេច "អក្កឌាត"ត្តិ ចចតទេតា តិមិត្តត្តិ បស្សាចយក្កាច ទុត្វា៍ ្ហយ៉ិលតតិមិលតចរេនេត បត ត ការេតតទេ្ធាតិ ្ហយ៉ិលតតិមិលតប្បយោកេនខុត អាបត្តិកទេឌា ត ការេតតទេ្ធាតិ អតេ្វា៍ អតេតកាល្លតុយ្យិ ្ហយ៉ិទេលត្វា តិមិទេលត្វា ្ហបតិត្ថាយត្តស្ស ឲកាទេយច ទុក្កដត្តិ ទុត្តំ ទេហាតិ៍ អក្កិតិ អចិប្បទេត្ត្វា អតិយុតំ នយ្យុត្តស្ស យាតុកាយស្ស តិមិទេត្តាទេលិកាទេតបិ អាបត្តិយេចាតិ ឌដ្ឋត្វា៍ "ខារុទីតលិកាលេបចិត្តាត់ អក្កឌាតុបតិត្ថានេតបិ ទុក្កដ"ត្តិ ចតត្តិ៍

១៤៧៉បុប្បាចលីតិ តិទ្ធអាចិទេនយស្សាធិចចត់៍ តំ តិទ្ធអក្តា តឌីអាឌីសុ លិក្ខតាដំ ្ហទេពាត ចិក្កុល្លំ កត្វា តត្វ ្ហទេកា បិទេឌ បនាទេត្វា តិសិទ្ធា បបតត្តិ៍ "បុប្បាចលិយ"ត្តិបិ បិទេជា៍ បចេចទេតត្តស្សាតិ ទ្វិកាយុកាត្វា ចាលិកំ អក្កឌាតត្តិ ្ហកយត្វាបិ ្ហបទេយាកចចត់ កតំ៍ ចាលិកត្តិ ចាលិកាយាតិ អតេ្វា៍ ទេចតា, ្ហបក្កមេយា, យុទ្ធតត្តិ ពួយាទេតត្វ តីលិ អក្កាតិ ទេជិតទ្ធាតិ៍

ສຸກ຺ກວິສ຺ສຏ຺ຐິສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໒. ກາຍສໍສຄ຺ຄສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໒໔໙. ທຸຕິເຍ ເຍສຸ ວິວເຣສຸ ອຕ຺ຖກາເຣາ ເຫາຕິ, ຕານິ ວິວເຣຕ຺ຕາຕິ (ຄາຫຸລິຍາ ສນ຺ທິ ກາຍສໍສຄ຺ຄໍ ສມາປຊ຺ເຊຕຸກາເມາ ອຸທາຍີ. ເຕນ ກຕສ຺ສປິ ວິປ຺ປກາຣສ຺ສ ອຕ຺ຖິ ກຕຕ຺ວາ “ອຕ຺ຖເຕາ ວິປ຺ປກາຣ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ສຸຊ຺ອາຣຕ຺ຕາຕິ ສຸຊ຺ອາຣຈິຕ຺ຕຕາ, ປຏິພັທ຺ທຍຸຕ຺ຕຕາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ.

໒໕໐. ໂອຕິເຓ຺ຓາຕິ ຍຄຸຍາຄຕໍ ຄຕ຺ຕຍາຄຕໍ ຈາ ເຫາຕີຕິ ຕທຸຄຍວເສນ ອຕ຺ຖໍ ເທສ຺ເສຕ຺ວາ “ຍກ຺ຂາທີຫິ ວິຍ ສຕ຺ຕາ”ຕິອາທິມາຫ. ອສມເປກ຺ຂິຕ຺ວາຕິ ຍຖາສກາເວ ອນຸປປຣິກ຺ຂິຕ຺ວາ, ຍຖາ ເຕ ຣຕິຈຕກາ ຣູປີເຍາ ວິສຍາ ອນິຈ຺ຈທຸກ຺ຂານຸຍາກາຕຕ຺ວາກາເຣນ ອວຕ຺ຕິຕາ, ຕຖາ ອປສ຺ສິຕ຺ວາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ.

໒໕໑. ສຕ຺ຕາຍເວລຕ຺ຕິ ສີລຍຣິຍາເທ. ອາຈາເຣາຕິ ອາເຈຣໍ ຫຕ຺ຖຄຫຓາທິກິຣິຍາ. ອສ຺ສາຕິ “ກາຍສໍສຄ຺ຄໍ ສມາປເຊ຺ຊຍ຺ຍາ”ຕິ ປທສ຺ສ.

໒໕໒. ອຸເພາສໍ ປທານໍ ວເສນາຕິ ອາຍສນາທິປທານໍ ວເສນ. ຂາເຣາ ຈີເຣາ ຈ...ເປ... ສັງ຺ຄາເຣປີຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ ຫຕ຺ເຖ ຈາ ກາຍໍ ຈາ ຕີຣິຍໍ ຂາເຣາ ຈີເຣາ ຈ ສັງ຺ຄາເຣຕີ. “ກາຍເຕາ ອເມາເຈຕ຺ວາວາຕິ ວເວເຕາ ຍຕ຺ຕເກາ ປເທສາ ຫຕ຺ເຖ ຂາຕາເຣຕ຺ວສ຺ສ ກາຍເຕາ ເມາເຈຕ຺ວາ ກິຈ຺ວາສັງ຺ຄຸປຣິ ຂາຍຕ຺ຕສ຺ສ ຖຸລ຺ລັຈ຺ຈຍໍ, ສາງ຺ເຄເຕາ ຂາຕາເຣຕ຺ວາ ສັນ຺ເຈ຺ຈາ ປຏ຺ຐາຍ ກາຍໍ ຂາຍຕ຺ຕສ຺ສ ປຸນ ສັງ຺ຄາທິເສເສາ”ຕິ ວທນ຺ຕິ.

ຕຖາສຸປິ ອາຍສນາທິປ຺ປເຍາເຄສຸ ເອເກກສ຺ມິໍ ປເຍາເຄ ກາຍເຕາ ອເມາເຈເຕ ເອເກາວ ອາປຕ຺ຕິ ເຫາຕີຕິ ອາຫ “ມູລຄ຺ຄຫຓເມວ ປມາຓ”ນ຺ຕິ. ຫຕ຺ຖຄ຺ຄາ ເອເກນ ຫເຕ຺ຖນ ກາຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖນ ຫເຕ຺ຖນ ກາຍປຣາມສໍ ສນ຺ຖາຍ ວຸຕ຺ຕໍ. ເອເກນ ປນ ຫເຕ຺ຖນ ກາຍປຏິພັທ຺ທໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖນ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກາຍໍ ປຣາມສເຕາ ປເຍາຄຄຓນາຍ ອາປຕ຺ຕິ. ອຍໍ ປນ ສັງ຺ຄາທິເສເສາ ນ ເຫາຕິ ວຕ຺ຖເສເສນ, ອປິຈ ສັງ຺ຄາເວເສຕີຕິ ອາຫ “ຫຕ຺ຖຍາ ຫຕ຺ຖສັງ຺ຄຫຓສ຺ສ ສັງ຺ຄາທິເສເສາ”ຕິ. ປິຍຫຕ຺ຖຍໍ ທິຣ຺ຖາສກເຕາ ຈ ເຫາຕີຕິ ເອຕ຺ຖ ທິຣ຺ຖາສກາຕິຕ຺ຖຍາ ທິຣ຺ຖາສກກາຕປຸຣິສສ຺ສ ຈ ຄຫຓໍ ເວທິຕພ຺ພໍ.

ສຍສາເຣາເກາຕິ ກາຍສໍສຄ຺ຄຣາເຄນ ອຸຄ຺ຄທິສຣາເຄາ. ປຸຣິສເວເສເຕາຕິ ຣັຊ຺ຊຕ຺ຕາທີຫິ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຄເຫຓ ວຸຕ຺ຕເວເສ. ປຸນ ປຸຣິສເວເສຕາຕິ ສຍສາເຣາເກາ ວຸຕ຺ເຕາ. ອເສກ຺ຂເວເສຕາຕິ ກາຍປຏິພັທ຺ທອາຍສເວເສນ. ເວນິຄ຺ຄຫເຓນ ເລາມາເຍາປິ ສຄ຺ຄຫິຕຕ຺ຕາ ເລາມານໍ ອຸປາເຍຕີປິ ສັງ຺ຄາທິເສເສາ ວຸຕ຺ເຕາ. ຄຸຕານິ ວຸຕ຺ຕເຍເວຕ຺ຖ ປການເວຍ຺ປການເຍາ “ຣູປິຍຄ຺ຄເຫນ ທິ”ຕິອາທິມາຫ.

ຍຖານິທ຺ທິຏ຺ຏນິທ຺ເທເສຕິ ຍຖາວຸຕ຺ຕກາຍສໍສຄ຺ຄນິທ຺ເທເສ. ເຕນາຕິ ເຕນ ຍຖາວຸຕ຺ຕກາຣເຓນ. ສັນ຺ນາຍ ວິຣາຄິຕພີຕິ ສັນ຺ນາຍ ວິຣເທ຺ທາຍ. ລິງ຺ຄວຍ຺ຍຕ຺ຕເຍນ “ວິຣາຄິຕພີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຫຕ຺ຖໍ ຄາຍ ວຕ຺ຖຄ຺ຈິ ຫຕ຺ຖມຸທ຺ທໍ ນິກ຺ຂາປເທ ອາກາປໍ ສນ຺ຖາຍ ວທຕິ. ອັນ຺ນາຍປິ ຍໍ ກິນ຺ຈິ ວຕ຺ຖໍ ສນ຺ຖາຍ ວທຕີຕິປິ ເກຈິ. ສາຣຕ຺ຕນ຺ຕິ ກາຍສໍສຄ຺ຄຣາເຄນ ສາຣຕ຺ຕໍ. ວິຣຕ຺ຕນ຺ຕິ ກາຍສໍສຄ຺ຄຣາຄຣຫິຕໍ ມາຕຸອາທີສຸ ເປມໍ ສນ຺ຖາຍ ວທຕິ. “ວິຣຕ຺ຕໍ ຄຫິຕ຺ວາຍາມີ”ຕິ ວິຣຕ຺ຕໍ ຄຫິຕ຺ວາ ທຸກ຺ກຏນ຺ຕິ ມາຕຸເປມາທິວເສນ ຄຫເຓ ທຸກ຺ກຏໍ ວຸຕ຺ຕໍ.

ຄາຍ ປຏິພັທ຺ທາ ສເມຕີຕິ ສປ຺ປເຕ຺ທ຺ທາ ຄນ຺ເທ ສເມຕີຕິ ເຈ? ຍທິ ຫິ “ຄຕ຺ຖິຍາ ກາຍປຏິພັທ຺ທໍ ຄຫິສ຺ສາມີ”ຕິ ວິເຣາ ທຸເຍເກ ຄຕ຺ຖິສັນ຺ນາ ວິຣາຄິຕາ ກເຣຍ຺ຍ, ກາຍປຏິພັທ຺ທຄຫເຓ ຖຸລ຺ລັຈ຺ຈຍໍ ວເທຍ຺ຍ ກຖໍ ຕາ “ຄຕ຺ຖີ ຈ ເຫາຕິ ຄຕ຺ຖິສັນ຺ນີ ຈາ”ຕິ ນ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ ສິຍາ, ທຸກ຺ກຏໍ, ຕສ຺ມາ “ຄຕ຺ຖິຍາ ກາຍປຏິພັທ຺ທໍ ຄຫິສ຺ສາມີ”ຕິ ກາຍໍ ຄຫິຕ຺ວາ ຄຕ຺ຖິສັນ຺ນາ ວິຣາຄິຕາ ນ ເຫາຕີຕິ “ກາຍປຏິພັທ຺ທໍ ຄຫິສ຺ສາມີຕິ ກາຍໍ ຄຫິຕ຺ວາ ຍຖາວຸຕ຺ຕເມວ ອາປັຊ຺ຊຕີ”ຕິ ຍຖາສຸຍເຕ຺ວເຣນ ວຸຕ຺ຕາເຣາ ຄາຍາຍ ປິຍຄ຺ຄາຍາ ສເມຕີ. ເຍາ ປນ “ເອກໍ ຄຕ຺ຖິຍາ ກາຍປຏິພັທ຺ທໍ ຄຫິສ຺ສາມີ”ຕິ ສັນ຺ນາຍ ອກາຈເຕາ ຈຕ຺ຕສັນ຺ນາຍ ກິລຕ຺ຖາ ອຍຸຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ວເທຍ຺ຍ, ເສາ ປຸຈ຺ຈິຕພ຺ເພາ “ກິໍ ກາຍປຏິພັທ຺ທໍ ຈຕ຺ຖາວິ ຄຫິຕ຺ວາ ຄຕ຺ຖິຍາ ຣາເຄນ ຄຫິຕ຺ວາ, ທາຣາກ຺ ຈຕ຺ຖາວິສຸ ຣາເຄນ ຄຫິຕ”ນ຺ຕິ. ຍທິ “ຈຕ຺ຖາວິສຸ ຣາເຄນ ຄຫິຕ”ນ຺ຕິ ວເທຍ຺ຍ, ຄຕ຺ຖິຍາ ກາຍປຏິພັທ຺ທໍ ອຫຸຕ຺ວາ ອັນ຺ນຕ຺ຖ ຍິຕໍ ຈຕ຺ຖາວີ ຄຫິຕສ຺ສາປິ ຖຸລ຺ລັຈ຺ຈຍໍ ນ ສິຍາ, ໂອຈິ ສເຕ຺ຖປິ ອັງ຺ຄຕາຍ ຖຸລ຺ລັຈ຺ຈຍສ຺ສ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ສັນ຺ນາວິຣາເຄນ ວິຣາຄິຕໍ ນາມ ນ ເຫາຕີຕິ ອເສຍເຕ຺ວາ ສິເທ຺ທາເຍຈາຕິ. ຍຖາຣຸຍາ ອັນ຺ນາວິປຍາເຣາ ປຍາໂຄ ອສຍຄົວເຣາ ກາລຍຄຕິ ວຸຕ຺ຕາ.

໒໕໓. ເສວນາທິປ຺ປາເຍາຕິ ຜສ຺ສປຏິເສວນາທິປ຺ປາເຍາ. ຄຕ຺ຖິຍາ ກາເຍນ ກິຈ຺ຈສ຺ສ ກາຍປຏິພັທ຺ທາຍສນາເທຣປິ ຜສ຺ສໍ ປຏິວິຊານາຕີຕິ ອາຫ ອຕ຺ໂຖ ກາຍປຏິພັທ຺ທາຍສເນປິ ກາຍສໍສຄ຺ຄຣາເຄນ ວຸຕ຺ຕໍ. ວຸຕ຺ຕາຕິ ນິສ຺ສັຄ຺ຄິເຍນ ນິສ຺ສັຄ຺ຄິຍໍ. ເມາກ຺ຂາທິປ຺ປາເຍາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ປເທວໍ ກາຍສໍສຄ຺ຄຣາເຄ ສຕິປິ ປຈ຺ຈາ ເມາກ຺ຂາທິປ຺ປາຍສ຺ສ ອນາປຕ຺ຕິ.

໒໖໐. ປຏິພັທ຺ທກາຕິ ວິລຸຍ຺ຍຕິກາ, ອຕ຺ຖຣາຍິກາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ຕທີເສາເຕນ ວຸຍ຺ຫາຕໍ ຍາຕເຣຕ຺ຕິ ສຸຄຄປຣິເຈ຺ຆທສ຺ສເຕ຺ວ ວຸຕ຺ຕໍ, ອັນ຺ນາສຸປິ ປນ ຄຕ຺ຖີສຸ ກາຣຸນ຺ນາທິປ຺ປາເຍນ ຍາຕເຣ ວຸຕ຺ຕເຍນ ປຏິປັຊ຺ຊຕສ຺ສ ເນວຕ຺ຖິ ເທາເສາຕິ ວທນ຺ຕີ. “ຍາຕເຣ”ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອັນ຺ນາສຸປິ ປນ ອຕ຺ຖີ ຕິ ຕິສຸຄຄປຣິເຈ຺ຆທກາເຣສ຺ສິ ຕິສຸຄຄປຣິເຈ຺ຆທກາຕົປຸຣິສສ຺ສ ຈ ຄຫິຕໍ ກຸວິຕພ຺ພໍ, ຍສ຺ສາ ອຈ຺ຈາສັນ຺ເນປິ ກາລຍໍ ອຕ຺ໂຖ ຍສ຺ຫາ ກາເຍ ນາມ ນ ເຫາຕິ ເວຕິ ນາລາລິກາຍິ ອຕ຺ຖໍ ກິເຍຕ຺ວາ, ວຸຕ຺ຕເຍເວ ອຍໍສຸຣູປໍ ສມັຈ຺ຈຕຸຍໍ ຕາລິກາລິກາຍິ ຄເຫຕ຺ວາ ວຈຕິ.

ញត្តិបណ្ណាសេតត ពពត្តិ ឲត្ត ទេហក្ថ៉ិយបទិឆ្នេតេតា ឋិរាឌិពចត្ត្កុតតិរឆ្នាតកាតិត្តិតយ្បិ អតាយាឍកាចទេតា តាជ៏ឃ់ ញត្តិបណ្ណាសេតត ពត់ តិរឆ្នាតកាតទ្បបយ្បិ អតាយាឍត្តិ ឌក្ខ្ញា៑ “ក៌ក្កុតីហិ បជិយាទ្បំ អាយឋិតុំ ចក្ខតិ”តិ ចឥត្តិ អាចទិយា៑ ញត្តិទ្បុឋិតិ ឌសង្ឃត្វា ពត់ ចត្តុញា បច្ចុត្តទលញា ក៌ត្តិញា ញត្តិទ្បុំ អតាយឋិត្វា ពហ៊ិញ្ញុំ ចក្ខតិ៑ ក៌ត្ថិត្វាតិ ឲត្ត ហទេត្ត អក្ដទេហត្វាច ទេកតឋិទេច ឌណ្ឌាជិតា ក៌ត្ថិតញ្ញ៑ ឲត្ត ច “អតាយាឍយ្បិ ហទេត្ត អបទាយឋិត្វា ឌណ្ឌាជិតា ទេកតឋិ ក៌ត្ថិតុំ ចក្ខតី”តិ ញូឆ ទុត្តត្តា “បំឍុក្បុល់ ពហ្បុត្តត យាតុកាយឍទឹទេបិ ឍត្វាតីហិ ចហ់ ពត្វា កទេហតត្ថ”ត្តិ ទុត្តត្តា ច ពហិតយណ្ណាកឍប្បិតិ ឌណ្ឌាជីហិ តិប្បឹញុឲត្វា យណ្ណក់ ជិឍ្យុន្ថាទេបតុំ ចក្ខតិ៑

យក្តិ អឌិក្ខ្ញាឃាតិ យទេក្តិ កឆ្នាយឹតិ ឲចំ យក្តឍញ្ញឹ ហត្វាតិ អទេត្វា៑ កីញអទេត្តតាតិ ញូខំ ក៌ហិឍត្តក់ ឍត្ថាឃ ទុត្តំ, ក៌ក្កុឍត្តក់ បត ទេឃត ទេកតឋិ អឌិប្បាទេឃត អតាយឋិតត្ថទេយច ទូទ្បុបឋិណ្ណកាចទេតា៑ តាលបតឍាជឹតិតិ ទេចត្ត អាឌិ-ឍទេច្ចត តាញុញ្ញូទេកទលញុឌតិបុឍអលិញ្ញុក្បុញ្ញុណ្ណុបុឍ្យុថលឲញអាលុកថលិត់ ឍក្កទេហា ឌក្ខ្ញទេត្ត៑ “ឃចាទុត្តថលិត់ទេឃច ទេចត្ត កីញអាឌិប្បាទេឃត អាយឍត់ ត ចក្ខតី”តិ ទុត្តត្តា ឋិឍាឍឍក្កូទាជីតិ កីញអាឌិប្បាទេឃតបិ អាយឋិតុំ ចក្ខតិ៑

យុត្តាតិ ហត្តិក្បុញ្ញាជិកា អក្ខចិឆា យុត្តា៑ តចា ហិ ហត្តិក្បុញ្ញុំ, ចទាហឥាឆំ, កុឌក្កឹឍំ, ចលិហក់, ទេចញ្ញុ, យឆ្នឋិទេរា, ឍទេត្ត, ឋិប្បឹតិ អក្ខ យុត្តាទេឃាតិទេឃា៑ តត្ត ហត្តិក្បុញ្ញា បឹតចណ្ណា បកាចិតីតា៑ ចទាហឥាឆា ចទាហឥាឆចណ្ណាច៑ កុឌក្កឹឍា តឹលិឌិចណ្ណា ឍុចិឍុត្ត ចក្ខលិ៑ ចលិហពឆា អាកាឍ្មទា ឌត្តិកាពទ្បុបិ ទត្តិកាទេក អត្តពាទ់ ចិត្តយត្តិទេឃា តិក្ខត្តិ, ឥទេច្បុបទេកាកា ឲច ច ទេហាត្តិ៑ ទេចញ្ញុឆា ពទេកថលឍយាតចណ្ណា ត អាកាឍ្មទា, ទេត ច ទេចញ្ញា អយត្សុឍ្យុទេកាចទេទ ឲច បទេឥទេឍ ឆាឃត្តិ៑ យឆ្នឋិទេឆា ឋិជិតបិក្ថ៉ិឍយអាតចណ្ណា ចក្ខលិ លឈទេចា ច ទេហាត្តិ បកាចិតីតា ច, ទេត ច យឆ្នា ឍយូត្តយទេត្ត្បុទេយច ឆាឃត្តិ៑ ឍទេត្តា ឍទ៍ត្តាទេឆ្នចិចណ្ណា ទេកាលថលប្បយាណាបិ ទេហាត្តិ បកាចិតីតាច៑ ឋិប្បិឆា បកាចិទេឍឍយុត្តា ទេហាត្តិ តាតាឍណ្ណាតា៑ ឲចំ ឆាតិទេតា អក្ខចិឆាឍុ យុត្តាឍុ ឃា យឆ្នឍឥ្តឋិប្បិឆា, តា ឍាយុត្តិកា៑ កុឌក្កឆាបិ កាទិ ឍាយុត្តិកា ទេហាត្តិ, ញតទា អឍាយុត្តិកា៑ ឃឍ្វា ពាហុល់ ឍាយុត្តិកាច យុត្តា ទេលិទេក ជិឍ្យុត្តិ, តត្វាបិ ឍប្បិឆាច, ញតទា ពឆាទិ កាទិ, តឍ្វា ឍទេយ្វាហចិទេតាឥតិឃំ “យុត្តាតិ ឍាយុត្តិកា យុត្តា”តិ ទុត្តំ៑

យណឹតិ ឥទេបត្វា ទេចញ្ញុទិឃាជិទេក ទេឍទេឍា ទេឆាតិទេឍាជិទេកទេឆា ឍទេត្តាបិ យណ៑ ទេចញ្ញុទិទេឃាតិ ចំឍចណ្ណយណ៑ ឍទេត្តាតិ ឍាយុត្តិកឍទេត្ត៑ ឋិលិតិ ពាញអឋិលិបណ្ណុឋិលិទេឍតឋិលិជិទេកឆា ឍត្តាបិ ឋិលិ៑ ទឌតត្តិ ពហាបណាជិក់ ទុត្តាចទេឍឃំ ទតតឍយូត់៑ ឆាតទ្បុបត្តិ ឍុចណ្ណា៑ ទេលិហិតទេត្តាតិ ទត្តយណ៑ យឍាទកលុត្តិ ពតទេយណ៑ កណ្ណុយូលត្វាឃាតិ បត្តុតិចទាជិកណ្ណុយូលត្វាឃ៑ ពក្ខទេរាកឍ្យុាតិ តិឥឍ្យុតយត្តំ, តាឃ ទ្បុបឍទេយតត្ថឍ្យុ ឃឍ្យុ ពឍ្យុចិ ទេរាកឍ្យុត្វាឃបិ ចក្ខតិទេយច៑ “ទេកឍឌ្ឍត្តញា អឌិក្ខ្ញាទេយច យុត្តា ចក្ខតី”តិ តឹឍុបិ ពហ៊ិបទេឥឍុ ទុត្តំ៑ អាពទេយុទេត្តាតិ អាពទេតា យុត្តយទេត្តា៑ “កណ្ណុយូលត្វាឃ ឍយ្យុជិត្ថិតុំ ចក្ខតី”តិ ញូយិតា ច អាយឋិតុយ្បិ ចក្ខតីតិ ឌសង្ឃតិ៑ បចិត្វា ពទេតាតិ ពាចពាទេទហិ បចិត្វា ពទេតា៑

ឆាតចិទេត្ត ច ទតតយិឍ្យុាតិ អលក្កាទត្តំ ពញ្ញុតលតាជិ ឌសង្ឃត្វា ពទេតា ទតតលចិទេតា ឆាតចិទេត្ត អតាយាទេឍា៑ ឆាតចិទេត្ត ច ទតតយិឍ្យុា ចាតិ ចិឍុំ ចា បឥំ ឍយ្យុត្ថិតញ្ញ៑ ឋិតឹឃឍទេត្តាតិ ញូយិតា ច ឍទេត្តត ពតឋិតឹឃកាឌតបិឆាតាជិឍយលបទិក្កាទេរាបិ អាយឋិតុំ ចក្ខតីតិ ឋិត្ថំ៑ ទេឍឍត្តិ ទតតយិឍ្យុំ ឥទេបត្វា អចទេឍឍ៑ យុក្កចណ្ណុទេយច ទតតឍយូឍ្យុំ ពទេរាត្តិ, ត អញ្ញុត្តិ អាហ “យុក្កចណ្ណាចា”តិ, យុក្កចណ្ណា ទតតយិឍ្យុាច ត ចក្ខតីតិ ទុត្តំ ទេហាតិ៑ ទេឍឍាតិ ទតតឍយូឍ្យុំ ឥទេបត្វា អចទេឍឍា យុក្កចណ្ណា តឹលឋិលិ៑

តឹឌទេតា បក្ខ្ញាឃាតិ ឆាតុឋិឍាឍទេតា បក្ខ្ញាឃ៑ ឍុចណ្ណទេចតិឃត្តិ ឆាតុពទេណ្ណក់៑ បជិក្កិបឹតិ “ឆាតុក្ខបតត្វាឃ ពហុ្យុចា”តិ អចត្វា “តុយ្យាក់ ពហុ្យុចា”តិ ទេបឋិតត្តា បជិក្កិបិ៑ ឍុចណ្ណញុត្តញអកត្តិ ឍុចណ្ណតាទក់៑ “ទេកញអាបឃិតុត្តិ ញូទេតា ជិទេតា ច ឍញ្ញាទទេត្តហិ អាយឋិតុំ ចក្ខតី”តិ យហាអក្ខពចាឃំ ទុត្តំ៑ ពចចទទេយច ហទិតុំ ចក្ខតីតិ ទេចតិឃទេកាបកា ចា ក៌ក្កុ ទេហាត្តុ អទេញ្ញា ចា, ហទេត្តតបិ បុឆ្នឹត្វា ពចចទ់ អបទេតតុំ ចក្ខតិ, យលយ្បិ បយឌ្ជិតុំ ចក្ខតិទេយច៑

អាទក្បុងទេលិហត្តិ ក៌ត្តិយទេលិហ៑ តឹណិ ហិ ក៌ត្តិយទេលិហាតិ ក់ឍទេលិហ់, ចក្ខទេលិហ់, អាទក្បុងត្តិ៑ តត្ត តិបុតទេឌ្ឍ យិឌសង្ឃត្វា ពត់ ក់ឍទេលិហ់, ឹឍតទេឌ្ឍ យិឌសង្ឃត្វា ពត់ ចក្ខទេលិហ់, បកាតិទេឍតទេឌ្ឍ យិឌសង្ឃត្វា ពត់ អាទក្បុង៑ ទេតទេតច ត់ពទេលាត តិត្តញុត្តត្តា “ក៌ត្តិយទេលិហ”ត្តិ ទុត្តតិ៑ “ឆាតទ្បុបកាតិពទេយចាតិ ទុត្តត្តា អាទក្បុង ឍុចណ្ណឍជិឍទេយច អាយឋិតុំ ត ចក្ខតិ, អញ្ញា បត ចក្ខតី”តិ តឹឍុបិ ពហ៊ិបទេឥឍុ ទុត្តំ៑ ទេកតឋិ បត “អាទក្បុង អតាយឋិតត្ថទេតា ឆាតទ្បុបកាតិពទេយចាតិ ទុត្តំ, តឍ្វា ក្ខតឃយ្បិ ឆាតទ្បុំ ចិឃ អាយឋិតុំ ត ចក្ខតី”តិ ចឥត្តិ៑ បឥយំ ទុទេត្តាទេយច ច អទេត្វា ពហ៊ិបឥពាទេទហិ អឌិទេប្បទេតា៑ បជិឥក្កុតុំ ចក្ខតីតិ ទេឍតាឍតបជិញត្តា ទុត្តំ៑

ឍាយិកាត់ ទេបទេឍតញ្ញត្តិ ឍាយិកាត់ ឍាឍត់ ទេបទេឍតញ្ញ៑ ក៌ត្ថិត្វាតិ ហទេត្ត អក្កទេហត្វា អទេញ្ញាត ទេឃត ទេកតឋិ ក៌ត្ថិត្វា៑ ទេកទិឍញ្ញូទេជាតិ ឍញ្ញុក្ខិតចយូទេកទឹ៑ ជីណាឍញ្ញូទេជាតិ ឍញ្ញុក្ខិតចយូជីណា៑ ចយូចិតត្តាត់ ទេកទិជីណាតទេយត់ អឌិចចត់៑ តុឆ្នទេបិក្កូទត្តិ អចិតត្តចយូំ ទេកទិទេបិក្កូទ់ ជីណាទេបិក្កូទេញ្ញា៑ អាទេរាបិតចយូត្តិ ទេកទិអាជីត់ ចិតត្តតត្វាឃ យុលចក្ខិឃំ អាទេរាបិតចយូំ តទេតា ភ្លូតិត្វា ចិឍុំ ឥបិតចយូញា ឌូតហិតុំ ចាតិ ទេកទិទេបិក្កូទាជីតិ ចយូំ អាទេរាបត្វា ចិតត្តិតុំ៑ ឌូតហាទេបតុំ ចាតិ តទេឆច អទេញ្ញាហិ ចិតត្តាទេបតុំ៑ ឋិរាឌិកប្បទេហាតកកាទេលតិ អក្តុចិតកាទេល៑

១ប័១៑ ឍក្កាយាជិ ក្នុមិពតិកត្វា ត កាឃបជិតឌ្ឍក្ខាតិឃត្តិ ទ្បក្កុង ទុត្តំ៑ ឲពបតិពឍក្កទេយាតិ ណុក្កុពទេឍតុ៑ ឍពឌយក្កុឍក្កទេយាតិ ឍពឌយក្កុទេតា យហាទេឍតុ៑ ឥាតា ចាទេលតុត្តិ ទឆ្នុ ឥាតា ចាទេលតុំ៑ បជិឆ្នាទេឥតញ្ញាតិ អបទេតតញ្ញា៑ យត្សុ្យុិត្តិ, ញត្តិឍញ្ញិតា, កាឃឍំឍក្កុទាទេកា, ទេតត ទាទេកត ចាឃាទេយា, ហត្តក្កាហាជិឍយាបឌ្ឍតត្តិ ញូយាទេតត្ត បញា អក្កាតិ៑

កាឃឍំឍក្កុឋិក្កាបឥចណ្ណតា តិក្ខិតា៑

១៑ ឌក្ខុលុចាចាឋិក្កាបឥចណ្ណតា

១៥៧៓ តតិយេ វត្ថុស្មិំ ងេលិបេត លិត្តច្ឆត្តុបហ្យា “លិត្តិកា”តិ ទុត្តាតិ អាហ “លិត្តិកាតិ លិត្តច្ឆតប្យា”តិ៓

១៥៨៓ យទា យុទា យុចតិត្តិ ឲុតោត ឆ្លកាឋេតេ តិរាឋក្ខុកាចំ ដេវេយ្យតិ៓ រេមគុតុបឋញ្ជិតាហិតិ ឡាជំ ដ្ឋល្លចាងាយ ឋិលាប្យត្តលក្ខលាដេយ្យតំ៓ ឡាតិ្តលក្ខលេលាតាតិ ទុត្តយត្តំ ចិចទិតំ “ឋុកលក្ខលេលាតា”តិ ទុត្តំ៓ ត តាច ឋិឋំ ឲុតីតិ “ឡាតិ្តលក្ខលេលាត ឋេយត្កាកតាឋិ”តិអាឌិតា ចណ្ណកលាតំ ឋញ្ញាជិរេឋេឋាឋត្តិឌតក៌ ហុត្វា យត្ត៌ ត បិបុណាតិ៓ ចណ្ណកលាតញ្ជិរេយតាកាទេត កលត្តុឲ្យ ឋញ្ញាជិរេឋេឋា ហោតិ, តោតាកាទេត កលត្តុឲ្យ ឋិលាប្យត្តិ តាយ ហោតិ៓ “ឡាតិ្តលក្ខលេលាត ឋេយត្កាកតាឋិតិអាឌិក៌ បត ដ្ឋល្លចាងឲ្យាងទាកចេឋេត កលត្តុឲ្យ ទ្យក្កដ”ត្តិ កល្ហិបដេឲុ ទុត្តំ៓

ឲុកាដេឋហិ បដេហិ អឈជិតោ ឋិឋំ ត ឲុតីតិ “អតិមិត្តាឋិ”តិអាឌីហិ ឲុកាដេឋហិ បដេហិ អឈជិតោ អចណ្ណកលាតំ ឋិឋំ ត ឲុតិ, អចណ្ណកលាតំ តាយ ត ហោតីតិ ទុត្តំ ហោតិ៓ ឈជិតោបីតិ ឲុកាដេឋហិ បដេហិ អចណ្ណកលាតេ ឈជិតោបិ៓ ឡាមេហិ តីហិ ឈជិតោយេច ឋញ្ញាជិរេឋេឋាតិ “ឋិលទលឹ”តិអាឌីហិ តីហិយេច បដេហិ អចណ្ណកលាតេ ឈជិតោយេច ឋញ្ញាជិរេឋេឋា បឲ្យាចយក្កុឲ្យ តិយតចចតត្តា អចេ្ឋាឡាអាទិកត្តា ច៓ អតិមិត្តាឋិតិអាឌីហិ បត អដ្ឋហិ បដេហិ ឈជិតោ កោចលំ អចណ្ណកលាតេយេច ឋយ្យជ្ជតិ, ត ឋញ្ញាជិរេឋេឋា, តឋ្មា តាតិ ទុល្លច្ចយចត្តឹតិ កោចិ៓ អកេ្កាឋតយត្តុត្តា ទ្យក្កដចត្តឹតិ អឋដេ៓ ឋទិត្តាឌិកាចត្តុឲ្យិ ចិយ ទុល្លច្ចយេចត្ត យុត្តតទំ ជិឲ្យតិ៓ កុត្ថិកបលាលិយត្តត្តិ កុត្ថិកាលិដ្ឋយត្តំ៓

១៥៩-១៥៨៓ កទុកាបត្តិត្តិ កិក្ខុតិយា កាយឋំឋក្កេ ឋិទាឌិកាបត្តិ ឋត្តាយ ចងតិ៓ ហឋេត្តោ ហឋេត្តោតិ ឋកាចដេឲ្យតត្តំ ទុត្តំ៓ អហឋេត្តោបិ ចាងឲ្យាងទាកេត បុតប្យតំ ចងតិ, អាបត្តិយេច៓ កាយចិត្តតោតាតិ ហត្តយុដ្ឋាយ ឆ្លកាឋត្តុឲ្យ កាយចិត្តតោតា ឋយុដ្ឋាតិ៓

១៥៥៓ តឋ្មា ទ្យក្កដត្តិ អប្បជិចិឌាតតេហត្ត ទ្យក្កដំ, បជិចិឌាតត្តិយា បត អតេលត្តុបដេត្តា ទុល្លច្ចយេត កចិតត្តំ៓ តោតេច ឋទិត្តាឌិកាចត្តុឲ្យិ បជិចិឌាតត្តិយា ទុល្លច្ចយំ ចក្ខតិ៓

១៥៨៓ អឋដ្ឋុំឋត្តាយាហាតិ “ចាបិត”ត្តិ ឡាមឲ្យ ឋិឌតិក្ខុបចចតត្តា ទុត្តំ៓ ឋំឋិឌតីតិ ចហតិ បចត្តតិ៓ អច ចា ឋំឋិឌតីតិ ឋំឋិជិឲ្យតិ៓ យតុឲ្យិត្តិ, ឡាតិ្តឋត្តិតា, ដ្ឋល្លចាងឲ្យាងទាកោ, តោត ទាកេត ឆ្លកាឋតំ, តក្ខលចិឌាតត្តិ ឡាយាតេត្ត បច្ចា អក្កាតិ៓

ដ្ឋល្លចាងាឋិក្ខាបដេចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៓

៣៓ អត្តកាយបរិទិចទិយឋិក្ខាបដេចណ្ណតា

១៨០៓ ចតុតេ្ត ចិចទត្តិ តិចាឋតាងី យំ កិត្តិ ចិចទំ៓ បិណ្ឌបាតត្តិ យោ កោចិ អាហាទោ៓ ឋោ ហិ បិណ្ឌោលេ្យត កិក្ខុតោ បតេ្តា បតតតោ តត្ត តត្ត លដ្ឋកិក្ខាតំ បិណ្ឌាតំ បិតោ ឋត្តិបិតោតិ ចា បិណ្ឌបិតោតិ ទុច្ចតិ៓ ឋេតាឋេត្តិ ឋយតច្ចា អាឋតច្ចា៓ យត្ត ហិ ចិហាទាឌិកេ ឋេតិ តិបជ្ជតិ អាឋតិ តិឋីឌតិ, តំ ឋេតាឋតំ៓ បតិ ឲុតិ ឲុតឋ្មាតិ បច្ចយោតិ អាហ “បតិកទលដ្ឋេត បច្ចយោ”តិ៓ ទោកឲ្យ បតិអយតដ្ឋេត ចា បច្ចយោ, បច្ចិតិកាយតដ្ឋេតាតិ អតេ្ត, ទុឋឋេយតេត្តតាតិ ទុត្តំ ហោតិ៓ ឆាតុក្ខោកលក្ខលាឲ្យ ហិ តំហេតុកទុក្ខចេឌតាលក្ខលាឲ្យ ចា ទោកឲ្យ បជិបក្ខកាទេចា បតិអយតដ្ឋោ៓ យឲ្យ កឲ្យចិតិ ឋប្បិអាឌីឋុ យឲ្យ កឲ្យចិ៓ ឋប្បាយឲ្យាតិ ហិតឲ្យ ចិកាទចុឋឋេយតាតិ អឌិប្បាយោ៓ កិឋក្ខុឲ្យ កម្ម តោត ចិឌាតត្តតោ, តោតាហ “អតុញ្ញាតត្តា”តិ៓ តកទបទិក្ខាទេហីតិ តកទំ បទិចាទេត្វា ទក្ខលេកហិ៓ អាចាដបទិក្ខេបបិ បទិតា វដ្ឋោរេបិ បិកាទោ ឲុឋិកា បលិឈោ បិកាទយត្តុកយណ្ឌលត្តិ ឋត្ត តកទបទិក្ខាទាតិ ចងត្តិ៓ ឋេតបទិក្ខាទោតិ ឋុចិឋុដ្ឋឋីលិលក្ខាទោ៓ អទិយយេក្កោ ហិ ឡាឆ “ទេចា”តិ អឌិប្បេតោ៓ តឲ្យ ច ឋយុចាចាដេយា អលក្ខាទដ្ឋេត “បទិក្ខាទោ”តិ ទុត្តា៓ ចក្ខឌីទិយោតិ ឌីទិយចក្ខោ៓ ឌីចិតបទិក្ខាទាតិ ឌីចិតឲ្យ បចត្តិកាទលាតិ៓ ឋយុទាតេតត្តាតិ ឋយុ វឌ្ឍិវឌ្ឍិ អាតេតត្តា បទិយេឋិតត្តា៓ បទិចាទាបិ ហោតិ អត្តទាយាតំ បទិតោ ចាទលតោ, តោតាហ – “ឌីចិត...បេ... ទក្ខលតោ”តិ៓ តត្ត អត្តទត្តិ ចិចទំ, ឆ្លកាឋោតិ អតេ្ត៓ ទក្ខលតោតិ ចេទិកាតំ អត្តទំ អដេ្តា អត្តតោ ឋាឋិតំ បទិចាទេត្វា ជិតឋេចកា ចិយ ទក្ខលតោ៓ អឲ្យាតិ ឌីចិតឲ្យ៓ កាទលកាចតោតិ ចិទប្បចត្តិយា កាទលកាចតោ៓ ឋោយតកុតញ្ជិតឋជ្ជ ឋុចិរេយ្យិ កាលំ ឌីចិតំ បចត្តតិយេច៓

១៨១៓ វ្ហបចាទេតិ យត្ត ជិតោ ចិញ្ញាបេតំ ឋក្កោតិ, តាឌិឋេ៓ កាយោ ចេច ហេតុ ច បិទិចទិយា ច អតេ្ត៓ ឋេឋំ ឲ្យញ្ញាតត្តិអាឌីឋុ បិឲ្យល្លយំ “អត្តកាយ”ត្តិ បជំ វឌ្ឍិត្វា អត្តតោ កាយំ, អត្តតោ ហេតុំ, អត្តតោ អឌិប្បាយំ, អត្តតោ បិទិចទិយត្តិ ចត្តាទោ អត្តា បដកាឌេត ទុត្តា៓ តេឋុ បឋមេ អត្តចិកប្បេ កាយោ ច ហេតុ ច បិទិចទិយា ច អតេ្ត៓ ឋេឋំ អឌិប្បាយបដេយក៌ ឲ្យញ្ញាតំ បឋមចិក្កហេ តដេត្តុឲ្យ អឋម្ភូចកាចតោ តិទត្តកត្តា៓ ទុតិយេ បត អត្តចិកប្បេ អឌិប្បាយោ ច បិទិចទិយា ច អតេ្ត, កាយោ ច ហេតុ ចាតិ ឋេឋំ បដដ្ឋយំ ឲ្យញ្ញាតំ តោឋំ តត្ត អត្តាកាចតោតិ ឲុចំ ចត្តាទិ បដាតិ វិឌ្ឍិត្វា ចិក្កហាតំ ចឋេត យោឌិតាតីតិ កោចិ ចងត្តិ៓ កល្ហិបដេ ច អយយេចតេ្ត ទុទេត្តា៓ ទុឡាអយដ្ឋិយយហាកល្ហិបដេឲុ បត “បឋមឋ្មិំ អត្តចិកប្បេ កាយោ ច ហេតុ ច បិទិចទិយា ច អឌិប្បាយតេ្ត, ឋេឋំ យេទុតឆយុឋក្ខាទតោត កាយេតាតិអាឌិ ចិក្កហចាញ្ញ អក្ខទចិចទលាយត្តតោ ឲ្យញ្ញាតយត្តំ៓ ទុតិយេ អត្តចិកប្បេ អឌិប្បាយោ ច បិទិចទិយា ច អឌិប្បាយតេ្ត, ឋេឋំ អត្តតា កាយិតា ឡាជ្ឋិតាតិអាឌិ ចិក្កហចាញ្ញ អក្ខទចិចទលាយត្តតោ ឲ្យញ្ញាតយត្ត”ត្តិ ឲុចយេត្ត ទុទេត្តា៓ “ឲ្យញ្ញាតេ អាដទំ អកត្វា”តិ ចចតតោ អយយេចតេ្ត ឡាឆ យុត្តតទោតិ ចិញ្ញាយតិ៓ ឲ្យញ្ញាតេ អាដទំ អកត្វាតិ ឡាមិតា ហិ អដ្ឋកចាយំ ទុត្តចិក្កហចឋេត ឲ្យញ្ញាតេ អាដទំ អកត្វាតិ អយយេត្ត ឌីបិតោ៓

ឡាជាតិ យចាទុត្តយេចត្ត បដកាឌេតេត ឋំឋត្តិត្វា ដេឲ្យតំ “អត្តតោ កាយំ អត្តតោ ហេតុំ អត្តតោ បិទិចទិយត្តិ ហិ ទុតេ្ត ឌាតិឲ្យត្តិ បល្ហិតា”តិអាឌិ អាទទ្ធំ ឡាជំ ទុត្តំ ហោតិ – “អត្តតោ ហេតុ”ត្តិ ទុតេ្ត អត្តតោ អត្តាយាតិ អយយេត្ត ចិញ្ញាយតិ៓ “អត្តតោ កាយំ អត្តតោ បិទិចទិយ”ត្តិ ច ទុតេ្ត កាយេត បិទិចទិយាតិ អយយេត្ត ចិញ្ញាយតិ៓ តឋ្មា អត្តតោ កាយំ អត្តតោ ហេតុំ អត្តតោ បិទិចទិយត្តិ ឡាមេហិ តីហិ បដេហិ អត្តតោ អត្តាយ កាយេត បិទិចទិយា អត្តកាយបិទិចទិយាតិ អយយត្តចិកប្បោ ទុទេត្តាតិ ចិញ្ញា ឌាតិឲ្យត្តិ៓ “អត្តតោ អឌិប្បាយ”ត្តិ ទុតេ្ត បត អឌិប្បាយឋដ្ឋឲ្យ កាយិតឋដ្ឋេត ឋយាតត្តកាចតោ

អត្តនោ បារិចរិយន្តិ ធម្មស្ស ច ភោគថិក្កហនាយណ្ណនោ អត្តនោ ឧទ្ទិស្សកាមិតេន អត្តកាមបារិចរិយាតិ អមយត្ថិកោបា ទីហិ បទេហិ ទស្សិតោតិ វិញ្ញូ ជាតិសម្បត្តីតិ.

ឧតេក្កន្តិ ឧសា អក្កា. ទុដ្ឋុល្លវាចាសិក្ខាបទេ កិញ្ចាបិ មេថុនយាចនំ អាគតំ, តថាបិ តំ ទុដ្ឋុល្លវាចស្សាទរាគវសេន វុត្តំ, ឥធ បន អត្តនោ មេថុនស្សាទរាគវសេនាតិ អយំ វិសេសោ. វិសិដ្ឋតរំ "ឯតទគ្គំ ភគិនិ អគ្គានំ យទិទំ"ន្តិ ឥទំ អត្តនោ អត្ថាយ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ យតុស្សិត្វា, ឥតិ វិសដ្ឋិតា, អត្តកាមបារិចរិយាយ វរោកា, ឯតេ វរោកេ វណ្ណភណតំ, តទ្ធណមិជាតេតន្តិ ឥមានេវ បញ្ច អង្គានិ.

អត្តកាមបារិចរិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៥. សញ្ចរិត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៩៧. បញ្ចមេ បណ្ឌិតស្ស ភាវោ បណ្ឌិច្ចំ, ធាណសេវ្យតំ អធិចចតំ. គតិមន្តាតិ ធាណគតិយា សមន្នាគតា. បណ្ឌិតាតិ ឥមិនា សភាវបាណេន សមន្នាគតតា វុត្តា, ព្យត្តាតិ ឥមិនា ឥតោ ចិត្តប្បត្តិសម្បន្ន បញ្ញាយ. តេនាហ "ឧបាយញ្ញូ បិសារទា"តិ. មេធាវិនីតិ ធាតុប្បត្តិបញ្ញាសង្ខាតាយ មេធាយ អត្ថកិច្ចោ ឧបដ្ឋិតេ ធាតុសោ តទ្ធណេ ឧច ឧប្បន្នបញ្ញាយ សមន្នាគតា. តេនាហ "ឋានេ ឋានេ ឧប្បត្តិ"តិ. ទេវតាតិ យាកុកត្តសមាទានាទីសុ និបុណា. ឧដ្ឋានវីរិយសម្បន្នាតិ កាយិកេន វីរិយេន សមន្នាគតា, យថា អញ្ញា កុសីតា និសិន្នដ្ឋានេ និសិន្នាវ ហោន្តិ, ឋិតដ្ឋានេ ឋិតាវ, ឯវំ អហុត្វា ខិប្បាទិកេន ជវេន សព្ពកិច្ចំ និប្ផាទេតីតិ វុត្តំ ហោតិ. កុមារិកាមាតិ និមិត្តវេច កុម្ភំ, ហេតុមិម្ហា កម្មបទេហិ. តេនាហ "កុមារិកាម កាម្មណា"តិ. អាវហន្តំ អាវាហោ, បរិគ្គហកាវេន ទារិកាម គហណំ, ឧបា ទាហនំ វិវាហោ. តេនាហ "ទារកស្សា"តិអាទិ.

២៩៨-២៩៩. ភត្តបិណ្ឌំ សន្ធាយ ទន្ធាបនំ វុត្តំ, ឃុស្ស កស្សចិ បិណ្ឌំ សន្ធាយ បទាបនំ វុត្តំ. ឧដ្ឋ កុលំ គតា ទុក្កតាតិ អយមត្ថោ ឧទស្សន្តោ "យត្ថ ចា គតា"តិអាទិមាហ. អាហរណំ អាហារោ. ន ឧបាហនន្តិ ន ជិត្តំ គេហា គហណំ, ចិក្កោបា ធាតំ. ឥទ្ធិមំ សក្កហិត្វា "ទោវាហារោ"តិ វុត្តំ. បណ្ឌិតសមាធិតោតិ ឧត្តម ខាទិរូបកទេហេន អលង្ការំ បណ្ឌត្តំ, អញ្ញាតិកាតំ កេនាដិតំ ឯវ សណ្ឋបនំ បរានេតំ.

៣០០. "អន្តំ កាតុំ ន ចក្កតី"តិ វុត្តិតា ទុក្កដំ ហោតីតិ ជីវបតិ. "បរាជិតោ ជាតុម្ហា"ន្តិ វុត្តត្តា អនេនត្តា ទុរតិក្កមេន ភាវេតព្ពោ. អធិកាលេ អធិកាវោ ឯតស្ស អត្ថីតិ អធិកាលិធិការិកំ, សញ្ចរិត្តំ. "អធិកាលិចារិក"ន្តិ ចា បាឋោ, អធិកាលេ អាចារោ អជ្ឈាចារោ ឯតស្សាតិ អធិកាលិចារិកំ.

កិញ្ចាបិ ឯហិភិក្ខុបសម្បន្នា ទេវ សរណគមនូបសម្បន្នា ច សញ្ចរិត្តាទិបណ្ណត្តិវជ្ជំ អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តិ, តេសំ បន ន សព្ពកាលិកត្តា តេ ចជ្ជេត្វា សព្ពកាលិកត្តរូបំ តត្ថិ ទស្សេន្តោ ភគវា ព្ហុវាបិ ជាតិចតុវត្ថុកេន កម្មេន ឧបសម្បន្នំ ភិក្ខុំ ទស្សេន្តំ "តត្រ យ្វាយំ ភិក្ខុ...បេ... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូ"តិ បទភាជនំ អាហ, ន បន តេសំ សញ្ចរិត្តាទិអាបជ្ជនេ អភព្ពភាវតោ. ខីណាសវាបិ ហិ អប្បស្សុតា កិញ្ចាបិ លោកវជ្ជំ នាបជ្ជន្តិ, បណ្ណត្តិវជ្ជំ បន អជានិត្វា វិហារការំ កុដិការំ សហាគារំ សហសេយ្យន្តិ ឯវរូបំ កាយទ្វារេ អាបត្តិយោ អាបជ្ជន្តិ, សញ្ចរិត្តំ បទសោធម្មំ ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចំ ភូតារោចនន្តិ ឯវរូបំ វចីទ្វារេ អាបត្តិយោ អាបជ្ជន្តិ, ឧបតិក្ខិត្តសាទិយនាទិវសេន មនោទ្វារេ រូបិយបដិគ្គហណាបត្តិំ អាបជ្ជន្តិ.

៣០១. សញ្ចរណំ សញ្ចរោ, សោ ឯតស្ស អត្ថីតិ សញ្ចរី, តស្ស ភាវោ សញ្ចរិត្តំ. តេនាហ "សញ្ចរណភាវ"ន្តិ, ឥត្ថិបុរិសានំ អន្តរេ សញ្ចរណភាវន្តិ អត្ថោ. ជាយត្តនេ ជារត្តនេតិ ច និមិត្តត្ថេ ភុម្មំ, ជាយាភាវត្ថំ ជារភាវត្ថន្តិ វុត្តំ ហោតិ. ជាយាភាវេតិ ករិយភាវាយ. ជារភាវេតិ សាមិកភាវាយ. កិញ្ចាបិ ឥមស្ស បទភាជនេ "ជារី ភវិស្សសី"តិ ឥត្ថិលិង្គវសេន បទភាជនំ វុត្តំ, ជារត្តនេតិ បន និទ្ទេសស្ស ឧភយលិង្គសាធារណត្តា បុរិសលិង្គវសេនបិ យោជេត្វា អត្ថំ ទស្សេន្តោ "ឥត្ថិយា មតិំ បុរិសស្ស អារោចេន្តោ ជារត្តនេ អារោចេតី"តិអាទិមាហ. ឯត្ថ ហិ "ជារោ ភវិស្សសី"តិ ឥត្ថិយា មតិំ បុរិសស្ស អារោចេន្តោ ជារត្តនេ អារោចេតិ នាម. បាឡិយំ បន ឥត្ថិលិង្គវសេនេវ យោជនា កតា, តទនុសារេន បុរិសលិង្គវសេនបិ សក្កា យោជេតុន្តិ.

ឥទានិ បាឡិយំ វុត្តនយេនបិ អត្ថំ ទស្សេន្តោ "អបិចា"តិអាទិមាហ. បតិ ភវិស្សសីតិ វុត្តនយេនត្ថំ "សាមិកោ ភវិស្សសី"តិ បរិយាយវចនេន ទិសេសេត្វា ទស្សេតិ. ព្ហុវញ្ចា ជារត្តនេតិ និទ្ទេសស្ស ឧភយលិង្គសាធារណត្តា វុត្តំ. មុហុត្តិកា ភវិស្សសីតិ អសាមិកំ សន្ធាយ វុត្តំ, ជារី ភវិស្សសីតិ សសាមិកំ សន្ធាយ. អត្ថមេវ តង្ខណិកាយបីតិ ព្ហុវំ និទស្សនមត្តន្តិ អាហ "ឧទេតេនុបាយេនា"តិអាទិ.

៣០២. សេវិចិហារន្តិ សច្ឆន្ទចារំ. អត្តនោ វសន្តិ អត្តនោ អាណំ. គោត្តន្តិ គោតមគោត្តាទិកំ គោត្តំ. ធម្មោតិ បព្ពជ្ជូបរិវជ្ជនាទិកំ, តេសំ តេសំ វា កុលានំ ធម្មោ. គោត្តចរិត្តេសុ គោត្តសទ្ទោ, ធម្មចារីសុ ច ធម្មសទ្ទោ វត្តតីតិ អាហ "សគោត្តេហី"តិអាទិ. តត្ថ សគោត្តេហីតិ សមានគោត្តេហិ, ឯកវំសជាតេហីតិ អត្ថោ. សហធម្មិកេហីតិ ឯកស្ស សត្ថុសាសនេ សហចរិតព្ពធម្មេហិ, សមានកុលធម្មេហិ វា. តេនេវាហ "ឯកំ សត្ថារ"ន្តិអាទិ. តត្ថ "ឯកំ សត្ថារំ ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិតេហី"តិ វុត្តិតា បព្ពជ្ជូបរិវជ្ជនាទិកេសុ វុត្តា, ឯកកម្មបរិយាបន្នេហីតិ មាលាការាទិឯកកម្មបរិយាបន្នេហិ.

សសាមិកា សារក្ខា. យស្សា គមនេ រញ្ញា ទណ្ឌោ ឋបិតោ, សា សបរិទណ្ឌា. បរិយាបន្នំ ធម្មំ សារក្ខសបរិទណ្ឌាតំ មិច្ឆាចារោ ហោតិ តាសំ សសាមិកភាវតោ. ន មាតុរក្ខិតំ មាតុរក្ខិតាទីនំ មាតុរក្ខិតាទីនំ អជ្ជន្តំ បុរិសន្តរគមនេ តត្ថិ មិច្ឆាចារោ តាសំ អសាមិកភាវតោ. យា ហិ សាមិកស្ស សន្តកំ ធនំ ទេន្តេន បរេន អភិរតិំ ឧប្បាទេតុំ, តាសំ មិច្ឆាចារោ, ន ច មាតាទយោ តាសំ ធនស្ស ព្ហុស្សរា. មាតាទយោ ហិ ន អត្តនា ធនស្សានុរក្ខិតត្តំ តា រក្ខន្តិ, កេវលំ អនាចារំ និសេធេន្តា បុរិសន្តរេមតំ តាសំ វារេន្តិ. បុរិសស្ស បន ឧតាសុ អដ្ឋសុបិ ហោតិយេវ មិច្ឆាចារោ មាតាទីហិ យថា បុរិសេន សទ្ធិំ សំវាសំ ន កប្បេតិ, តថា រក្ខិតត្តា បរេសំ រក្ខិតគោបិតំ ធនំ ថេនេត្វា ភុញ្ជកាវេតោ.

ធនេន កីតាតិ ករិយភាវត្ថំ ធនេន កីតា. តេនាហ "យស្មា បន"តិអាទិ. ភោគេនាតិ ភោគហេតុ. ភោគវត្ថញ្ហិ វសន្តី "ភោគវាសិនី"តិ វុច្ចតិ. លភិត្វាតិ យោ តំ វាសេតិ, តស្ស ហត្ថតោ លភិត្វា.

ᩏᨴᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩒᨴᨷᨲ᩠ᨲᨠᩥᨶᩦ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨵᨩᩮᨶ ᩋᩣᩉᨭᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨵᨩᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᩈᩮᨶᩣᩅ ᨵᨩᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩏᩔᩥᨲᨴ᩠ᨵᨩᩣᨿ ᩈᩮᨶᩣᨿ ᩋᩣᩉᨭᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩏᩔᩥᨲᨴ᩠ᨵᨩᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

᪑᪐᪕᪨ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩥᨿᨬ᩠ᨩᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᩔᨲᩦᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩩ ᩅᩣ ᨾᩣ ᩅᩣ, ᨲᩴᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᨶᩮ ᨿᩮᩣᨣ᩠ᨿᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩣᩁᨠᩴ ᨴᩣᩁᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᩋᨩᩣᨶᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩩᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩴᨿᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨷᩮᩈᩥᨲᩮᨷᩥ ᩉᩁᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥᨿᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩴ ᩉᩥ ᨲᩔ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨷᩮᩈᩥᨲᩴ, ᨲᩴᨿᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨲᩔᩣ ᨾᩣᨲᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩮ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᩣᨲᩩᩋᩣᨴᨿᩮᩣᨷᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨿᩮᩅ ᨴᩮᩅᩥᨲᩣᨶᩣᩅ ᨴᩥᩔᨲᩥ “ᨾᩣᨲᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩏᨷᩣᩈᩥᨠᩣ᪨ ᨷᩣᩃᩥᨲᩣ ᩈᩴᩅᩮᨲᩦᨲᩥ

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥᨿᩣ – ᨿᨳᩣ ᩈᨿᩴ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲᩔᩣ ᩈᨿᩴ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩣᨲᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩅᩣᨧᩮᨲᩥ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨷᩮᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨾᩣᨲᩩᩋᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᩣᩈᨶᨷᩮᩈᨶᩮ ᨾᩪᩃᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩣᨲᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣᨿ ᨾᩣᨲᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩉᩥᨱᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᨵᩦᨲᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ “ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨾᨾ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᩁᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩉᩥᨱᨲᩥ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ “ᨾᨾ ᨵᩦᨲᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᨷᩉᩥᨱᨲᩦᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ᪨ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨲ᩠ᨳᩣ᪨

᪑᪑᪗᪨ ᩅᩥᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᨷᩩᨶ ᩋᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨱᩣᨷᨠᩔ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩉᩁᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᩁᨱᩦᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨣᨾᨶᩉᩮᨲᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᨶ ᨠᩁᨱᩦᨿᩮᨶ ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨶ ᩅᩥᩈᩴᨷᩣᨴᩮᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᩋᨶᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᨲᨳᩣ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᨷᨶ ᨶ ᩅᩥᩈᩴᨷᩣᨴᩮᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩮᨶᩥᨿᨷᨶᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ “ᩈᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ᪨ ᩅᨧᩦᨠᩴᩈᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨷᩣᨷᩣᨲᩥ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᩥᩁᩥᩈᩣᨷᩣᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨲᩥ ᨴᩮᩅᩣᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᩥᩁᩥᩈᩅᨧᨶᩴ ᨣᩉᨱᩣᨿ᪨ ᩈᨶᩮ ᨷᨶ ᩏᨠᩮᨲᩣ ᩋᨽᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨽᩥᨠᩣᨶᩴ ᨣᨱᨶᩣᨿ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪑᪑᪘-᪑᪓᪐᪨ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨡᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩣᩁᩮ ᩋᩈᨲᩥᨷᩥ “ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᩥ, ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᩮᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᩣᨷᨶ᩠ᨶᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ “ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩣᩁᩮ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩣᩁᩩᨠᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩴ᪨ ᨲᨶ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣᨾᩣᨴᩥᨠᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩅᩣᨿᨠᩣᨴᩥᨠᩣᨶᩴᨾ᩠ᨷᩥᨲᨠᩣ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᩁᩩᩅᩣ “ᨠᩣᩁᩩᨠᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨷᨶ…ᨷᩮ… ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨷᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩣ ᩋᩃᩴᩅᨧᨶᩦᨿᨽᩣᩅᩴ ᩅᩣ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔ ᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩣᨧᨲᩮᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᨲᩮᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩃᩴᩅᨧᨶᩦᨿᨽᩣᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᨲᩮᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᩃᩴᩅᨧᨶᩦᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶᩮᩅ ᨴᩣᩁᩥᨠᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᨲᨶᩣᨴᩥᨠᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨶ ᨬᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩃᩴᩅᨧᨶᩦᨿᨽᩣᩅᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᨧ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨾᩣᨲᩥᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᩥᨲ᩠ᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) “ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩴ ᨷᨶ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᩦᩉᩥ ᨷᩥ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᨲᩣ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩋᨩᩣᨶᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩮᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᨽᩣᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᨩᩣᨶᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᨷᨱ᩠ᨱᩮ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᨿᨷᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩔ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨡᨱ᩠ᨯᩴ ᨷᨶ “ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩅᩣᨿᩩᨻ᩠ᨷ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩔᩮᩅ ᨴᩔᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪑᪓᪐᪨ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩦᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨷᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᩴ, ᨶ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᩴ, ᨶ ᨷᩮᨲᩥᩴ, ᨶ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩴ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᨶᩩᩔᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ, ᨶ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᨾᨶᩩᩔᨩᩣᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩣᨷᩁᩥᩈᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩮᩈᩩ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᨾᨶᩩᩔᨩᩣᨲᩥᨠᨲᩣ, ᨶ ᨶᩣᩃᩴᩅᨧᨶᩦᨿᨲᩣ, ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩅᩦᨾᩴᩈᨶᨷᨧ᩠ᨧᩣᩉᩁᨱᩣᨶᩦᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨿᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ᪨

ᩈᨬ᩠ᨧᩁᩥᨲ᩠ᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪔᪨ ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪓᪑᪨ ᩃᩮᩈᩮ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩮᨠᩣᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩮᨠ ᨵᨶᩩᩋᩣᨴᩥᨠᩣ᪨ ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨵᨶᩩᩋᩣᨴᩥᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩣᨿ᪨ ᨾᩪᩃᨧ᩠ᨨᩮᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨷᩁᩈᨶ᩠ᨲᨠᨠᩁᨱᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩪᩃᨧ᩠ᨨᩮᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩋᨷ᩠ᨷᩅᩣᩁᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᨴᩣᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅ “ᨴᩣᩈᩥᨴᩣᩈᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪐, ᪑᪙᪔) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨬᩣᨲᨠᨷᩅᩣᩁᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨴᩣᩈᩴ ᨾᩪᩃᨧ᩠ᨨᩮᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᩈᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨣᩣᩉᩔᩣᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩣᩁᨠᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩮᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩣᩁᨠᨽᩪᨲᩴ᪨ ᨾᩪᩃᩴ ᨴᩮᨳᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩪᩃᩴ ᨴᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨾᩪᩃᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᨳᩥᨲᩴ ᩈᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩅᨧᨶᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩪᩃᩴ ᨴᩮᨳᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨧᩥᨴ᩠ᨴᩥᨠᩴ ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩉᩣᨷᨱᩣᨴᩥ ᨶ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩉᩣᨷᨱᩣᨴᩥ ᩋᩈᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩈᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩉᩣᨷᨱᩣᨴᩥᨴᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩮᩅ ᨷᩥᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨷᩥᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ “ᨠᩥᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨠᩣᨷᩥ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨶ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᩣᨡᩣᨿ ᩃᨣ᩠ᨣᩁᨩᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨲᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩣᨾᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩋᨴᩮᩈᩥ ᨧᩣ…ᨷᩮ… ᩋᩣᩉᩁᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᩮᩣᩉᩁᩮᨲᩣ…ᨷᩮ… ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨿᩮᩅ ᨷᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᩃᨩ᩠ᨩᩦᩉᩥ…ᨷᩮ… ᨶ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩴᩈᩣᩅᩈᩥᨠᩣᩁᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᨽᩣᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨩᩣᨲᩥᨠᩁᩈᩥᨠᩣᩁᩣᨷᨶ ᩋᩃᨩ᩠ᨩᩦᩉᩥᨷᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ᪨

កោលំ បន...បេ... អាហរាបេតុំ ន វដ្ដតីតិ អត្ថោ. អត្តនោ អត្ថាយ មូលច្ឆេជ្ជវសេន អាហរាបេតុំ ន វដ្ដតិ. អាហរាបេត្វា គណ្ហន្តិ អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិយា គណ្ហតិ. អត្តនោ អត្ថាយ សាមិកេនាបិ គណ្ហាបេតុំ “ហត្ថិគវស្សវឡវបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតី”តិ (ទី. និ. ១.១០, ១៩៤) វុត្តត្តា. តេនេវាហ “ទានាទិកបវារិតដ្ឋានតោបិ មូលច្ឆេជ្ជាយ យាចិតុំ ន វដ្ដតី”តិ. រក្ខិតព្ពាតិ យថា ចោរា ន ហរន្តិ, ឯវំ រក្ខិតព្ពា. ជគ្គិតព្ពាតិ តិណជាតានីហិ ជគ្គិតព្ពា. ន សម្បដិច្ឆិតព្ពន្តិ អត្តនោ អត្ថាយ កោលំ សាមិកស្ស បដិក្ខិត្តត្តា វុត្តំ.

សកំ ទេតិ...បេ... វដ្ដតីតិ មូលច្ឆេជ្ជវសេន សកំ ទេតិ វត្តុំ ន វដ្ដតិ. តាវកាលិកំ វដ្ដតីតិ តាវកាលិកំ កត្វា សព្ពត្ថ យាចិតុំ វដ្ដតិ. វល្លិអាទីសុ ច បរបរិគ្គហិតេសុ ឯវមេវ នយោតិ យោជេតព្ពំ. គរុភណ្ឌប្បហោនកេសុយេវ ច វល្លិអាទីសូតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន វេឡុមុញ្ជបព្ពជតិណមត្តិកានំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ. តំ បន វត្ថុវសេន អប្បំ ហុត្វា អគ្ឃវសេន មហគ្ឃំ ហរិតាលហិង្គុលិកាទិ, តំ គរុភណ្ឌំ អប្បហោនកម្បិ យាចិតុំ ន វដ្ដតីតិ វទន្តិ.

សាតិ វិញ្ញត្តិ បរាមសតិ. សា ច បន បរិកថាទិកា យេន កេនចិ អធិប្បាយវិញ្ញាបនំ វិញ្ញត្តីតិ គហេតព្ពា. តេនាហ “សព្ពេន សព្ព”ន្តិ, សព្ពប្បការេនាតិ អត្ថោ. តេន “បរិកថាទិវសេនបិ វិញ្ញាបនំ ន វដ្ដតី”តិ ទីបេតិ. បរិកថោភាសនិមិត្តកម្មម្បិ ហិ វិញ្ញត្តិបក្ខិកត្តា ន វដ្ដតិ. គិលានស្ស បន សេនាសនបច្ចយេ អធិប្បាយំ វិញ្ញត្តិ បរិកថាទីហិ វិសេសេត្វា ទស្សេន្តោ “អាហរ ទេហីតិ វិញ្ញត្តិមត្តមេវ ន វដ្ដតី”តិ អាហ. បរិកថោភាសនិមិត្តកម្មានិ វដ្ដន្តីតិ ឯត្ថ បរិកថា នាម បរិយាយេន កថនំ, និមិត្តសញ្ញា សេនាសនំ សម្មានត្តិអាទិវចនំ. ឱភាសោ នាម ឧជុកមេវ អកថេត្វា យថា អធិប្បាយោ វិញ្ញាតោ ហោតិ, ឯវំ ឱភាសនំ, ឧបាសកា, កុហិំ វសថាតិ? បាសាទេ, ភន្តេតិ. កិំ ភិក្ខូនំ បន, ឧបាសកា, បាសាទោ ន វដ្ដតីតិអាទិវចនំ. និមិត្តកម្មំ នាម បច្ចយេ ឧទ្ទិស្ស យថា អធិប្បាយោ វិញ្ញាយតិ, ឯវំ និមិត្តករណំ, សេនាសនត្ថំ ភូមិបរិកម្មាទីនិ ករោន្តស្ស “កិំ, ភន្តេ, ករោសិ, កោ ការាបេតី”តិ វុត្តេ “ន កោចី”តិអាទិវចនំ.

គិលានាតិ គិលានបច្ចយេ វិញ្ញត្តិអាទិកំ សព្ពម្បិ វដ្ដតីតិ ទស្សេន្តោ អាហ “គិលានបច្ចយេ បនា”តិអាទិ. តថា រូបិយំ បន គេហេ ទេវេ វុត្តេ បរិក្ខិត្តុំ វដ្ដតិ, ន វដ្ដតីតិ? តត្ថ វិនយធរា “នវតា ទេវោសីសេន បរិភោគស្ស ទ្វារំ ទិន្នំ, តស្មា អទេវោកាសេបិ បរិក្ខិត្តុំ វដ្ដតិ, អាបត្តិ ន ហោតី”តិ វទន្តិ. សុត្តន្តិកា បន “កិញ្ចាបិ អាបត្តិ ន ហោតិ, អាជីវំ បន កោបេតិ, តស្មា សល្លេខប្បដិបត្តិយំ ឋិតស្ស ន វដ្ដតិ, សល្លេខំ កោបេតី”តិ វទន្តិ. ឧភយម្បីតិ អបរេ ចិន្តេន្តិ.

១៣៣. មណិ កណ្ឋេ អស្សាតិ មណិកណ្ឋោ, មណិនា ឧបលក្ខិតោ វា កណ្ឋោ អស្សាតិ មណិកណ្ឋោតិ មណ្ឌបមហាលោមិបិយាយោ ទដ្ឋព្ពោ. វេឋេត្វាតិ វេឋនការំ បរិក្ខិបិត្វា, បរិក្ខិបិត្វា ឋាតព្ពកិច្ចំ, កាយវេឋនសង្ខាតំ ឧបដ្ឋានន្តិ វុត្តំ ហោតិ. មណិយាចនាយ តស្ស អនាគមនេន អត្តនោ ចិត្តំ ហោតីតិ វុត្តំ “មណិនា មេ អត្ថោ”តិ, មន្តបទេហិ ហារេន វា តថា វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្ពំ.

១៣៤. ចត្តមានសមីបេតិ ចត្តមានស្ស សមីបេ អតីតេ. ឯវំ ចត្តុ លព្ភតីតិ “អាគតោម្ហី”តិ វត្តព្ពេ ចត្តមានសមីបត្តា “អាគច្ឆាមី”តិ ឯវំ ចត្តមានវោហារេន វត្តុំ លព្ភតិ. លក្ខណំ បនេត្ថ សទ្ទសត្ថានុសារតោ វេទិតព្ពំ. សោ ឯវ នយោតិ “អាគតោម្ហី”តិ វត្តព្ពេ “អាគច្ឆាមី”តិ អយម្បិ ចត្តមានសមីបេ ចត្តមានវោហារោតិ ទស្សេតិ.

១៣៥-១៣៦. យស្មា បន ន សក្កា កេវលំ យាចនាយ កិញ្ចិ កាតុំ, តស្មា “សយំ យាចិតកេហិ ឧបករណេហី”តិ អធិប្បាយតោ វុត្តោ. ឧល្លិត្តំ លិត្តា ឧល្លិត្តា, អវលិត្តំ លិត្តា អវលិត្តា. យស្មា បន ឧល្លិត្តំ លិម្បន្តា យេភុយ្យេន អន្តោ លិម្បន្តិ, អវលិត្តំ លិម្បន្តា ច ពហិ, តស្មា វុត្តំ “ឧល្លិត្តាតិ អន្តោលិត្តា, អវលិត្តាតិ ពហិលិត្តា”តិ. តត្ថ ឧល្លិត្តា នាម ឧបរិ គហេត្វា ពលិភិត្តិ បញ្ចវណ្ណាទិបរិកម្មវសេន អន្តោ អលេបិកានំ អវសេសេ លេបិកានេ កុដិកេហិ សទ្ធិំ ឆាទេត្វា ឆទនស្ស អន្តោ ភូមិយា វា មត្តិកាយ វា លិត្តា. អវលិត្តា នាម វុត្តនយេនេវ ឆទនស្ស ពហិ លិត្តា. ឧល្លិត្តាវលិត្តា នាម ឧភយេន ឆទនស្ស អន្តោ ច ពហិ ច លិត្តា.

ព្យញ្ជនំ សមេតីតិ “ការយមានេនា”តិ ហេតុកត្តុវសេន វុត្តេ ឧភិន្នម្បិ “ការាបេន្តេនា”តិ ហេតុកត្តុវសេនេវ និទ្ទេសស្ស គហេត្វា ព្យញ្ជនំ សមេតិ. យទិ ឯវំ “ករោន្តោ វា ការាបេន្តោ វា”តិ កស្មា តស្ស បទភាជនំ វុត្តន្តិ អាហ “យស្មា បនា”តិអាទិ. “អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតី”តិអាទិវចនតោ “ករោន្តស្សបិ គាថា វុត្តនយេនេវ បដិបជ្ជិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ. តត្ថ គាថា វុត្តនយេនេវាតិ គាថាសុ និទ្ទិដ្ឋវុត្តនយេន. ឧភោសុបេតេតិ ការកការាបកា. ការយមានេនាតិ គាថាយ បនេត សង្គហិតាតិ កថំ សង្គហិតា? ន ហិ ការយមានោ ករោន្តោ នាម ហោតិ, ឯវំ បនេត្ថ អធិប្បាយោ វេទិតព្ពោ – យស្មា ករោន្តេនបិ ការយមានេនបិ គាថា វុត្តនយេនេវ បដិបជ្ជិតព្ពំ, តស្មា ការយមានេន ឯវំ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ វុត្តេ បគេវ ករោន្តេនាតិ គាថា អត្ថតោ អាបន្នមេវាតិ “ការយមានេនា”តិ នយតោ វុត្តំ. តតោ “ការយមានេនា”តិ វុត្តេ សាមត្ថិយតោ លព្ភមានោបិ អត្ថោ តេនេវ សង្គហិតោ នាម ហោតីតិ. ព្យញ្ជនំវិលោមិតំ ភវេយ្យាតិ យស្មា “ការយមានេនា”តិ គាថាយ “ករោន្តេនា”តិ គាថា បរិយាយវចនំ ន ហោតិ, តស្មា ករោន្តេន វា ការាបេន្តេន វាតិ បទត្ថវសេន និទ្ទេសេ កតេ ព្យញ្ជនំ វិរុទ្ធំ ភវេយ្យាតិ អធិប្បាយោ. អត្ថមត្តមេវាតិ បទត្ថតោ សាមត្ថិយតោ ច លព្ភមានំ អត្ថមត្តមេវ.

ឧទ្ទេសោតិ ឧទ្ទិសិតព្ពោ. អន្តោហារិកត្តំ អប្បមាណំ “អាយាមតោ ច វិត្ថារតោ ចា”តិ អវត្វា វិកប្បត្ថស្ស វា-សទ្ទស្ស វុត្តត្តា ឯកតោភាគេន វឌ្ឍិតេបិ អាបត្តិមេវាតិ ទស្សេន្តោ “សោ បនា”តិអាទិមាហ. តិហត្ថាតិ វឌ្ឍកីហត្ថេន តិហត្ថា. បមាណយុត្តោ មញ្ចោតិ បកតិវិទត្ថិយា នវវិទត្ថិប្បមាណោ មញ្ចោ. បមាណិកា ការេតព្ពាតិ ឧក្កដ្ឋប្បមាណំ សន្ធាយ វុត្តត្តា ឧក្កដ្ឋប្បមាណយុត្តាទ កុដិ អវឌ្ឍិតវត្ថុកា ន វដ្ដតិ, បមាណតោ បន ឱនតរា អវឌ្ឍិតវត្ថុកាបិ វដ្ដតីតិ គណ្ឋិ បទេសុ វទន្តិ. សិយាតិ តំតំវត្ថុកំ “បមាណតោ ឱនតរម្បី”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ បមាណតោ ឱនតរន្តិ បិដ្ឋសង្ឃាដំ វុត្តប្បមាណតោ ឱនតរំ. បដិក្ខេបេន បមាណេន ចតុហត្ថតោ ឱនតរា កុដិ នាម ន ហោតីតិ ចតុហត្ថតោ ឧទ្ធំ កុដិលក្ខណប្បត្តា កុដិ ទស្សេតុំ “ចតុហត្ថំ បញ្ចហត្ថម្បី”តិ វុត្តំ. គលលលេបោតិ កោនចិ និលេបេន កតលេបោ, តណ្ឌុលត្ថិកាទិគលលលេបោ វា. អលេបោ ឯវាតិ អន្តោហារិកាយវាតិ អធិប្បាយោ. បិដ្ឋសង្ឃាដោ ទ្វារពាហា. ឆទនលិម្បនត្ថាយាតិ អបនេត្វាបិ, អបនេត្វាកម្មវសេនបិ កាតុំ វដ្ដតីតិ អធិប្បាយោ.

᪁᪙᪖᪨ ᨿᨳᩣ ᩈᩦᩉᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁᩣᨿ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᨣᨾᨶᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶ ᨽᩅᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᨣᨾᨶᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶ ᨽᩅᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᩅᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᩉᩣᨴᩦᨶᩴ᪨ ᨧᩣᩁᩥᨠᩣᨿᩦᨲᩥ ᨣᩮᩣᨧᩁᨠᩣᨿᩥ᪨ ᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᨶ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᩣᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨿᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᩩᨷᨴ᩠ᨴᩅᩣᨿ᪨ ᩈᩮᩈᩣᨶᩦᨲᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨱᩥᩔᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩥ᪨ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨱᩥᩔᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨱᩥᩁᩪᩉᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨱ-ᩈᨦ᩠ᨡᨲᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ…ᨷᩮ… ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨽᩥᩉᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᩈᩣᨲᩥ᪨ “ᨧᩮᨲᩥᨿᩮ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩥ “ᨵᩣᨲᩩᨶᩴ ᨷᩣᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨿᩴ ᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨴᩥᨠᩣ᪨

ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴᨿᩮᩅ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᩣᨶᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ᪨ ᨷᩣᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩁᩩᨶ᩠ᨴᨠᩈᩣᩃᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨷᨿᩮᩣᨣᩈᩉᨷᨿᩮᩣᨣᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᩮᨶ ᨴᩔᨶᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᨶᩴ ᨷᩩᨶ ᨣᨾᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᩁᩮᨴᨶᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᨲᩴ᪨ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᩑᩅᩴ ᨣᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨶᩮᨠᩅᩥᨵᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨿᩮᩣᨣᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ ᨧᩣ ᨣᨲᩴ᪨ ᨴᩣᩁᩩᨠᩣ ᨣᨲᩴ ᨠᩩᨭᩥᩴ ᩑᩅᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨴᩣᩁᩩᨠᩩᨭᩥᨠᩣ, ᨠᩩᨭᩥ᪨ ᩈᩥᩃᩣᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩉᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ ᨨᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩥᩃᩥᨬ᩠ᨩᨧᩃᩥᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩩᨭᩥᨿᩮᩅ ᨽᩅᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨲ᩠ᨳᩥᨠᩴ ᨶᩥᨿᩥᩔᩣᨿᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨷᨴᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨻᩉᩥᩃᩮᨷᩮ ᨧᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩔ ᨠᩣᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨧᩣ ᩅᨧᩦᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨧᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩔᩣᨠᩣᩁᩔᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨠᩣᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᩔ ᨧᩣ ᩅᨧᩦᨴ᩠ᩅᩣᩁᩔ ᨧᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪨ ᨷᩩᨶ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨧᩣᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨲᩮᨲᩣᨶᩴ ᨠᩩᨭ᩠ᨭᨠᩴ ᨶᩮ, ᨷᩁᩥᨽᩮᨶ ᨷᩩᨶ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮ᪨ ᩃᩮᨷᩮᩣ ᨶ ᨥᨭᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩃᩮᨷᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᨶ᩠ᨵᩮ ᨧᩣ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩮ ᨧᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᨶ ᨥᨭᩥᨿᨲᩥ, ᩑᨠᩣᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᨶ᩠ᨵᩮ ᨧᩣ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩮ ᨧᩣ᪨ ᨷᨮᨾᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩃᩮᨷᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᨶ᩠ᨵᩮ ᨧᩣ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩮ ᨧᩣ ᨠᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩅᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩈᨲᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨷᨭᩥᨿᩣᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨷᩥ ᨧᩣ ᨾᩮᨴᩮᨶ ᨧᩣ ᩑᩅᩴ ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨿᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩃᩮᨷᩮᨶ ᩋᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩅᨲᩥ, ᨽᩅᨲᩦᨲᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᩣᨷᩩᨶᩮᨶ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᩣᩃᩮᨷᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᨶᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩈᨧᩮ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᩣᨿ ᨠᩩᨭᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩃᩮᨷᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᨥᨭᩮᨲᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᩩᩁᩥᨾᩔ ᩃᩮᨷᩔ ᩋᨥᨭᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩔ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨴᩮᩣᩈᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨶᩣᨷᩥ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨠᩁᩮᩣᨿᩦᨲᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨷᩩᨶ ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩔᩮᩅ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨

᪁᪙᪗᪨ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁ ᨨᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩩᨭᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᨧᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨨ ᨧᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ, ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨶᨿᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣᨷᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁ᪨ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨽᩮᨴᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ “ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮ ᨧᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩮᨷᩥ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨿᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮᩈᩩᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᩣᨷᩥ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨣᩣᩉᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲᩣᨿ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᨲᩣᨿ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨽᩮᨴᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨

᪁᪙᪘-᪁᪙᪙᪨ “ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶᩮᨶ ᨧ ᩋᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶᩮᨶ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩉᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩉ “ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ…ᨷᩮ… ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨧ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᨲᩴ ᨠᩩᨭᩥᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᨾᨭ᩠ᨮᩮᩈᩥᨲᩣ᪨ ᨽᩪᨾᩥᩈᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨

᪂᪀᪁᪨ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩃᩮᨷᩮᩣ ᨶ ᨥᨭᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᨶᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩃᩮᨷᩔ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᩃᩮᩣᨾᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨷᩁᩥᨽᩣᨣᩮ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ ᩃᩮᨷᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩅᨲᩦᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩃᩮᨷᨴᩣᨶᨴᩮᩈᩴ ᩋᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨣᩥᨬ᩠ᨩᨠᩣᨶᩣᨾᨠᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨧ ᨷᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ ᨧ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨶᩮᩅ ᨽᩅᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩮᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨷᩩᨶ ᨲᩴ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᩉᩥ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨷᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨷᩣᨴᩮᩈᩩ ᨷᩩᨶ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨶᩣ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷᩮᨲᩥ ᨷᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩅᩣ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩃᩮᨷᩮᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩃᩮᨷᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᩃᩮᨷᩮᩣ ᨥᨭᩮᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ
ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣᨿᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨧᩮᨷᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩃᩮᨷᩮᨶ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩃᩮᨷᩮᩣ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨿᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶᩣᨷᩥ ᨥᨭᩮᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩃᩮᨷᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣᨷᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨
ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨽᩣᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ, ᩃᩮᨷᩮᩣ ᨶ ᨥᨭᩥᨿᨲᩥ ᨶᩣᨾ, ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨽᩣᨣᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩴ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᨧᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᨲᩣᨿᩅᩮᩃᩣᨿ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩃᩮᨷᩮᩣ ᩅᩥᩈᨾᩣᨶᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᨥᨭᩮᨲᩥᨷᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨲᩣᩅᩈᩮᩈᩮᩅ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩥᨶᩣᩈᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨿ ᨷᩩᨶ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨲᩣᨿᩅᩮᩃᩣᨿ
ᩋᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ “ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨶᩣᨴᩥᨠᩣᩁᩮᨶ…ᨷᩮ… ᩃᩮᨷᩮᨶᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨷᩣᩊᩥᩴ ᨾᨲᩥᨷᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩃᩮᨷᩮᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩃᩮᨷᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩃᩮᨷᩔ
ᨷᨵᩣᨶᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨷᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩃᩮᨷᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣᨷᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᩣᩊᩥᨿᩮᩅ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨡᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨲᩣᨿ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨲᩣᨿ ᩑᨠ ᨾᨣ᩠ᨣᨴᩣ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩔ ᨴᩔᨶᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᨷᩥᨬ᩠ᨧᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨲᩣᨿ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩣ ᩈᩩᨴᩮᩈᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩈᩣᩁᨽᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨲᩣᨿ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᨴᩣ
ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩴ ᩈᩣᨵᩥᨲᩴ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨶᨿᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ “ᨿᩴ ᨷᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨲᩣᨿ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨷᩥ
ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩴ ᩈᩣᨵᩥᨲᩴ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨶᨿᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩔᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩔᩥᨲᩣᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᩈᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨾᩣᨴᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ “ᨠᩩᨭᩥᩴ ᨾᩮ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ,
ᩈᨾᩣᨴᩥᩈᨲᩥ ᨧ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᩋᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣ ᨧ ᩈᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩣ ᨧᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨠᩩᨭᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩴ “ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᩩᨠᩣᨶᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩔᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ
ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨽᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲᩴ ᨿᨲᩮᩣ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ “ᨿᩴ ᨷᨶ…ᨷᩮ… ᩋᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨽᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ – ᩋᨬ᩠ᨬᩔᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨷᩥ
ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ “ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᩩᨠᩣᨶᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨽᩴ ᨷᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩔᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨶ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩁᩉᩥ ᨿᨳᩣᩈᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ
ᨻᩉᩪᩈᩩ ᩅᩥᨶᨿᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮᩈᩩ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᩁᩣᨱᩅᩥᨶᨿᨣᨱ᩠ᨮᩥ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᨶᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩅᩥᨶᨿᨣᨱ᩠ᨮᩥ ᨷᨶ “ᨠᩩᨭᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩅ ᨠᩩᨭᩥ…ᨷᩮ…
ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ “ᨿᩴ ᨷᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨷᩣᨮᩴ ᩃᩥᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᩈᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᨠᩮᩣᨷᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨷᩩᨶ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩔᨲᩥ, ᩋᩉᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨽᩣᩈᩣᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩑᩅ
ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨲᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩅ, ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩᨷᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩᨷᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ
ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᨭᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᨠᩩᨭᩥᨠᩁᨱᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᨧ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿᨲᩮᩣᨧ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩋᨩᩣᨶᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ᪨ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᨴᩦᨶᩴ

អញ្ញាតរតា, សេដ្ឋិបរិយាយលទ្ធតា, អវេសិតចិត្តតា, បរាណាតិក្កន្តតា, អត្តទណ្ឌិកតា, ចារការតា, ទេវបញ្ញត្តតាតិ ឥមានេត្ថ ៧ ធា សត្ត ធា អដ្ឋាតិ។

ក្យុជិការនិក្ខេបធម្មតា និដ្ឋិតា។

៣. ឱហារការនិក្ខេបធម្មតា

១៩៥. សត្ថុរេ ឧចចិតាយនេ តកនេតិ ឃោសកប្តិតាយនោ។ តស្ស កិរ តករស្ស អារាមបេរិក្ខនលីអាឌិរុ ទេវរុ ទេវរុ ផាតេរុ ឃោសប្អាកក្ខាច ត្ថស្សត្តា អហេសុំ, តស្មា ឃោសប្តិតិ សង្ខ្យាអកាសិ។ ក្សុប្តស្ស តាយ ទ្ខសិតោ អស្សមេតោ អចិរេនេវ យាបិតត្តាតិ ឧកោ។ ទ្ខធំ ទុត្តំ ហោតិ – ក្សុប្តស្ស ទ្ខសិតោ តិចារក្ខបិ ឃោសប្តិ, តស្ស ច អចិរេនេវ កចត្តា តកទំ ឃោសប្តិតិ សង្ខ្យាកតត្តិ។ ឃោសិតតាយកោត កិរ សេដ្ឋិតា សោ កាទិតោតិ ឧត្ត ទោ ឃោសិតសេដ្ឋិ, កេចញ្ញោតត សោ អារាមយោ កាទិតោតិ? បុព្វេ កិរ អល្លកប្បរដ្ឋេ តាយ អហោសិ។ តទោ កោតុហលកោ តាយ ផលិខ្ពោ ឆាតកភយេន សបុត្តទារោ សុកិច្ឆ ទេដ្ឋ កន្ធតេត្វា បុត្តំ ចហិតុំ អសក្កោន្តោ លទ្ធេត្វា អកាសិ។ យាតា តិចត្តិត្វា តំ គហេត្វា កតា។ ទេ ឧកំ កោបិលកកាយំ បចិសិំសុ។ កោបិលកាភព្ពោ តទា ពហុបិយាសោ បដិយត្តោ ហោតិ, តទោ បិយាសំ លភិត្វា ភុញ្ជិំសុ។ អថ សោ បុរិសោ ពហុតទំ បិយាសំ ភុត្វា ជីរាបេតុំ អសក្កោន្តោ រត្តិភាគេ កាលំ កត្វា តត្ថេវ សុនខិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គហេត្វា កុក្កុរោ ជាតោ, សោ កោបិលកស្ស បិយោ អហោសិ។ កោបិលកោ ច បច្ចេកពុទ្ធំ ឧបដ្ឋាតិ។ បច្ចេកពុទ្ធោបិ ភត្តកិច្ចកាលេ កុក្កុរស្ស ឧកំ បិណ្ឌំ ទេតិ។ សោ បច្ចេកពុទ្ធេ សិនេហំ ឧប្បាទេត្វា កោបិលកេន សទ្ធិំ បណ្ណសាលម្បិ គច្ឆតិ, កោបិលកេ អសន្និហិតេ ភត្តវេលាយំ សយមេវ គន្ត្វា កាលារោចនត្ថំ បណ្ណសាលទ្វារេ ភុស្សតិ, អន្តរាមគ្គេបិ ចណ្ឌមិគេ ទិស្វា ភុស្សិត្វា បលាបេតិ។ សោ បច្ចេកពុទ្ធេ មុទុកេន ចិត្តេន កាលំ កត្វា ទេវលោកេ និព្វត្តិ។ តត្រាស្ស “ឃោសកទេវបុត្តោ”ត្វេវ តាមំ អហោសិ។

សោ ទេវលោកតោ ចវិត្វា កោសម្ពិយំ ឧកិស្សា កុលឃរេ និព្វត្តិ។ តំ អបុត្តកោ កិរ សេដ្ឋិ តស្ស មាតាបិតូនំ ធនំ ទត្វា បុត្តំ កត្វា អគ្គហេសិ។ អថ អត្តនោ បុត្តេ ជាតេ សត្តក្ខត្តុំ ឃាតាបេតុំ ឧបក្កមិ។ សោ បុញ្ញវន្តតាយ សព្វដ្ឋានេសុ មរណំ អប្បត្វា អវសានេ ឧកាយ សេដ្ឋិធីតាយ វេយ្យត្តិយេន លទ្ធជីវិតោ អបរភាគេ បិតុ អច្ចយេន សេដ្ឋិដ្ឋានំ បត្វា ឃោសិតសេដ្ឋិ តាម ជាតោ។ អញ្ញេបិ ឃោសប្តិយំ កុក្កុដសេដ្ឋិ, បាវារិយសេដ្ឋីតិ ទ្វេ សេដ្ឋិនោ អត្ថិ, ឥមេហិ សទ្ធិំ តយោ អហេសុំ។

តេន ច សមយេន តេសំ សហាយកានំ សេដ្ឋីនំ កុលូបកា បញ្ចសតា ឥសយោ បព្ពតបាទេ វសិំសុ។ តេ កាលេន កាលំ លោណម្ពិលសេវនត្ថំ មនុស្សបថំ អាគច្ឆន្តិ។ អថេកស្មិំ វារេ គិម្ហសមយេ មនុស្សបថំ អាគច្ឆន្តា និរុទកំ មហាកន្តារំ អតិក្កមិត្វា កន្តារបរិយោសានេ មហន្តំ និគ្រោធរុក្ខំ ទិស្វា ចិន្តេសុំ “យាទិសោ អយំ រុក្ខោ, អទ្ធា ឧត្ថ មហេសក្ខាយ ទេវតាយ ភវិតព្ពំ, សាធុ វតស្ស, សចេ នោ បានីយំ វា បរិភោជនីយំ វា ទទេយ្យា”តិ។ ទេវតា ឥសីនំ អជ្ឈាសយំ វិទិត្វា “ឥមេសំ សង្គហំ ករិស្សាមី”តិ អត្តនោ អានុភាវេន វិដបន្តរតោ តង្គលសីសមត្តំ ឧទកធារំ បវត្តេសិ។ ឥសិគណោ រជតក្ខន្ធសទិសំ ឧទកវដ្ដិំ ទិស្វា អត្តនោ ភាជនេហិ ឧទកំ គហេត្វា បរិភោគំ កត្វា ចិន្តេសិ “ទេវតាយ អម្ហាកំ បរិភោគុទកំ ទិន្នំ, ឥទំ បន អគាមកំ មហារញ្ញំ, សាធុ វតស្ស, សចេ នោ អាហារម្បិ ទទេយ្យា”តិ។ ទេវតា ឥសីនំ ឧបកប្បនចរេន ទិន្នានិ យាគុខជ្ជកាទីនិ ទត្វា សន្តប្បេសិ។

ឥសយោ ចិន្តយិំសុ “ទេវតាយ អម្ហាកំ បរិភោគុទកម្បិ ភោជនម្បិ សព្វំ ទិន្នំ, សាធុ វតស្ស, សចេ នោ អត្តានំ ទស្សេយ្យា”តិ។ ទេវតា តេសំ អជ្ឈាសយំ វិទិត្វា ឧបឌ្ឍកាយំ ទស្សេសិ។ ទេវតេ មហតី តេ សម្បត្តិ, កិំ កម្មំ កត្វា ឥមំ សម្បត្តិំ អធិគតាសីតិ។ តាតិមហន្តំ បរិត្តកំ កម្មំ កត្វាតិ។ ឧបឌ្ឍុបោសថកម្មំ និស្សាយ ហិ ទេវតាយ សម្បត្តិ លទ្ធា។ អនាថបិណ្ឌិកស្ស កិរ គេហេ អយំ ទេវបុត្តោ កម្មការោ អហោសិ។ សេដ្ឋិស្ស ហិ គេហេ ឧបោសថទិវសេសុ អន្តមសោ ទាសកម្មការេ ឧបាទាយ សព្វោ ជនោ ឧបោសថិកោ ហោតិ។ ឧកទិវសំ អយំ កម្មការោ ឧកកោវ បាតោវ ឧដ្ឋាយ កម្មន្តំ គតោ។ មហាសេដ្ឋិ និវាបំ លភមានមនុស្សេ សល្លក្ខេន្តោ ឧតស្សេវេកស្ស អរញ្ញំ គតភាវំ ញត្វា អស្ស សាយមាសត្ថាយ និវាបំ អទាសិ។ ភត្តការិកាទាសី ឧកស្សេវ ភត្តំ បចិត្វា អរញ្ញតោ អាគតស្ស ភត្តំ វឌ្ឍេត្វា អទាសិ។ កម្មការោ ចិន្តេសិ “អញ្ញេសុ ទិវសេសុ ឥមស្មិំ កាលេ គេហំ ឧកសទ្ទំ អហោសិ, អជ្ជ អតិវិយ សន្និសិន្នំ, កិំ នុ ខោ ឧត”ន្តិ។ តស្ស សា អាចិក្ខិ “អជ្ជ ឥមស្មិំ គេហេ សព្វេ មនុស្សា ឧបោសថិកា, មហាសេដ្ឋិ តុយ្ហេវេកស្ស និវាបំ អទាសី”តិ។ ឧវំ អម្មាតិ។ អាម សាមីតិ។ “ឥមស្មិំ កាលេ ឧបោសថំ សមាទិន្នស្ស ឧបោសថកម្មំ ហោតិ, ន ហោតី”តិ មហាសេដ្ឋិំ បុច្ឆ អម្មាតិ។ តាយ គន្ត្វា បុច្ឆិតោ មហាសេដ្ឋិ អាហ –

“សកលទិវសំ ឧបោសថកម្មំ ន ហោតិ, ឧបឌ្ឍកម្មំ បន ហោតិ, ឧបោសថិកោ ហោតី”តិ។ កម្មការោ ភត្តំ អភុញ្ជិត្វា មុខំ វិក្ខាលេត្វា ឧបោសថិកោ ហុត្វា វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា និបជ្ជិ។ តស្ស អាហារបរិក្ខីណកាយស្ស រត្តិ វាតោ កុប្បិ។ សោ បច្ចូសសមយេ កាលំ កត្វា ឧបឌ្ឍុបោសថកម្មនិស្សន្ទេន មហាវត្តនិអដវិយំ ទ្វារេ និគ្រោធរុក្ខទេវបុត្តោ ហុត្វា និព្វត្តិ។

សោ តំ បវត្តិំ ឥសីនំ អារោចេសិ។ ឥសយោ បុច្ឆិំសុ “តុម្ហេហិ ‘ពុទ្ធោ ធម្មោ សង្ឃោ’តិ អម្ហាកំ សាវិតា, ឧប្បន្នោ នុ ខោ លោកេ ពុទ្ធោ”តិ។ អាម, ភន្តេ, ឧប្បន្នោតិ។ ឥទានិ កុហិំ វសតីតិ។ សាវត្ថិំ និស្សាយ ជេតវនេ, ភន្តេតិ។ ឥសយោ “តិដ្ឋថ តុម្ហេ, មយំ សត្ថារំ បស្សិស្សាមា”តិ ហដ្ឋតុដ្ឋា និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន ឃោសប្តិតកទំ សម្បាបុណិំសុ។ មហាសេដ្ឋិនោ “ឥសយោ អាគតា”តិ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា “ទេវ អម្ហាកំ កិញ្ចិ កាលំ, ភន្តេ”តិ និមន្តេត្វា បុនទិវសេ ឥសិគណស្ស មហាទានំ អទំសុ។ ឥសយោ “ភត្តាច គច្ឆាមា”តិ អាបុច្ឆិំសុ។ ភន្តេ, តុម្ហេ អញ្ញស្មិំ កាលេ ឧកម្បិ មាសំ ទ្វេបិ តយោបិ ចត្តារោបិ មាសេ វសិត្វា គច្ឆថ, ឥមស្មិំ បន វារេ ហិយ្យោ អាគន្ត្វា “អជ្ជេវ គច្ឆាមា”តិ វទថ, កិំ ឥទន្តិ។ អាម គហបតយោ ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បន្នោ, ន ខោ បន សក្កា ជីវិតន្តរាយោ ជានិតុំ, តេន មយំ តុរិតា គច្ឆាមាតិ។ តេន ហិ, ភន្តេ, មយម្បិ អាគច្ឆាម, អម្ហេហិ សទ្ធិំយេវ គច្ឆថាតិ។ “តុម្ហេ អការិយា តាយ មហាជនា, តិដ្ឋថ តុម្ហេ, មយំ បុរេតរំ គមិស្សាមា”តិ និក្ខមិត្វា ឧកដ្ឋានេ ទ្វេ ទិវសានិ អវសិត្វា តុរិតគមនេន សាវត្ថិំ បត្វា ជេតវនវិហារេ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ តេ សត្ថា ធម្មំ ទេសេសិ។ ទេសនាវសានេ សព្វេ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។

តេបិ តយោ សេដ្ឋិនោ បញ្ចហិ បញ្ចហិ សកដសតេហិ សប្បិមធុផាណិតាទីនិ ចេវ បដ្ដុណ្ណទុកូលាទីនិ ច អាទាយ ឃោសប្តិតោ និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន សាវត្ថិំ បត្វា ជេតវនសាមន្តេ ខន្ធាវារំ ពន្ធិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា បដិសន្ថារំ កត្វា ឧកមន្តំ និសីទិំសុ។ សត្ថា តិណ្ណម្បិ សហាយានំ មធុរធម្មកថំ កថេសិ។ តេ ពលវសោមនស្សជាតា សត្ថារំ និមន្តេត្វា បុនទិវសេ មហាទានំ អទំសុ, បុន និមន្តេត្វា បុនទិវសេតិ ឧវំ អឌ្ឍមាសំ ទានំ ទត្វា “ភន្តេ, អម្ហាកំ ជនបទំ អាគមនាយ បដិញ្ញំ ទេថា”តិ បាទមូលេ និបជ្ជិំសុ។ ភគវា “សុញ្ញាគារេ ខោ គហបតយោ តថាគតា អភិរមន្តី”តិ អាហ។ “ឧត្តាវតា បដិញ្ញា

ឱត្ថ តាយ ទោហាតី”តិ កហបតយោ ឞល្លចេដ្ឋា “ឱត្ថ ទោ កកចតា បជិន្ញា”តិ ឞាទ្រេយុល តិបន្ថិត្វា ឥរុនាសិ ចត្តិត្វា តិក្លមិត្វា អត្តាទាយកេ យោឝតេ យោឝតេ ឱហារំ កាទេត្វា អត្តបុទ្ធេត ពោសរង្គិ បត្វា “ទលិទោ ព្យុទ្ធោ ទួប្បត្តោ”តិ កចយិសុ។ តយោ ឥតា អត្តតោ អត្តតោ អាទាទេយ ឞហត្ថិ ឍតបរិត្វាកំ កត្វា កកចតោ ឱហារេ កាទាបេសុំ។ តត្ថ ក្យក្កុដធេប្ថិតា កាទិតោ ក្យក្កុដិរាទេយា តាយ អហោសិ។ បិចារិកធេប្ថិតា អប្អចតេ កាទិតោ បិចារិកប្អចតំ តាយ។ ឈោរាសិតោត កាទិតោ ឈោរាសិតាទេយា តាយ អហោសិ។ តំ ឞន្ធាយ ចុត្តំ “ឈោរាសិតតាយពោត កិច ធេប្ថិតា ធោរ កាទិតោ”តិ។

ឞោ អកិតិក្លមតកាល ឞង្គិ តិក្លទេត្វា, ឃស្ស ច ឞត្វាទា បរិតិន្ញាតកាល ក្រាហូចណ្ឌោ អាលាទេត្វា, តំ ឞន្ធាយាហ “ទេវាធិឞត្តកាល ទួបដ្ឋាកលត្តស្សា”តិ។ ព្ពមិតា ច ឞោ បដ្ឋិបតិកាលេ លទ្ធោចាតឞុទេត្ត (ឞ។ តិ។ ៧។៧ប័ស អារឞោ) កិលិទោ ហុត្វា ឆលុទេតាបតិតា ឌួចដិយយាតោបិ យាទោលត្តិកចេចគំ អងិចារេតំ អឞក្លោទេត្វា តិលោត្ត ឞទេត្វត កណ្ហតាឡត្ថំ លិន្ថិត្វា យទោលកេយ ទួប្បត្តេ កពិតិមិទេត្ត ច ទួបដ្ឋិតោ អត្តតោ បុច្ឆត្តកាចំ ឞាត្វា ឞំចិទេក្កោ ឱបរុស្សត់ បដ្ឋបេត្វា ឞន្លាទេ បរិក្កាលុត្តា អទហត្តំ បត្វា ឞយនិធិ ហុត្វា បរិតិន្ញាឃិ, អឃំ ធោរា ត ទោហាតីតិ ដេស្សតិ។ ឞុឌាចឆតប្បយោគេ កត្តារិ ឞាមិចឆតស្សបិ ព្ពន្ធិតត្តា អាហ “កាឞស្ស ចា បុខិត”ត្តិ។ លក្ខណំ បតេត្ត ឞន្តឞត្វាតុឞារតោ ចេដិតន្ញា។ ៤ពេកោ ពោដ្ឋេរោតិ ៤ពេកោ ភាពោ។

១៩៩។កិរិយតោ ឞដ្ឋាតកាតេចាតិ ពេចលំ កិរិយាឞត្តតោ ឞដ្ឋាតកាចំ បជិក្លបតិ, ចត្វតោ បត អឥឞតាយ ក្យជិកទោលកិរិយាយ ច ឞដ្ឋាតតោ កិរិយាកិរិយតោ ឞដ្ឋាតីតិ ចេដិតន្ញា។ ព្ពមង្ហិ និក្លាបង កិក្ល ចា អតកិតេឃ្យាតិ ៤ត្ត ចា-ឞត្តា “អឃំ ចា ធោរ ឞហាតាទោកា”តិអាដីសុ ឱឃ អចឆារលាត្វាតិ ដដ្ឋន្ញា។

ឱហារការនិក្លាបងចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

ប័។ បឥមដ្ឋធោរឞនិក្លាបងចណ្ណតា

១ប័០។ អដ្ឋយេ បិកាទេត បរិក្លិត្តត្តិ ឞន្តធ្វោ។ ពោបុទដ្ឋាលកយុត្តត្តិ ទ្វារបរិឞាដេត ច តត្ថ តត្ថ បិកាទេយត្វតោ បតិដ្ឋបិតអដ្ឋាលពេហិ ច យុត្តំ។ ចេឡ្វាហិ បរិក្លិត្តត្តា អឌ្ឍត្តទេ ឞុប្បុបាចលុបាទុក្លមដ្ឋាត្តត្តា ច តិរលិកាចំ។ លាឃុឥពាឞព្យត្តិយា ក្យមិកាកាឞព្យត្តិយា ច យតោទេយំ។ កាឡអកចេយតាតិ កលត្ថកទ្វបេត។ តិចាបត្តិ ទោដតំ។ តត្ថិ ទួឃ្យាតំ។ ឥន្លាតិ តស្ស ចេទស្ស តាយត្តិ ឥន្ញាត្វត្តិ បតិតត្តា ឥន្ញាតិ តស្ស ចេទស្ស តាយំ អហោសិ។

កស្សបឥឞពាលស្ស ឞារទោតាឞក្លតកាល កិទ ឞត្ត កិក្ល ៤ពេចិត្វា ហុត្វា អទេក្ខោ ឞារទេត អការចំ កទោទត្ត ដិស្វា “ព្ពង កិ កទោយ, ៤ពេយទេត្ត ឞយលាឆយុំ កត្វា ទ្យូល្លឞត្តំ ពរិស្សាយា”តិ តិទេស្សហិ ទាត្ថិត្វា ទួត្តុំ បត្តាតមិលទំ អតិទូហិត្វា អត្តតោ ឱត្តទាលិ ដាតត្តា “តិទេស្សហិ បិទេតត្វ, ឌីឱទេត ឞាលឃា ឌួតាទត្វ, ឞា បទ្ធាតុតាហ្សិទោ អហុចត្វា”តិ ចត្វា ឞទ្ទេ ៤ពេចិត្វា ហុត្វា តិទេស្សហិ បិទេតត្វា “អប្បមត្តា ទោហាច, អាចុទោរា”តិ អន្ញាមន្ញុំ ឌួចដិត្វា ឱត្តទុទិទេឃសុ ដាទេតសុ តិធិដិត្វា ឞយលាឆយុំ កាតុំ អារកិសុ។

តទេកោ ចេទោ បញ្ញយេ ដិចរេ អទហត្តំ បត្វា “ឞយ កិច្ចំ តិប្បត្តុំ, អឃំ ព្ពមង្ហិ ដាទេត កិ កទិស្សាមី”តិ ព្ពដ្ឋិយា ទួត្តុទក្បុទេតា បិណ្ឌបាតំ អាហរិត្វា អាហ – “អាចុទោរា, ព្ពយំ បិណ្ឌបាតំ បរិក្ឈុញ្ជច, កិក្លចារកិច្ចំ ឞយាឃត្តំ ហោតុ, តុមេ អត្តទេតា កយុំ កទេចា”តិ។ កិ តុ ឞយំ, អាចុទោរា, តិទេស្សហិ បិទេតត្វា ៤ចំ អចទុយ្រមុយោ បឥយំ ឆយុំ ឞន្ធិតទោតិ, ធោរ កិក្ល អាហរទុ, ទោតាកតំ ទេឃរា បរិក្ឈុញ្ជិត្វា ឞយលាឆយុំ កាទិស្សត្តី”តិ។ តត្វិ, អាចុទោរាតិ។ តុមេ អត្តទេតា បុន្ញាទេហតុតាច លកិត្វ, ឞយមិ ឞន្លោត្តា ចដុស្សត្តំ កាទិស្សាយ, កដ្ឋច តុមេយ្ហិ។ ចេទោ ពោ ឞន្លាទេបតំ អឞក្លោទេត្វា ឞាឥរកដ្ឋាតេ បិណ្ឌបាតំ បរិក្ឈុញ្ជិត្វា កតោ។ អបទោរាបិ ចេទោ ឞត្តយេ ដិចរេ អតាកាមិឞលំ បត្វា តតោ ចុតោ ឞុទ្ធាចាឞក្រាហូលោកេ តិព្វត្តេត្វា, ព្ពតទេ ចេទោ ៤ពំ ព្យាជ្ឈ្ហាទំ ដេចមតុស្សេសុ ឞំឞទិត្វា ពោឞុ ពោឞុ ក្យលេសុ តិព្វត្តេ។ ៤ពេកោ កន្ធារទេដ្ឋ តក្កសិលតកទេ ទាឌពេហេ តិព្វត្តេត្វា, ៤ពេកោ បច្ចត្តិមទេដ្ឋ បរិត្វាឌិកាយ ក្យជិមិ្ហត្តត្តេ, ៤ពេកោ ពាហិយទេដ្ឋ ក្យដ្ឋិមិយពេហេ តិព្វត្តេត្វា, ៤ពេកោ ទាឌពេហេ ក្យដ្ឋិមិយពេហេ តិព្វត្តេត្វា។

អឃំ បត ឥន្ញាត្វេទោ ឞល្លទេដ្ឋ អតុបិឃតកទេ ៤ពេកស្ស ឞល្លទេន្ញោ ពេហេ បដិឞន្ធិ កហ្សិ តស្ស ឞាតា ទួបចិតន្ញោ កាលឞពាសិ។ ឞតឞរិទំ ឞុឞាតំ តេត្វា ដារុចិតតំ អាទោរាបេត្វា អក្កិ អដំសុ។ អក្កិចេពាឞត្តត្តំ ទួតទេបដលំ ទេត្វា អហោសិ។ ដារទោកា អត្តតោ បុន្ញាឝលេត ទួប្បតិត្វា ៤ពេមិ ឥន្ញាត្វេក តិឞតិ, តំ ដារពំ កទេហត្វា អឃ្យិកាឃ អដំសុ។ ឞា តស្ស តាយំ កពិត្តិ ឥន្ញាត្វេក បតិត្វា លទ្ធិឱកត្តា “ឥន្ញា”តិ តស្ស តាយំ អកាសិ។ ពោត ចុត្តំ “ឥន្ញាតិ តស្ស ចេទស្ស តាយ”ត្តិ។

តស្ស ឞត្តចស្សិកកាលេ ឞត្វា កិក្លឞន្ញុបរិចុទោ ឞល្លទេដ្ឋ ចារិកំ ចទមាទោ អតុបិឃតិកាមំ បត្វា អតុបិឃម្ពចតេ ឱហរតិ។ ឥន្ញាក្យមាទោ ឞត្វារំ ដិស្វា ឞហ ឥស្សទេតេច ឞលិដិត្វា បន្ញាឱតុការោ ហុត្វា “អឃំ ឥឞពាលស្ស ឞត្តិកេ បន្ញាឱស្សាមី”តិ អឃ្យិកំ អាបុច្ឆិ។ ឞា “ឞាគុ តាតា”តិ ឥន្ញាក្យមារំ អាដាយ ឞត្ថុ ឞត្តិកំ កត្វា “កត្តេ, ព្ពយំ ក្យមារំ បព្វាជេថា”តិ អាហ។ ឞត្វា អន្ញាតរស្ស កិក្លទេតា ឞត្ថុំ អដាសិ “កិក្ល ព្ពយំ ដារកំ បព្វាជេហី”តិ។ ធោរ ចេទោ ឞត្វ ចចត់ ឞុត្វា ឥន្ញាក្យមារំ បព្វាជេត្វា តចបញ្ចកកម្មដ្ឋាតំ អាចិក្ខិ។ បុន្ញាហេតុឞម្បត្តោ កតាកិតីហារោ បឥយពោឞចដ្ឋិយា ចេចារាបតត្តូលោយេច ទោតាបត្តិឞលេ បតិដ្ឋាសិ, ទុតិយាយ ពោឞចដ្ឋិយា ឌួតទាបិឃយាតាយ ឞកតាកាមិឞលេ, តតិយាយ អតាកាមិឞលេ, ឞន្ញពោឞាតំ បត ឌួតទាបតត្វា អទហត្តឞលេឞន្ធិកិរិយា ច អបត្វា អហុទេ អហោសិ។ តំ ឞន្ធាយ ចុត្តំ “ចេទោ កិទ ឞត្តចស្សិកោច ឞំចេកំ លកិត្វា បន្ញាឱតោ ឡុទេក្កុយេច អទហត្តំ បាប្យុណីតិ ចេដិតន្ញា”តិ។

ឞាចពោត បត្ញាត្តិ ឃុតុបតិស្សឃំ ពោត ពោត ឞាចពោត បត្តន្ញា។ តិស្សា ឱន្នាតិអាដី ឃចាឞមុចចឞេត ចុត្តំ។ ក្យលាឌាតត្តិ “ឃដ្ឋា កិញ្ចិ ឞាចពោត បត្តន្ញា”ត្តិ តបុំឞកលិដ្ឋឞន្តឥស្សតត្តំ ចុត្តំ។ ចត្យុ ឞចត្ថុ ចត្យូហិ មទេក្កុហិ ពោឡាអឞចិឥស្ស កិច្ចស្ស កតត្តាតិ ទ្យល្លឞមុឥឃតិទោឥយក្កុឞន្លាទេតសុ ចត្យុ ឞចត្ថុ ទ្យល្លបរិន្ញា ឞមុឥឃប្បហាតំ តិទោឥឞន្ធិកិរិយា ឞក្កុកាចតាតិ ៤ពេកោកស្ស ឞក្កុស្ស ចតុត្ត ចត្យុត្ត កិច្ចាតំ ចសេត ពោឡាអឞចិឥស្ស កិច្ចស្ស កតត្តា។ តតោ តតោ បជិក្លមិត្វាតិ តតោ តតោ កិច្ចតោ អារម្មលតោ ច បជិចត្តិត្វា។ ឞិលិឞដ្ឋពោតិ បិឞារលាឞលពោ។ ពោទឞាឃីតិ កត្តដ្ឋដ្ឋពោឞតាឞតក្កាយាបកកណ្ហាការិកពិឞចបជិក្កាឃពិឞចកាឌតកាឃាក្យកាឌតកាឞលកាឌតកាលឆ្ឆកាឌតកាអប្បមត្តកពិស្សន្លកាឞាជិឃក្កាយាបកបត្តក្កាយាបកអារាមិកបេបរកាទាយលាទេបេបរកាឞមុតិតំ

ចរេត ទោទសាបិ សមុ្ទិរឃោ ដាពុំ ចដ្ឋត្តិ៍

១ប័១៍អបិស្ទុតិ ឲុត្ត ស្ទុតិ តិបិពយត្តិ, អបិ-សទ្ទោ អដ្ឋាតប្បយុទ្ធោ “ចិកាលេ”តិ ព្ទលយស្ស អតត្ត្វាទំ ដដ្ឋទេ្ធា, ចិកាលេបិ អាហ្គាត្ថិតិ អទ្ធោ៍ ឌាតត្តាតិ ទ្ទុរកាច៌ ឌាតត្តា៍ ឲុច៌ សម្ពាបទេស្ទុតិ ឲុត្ត ពតិពសណ្ហាតាឌិត៌ តាតប្បការត្តា តម្ទិ៍ តម្ទិ៍ ចិហារេ ពតិពចត្តាឌិតិ ចិសុំ ចិសុំ ពឆារបតីតិ ចេឌិពត្ថា៍ សម្ពាចិហាររស្ទុ ច កបតតរក្កា សបប្បយាលោ ពត្វា អឌិដ្ឋាតីតិ ចតត្ថិ៍ អឃតិ៍ក្បាតិម្ទិតាត៌ ឆមុតាតិ អតិឃទេត្វា តិម្ទិតាត៌ អយំ “ឲុពស្ទិ៍ កាសយាតស្ទិ៍”ត្ថិអាឌិ ឆមុតា៍ តឆា ហិ ទេឃ ចណ្ហចឃសរិទាចឃចបរិក្ខារកិរិឃាចិទេសឆាឌិហិ តិឃមំ អកត្វា តិម្ទិតា ទោហត្តិ, ទេត អតិឃទេត្វា តិម្ទិតត្តា ព្ទដ្ឋិតា សឌិសាច ទោហត្តិ៍ ធាតតិសដ្ឋាឌិស្ទុ កាសិតពុ្ហិកាចាឌិស្ទុ ចា ឃំ ឃំ ព្ទដ្ឋិយា ពទោតិ, តំ តទេច ពទោត្តិ៍ សទេ បត តាតប្បការេ ពាពុការយា ទោហតិ, ទេពចិ បឃមចទេឃ, ទេពចិ មត្ថិមចទេឃ, ទេពចិ បត្ថិមចទេឃ, តឆា ឌិឈទេពស, ដ្ឋបដ្ឋមុណ្ហ , មិស្សាពទេស, ដ្ឋបដ្ឋទត្ថឌិចទេ, បណ្ហាពឌិចទេ, បឥកាលាឆមុពឆាសទកត្ថាបញ្ហស្ថតបញ្ហចិស្សដ្ឋតឌិចទសិត្ថាតឆោចតាឌិតិ ពទោត្តេ, អបទេបិ ចា តាតប្បការទេព ពាពុការយា ទោហតិ, ទេតត បិឥពត្ថ្យាតទោ ច្ទុដ្ឋាឃ “ឲុត្តកា កិក្ខុ បឃមចឃា ទោហត្តុ”តិអាឌិតា តទេឃត បរិកមុំ ពត្វា បុត សយាបត្ថិត្វា ច្ទុដ្ឋាឃ អឌិដ្ឋិទេ អឌិដ្ឋាតចិទេត្ទត សង្ខំ ព្ទត្ថិតិត្ថិតប្បការាទេឃច ទោហត្តិ៍ អចត្តពចចត៌ ត ទោហតីតិ តិម្ទិតាត៌ “អយំ មទេ្ហា”តិអាឌិចចត៌ អចត្តពំ ត ទោហតិ សត្ថាត្ត មទេ្ហាបិឆាត៌ សមុ្ទទោតា៍

១ប័១៍ឲុពចារិពកត្តត្ថិ អតិមតាបត្ថា ចិសុំ ឌិតិកាឃ បិទេបតត្ថា កត្ថា៍ តដ្ឋិតចោហារេតាតិ ចត្តារិ បរិយាលមស្ស ចពុក្កត្តិ ឲុច៌ តដ្ឋិតចោហារេត៍ ឌ្ហតតស្ស បុត្ថាឃ សាឆពតយត្តា អាហ – “ពទោលទេត្តុទេឃច ពទោលចចត”ត្ថិ, ឌ្ហតទេតត ពទោលក្ទុទេតត បុត្ថិតីតិ ច្ទុត្តំ ទោហតិ៍ ទេឃ ច ឌ្ហតទេតត ពទោលក្ទុទេតត បុត្ថិ, ទេតសំ បុត្ថិកាការដស្សតត្តំ “កិ, កទ្ទត្ត, ឌ្ហតត៌ ទេយាតិ បុត្ថិ”តិ ច្ទុត្តំ៍

កទោតិ កចិតទេ្ធា៍ អសមត្តាលរិត្វាតិ អាទកាពំ អកត្វា៍ ទត្ថិ សមុត្តឃយាតាតិ ពត្ថិ ពាលំ ម្ទុបិត្វា ច្ទុដ្ឋាឃ សមុត្តឃយាតា៍ ទត្ថិឃតិ៍ក្បបឃឃាឃមត្ថិមឃាទេមស្ទុ ម្ទុបិត្វា បពុដ្ឋាត៌ អត្ថតតការេបិ អតត្ថតតាកិយាតា ទោហតិ, តស្មា ទេ “ហិទេម្បា”តិ អាហំស្ទុ៍ ទេឃ បត ទត្ថិឃំ ពមុប្បទុតា ឌាពារិឃមតុយុត្តា ទោហត្តិ, ទេតសំ អត្ថតតាកិយាតតាទេឃច, តស្មា ទេ “អត្ថ”ព្ទចទ្ទច ចោទាហទត្តិ, ត “ហិទេម្បា”តិ៍ បទ្ទុបិឃត្តាតិ បុតប្បុត៌ ដ្ឋបត្ថតតពកោឆចទេត បទ្ទុបិឃត្តា៍

១ប័១៍ដត្ថាដត្ថាតិ ទ្ទុតិទេឃា ដត្ថា-សទ្ទោ បណ្ហិតាឌិចចតោតិ អាហ “ដត្ថា បណ្ហិតា”តិ៍ ឲុច៌ ត តិត្ថាទេឆត្ថិតិ សមុត្តោ៍ តិត្ថាទេឆត្ថិតិ អត្ថាត៌ ទេឆាសទោ ទេមាទេត្តិ៍ ច្ទុដ្ឋាតលព្ទលំ មត្ថាឃាតាតិ ច្ទុដ្ឋាតលព្ទលត្តិ មត្ថាឃាតា៍ ត ឈាដំឃតីតិ ទេទេស្ស ម្ទុសីលបដិត្ថាឃ តស្សា ទ្ទុស្សីលបដិត្ថាចចត៌ ត ឈាដំឃតីតិ អឌិប្បាទេឃា៍ ឲុត្ត ឃំ ចត្តពា្ទ, តំ បទេតា អាចិ កចិស្សតិ៍ តាទេសាចាតិ ទេសពាត៌ ដត្វា កិហិកាច៌ បិទេសចាតិ អទ្ធោ៍ លិក្ខុតាសតា ទោហត្ត អឌិប្បេតា៍ ព្ទលទេឃច ច ដស្សតំ “តិស្សា តាសតា”តិអាឌិ ច្ទុត្តំ៍ ឲុពពមុឌិសំចាឃស្ស អពទេលាំ សំចាឃតាសតា៍ ដណ្ហពមុតាសតា តាឃ ចាលុកាឌិតិ ឌ្ហកិរិត្វា ឃាច តឃាទេសតិ, តាច ដណ្ហពមុចទេឃត តិក្ខដ្ឋត៌ ចទ មិទេ ចិតស្សាតិ តិក្ខដ្ឋតាការដស្សត៌៍ តត្ថ ចទាតិ ពត្ថ, អបេហិតិ ច្ទុត្តំ ទោហតិ៍ មិទេតិ បទ អយាយព, អយព្ហាត៌ អតត្ថ្យាកិកត្តាតិ អទ្ធោ៍ មិទេតិ ហិ បទ-សទ្ទេត សយាតត្តំ សទ្ទ្យាតតចចត៌ អច ចា មិទេតិ “បទេតា”តិ ព្ទលមិតា សយាតត្តំ តិបិពបត៌, តស្មា ចទ មិទេតិ បទេតា ពត្ថ, យា ព្ទលច តិដ្ឋាតិ អទ្ធោ៍ ចិតស្សាតិ អដស្សត៌ ពត្ថ៍

ឃស្មា ទេ កិក្ខុ អត្តាត៌ អប្បការសត្វា ឌិតា, តស្មា អត្ថយុត្តាតាតិ ព្ទលយស្ស ពទេឃម ឌាតាតាតិ អទ្ធោ៍ ទ្ទុទេត្វា៍ ការទេកា ទោហតីតិ “អទេម្បាតមិស្ទុសិតា”តិ បដិត្ថាតត្តា តាឃ បដិត្ថាឃ ឃឌិ តាសិតា, ទេចទេរា ការទេកា ទោហតិ, សទោទេសាតិ អទ្ធោ៍ អការទេកា ទោហតីតិ តាឃ ពតបដិត្ថា អតបេក្ខិត្វា ឃឌិ កកចតា បពតិទ្ទុស្សីលកាច៌ទេឃច សត្ថាឃ មា តាសិតា, ទេចទេរា អការទេកា ទោហតីតិ អឌិប្បាទេឃា៍ “សពាឃ បដិត្ថាឃ តាសទេចា”តិ ច្ទុត្តំ “អទេម្បាតមិស្ទុសិតា”តិ តាឃ ពតបដិត្ថាឃ ក្ទុតតា អាបត្ថិតិ អាហ – “កត្ត្ត, ពុមុព៌ ចាទេឌ ទេចទេរា ការទេកា ទោហតិ សទោទេសា”តិ៍ កិក្ខុតិ អត្ថ្ដិទេមតិ, ទ្ទុក្កដត្តិ ព្ទលមិតា មហាអដ្ឋកឆាចាទោ ដស្សិ៍តោ៍ មុឆាចាទេ បិទិត្តិឃត្តិ ច្ទុត្តត្តិ កិក្ខុតិ អត្ថ្ដិទេមត្តស្ស មុឆាចាទេ បិទិត្តិឃត្តិ ច្ទុត្តំ៍

តព្រាតិ ទេតស្ទុ ទ្ទុក្កដបិទិត្តិទេឃស្ទុ៍ ព្ទលទោ បដ្ឋាឃ “តស្មា បិទិត្តិឃទេចច ឃុត្ថិតី”តិ ចចតបរិឃត្តំ ដ្ឋិស្ទុបិ អដ្ឋពឆាស្ទុ អឌិប្បាឃចិកាចចត៌ តត្ត បុរិមតទេឃតិ “កិក្ខុតិ អត្ថ្ដិទេមតិ, ទ្ទុក្កដ”ត្តិ ច្ទុត្តអដ្ឋពឆាតទេឃ៍ ទ្ទុក្កដមេច ឃុត្ថិតីតិ ពស្មា ច្ទុត្តត្តិ ចេ? តត្ត ការណំ ដស្សទេត្តា “ឃឆា”តិអាឌិមាហ៍ កិក្ខុតោ កិក្ខុស្ទិ៍ សញ្ញាឌិសេសោតិ កិក្ខុ អម្មុលទេពត អត្ថិមចទ្ទុតា អត្ថ្ដិទេមត្តស្ស កិក្ខុតោ សញ្ញាឌិសេសោតិ អទ្ធោ៍ បត្ថិមតទេឃបិ “កិក្ខុតិ អត្ថ្ដិទេមត្តស្ស មុឆាចាទេ បិទិត្តិឃ”ត្តិ ច្ទុត្តំ៍ ព្ទុទ្ធិតទេឃបិ មុឆាចាទត្តា បិទិត្តិឃទេមច ឃុត្ថិតីតិ ចិសំចាទបុទេក្ខុតាឃ បិទិត្តិឃទេមច ឃុត្ថិតីតិ អឌិប្បាទេឃា៍ ឃឌិ ឲុច៌ កិក្ខុ អម្មុលទេពត អត្ថិមចទ្ទុតា អត្ថ្ដិទេមត្តស្ស អទ្ធោលមត្តស្ស ច មុឆាចាទត្តា បិទិត្តិឃទេមតទេច កចិតត្ថត្តិ ចេ? តត្ត សតិបិ មុឆាចាទេ ចចតប្បយាលាលទោ សញ្ញាឌិសេសាឌ្ហមសចាទបិទិត្តិឃទេមតេច កចិតត្ថា, ត សម្បជាតមុឆាចាទបិទិត្តិឃទេមតាតិ ដស្សទេត្តំ “ចចតប្បយាលាលទោ”តិអាឌិមាហ៍ តត្ត ចចតប្បយាលាលទោតាតិ កកចតា ទ្ទុត្តបិទ្ទព្ទលចចតប្បយាលាលទោ៍ ព្ទលាឌិ តំ ចចត៌ ដស្សទេត្តំ “អត្ថ្ដិសាតាឌិប្បាទេឃតា”តិអាឌិ ច្ទុត្តំ៍ កិក្ខុស្ស បត កិក្ខុតិឃា ទ្ទុក្កដត្តិ ចចត៌ តត្តីតិ កិក្ខុតិឃា អត្ថ្ដិសទេត កិក្ខុតោ ទ្ទុក្កដត្តិ ចចត៌ តត្តី តឆា បិត្ថុព្ទលំ អតាពតត្ថា៍ សមុ្ទាតមុឆាចាទេ បិទិត្តិឃត្តិ ចចតមត្តីតិ សាឃត្ថាកទោ ច្ទុត្តំ សមុ្ទាតមុឆាចាទសិក្ខាបទំ ដស្សតិ៍

ព្ទលាតិ ដ្ឋិស្ទុបិ អដ្ឋពឆាចារេស្ទុ អឌិប្បាឃំ ចិការេចត្វា ទេតស្ទុ បត្ថិមចាទេ ទេសាំ ដស្សត្វា បុរិមចាទំ បតិដ្ឋបេពុការយា អាចរិឃោ “តព្រ បត”តិអាឌិមាហ៍ តព្រាតិ “បិទិត្តិឃទេមច ឃុត្ថិតី”តិ ច្ទុត្តចាទេ៍ អត្ថ្ដិសតាឌិប្បាទេឃ អសតិ បិទិត្តិឃត្តិ ព្ទលមិតា សម្បជាតមុឆាចាទេ បិទិត្តិឃស្ស ឌ្ហកាសំ ដស្សតិ៍ ចិសុំ បិទិត្តិឃំ ច្ទុត្តត្តិ សម្បជាតមុឆាចាទេ បិទិត្តិឃទេតា ចិសុំ អត្ថាទេមច បិទិត្តិឃំ ច្ទុត្តំ៍ ឲុទេតហិ តាសតា តត្ថ៍ីតិ សាឃត្ថ្កទោ ច្ទុត្តំ, ព្ទលមិស្សា បត ទ្ទុក្កដេត តាសតា តត្ថ៍ីតិ អឌិប្បាទេឃា៍ ឃឌិ ឲុច៌ ពស្មា ត៌ កកចា តាសទេតីតិ អាហ “ឃស្មា បតា”តិអាឌិ៍

១ប័ទ-១ប័៥៍ទ្ទុសិតោតិ ដដ្ឋសដ្ឋស្ស ពមុសាតតត៌ ដស្សតិ៍ ទ្ទុសឃតិ បទំ ចិតាសេតីតិ ទ្ទុសពោ៍ ព្ទលមិតា “ទ្ទុសឃតីតិ ទោសទោ”តិ ទោសសដ្ឋស្ស ពត្តុសាឆតតា ច្ទុត្តា៍ បពតិកាច៌ ឌហាបិតោតិ ទ្ទុសសដ្ឋស្ស ចិពតិឃំ បឌិតត្តា ច្ទុត្តំ, បពតិឃា ទេសាមុកាច៌ ឌហាបិតោតិ អទ្ធោ, ចិការយាបិឌិតោតិ ច្ទុត្តំ ទោហតិ៍ អាការតាតទត្តាតិ ទ្ទុសិតាការស្ស ទ្ទុសពាការស្ស ច តាតទត្តាត៍ អតតិទេត្ថាតិ អត្ថដ្ឋា៍ ទេឃា បត អត្ថដ្ឋា, ទេសា ម្ទុសិតា តាឃ ត ទោហតីតិ អាហ “ត ម្ទុសិតា”តិ៍ “អាទាឌិតា ទាឌា”តិអាឌិស្ទុ បឆាឌិតាតិ អត្ថបមុទ្ទតា “ត ចា បឆាឌិតា”តិ ច្ទុត្តំ៍ ថឹលសទ្ទោ ឆទ្ធកាចចចតោ ពចចសបរិឃាទេឃា ច ទោហតីតិ អាហ – “ចិត្តឆទ្ធកាចចិត្តពចចសទ្ទាត៌ បដិឃថឹល”ត្តិ៍ ថឹលឃតិ ទេពត ចិត្តំ ឆទ្ធកាច៌ អាបត្ថិតិ ថឹលំ, ចិត្តស្ស ឆទ្ធកាទោ៍ ទេសា ច អត្ថទោតា បដិឃោឃទេឃច៍ ចិត្តស្ស ឆទ្ធកាចលព្ទលណោ ហិ

ປະໂຍໂຊ, ຕສ຺ມິ຺ໍາ ວຸປະໂຕ ອິຕ຺ຖິ ວຸລ຺ລປະຂາຕເຣ຺າຕັ ອິຍ ອປຕຸຕາ ໂຫາຕິ, ຕສ຺ມາ ກອຈອຣປດິປຕ຺ຕາປິ ປະໂຍໂຊຈ "ສີລ"ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ເຕາຫ "ປະໂຍສີລ"ນ຺ຕິ ອິຕ຺ຖິສ຺ສ ອນ຺ຄາຈຕ຺ຕາ ກອຈອຣປດິປຕ຺ຕາ ຈ ປະໂຍໂຊເຍຈ ສີລໍ ປະໂຍສີລໍ ຕປ຺ປິໂຕາຕິ ປີຕິປຸຕ຺ຕາດີຫິ ນ ອກິຣໂຕາ ນ ອສູເຕາ, ນ ວຸຣເປຕາຕິ ອຕ຺ໂຖ ໂຍາ ຈ ປີຕິປຸຕ຺ຕາດີຫິ ອສຸປເຕາ, ໂສາ ເຕຫິ ອຊ຺ໂຊຕາ ນາຍ ໂຫາຕີຕິ ອາຫ "ປີຕິປຸຕ຺ຕາດີຫິ ອຊ຺ໂຊຕາ"ຕິ ໂຍາ ຈ ເຕຫິ ອຊ຺ໂຊຕາ, ນ ໂສາ ເຕສ ອກິປໂຕ ນາຍ ໂຫາຕີຕິ ອາຫ "ນ ອກິປໂຕ"ຕິ, ປີຕິປຸຕ຺ຕາດີຫິ ນ ປຕ຺ໂຖໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ

ໂຍນາຕິ ໂຍນ ໂກາເປນ ຈຸໂຕ຺າຕິ ຍາຕິກາຍ ອາກຕປໍ ຄເສ຺ສຕິ, ກຸປິໂຕາຕິ ປຄກາຊເສ ອາກຕປໍ ອຕ຺ໂຖ ໂອກໂຕ຺ປິ ວຸກິຕ຺ຕິ ປຄາຕັ ຈໂຍນ "ວຸຄຍຍຶ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂອທັ "ໂຕນ ຈ ໂກາເປນ ໂຕນ ຈ ໂຄາໂຍນາ"ຕິ ຄ຺ໂຍຍໍ ປຄາຕັ ຈໂຍນ "ຂ຺ຕີ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ອຕ຺ໂຖ ປນ ໂຄາໂຍາໂຍຈ ໂສາ ຈ ປທ຺ໂຖຣກ຺ລສ຺ສປຣິຍາປຕ຺ໂຕຕິ ອາຫ "ຄ຺ໂຍຍຫິ ຂ຺ຕີຫິ ປທ຺ໂຖຣກ຺ລສ຺ສເຍຈ ຄເສ຺ສຕີ"ຕິ "ອຄຕ຺ຖຍຄຕາ ອຄກິປທ຺ທີ"ຕິ ຈຄເຄຫິ ໂຄາຍຄສ຺ສເຈຄາຈ ວຸຕ຺ຕາຕິ ອາຫ "ຄ຺ໂຍຍຫິ ຂ຺ຕີຫິ ເຈຄຕາກ຺ລສ຺ສ ຄເສ຺ສຕີ"ຕິ

ຍຄາ ປນ ໂຈາຄໂກຄ ອຊ຺ຊໍ ອສຸຕໍ ອປຣິປ຺ຕິຕໍ ຈາ ໂຫາຕິ, ຕຄາ ອມູລກໍ ນາຍ ໂຫາຕີຕິ ອາຫ "ຕໍ ປຄສ຺ສ...ໂປ... ໂຈາຄກຈໂຍນ ອຄິໂປຕ"ນ຺ຕິ ຍຄີ ວຸຄິຕກຈໂຍນ ອຄິໂປຕໍ ປິຍາ, ອມູລກໍ ນາຍ ອຕ຺ຖຸປຕ຺ຕິ ປຄກາຊຕ຺ ຈເຄຍ຺ຍາຕິ ອຄິປ຺ປາໂຍາ ຍໍ ປາຣາຊິກາຕ຺ຕິ ກິ຺ຈໂຕ ອຕຸຕຸໂປສຸ ໂອກຸຕຈີປຕິຍາ ປາຣາຊິເກປຸ ອຍ຺ຍາຕຣໍ ປຄກາຊເສ ປນ ປຣິຈ຺ຈຍໍ ອາກຕາເສຈ ກເຫຕ຺ວາ "ຈຕຸຕ຺ຖ ອຍ຺ຍຕເຣຕາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂອຕຕິ ວຸຄິຕກສ຺ສ ອາປຕ຺ຕາປຕ຺ຕໍ ຄ຺ຖາຕິ ຄ຺ໂຍປິ ນິກ຺ລປຄ

ຕເຈຈາຕິ ປໂຍາຄໂຍາເຕນ ອິນ຺ຕໂຍາເຕນ ຈາຕິ ຄ຺ໂຍຍຕ຺ຖ ອຕິອິປຕິ ປຸຕ຺ຕາຈ ຂາຕິຕຍ຺ຍຕາ "ປຸຕເຣ຺າເຕເຍຈ ຕິເຣ຺າຕີ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ປຣິປຕ຺ຕັ ປຣິປ຺ຕິຕໍ, ອິເຣ຺າຕຸກໍ ປຣິປ຺ຕິຕໍ ອິເຣ຺າປຣິປ຺ຕິຕໍ ໂອທັ ໂສໂສປຸປິ ຄ຺ໂຍຍຕ຺ຕິ ກຕ຺ວອຕ຺ໂຖ ນາຍິຈຄຕ, ຄ຺ໂຍຍຫີຕິ ອຕ຺ໂຖ ກາຣິຍ຺ຍຕ຺ຕິ ຈາຕິ ໂອຕ຺ໂຖ ອິກຕ຺ຕິປຣິກາຍໍ ກຕ຺ວາ ຄ຺ໂຍຍຕິ ໂຍາເຂຕຕ຺ຖາ ອິເຣ຺າ ອຕ຺ຖິ ປມູລກໍ, ອຕ຺ຖິ ອມູລກຕ຺ຕິ ຄ຺ຄໍ ອຍ຺ຍາຈາຣສ຺ສ ປທ຺ໂຖຈາຣທ຺ໂຖຈ ປທ຺ລາຍ ວຸຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຖິ ປຍ຺ຍາປມູລກໍ, ອຕ຺ຖິ ປຍ຺ຍາອມູລກຕ຺ຕິ ຄ຺ຄໍ ປນ ອິເຣ຺າປຍ຺ຍາຍ ປທ຺ໂຖຈາຣທ຺ໂຖຈ ປທ຺ລາຍ

ປປີໂປ ຈຕ຺ວາຕິ ຂ຺ລາຄປຫຕ຺ຖຸຕ຺ຖເຣ ປປີໂປ ຈຕ຺ວາຕິ ຈຄຕ຺ຖີຕິ ຕີປຸປິ ກເຣ຺ປຄປຸ ວຸຕ຺ຕໍ ປຣໂຕາ ປນ "ຕຸຕໍ ຈາ ປຍ຺ຍ ຈາ ປາປຄັ ໂປເປຕ຺ວາ ໂຈາຄຕ຺ຕສ຺ສ ປີປໍ ນ ໂອຕີ"ຕິ ປຣມູລາໂຈາຄກາຍ ໂອຈ ອຄາປຕ຺ຕິຍາ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ "ປປີໂປ ຈຕ຺ວາ"ຕິ ຄ຺ຄໍ ປມູລກາຈຍຕ຺ຕຄສ຺ສຸຄຕ຺ໂທ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ອຍປ຺ປາກໍ ລຕ຺ຕິ ໍ ເຕເຄຈ ຍາຕິກາເຣ຺າກອາຍໍ (ກຕ຺ວາ ອເຣ຺ ຄເຣ຺ໂຄາຍນິກ຺ລປຄຈຍ຺ຍຕາ) ອຕ຺ຖ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕຄ "ຈາຈຄາຄິປ຺ປາໂຍຄ ປມູລາໂຈາຄຕາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຄ ຈ ປມູລກາໂຈາ ຂ຺ລາຄປຫຕ຺ຖຸຕ຺ຖເຣໂຍຈາຕິ ຄິຍໂຍາ ປຍ຺ຍາ ຈຕ຺ໂທ ອິຄຍອິຄິ຺ຖຍ຺ຖາ ປທ຺ວາ ກເຣ຺ປຄເຍຈ ຈາຕຕ຺ຖາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ວຸປປຣິກ຺ລິຕາ ຍຸຕ຺ຕຕາ ກເຫຕ຺ວາ ໂຈາຄາປກເປ຺ສຈ ຈາຈາຍ ຈາຈາຍ ປຍ຺ຍາຕິໂປໂສາຕິ ອາລຕ຺ຕສ຺ສ ຈາຈາຍ ຈາຈາຍ ໂຈາຄາປກສ຺ສ ປຍ຺ຍາຕິໂປໂສາ ຍຍາປິ ອິເຣ຺າ ປຸຕໍ ອຕ຺ຖີຕິ ຄ຺ຄໍ ອາລຕ຺ຕສ຺ສປິ ໂຈາຄກາຈຄສ຺ສຄຕ຺ທ ວຸຕ຺ຕໍ, ໂອທັ ປນ ອຈຕ຺ວາປິ "ປາຣາຊິກໍ ຄປ຺ຍໍ ອຍ຺ຍາປຕ຺ໂຕາສີ"ຕິ ຄ຺ຄໂຍຈ ຈຄຕັ ປຣສ຺ສ ຈຄຕັ ອິຍ ອກຕ຺ວາ ອຕຸທ຺ທປຄາຄິປ຺ປາໂຍຄ ຈຄຕ຺ຖສ຺ສ ປຍ຺ຍາຕິໂປໂສາໂຍຈ ປຕິປິ ປນ ອຕຸທ຺ທປຄາຄິປ຺ປາໂຍ "ອປຸໂກຄ ໂອທັ ວຸຕ຺ຕ"ນ຺ຕິ ຄເສ຺ສຕ຺ວາ ຈຄຕ຺ຖສ຺ສ ຄຕ຺ຖິ ປຍ຺ຍາຕິໂປໂສາຕິ ຈຄຕ຺ຖິ

ປມ຺ຫຸລີ ປມ຺ຫຸເລ ປມ຺ຫຸເລຫິ ຈຕ຺ຫິ ໂຈາຄຄຕ຺ຖິຕິ ໂອຕ຺ຖ ປມ຺ຫຸເລຕິ ພຫຸຕ຺ຕຄິຄ຺ເຍ ກາຣກໍ ນ ຄິປ຺ປຕິ ຈຕ຺ຖໂຈາຄກາຕ຺ເຍຈ ຫິ ໂອກາເສກຈໂຍນ ຄ຺ຄໍ ຈຕຸກ຺ກຍາກໍ, ນ ວຸຄິຕກສ຺ສປິ ໂອກາເສກຈໂຍນ ຕຄາ ຫິ ໂອກາສ຺ສຈ ວຸຄິຕກສ຺ສ ຈໂຍນ ໂອກຈຕ຺ຖໂອກາໂຈາຄກໂອກຈຕ຺ຖຄາຄາໂຈາຄກາຄາຄາຈຕ຺ຖໂອກາໂຈາຄກາຄາຄາຈຕ຺ຖຄາຄາໂຈາຄກປ຺ປເຄັ ຄ຺ຄໍ ຈຕຸກ຺ກຍາກໍ, ໂຕເຄຈ ຈຕຸຕ຺ຖໂຈາຄຕ໌ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕປິ "ຄ຺ຍິປ຺ປາ ໂຈາຄກາຍ ຄາຄາຈຕ຺ຖິ ຄາຄາໂຈາຄກາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ນ ປນ "ຄາຄາວຸຄິຕກາ"ຕິ, ຕສ຺ມາ "ປມ຺ຫຸເລ"ຕິ ພຫຸຕ຺ຕຄິຄ຺ເຍ ກາຣກໍ ນ ຄິປ຺ປຕິ ອຈ ຈາ ປຄເຍໍ ຕີປຸປິ ໂຈາຄກາປຸ ໂອກຕ຺ຕຄ ວຸຄິຕກໍ ຄິຄ຺ຄິປຕ຺ວາປິ ຄ຺ລຄ ພຫຸເຕຕ຺ຕຄ ຄິຄ຺ເຍາ "ນ ໂກຈລໍ ໂອກປ຺ປິເຍຈ ວຸຄິຕເກ ໂຈາຄກາ ປມຸຄຕິ, ອຈ ໂຕາ ປມ຺ຫຸເລປຸປີ"ຕິ ຄ຺ໂຍຍຕ຺ຖ ຄເສ຺ສຕໍ ກໂຕາ

ໂຈາຄຕໍ ປນ ໂກາ ລຄຕິ, ໂກາ ນ ລຄຕີຕິອາຄີ ອຕຸທ຺ທປຄາຄິປ຺ປາຍໍ ອິກາປິ ໂຈາຄກາລກ຺ລໍ ຄເສ຺ສຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ ປີລປຍຸເຕ຺ຕາຕິ ຄ຺ຄໍ ວຸສ຺ສີລສ຺ສ ຈຄຕັ ອປຍາລຕ຺ຕິ ອຄິປ຺ປາໂຍຄ ວຸຕ຺ຕໍ ກິກ຺ລຸຄີຄໍ ປນ ກິກ຺ລຸ ໂຈາຄຕໍ ອຄິສ຺ສຣຕ຺ວາ "ກິກ຺ລຸຄິໂຍຈາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ປຕິປິ ກິກ຺ລຸຄີຄໍ ກິກ຺ລຸປຸ ອຄິສ຺ສຣກາເຣຈ ຕາຫິ ກຕໂຈາຄກາປິ ໂຈາຄກາຣຸຫຕ຺ວາ ໂຈາຄກາເຍຈາຕິ ອຄິປ຺ປາໂຍຄ "ປຍ຺ຍາປິ ປຫຄຍ຺ຍິກາ ລຄຕ຺ຖີ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ກິກ຺ລຸສ຺ສ ປຸຕ຺ວາ ໂຈາຄຕີຕິອາຄິກາ ໂຈາຄໂກາ ໂຍນໍ ປຸຕ຺ວາ ໂຈາຄຕິ, ເຕາປ຺ປິ ຈຄຕັ ປຍາລຍໂຈາຕິ ປຍປຊ຺ຊິຕ຺ຕາ ເຕາໍ ໂຈາຄກາປິ ຣຸຫເຕຈາຕິ ຄເສ຺ສຕໍ ອເຄຣາ ວຸຕ຺ຕໍ ຄິຄເສ຺ສປິ

ຣຸຕໍຈາ ປຍ຺ຍາ ຈາ ປາປຄັ ຈາ ໂປເປຕ຺ວາຕິ "ຕໍເຍຈ ກຕ຺ວາ ໂຈາຄຫີ"ຕິ ຣຸຕໍ ຈາ ໂປເປຕ຺ວາ ໂຍາ ຕໍ ໂຈາຄຕໍ ປທ຺ລາຕິ, ຕສ຺ສ ຍຸຕປາປຄັ ຈາ ປຍ຺ຍາ ຈາ ໂປເປຕ຺ວາ ປີປໍ ນ ໂອຕີຕິ ປຍ຺ຍາຕິໂປໂສາ ນ ໂຫາຕີຕິ ອຄິປ຺ປາໂຍາ ກິຍ຺ຍາປິ ປາຣາຊິກໍ "ໂຈາຄຕິ ຈາ ໂຈາຄາເປຕິ ຈາ"ຕິ ປາຍຣຍ຺ໂຕາ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຣຸຕປາປຄາຄີຫິ ໂຈາຄາເປຕ຺ວປິ ອາປຕ຺ຕິເຍຈາຕິ ປຍ຺ຍາຍຕິ, "ປີປໍ ນ ໂອຕີ"ຕິ ຄ຺ຄໍ ປນ ອຕຸຄາຈາຣິຍປ຺ປາຍາລາຍ ກເຫຕ຺ວາ ປຍເຍກາຕິ ປກຕິຍາ ປທ຺ທໍ ວຸຕ຺ວາ ອຕ຺ໂທອິຂາຄຄປຍເຍຄ

ກຣຸກາຕັ ວິຕ຺ຖຸຕ຺ຕິ ປາຣາຊິກປຍ຺ຍາຕິໂປໂສາຕັ ອຈໂສາຕັ ຈໂຍນາຕິ ປທ຺ຖລຫຸກາປຕ຺ຕິຕັ ຈໂຍນ "ຄຕ຺ຖິ ຄິຕ຺ຖ"ນ຺ຕິອາຄີ ຄປຈຕ຺ຖກາ ຍິຄ຺ຖາຄິຄ຺ຄີ "ອຄຕ຺ຈາ ໂລີໂກາ, ອຄຕ຺ຕຈາ ໂລີໂກາ"ຕິອາຄີຄຍປ຺ປຈຕ຺ຕາ ຄິຄ຺ຄີ ປສ຺ສຸຈຕ຺ຕຄປທ຺ຖາຕິ ອຕ຺ຖ ກຖາຕີຕິ ອຕ຺ຖກຖາຫີກາ ອາຄີຈເຫຕຸ ປຍ຺ຍາຕຕ຺ຕາຕັ ລຕ຺ຕິ ນິກ຺ລປຄາຕັ ຈໂຍນາຕິ ອາຄີຈເຫຕຸ ອາຄີຈກາຣກາ ປປິເຄ຺ຖາ ຄ຺ຖ຺ຖາປກໂຕາ ອປຕ຺ຕິ ອກຸຕໍ ວຸຕ຺ຕຍິຕຸປ຺ປຄປ຺ຸໂຍ ວຸລ຺ລປຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ປາຣາຊິກສ຺ສ, ອາຄີຈເຫຕຸ ອາຄີຈກາຣກາ ປຖ຺ວາຣິຕ຺ຖໍ ປຍາປຊ຺ຊຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ປຍ຺ຍາຕິໂປປປສ຺ສ, ອາຄີຈເຫຕຸ ອາຄີຈກາຣກາ ໂຍາ ເຕ ອິຫາເຣ ຈປຕິ, ໂສາ ກິກ຺ລຸ ອຣຫາຕິ ກຄຕິ, ປະໂອິຂາຄຕ຺ຖສ຺ສ ອາປຕ຺ຕິ ຖຸລ຺ລຈ຺ຈຍສ຺ສ, ອາຄີຈເຫຕຸ ອາຄີຈກາຣກາ ກິກ຺ລຸ ປທີຕເຄາຊຄາຕິ ອກິລິໂຄາ ອຕ຺ຕໂຄາ ອຕ຺ຕາຍ ອິຍ຺ຍາເປຕ຺ວາ ກຸຊ຺ຊຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ປາຈິຕ຺ຕິຍສ຺ສ, ອາຄີຈເຫຕຸ ອາຄີຈກາຣກາ ກິກ຺ລຸຄີ ປທີຕເຄາຊຄາຕິ ອກິລິໂຄາ ອຕ຺ຕໂຄາ ອຕ຺ຕາຍ ອິຍ຺ຍາເປຕ຺ວາ ກຸຊ຺ຊຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ປາຕິເຄສຄີຍສ຺ສ, ອາຄີຈເຫຕຸ ອາຄີຈກາຣກາ ກິກ຺ລຸ ປຸປໍ ຈາ ຊຸຄຄັ ຈາ ອກິລິໂຄາ ອຕ຺ຕໂຄາ ອຕ຺ຕາຍ ອິຍ຺ຍາເປຕ຺ວາ ກຸຊ຺ຊຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ຄຸກ຺ກຕສ຺ສ, ອາຄີຈອິປຕ຺ຕິປຕ຺ຖຍາ ຄຸຍາ ໗ ອາປຕ຺ຕິໂຍາ ອາປຊ຺ຊຕີຕິ ໂອທັ ປຣິຈາຣປາຈ຺ຈຄຍໍ (ປຣິ· ໑໔໙) ຄສ຺ສິຕາຕັ ລຕ຺ຕິ ນິກ຺ລປຄາຕັ ຈໂຍນ ຄິຄ຺ຄິອິປຕ຺ຕິອາຄີຈອິປຕ຺ຕີຕິ ໂຈາຄຄຕ຺ໂຕປິ ຕປ຺ຸລິກາຍ ອາປຕ຺ຕິຍາ ໂອຈ ໂຈາຄຕີ

"ກສ຺ມາ ຍໍ ນ ຈຄຕ຺ຖີ"ຕິ ປຸຈ຺ຖິເຕ "ອປ຺ປຍໂຄາຍິ ອສກ຺ຍປຸຕ຺ຕິໂຍາສີ"ຕິ ອຈຄຕ຺ຄກາຣກາຍສ຺ສ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕີຍຈຕ຺ໂທ ອຍ຺ຍາປຕ຺ໂຕ ນ ຈຄ຺ຄິຕຍ຺ໂຍາຕິ ຈຄຕ຺ຖີ ໂຈາຄຄຕຸກາຍຕາຍ ໂອຈ ອຈຄຕ຺ຖິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂຄາ ຈຕ຺ຕຍ຺ຍສ຺ສ ວຸຕ຺ຕຍຕ຺ໂທ

ឋបេត្វា អចត្តិយការេន តំ ការណំ ន ហោតីតិ ទព្វអាលិម្បនេ យដ្ឋិយាលិម្បនេ ច វុត្តំ។ អត្ថិយវត្ថុំ អញ្ញាតកស្ស អចត្តីយេសុ អវុត្តត្តា ហោតិ ឧបឌ្ឍំ ឧបកត្តស្ស ឧបនេយ្យាបត្តិយា អភាវតោ តស្ស ច បដិគ្គហណស្ស រូហនតោ តទេវ យុត្តតរន្តិ ចិន្តាយតិ។ កិញ្ចាបិ យាវ សោ កិច្ចការំ បដិជានាតិ, តាវ វត្តិតន្តោ។ យទា បន "អស្សាយំ លាភោ"តិ បដិជានាតិ, តទា ន វត្តិតព្វាតិ អយមេត្ថ វិនយោ វិវជ្ជិតព្វោ។ អត្ថិយវត្ថុំ អញ្ញាតកស្ស ហិ កិច្ចការំ បដិជានន្តស្សេវ កិច្ចការោ, ន តតោ បរំ។ កិច្ចការំ អប្បដិជានន្តោ ហិ អនុបសម្បន្នបក្ខេ ឋិតោ។ យស្មា អាមិសំ ទេន្តោ អត្តនោ ឧបដ្ឋាកភាវេន ទេតិ, តស្មា បដិបាទិយា តិសិក្ខាតំ យាវក្កត្តាទីនិ ទេន្តោន ឧកស្ស ចោទេត្វាការតាយ អទិន្នម្បិ ចោទនា នាម ន ហោតីតិ អាហ "ន តាវតា ចោទនា ហោតី"តិ។

តិណវត្ថារកោតិ តិណ ឧបមាយបត្តិតិ តិណវត្ថារោ, តិណវត្ថារកីតិ អត្ថោ, តិណវត្ថារកោតិ វុត្តំ ហោតិ។ គូថវច្ចំ តច្ឆេតវិលិម្បំ កត្វា "តិណវត្ថារ"តិ វុត្តំ។ អថ វា តិណ ចោទនា អធិកា ឧបមាយាតិ តិណវត្ថារោ។ តម្បិ អធិកបិតិ ឯការបច្ចយេ សតិ រូបមិទំ ឧប្បន្នំ។ នបុំសកាតិតិ ឧបមាបិ ឧបសម នយោ។

ឧព្វាហិកាយ តំ អធិករណំ វិនិច្ឆិនិតព្វន្តិ ឧព្វាហិកាយ វូបសមេតិ តំ អធិករណំ វិនិច្ឆិនិតព្វំ។ អលជ្ជុស្សន្នាយ ហិ បរិសាយ ទសហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧព្វាហិកាយ សម្មន្និតព្វោ។ "សីលវា ហោតិ បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ"តិអាទិនា សមថក្ខន្ធកេ (ចូឡវ. ២៣១) វុត្តទសង្គសម្បត្តិយា សមន្នាគតា ទ្វេ តយោ ភិក្ខូ វិនិច្ឆិនិត្វា តទេវ វុត្តាយ ញាត្តិទុតិយកម្មវាចាយ សម្មន្និតព្វា។ ឯវំ សម្មតេហិ បន តេហិ ភិក្ខូហិ វិសុំ វា និសីទិត្វា តស្សាយេវ វា បរិសាយ "អញ្ញេហិ ន កិញ្ចិ កថេតព្វ"ន្តិ សាវេត្វា តំ អធិករណំ វិនិច្ឆិនិតព្វំ។ តុម្ហាកន្តិ ចុទិតកចោទកេ សន្ធាយ វុត្តំ។

កិំវិទំ កិំសុ ចត្តុម្ហិ។ កិំវិទ្រម្បិ ន ជានាសីតិ កិំវិទ្រន្តិ វចនម្បិ ន ជានាសិ។ តស្ស អនុយោគោ ទាតព្វោតិ តស្ស បុច្ឆា បដិបុច្ឆា ទាតព្វា។ "ទុព្ពុទ្ធិ បុគ្គលំ និគ្គហាយា"តិអាទិវចនតោ "អលជ្ជីនិគ្គហត្ថាយ...បេ... បញ្ញត្ត"ន្តិ វុត្តំ។ ឧហីតីតិ អាកោដិស្សតិ។ ទិដ្ឋសន្តានេនាតិ ទិដ្ឋសម្ពន្ធេន, ទិដ្ឋនិយាមេនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ វិវាទវត្ថុសង្ខាតេ អត្ថេ បច្ចត្ថិកា អត្ថបច្ចត្ថិកា។ សញ្ញា ទត្វាតិ តេសំ កថំ បដិក្ខិបិត្វា អត្តនោ វចនំ សាវេតុំ សញ្ញំ កត្វា។ អសុទ្ធសញ្ញាយ ឧបដ្ឋត្វា "អនត្ថចិកោ"តិ អាហ។ ឧក្កដ្ឋោវបរិភោគោតិ ឋានំ អត្តនោ សន្តិកា តេសំ មោចនត្ថំ វុត្តំ, ន បន តេសំ អញ្ញាយញ្ញាសម្ពន្ធោ ឱយាវតត្វំ។ វិនិច្ឆយោ ន កាតព្វោតិ "អយ្យាកំ វចនេ អដ្ឋាតព្ពបកាវា ឧទេត អលជ្ជិតោ"តិ ជានន្តេន វិនិច្ឆយោ ន កាតព្វោ។

វិរទ្ធំ ហោតីតិ អត្តនា កតទោសប្បដិច្ឆាទនត្ថំ កញ្ចិ ឧបាយំ កត្វា វិរទ្ធំ ហោតិ។ បដិញ្ញា ន ទេតីតិ សចេ យថា កតទោសំ វត្តាមិ, យថាអនុវត្តកា កិច្ចិស្សន្តីតិ "កតំ មយា"តិ បដិញ្ញំ ន ទេតិ។ សុទ្ធោ ហោតូតិ តេសំ វចនេន សុទ្ធោ នាម ហោតុ, តេសំ វចនេន ឧក្កោដនារម្ភស្ស វិនិច្ឆយោ ទាតព្វោតិ អធិប្បាយោ។ ឋានេ ន តិដ្ឋតីតិ លជ្ជិដ្ឋានេ ន តិដ្ឋតិ។ វិនិច្ឆយោ ន ទាតព្វោតិ អលជ្ជិការបាបត្តា ន ទាតព្វោ។

អមូឡ្ហកម្បិ សមូឡ្ហកម្បិ មូឡ្ហំ គហេត្វា វទន្តីតិ អាហ "ទ្វេ មូឡ្ហី"តិ។ កាឡកំ វត្តព្វាតិអាទីសុ ឧទកា ឧណ្ហំ ខួការំ ការេត្វា ចោទេន្តោ កាឡកំ វទតិ នាម។ សញ្ញុបញ្ញោកាយបញ្ញោ សមិតគ្គហាបកតិចិតប្បយាចកកិច្ចាចារបក្កអារសតសាមិតីសុ ឧបដ្ឋាកេហិ បរិចារិតត្តេហិ វា ចោទេន្តោ អការលក វទតិ នាម។ តច្ឆេន វទន្តោ ភូតេន វទតិ នាម។ "អម្ពុទោ បហល្លក-បរិសាវនាទ-បិប្ផុល្លិក-នខច្ឆេទិក-បតិរូបំ តច ឡនុ"ន្តិ វទន្តោ ផរុសេន វទតិ នាម។ ការណនិស្សិតំ បន កត្វា "ភន្តេ បហល្លកាទិ, បរិសាវនាទិ បិប្ផុល្លិកា នខច្ឆេទិកាទិ, បតិរូបំ តុម្ហាកំ ឡនុ"ន្តិ វទន្តោ សណ្ហេន វទតិ នាម។ ការណនិស្សិតំ កត្វា វទន្តោ អត្ថសញ្ហិតេន វទតិ នាម។ មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ, ន ទោសន្តរោតិ មេត្តចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា វក្ខាមិ, ន ទុដ្ឋចិត្តោ ហុត្វា។ បញ្ចសុ ធម្មេសូតិ បរិសុទ្ធកាយសមាចារតា, បរិសុទ្ធវចីសមាចារតា, សព្រហ្មចារីសុ មេត្តចិត្តតា, ពាហុស្សច្ចតា, ឧភិន្នំ បាតិមោក្ខានំ វិត្ថារេន ស្វាគតសុវិភត្តសុប្បវត្តសុវិនិច្ឆិតតា, "កាលេន វក្ខាមី"តិអាទិនា វុត្តបញ្ចធម្មា, ការុញ្ញតា, ហិតេសិតា, អនុកម្បតា, អាបត្តិវុដ្ឋានតា, វិនយបុរេក្ខារតាតិ ឥមេសុ បន្នរសសុ ធម្មេសុ។ តត្ថ ការុញ្ញតាតិ ការុណិកភាវោ។ ឥមិនា ករុណា ច ករុណាបុព្ពភាគោ ច ទស្សិតោ។ ហិតេសិតាតិ ហិតគវេសនតា។ អនុកម្បតាតិ តេន ហិតេន សំយោជនា។ ទ្វីហិបិ មេត្តា ច មេត្តាបុព្ពភាគោ ច ទស្សិតោ។ អាបត្តិវុដ្ឋានតាតិ អាបត្តិតោ វុដ្ឋាបេត្វា សុទ្ធន្តេ បតិដ្ឋាបនា។ វត្ថុំ ចោទេត្វា សារេត្វា បដិញ្ញំ អារោបេត្វា យថាបដិញ្ញាយ កម្មករណំ វិនយបុរេក្ខារតា នាម។ សច្ចេ ច អកុប្បេ ចាតិ វចីសច្ចេ ច អកុប្បតាយ ច។ ចុទិតេន ហិ សច្ចញ្ច វត្តព្វំ, កោបោ ច ន កាតព្វោ, នេវ អត្តនា កុជ្ឈិតព្វោ, ន បរោ ឃដ្ដេតព្វោតិ អត្ថោ។

ភូម្យាបត្តិយាតិ ភូមិវសេន សម្បត្តា, ភូមិតោ ឧដ្ឋិតំ ឧបយោគវចនន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ អធិករីយន្តិ ឯត្ថាតិ អធិករណានិ។ កេ អធិករីយន្តិ? សមថា។ កថំ អធិករីយន្តិ? សមនវសេន។ អធិករណំ សមេន្តិ វូបសមេន្តីតិ ហិ សមថា។ អថ វា សមនត្ថាយ បវត្តមានេហិ សមថេហិ អធិកាតព្វានីតិ អធិករណានិ។ យថា ហិ សមនវសេន សមថានំ វិវាទាទីសុ អធិកត្តការោ, ឯវំ វិវាទាទីនំ តេហិ អធិកត្តព្វតាបិ។ តេនាហ "សមថេហិ អធិករណីយតា"តិ។ ឋបិតា អធិករណសទ្ទស្ស កម្មសាធនតា វុត្តា។ ការកន្តិ "អមុកំ ចោទេស្សាមី"តិ យេនសា ចោទនាយ ករណំ។ ចេតនន្តិ "ចោទេស្សាមី"តិ ឧប្បន្នចេតនំ។ អក្ខន្តិន្តិ ចុទិតេន ឧប្បន្នំ អក្ខន្តិំ។ វោហារន្តិ ចោទនាវសប្បវត្តវចនំ។ បណ្ណត្តិន្តិ ចោទនាវសប្បវត្តនាមបណ្ណត្តិំ។ អត្តាទានំ គហេត្វាតិ ចោទនំ មនសា គហេត្វា។ តំ អធិករណន្តិ តំ កាហលក្ខណំ អធិករណំ។

តស្មា បណ្ណត្តិ អធិករណន្តិ អដ្ឋកថាសុ កតសន្និដ្ឋានំ វិស្សជ្ជេត្វា ឋបេតិ តម្បិ ន យុត្តន្តិ វិស្សជ្ជំ "តំ បនេត"ន្តិអាទិមាហ។ តេតិ អដ្ឋកថាចរិយា។ បារាជិកវត្ថូតិ បារាជិកាបត្តិ។ អញ្ញត្រអកុសលត្តាតិ លោកវជ្ជភាវតោ បារាជិកាបត្តិយា ឯកន្តអកុសលត្តា។ តាយ បណ្ណត្តិយាតិ នាមបណ្ណត្តិ សន្ធាយ វទតិ។ អភិលបនាតិ តស្សេវ វេវចនំ។ បញ្ញាបេត្វាតិ វោហារវសេន កថិតោ។ អធិករណេ បវត្តត្តា ច អធិករណន្តិ បញ្ញត្តីសុ បញ្ញត្តិវោហារោ វិយ។ យស្មា អមូលកេន ចោទេន្តោ ចុទិតកេ បុគ្គលេ តំ អធិករណំ នត្ថីតិ សល្លក្ខេតិ, តស្មា តស្ស វចនំ អភិធេយ្យសុញ្ញន្តិ អាហ "សភាវតោ នត្ថី"តិ។ តញ្ហិ តេ ឋានេ វទតិ តញ្ហិ យថាវុត្តបរិយាយេន បណ្ណត្តិយា អធិករណការេន ឋានេន ឋានាសិយេន សិក្ខាបទេ "យាតាបិ បុគ្គលំ វិវទតី"តិអាទិនយប្បវត្តស្ស វិវាទស្ស អធិករណការេន ន សមេតិ សមថេហិ អនធិករណីយត្តាតិ អាហ "ឋានេសុ ឋិតា វិវាទា"តិ។

អដ្ឋារសភេទករវត្ថូនីតិ លក្ខណវចនមេតំ យថា "យទិ ទេ ព្យាធិតា ហោន្តិ, ទាតព្ពមិទំ ភេសជ្ជ"ន្តិ, តស្មា តេសុ អញ្ញតរញ្ញតរំ និស្សាយ ឧប្បន្នោ វិវាទោ "អដ្ឋារសភេទករវត្ថូនិ និស្សាយ ឧប្បន្នោ"តិ វុច្ចតិ។ អនុវាទោតិ ឧបវទនា ចេវ ចោទនា ច។ តត្ថ ឧបវទនា នាម អក្កោសោ។ បញ្ចាបិ អាបត្តិក្ខន្ធាតិ មាតិកាយ អាគតា បញ្ច អាបត្តិក្ខន្ធា។ សត្តាបិ តេនេវ បញ្ច, វិភង្គេ អាគតា

ថុល្លច្ចយទុក្កដានិតាបត្តិយោ ទ្វេតិ សត្ត. កិច្ចយតាតិ កត្តព្វតា. ករណីយតាតិ តស្សេវ វេវចនំ. ឧភយេនបិ អបលោកនាទិសង្ឃកម្មំយេវ ទស្សេតិ, តេនាហ “អបលោកនកម្ម”ន្តិអាទិ.

អាបត្តាធិករណំ ឋបេត្វា សេសាធិករណេហិ ចោទនាទយោ ច តត្ថិតិ អាហ “ឥមស្មិំ បនត្ថេ…បេ… អាបត្តាធិករណានេវ អធិប្បេត”ន្តិ. សបទានុក្កមនិទ្ទេសស្សាតិ បទានំ អនុក្កមេន និទ្ទេសោ បទានុក្កមនិទ្ទេសោ, បទភាជនស្សេតំ អធិវចនំ. តេន សហ វត្តមានំ សបទានុក្កមនិទ្ទេសំ, សិក្ខាបទំ, តស្ស បទានុក្កមនិទ្ទេសសហិតស្ស សិក្ខាបទស្សាតិ អត្ថោ, បទភាជនសហិតស្សាតិ វុត្តំ ហោតិ.

អស្សាតិ កត្តុអត្ថេ សាមិវចនំ, អនេនាតិ អត្ថោ. តេនាហ “ឯតេន ចោទកេនា”តិអាទិ. ឥធាគតេសូតិ ឥមស្មិំ សិក្ខាបទេ អាគតេសុ. អញ្ញត្រ អាគតេសូតិ ឥតោ អញ្ញត្រ ឧភយបាតិមោក្ខសិក្ខាបទវិភង្គេសុ អាគតេសុ. ទុស្សីលោតិ និស្សីលោ សីលវិរហិតោ. បាបធម្មោតិ ទុស្សីលត្តា ឯវ ហីនជ្ឈាសយតាយ លាមកសភាវោ. អសុចិសង្កស្សរសមាចារោតិ អបរិសុទ្ធកាយកម្មាទិតាយ អសុចិ ហុត្វា សង្កាយ សរិតព្ពសមាចារោ. ទុស្សីលោ ហិ កិញ្ចិទេវ អសារុប្បំ ទិស្វា “ឥទំ អសុកេន កតំ ភវិស្សតី”តិ បរេសំ អាសង្កនីយោ ហោតិ, កេនចិទេវ វា ករណីយេន មន្តយន្តេ ភិក្ខូ ទិស្វា “កច្ចិ នុ ខោ ឥមេ មយា កតកម្មំ ជានិត្វា មន្តេន្តី”តិ អត្តនោយេវ សង្កាយ សរិតព្ពសមាចារោ. បដិច្ឆន្នកម្មន្តោតិ លជ្ជិតព្ពតាយ បដិច្ឆាទេតព្ពកម្មន្តោ. អស្សមណោតិ ន សមណោ. សលាកគ្គហណាទីសុ “អហម្បិ សមណោ”តិ មិច្ឆាបដិញ្ញាយ សមណបដិញ្ញោ. អសេដ្ឋចារិតាយ អព្រហ្មចារី. ឧបោសថាទីសុ “អហម្បិ ព្រហ្មចារី”តិ មិច្ឆាបដិញ្ញាយ ព្រហ្មចារិបដិញ្ញោ. បូតិនា កម្មេន សីលវិបត្តិយា អន្តោ អនុបវិដ្ឋត្តា អន្តោបូតិ. ឆទ្វារេហិ រាគាទិកិលេសាវស្សវនេន តិន្តត្តា អវស្សុតោ. សញ្ជាតរាគាទិកចវរត្តា សីលវន្តេហិ ឆឌ្ឌេតព្ពត្តា ច កសម្ពុជាតោ.

ឥធ បិញ្ញាយត្តិ ឥមស្មិំ សិក្ខាបទេ បិញ្ញាយំ. ឆេទន្តាតិកោតិ កលិទេវិចតតិយុត្តោ. កលិទេវិ កិរ សិរីទេវិយា ជេដ្ឋា, តស្មា តស្សា ចតនោ “ឆេទន្តាតិកោ”តិ វុច្ចតិ. តំ បន ចតំ សមាទិយិត្វា បូរេន្តោ សកលសរីរេ មសិំ មក្ខេត្វា កាកបត្តានិ មុដ្ឋិយំ កត្វា កលិទេវិ ផលកេ លិខាបេត្វា តំ កាឡកោដិយំ ឋបេត្វា ខាទយន្តោ វិចរតិ. យាវកោតាតិ យាវត្តកោ. តាវកោតាតិ តាវត្តកោ. នេតា កប្បេតីតិអាទិ ចេតិយកាចឹបតវ្វយេច វុត្តន្តិ យថាបទុយត្វេនស្ស អធិប្បាយោ. ទុតិយវត្ថេនា បន “នេតា កប្បេតិ, តស្សេតិ, បយុញ្ជ”តិ ឯតេហិ ចេតិយកាចាចវាយ អធិបតេតា អញ្ញា ចេតិយកាទោ, អញ្ញាតិ នេតា កប្បាតាទីនិតិ ចតុត្ថម្បិ វិកាលេន អត្ថំ ទស្សេតិ, តស្មា តស្ស ចាវនា យុត្តតរាតិ បច្ឆា វុត្តោ. ទស្សេត ចេតិយកោ ហោតីតិ បុគ្គល ញាតេតបិ តស្ស កិរិយាយ សមោ អធិដ្ឋកាចនតោ វិរកាលិតិក្កមនតោ ចា តំ កិរិយំ កនេរន្តោ “ឯវ យថា និដ្ឋា ចា, ត ចា”តិ ទស្សេត ចេតិយកោ ហោតិ. បុគ្គល ចេតិយកោ ហោតីតិ ឯតេន កតកម្មេ ញាតេតបិ តំ កម្មំ កនេរាន្តស្ស សមោ អធិដ្ឋកាចនតោ កាលន្តរកាចនតោ ចា “តស្ស កម្មស្ស ការកោ អយំ ចា, នេតា”តិ បុគ្គល ចេតិយកោ ហោតិ.

១២៥៦. “តជ្ជនីយកម្មាទិសត្តវិធម្បិ កម្មំ ករិស្សាមា”តិ អាបត្តិយា ចោទេន្តស្ស អធិប្បាយោ កម្មាធិប្បាយោ. “អាបត្តិតោ វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ អធិប្បាយោ វុដ្ឋានាធិប្បាយោ. អនុទ្ធំសេតុកាមស្សាតិ ឥមិនា ចាវនាធិប្បាយំ ទស្សេតិ. អក្កោសាធិប្បាយេន ចោទេន្តស្ស បាចិត្តិយន្តិ អក្កោសាធិប្បាយេន វត្តុមិបិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ វទតោ ចោទេន្តស្ស បាចិត្តិយំ. ទុក្កដន្តិ អក្កោសាធិប្បាយេន ចោទេន្តស្ស ទុក្កដំ.

“ឯវំ សន្តេ ហិ តស្ស ករោតោ បរិសា យនិទំ អញ្ញមញ្ញាចនេន អញ្ញមញ្ញាវុដ្ឋាបនេនា”តិ ចនេតោ ក្យុទ្ធរកថាតំ បតិដ្ឋបេន្តោ “ក្យុទ្ធិយំបនា”តិអាទិមាហ. សព្ពត្ថចាតិ សព្ពអដ្ឋកថាសុ. ឃ្យ-ការេ សម្បត្តេ ទេ-ការោ អតិក្កន្តោ នាម ហោតីតិ អាហ “ទេ-ការេ អតិក្កន្តេ”តិ. ឧបេរិមស្ស ជាតិកម្មកាចនតោ ជាតិយា សមត្តាយ ឧបេរិមខោ កនេតា នាម ហោតីតិ អាហ “ឃ្យ-ការេ សម្បត្តេ ន លព្ភតី”តិ.

ឥធទិដ្ឋិកន្តាតិ “បិណ្ឌតិបិតំ អធិគ្គាភាត”ន្តិអាទិ. “អសុកោ ច អសុកោ ច អស្សមណោ អនុបាសកោ”តិ អក្កោសាធិប្បាយេន បទេសុ ចោទេន្តស្ស ទុក្កដំ, បទេសុ ចោទេន្តស្ស បន បាចិត្តិយមេវ. យថា “អសុទ្ធំ បស្សតិ ភន្តោ”តិ ឯត្ថ “សុទ្ធំ ន បស្សតិ ភន្តោ”តិ អយមេត្ថ លព្ភតិ, ឯវំ “អនោកាសំ ការាបេត្វា”តិ ឯត្ថាបិ “ឱកាសំ អការាបេត្វា”តិ អយមេត្វ លព្ភតីតិ អាហ “ឃំ បនា”តិអាទិ. ឃំ ចោទេតិ, តស្ស ឧបសម្បន្នោតិ សង្ខ្យំ គតំ, តស្មិំ សុទ្ធសញ្ញិតា, យេន បារាជិកេន ចោទេតិ, តស្ស ទិដ្ឋាទិវសេន អមូលកតា, ចាវនាធិប្បាយេន សម្មុខា ចោទនា, តស្ស តង្ខណវិជាននន្តិ ឥមានេត្វ បញ្ច អង្គានិ.

បឋមទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៥. ទុតិយទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទវណ្ណនា

១២៥៧. តចេវ ទិស្វាតិ អញ្ញកាយ វិប្បវិបដ្ឋត្តិ លោលកំ ទិស្វា. ខេត្តិយំ កិព្ពិត្តិ តស្សា កិព្ពិកាលំ ករេត្វា ក្វតបុព្ពចោហាររេន ចោហរន្តិ. ចេញ្ចុចនេយចាតិ ឆេរស្ស កិព្ពាចាររចេលំ អក្ខេហត្វា តេហិ ទុត្តកត្តុនិទ្ទេសចេលំយេវ សន្ធាយ វុត្តំ. កន្ធិ នេតាតិ កន្ធិ នុ. ឯតមត្ថំ អារោចេសុន្តិ អញ្ញភាគិយស្ស អធិករណស្ស កញ្ចិទេសំ លេសមត្តំ ឧបាទាយ បារាជិកេន ធំសេតុ អនុទ្ធំសិតភាចំ អារោចេសុំ.

អញ្ញភាគស្សាតិ អញ្ញកោដ្ឋាសស្ស, ឆេរស្ស មនុស្សជាតិកព្ពកាចនតោ អញ្ញស្ស តិរច្ឆានជាតិលោលកកាចសង្ខាតស្ស កោដ្ឋាសស្សាតិ វុត្តំ ហោតិ. ឥធត្ថិ សាមញ្ញតោ តប្បំសកនិទ្ទេសេន លោលកំ តិដ្ឋិសតិ, ឥធំ លោលកជាតត្ថិ អត្ថោ, អយំ លោលកោតិ វុត្តំ ហោតិ. អធិករណសង្ខាតបរិច្ឆេ ចា តប្បំសកនិទ្ទេសោ, ឥធំ លោលកសង្ខាតំ អធិករណន្តិ វុត្តំ ហោតិ. អញ្ញភាគោតិ ឃថាវុត្តតិរច្ឆានជាតិលោលកកាចសង្ខាតោ អញ្ញភាគោ, អញ្ញកោដ្ឋាសោតិ អត្ថោ. អស្សាតិ លោលកស្ស. “អញ្ញភាគស្សិទំ អញ្ញភាគិយ”ន្តិ បឋមវិគ្គហស្ស អត្ថោ, “អញ្ញភាគេចត្តំ អញ្ញភាគិយ”ន្តិ ទុតិយវិគ្គហស្ស. ទ្វីហិបិ វិគ្គហេហិ អញ្ញភាគិយន្តិ លោលកោច វុត្តោ. តិរច្ឆានជាតិលោលកកាចញ្ច ឋបេត្វា បរមត្ថតោ វិសុំ លោលកោ អសតិបិ “បដិមាយ សរីរ”ន្តិអាទីសុ វិយ អភេទេបិ ភេទកប្បនាយ បចត្តលោកចោហារចនេន “អញ្ញភាគស្ស ឥទំ, អញ្ញភាគោ ចា អស្ស អត្ថី”តិ វុត្តំ.

ឥធាតិ ទ្វីហិបិ វិគ្គហេហិ វុត្តមត្ថំ ចិត្តេ ទេត្វា ទស្សេន្តោ “ឃោ ហិ សោ”តិអាទិមាហ. សោតិ សោ លោលកោ. តស្ស “ហោតី”តិ ឥមិនា សម្ពន្ធោ. តទេតាតិ តទេតា មនុស្សជាតិតោ កិព្ពកាចនតោ ច. សោ

ចា អញ្ញាការកោតិ ឃចាទុត្តតិរច្ឆានជាតិលោលកកាចសន្លារតា អញ្ញាការកោ៎ អស្សាតិ លោលកស្ស៎ សោ លោលកោ អញ្ញាកាកិឃសន្លាតំ លកតីតិ ឃោរជតត្ថា៎ "អធិករលាត្តិ អាឆាររា, ចត្វ អធិដ្ឋាត"ត្តិ ហេដ្ឋា ទុត្តយត្វំ សទ្ទុបតោ ឥស្សត្តំ "ឃទ្វា ចា"តិអាឌិយាហ៎ តោសត្តិ យេត្តិឃក្ខុយជកាត៌៎ ក្តុយត្តិ លោលកំ៎ ភាយករលាសញ្ញាឃាតិ ភាយករលាសន្លាតាឃ សញ្ញាឃ សោ លោលកោ អធិករលាត្តិ ចេឌិតទ្ធាតិ ឃោរជតត្ថា៎ តត្យាសន្លាឃាតិ "អចស្ស៊ តុយេត្វំ លេសោ ឆ្លដ្ឋិតោ, កិំ ចឥឆ, កិំ បស្សិត្វា"តិ អត្វុយុតត្តហិ តោហិ កិល្លហិ "លោលកស្ស ចិប្បឌិបត្តិ ឌិន្ធា ឥន្តាស្ស ភាយំ តស្ស ករិយ៉ា"តិ ទុត្តត្តា តស្ស ភាយករលាសញ្ញាឃ អធិដ្ឋាតក្តុតំ តំ លោលកំ សន្លាឃ៎ តោ កិល្លុតិ តោ អត្វុយុត្តាកា កិល្លុ៎ អាបត្តិលេសយ្បិ បុក្កលុម្ភិឃេច អាទោរបត្វា ទុត្តត្តា "បុក្កលិត៌ឃេច លេសា"តិ ទុត្តំ៎ បឥកាជតេ បត...បេ... ចេឌិតត្តត្តិ ក្តុយិភា ភាយករលាសញ្ញាឃ អាឆារក្តុតស្ស លោលកសន្លាតស្ស អធិករលាស្ស អចចតេ ការណំ ទុត្តំ៎

១៥៧៎ "អញ្ញាកាកិឃស្ស អធិករលាស្សា"តិ ឲត្វ បិច្ឆុក្តុអាកាតអធិករលាសដ្ឋបតិទ្ទុបកំ អញ្ញា អធិករលាសក្ដ៌ បិច្ឆុក្តុអាកាតតឥញ្ញាសាឆារលាតាឃ ក្កកយបឥត្វំ ក្ដុន្តិត្វា "អធិករលាំ ភាយ ចត្តារិ អធិករលានី"តិ ទុត្តំ៎ អត្វុន្ទារចសេត ហិ អត្វំ ឥស្សេន្តត បិច្ឆុក្តុឃំ អាកាតសដ្ឋបតិទ្ទុបកោ អញ្ញោ សឥន្តោ ក្កកយបឥត្វោ ក្ដុន្តិតន្តោ, ត ច អញ្ញា ក្ដុន្តិត្វា អញ្ញាស្ស អតត្វោ ចត្តុតន្តោ, តន្ទា បិច្ឆុក្តុអាកាតអធិករលាសដ្ឋបតិទ្ទុបកោ អញ្ញោឃេច ក្កកយបឥត្វសាឆារលោ អធិករលាសន្តោ ក្ដុន្តបៀតិ ឥដ្ឋត្ថំ៎ តោតេចាហ "អធិករលាត្តិ ចចតសាយញ្ញាតោ អត្វុន្ទារចសេត បចត្តាតិ ចត្តារិ អធិករលានី"តិ៎ ឃា ច សា អចសាតេ...បេ... ចោគតា ទុត្តាតិ កិល្លុ សញ្ញាឌិសេសំ អញ្ញាបជ្ជន្តោ ឌិន្ទោ ហោតិ, សញ្ញាឌិសេសេ សញ្ញាឌិសេសឌិដ្ឋិ ហោតិ, តន្ទោ បិរាឌិកោត ចោរេតីតិអាឌិចោគតំ សន្លាឃ ចឥតិ៎

យេចុតឌឹតិក្កយាបត្តិឃោ ចត្វុតោ សកាកា, ក្តុតរាសំ បត អធិក្កាឥាតាឌិអាបត្តីតំ សយាតេបិ បិរាឌិកាបត្តិការេច ចត្វុតោ ចិសកាកាតិ អាហ "សកាកចិសកាកចត្វុតោ"តិ៎ សកាចសរិក្លាសរិក្លុតោតិ សការេចត សឌិសារឌិសកាចតោ៎ បឥយបិរាឌិកត្យាបឥយបិរាឌិកាបត្តិឃា យេចុតរាកោត សកាចតោ សឌិសំ, ឥោរសយ្យុយុត្តយត្វុស្សចិក្កុហេត អសឌិសំ៎ តត្វុ ច "អាបត្តាធិករណំ អាបត្តាធិករលាស្ស សិយា តត្ថាកិឃំ, សិយា អញ្ញាកាកិឃ"ត្តិ ទុត្តត្តា ក្កដ្ឋសាត្វុក្កយេត តត្ថាកិឃតំ អតិក្តុិសិត្វា អញ្ញាកាកិឃតា បឥយំ កទ្វា តិក្តុិដ្ឋាតិ អាហ "អាឌិតោ បដ្ឋាឃា"តិអាឌិ៎ ទុត្តតេឃតេចាតិ "សកាកចិសកាកចត្វុតោ"តិអាឌិភា ទុត្តតេឃត៎

"សញ្ញាកុយ្វាតិ តិស្សាឃ ក្កបត្តុ"ត្តិ ទុត្តត្តា សញ្ញាកុយ្វុតោ កិច្ចាធិករណំ ចិសុំ ចិឃ ឌិស្សតីតិ អាហ "កិំ បតា"តិអាឌិ៎ "កិច្ចេឃេច កិច្ចាធិករល"ត្តិ ទុត្តត្តា "សញ្ញាកុយ្វាតេឃេចេចតំ អធិចចត"ត្តិ ទុត្តំ៎ ឃឌិ ឲចំ "សញ្ញាកុយ្វាតិ តិស្សាឃ ក្កបត្តុ"ត្តិ កទ្វា ទុត្តត្តិ អាហ "ឲចំ សតេត្តបឹ"តិអាឌិ៎ តស្ស តស្ស សញ្ញាកុយ្វុស្ស កកចតា ទុត្តំ ក្តុតិកតត្តាតាលក្លុលំឃេច តតោ សញ្ញាកុយ្វុស្ស តិបក្បជ្ជតតោ ឲល្ទុបចាទេត សញ្ញាកុយ្វត្តិ ចតត្តាតំ អរហតីតិ អាហ "ឃំ កយ្វុលក្លុលំ យតសិ ករោតិ, តំ តិស្សាឃ ក្កបជ្ជតតោ"តិ៎ បរិចាសាឌិសញ្ញាកុយ្វុំ តិស្សាឃ យាតត្តាឌិតំ ក្កបជ្ជតតោ ក្កកក្លុបតឹឃកយ្វុឹយាសយ្វុតិកយ្វាឌិតិ ក្តុស្សាឃ ឆ្លសារលាឹយាសយ្វុហកតាឌិកយ្វាត់ ក្កបជ្ជតតោ ច "បុរិមំ បុរិមំ សញ្ញាកុយ្វុ"ត្តិអាឌិ ទុត្តំ៎

១៥៥-៣០០៎ សចត្វុកំ កត្វាតិ បុក្កលិន្ធិដ្ឋាត់ កត្វា៎ ឌឹឃាឌិតោតិ ឌឹឃរស្សកាត្យអដ្ឋកាតាឌិតោ៎ ឌិដ្ឋាឌិតោតិ ឌិដ្ឋសុតាឌិតោ៎ លេហិតបត្តសឌិសោតិ អឃោបត្តសឌិសោ៎ អក្កាតិ បឥយឥដ្ឋឥោរេ ទុត្តសឌិសាតិ, ក្តុឆ បត កត្វិឥស់ លេសយត្វំ ក្កបិឌិឃតា អធិកា៎

ទុតិយឥដ្ឋឥោរសិក្លាបឥចល្លុតា តិដ្ឋិតា៎

១០៎ បឥយសញ្ញកឥសិក្លាបឥចល្លុតា

៣១០៎ ឥសេ ឃេ ទុត្តាលិ ហោត្តិ អបុចាយា, ត សក្កាត្តិ អរញ្ញាកាឌឹតិ សេចក្តា ទុក្លស្សត្តិ កាតុំ, តោ សន្លាឃាហ "ពាហុត៌ កុលបុត្តាត៌ យក្កត្តរាឃាឃ សិចត្តត្តី"តិ៎ អធិចាសតលត្តិសយ្បន្តោតិ "លយោ ហោតិ សីតស្សា"តិអាឌិភា ទុត្តសីតុល្យាឌិសហតលក្លុលាឃ លក្តិឃា សយត្តាកតោ៎ ឮញ្ញាតបឥយេច បរមំ អស្សាតិ បឥបរយោ៎ ឃស្ស ហិ បុក្កលស្ស ពាហុយ្បិ សុលតោ ពាហុយ្បិ កលតោ ពាហុយ្បិ ឆារឃតោ ពាហុយ្បិ ចាចឃតោ ត តាឃ ឌាតិឃា ឥយ្វាកិសយឃោ ហោតិ , អយំ "បឥបរយោ"តិ ទុច្ចតិ៎ អភិសម្ពុហិត្វាតិ តិបក្បាឥត្វា៎ ភាកិសម្ពុលាតីតិ ត សយ្បាឥតិ, អរញ្ញាចាសំ សយ្បាឥតុំ ត សក្កាតីតិ ទុត្តំ ហោតិ៎ ឥយ្វុតោ អបេតំ ក្កដ្ឋយុំ៎ អសត្តាញ្ញា អស្សាតិ តោសំ អត្វុទ្ទុបស្ស អឌាតតតោ អសត្តាញ្ញា កចេយ្យ៎ "ត, កិល្លុច, អសេភាសតិកោត ចស្ស៊ ក្កបកត្តត្តា"ត្តិ (យហាច៎ ១០៣) ចចតតោ "ចត្តារោ បត...បេ... បឌិក្លិត្តយេចា"តិ ទុត្តំ៎ ក្តុឥយេច ចចត៌ សន្លាឃ បិច្ឆុក្តុឃយ្បិ "អដ្ឋ យាសេ តោ យឃា ឥេចឥត្ត ទុក្លយ្វុលសេភាសត៌ អត្វញ្ញាត"ត្តិ ទុត្តំ៎

តីហិ កោដីហីតិ តីហិ អាការេហិ, តីហិ ការណេហីតិ អត្វោ៎ តក្កកយចិយុត្តបរិសង្កិតត្តិ ឌិដ្ឋំ សុតត្តិ ក្តុឥំ ក្កកឃំ អតិស្សាឃ "កិំ ត្យ តោ ក្តុឥំ កិល្លុ ក្កដ្ឋិស្ស ចឆិត្វា សយ្បាឌិត"ត្តិ កោចលេឃេច បរិសង្កិតំ៎ យឆ្នាតត្តត់ ឌាលំ, ចាក្បរា យិកពត្តឹ៎ កប្បតីតិ ឃឌិ តោសំ ចចតេត អាសក្កា ក្កបឆ្ឋិត្តា ហោតិ, ចដ្ដតិ៎ បចត្តយំសត្តិ ចិក្កាឃិកយំសំ៎ យក្កលិឌឹតត្តិ អាឌិ-សឥ្ឌេត អាហុតបិហុតាឌិកោ សក្កលាតិ៎ កិល្លុតំឃេច អត្វាឃាតិ ឲត្វ អដ្ឋាតប្បយុតត្វា ឲច-សឥ្ឌោ, កិល្លុត់ អត្វាឃ អកតតេចាតិ សយ្វុត្តិតត្ថា៎ តន្ទា "កិល្លុតប្តា ឥស្សាឃ, យក្កលិឌឹតប្តា អត្វាឃ កចិស្សតី"តិ ចិស្សេត្វា កតយ្បិ ត ចដ្ដតីតិ ចេឌិតត្ថា៎ កោធិ បត "កិល្លុត់ឃេចាតិ អចឆារលោត កិល្លុតប្តា អញ្ញោសប្តា អត្វាឃ កតំ ចដ្ដតី"តិ ចឥត្តិ, តំ ត សុត្តរ៎ ឃត្វ ច តិទ្ទោយតិកោ ហោតីតិ កិល្លុត់ អត្វាឃ កតេបិ សឥ្ឌោត សត្តិ បរិសង្កិតាកាចយាហ៎ តយេចត្វំ អាចិកាតុំ "សឥច បតា"តិអាឌិ ទុត្តំ៎ ក្តុតរេសំ ចដ្ដតីតិ អឌាតត្តាត់ ចដ្ដតិ, ឌាតតោ ឲចេត្វ អាបត្តិ ហោតីតិ៎ តោឃេចាតិ ឃេ ក្កដ្ឋិស្ស កតំ, តោឃេច៎ ក្កដ្ឋិសកតយំសបរិកោកតោ អកប្បិឃយំសបរិកោកស្ស ចិសេសំ ឥស្សេតុំ "អកប្បិឃយំសំ បតា"តិអាឌិ ទុត្តំ៎ បុរិមស្មិំ សចិត្តកា អាបត្តិ, ក្តុតរស្មិំ អចិត្តកា៎ តោតាហ "អកប្បិឃយំសំ អឌាតិត្វា ក្កដ្ឋាត្តស្សបិ អាបត្តិឃេចា"តិ៎ "បរិកោកកាលេ បុច្ឆិត្វា បរិក្កដ្ឋិស្សាមីតិ ចា កហេត្វា បុច្ឆិត្វា បរិក្កដ្ឋិតត្ថា"ត្តិ ចចតតោ អកប្បិឃយំសំ អឌាតិត្វា កលាត្តស្ស បដិក្កហលោត អតាបត្តិ សិយា៎ អឌាតិត្វាបិ ក្កដ្ឋាត្តស្សេច ហិ អាបត្តិ ទុត្តា៎ ចត្តត្តិ ចឥត្តីតិ ក្តុយិតា អាបត្តិ តត្វីតិ ឥស្សេតិ៎

សល្លេលា ទុត្តិ ឲតោសត្តិ សល្លេលទុត្តិតោ៎ ចាហុលិកោតិ ឲកស្ស ល-ការស្ស លេបិំ កត្វា ទុត្តំ៎ កប្បត្តិ អាឃុកប្បំ៎ សញ្ញកឥកោ ហិ ឲកំ កប្បំ អឹសីតិការកោ កត្វា តតោ ឲកកាយត្តំ កាលំ តិរយេ

ពិដ្ឋេយ្យាតិ អាយុកប្បំ សន្ធាយ “កប្បំ តិទេយមិប្បុឞ្ឆតី”តិ ទុត្តា៝ កប្បដ្ឋកថាយំ (ចិក៝ អដ្ឋ៝ ប័០៥) បត “សណ្ឋហត្ថេ ហិ កេប្ប កប្បវេចមន្ត្បោថា សង្ឃេកេ៑ កត្វា កប្បចិតានេសមេឞ យុឞ្ឆតិ៝ សនេបិ ហិ ទេ្វ កេប្បា ចិតស្សិស្សតីតិ អជ្ជ សង្ឃេកេ៑ កេទោតិ, ទេ្វច យុឞ្ឆតិ, ឲកឌិចសេមេច តិទេយ បឞ្ឆតី”តិ ទុត្តា៝ ពត្វាបិ កប្បចិតានេសមេយចាតិ អាយុកប្បចិតានេសមេយចាតិ អទេត្វ សតិ តត្វិ ចិទោនោ៝ សណ្ឋហត្ថេតិ ព្លងមិ “ទេ្វ ចិតស្សិស្សតី”តិ ចិយ អក្វុពបរិកប្បតចេសេត ទុត្តា៝ “ឲកឌិចសេមេច តិទេយ បឞ្ឆតី”តិ ឲត្វាបិ ពទេពា បទ៌ កប្បាកាទេ អាយុកប្បស្សបិ អកាចទោតាតិ អចិទោនទោ អត្វេយាឌតា ឌដ្ឋត្វា៝ (ពត្វំ បុញ្ញាត្តិ សេដ្ឋ៑ បុញ្ញា៝ កប្បំ សក្កុមិប្បុយាឌតីតិ ឲត្វាបិ អាយុកប្បេយច៝

៣១០៝លង្ខិតាតានំចាសេកតាតិ កាចប្បនោទោតាយំ តិទេ្ឋសោ, លង្ខិតាតានំចាសកកាចេតាតិ អទេត្វា៝ កយូតាតានំចាសេកតាតិ ឲត្វាបិ ឲសេច តេយា៝ អញ្ញាថា តាតានំចាសេកត សហិពស្ស សយាតនំចាសកស្សបិ សង្ឃស្ស អសយាតនំចាសកត្វំ អាបទ្ឋេយ្យ៝ ពត្វ លង្ខិតាតានំចាសេកោ តាយ ស្ករិក្ខត្តាតុចត្តកោ៝ សោ ហិ អត្តតោ លង្ខិយា តាតានំចាសេកោ ឌាទោតាតិ “លង្ខិតាតានំចាសេកោ”តិ ទុឞ្ឆតិ៝ កយូតាតានំចាសេកោ តាយ ស្កកេក្ខបតិយកយូកទោ៝ សោ ហិ ស្កកេក្ខបតិយកយូចសេត តាតានំចាសេកោ ហោតីតិ “កយូតាតានំចាសេកោ”តិ ទុឞ្ឆតិ៝ ចិទហិទោតិ ចិយុទ្ធត្វា៝ កាយសាយក្កិជាតំ ទោតុ ទោតុ សង្ឃេកមេ្យុ ហត្វបិស្វុបកាយតចសេត ទេចឌិពត្វា៝

“ទេតាយ បទក្កមេយ្យា”តិ ចិស៊ុ ទុត្តត្តា ទេតតនំចត្តតិកស្ស អឌិកទោលស្ស សយាតាយ បក្កុល្បុតា បុទេ្ធាបិ បក្កបទិមេយសតាឌិចសេត សង្ឃេកតាយ បទក្កមត្តស្ស សយតុកាសតកយុំ កាពត្ថាត្តិ ទេចឌិពត្វា៝ ព្លយាតិ ចត្តុតីតិ អដ្ឋារស ទេតតកាទចត្តុតិ៝ កេមូតាតិ អបទេលិកតាឌីសុ ចត្តុសុ កេមូសុ អញ្ញាពទេត កេមូត៝ ស្ករទ្ឋេសតាតិ បឞ្ឆាសុ ឋិពិទេយាក្កុទ្ឋេសេសុ អញ្ញាពទេត ស្ករទ្ឋេសត៝ ទេចាហាទេតាតិ ពាហិ ពាហិ ស្កបបត្តិហិ “អឌមុំ ឌមេូ”តិអាឌិអដ្ឋារសទេតកាទចត្តុឌីបកេត ទេចាហាទេត៝ អតុស្សាចតាយាតិ “តតុ ពុមេបុ្តាតាឆ មឃ្យុស្កុវ្ចាកុលិ បត្តឌិពកាចំ ពាហុស្សុតកាចត្ថោ, យាឌិមេសា តាយ ស្កុទ្ឋមុំ ស្កត្តិតយំ សត្វុសាសត់ កាទេហយ្យាតិ ចិត្តមិ ស្កប្បាទេត្យុ ពុមេ្យាគំ យុត្តិ, កិ មឃ្យុអឌិឌិ តិលុបប្បលចត់ ចិយ សឹពទេលិ, កិមេហំ អបិយទោតា ត កាយាយឹ”តិអាឌិតា តទេយត កណ្ណុមូទេល ចឌីទេតេ៑ កត្វា អតុស្សាចទេត៝ សលិកក្កាទេហតាតិ ឲចំ អតុស្សាទេចត្វា ទោតំ ចិត្តំ ស្កបត្តុមុទេ្វា អតិចត្តិឌមេមូ កត្វា “កល្យាត ព្លមុំ សលិក”ត្តិ សលិកក្កាទេហត៝ បឞ្ឆាហិ កាទេលាហិ សង្ឃេកទោ ហោតីតិ ឲត្វ កយូមេច ស្ករទ្ឋេសោ ចា សង្ឃេកទេ បឌាតកាទលាត្តិ ទេចឌិពត្វា៝ ទេចាហាទាតុស្សាចតសលិកក្កាហា បត បុត្តកាកា៝ អដ្ឋារសចត្តុឌីបតចស្វុត ហិ ទេចាហទេត្តត ពត្វ ទុចិឌតតត្វំ អតុស្សាទេចត្វា សលិកាយ កហិពាយបិ អកិទេ្ធាច ហោតិ សង្ឃោ៝ យឌា បត ឲចំ ចត្តាទោ ចា អតិទេកា ចា សលិកំ កេហត្វា អាទេចលិកកមុំ ចា ស្កទ្ឋេសំ ចា កទោត្តិ, ពឌា សង្ឃោ កិទេ្ធា តាយ ហោតិ៝ អត្តុស្សិពត្តិ អត្តុកហំ៝ អទេ្ធយ្យាតិ ចិហទេយ្យ, បចទេត្តយ្យាតិ អទេត្វា៝

“លង្ខិ ទក្កិស្សតី”តិ ចចតទោ អាបត្តិកទេយត អាទោចត់ លង្ខិតំទេយច កាទោតិ អាហ “លង្ខិហិ កិក្កូហិ”តិ៝ អលង្ខិស្សបិ អតាទោចត្តស្ស អាបត្តិទេយច “ទេយ បស្សត្តិ, ទេយ ស្វុលត្តិ”តិ ចចតទោ៝ សយាកន្ធត្វុតិ ឲកិ កចពុ៝ ឲកិកាទោ ច សយាតលង្ខិចសេត ហោតីតិ អាហ “ឲកលង្ខិកោ ហោតុ”តិ៝ សយុត្តិយាតិ ឹលិឌិសយុត្តិយា៝ បជិតិស្សជ្ជត្តស្ស អតាបត្តិកាចទោ “ទោត្តិកាទោ ពស្ស កិក្កូតោ”តិ ទុត្តា៝ អប្បជិតិស្សជ្ជទោ ទុក្កដត្តិ ចិស៊ុ ចិស៊ុ ចឌត្តាតំ កលាតាយ ទុក្កដ៑ បទោហាទេត្តតាតិ កត្វុំ សយទេត្វត អកិលិទេតត៝ សង្ឃេកដស្ស កទុកកាចទោ អចស្សំ កពត្តត្តាតងស្សតត្វុំ “ទ្វុទេបិ កាទោទេយចា”តិ ទុត្តា, អាបត្តិ បត អង្គទេយាឌតត្កុត្តទេ កត្វុំ សយពុ្វស្ស អកិលិតទេស្សច ទេចឌិពត្វា៝

៣១៩៝អសយតុកាសត្តស្សាតិ កយូកាទេក កព្ពុតិទេ្ឋសោតិ អាហ “អសយតុកាសិយាតស្សា”តិ៝ ពតិយកយូចាចាយ បជិតិស្សជ្ជទេត្វា ឌាត្តិយា ទុក្កដំ ឌ្វិហិ កយូចាចាហិ ទុល្លច្ចយេ ច អាបជ្ជតិទេយចាតិ អាហ “បជិតិស្សជ្ជត្តស្ស សង្ឃាឌិទេសទេសត អតាបត្តី”តិ៝ អស្សាតិ ឌេចទត្វុស្ស៝ កេពាត កចិពត្ថាត្តិ សយតុកាសតកមេូត កេពាត កចិពត្វា៝ អត្តទោ ទុចិយទេត្វត ចទេយ្យាតិអាឌិកមុំកត្វា អប្បជិតិស្សជ្ជត្តស្សបិ អតាបត្តីតិ អឌិប្បាទេយត ចទេយ្យ៝ អបញ្ញាទេត្ត សិក្ខាបទេ សយតុកាសតកយូទេស្សច អកាចទោ “ត ហិ បញ្ញាត្តំ សិក្ខាបទំ ឌីតិក្កុមត្តស្សា”តិ ទុត្តា៝ សិក្ខាបទំ បញ្ញាទេបត្តេតច ហិ សយតុកាសតកយុំ អតុញ្ញាតំ៝ ស្កឌិស្ស អតុញ្ញាពទោតិ “អតុឌាតាមិ, កិក្កូទេច, ទោយត្វុកស្ស ទោយត្វុត”ត្តិអាឌិ (ត្វុឲអច៝ ១៧១) ស្កឌិស្ស អតុញ្ញាតំ សន្ធាយ ចឌត្តិ៝ អតាបត្តិយត្តិ អតាបត្តិចាទេ៝ អាបត្តិ ទោទេបពទេ្ធាតិ អតិស្សជ្ជតបឞ្ឆយា អាបត្តុបិឌិត្តិយាបត្តិ ស្កកេក្ខបតិយកយូកទោលាត្វិ អាទោទេបពទេ្ធាតិ អទេត្វា៝

អាបត្តិទេយច ត ឌាពាតិ សង្ឃាឌិទេសាបត្តិ ត ឌាពាទេយចាតិ អទេត្វា៝ សា បទេតសាតិ សា បត ឲសា អតាបត្តិ៝ ពិចក្កិកត្តិ កាយចាចាឌិត្តចសេត ពិចក្កិកំ, កាយចាចាឌិត្តទោ សមុដ្ឋាតីតិ ទុត្តំ ហោតិ៝ “តប្បជិតិស្សជ្ជាមី”តិ សញ្ញាយ អកាទេចត យុឞ្ឆតទោ សញ្ញាចិមោក្ខំ៝ សចិត្តកត្តិ “តប្បជិតិស្សជ្ជាមី”តិ ឌាតតចិទេត្វត សចិត្តកំ៝ ទេតតាយ បទក្កមត់, ឌមូកមេូត សយតុកាសត់, កយូចាចាបរិយោសាតំ, អប្បជិតិស្សជ្ជតត្តិ ព្លយាទេតត្វ ចត្តាទិ អង្គាតិ៝

បឋមសង្ឃេកទសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិពា៝

១០៝ ទុតិយសង្ឃេកទសិក្ខាបទវណ្ណនា

៣១៧-៣១ប័៝ ឲកាឌសេមេ យំ ចចត់ សយទេក្កុបិ ចទេក្កុ អចយចក្វុទោ កេទោតិ កិន្ឋតិ, តំ កលហកាទកចចត់ ព្លម ចក្កុត្តិ ទុឞ្ឆតីតិ អាហ “ចក្កុំ អសាយក្កុបក្ខិយចចត់ ចឌត្តី”តិ៝ អសាយក្កុបទេក្ខ កចា អសាយក្កុបក្ខិយា, កលហកា៝ ទោតំ ចចត់ អសាយក្កុបក្ខិយចចត់, អសាយក្កុបទេក្ខ ចា កចំ ចចត់ អសាយក្កុបក្ខិយចចត់៝ យស្មា ស្កត្ថាហិកាឌិកមុំ ពាហុតមិ កាពុំ ចដ្ឋតិ, ពស្មា “ត ហិ សង្ឃោ សង្ឃស្ស កមុំ កេទោតី”តិ ព្លាង៑ តិក្កុហចសេត កពត្តត្ថាកមុំ សន្ធាយ ទុត្តត្តិ ទេចឌិពត្វា៝ អង្គាតិ បទេតត្វ ទេតាយ បទក្កមត់ បហាយ អតុចត្តត់ បក្ខិបិត្វា ទេហដ្ឋា ទុត្តសឌិសាទេតច៝

ទុតិយសង្ឃេកទសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិពា៝

១៧៝ ទុត្តាចសិក្ខាបទវណ្ណនា

៣១៦. ភ្វាងរេ ចម្មកចចត្តិ ករហចចត៌ អបងាងតៀកាយោតិ លិបិតៀកាយោ, តងេ្ឋតៀកាយោ ចា, ឈេ្ថតៀកាយោតិ ទុត្តំ ហោតិ. ងដងេ្គា បតិតងេ្កត ងយាតតេ្វា ចិងេងតស្ស ច បទតិបិតំ កត្វា តិលាកេ្ថបល្លាងេត្តិ ទុត្តត្តិ អាហ “តត្វ តត្វ បតិតំ តិលាកេ្ថបល្លា”ត្តិ. ពេកាបឹតិ ចាតាងខឹងេត តឌឹងខឹងេត ច ពេកាបិ.

៣១៧-៣១៩. ចត្តំ អងក្កលោឃ្យាតិ កិស្ពិញ្ចិ ទុច្ចយាតេ អងហតតោ ឍួចខិតំ អងក្កលោឃ្យា. ទុក្លិ ចទេចា ទុតុស្ពិ ចិប្បខិក្វលក្កាហ ចិបច្ចតឹកចារង អតាងេទ បុក្កលេតិ ទ្ឋ្លាចេចា. ពេតាហ “ទុក្លោត កិច្ឆេត ចខិតេ្ថ្លា”តិអាខិ. ទ្ឋ្លាចកាចករឈឹយេហឹតិ ទ្ឋ្លាចកាចការរេកហិ. កត្វអត្វ អតិឃងេ្ថ្កា ឌេ្ថ្លា. ពេតតចាហ “ពេឃ ឌយ្យា ទ្ឋ្លាចំ បុក្កលំ កទោត្តី”តិអាខិ. បិបិកា ឍ្លច្ឆា ទុតុស្សាតិ បិបិពេ្ឆា, តស្ស ការេចា បិបិច្ឆតា, អងត្តក្វាលងម្កាចតតា បខិក្កហលោ ច អឃត្តាក្វាតា បិបិច្ឆតាតិ ពេចខិតេ្ថ្លា. អត្តក្កុងកា ច ពេត បទចម្កា ចាតិ អត្តក្កុងកបទចម្កា. ពេឃ អត្តាត៌ ស្កក្ខុងត្តិ ស្កក្លិបត្តិ ស្ថេច្ច ផាតេ ឌេបត្តិ, បទេ្ឆា ចម្កត្តិ ករហត្តិ តឹងេ ផាតេ ឌេបត្តិ, ពេតងេបតំ អឌឹចចត៌ ពេតងំ ការេចា អត្តក្កុងកបទចម្កតា. កញ្ចាតឹងេលិ ពេកាឈតោ, តស្ស ការេចា ពេកាឈតតា. កញ្ចាតលក្កលាស្ស ពេកាឈស្សាតំ អឌឹចចត៌.

បុត្លាការេល ពេការេឆា, អបរការេល ស្កបតារហោតិ អាហ “ពេកាឈហេតុ ស្កបតាហិតា”តិ. តត្វ ស្កបតហតឹងេលិ, ស្កបតារហោ ចា ទុតស្ស អត្ថីតិ ស្កបតាហឹ, តស្ស ការេចា ស្កបតាហិតា. បុតប្បត៌ ចិត្តបទិយោតច្លលក្កលាស្ស ពេកាឈស្សចេតំ អឌឹចចត៌. ងកិញ្ចិស្កប្យតេ្ត ពេកាឆា ពេកាឆាហេច, តត្វត្តទិ ស្កបតារហោ. អកិងេ្កាតិ ទុយ្យោចតឹយោ ពាលទ៌ចាបតារហោ. ងោ អស្ស អត្ថីតិ អកិងក្កឹ, តស្ស ការេចា អកិងក្កិតា. ទុយ្យោចតឹយស្ស ពាលទ៌ចាបតាហស្សាតំ អឌឹចចត៌. ពេចាងក៌ បខិប្យរលាតាតិ ពេចាងកស្ស បខិចិទុងេ្ឋត បច្ចតឹពេកត ហុត្វា អចេ្ថាត៌. ពេចាងក៌ អបងាងតតាតិ “កឹ ត្ ពេលា តុឃំត្រា៎លស្ស អញ្ញត្តស្ស កលិតេត, តូយ្យិ តាយ កលិតេ្ថ្លា យញ្ញាស្សឹ”តិ ទុចំ ពេចាងកស្ស ឈេ្ថតា. ពេចាងកស្ស បច្ចារោបតតាតិ “តូយ្យិ ពេលាងិ ពុត្វត្លាយំ អាបត្តិ អាបេត្តា, តំ តាច បខិកទោហី”តិ ទុចំ ពេចាងកស្ស ស្កបទិបខិអារោបតតា.

អេញ្លាត អញ្ញាំ បខិចរលាតាតិ អេញ្លាត ការេលាត, ចចេតត ចា អញ្ញាស្ស ការលាស្ស, ចចតស្ស ចា បខិច្ឆាងតចេងត ចរលាតា. បខិច្ឆាងតតេ្វា ទុច ចា ចរងេ្គា អតេកត្វត្វា ឆាត្តត្តិ បខិច្ឆាងតតាតិ អតេ្វា. តាឃ ងេយត្លាកតោ ហិ បុក្កលេ ឃំ ពេចាងពេកត ពេងាយចិកាចតការណំ, ចចត៌ ចា ទុត្តំ, តំ តតោ អេញ្លាតេច ពេចាងតាឃ អម្ទលិកកាចឌឹបតេត ការេលាត, តងត្វពោងដពេកត ចចេតត ចា បខិច្ឆាងតិ. “អាបត្តិ អាបេត្តាស្ឹ”តិ ទុទេត្ត “ពេកា អាបេត្តា, កឹ អាបេត្តា, កិស្ពិ អាបេត្តា, កំ កលាច, កឹ កលាចា”តិ ចា ចត្វា “ទុចទ្ធុំ កិញ្ចិ តយា ឌិដ្ឋ”ត្តិ ទុទេត្ត “ត ស្សុលាយឹ”តិ ពេងាតំ ចា ស្កបតារយេត្វា ចិពេក្លបំ កទោតេ្តាបិ អេញ្លាតញ្ញាំ បខិច្ឆាងតិ. “ពុត្វត្លាយំ អាបត្តិ អាបេត្តាស្ឹ”តិ បុទេ្ធ “បាខលិបុត្តំ កតាយឹ”ត្តិ ចត្វា បុត “ត តច បាខលិបុត្តកយត៌ បុច្ឆាយ, អាបត្តិ បុច្ឆាយា”តិ ទុទេត្ត តតោ “ទាឌកហំ កតាយឹ”ត្តិ ចត្វា “ទាឌកហំ ចា ឃាហិ ព្រាហ្មណកហំ ចា, អាបត្តិ អាបេត្តាស្ឹ”តិ ទុទេត្ត “តត្វ ពេយ ស្សុកទេយំងំ លេ្ធ”ត្តិអាខឹតិ ចត្វា ពាហិទ្ធា កចាចិក្លបតយ្យិ អត្វេតា អេញ្លាតញ្ញាំ បខិចរលាយេចាតិ ចិងុំ ត កហិតំ.

អបងាតតាតិ អត្តតោ ចទិយាយ. អបឌឹយត្តិ ហិ ពេងាងា ទុពេតត ឌក្លិយត្តិ, លុឃត្តិ លិខ្ជត្តីតិ ចា អបងាត៌, ងត្តាត៌ ងយ្យា យិច្ឆា ចា ចត្តប្បយោងកោ. ត ងយ្យាឃតតាតិ “អាទុងោ, តុំ កុហិំ ចងងិ, កំ តិស្សាយ ចងឹ”តិ ចា “ឃំ តុំ ចងេងិ ‘យយា ទុង អាបត្តិ អាបខ្ចេត្តា ខិដេ្ឋា’តិ, តុំ តស្ពិ ងយេឃ កឹ កទោងិ, អឃំ កឹ កទោតិ, កត្វ ច តុំ អហោងិ, កត្វ អឃ”ត្តិ ចា អាខិតា តេឃត ចទិឃំ បុដេ្ឋត ងយ្យាងតេ្វា អកចត៌.

យក្លិបញ្ញាងិតាតិ ទុត្វ បទក្វាលយក្លលក្ខលោ យពេក្លា, ងោ ទុតស្ស អត្ថីតិ យក្លិ. តាខិងោ បុក្កលេ អការិយោ អតការិយោ ចា ងយាតោ បពេទងំ ស្សុកតាកណំ ចិតាងេតិ. អការិយោបិ ហិ ពេកតខិ អតុកយ្យពេកត ឌលិងេ្ថ្កា ងយាតោ ស្កេ្ឆ្ថាងេត ឌបិតោ, អបទេត ងយេឃត “កឹ តយា យឃំ៌កត”ត្តិ តស្ស ស្សុកតាកណំ ចិតាងេតិ. អតការិយោបិ ងាយលោកាលតោ បកុតិ អាចទិយេត ចា ស្កបញ្ញាយេត ចា ចតុហិ បច្ចយេហិ ស្កេ្ថ្កងបទិបុច្ឆាឌឹហិ ច អតុក្កហេត្វា ឆយ្យុកចាតឃបកទលាពេកាងល្លាឌឹតិ ងិក្លាបិតោ, អបទេត ងយេឃត ទាឌទាឌយហាយត្តាឌឹហិ ងក្កតោ កទុកតោ អាចទិយុបញ្ញាយេឃុ អចិត្តីកតោ ចទយាតោ “អឃំ អពេយ្យោ ឌហទការេល ទុច អតុក្កហិតោ ងំចឌ្លិតោ ច, អឆ ច បតិឆាតិ តិស្សិតេហោ ឌាពេតា”តិ ទុច្ចយាតោ “កឹ យឃំ៌តុយេ្យា កត”ត្តិ ពេតងំ ស្សុកតាកណំ ចិតាងេតិ.

“ពាហុស្សុតេបិ បុក្កលេ អេញ្លាត្វទិត្វា ព្រាខិងស្ស ពេចច ពាហុស្សុតស្ស អតិឃតា កតិ, តច ចា យយ ចា ពេកា ចិពេងពេងា”តិអាខិតា តេឃត ស្កប្បខ្ចយាតោ ឃុកក្កាហលក្ខលោ បញ្ញអាពេងា. ងោ បទក្វលោហិ អត្តតោ ក្វលាត៌ ងយកទលាពេងា. តចា ពេហង បពេទងំ ក្វលោ ឆំងិត្វា ចិឃ អត្តតោ ក្វលោហិ ងយេ កទោតីតិ បញ្ញអាងោតិ ទុច្ចតិ, ងោ ទុតស្ស អត្ថីតិ បញ្ញអាងឹ. យក្លិ ច បញ្ញអាងឹ ច យក្លិបញ្ញអាងិតោ, ពេតងំ ការេចា យក្លិបញ្ញអាងិតា. អត្វេតា បត យពេក្លា ពេចច បញ្ញអាពេងា ច.

ត្លស្សតិ បទេងយ្យត្តិ ត ងហតីតិ ត្លស្សុកឹ. យច្ឆទាយតិ អត្តតោ ងយ្យត្តិ តិក្វហតិ, បពេទងំ ងាឆារលាកាចំ ត ងហតិ, យច្ឆេទំ ចា ទុតស្ស អត្ថីតិ យច្ឆទិ. ងឆយតិ ត ងយ្យា ការងតីតិ ងេផា, អត្តតោ អចិខ្ជយាតក្វាលប្បការងតលក្ខលោត ងាពេឆឃ្យេត ងយត្លាកតោ ពេករាខិកបុក្កលេ. ពេករាខិពេកា ច អាតត្តួយេច្ឆា ចិឃ ហោតិ. អាតត្តួយេច្ឆា តាយ កិទ យច្ឆាត៌ តត្តួដំ ឌេស្សតិ, ងប្បាត៌ ងឹងំ “តុយេ្យាំ ងឌឹពេងា អហ”ត្តិ ឌាតាបេតំ, ទុចយេច ពេករាខិពេកា បុក្កលេ ឃំ ឃំ ស្សុត្តត្តិកំ ចា អាកិឆយ៉ិកំ ចា ស្កបងេ្កយតិ, តំ តំ ទុចំ ចឆតិ “អហំ តុយ្យាកំ អេត្តចាងឹ, តុយេ្យាយំ៌អតុកយ្យកា, តាហំ តុយេ្យាត្តាយឹ”តិ “ទុចយេត ‘ងការេចា អឃំ អពេយ្យា ងប្បតិស្សា’តិ យញ្ញាស្សត្តី”តិ. ងាពេឆឃ្យេត ហិ ងយត្លាកតស្ស បុក្កលស្ស អងត្តក្វាលងម្កាចតេត ចិត្តាត្តុបកិរិយាចិហទេតា “ទុចំចិពេត្វា ទុចំកិរិយោ”តិ ទុចិពេត្លាឃ្យត្តា កុស្ថិ ចា បិដ្ឋិ ចា ឌាតិតុំ ត ងក្កា. ឃតោ ពេងា –

“ចាយេត ស្សុកទោ ហោតិ, ឌក្លិលោត អឌាយិពេកា;

ងទេត តេលពេកា ហោតិ, ចិងាលោត ឌទក្កចេា”តិ. (ឌឹ. តិ. អដ្ឋ. ១.១៥៩; ចិក. អដ្ឋ. ប៉៥៣; យហាតិ. អដ្ឋ. ១៩៩) –

ឯវំ វុត្តលក្ខណស្ការេនជេនា ហោតិ· កតបាបប្បដិច្ឆាទនលក្ខណា មាយា, សា អស្ស អត្ថីតិ មាយាវី·

ថម្ភនលក្ខណាយ ថទ្ធោ· ចាតុរិកតម្មានជិនថទ្ធភាវបក្ខិតនិទអតិចាតុត្តិការកទោតិ ថម្ភោ· យេន សមន្នាគតោ បុគ្គលោ គិលិតនង្គលសទិសោ វិយ អជគរោ, ចាតុរិកតម្មា វិយ ច ថទ្ធោ ហុត្វា គរុដ្ឋានិយេ ទិស្វា ឱនមិតុម្បិ ន ឥច្ឆតិ, បរិយន្តេនេវ ចរតិ· អព្ភុន្នតិលក្ខណោ អតិមានោ, សោ ឯតស្ស អត្ថីតិ អតិមានី·

នំ អត្តនោ ទិដ្ឋិ បរាមសតិ សភាវំ អតិក្កមិត្វា បរតោ អាមសតីតិ សន្ទិដ្ឋិបរាមាសី· អាធានំ គណ្ហាតីតិ អាធានគ្គាហី· "អាធាន"ន្តិ ទឡ្ហំ វុច្ចតិ, ទឡ្ហគ្គាហីតិ អត្ថោ· យុត្តំ ការណំ ទិស្វាវ លទ្ធិំ បដិនិស្សជ្ជតីតិ បដិនិស្សគ្គី, ទុក្ខេន កិច្ឆេន កសិរេន ពហុម្បិ ការណំ ទស្សេត្វា ន សក្កា បដិនិស្សគ្គំ កាតុន្តិ ទុប្បដិនិស្សគ្គី, យោ អត្តនោ ទិដ្ឋិំ "ឥទមេវ សច្ច"ន្តិ ទឡ្ហំ គណ្ហិត្វា អបិ ពុទ្ធាទីហិ ការណំ ទស្សេត្វា វុច្ចមានោ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, តស្សេតំ អធិវចនំ· តាទិសោ ហិ បុគ្គលោ យំ យទេវ ធម្មំ វា អធម្មំ វា សុណាតិ, តំ សព្ពំ "ឯវំ អម្ហាកំ អាចរិយេហិ កថិតំ, ឯវំ អម្ហេហិ សុត"ន្តិ កុម្មោវ អង្គានិ សកេ កបាលេ អន្តោយេវ សមោទហតិ· យថា ហិ កច្ឆបោ អត្តនោ បាទាទិកេ អង្គេ កេនចិ ឃដ្ដិតោ សព្ពានិ អង្គានិ អត្តនោ កបាលេយេវ សមោទហតិ, ន ពហិ នីហរតិ, ឯវមយម្បិ "ន សុន្ទរោ តវ គាហោ, ឆឌ្ឌេហិ ន"ន្តិ វុច្ចមានោ តំ ន វិស្សជ្ជេតិ, អន្តោយេវ អត្តនោ ហទយេ ឯវ ឋបេត្វា វិចរតិ· យថា កុម្ភីលោ គហិតំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, ឯវំ កុម្ភីលគ្គាហំ គណ្ហាតិ, ន វិស្សជ្ជេតិ· មក្កដគ្គាហំ គណ្ហាតីតិ មក្កដមង្គលគោ សុមេត មក្កដគ្គាហោ ឧត្តបរិលាសន្ទិយ ចិនំ ចិនំ គហេត្វា "ឯកចិត្តសិកោ សមោ"តិ វុត្តំ· អនុយាគសុត្តដ្ឋកថាយំ (ម· និ· អដ្ឋ· ១·១៥០) បន មក្កដគ្គាហគាហោបិ យុកគ្គហណេន ឯកំ គហេត្វា "សោភាគហោ សមោ"តិ វុត្តំ·

បការេហិ អាចរតិ បទក្ខិណំ, តតោ បទក្ខិណតោ គហណសីលោ បទក្ខិណគ្គាហី, ន បទក្ខិណគ្គាហី អប្បទក្ខិណគ្គាហី· យោ វុច្ចមានោ "តុម្ហេ មំ កស្មា វទថ, អហំ អត្តនោ កប្បិយាកប្បិយំ សាវជ្ជានវជ្ជំ អត្ថានត្ថំ ជានាមី"តិ វទតិ, អយំ អនុសាសនិំ បទក្ខិណតោ ន គណ្ហាតិ, វាមតោ គណ្ហាតិ, តស្មា "អប្បទក្ខិណគ្គាហី"តិ វុច្ចតិ, តេនាហ "យថានុសិដ្ឋ"ន្តិអាទិ·

ឧទ្ទេសោតិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសោ· អថ សង្ឃាទិសេស សិក្ខាបទានិ កថំ បាតិមោក្ខុទ្ទេសបរិយាបន្នានីតិ អាហ "យស្ស សិយា អាបត្តិ, សោ អាវិករេយ្យាតិ ឯវំ សង្គហិតត្តា"តិ· "យស្ស សិយា អាបត្តី"តិ ហិ វុត្តេន សព្ពាបិ អាបត្តិយោ និទានុទ្ទេសេ សង្គហិតាយេវ ហោន្តិ· បព្ពាហិ សហធម្មិកេហិ សិក្ខិតព្ពត្តាតិ លក្ខណាវចនេន វុត្តំ· សហធម្មិកេន សហការណេនាតិបិ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ· "វចនាយា"តិ និស្សក្កេ សម្បទានវចនន្តិ អាហ "វតោ មម វចនតោ"តិ· អញ្ញានិ វេទ បរមសញ្ញកវសិនានិ· អយំ បន ទិសេសោ – យថា តត្ថ វេតាយ បរក្កមតំ, ឯវំ ឥធ អវចនីយករណតា ទដ្ឋព្ពា·

ទុព្ពចសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

១៣· កុលទូសកសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៣៧· តេរសមេ កីដាគិរីតិ តស្ស និគមស្ស នាមំ· តត្ថ វាសោ អាយត្តោ បរេតា "ន អស្សជិបុនព្ពសុកេហិ ភិក្ខូហិ កីដាគិរិស្មិំ វត្ថព្ព"ន្តិ វុត្តំ· តេន បន យោគេន សោ ជនបទោបិ "កីដាគិរិ"ត្វេវ សង្ខ្យាតោតិ អាហ "ឯវំនាមកេ ជនបទេ"តិ· អាវាសេ និយុត្តា អាវាសិកា, និពទ្ធាវាសិនោ· យេ អសតិ សេនាសនំ ករោន្តិ, ជិណ្ណំ បដិសង្ខរោន្តិ, កតេ ឥស្សរា ហោន្តិ· តេនាហ "សោ វយំ អាវសេន្ត...បេ... យេ អាវាសិកា"តិ · និវាសោ និវាសនដ្ឋំ ឯតេសំ អត្ថីតិ នេវាសិកាតិ អាហ "វេ បន អាគន្តុ"ន្តិអាទិ· តេតិ អស្សជិបុនព្ពសុកា· ឆ ជនាតិ បណ្ឌុកោ លោហិតកោ មេត្តិយោ ភុម្មជកោ អស្សជិ បុនព្ពសុកោតិ ឥមេ ឆ ជនា· សម្មាតិ អាលបនវចនមេតំ· អាយមុខកុតាតិ អាយស្ស មុខកុតា· ធុរដ្ឋានេតិ សាវត្ថិយា អាសន្នេ ជានេ· វស្សានេ មេឃវត្តេ ឌាតិ ទ្វីសុ ឋានេសុ វស្សេតោ "ទ្វីហិ មេឃេហី"តិ វុត្តំ· ទិយឌ្ឍភិក្ខុសហស្សេតោ គណាចរិយានំ ឆន្នំ ជនានំ អធិកត្តា "សមធិក"ន្តិ វុត្តំ, សាធិកន្តិ អត្ថោ· ម-ការោ បទសន្ធិវសេន អាគតោ· អកតវត្ថុន្តិ អកតបុព្ពំ អភិនវវត្ថុំ·

កលិការាទយោ បុប្ផរុក្ខា, ជាតិសុមនាទយោ បុប្ផគច្ឆា· រោបេន្តម្បិ សយំ រោបេតិ· រោបាបេន្តម្បិ "ឥមំ រោបេថ"តិ អញ្ញេហិ រោបាបេតិ· អាឡិពន្ធនា ពន្ធន្តិ យថា កច្ឆមុខេ ឧទកំ សន្តិដ្ឋតិ, តថា សមន្តតោ ពន្ធនំ· ឧទកស្សាតិ អកប្បិយវោហារស្ស· កប្បិយវោហារនិទ្ទេសន្តិ ឥមិនាវ និទ្ទេសតម្បិ សង្គហិតន្តិ ទដ្ឋព្ពំ· តត្ថ "ឧទកស្ស សេចនំ សេចាបន"ន្តិ ឥមិនាវ សាមញ្ញតោ កប្បិយាកប្បិយវោហារនិទ្ទេសានិ សក្កា សង្គហេតុំ, តស្មា កប្បិយវោហារនិទ្ទេសានិ កស្មា វិសុំ វុត្តន្តិ? "អារាមាទិអត្ថំ រោបិតេ អកប្បិយវោហារេនបិ កប្បិយវោហារនិទ្ទេសានិ វដ្ដតី"តិ វត្តព្ពាភាវតោ ឥធាបិ វិសេសំ កត្វា កប្បិយវោហារនិទ្ទេសានិ វិសុំ ទស្សិតំ· ហត្ថកុក្កុច្ចានិ ចោទនតាយ ឧទកនិទ្ទេសន្តិ ឥមិនាបិ បការន្តរេន កប្បិយវោហារនិទ្ទេសេវ ទស្សេតិ· "អកប្បិយវោហារេនា"តិ ឥមាឧក្កដ្ឋតាទិវសេន សយំ ករណស្សបិ កថំ សង្គហោតិ? អកប្បិយន្តិ វោហរីយតីតិ អកប្បិយវោហារោតិ អកប្បិយកម្មំ ករណការាបនាទិ សព្ពមេវ សង្គហិតំ, ន បន អកប្បិយវចនមត្តន្តិ ទដ្ឋព្ពំ· កប្បិយវោហារេបិ ឯសេវ នយោ·

សុក្ខមាតិកាយ ឧទកករណន្តិ ឥមិនា បុរាណបណ្ណាទិហរណម្បិ សង្គហិតន្តិ ទដ្ឋព្ពំ· កុទាលាទីនិ គហេត្វា ជាតតោ ហត្ថេន គហេត្វា ជាតមេវ បិណ្ឌនន្តិ "ឧក្ការោ"តិ វុត្តំ·

មហាបច្ចរិយាទីសុ វុត្តបច្ចការោ បន្នោ ចវតិ· ចតុត្ថយាតិ ឥមំ រោធិ "ចតុត្ថយា"តិ បឋន្តិ, តេសំ ចតិអត្ថយាតិ អត្ថោ· អកប្បិយវោហារេបិ ឯកត្តំ វដ្ដតីតិ ទស្សេតុំ "ន រោបេតព្ពា

ន្ន"ន្តិអាទិមាហ· យំ កិញ្ចិ មាតិកន្តិ សុក្ខមាតិកំ វា អសុក្ខមាតិកំ វា· "កប្បិយវោហារំ និទ្ទិសិត្វា"ន្តិ ឥមិនា "កប្បិយវោហារំ និទ្ទិសាតិ វត្តុម្បិ វដ្ដតី"តិ ទស្សេតិ· សយំ ទេវាបេតុម្បិ វដ្ដតីតិ ឥមិនា "ទេវាបេហីតិ វត្តុំ វដ្ដតី"តិបិ សិទ្ធំ· អញ្ញាតកាយ វា ករោន្តស្សាតិ វត្ថុបុគ្គលាទិអត្ថំ ករោន្តស្ស· កស្មា ន អនាបត្តីតិ វត្ថុបុគ្គលាយ គន្ធាទីសុ កស្មា ន អនាបត្តិ· អនាបត្តិយេវាតិ បដិចិនតំ វត្វា ឥទានិ តមេវ អនាបត្តិភាវំ ទស្សេតុំ "យថាហី"តិអាទិ វុត្តំ· តត្វាតិ អារាមាទិអត្ថាយ រុក្ខរោបនេ· តថា វត្ថុបុគ្គលាយបិ អនាបត្តិយេវាតិ ទេវតាបូជនត្ថាយបិ កប្បិយវោហារេន បរិយាយាទីហិ ច កត្វាបនេ អនាបត្តិយេវាតិ អត្ថោ·

“ตฌา จตุรงฺคตฺตาฆา”ติ หิ ฆายฏฺฐาเตา จุรตฺตปิ “ฆฌา หิ ตตฺถ กปฺปิฆเจาหาเรต ปริฆาฆาตีหิ ฉา”ติ จุตฺตตฺตา กปฺปิฆเจาหาราตีหิ กตฺวาปเต ฯจ อคาปตฺติ ชิฏฺฐาฆติ, ต ปฆํ กตฺวเต, เตเตจ ปเรา ปฆํ กตฺวตปฺปิ กปฺปา ต ฉวฺรตีติ เฉาเฉตฺตา “ตตฺ ฉา”ติอาชิยาท ฆฌา อาราฆาชิอตฺถ กปฺปิฆปฉชิฆํ ปฆํ เราปตุปฺปิ ฉวฺรติ, ตฌา จตุรงฺคตฺตาฆ ปฆํ กตฺวเตปิ กปฺปา ต ฉวฺรตีติ เฉาฉกาปฺป อฌิปฺปาเฆา จุตฺตตฺถิอาชิ อาจริฆปฺป ปริหาเรา อจ “ต ปต ยหาอฏฺฐกฌาฆ”ตฺติ กปฺปา ฉฉติ ยหาปจฺจริอาชิปฺ จุตฺตปฺปิ หิ ปยาณเยฉาติ ตาฆํ ชิเราฉา, ยหาอฏฺฐกฌาฆํ อจุตฺตปฺปิ ตตฺตฺวจ จุตฺตต ฆํปตฺติตา ปยาณเยฉาติ ปติฏฺฐาเปตุํ จุตฺตตฺตา ตํ กฌตฺติ ยเฏฺฐาฆฺยาฆีติ ปปฺฏเตฺถา ยหาอฏฺฐกฌาฆฏฺฐา กปฺปิริฆาฉกปปฉต จุตฺตํ, ตํ กฌตฺติ ฯจตฺวาฆฌิปฺปาเฆา กิฏฺฐาปิ ยหาอฏฺฐกฌาฆํ อาราฆาชิอตฺตาฆ กปฺปิฆปฉชิฆํ ปฆํ เราปติ ต จุตฺตํ, กปฺปิริฆาฉกปฺป ปต ปฆํ ปิฏฺฐาติ จุตฺตเยจ, ตปฺปา ฆฌา อาราฆาชิอตฺตาฆ กปฺปิริฆาฉกํ ปฆํ ปิฏฺฐิตุปฺปิ ฉวฺรติ, ตฌา จตุรงฺคตฺตาฆ ปฆํ กตฺวตปฺปิ กปฺปา ต ฉวฺรตีติ ตปฺปิ ต ชิรฺฏฺฐาติ ฆเฉตํ อาราฆาชิอตฺตาฆ ปฆํ เราปติ กปฺปิริฆาฉกปิฏฺฐาตฏฺฐา จุตฺตํ, ตปฺปิ ต ชิรฺฏฺฐาติ กฌิ ตํ ต ชิรฺฏฺฐาติ อาห “ตฺตฺ”ติอาชิ ฯจํ จุตฺตตฺถิ ยาลิเจฏฺฐิ เราปตฺติปิ เราปิเปตฺติปิ ปิฏฺฐาตฺติปิ ปิฏฺฐาเปตฺติปีติ ฯจํ จุตฺตํ อฏฺฐกฺ ปต ปริฆาเฆา อตฺถีติ “ยาลิเจฏฺฐิ เราปตฺติปิ เราปิเปตฺติปิ ปิฏฺฐาตฺติปิ ปิฏฺฐาเปตฺติปี”ติ กุลปวฺรกหตฺวาฆ เราปตปิฏฺฐาติ ปตฺตฺวาฆ จุตฺตตฺตา ตเตา อฏฺฐกฺ อาราฆาชิอตฺตาฆ ยาลิเจฏฺฐเราปเต ปริฆาเฆา อตฺถิ ตตฺถ ปริฆาฆํ ฏฺฐเฉ ปริฆาฆาตาจํ ฌาตฺวาติ ตตฺถ “ยาลิเจฏฺฐิ เราปตฺติ”ติอาชิปฺ “ยาลิเจฏฺฐ”ตฺติ ชิเปปเจตปฏฺฐกเตา ปริฆาฆํ, ฏฺฐเฉ “กเตฺติ”ติอาชิปฺ ตฌาชิฉชิเปปเจตาคาเตา ปริฆาฆาคาเจฏฺฐา ฌาตฺวา

ตตฺ จ ฆฌา “กเตฺติ”ติ ฆายฏฺฐาเตา จุตฺตตฺตา ปริฆาเฆา ต ลตฺฏติติ ฆปฺป กปฺปติ อตฺตาฆ ปฆํ กตฺวตํ ต ฉวฺรติ, ฯจํ “กตฺวาเปตฺติ”ติ ฆายฏฺฐาเตา จุตฺตตฺตา ปริฆาเฆต กตฺวาปตปฺปิ ต ฉวฺรตีติ อาปชฺชติ ฯจฏฺฐา ปติ ปเรตา “ฯจํ ฌาต, ฯจํ กเตา เปาเรตฺฆ, ฆฌา ฯจตาติ ปุปฺปาติ ต ชิกิริฆติ, ตฌา กเราหีติอาชิตา กปฺปิฆจเจตต กาเรตุํ ฉวฺรตี”ติ ฏฺฐเฉ ชิรฺฏฺฐาติ? ต ชิรฺฏฺฐาติ, ปริฆาเฆต หิ การาปตํ กตฺวาปตเยจ ต เหาติ, ตปฺปา ฆฌาจุตฺตเฆต ปริฆาฆเตา การาปตํ ฉวฺรติ ปฏฺฐ จุตฺตเฆเตจ เจชิตฏฺฐตฺติ เทฏฺฐา จุตฺตํ ชิกิฏฺฐฆเยจ ปวฺรปเตา ติกเยติ หรณาชิปฺ กปฺปา อคาปตฺติติ จตุรงฺคตฺตาฆ หรณาชิปฺ กปฺปา อคาปตฺติ กุลิตฺติอาชิคํ อตฺตาฆ หรณเตาติ กุลิตฺติอาชิคํ หรณปฺป ตตฺถ จุตฺตตฺตาติ อฌิปฺปาเฆา เตเตฉาห “หรณาฉิการเร ที”ติอาชิ ยาลตฺติ ปุปฺปฉาย ยฏฺฐาริ ชิฆาติ กุปฺปยยฏฺฐาริ ชิฆ หารปชิปตฺติ ยุตฺตาหารปชิฆํ

ปาชิตฺติฆเฏฺฐจ ฌฺลฺลวฺรฏฺฐาติ ปจชิตณตปจฺจฆา ปาชิตฺติฆํ, กุลปวฺรกหปจฺจฆา ฌฺลฺลวฺร อกปฺปิฆเจาหาเรตาติ “ฏฺฐเฉ ตณ, ฏฺฐเฉ เราปเหี”ติอาชิอกปฺปิฆเจาหาเรต ฌฺลฺลวฺรเยจาติ กุลปวฺรกหปจฺจฆา ฌฺลฺลวฺร วฺรหฆตฺตาติ กปฺปิฆากปฺปิฆปจชิฆํ ปฏฺฐตฺตาติ กุลปวฺรกหปริเคาหอาราฆาชิอตฺตาฆ เราปิเตา ฌฺลฺลวฺรยุปฺปิติ ต เกจลํ ปาชิตฺติฆเยจ กปฺปิเฆตาติ กปฺปิเฆต วฺรเคาต เตฆํเฆจ ฐิตฺตตฺถิ กุลปฺปคปริเคาหาคํ ฌฺลฺลวฺรตฺถิ กุลปวฺรกหตฺวาฆ ปฆํ ปิฏฺฐาเต กปฺปิฆเจาหาเรต อกปฺปิฆเจาหาเรต ฉา ปิฏฺฐาปเต จ ฌฺลฺลวฺรํ, ปริเคาหตฺวาฆ ปต ปฆํ ปิฏฺฐาเต อกปฺปิฆเจาหาเรต ปิฏฺฐาปเต จ ฌฺลฺลวฺร อาปตฺติฌาหุลตา เจชิตฏฺฐาติ ฯจตฺถ ปฆํ ปิฏฺฐาเต ฉาราปเจฏฺฐกณตาฆ อาปตฺติกณตา เจชิตฏฺฐา ปิฏฺฐาปเต ปต ปุคปฺปุคํ อาณาเปตฺตปฺป ฉาฉาฆ ฉาฉาฆ อาปตฺติ, ปกิ อาณตฺตปฺป ฌาหุคํ ปิฏฺฐาเตปิ ฯกาจ

ฌฺลฺลวฺรปาชิตฺติฆาติติ กุลปวฺรกหปจฺจฆา ฌฺลฺลวฺรํ, ฆุตาาฆปิตชฺยตาฆ ปาชิตฺติฆํ อฏฺฐาตฺตาติ จตฺตปุฏาชิอตฺตาฆ ฎชิตเต ปกิ อาณเตฺตาติ อกปฺปิฆเจาหาเรต อาณเตฺตา ปาชิตฺติฆเยจาติ อกปฺปิฆจเจตต อาณตฺตตฺตา ปาชิตฺติฆํ กปฺปิฆจเจตต ปต จตฺตปุฏาชิอตฺตาฆ ฎชิตาเปตฺตปฺป อคาปตฺติเยจ

กตฺวเตต ติฏฺฐตฺตํ กตฺติยํ ฯป ตเฆา เปเปปฺปิ ต ฉวฺรตีติ กุลปวฺรกหตฺวาฆ จตฺตปุฏาชิอตฺตาฆ ฉา จุตฺตเฆต กเราตฺตปฺป จ การาปตฺตปฺป จ ฌฺลฺลวฺรตฺติ อตฺตา ปุริฆเฆเตจาติ “กิฏฺฐปฺป ฉา”ติอาชิตา จุตฺตเฆต ฌยฺยาปตชิตาเต ฌฺฌกณฺฑเกปฺ ปุปฺปาติ ชิฏฺฐิตฺตา ฌเปตฺติติ ปปฺปเตฺถา ฯปรฺรุปริ ชิฏฺฐิตฺตา ณตฺตปชิฆํ กตฺวา อาจุณตเตา “ณตฺตาติณตฺติ ชิฆา”ติ จุตฺตํ “กฌลิกฺกฌปิ”ติอาชิตา จุตฺตํ ปปฺปเยจ ปตฺตาฆ “ตํ อติฏฺฐฆอาริกเยฉา”ติ จุตฺตํ, ปฆํ กเราตฺตปฺป อกปฺปิฆจเจตเตจ การาปตฺตปฺป จ ฌฺลฺลวฺรเยจาติ อตฺตา ปุปฺปชิฏฺฐตฺติ จุตฺตตฺตา ปุปฺปาติ ชิฏฺฐิตุํเยจ กณฺฐํ ฐตฺติตุํ ต ฉวฺรติ, ปุปฺปฉายาชิฐตฺถตฺถ ปต ฉวฺรติ กณฺฐปิ ฐตฺติตุํ ต ฉวฺรตีติ จ ฏฺฐเฉ อฏฺฐกฌาจริฆปฺปยาณาก กเหตฏฺฐา ปเจเปตุํ ต ฉวฺรตีติ จุตฺตตฺตา ปุปฺปฐิตฺถ อปเจเปตฺตา ฯปรฺรุปริ ฌเปตุํ ฉวฺรติ ฌาลปฆํ ชิตาตํ ฌาลชิตาติ ตาคาฉตฺตปฺปิ ปฏฺฐิตฺตํเยจ กเหตฏฺฐา ปุปฺปปฏฺฐิตํ ฉณฺฐาตีหิ กตปุปฺปาฉาเรณํ, ตปฺปิ ปฏฺฐิตฺตเยจ ฏฺฐเฉ จุตฺตํ อเฆากปิฏฺฐิฆาติ อเฆากปุปฺปฆฏฺฐาริกาฆ “ฌยุรฏฺฐ ตาฆ เจติฆํ ฉา เตฺวิฉิ ฉา ปุปฺปเปจปตตฺถ อาชิฏฺฐิตฺตา ฌฺลฺลวฺร”ติ ยหากฏฺฐิปเฉ ยฏฺฐิยกฏฺฐิปเฉ จ จุตฺตํ, ตปฺปา ตฌาตฺลฺลาฆ รฏฺฐยา เจติฆปฺป จ อตฺถเร ปุปฺปาติ ปเจเปตุํ ฉวฺรตีติ ชิฏฺฐาฆติ กฏฺฐิปเฉ ปต “ฌยุรฏฺฐตฺติ ปิชิลํ ฉวฺรกํ รฏฺฐ กตฺวา เตฺวิฉิ ฉา เจติฆํ ฉา ปริกฺขิปิตฺวา ฌยฺยาปเต ฉา ลปฺปิตฺวา ตตฺถ ปุปฺปาติ ปเจเปตฺติ”ติ จุตฺตํ, ตปฺปา ปิชิลฉวฺรกาฆ รฏฺฐยา อตฺถเรปิ ปุปฺปาติ ปเจเปตุํ ฉวฺรตีติ ชิฏฺฐาฆติ, ชิยํปิตฺตา ฆุตฺตาติ กเหตฏฺฐา ฐกฆตฺวาปิ ปเตตฺถ เตจตฺถิ ชิเราฉาติ อฆฺยาเก ตตฺติ

ยตฺถกฉายตฺติ ฌยฺยาปตาชิยตฺถเก ลฏฺฐกฉายํ ปุปฺปฆํหิ เจเจฆตฺถีติ ปุปฺปฉาเรต เจเจตฺติ เตฆํเฆจาติ ฐปฺปฆลิชิตฺเฆจ ฉาเรกต ฉา ฌณฺฐเกต ฉาติ ชิปฺป อตฺถิเตฺตค ปุปฺปฆหิเตเตจ ฉาเรกต ฉา ฌณฺฐเกต ฉา ตเต ฌปิตกาฆาจปฺปฺปาติ ตเต ฌปิตปฏฺฐาชิ ปตฺตาฆ จุตฺตํ ตติฏฺฐาตฌา ฐตฺติตํ ปกฺขา กเจฆฺย ฏฺฐปิคาจ อฏฺฐาปฺปิ ตาชิฆํ กาฆาจํ ฉา จตฺถ ฉา จุตฺตเฆต ฐตฺติตฺตา ตตฺถ ปุปฺปาติ ปกฺขิปิตุํ ฉวฺรตีติ ชิฏฺฐ อํปกฏฺฐิกํ ปชิฏฺฐเก ปกฺขิตฺตฆชิปตฺตา เจชิยํ ตาฆ ต ฌาตํ, ตปฺปา ปิชิลฉตฺถปฺป อตฺถรตฺถรา ปกฺขิปิตุํ ฉวฺรตีติ ฉตฺติ

ปุปฺปปเฏจ ฌฺลฺลตฺติ ปุปฺปปฏ กเราตฺตปฺป ชีฆเตา ปุปฺปฉายปฺป หรณปจฺจาหรณจเฆต ปุรณํ ปตฺตาฆ จุตฺตํ ติริฆเตา หรณํ ปต ฉายิยํ ตาฆ เหาติ, ต ปุริยํ ปุริฆฏฺฐาคํ อติกฺกาเยตีติ ฯจตฺถ “อชฺฌาเปตฺวาปิ อติกฺกาเยตฺตปฺป อาปตฺติเยจา”ติ ตีปุปิ กฏฺฐิปเฉปุ จุตฺตํ “ปุริยฏฺฐาคํ อติกฺกาเยตี”ติ อชิเปเฆต จุตฺตตฺตา ตํ ฆุตฺตํ เกจิ ปต “อฏฺฐาเยฏฺฐา อชฺฌาเปตฺวา อเตกกฺขตฺตุํ ปริกฺขิปิตุํ ฉวฺรตี”ติ ฉตฺติ จุตฺตํ, ตตฺถ การณํ ต ชิปฺปติ ฐตฺติตุํ ฉวฺรตีติ ปุปฺปฆหิตาฆ ฆุตฺตเฆาเตฆา ฉาคเฆาเตฆา ฉา ฐตฺติตุํ ฉวฺรติ ฯกจาเร หริตฺวา ฉา ปริกฺขิปิตฺวา ฉาติ ฏฺฐเฉ ปุรฏฺฐ จุตฺตเจติฆาชิปริกฺเขปํ ปุปฺปปเฏการณฏฺฐา ปตฺตาฆ จุตฺตํ, ตปฺปา เจติฆํ ฉา เตฺวิฉิ ฉา ปริกฺขิปเตฺตต ฯกจาเร ปริกฺขิปิตฺวา ปุริยฏฺฐาคํ ปยฺเยตฺถ อฏฺฐาปฺป ฌาตฏฺฐํ, เตตปิ ฯกจาเร ปริกฺขิปิตฺวา ตเฉจ กาตฏฺฐํ ปุปฺปปฏํ กเราตฺเตต จ ฯกจาเร หริตฺวา อฏฺฐาปฺป ฌาตฏฺฐํ, เตตปิ ตเฉจ กาตฏฺฐํ ปเจปิ เฉฺรเฆจ กิฏฺฐฐฺรการฺ ปเปฺปฺ ฌตฺวา ปริฆาเฆต หรตฺติ, ฉวฺรติเฆจาติ ฉตฺติ

ឋិតន្តិ ទីឃតោ បសារណវសេន ឋិតំ។ ចាលិតុំ ន លភតីតិ ទីឃតោ បសារិតោ តិរិយតោ ហរណំ ចាលនំ នាម ហោតីតិ ឧក្ខេបេហិ បុព្ពភាគំ តិរិយតោ ហរិតុំ ន វដ្ដតិ។ បុព្ពាភិ ធរេបន្តោតាតិ អនុក្កមេនាតិ បឋមតរំ បុព្ពាភិ ធរេបន្តោ។ បុព្ពភាគេ បន ឋាតព្ពាយ ភូមិយំ ធរេបន្តោ ចុរាសេត្វា ច អចុរាសេត្វា ច និក្ខមិត្វា ធរេបេតុំ ន វដ្ដតីតិ វទន្តិ។ ឃដិកាយមូលប្បទេសោតិ អន្តោ ឃដិកាការយុត្តោ ឃដិកាយមូលប្បទេសោ។ ឧភោសុ បន បស្សេសុ និក្ខន្តសុត្តកោដិ យាវ ពន្ធិត្វា មូលម្ពិត្វា វដ្ដតិ, បុព្ពាភិរូបំ វដ្ដិតុការេនបិ និក្ខន្តសុត្តកោដិ យាវ សុត្តកោដិ វដ្ដិត្វា វដ្ដតិ។ អឌ្ឍចន្ទាការេន មាលិកាយាបរិក្ខេបេតិ អឌ្ឍចន្ទាការេន មាលិកាយស្ស បុរត្ថិមំ ហរណបច្ឆាហរណវសេន ឋិតត្តា បរិក្ខិបនំ។ តេនេវ តំ ឋិតំ បដិច្ច, តស្មា ឧភយម្បិ អឌ្ឍចន្ទាការំ បុរត្ថិមំ ហរណបច្ឆាហរណវសេន ឋិតំ ន វដ្ដតិ។ ឧភយំ បន អឌ្ឍចន្ទាការេន មាលិកាយំ ហរិតុំ វដ្ដតីតិ វទន្តិ។ បុព្ពាភិរូបកណ្ណត្ថំ ឧទ្ធំ សុត្តកោដិយំ ករណត្ថាយបិ ឧភតោ កាតុំ ន វដ្ដតីតិ វទន្តិ។ គោមុត្តកបទេសបត្តាភិមុខំ បដិក្ខិត្តត្តា វេលិដ្ឋីហិ កាតព្ពម្បិ ន វដ្ដតិ អនុបាហាតុភេទិត្វាតិ វទន្តិ។

"លិខិតការកនាគទន្តេ"តិ វត្វា ពរេយេវ បរិយាយគ្គហណេន ទស្សេតុំ "វេទិកំ ទន្តេ"តិ វុត្តំ, អភិសាកំ ទស្សេតីតិ អត្ថោ, អត្តនោ អធិប្បាយំ បកាសេត្វា "ឧជុំ កត្វា ឋបេតព្ពា"តិ បទេហិ វុដ្ឋហិត្វា តន្តាការំ ទស្សេតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ កេចិ បន "មុខេ អង្គុលិយោ បក្ខិបិត្វា វង្កំ ករោន្តា ឧក្កមិត អត្តានំ សយមេវ វេទិកំ ទន្តេ នាម"តិ វទន្តិ។ ឧភោសុ បត្តិយា អឌ្ឍ អឌ្ឍ បទានិ អប្បាតិ អឌ្ឍបទំ។ "អឌ្ឍបទ"ន្តិបិ បឋន្តិ។ ទវបទេបិ ឧភេន នយោ។ បទានីតិ ច វារិអាទីនិ បតិដ្ឋានដ្ឋានានិ។ ទវបទំ នាម ខុទ្ទំ បត្តិហិ ខិរតិយា បទេហិ កីឡអក្ខទុតំ។ អាការវសេន កីឡអត្ថីតិ "អយំ វារិ អមុកបទំ គតា តីតា, អយំ អមុកបទ"ន្តិ កេចិ មុខេនេវ វទន្តា អាការវសេន ទុតំ កីឡន្តិ។ ទុតផលកេតិ ទុតមណ្ឌលេ។ បរិហារកីឡាយ កីឡន្តីតិ បរិហារំ វុច្ចតិ លខុ បរិស្សុ ឧភោកំ ឃាត លក្ខំ ទស្សេត្វា កតកីឡនំ, តំ ចក្ខុនា មជ្ឈាលម្ពឧភោកាទីនំ វសេន វារិយោ អបនេន្តា ឋបេន្តា ច កីឡន្តិ។ ឃដេន កីឡា ឃដិកាតិ ឧត្តំ។

មញ្ជដ្ឋិយា ជាតិ មញ្ជដ្ឋិរុក្ខសារំ ឃសិត្វា បណ្ណកសាទំ វត្ថេន ជនេតិ។ សលាកហត្ថន្តិ តាលហីរាទីនំ កលាបស្ស អធិវចនំ។ ពហូសុ សលាកាសុ ខិសេនបហិតំ ឧកំ សលាកំ ឃសិត្វា តាសុ បក្ខិបិត្វា បុន តំយេវ ឧទ្ធរន្តា សលាកហត្ថេន កីឡន្តីតិ កេចិ។ បណ្ណេន ចិតាការេន កតា នាឡិកា បណ្ណនាឡិកា។ តេនេវាហ "តំ ធមេន្តា"តិ។ ខុទ្ទកន្តស្ស មុខាកតំ អង្គុលំ ឃសិត្វា ននដ្ឋមញ្ជដ្ឋិលិកាលិកាទីនានិកីឡអា អង្គុលិកាតិបិ វទន្តិ។ ហត្ថិម្ហិ តិមិត្តមេវ ក្រុយំ, ហត្ថិនិមិត្តមិវេតិ អត្ថោ។ អស្សម្ហិ អាទីសុបិ ឧភេសុ នយោ។ "ខេស្សច្ចឲន្តិ អវេក្ខតី"តិ ខិត្តំ បទានំ អត្ថោ បាកដោយេវាតិ ន វុត្តោ។ តត្ថ ខេស្សច្ចឲន្តីតិ មុខេន ខេស្សច្ចអនុវង្កំ ឧមុញ្ញន្តិ, មហន្តំ កត្វា អញ្ញមញ្ញំ បទន្តីតិ អត្ថោ។ "អជាតំ វដ្ដិំ ទេន្តា អជបាលកា ជិយ មុខេន ជាតំ និច្ឆាទេន្តា មុខុយំ អញ្ញមញ្ញំ បទន្តី"តិបិ វទន្តិ។ អវេក្ខតីតិ កុជហត្ថវដ្ដនកំ បទន្តិ, ចារហត្ថំ ខ្ពេវ ធរេត្វា នក្ខលោក បិលិតា តត្ថ តាឡអតេន វដ្ដំ ករោន្តីតិ អត្ថោ។ មុខកិច្ចិមន្តិ មុខកេរិយា ឧតំ អធិវចនំ។

៦១៧. បរាជិតោតិ បរាជយកតកោ។ អភិក្កមន្តិ អភិក្កន្តន្តិ អាហ "ពរតោ"តិ។ បដិក្កមន្តិ បដិក្កន្តំ និវត្តនតោតិ និវត្តិមត្តំ ទស្សេតិ។ និវត្តេត្វា បន ពរន្តំ ពរន្តស្ស អភិមុខំ អាលោកិតំ អាលោកិតន្តិ អាហ "បុរតោ ទស្សនតោ"តិ។ ឧទ្ធតោ ខិតោ ច ទស្សនតោតិ អនុវិលោកនំ ទស្សេតិ។ ឧជុវិលោកិតំ តិរិយំ តិរិយំ វិលោកនំ, ហេដ្ឋិមំ វិលោកនំ, ឧទ្ធាវិលោកិតំ វិលោកិតំ "ខិលោកិត"ន្តិ ហិ វុច្ចតិ។ អញ្ញានិបិ ហេដ្ឋា ឧបរិ បច្ឆតោ វិលោកនវសេន ឱលោកិតុល្លោកិតាបលោកិតានិ នាម ហោន្តិ។ តានិ បន ន សម្បជានស្សាតិ អប្បសាទនីយានិ, តេនេវេត្ថ អាលោកិតវិលោកិតានេវ គហិតានិ។ តេនេវ វិលោកិតំ ឧទ្ធំ ព្រហ្មកាយនិបិ បដិមាតិ បស្សេតិ "បដិមាវិលោកិត"ន្តិ ហិ វុត្តត្តា បដិមាតិ តត្ថ ព្រហ្មកាយនិ វិលោកនស្ស បដានន្តរា។ មតិវសេនបដិមោតិ សាត្តកតារីបរិក្ខារិកាយ មតិយា តលាបចត្តវសេនវិលោកនេ ច វសន្តោ បកាសេហិ, បកដ្ឋេ ចា សមិតេវ ឧទ្ធាតីតិ វិសេសតោ, តស្ស ការោ វិសេសនំ។ តលាបចត្តនាទស្សនំ អធិវចនំ។ អភិសម្ពន្ធត្តាតិ សម្មា បចត្តិតត្តា។ ហេដ្ឋាខិត្តចក្ខូតិ យុគំ អនោលោកិត្វាន អនោខិត្តចក្ខុ។ យុគំ នាសេត្វា ហិ ហេដ្ឋាចលោកនំ ន សម្បជានស្ស។ "ឱក្ខិត្តចក្ខូ"តិ ច វុច្ចតិ យុគមត្តទស្សិតា វុត្តា។

ខេមិន្ទ្រាតិ វេលុវេលុ យុគឡាយុគោតិ អត្ថោ។ គលុជីគណ្ឌាតិ គលុគណ្ឌំ គណ្ឌំ។ សាលបុត្តេន យុត្តាតិ "តត្ថ កតមំ សាលបុត្តំ? យា សា ចាទា វេលិ គណ្ណមុនា"តិអាទិនា (ឆ. ស. ១១៤០) នយេន វុត្តសាលបុត្តេន សមន្នាគតា, យុគេចនាតិ អត្ថោ។ វេលីតិ ឧល្ល វុច្ចតិ ទោសោ, តាយស្សា ឧលន្តិ វេលិ, និទ្ទោសាតិ អត្ថោ។ គណ្ណមុនាតិ ឧញ្ញាណមេនទោសាយ គណ្ណានំ មុនា, មធុរា ចិត្តានុ ចិយ គណ្ណមុខំ ន ជនេតិ។ ជានតិជាន្ទាតីតិ តិជាន្ទជាតានិ។

"សារិបុត្តមោគ្គល្លានេ អាយន្តេ"តិ ចត្វា "កត្ថ នុខោ សារិបុត្តា"តិ ជននតោ "សារិបុត្តា"តិ ចតុំ ឧក្កសេវសនេន វុត្តន្តិ អយមេត្ថ បាលិយោជនាតិ ន វុត្តោ។ "សារិបុត្តា"តិ ហិ ចតុំ ឧក្កសេវសនេន វុត្តំ ខិទ្ទបកសេវស្សបិ ចុទ្ទិតត្តា, តេនេវេត្ថ ពាហុជនតិវេទនា កតោតិ។ វគ្គស្ស បវត្តស្សាតិ ទេតត្តមស្ស វគ្គាយ វសត្តាកតស្ស តមោតាយេន ច បវត្តស្ស, កមុផលវគ្គាយ ចា វសត្តាកតត្តា វគ្គស្ស ទេតត្តមឃប្បមាទពាហុលតាយ បវត្តស្ស។

៦១៩. អាបត្តិ ទេសេបតព្ពាតិ គុលទូសកកម្មេន អាបន្នាបត្តិ ទេសេបតព្ពា។ តស្មិំ ខិហារេតិ ពហិការេ ខិហារំ សន្ធាយ វុត្តំ។ អន្តោការេ ខិហារេ បន "តស្មិំ គាមេ ន ចសិតព្ព"ន្តិ ពាលិតាច វក្កហិតោ កាយកុហនេនេវ គហិតត្តា។ "តស្មិំ ខិហារេ"តិ ជននតោ តស្ស គាមស្ស សាមន្តា អញ្ញស្មិំ ខិហារេ ចសិតុំ វដ្ដតិ។ សាមន្តគាមេ បិណ្ឌាយ ន ចរិតព្ពន្តិ តស្មិំ ខិហារេ ចាសស្ស បដិក្ខិត្តត្តា យដិ តត្ថ ចសតិ, តេន សាមន្តគាមេបិ បិណ្ឌាយ ន ចរិតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ។ តស្មិំ គាមេ បិណ្ឌាយ ន ចរិតព្ពន្តិ យស្មិំ គាមេ គុលទូសកកម្មំ កតំ, តស្មិំ គាមេ ន ចរិតព្ពំ។ យស្មិំ គាមេ ចា និគមេ ចា គុលទូសកកម្មំ កតំ, យស្មិំ ខិហារេ ចសតិ, នេវ តស្មិំ គាមេ ចា និគមេ ចា ចរិតុំ លព្ភតិ, ន ខិហារេ ចសិតុំ។ សាមន្តខិហារេ ចសន្តេន បន សាមន្តគាមេ ចរិតុំ វដ្ដតីតិ តត្ថ ចាសស្ស អប្បដិក្ខិត្តត្តា។

៦២០. អដ្ឋារសវត្តានីតិ "ន ឧបសម្បាទេតព្ពំ, ន និស្សយោ ទាតព្ពោ, ន សាមណេរោ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោ, ន ភិក្ខុនោវាទកសម្មុតិ សាទិតព្ពា, សម្មតេន ភិក្ខុនិយោ ន ឱវទិតព្ពា, យាយ អាបត្តិយា សង្ឃេន បព្ពាជនីយកម្មំ កតំ ហោតិ, ន សា អាបត្តិ អាបជ្ជិតព្ពា អញ្ញា ចា តាទិសិកា តតោ ចា បាបិដ្ឋតរា, កម្មំ ន គរហិតព្ពំ, កម្មិកា ន គរហិតព្ពា, ន បកតត្តស្ស ភិក្ខុនោ ឧបោសថោ ឋបេតព្ពោ, ន បវារណា ឋបេតព្ពា, ន សវចនីយំ កាតព្ពំ, ន អនុវាទោ ឋបេតព្ពោ, ន ឱកាសោ ការេតព្ពោ, ន ចោទេតព្ពោ, ន សារេតព្ពោ, ន ភិក្ខូហិ សម្បយោជេតព្ព"ន្តិ ឯវមាគតានិ អដ្ឋារស វត្តានិ។

អប្បដិបុគ្គណ្ហកាបញ្ញត្តា អប្បដិបុគ្គណ្ហកាតិ វុត្តា សហធម្មិកានំ អនុលោមបដិបទំ អប្បដិបជ្ជមានាតិ យថាបញ្ញត្តសម្មាវត្តសម្មាបន្នំ អនុលោមបដិបទំ អប្បដិបជ្ជមានាយ, យេន ចត្តេន ខិណ្ណេន

បដ្ឋោ អត្ថុរលិយិរកោ រហាតិ, តស្មិ អចត្តតរតាតិ ទុត្តំ រហាតិ។ ត បត្ថុរលិយា រហាត្តីតិ បតិតរលិយា ត រហាត្តិ, អត្ថក្ខុលទុត្តិរតោ ត រហាត្តីតិ អតេ្វា។ តិត្វូរលាយក្កិ ត បដិបជ្ជត្តីតិ អត្ថុរលិយចត្តបដ្ឋាត់ តិត្វូរល្អបិឃំ ត បដិបជ្ជត្តិ, រឃត ចរត្តត ចិរល្អោត ឞាបត្តិកោកាចរតា តិត្តិណ្ហា រហាត្តិ, តស្មិ តិត្វូរលាកចត្តស្មិ ត ចត្តត្តិ, អាបត្តិទុដ្ឋាតត្វំ ត្យុទិតត្យុទិតា លត្ថដាតា ត រហាត្តីតិ ទុត្តំ រហាតិ។ ឥរបហិ អពេ្កាឞចត្ទូហីតិ ឌាតិតាយរកោត្តកឞ្ញូបិប្យអាឌាឆលិក្កកិរលឞអាបត្តិហិតឞដ្ឋារតហិឥរបហិ អពេ្កាឞការរលាហិ។ លត្ថកាយិតា បិរបត្តិតិអាឌីឞុ ឃ-ការរា "ឞឃំ អតិដ្ឋោ"តិអាឌីឞុ ចិឃ លុត្តតិដ្ឋិដ្ឋាតិ អាហ "លត្ថកាយិតាឃបិ បិរបត្តិ"តិអាឌិ។ រតាឞត្តិ អឞ្សឌិបុតត្ថាបុកាត់ កលាបិរយាក្លាត់។

១៦៩-១៧៤។ តិកាយឞ្ស អបិកាដត្ថា តំ ឥរឞ្សត្បំ "តត្វា"តិអាឌិយាហ។ បទឞត្ថកំ ឥគតិ, ត្បក្កុដរយចាតិ ចិឞ្សាឞក្កុរហត បទឞត្ថកំ កិរហត្វា ឥគត្តិ ឞត្ថាឃ ទុត្តំ។ តត្សា រលា ចត្វូបុដតត្វាឃាតិ យាតាបិតុតយ្បិ ឥគរត្តត ចត្វូបុដតត្វាឃ ៩ច ឥាតត្តត្តិ ឥរឞ្សតិ។ "យណ្ឌតត្វាឃ បត និចលិក្ខាឌិបុដតត្វាឃាតិ ៩ត្តករយច ទុត្តត្តា ត្ថយំ ចិក្កុលិត្វា ឌិចិកយ្បិ កឞប្យឞ្សត្តិតិ យាត្យអាឌិត ឥាត្យំ ចដ្ឋតី"តិ ចឥត្តិ។ កឞ្សចិបិតិ ឈាតតកឞ្ស អញ្ញាតតកឞ្ស ចា កឞ្សចិបិ។ ឈាតិឞាយរលារទហចាតិ អត្ថឆ្ឋចិកត្តា ទុត្តំ។ ឞយ្យត្តាត់ ឞាយរលាទាត់ ដ្ឋបដ្ឋកាកំ ឥាត្យំ ចដ្ឋតីតិ ឞដ្ឋិកឞ្ស លិកឞ្ស ដ្ឋបចារឞិយកតាត់ ឞាយរលាទាតយ្បិ ឞត្តកត្តា រតាឞយ្បិ ដ្ឋបដ្ឋការរកា លត្ថុរតចាតិ កត្វា ទុត្តំ។ ទ្វូឞអកត្តិ ដ្ឋបដ្ឋកាករតាបិ ដ្ឋបដ្ឋំ ចត្យត្វូកាករឞ្សត់ អឆិចចត់។

"ឞាយរលារា...រប... ឥរបត្តិ"តិ ត្ថាឥំ ចឞ្សរក្កុត អកាឌិឃំ ឞត្ថាឃ ទុត្តំ។ តត្វ តត្វាតិ យរក្កុ ចា រចតិយក្កុរលា ចា។ ឥារបត្យំ ត លកត្តីតិ ឞាយរលាររហិ ឥារបត្យំ អតត្ថឆ្ឋចិកត្តា ទុត្តំ។ ត ហិ តំ បុប្បុឥាត់ តាយ ឞិឃា។ ឃឌិ ហិ តចា អាកតាត់ រតាឞំ ឥាត់ បុប្បុឥាត់ កតចឃ្យ, ឞាយរលាររហិបិ ឥាត្យំ ត លត្ថុរឃ្យ។ ឞឃរយចាតិ ឞាយរលារា ឞឃរយច។ ឃាក្យុកត្តាឌីតិ អាឥាឃាតិ ត្ថាឥំ តិក្កុត់ អត្វាឃ ឃាក្យុកត្តាឌិឞយ្យាឥត់ ឞត្ថាឃ ទុត្តត្តា "ត ចដ្ឋតី"តិ អចិរឞរឞត ទុត្តំ។

ទុត្តតរឃរតចាតិ យាតាបិតុត់ តាច ហទិត្វាបិ ហទារបត្វាបិ បរក្កាឞិត្វាបិ បរក្កាឞារបត្វាបិ ឥាត្យំ ចដ្ឋតិ, ររឞឈាតតកាត់ បរក្កាឞារបត្វាច។ យាតាបិតុតត្សា ហទារបរត្តត ឈាតិឞាយរលាររហច ហទារបតត្ថា, ត្ថតររ បត ឃឌិ ឞឃរយច ត្ថត្ថត្តិ, ចដ្ឋតីតិ ត្ថយំ បុរប្យ ទុត្តតឃំ ឞរលបិ អតិឌិឞតិ, តស្មា ឞលយ្បិ យាតាបិតុត់ ហរលាហទាបតាឌិតា ឥាត្យំ ចដ្ឋតិ, ររឞឈាតីត់ បរក្កាឞារបត្វាច។ ត្ថឥាតិ "រឃា ហទិត្វា ចា ហទារបត្វា ចា...រប... ត្ថឞ្សរចតាឃ ឥឥរតា ទុល្លច្ចឃ"ត្តិ ត្ថយំ បុរប្យ ទុត្តតឃំ ឞរលបិ ឞដ្ឋិបិត្វា ឥរឞ្សរត្តា "ក្យុលឞក្កុហត្វាឃ បតា"តិអាឌិយាហ។ សីលាបទិត្ថាឃាតត្តិ អាកត្តុរកា ឞត្ថាឃ ទុត្តំ។ ឞលបទិរច្ឆរឥត ចាតិ "៩ត្តកាតិ ឞលិតិ ឥាតត្ថាតី"តិ ៩ចំ ឞលបទិរច្ឆរឥត ចា។ ទុក្កុបទិរច្ឆរឥត ចាតិ "ត្ថរយហិ ទុរក្កុហិ ឥាតត្ថាតី"តិ ៩ចំ ទុក្កុបទិរច្ឆរឥត ចា។ បទិច្ឆិរត្តុឞុបិ ទុរក្កុឞុ "ត្ថឆ ឞលិតិ ឞុត្ថទាតិ, ត្ថរតា កណ្ឌា"តិ ចឥរត្តត ក្យុលឞក្កុរហា ករតា តាយ រហាតីតិ អាហ "៩ចំ បត ត ចត្តត្ថា"ត្តិ។

ទុក្កុច្ឆលិតិ ទុក្កុត្តរចា។ រតាឞំ រតាឞំ កិហីត់ កាយត្តុរឥឞត្តុទាឌីឞុ ឞាឞតបដិឞាឞតហទលំ ឌដ្ឋុរបឞតិកំ។ រតតាហ "កិហីត់ ទ្វុរតាឃ្យំ ឞាឞតហទលាកម្ម"ត្តិ។ ទ្វុតឞ្ស កម្មំ ទ្វុរតាឃ្យំ។ បឆយំ ឞាឞត់ អក្កុរហត្វាបិ... រប... បរឆ បរឆ ទុក្កុដត្តិ ត្ថាឥំ តឞ្ស ឞាឞត់ អារទារចឞ្សាយីតិ ត្ថយិតា អឆិប្យារឃត កយត់ ឞត្ថាឃ ទុត្តំ, តឞ្ស បត ឞាឞត់ បដិក្កុបិត្វា ឞឃរយច ការុរត្ថោ ចិរតា កត្ថា អត្តុរតា បតិទុបំ ឞាឞត់ អារទារចតិ, អតាបត្តិ។ បុរត្ថា ទុត្តប្យការត្តិ "យយ ចចរតត កកចរតា បិរឆ ចត្ថចា"តិអាឌិតា ទុត្តប្យការទំ និក្កាបរឆ បឆយំ ទុត្តំ។ បក្កាយតាឃឞ្នាតិ ត្ថាឥំ បត្ថាឌតឹឃកយ្យុចរឞត ទុត្តំ។ បុត បក្កាយតាឃឞ្នាតិ ត្ថាឥំ បត បត្ថាឌតឹឃកយ្យុកតឞ្ស ចត្តចរឞត ទុត្តំ។ បឆយឞដ្ឋុរកឥឞឌិឞារតចាតិ ៩ត្វ អរក្កុឞុបិ ឃចា តត្វ បរក្កាយត់, ៩ចំ ត្ថាឆ លត្ថាឌីហិ បិបត់ ឥដ្ឋត្ថា។ ររឞំ តាឌិឞរយចាតិ។

ក្យុលទ្វុឞកនិក្កាបឥចណ្ហតា តិដ្ឋិតា។

តិកាយតចណ្ហតា

៩៩៧។ បឆយំ អាបត្តិ អាបជ្ជត់ ៩រតាឞត្តិ បឆយាបត្តិកា។ តត្តកាតិ អហាតីតិ បដិត្ឋាឌិតឌិចឞរតា បដ្ឋាឃ ឃាច អារទាចិតឌិចរឞា, តាច ឌិចឞបក្កាយាឞំចត្ថទចរឞត ឃត្តរកា ការលិ អតិក្កុរត្តា, តត្តកំ កាលត្តិ អតេ្វា។ អការយត អចរឞតាតិ ៩ត្វ អប្យដិកយ្យុកតាឃ អាបត្តិឃា ឞក្កុរយាក្លាចរលាកាចរតា អតិត្ឋរត្តតបិ បទិចនិតត្ថាត្តិ អឆិប្យារឃា។ អចា្យតរត្ថាតិ អត្ថាតកយ្យុចរឞត បរក្កាឞិតរត្ថា។ រត ច តិក្កុ ការឃ្យាតិ ៩ត្វ រឃ ដ្ឋាតកាចំ ឈាត្វា អត្ថុរត្តិ, រត តិក្កុ ច កទហិតត្ថា ឞាតិឞារា ឞរឥាឞា, ទុក្កុដំ អាបជ្ជត្តីតិ អឃយរត្វា បិករដិរឃចាតិ ត ទុរត្វា។ ឞាយីឌីតិ ចត្តំ។

ត្ថតិ ឞយត្តបិឞាឌិកាឃ ចិតឃដ្ឋកចាឃ ឞារត្វឌីបតិឃំ

រតាទឞកចណ្ហតា តិដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩៑ អតិយតកណ្ឌំ

១៑ បឈយអតិឃតសិក្ខាបទចណ្ណភា

៣៣៩៑ បុត្តសេទ្ធត សាយញ្ញាតិទេ្ធសេតា ឲកេសេសភេឃភ ចា បុត្តិំបិ កហិតាតិ អាហ “ពាហុ ឌិតរេរា ចា”តិ៑ ទាភប្យទាភេភស្នុតិ ឲុទ្ធកោស្ន ខេចច យហត្តេស្នុ ច ទាភេភស្នុ៑ លយ៉ា ភាយ អត្តេភា កេហេ កត្តត្តាយក្ខលត្តិ អាហ “អាចាហចិចាហយក្ខលិឌឹស្នុ”តិ៑ ឲត្តុ អាឌិ-សេទ្ធត ចក្កុលយាសាឌឹស្នុ ក្ខត្តរចក្កុលាឌិអកិលក្ខិតឌិចសេស្នុ សបរិឌភាត់ យត្ស្សាត់ យក្ខលកោលយិ សក្ខល្យាតិ៑ អត្តុរុស្សចេស្នុតិ យហុស្សចស្ស អត្តុរត្តុរា បចត្តិទ៌ិតាស្សចេស្នុ៑ អាសាឡហិំបចារលាតក្ខត្តាឌឹស្នុតិ ឲត្តុ តក្ខត្តសេទ្ធោ បចេ្ចក់ ខេឃាខេឌតទ្ធោ៑ ពត្តុ អាសាឡហិំតក្ខត្តតិ ចស្សបកយតប្នុឌាឌិចសំ សត្តាឃ ចុត្តំ, បចារលាតក្ខត្តតិ បចារលប្នុឌាឌិចសំ សត្តាឃ៑ អាឌិ-សេទ្ធត ឃស្មិំ តក្ខតេត្តុ កាយតិកយចាសិតោ ពេឃា សត្តុ ចា ឌិចសេ តក្ខត្តេឈាសត់ កត្វា ឃឆាចិកចំ អលក្ខតបដិឃត្តា កោកេ បរិក្ខញ្ញាត្តា តក្ខត្តកិឡអំ កិឡអត្តិ, តយិ សក្ខល្យាតិ៑ ព្ទេយបិ ទារកាតិ អត្តេភា ទារកេ សត្តាឃ ចភត្តិ៑ ពទតត្តុរត្តិ កិក្ខត់ កេឌភាភត្តុរ៑

៣៣៣-៣៣៥៑ ពំ កយុត្តិ ពំ អញ្ញាចារកយុំ៑ កិក្ខុ តិសិតេ្ហតិ ឲត្តុ កិក្ខុតិ ក្សយេត្តុ បច្ចត្តចចត់, ក្សយុចចតស្ស ចា លេបំ កត្វា តិទេ្ធសោតិ អាហ “កិក្ខុយិប្យ តិសិតេ្ហ”តិ៑ បិឡព្ទឃំ “សោតស្ស រហោ”តិ ព្ទក់ អត្តេ្ហរចេសេត ចុត្តំ, “បដិច្ឆេត្ត អាសេភ”តិ បភ ចចភេតា “សក្កា ហោតិ យេចុត់ ឌយុំ បដិសេចិត្យ”ត្តិ ច ចុត្តត្តា ចក្ខុស្ស រហោ ព្ទឌាឌិបេ្យតោតិ ទស្សត្យំ “កិឡ្នាបឹ”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ បរិច្ឆេទោ ចេឌិតទ្ធោតិ រហោ តិសញ្ញាបត្តិឃា បរិច្ឆេទោ ចចត្វាត់ ចេឌិតព្វំ៑ ព្ទឌាតិ ចក្ខុស្ស រហេភេច អាបត្តិ បរិច្ឆិត្តិត្វា ទស្សេត្វា “សេចបិ ហឹ”តិអាឌិយាហ៑ បិហិតកចាដស្សាតិ ព្ទយិភា បដិច្ឆត្តកាចេតា ចក្ខុស្ស រហោសក្ខាចំ ទស្សតិ៑ អបិហិតកចាដស្សាតិ ព្ទយិភា អប្យដិច្ឆត្តកាចំ ទស្សតិ៑ អប្យដិច្ឆេត្ត ច ទុតិឃសិក្ខាបទេ អាកតភេឃភ សោតស្ស រហចេសេតបិ បរិច្ឆេទោ ចេឌិតទ្ធោតិ អាហ “អទេត្តាក្ខាទសហេត្វបិ ឡកាសេ”តិ ៑ “អទេត្តាក្ខាទសហេត្វ”តិ ហិ ព្ទក់ សោតស្ស រហាកាចំ សត្តាឃ ចុត្តំ៑ ឃឌិ ហិ ចក្ខុសេ្សច រហាកាចំ សត្តាឃ ចទេឃ្យ, “អទេត្តាក្ខាទសហេត្វ”តិ ភ ចទេឃ្យ អប្យដិច្ឆេត្ត ពេតា ក្នុពេរ តិសិតេ្ហបិ ចក្ខុស្ស រហាសមុចេតា៑ ឃស្មា តិសីឌិត្វា តិទ្ធាឃេត្តា កបិយិទ្ធបេរេតា កត្វា កាលំ ចក្ខុតិ ក្ខឹយិលេតិ, កត្វា កាលំ តិយឹលេតិ, ភ ច យហាតិទ្ធំ ឡក្កយតិ, តស្មា “តិទ្ធាឃេត្តាបិ អភាបត្តិ កេរាតី”តិ ចុត្តំ៑ តិបជ្ជិត្វា តិទ្ធាឃេត្តា បភ ពាឌិសោ ភ ហោតីតិ អាហ “តិបជ្ជិត្វា តិទ្ធាឃេត្តា ភ កេរាតី”តិ, អភាបត្តិ ភ កេរាតីតិ អទេត្វា៑

បដិលទ្ធសោតាបត្តិចលិតិ អត្តិយបរិច្ឆេទតោ អរិឃសាចិកំ ទស្សតិ៑ បដិចិទ្ធចត្យសច្ចាតិ សោតាបត្តិយកេ្កត បដិចិទ្ធចត្យសច្ចា៑ ពិណ្ណំ ឆយុាត់ អញ្ញាតរេភ កាទេតទ្ធោតិ តិសជ្ជំ បដិឌាតយាតស្ស ពិណ្ណំ ឆយុាត់ អញ្ញាតរសយាខេឃាកោ ហោតិឃេចាតិ ចុត្តំ៑ បិរាឌិកេភ បភ សញ្ញាឌិសេសេភ ច បាចិត្តិឃេភ ច ពេភាកាទេភ តិសជ្ជំ បដិឌាតយាភាច កាទេតទ្ធោ៑ ភ អប្យដិឌាតយាភាតិ អលជ្ជីបិ អប្យដិឌាតយាតោ អាបត្តិឃា ភ កាទេតទ្ធោតិ អចិសេសេភ ចុត្តំ៑ សោ ហិ ឃាច ភ បដិឌាភាតិ, ពាច ភេច ស្ទេទ្ធា, ភ អស្ទេទ្ធាតិ ចា ចត្តេទ្ធា, ចត្តាត្សត្តិភា បភ កាទេតទ្ធោ៑ ចុត្តំ ហេ្យវំ –

“ᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩃᨩ᩠ᨩᩦᩈᩩ ᨠᨲᩣ, ᩋᩃᨩ᩠ᨩᩦᩈᩩ ᩑᩅᩴ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩃᨩ᩠ᨩᩦ ᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨿᩮ”ᨲᩥ᩺ (ᨷᩁᩥ᩺ ᪓᪕᪙);

ᨿᩮᨶ ᨧ ᩈᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᩅᩪᨷᩈᨾᩥᨠᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩁᨱᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣ “ᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩁᨱᩮᨶ ᨧ ᨲᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩣᨿ ᩅᩪᨷᩈᨾᩥᨠᩣᨿ ᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᨲ᩠ᨳᩣᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᩩᨭᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᩺ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ...ᨷᩮ... ᨧᩮᩣᨴᩣᨷᩮᨲᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ “ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩥᨠᩣᨷᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨵᩣᨲᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᨳᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨱᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩪᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨵᩣᨲᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨳᩮᩁᩴ ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ, ᨶ ᨷᨶ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᩉᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᨳᩮᩁᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨱᩔᩮᩅᩮᩈᩮᩣ ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᩩᨱᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨶᨿ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᨭᩥᨷᩣᨴᩥᨲᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᩺ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ “ᨿᩣ ᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩩ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᩴ ᩋᨩᩣᨶᩣᨷᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨽᨱᨲᩥ᩺

᪑᪑᪙-᪑᪒᪐᩺ ᨿᩣᩅᨲᨲᩥᨿᨠᩔ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩴ ᨨᨿᩥᩴ ᨷᨭᩥᩈᩮᨵᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩈᩮᩣ ᩉᩪᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩣᩅᨲᨲᩥᨿᨠᩔ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩁᩮᩉᩣ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩔ ᩋᩈᨲᩥᨷᩥ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩔᩥᨲᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩔᩥᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨠᨲᩴ᩺ ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩋᨠᨲᩮᨷᩥ ᩋᨷᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩋᩔᩣᨴᩮ ᩅᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨷᩥᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩁᩉᩔᩣᨴᩮᩣ ᩅᩩᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᨲ᩠ᨳᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᨶ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩋᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨶᩥᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨶᩴ ᨿᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩣ ᨶᩅᩴ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᩅᩈᩮᨶ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿ ᩋᨶᩥᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨶ ᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᨿᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨭᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᩅᩈᩮᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᨶᩥᨿᨾᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩺

ᨷᨮᨾᩋᨶᩥᨿᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

᪒᩺ ᨴᩩᨲᩥᨿᩋᨶᩥᨿᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪒᪑᩺ “ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩ ᨠᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨿᩥᨲᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ...ᨷᩮ... ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨾᩮᨶᨲ᩠ᨳᩥ “ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨷᨴᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨾᩮᨶᩴ᩺

᪑᪒᪒᩺ ᨶᩣᨾ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨷᩣᨠᩣᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨾᩣᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨶᩣᨾᩦᨷᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨷᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨮᨾ ᨠᨳᩴ ᨶᩣᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣᩈᨲᩮᩣᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩣᨶ ᩑᨠᩣᨷᩥ ᨠᨳᩴ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – ᨷᨮᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ “ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩴ

បដិសេចិត្យុ”ន្តិ ចុត្តត្តា មេថុនធម្មចសេន អាគតំ, ត ច មេថុនស្ស បាត្យការយោ ទុតិយោ ហោតិ៑ ព្ភត្តិយោ ហិ អញ្ញមញ្ញស្ស ចន្ទំ បដិច្ឆរន្តិ, តេនេច តេចសាលិយំ មហាចតេ ឆ្វារំ ចិចរិត្វា តិបន្នេ ភិក្ខុម្បិ បជ្ជហុលិ ព្ភត្តិយោ យាចន្តំ ពត្វា បក្កមិំសុ, តស្មា តត្ថ “ព្ភត្តិសតប្បិ អតាបត្តិ ត ពរោទតី”តិ ចុត្តំ៑ ព្ភធំ បត សិក្ខាបធំ ជុដ្ឋុល្លចាចាចសេន អាគតំ “អលង្ឃា តោ ហោតិ មាត្យកាមំ ជុដ្ឋុល្លាហិ ចាចាហិ ឱភាសិត្យុ”ន្តិ ចុត្តត្តា៑ ជុដ្ឋុល្លចាចង្ឃា ឬត្វា មាត្យការយាបិ ត បដិច្ឆរន្តិ៑ តេនេច ជុដ្ឋុល្លចាចាសិក្ខាបទេ យា តា ព្ភត្តិយោ ហិរិមតា, តា តិក្ខមិត្វា ភិក្ខុ ឧជ្ឈាបេសុំ, តស្មា ព្ភឆ “ព្ភត្តីបិ អតាបត្តិ ពរោទតី”តិ ចុត្តំ៑ ព្ភឆ អប្បដិច្ឆន្នត្តា ព្ភត្តីបិ អតាបត្តិ ពរោទតិ, តត្ថ បដិច្ឆន្នត្តា ព្ភត្តិសតប្បិ អតាបត្តិ ត ពរោទតីតិ ច ចទន្តិ៑

កាយសំសគ្គចសេន អតន្ធោ ចុទេត្វា, ជុដ្ឋុល្លចាចាចសេន អតធិរោ៑ អន្តោទ្វាទសហត្ថេ ឱកាសេតិ សោតស្ស រហាភាវេចា ចុទេត្វា, ឲទតេ “សោតស្ស រហោ ទ្វាទសហត្ថេត បរិច្ឆិន្ទិតព្ពោ”តិ ទស្សេតិ៑ តស្មា ទ្វាទសហត្ថេតោ ពាហិ តិសិន្នោ អតាបត្តិ ត ពរោទតិ សតិបិ ចក្ខុស្ស រហាភាវេ សោតស្ស រហសម្ភាចតោ៑ ព្ភមស្មិំញ្យសិក្ខាបទេ អប្បដិច្ឆន្នត្តា សោតស្ស រហោភាវេច អធិប្បេតោ៑ បាឡិយំ បត “ចក្ខុស្ស រហោ”តិ អត្ថុទ្ធារចសេន ចុត្តំ៑ កោតចិ បត “ទ្វេបិ រហា ព្ភឆ អធិប្បេតា”តិ ចុត្តំ, តំ ត ពហេតព្ពំ៑ ត ហិ អប្បដិច្ឆន្នេ ឱកាសេ ចក្ខុស្ស រហោ សម្ភចតិ ទ្វាទសហត្ថេតោ ពាហិ ទស្សតចិសយេ ទ្វារពរេ តិសិន្នស្សបិ ជុដ្ឋំ សក្កោលាយ្យកាចតោ៑ តិគ្គាយន្តោបីតិ ព្ភមិតា “តិបជ្ជិត្វា តិគ្គាយន្តោបិ ពហិតោរយោចា”តិ តីសុបិ ពណ្ឋិបទេសុ ចុត្តំ៑ “តិបជ្ជិត្វា តិគ្គាយន្តោបិ សតិបិ ចក្ខុស្ស រហេ អធិទត្តា សោតស្ស រហោ តត្ថី”តិ ពណ្ឋិបទការាតំ អធិប្បាយោ៑ យថា បត តិបជ្ជិត្វា តិគ្គាយន្តោ អតន្ធោ ចិយ កិញ្ចិ ត បស្សតីតិ ចក្ខុស្ស រហោ សម្ភចតិ, តថា ពាធិរោ ចិយ កិញ្ចិ សទ្ទំ ត សុណាតីតិ សោតស្ស រហោបិ សម្ភចតីតិ សក្កា ចត្តុំ៑ អដ្ឋពថាយង្ឃា ធិតោ ចា តិសិន្នោ ចាតិ ឲត្តាកមេច ចុត្តំ, បឋមសិក្ខាបទេ ចិយ “តិបជ្ជិត្វា តិគ្គាយន្តោបិ អតាបត្តិ ត ពរោទតី”តិ ព្ភធំ បត ត ចុត្តំ, តស្មា ចីមំសិត្វា យថា ត ចិរុជ្ឈតិ, តថា ពហេតព្ពំ៑

សោតស្ស រហេស្សេច ព្ភឆាធិប្បេតត្តា “ពាធិរោ បត ចក្ខុមាបី”តិ ចុត្តំ៑ អន្ធស្ស អប្បដិច្ឆន្នេបិ បដិច្ឆន្នបក្ខំ ភជតីតិ បឋមសិក្ខាបទស្ស ចិសយត្តា ចុត្តំ “អតន្ធោ ចា អតធិរោបិ ត ពរោទតី”តិ៑ យទេច ហិ តត្ថ អបិហិតពចាដស្ស ពព្ភស្ស អន្តោ សមីបេបិ ធិតោ អតន្ធោ អតាបត្តិំ ត ពរោទតិ, ឲចយមេតិ ជុដ្ឋព្ពំ៑ ឧភយត្ថាបីតិ ទ្វីសុបិ អតិយតេសុ៑ យស្មា ទ្វីហិ សិក្ខាបទេហិ ឧទាយិត្ថេរំ អារព្ភ ចិសុំ បញ្ញត្តា ពាធិ អាបត្តិ តាម តត្ថិ, តស្មា តស្ស តស្ស សិក្ខាបទស្ស អាទិកម្មិកោ សន្ធាយ អាទិកម្មិកាតំ អតាបត្តិ ចុត្តា៑ ឧបតន្ទត្ថេរាទយោ ហិ រហោ តិសជ្ជាទីតំ អាទិកម្មិកា៑ ភគចតា បត បឋមំ បញ្ញត្តសិក្ខាបទាតិយេច ពហេត្វា ឧបតន្ទចត្ថុម្ហិ អតិយតព្ភយោ ទស្សិតោ៑ យទិ ព្ភមេហិ សិក្ខាបទេហិ ចិសុំ បញ្ញត្តា អាបត្តិ តាម តត្ថិ, អថ ពស្មា ភគចតា អតិយតទ្វយំ បញ្ញត្តន្តិ? ឲចទ្វាមិយបិ ឧបិសិកាយ ចុច្ចមាតោ បដិជាតមាតោយេច អាបត្តិយា ពារេតព្ពោ, ត អប្បដិជាតមាតោតិ ទស្សេត្តុំ ភគចតា យាយ ពាយធិ អាបត្តិយា យេត ពោតធិ តោទិតេ បដិញ្ញាតពរណំយេច ទព្វំ ពត្វា ចិតយចិតិច្ឆយលក្ខណំ ឋបិតំ៑ អថ ភិក្ខុតីតំ អតិយតំ ពស្មា ត ចុត្តន្តិ? ព្ភទយេច លក្ខណំ សព្ពត្ថ អត្យាពតន្តិ ត ចុត្តំ៑

ទុតិយអតិយតសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

ញតិ សយត្តបិសាឥកាឃ ចិភឃ្ជកឆាឃ សាទព្ខឹបភិឃំ

អភិឃតចល្លភា ភិឌ្ជិតា៎

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪓. ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨠᨱ᩠ᨯᩴ

᪑. ᨧᩦᩅᩁᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪑. ᨸᨮᨾᨠᨳᩥᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪘᪙. ᩈᨾᩥᨲᩣᩅᩥᨲᩣᨲᩥ ᩈᨾᩥᨲᨸᩥᩁᩮᨸᨲ. ᨣᩮᩣᨲᨾᨠᩮ ᨧᩮᨲᩥᨿᩮᨲᩥ ᨣᩮᩣᨲᨾᨠᨿᨠ᩠ᨡᩔ ᨧᩮᨲᩥᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨠᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨣᩉᨸᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩮ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩈᩮᨸᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᨸᩥ ᨠᨭᩥᨿᩣᨸᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᩈᩦᨾᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩮᨲ᩠ᨲᨠ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ, ᨶ ᨸᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩈᩮᨶ. ᨲᩉᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨲᩉᩣᨲᩴ, ᨲᩉᩣᨲᨲᩥᨲ᩠ᨲᩩ.

᪓᪙᪐. ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ "ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩔ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨥᩁᨲᨶᩔ ᨧ ᨸᩪᨩᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᨲᨶᩴ ᨸᩪᨩᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ. ᨽᨣᩅᩣ ᩋᩣᩉ "ᩈᨧᩮᨸᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᨲᨶᩴ ᨸᩪᨩᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣᩈᩥ, ᩑᨠᩴ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩴ ᨸᩪᨩᩮᩉᩦ"ᨲᩥ. ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨳᩣᨲᩥ. ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨳᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨲᩥ. ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨳᩮᩁᩴ ᩈᩉᩔᨣ᩠ᨥᨶᨠᩮᨶ ᨧᩦᩅᩁᩮᨶ ᨸᩪᨩᩮᩈᩥ. ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ "ᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩅᩮᩃᩣᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ. ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶ-ᨸᨿᩮᩣᨣᩣ ᨲᩥᨸᩥᨭᨠᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶᩣᨸᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ "ᩑᨠᩴ ᨲᩥᨸᩥᨭᨠᨵᩁᩅᩮᩃᩣ"ᨲᩥ. ᨸᨮᨾᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᨲᩥᨸᩥᨭᨠᩴ.

ᨳᩮᩁᩔ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨠᩮ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩣᩉᩣᩁᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩩᩔᩣᩉᨠᩣᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩩᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᩅᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩣᩉᩣᨸᩥᨲᩣᨶᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩣᨶᩥ ᩋᨶᩮᩉᩈᩩ. ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ ᩋᨲᩥᨧᩥᨿ ᨿᨿᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩣᩅ ᨿᨿᩣᨿᨲᩩ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ? ᨶ ᨡᩮᩣ ᨿᨿᩣᨿᨲᩥ ᨣᩮᩣᩉᩥᨲᨸᩮᨿ᩠ᨿᩅᩈᩮᨶ, ᩋᨳ ᩅᩣ ᨠᩩᩃᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᨲᩣᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᩣᨾᩴ ᨽᩮᩣᩅᩈᩮᩣ ᨶᩅᨾᩴ ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨴᩈᨾᩴ ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨶᩅᨾᩮ ᩅᩣ ᨴᩈᨾᩮ ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩈᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩈᩮᩅ ᨠᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩈᩮᩅ ᨣᨾᩥᩔᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ. ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩈᩦᩈᩮᨿ᩠ᨿᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩈᩦᩈᩮᨿ᩠ᨿᨲᩣ"ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ. ᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᨳᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩋᩣᩉᩣ"ᨲᩥ ᨸᩥᨭᨠᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

᪓᪙᪑-᪓᪙᪒. ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨠᩁᨱᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᨲᩮᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨧᩦᩅᩁᩔ ᨠᩁᨱᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩮ ᩏᨸᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨸᩥᨭᨠᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩦ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩪᨧᩥᨿᩣ ᨸᨭᩥᩈᩣᨾᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩤᨴᩥ ᩈᩪᨧᩥᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩅᩥᨶᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᩁᨱᩔᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩪᨧᩥᨠᨾ᩠ᨾᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣᩁᩣᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩁᩣᨿᨲᩥ.

ᨶᩣᩈᩥᨲᩮ ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᩮᨲᩥ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮ ᨶᩣᩈᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩣᩈᩥᨲᩮ ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨴᩩᨲᩥᨿᩔ ᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩔ ᩋᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲᩦᨲᩥ

អាចារបលិខោធស្ស អភាចំ ឥស្សេតិ៍ ឲត្ត ច “តិច្ចិ ពឹចរស្សិ ខ្ពុតស្សិ កចិតេ”តិ ពួយេហិ ខ្ចឹហិ បរេហិ ខ្ចិត្តំ បលិខោធោតំ អភាចឥស្សេតេត អត្តពាកធិតស្ស បញ្ញាយាសត្តក្តទេ ឃាច ឌីចរបលិខោធោ អាចារបលិខោធោ ច ត ខ្ពបន្ធិឌ្ឍតិ, ពាច អតឆិខ្ចិតំ អចិកប្បិតំ អតិទេរកឌីចរំ ឥសាហទោតា បរយិ ធរេបតំ ចដ្ឋតីតិ ឌីរេបតិ៍ អត្តពាកធិតស្ស ហិ ឃាច កធិតស្ស ខ្ពុត្តារា អតាយត្តចារេរា អសយាគាតចារេរា ឃាចឥត្តឌីចរំ ពណេភាឌតំ ឈោ ច ពត្ត ឌីចរុប្បាទេភាតិ ពួរេយ បញ្ញាតិសំសា លត្តិត្តិ៍ បក្កយតំ អតេត្តា អស្សាតិ បក្កយតត្តិកា៍ ឲចំ រេសសាបិ រេចឌិតេត្តា៍ ចិត្តារេរា បតេត្ត អាកពឌ្ឍារេតឈេច អាចិ កចិស្សតិ៍

លោយត្តិ លោយឃុត្តហិ ចាឃិតំ លោយបឌឌីចរំ, ពឆា រេសសាតិ៍ សាណត្តិ សាណចាកឃុត្តហិ កពឌីចរំ៍ កដ្ឋត្តិ លោយឃុត្តាឌីតិ សត្តាតិ ឲកច្ឆាតិ ចា យិស្សេត្តា កពឌីចរំ៍ កដ្ឋយិ ចាកយឃេយចាតិ រកចិ៍ ទ្ឋក្ខលំ បដ្ឋល្ហំ រសាយារបដំ ឌីតបដំ ពួទ្ធិឌំ រភចឌិត្តត្តិ ពួយាតិ បត ៧ ឌីចរាតិ ឲតេសំឈេច អត្ថលៃយាតីតិ ចិសុំ ត ទុត្តាតិ៍ ទ្ឋក្ខលឌ្ឍីសាណស្ស អត្ថលៃយំ ចាកយឃត្តា៍ បដ្ឋល្ហឥរស សត្តាពចត្តំ បដ្ឋល្ហំ៍ “បដ្ឋល្ហកោរេសឃ្យចិរេសរេសា”តិ ហិ អភិធាតកោរេស ទុត្តំ៍ រសាយាររភរេស ឌីតរភរេស ច ឌាពចត្តាតិ រសាយារឌីតបដ៍តិ៍ បដ្ឋល្ហាឌីតិ តឹលិ កោរេសឃ្យស្ស អត្ថលៃយាតិ បិណេកហិ កពឃុត្តយឃត្តា៍ ពួទ្ធិឌំ ឲហិភិក្ខុតំ ឃុត្តាទ្ធិឃា តិត្តាត្តឌីចរំ, តំ លោយាឌីតំ អត្តាតរំ ហោតីតិ តេសំ ឲច អត្ថលៃយំ៍ រភចតាហិ ឌិត្តំ ឌីចរំ រភចឌិត្តំ, តំ កប្បរុរក្ខ តិត្តាត្តំ ឌាលិតិឃា រភចកត្តាយ អត្ថរុទ្ធត្តស្ស ឌិត្តចត្តសឌិសំ, ពយិ លោយាឌីតំឈេច អត្ថលៃយំ ហោតិ តេឃុ អត្តាតរកាចតោ៍

យត្ថិយស្ស បុរិសស្ស ចិឥត្តំ សត្តាយ “ឥត្ត ចិឥត្តំឈោ”តិអាទិ ទុត្តំ៍ ពួយិតា ឌីឈតោ ចឆ្លឹហត្តប្បយាណំ ចិត្តារតោ ពតោ ខ្ពបឆ្លប្បយាណំ ចិកប្បតុបកត្តិ ឥស្សេតិ៍ ពឆា ហិ “ឃុកពចិឥត្តំ តាយ ពួឥាតិ យត្ថិយស្ស បុរិសស្ស តិស្សេ ចិឥត្តំឈោ, ចឆ្លឹហត្តត ឌិឃេត្តា ហតេត្តា ហោតី”តិ ក្យចិការសិក្ខាបឥដ្ឋកចាឃំ (បារា៍ អដ្ឋ៍ ១·១១៥-១១៨) ទុត្តំ, ពស្មា ឃុកពក្កលេត ខ្ពុឥសក្កលំ ចឆ្លឹហត្តត ឌិឃេត្តា ហតេត្តាតិ សិទ្ធំ៍ ឲចត្ថា កត្តា ឃុកពក្កលេត អដ្ឋក្កលំ ចឆ្លឹហត្តប្បយាណត្តិ ពួឌំ អាកពរេយចាតិ៍

តំ អតិក្កាយឃតោតិ ឲត្ត ពត្តិ ឌីចរំ កាលំ ចា បរាយសតិ៍ តស្ស ឈោ អទុណោតិ តស្ស ឌីចរុប្បាទឌិចសស្ស ឈោ អតិក្កតេត្តា អទុណោ៍ ឌីចរុប្បាទឌិចសេត សត្តិត្តិ ឌីចរុប្បាទឌិចសស្ស អតិក្កត្តអទុណោត សត្តិត្តិ អតេត្តា៍ ឌិចសសេឆ្កត ហិ តំឌិចសតិស្សិតោ អទុណោ ទុតេត្តា៍ ពត្តិត្តាតិ រខ្ចអាឌីហិ ពត្តិត្តា៍ រចរេតត្តាតិ ចត្តាឌីតិ រចរេតត្តា៍

ចចតីឈោតិ សត្តំ អតេបក្ខិត្តា ទុត្តំ៍ អត្តាឆាបិ ចត្តត្តត្តិ ឲត្ត “ឃាឃ កាឃធិ ភាសាឃ បភបដិបិដិឃា អចត្តាបិ អត្តយតេត្ត ទុតេត្ត ចដ្ឋតី”តិ ចភត្តិ៍ តេតាតិ អាបត្តិ៍ បដិក្កណ្ណត្តត៍ បដិក្កាហកេត “បស្សសី”តិ ទុតេត្ត រភសកេត ចត្តត្តចចតំ ឥស្សេតិ “អាឃ បស្សាឃី”តិ៍ បុត បដិក្កាហកេត ចត្តត្តចចតយាហ “អាឃតិ៍ សំចរេឃ្យាសី”តិ៍ ឲចំ ទុតេត្ត បុត រភសកេត ចត្តត្តចចតំ “សាឆ្កុ ឃុឌ្ឍ សំចរិស្សាឃី”តិ៍ ពួយិតា អត្តតោ អាឃតិ៍ សំចរេ បតិខ្ចិតកាចំ ឥស្សេតិ៍ ខ្ចឹឃុ បត សត្តហុលិឃុ ចាតិ ខ្ចឹឃុ សត្តហុលិឃុ ចា អាបត្តីឃុ បុរិយតឈេតេច ចចតេភតោ រចឌិតេត្តា៍ ពាត្តិឃំ អាបត្តិ៍ សរតិ ចិចរតីតិ ឲត្ត ឥត្ត អាបត្តិឈោតិ ចា សត្តហុលិ អាបត្តិឈោតិ ចា ចត្តត្តត្តិ អធិប្បាឈោ៍ ឌីចរភាតេតបីតិ តិស្សដ្ឋឌីចរស្ស ភាតេតបិ៍ ចត្តចរេសតាតិ ឌីចរកណភាឃ៍ កណស្ស ទុត្តា បិឡ្ឋពួឈេចេត្ត បិឡ្ឋប្រាតិ ខ្ចឹឃុ ពួយាហំ

អាយប្មន្តាតិ តិឃ្សូឌ្ឍាឞឹតិ ចចគេ ចិសេយសាកាចតោ ចុត្តិ៍ ឲចំ...ឞេប... ចត្តិ ចដ្ឋីតិ ចត្វា តត្ថ ការលោយាហ “ត្តុតោការុកតទាតិ”តិអាឌិ៍ តត្ថ ត្តុតោតិ ត្តុតោ តិឃ្សុដ្ឋ ឌិចខកោតតោ៍ ឆាត្តិកយុតោ ឆាត្តិត្យតិឃកយុំ ការុកតទត្តិ អាហ “ត្តុតោ ការុកតទាតិ”តិ៍ ត្តុយាហំ ឌិចទត្តិ ឲត្ថ “ត្តុយំ ឌិចទ”ត្តិបិ បធត្តិ៍

១៩៧៍ទិតឆ បញ្ញា ទក្លុតីតិ ត្តុឌំ ចេយតិកំ អតតិក្កត្តបញ្ញាព្ឋា បត្ថាឃ ចុត្តិ៍ ឃោបិ ឲចំបញ្ញា, តឃ្សបឹតិ ត កោចលំ អតិក្កុត្ត អតិក្កត្តបញ្ញាឃ្ស, អឆ តោ ចេយតិកឃ្ស អតតិក្កត្តបញ្ញាឃ្សបឹតិ អតេ្វា៍ “ត ត្តុឆ បញ្ញា ទក្លុតី”តិអាឌិតា ចុត្តយត្វ ឞេបត្តិកោបិ អតិឌិបតិ៍ ឲប តឃោ បត្តត្វាតិ ឲប តឃោ អចិតដ្ឋាឌីឞុបឹតិ អតេ្ឋាឞំ ឌិចទេឞុ ដ្ឋបចិកាឌីហិ តាឃិតេឞុ “យឃ្យប្បិ ឌិចទំ តាឃិត”ត្តិ ឲចំបញ្ញា ហោតីតិអាឌិតា ឃោទេតត្តត្តិ ឌឃ្សតិ៍ អតដ្ឋតោ អចិលុត្តឃ្ស ចិសេបយាហ “បបឃ្យាចហាទចេបតា”តិ៍ ឆេឃ្យាចហាទចេបត កហិតត្យាតដ្ឋត្តិ អឆិបេ្យតំ, បបឃ្យាចហាទចេបត កហិតំ ចិលុត្តត្តិ៍ អតាបត្តិ អតេ្ឋាត កតំ បដិលកិត្វា បទិក្ខូាតីតិ ត្តុឌំ តិឃឹឌតបត្វតំ បត្ថាឃ ចុត្តិ៍ ឃំ ឃេត ហិ បុទាលាបត្វតឃ្ស សាយត្តា ឞុកតចិឌត្វិ អតាឌិឃិត្វា អញ្ញា តចំ តិឃឹឌតបត្វតំ កតំ, តឃ្ស តំ តិឃ្សក្កិឃំ ហោតិ៍ តឞ្មា “អតាបត្តិ អតេ្ឋាត កតំ បដិលកិត្វា បទិក្ខូាតី”តិ ត្តុឌំ បទឃ្ស តិឃ្សក្កិឃំ អបទឃ្ស បទិក្ខូាតំ ចដ្ឋីតិ ត្តុយយត្វ សាឆតិ៍ បទិកោកំ បត្ថាឃ ចុត្តត្តិ អតតិក្កុត្ត អតិក្កត្តបញ្ញាឃ្ស ចេយតិកឃ្ស ច បទិក្ខូាត្តឃ្សេច ត្យក្កុដំ, ត បត អបទិក្ខូាត្វា ឆបេត្តឃ្សាតិ អឆិប្បាយោ៍

១៩៨៍តិឌិចទំ អឆិដ្ឋាតុត្តិ តាយំ ចត្វា អឆិដ្ឋាតំ៍ ត ចិកបេ្យតុត្តិ តាយំ ចត្វា ត ចិកបេ្យតំ៍ ឲប តឃោ បត្តត្វ៍ តឞ្មា តិឌិចទាឌីតិ អឆិដ្ឋហត្តេត “ត្តុយំ បញ្ញាដិ អឆិដ្ឋាយឹ”តិអាឌិតា តាយំ ចត្វា អឆិដ្ឋាតព្វ៍ ចិកបេ្យត្តេត បត “ត្តុយំ បញ្ញាដិ”ត្តិអាឌិតា តឃ្ស តឃ្ស ឌិចទឃ្ស តាយំ អក្កហេត្វាច “ត្តុយំ ឌិចទំ តុឃ្យាចិកបេ្យឹ”តិ ចិកបេ្យតព្វ៍ តិឌិចទំ ចា ហោតុ អញ្ញា ចា, ឃឌិ តំ តំ តាយំ កហេត្វា ចិកបេ្យតិ, អចិកប្បិតំ ហោតិ, អតិទេកឌិចទដ្ឋាតេឃេច តិដ្ឋតិ៍ តតោ បទំ ចិកបេ្យតុត្តិ “ចតុយាបតោ បទំ ចិកបេ្យត្វា បទិក្ខូាតំ អតុញ្ញាត”ត្តិ តីឞុបិ កល្ហិបទេឞុ ចុត្តិ៍ កោឌិ បត “តតោ បទំ ចិកបេ្យត្វា ឃាច អាកាយិបំចត្ថទេ ចឃ្សាតំ ចាតុយាបំ, តាច ឆបេតំ អតុញ្ញាត”ត្តិបិ ចឌត្តិ៍ “តតោ បទំ ចិកបេ្យតំ អតុញាតាយឹតិ ឲត្តាចតា ចឃ្សិកសាដិកំ កល្ហបេ្បដិត្ឋាឌិព្វា តំ តំ តាយំ កហេត្វា ចិកបេ្យតំ អតុញ្ញាតត្តិ ឲចយេត្វា ត កហេតព្វា តតោ បទំ ចឃ្សិកសាដិកាឌិតាយឃ្សេច អកាចតោ៍ តឞ្មា តតោ បទំ ចិកបេ្យត្តេតបិ តាយំ កហេត្វា ត ចិកបេ្យតព្វ៍ ដ្ឋកិត្តប្បិ តតោ បទំ ចិកបេ្យត្វា បទិកោកឃ្ស អតុញ្ញាតត្តា តឆា ចិកប្បិតំ អញ្ញាតាយេត អឆិដ្ឋហិត្វា បទិក្ខូាតព្វ”ត្តិ តីឞុបិ កល្ហិបទេឞុ ចុត្តិ៍

បច្ចុទាយឹតិ ឆបេយិ, បទិច្ចុខាយឹតិ ចា អតេ្វា៍ ត្តុយំ បញ្ញាដិ អឆិដ្ឋាយឹតិ ឲត្ថ “ត្តុយំ ឌិចទំ បញ្ញាដិ អឆិដ្ឋាយឹតិ ឲចយ្បិ ចត្តិ ចដ្ឋីតិ”តិ កល្ហិបទេឞុ ចុត្តំ, តយ្បិ “ត្តុយំ ឌិចទំ បទិក្ខារចោឡអំ អឆិដ្ឋាយឹ”តិ ត្តុយិតា បេយតិ៍ កាឃចិកាទំ កេទាទត្តតាតិ ហតេ្វត ឌិចទំ បទាយបត្តេត ចា ចាទេលត្តេត ចា៍ ត្យចិឆត្តិ បយុលបទយុលកេឌេឞុ ត្យចិឆំ៍ ហត្វបិសេតិ ត្តុឌំ ដ្ឋាឌបហត្វ បត្ថាឃ ចុត្តំ, តឞ្មា ដ្ឋាឌបហត្វត្វត្តទេ ឌិតំ “ត្តុយ”ត្តិ ចត្វា អឆិដ្ឋាតព្វ៍ តតោ បទំ “ឲត”ត្តិ ចត្វា អឆិដ្ឋាតព្វត្តិ កោឌិ ចឌត្តិ៍ កល្ហិបទេឞុ បតេត្វ ត កិព្វិ ចុត្តិ៍ បិឡត្តុឃំ អដ្ឋកឆាឃព្វា បត្តត្វ “ហត្វបិសេា”តិ អត្ថតឃ្យហេត្វា ចុច្ចតិ, តឞ្មា ត្តុឆ ចិសេបចិកប្បតាឃ ការណំ កេចបិតព្វ៍ សាយត្តចិហាទោ តាយ ឃត្វ តឌេហច កត្វា តិចត្តិតំ បក្កា៍ “សាយត្តចិហាទេ”តិ ត្តុឌំ ឌេបតាឞីបយត្តិ, តឞ្មា ឆបិតដ្ឋាតំ បល្លុក្ខត្វា ត្វទេ ឌិតយ្បិ

អធិដ្ឋាតព្ពន្តិ ចទន្តិ។ ឧបដ្ឋាកំ សល្លក្ខេត្វាតិ ច ឥទំ ឧបដ្ឋាកសល្លក្ខណំ អត្តច្ឆចិកន្តិ កត្វា ចុត្តំ, ឌីចនសល្លក្ខណមេវេត្ថ បមាណំ។

អធិដ្ឋហិត្វា ឧបិតចេត្ពហីតិ បរិក្ខារចោឡអតាយេត អធិដ្ឋហិត្វា ឧបិតចេត្ពហិ។ អធិដ្ឋានតោ បុព្ពេ សញ្ញាណំអាឌិចោទាហារស្ស អភាចតោ “ឥមំ បច្ចុទ្ធរាមី”តិ បរិក្ខារចោឡអស្ស ចិស្សំ បច្ចុទ្ធារចិធិ ឌស្សេតិ។ បរិក្ខារចោឡអតាយេត បត អធិដ្ឋិតត្តា “ឥមំ បរិក្ខារចោឡអំ បច្ចុទ្ធរាមី”តិ ចុត្តេបិ តេចត្តិ ចោរសាតិ ចិញ្ញាយតិ។ បច្ចុទ្ធរិត្វា បុត អធិដ្ឋាតព្ពាតិតិ ឥទញ្ច សញ្ញាណំអាឌិឌីចនតាយេត អធិដ្ឋហិត្វា បរិក្ខិត្តិតុកាមំ សត្តាយ ចុត្តំ។ បរិក្ខារចោឡអតាយេតេច អធិដ្ឋហិត្វា បរិក្ខិត្តត្តស្ស បត បុព្ពេកតអធិដ្ឋានេយេច អធិដ្ឋានំ។ អធិដ្ឋានកិច្ចំ តត្ថិតិ ឥមិតា កប្បតិត្ថុឌានកិច្ចម្បិ តត្ថិតិ ឌស្សេតិ។ មជ្ជិបញ្ចាសាឌិតិឌីចនប្បយាលាយុត្តំ សត្តាយ “តិឌីចទំ បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ បរិក្ខារចោឡអំ អធិដ្ឋាតុន្តិ បរិក្ខារចោឡអំ កត្វា អធិដ្ឋាតុំ។ តាត្តឹយាយំ អចិប្បចាសឹយាសមុតិសញ្ញាចតោ ឌីចនចិប្បចាសេបិ តេចត្តិ ចោរសាតិ ត តត្ត ឧប្បរិហារតាតិ អាហ “អតាត្តឹយាយំ ឧប្បរិហារ”ន្តិ។

អតតិរិត្តប្បយាណាតិ សុកតចិឌត្តិយា ឌឹឃសោ ឧ ចិឌត្តិយោ តិរិយំ អដ្ឋេតយ្យចិឌត្តិញ្ញា អតតិក្កន្តប្បយាណាតិ អត្ថោ។ តត្ថ ច ចស្សិកសាដិកា ចស្សាតាតិក្កមេត, កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិ អាពាធេ ឧបសមេត អធិដ្ឋាតំ ចិជហតិ។ តេតេច យាតិការណេតាយំ (ការណា។ អដ្ឋ។ កង្ខាចិតរណីបទេចណ្ណតា) “ចស្សិកសាដិកា ចស្សាតយាសាតិក្កមេតបិ, កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិ អាពាធេ ឧបសមេតបិ អធិដ្ឋាតំ ចិជហតី”តិ ចុត្តំ។ តស្មា “តតោ បរំ បច្ចុទ្ធរិត្វា ចិកប្បេតព្ពា”តិ កស្មា ចុត្តំ។ សតិ ហិ អធិដ្ឋានេ បច្ចុទ្ធារោ យុត្តោតិ? ឧត្ត តាច តីស្សបិ កណ្ឌិបនេសុ ឥទំ ចុត្តំ “បច្ចុទ្ធរិត្វាតិ ឥទំ បច្ចុទ្ធរណំ សត្តាយ ត ចុត្តំ, បច្ចុទ្ធរិត្វាតិ បត ចស្សិកសាដិកភាចតោ អបនេត្វាតិ ឧចយេត្ត កហេតព្ពោ។ តស្មា តេយត្តស្ស បឋមឌិចសតោ បដ្ឋាយ អតេត្តាឌសាតេ ចស្សិកសាដិកភាចតោ អបនេត្វា ចិកប្បេតព្ពាតិ ឥមមត្ថំ ឌស្សេតុំ ‘តតោ បរំ បច្ចុទ្ធរិត្វា ចិកប្បេតព្ពា’តិ ចុត្ត”ន្តិ។

កេចិ បត “យថា កឋិតមាសត្ពន្តរេ ឧប្បន្នចីចរំ កឋិតមាសាតិក្កមេ តិស្សគ្គិយំ ហោតិ, ឧចមេវំ ចស្សិកសាដិកាបិ ចស្សាតមាសាតិក្កមេ តិស្សគ្គិយា ហោតិ, តស្មា កត្តិកបុណ្ណមឌិចសេ បច្ចុទ្ធរិត្វា តតោ បរំ ហេមត្តស្ស បឋមឌិចសេ ចិកប្បេតព្ពាតិ ឧចយេត្ត កហេតព្ពោ។ បច្ចុទ្ធរិត្វា តតោ បរំ ចិកប្បេតព្ពាតិ បឌយោជតា ចេឌិតព្ពា”តិ ច ចទន្តិ, តំ ត យុត្តំ។ កឋិតមាសេ ឧប្បន្នចីចរំ អតិរេកឌីចនដ្ឋានេ ឋិតត្តា អចសាតឌិចសេ អតធិដ្ឋិតំ កឋិតមាសាតិក្កមេ តិស្សគ្គិយំ ហោតិ។ អយំ បត ចស្សិកសាដិកា អធិដ្ឋហិត្វា ឧបិតត្តា ត តេត សឌិសាតិ ចស្សាតាតិក្កមេ កថំ តិស្សគ្គិយា ហោតិ។ អតធិដ្ឋិតអចិកប្បិតមេច ហិ តំតំកាលាតិក្កមេ តិស្សគ្គិយំ ហោតិ, តស្មា ហេមន្តេបិ ចស្សិកសាដិកា ឌសាហំ បរិហារំ លភតីមេច។ ឧចំ កណ្ឌុប្បដិច្ឆាឌិបិ អាពាធេ ឧបសមេត អធិដ្ឋាតំ ចិជហតិ, តស្មា តតោ បរំ ឌសាហំ បរិហារំ លភតិ, ឌសាហំ បត អតតិក្កមិត្វា ចិកប្បេតព្ពាតិ។

កេចិ បត “អធិដ្ឋានកេឌលក្ខណេ អចុត្តត្តា ចស្សិកសាដិកា ចស្សាតមាសាតិក្កមេបិ, កណ្ឌុប្បដិច្ឆាឌិ អាពាធេ ឧបសមេត្តបិ អធិដ្ឋាតំ ត ចិជហតិ, តស្មា ‘តតោ បរំ បច្ចុទ្ធរិត្វា ចិកប្បេតព្ពា’តិ ឥទំ ចុត្ត”ន្តិ ចទន្តិ, តំ យាតិការណេតាយ ត សមេតិ, សមន្តបាសាឌិកាយ បត សមេតិ។ តថា ហិ “ចស្សិកសាដិកា ចស្សាតមាសាតិក្កមេតបិ, កណ្ឌុប្បដិច្ឆាឌិ អាពាធេ ឧបសមេតបិ អធិដ្ឋាតំ ចិជហតី”តិ ឥទំ

សេទ្ធបាឡិយាទិកាយំ តត្ថ, បរិវារដ្ឋកថាយញ្ច “អត្ថាបត្តិ ទេសេន្តោ អាបជ្ជតិ, នោ វុដ្ឋាតី”តិ ឯត្ថ ឧទាហដំ វុត្តំ “កត្តិកបុណ្ណមាសិយា បវារណ

បាដិបទទិវសេ វិកប្បេត្វា ឋបិតំ វស្សិកសាដិកំ និវាសេន្តោ ទេសេន្តោ អាបជ្ជតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ ‘កត្តិកបុណ្ណមទិវសេ អបច្ចុទ្ធរិត្វា

ទេសេន្តោ អាបជ្ជតី’តិ វុត្តំ, តម្បិ សុវុត្តំ។ វាតុមាសំ អធិដ្ឋាតុំ, ឥតោ បរំ វិកប្បេតុន្តិ ហិ វុត្ត”ន្តិ (បរិ។ អដ្ឋ។ ១១១)។

តត្ថ មហាអដ្ឋកថាយំ និវាសនបច្ចយា ទុក្កដំ វុត្តំ, កុរុន្ទដ្ឋកថាយំ បន អបច្ចុទ្ធារបច្ចយា។ តស្មា កុរុន្ទិយំ វុត្តនយេនេវ វស្សិកសាដិកា

វស្សានមាសាតិក្កមេបិ អធិដ្ឋានំ ន វិជហតីតិ បញ្ញាយតិ។ កុរុន្ទិយញ្ហិ“វស្សានំ វាតុមាសំ អធិដ្ឋាតុំ, ឥតោ បរំ វិកប្បេតុ”ន្តិ វចនតោ

យាវ កត្តិកបុណ្ណមាយំ ន បច្ចុទ្ធរេយ្យ, អវិជហិតាធិដ្ឋានា វស្សិកសាដិកា ទេសេន្តិ សេយ្យត្វា វិកប្បនេន្តេន អធិដ្ឋានសង្ខាតវតោ ទុក្កដំ

ជនេតិ, តស្មា កត្តិកបុណ្ណមាយំ ឧទ បច្ចុទ្ធរិត្វា ទេសេន្តោ វិកប្បេតព្ពាតិ ញាបិតា អធិប្បាយេន “កត្តិកបុណ្ណមទិវសេ អបច្ចុទ្ធរិត្វា ទេសេន្តោ

អាបជ្ជតី”តិ វុត្តំ, តស្មា វីមំសិត្វា យុត្តតរំ គហេតព្ពំ។

គហណត្ថាយ អត្ថញ្ញាតព្ពា “ចណ្ណកេវេឡាតទេព្ពាបិ នេវ វា ចដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ នេវ បន ន ចដ្ដតីតិ ទ្វិន្នំ អធិដ្ឋានាភាវតោ វុត្តំ។ “សចេ

វស្សានេ អបរា វស្សិកសាដិកា ឧប្បន្នា ហោតិ, បុរិមវស្សិកសាដិកំ បច្ចុទ្ធរិត្វា វិកប្បេត្វា ច អធិដ្ឋាតព្ពា”តិ វចនតោ។ បមាណយុត្តន្តិ

ទីឃសោ សុគតវិទត្ថិយា នវ វិទត្ថិយោ, វិត្ថារតោ តិយឌ្ឍា, ឯសា វិទត្ថីតិ ញាបិតា បមាណេន យុត្តំ។ បមាណិកាតិ សុគតវិទត្ថិយា

ទីឃសោ ចតស្សោ វិទត្ថិយោ, តិរិយំ ទ្វេ វិទត្ថិយោតិ ឯវំ វុត្តប្បមាណយុត្តា។ បច្ចុទ្ធរិត្វា វិកប្បេតព្ពាតិ ឯត្ថ យំ ចត្តព្ពំ, តំ ហេដ្ឋា

វុត្តមេវ។ “ឯកំ អធិដ្ឋាតំ អធិដ្ឋាតមេវ ហោតិ, បុន ន បច្ចុទ្ធរិយតិ កាលបរិច្ឆេទាភាវតោ”តិ វចនតោ អបរេ បន “ឯកចចេតនាបិ

ចដ្ដតីតិ វស្សតត្ថ ‘ឯកំ អធិដ្ឋាតំ អធិដ្ឋាតមេវា’តិ វុត្ត”ន្តិ វទន្តិ។ ឧភយត្ថាបិ អត្ថ ចនេតស្ស ញាណ ចនេន អបុត្តំ បវេសោនំ ន ទិស្សតិ,

តេនេវ មាតិកាដ្ឋកថាយំ ញាបេត្វា ឋានេ “ឯកំ អធិដ្ឋាតំ អធិដ្ឋាតមេវ ហោតី”តិ ញាណំ បនំ ន វុត្តំ។

“អត្តនោ សន្តកភាវតោ មោចេត្វា ឋបិតំ សន្ធាយ មហាបច្ចរិយំ អនាបត្តិ វុត្តា”តិ វទន្តិ។ ញាបិតា នេសជ្ជេ វេតានប្បេយ្យាមិ, ញាណំ

មាតុយា វស្សាមីតិ វេបេត្តេន អធិដ្ឋាតព្ពំ, ញាណំ នេសជ្ជស្ស, ញាណំ មាតុយាតិ វិស្សជ្ជេត្វា សកសន្តកភាវតោ មោចនេន អធិដ្ឋានភេទំ គច្ឆតីតិ

អធិប្បាយោ។ សេនាសនបរិក្ខារត្ថាយ ទិន្នបច្ចត្ថរណេតិ ឯត្ថ “អតិរេកចីវរំ រជិត្វា កប្បំ កត្វា បិណ្ឌបាតិកេន ធោវិត្វា

បរិក្ខារសាមិកេន បច្ចត្ថរណំ អត្តនោ សន្តកម្បិ អនធិដ្ឋាតុំ ចដ្ដតី”តិ វចនតោ។ ហេដ្ឋា បន “បច្ចត្ថរណម្បិ អធិដ្ឋាតព្ពមេវា”តិ អវិសេសេន

វុត្តត្តា អត្តនោ សន្តកំ អធិដ្ឋាតព្ពមេវាតិ អធិប្បាយោ ឧក្កំ, វីមំសិត្វា គហេតព្ពំ។

“ហីនាយាវត្តនេនាតិ សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ គិហិភាវូបគមនេនា”តិ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ, តំ យុត្តំ អញ្ញស្ស ភាវេ វិយ ទីឃវេន

និរាលយភាវេនេវ បរិច្ចត្តត្តា។ កេចិ បន “ហីនាយាវត្តនេនាតិ គិក្ខុនិយា គិហិភាវូបគមនេនា”តិ ឧទាហរិត្វា គហេត្វា “គិក្ខុ បន

វិព្ភមន្តោបិ យាវ សិក្ខំ ន បច្ចក្ខាតិ, តាវ គិក្ខុយេវាតិ អធិដ្ឋានំ ន វិជហតី”តិ វទន្តិ, តំ ន គហេតព្ពំ “គិក្ខុនិយា ហីនាយាវត្តនេនា”តិ

វិសេសេត្វា អវុត្តត្តា។ គិក្ខុនិយា ហិ គិហិភាវូបគមនេ អធិដ្ឋានវិជហនំ វិសុំ វត្តព្ពំ នត្ថិ តស្សា វិព្ភមនេនេវ អស្សមណីភាវតោ។

សិក្ខាបច្ចក្ខានេនាតិ បន ញាណំ សចេ គិក្ខុលិង្គេ ឋិតោវ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, តស្ស កាយលគ្គម្បិ ចីវរំ អធិដ្ឋានំ វិជហតីតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ។

ពតិដ្ឋក្ខលិតលចរេសតាតិ ហេដ្ឋិយបរិច្ឆេទំ ទស្សេតិ។ បយាលចិចរស្សាតិ បន្ថិយប្យាលំ សន្ធាយ ទុត្តំ។ ឆេ្ល ចិចរាតិ បិរុបត្តស្សាតិ អត្តរឈរប្យេចសតត្វាយ ស្ទប្យដិច្ឆត្តសិក្ខាបទេ ទុត្តតយេត សញ្ញាដិ ខ្ពួទ្រាសក្កុព្ពា ឲ្យរតោតា ពត្វា បិរុបត្តស្ស។ សញ្ញុទិតដ្ឋានេតតិ ក្ខិស្វបិ អតេត្តស្វ សញ្ញុទិតដ្ឋានេត។ ឲុស តយោតិ ត្តាយិតា បយាលយុតេត្តស្វ យត្វ ពត្វចិ លិទ្ធិ អធិដ្ឋានំ ចិដហតិ, យហតេត្តស្វ បត តរោតា បទេរត លិទ្ធិ អធិដ្ឋានំ ត ចិដហតីតិ អយយេត្វា ទស្សិតោតា។ សត្តេស្វតិ តិចិចរាចិតេទេស្វ សត្តចិចរេស្វ។

អញ្ញា បន្ថិយប្យាលំ តាយ តត្វិតិ ស្វតេត្ត អាពតំ តត្វិតិ អធិប្បាយោ។ ត្តាទាតិ តយេច ចិការចេតំ “យចោ្យុ”តិអាទិ ទុត្តំ។ “តំ អតិក្កាយយតោតា លេឆតពំ បិចិត្តិយ”ត្តិ ទុត្តត្តា អាហ “តតោតា ខ្ពួទ្រិ បដិសិទ្ធត្តា”តិ។ តំ ត សយេតីតិ បរិក្ខារចេរាឡអស្ស ចិកប្បតុបាបន្ថិយំ បន្ថិយប្យាលត្តិ ពហេត្វា ត្តាតទេសំ តិចិចរាចិតំ ឫដ្ឋិបញ្ញាកាចិតេកទំ បន្ថិយប្យាលំ សន្ធាយ “ឲុស តយោ”តិអាចិចចតំ ត សយេតិ តាចិសស្ស បន្ថិយប្យាលស្ស ស្វតេត្ត អកាចតោតាតិ អធិប្បាយោ។ អត្ថពដ្ឋពចាយំ ទុត្តចចតំ ត សយេតីតិ ត្តាយិតាច បដិក្ខេបត ចិកប្បតុបាបន្ថិយស្ស អតេត្តា យត្វ ពត្វចិ លិទ្ធិ អធិដ្ឋានំ ចិដហតីតិ អយយ្យិ តយោ បដិក្ខិតេត្តាយេចាតិ ទដ្ឋត្តា។ តិចិចរេត្យាទបេត្វា សេសចិចរេស្វ លិទ្ធិត អធិដ្ឋានចិដហតំ តាយ តត្វិ, តស្វា អធិដ្ឋហិត្វា ទបិតេស្វ សេសចិចរេស្វ ចិកប្បតុបាបន្ថិយំ អប្បហោត្តិ ពត្វា លល្លាលល្លិពំ លិតេត្តស្វបិ អធិដ្ឋានចិដហតំ តត្វិ។ សចេ បត អធិដ្ឋានតោតា បុតេត្តាយេច តាចិសំ ហោតិ, អចិចតេត្តា អធិដ្ឋានពិច្ឆំ តត្វិ។ លុទ្ធពំ ចិចរត្តិ ឫដ្ឋិបញ្ញាកាចិតេកទប្យាលតោតា អត្ថតយេច លុទ្ធពចិចទំ។ យហត្តិ ចា លុទ្ធពំ ពតេរាតីតិ ឲុត្វ តិល្លិ ចិចរាតំ ចត្យស្វ បតេស្សស្វ យស្វិ បទេទស លិទ្ធិ អធិដ្ឋានំ ត ចិដហតិ, តស្វិ បទេទស សយត្តតោតា លិទ្ធិត្វា លុទ្ធពំ ពតេរាត្តស្ស អធិដ្ឋានំ ត ចិដហតីតិ អធិប្បាយោ។

សយ្ហលាចិកប្បតា បរយ្ហលាចិកប្បតាតិ ឲុត្វ សយ្ហតេលត ចិកប្បតា បរយ្ហតេលត ចិកប្បតាតិ ឲចយេត្វា ពហេតតេត្តា។ សត្តិហិតាសត្តិហិតកាចត្តិ អាសត្តន្ទរកាចំ។ អាសត្តន្ទរការេចា ច អធិដ្ឋានេត ទុត្តតយេតច ចេចិតេត្តា។ បរិកោកាទយោបិ ចដ្ឋត្តិតិ ឲុត្វ អធិដ្ឋានស្សបិ អតេត្តាពឆត្តា សចេ សញ្ញាដិអាចិតាយេត អធិដ្ឋហិត្វា បរិក្ខិតុការយោ ហោតិ, អធិដ្ឋានំ ពាតត្តា។ តោ ចេ, ត ពាតត្តា, ចិកប្បតយេច បយាលំ, តស្វា អតិតេរកចិចទំ តាយ ត ហោតិ។ យិតេត្តាតិ ទឡហយិតេត្តា។ សត្តិដ្ឋាតិ ចិដ្ឋយិតេត្តា តាតិទឡហយិតេត្តា។ ចិកប្បិតចិកប្បតា តាយេយ្យា ចដ្ឋតីតិ អធិដ្ឋិតអធិដ្ឋានំ ចិយាតិ អធិប្បាយោ អចិសេសេត ទុត្តចចតត្តិ តិចិចរាចិ អធិដ្ឋតិ, ចស្សិពសាដិពំ ពល្វប្បដិច្ឆាចិព្ពា ចិការប្បតីតិ អចត្វា សត្តចិចរាតំ អចិសេសេត ចិការប្បតីតិ ទុត្តចចតំ។ តិចិចរសតេត្ថបតាតិ តិចិចរតិហារេត, សញ្ញាដិអាចិអធិដ្ឋានចរេសតាតិ ទុត្តំ ហោតិ។

ត្យឃ្យារេទយីតិអាចិស្វ “តស្វិ ពារេល ត ពល្បិត្យការយាបិ សចេ ត បដិក្ខិបតិ, បុត ពល្បិត្យកាយតាយ សតិ ពហេតំ ចដ្ឋតី”តិ ចទត្តិ។ ត្តាត្វត្វាយស្សាតិ បរយ្ហលេ ចិតំ សន្ធាយ ចទតិ។ “ត្យឃ្យាពល្យាហិ”តិ ទុតេត្ត “យឃ្យាពល្យាយី”តិ ចទតិ, ស្វចិត្តំ ស្វក្កហិតព្ពាតិ ឲុត្វ “យឆា បរតោតា ‘តច សត្តពំ ពតេរាហិ’តិ ទុតេត្ត ទដ្ឋិត្តយ្យិ ‘សាធុ, កតេត្ត, យឃ្យាពល្យាយី’តិ ចចតេតត ‘ស្វក្កហិតំ ហោតី’តិ ទុត្តំ, ឲចយិឆាបិ ‘ត្យឃ្យាពល្យាហិ’តិ ទុតេត្ត ស្វចិត្តត្វា ‘យឃ្យាពល្យាយី’តិ អទុតេត្តបិ ‘ស្វចិត្តេយចា’”តិ ចទត្តិ។ “ពល្យាហិតិ ច អាលត្តិយា ពហលស្ស តប្បដិពទ្ធតាពរលចរេសត បចត្តត្តា តទា ពល្យាយីតិ ចិតេត្ត អត្យប្បាទិតេ បច្ឆា ពហេតំ ត លកតី”តិ ចទត្តិ។

តំ ត ឃុដ្ឋីតិ ចិតឃកប្លុស្ស ពារលាចរេសត ករេហត្វា ឌិត្តា ចុត្តំ សរេឆ បត បរេទា សច្ចុរេតារេឃច ចិស្សាសំ កព្យាតិ, បុត រេពតឌិ ពាររេលាត រេតាត ជិត្តុំ តស្ស ត ចដ្ឋីតិ តត្តិ តិស្សក្កុឃំ បត ឌីចទំ ឌាតិត្វា ចា អឌាតិត្វា ចា កព្យត្តិ "យា កព្យាហិ"តិ តិចាររលាត្តុំ ចុត្តំ

កាឃចាចាហិ ពត្តត្ថាអឆិដ្ឋាតចិពប្យតាតំ អពតត្តា រេហាតីតិ អាហ "កាឃចាចារេតា សយុដ្ឋាតី"តិ ឌីចរស្ស អត្តរេតា សត្តពតា, ឌាតិប្យយាលាឃុត្តតា, លិត្តុបលិរេពាឆការរេចា, អតិររេកឌីចរេតា, ឥសាហាតិក្កុរេយាតិ ត្ថុយារេតត្វ បច្ចុ អញ្ញាតិ

បឆយពមិតសិក្ខាបឆចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

៧ ដ្ឋរេឆាសិតសិក្ខាបឆចណ្ណតា

៦៤០-៦៤៧ ក្ខុតិរេឃ អចាតត្កុរេត្វរេទា ពចំ ព្វពាសំ បដីលកតិ, កិំ ពរេទារត្តា ឆ អាហិណ្ណុតីតិ អាហ "រេឆរេទា កិទា"តិអាឌិ អចិប្យចាររេសតិ តិយិត្តរេត្វ កុយុំ, អចិប្យចាសត្តិ អរេត្វា, ចិប្យចាសបច្ចុយា ឃា អាបត្តិ, តឥកាចត្តិ ចុត្តំ រេហាតិ

៦៤៨-៦៤៩ ឧចំ លិត្តុបលិរេពារេឆាតិ ឧចំ ត្ថុរេយហិ ឌីចរតិដ្ឋាតកពមិត្តុារេទហិ លិត្តុបលិរេពារេឆា អឆិដ្ឋិរេតាស្វុតិ តិឌីចរាឆិដ្ឋាតតរេឃត អឆិដ្ឋិរេតាស្វុ តិឌីចររេត ចិប្យចុរេត្វា រេហាតីតិ "ទុរេក្ខា លិត្តុា, បរេដា ឥរេដ្ឋា"តិអាឌីសុ ចិឃ អចឃរេចបិ សយុឆាឃរេចាហារេទា លត្តុតីតិ ចុត្តំ

៦៥០-៦៥១ បរិតាឃចា បរិក្ខិរេត្តាតិ ត្ថុយិតា ឆ សយត្តា តឌីតត្វអាកាឌិដ្ឋុឥរេពាត បរិក្ខិរេត្តាបិ បរិក្ខិរេត្តារេឃចាតិ ឥរេស្សតិ ឧត្តាចតាតិ "បរិក្ខិរេត្តា"តិ ត្ថុយិតា ចចរេតត អាការរេស អទុលំ ដ្ឋារេបតីតិ ឈរស្ស ដ្ឋុបរិ អាការរេស អឆ្ឆរេតាឃ្យុរេតាតប្យយាលំ អតិក្កុយិត្វា អទុលំ ដ្ឋារេបតិ ឈទំ តិរេចសត្តុរេឆាសិតាឌិលក្ខុលារេយច, ត បត បិឌិរេឃក្កុ ឈទំ តាឃ អត្តិតិ អាហ "ឧត្ត ចា"តិអាឌិ

៦៥២ បិត្វត្ថុឃំ ចុត្តតរេឃត "សការេឃ"តិ អចត្វា "សកាឃ"ត្តិ បច្ចុត្តចចតំ សកាឃ-សដ្ឋុស្ស តប៉ុសពលិក្កុតាចិកាចតត្តុំ ចុត្តំ សកា-សដ្ឋុបរិឃារេឃាបិ ហិ សកាឃ-សដ្ឋុា តប៉ុសពលិក្កុឃុរេត្តា ត្ថុឆ ចុរេត្តាតិ ត្ថុយរេយត្តុ ឥរេស្សរេត្តា "លិក្កុត្យត្តរេឃត សកា ចុត្តា"តិ អាហ ឌីចរេហត្វបិរេស ចសិតត្ថុ តត្តិ ឌីចរេហត្វបិរេសរេឃច ចសិតត្ថុត្តិ តត្តិ ឃំ តស្សា...រេប... ត ចិឌហិតត្ថុត្តិ ឧត្ត តស្សា ឌីមិឃា សយុលដ្ឋារេត សកាឃត្វាទាតំ កហរេលារេតច តត្វ សត្ថុាតិបិ ពេហាតិ សា ឆ អត្តុទឌីមិ កហិតារេឃច រេហាតិ អតិហទិត្វា ឈរេទ តិក្កុបតីតិ តំ ឌីមិំ ឃុត្តិត្វា ឌិរេត អត្តុាស្មឹ ឈរេទ តិក្កុបតិ បុររេតា ចា បច្ឆរេតា ចា ហត្វបិរេសតិ ឈរស្ស ហត្វបិសំ សត្តុាឃ ចឥតិ

តិរេចសតាឌីសុ បរិក្ខិត្តតាឃ ឧក្កុបចាររេតា, អបរិក្ខិត្តតាឃ តាត្តុបចាររេតា ឆ រេចឌិតត្ថុាតិ ឥរេស្សរេត្តា "ឧរេតាតតចុបិរេឃតា"តិអាឌិយាហ តិរេចសតាឌីតិ កាយរេតា ឌាហិ សត្តុចិដ្ឋាតិ កហិតាតីតិ រេចឌិតត្ថុា អរេត្តាការេយ ឌិតាតត្យាកាយក្កុហរេលាត កហិតត្តា កាយបរិហាររេទារេឃចាតិ សត្ថុត្វាបីតិ កាយាឌីសុ អរេញ្ញាពាសបរិឃរេត្តុសុ បត្តុរេសសុ បរិរេក្ខុបិឌិចរេសតាតិ ឧត្ត អាឌិ-សរេដ្ឋុត

អបរិគ្គបស្សេច កហហ៌ រចឌិតន្តិ, ត ខុកក្ខលិជីតយ្យិ៍

3ប័០-3ប័ល៌៍ឌ្ហចររកោ តាយ កញ្ហស្ស អញ្ហត្តុរេ អរេញ្ញោ កញ្ហរាតិបិ ចឥត្តិ៍ ឰល្ហឆ្ឆឥតបិរោរេងាតិ ចត្ថិកក្កលាឃុរេត្តា បិរោរេងា៍

3ប័ល៍សរេត្វាតិ ឌញ្ឈសុរេត្វា សកេះសរេត្វា ចា៍ បរិឃាឌិឃិត្វាតិ ចិតិចិន្តិត្វា៍ ចុត្តរយចត្វ៌ ចិការេចតិ "អរេត្តាបចិរេដ្ដត...រប... ធិរេតា រេហាតី"តិ៍ តត្ថ អរេត្តាបចិរេដ្ដតាតិ កាយស្ស តឌិឃា ចា អរេត្តាបចិរេដ្ដត៍ តឌីបរិហាររោ ច លញ្ហតីតិ ខុត្វ "ចិសុំ តឌីបរិហារស្ស អចុត្តត្តា កាយាឌីហិ អញ្ញាត្វ ចិឃ ឌីចរហត្វបិរេយារេឃច តឌីបរិហាររោ"តិ តឹសុបិ កល្ហិបរេងុ ចុត្តំ៍ ចិហារសីយត្តិ អចិប្បចារសីយំ សត្ថាឃាហ៍ ចិហារំ កត្តា ចសិតញ្ញត្តិ អរេត្តាសីយាឃ ឃត្វ កត្វចិ ចសិតញ្ញ៍ សត្វសយីរេបរេឃចាតិ ញ្ញាត់ ឃចាចុត្តអញ្ហត្តរបរិរេច្ឆឥចរេសត ចុត្តំ៍ បិញ្ញាញ្ញាឃំ តាតាក្ខលស្សសរេត្វា រេហាតិ, សរេត្វ ឌីចរំ តិក្លិបិត្វា ហត្វបិរោ ត ចិឌហិតញ្ញត្តិ ខុត្វ ហត្វបិរេយា តាយ សត្វស្ស ហត្វបិរេយាតិ រេចឌិតញ្ញ៍

3ល័០៍ខុកក្ខលស្ស រេលរេត្តតិ អបរិក្លិត្តំ សត្ថាឃ ចឥតិ៍ ឃស្មា "តាតាក្ខលស្ស បរិក្លិរេត្ត រេលរេត្ត ឌីចរំ តិក្លិបិត្វា រេលត្តក្ខារឃុរេល ចា តស្ស ហត្វបិរេស ចា ចត្តញ្ញា"ត្តិ ចុត្តំ, តស្មា ក្ខារឃុលរេតា អញ្ញាត្វ អរេត្តារេលរេត្តបិ ចសរេត្តត ឌីចរំ ហត្វបិរេស កត្វារេឃច ចសិតញ្ញ៍

3ល័១-3ល័3៍"ចិហាររោ តាយ សបរិក្លិរេត្តា ចា អបរិក្លិរេត្តា ចា សកេលិ អាចាររោ"តិ ចឥត្តិ៍ ឃស្មិ ចិហាររេតិ ខុត្វ បត ខុក៌ រេកហរយច ចុត្តំ៍ ខុកក្ខលតាតាក្ខលសត្តកតា រេចត្វ ការាបកាត់ ចរេសត រេចឌិតញ្ញា៍ លាឃាឃ ចុរេដ្ឋាកាសស្ស អរេត្តា ខុចាតិ ឃងា យហាចិចិឃំ ដ្ឋក្ខកេយច កច្ឆត្តិ ឃុរិឃយល្ហលិ យញ្ញតិត្រ្កា បិបុណាតិ, តងា ឃំ ឌ្ហកាឃំ លាឃា ឋរតិ, តំ សត្ថាឃ ចុត្តំ៍ អកយតបរេធតិ ឃំ តឥរេហច កត្តា បុត អាកត្តុំ សក្កា ត រេហាតិ, តាឌិឃំ សត្ថាឃ ចុត្តំ៍

3ល័3៍តឌិ៍ ឌ្ហតរតីតិ ហត្វបិឃំ ឃុត្តិត្វា ឌ្ហតរតិ៍ ត អាបជ្ជតីតិ បរិរេកាកបច្ចឃា ទុក្កដំ តាបជ្ជតិ៍ រេតតាហ "រេយា ហិ"តិអាឌិ៍ អបរិរេកាការហត្តាតិ ញ្ញយិតាច តិស្សក្កិឃឌីចរំ អតិស្សរេជ្ជត្វា បរិក្ខាត្តស្ស ទុក្កដំ អចិត្តកត្តិ សិទ្ធ៍ ខុក៌ បិរុបិត្វា ខុក៌ អំសក្វរេដ ធរេបត្វា កត្តញ្ញតិ ញ្ញាត់ ពាហុត់ សញ្ញារេដ្ឋារេត ខុចំ អកត្វា កយត់ ត សារុប្បត្តិ កត្វា ចុត្តំ៍ ពាហិការេយ ធរេបត្វា...រប... ចិតឃកឃុំ កាតញ្ញត្តិ ចុត្តត្តា អឆិដ្ឋារេត ចិឃ បរេឃុលា ធិតយ្យិ តិស្សក្កិឃំ ឌីចរំ តិស្សឌ្ឋិតុំ តិស្សដ្ឋឌីចរញ្ញា ងាតុំ ចដ្ឋតីតិ រេចឌិតញ្ញ៍

កយរេត ទិសាស្សាហត្តា "តិស្សរេឃា បត ត បឌិប្បស្សយ្ហតី"តិ ចុត្តំ៍ ឃុហុត្តំ សឃិត្វា...រប... តិស្សរេឃា ច បឌិប្បស្សយ្ហតីតិ ខុត្វ "ដ្ឋស្សារេហ អបរិច្ចរេត្តបិ កយតស្ស ដ្ឋបច្ឆិត្តត្តា បុត ដ្ឋដ្ឋាឃ ទិសាស្សាហំ កច្ឆត្តាតយ្យិ អត្តរា អរុរេលា ដ្ឋដ្ឋិរេត តិស្សរេឃា បឌិប្បស្សយ្ហតិរេឃចា"តិ ចឥត្តិ៍ បររេតា ឃុហុត្តំ ធត្វាតិ ខុត្វាបិ ខុរេសច តរេឃា៍ អញ្ញាយញ្ញាស្ស ចចត់ អក្កុរេហត្វា កតាតិ ខុត្វ សរេច ខុចំ កច្ឆត្តា "បុរារុណា អញ្ញាយញ្ញា បស្សិស្សាយា"តិ ដ្ឋស្សាហំ ចិតាច កតា រេហាត្តិ, អរុណាក្កុយរេត តិស្សឃបឌិប្បស្សឌ្ធិ ត ចត្តញ្ញា បឆយតរំរេឃច បឌិប្បស្សយ្ហតរេតា៍ អឆ "បុរារុណា បស្សិស្សាយា"តិ ទិសាស្សាហាច កច្ឆត្តិ, តិស្សឃបឌិប្បស្សឌ្ធិរេឃច ត ចត្តញ្ញា៍ ខុចត្ថ សតិ "សហ អរុណាក្កុយតា តិស្សរេឃា បឌិប្បស្សយ្ហតី"តិ កស្មា ចុត្តំ? ចុច្ចរេត – ទិសាស្សហត្តា បឆយតរំ បឌិប្បស្សឌ្ធិ ត ចុត្តា៍ សតិបិ ច ដ្ឋស្សាហការេច ខុករេតា កយតស្ស ដ្ឋបច្ឆិត្តត្តា

“ຍຸຫຸຕ຺ຕໍ ຫຸຕ຺ວາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕ ວິຍ ສຫ ອນຸລຸກ຺ຂາຕາ ປຕິປ຺ປສ຺ສທ຺ທິເຍວ ຫຸຕ຺ວາ.

ອເຕ຺ຕານິຍາມໍ ກາຍຕ຺ຕິ ອທິປ຺ປາຍນິຍາມຍຸຕ຺ຕິຍາ ປຈ຺ຉາ ປຕິຏ຺ຐາປິຕກາຍໍ ສນ຺ທາຍ ວທຕິ ກາຍໍ ອເຕ຺ຕາ ຄຕ຺ວາ ອທິປ຺ປາຍນິຍາມຍຸຕ຺ຕິຍາ ອການເຕາ. ເນວ ຈີວຣານິ ນິສ຺ສຄ຺ຄິຍານິ ໂຫນ຺ຕີຕິ ອທິປ຺ປາຍນິຍາມການເຕາ ວຸຕ຺ຕໍ, ນ ນິສ຺ສເຍາ ປຕິປ຺ປສ຺ສທ຺ທີຕິ ວິນາສ຺ສາຫການເຕາ. ອຕ຺ຖາຣມ຺ພເຄຸເຍວ ຈ ເຕສໍ ອນຸລຸກ຺ຂາຕໍ ໂຫຕີຕິ ເອວໍ ສຸຕ຺ວາ ອາກງ຺ຂນ຺ຕານໍ ອນຸລຸກ຺ຂາຕໍ. ອສ຺ສຕິຍາ ຄຈ຺ຉຕີຕິ ອສ຺ສຕິຍາ ອຕ຺ຕໂນ ຈີວຣໍ ອປຈ຺ຈຸທ຺ທຣິຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ຈີວຣໍ ອປຈ຺ຈຸທ຺ທຣາເປຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕິ. ວຸຕ຺ຕໍ ເຫຕໍ ຕສ຺ມິໍ ປຈ຺ຉາ ເອເກນ ສຣິຕ຺ວາ ປຕິປຊ຺ຊິຕພ຺ພັນ຺ຕີ ໂຫຕີຕິ “ອຕ຺ຕໂນ ຈີວຣໍ ປຈ຺ຈຸທ຺ທຣິຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ຈີວຣໍ ວິສ຺ສາເສນ ຄເຫຕ຺ວາ ໂຫຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ. ຄນ຺ຕ຺ວາ ວຕ຺ຕພ຺ພາຕິ ອາກາສກິງ຺ຄິເປຕ຺ວາ ນິຫາຣໍ ເຄເຕນ ປຕິປຊ຺ຊິຕພ຺ພໍ ໂຫຕີຕິ. ອນທິຏ຺ຐິຕຈີວຣຕາ, ອນຕ຺ຕກາຍຈິຕ຺ຕຕາ, ອລທ຺ທສມ຺ມຸຕິຕາ, ຣຕ຺ຕິວິປ຺ປວາໂສຕິ ອິມາເນຕ຺ຖ ຈຕ຺ຕາຣິ ອງ຺ຄານິ.

ອຸໂທສິຕສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໓. ຕຕິຍກຐິນສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໔໙໘-໔໙໙. ຕຕິເຍ ປາລິຍໍ ຈີວຣປຈ຺ຈາສາ ນິກ຺ຂິປິຕພ຺ພນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ຈີວຣປຈ຺ຈາສາຍ ສຕິຍາ ນິກ຺ຂິປິຕພ຺ພນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕເຍາ ຄເຫຕພ຺ພໍ. ກປ຺ປິກາຕຕ຺ຕາຕິ ກປ຺ປິກາຕຕ຺ຕາຕີຕິປິ ປຖນ຺ຕິ, ກປ຺ປິກໍ ຄຕ຺ວາ ຕຕ຺ຕາຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ນິຏ຺ຐິຕຈີວຣສ຺ມິໍ ນິກ຺ຂາຕີຕິ ວຸຕ຺ຕ ປຸຣິມສິກ຺ຂາປເທ ວິຍ ສາມິຍເສເຕນ ກຣຓຈເນສ຺ສ ອເຕ຺ຖາ ເວທິຕພ຺ພາ.

໕໐໐. ອນຕ຺ເຖຕ ກຐິເນ ຈີວຣມາເສ ນິກ຺ຂິເຕາ ອຸປ຺ປນ຺ນຈີວຣໍ ອນທິຏ຺ຐິຕໍ ອວິກປ຺ປິຕໍ ຕສ຺ມິໍ ມາເສ ຖເປຕໍ ວຖ຺ຕີຕິ ອາຫ “ວຸຕ຺ຕໍ ປຖ຺ຖຍກຕ຺ຕິການໍ ຖເປຕ຺ວາ”ຕິ. ເກຈິ ປນ “ກາເລປິ ອາທິສ຺ສ ທິນ຺ນໍ, ເອຕໍ ອກາລຈີວຣນ຺ຕິ ວຖເນຕາ ອນຕ຺ເຖຕ ກຐິເນ ປຖ຺ຖຍກຕ຺ຕິການສ຺ສານ຺ເຕ ຈີວຣມາເສ ອຸປ຺ປນ຺ນຈີວຣສ຺ສາປິ ປຈ຺ຈາສາຈີວເຣ ອສຕິ ທສາຫປຣິຫາເຣາເຍວ, ຕເທາ ປຣໍ ຖເປຕໍ ນ ວຖ຺ຕີ”ຕິ ວທນ຺ຕິ, ຕໍ ອຏ຺ຐກຖາຍ ນ ສເມຕິ. ຕຖາ ຫິ ອເຈ຺ຈກຈີວຣສິກ຺ຂາປທຏ຺ຐກຖາຍໍ (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໔໓໔-໔໓໕ ອາທເຍາ) “ປວາຣຓາຍສ຺ສ ອນຸປ຺ປຸກ຺ຂປຕ຺ຕາຍິຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ອເຈ຺ຈກຈີວຣສ຺ສ ອນຕ຺ເຖຕ ກຐິເນ ເອກາທສທິວສາທິເກາ ມາເສາ, ອຕ຺ເຖຕ ກຐິເນ ເອກາທສທິວສາທິກາ ປຖ຺ຖ ມາສາ ປຣິຫາເຣາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕເຍວ ຈ ປຣິຫາຣໍ ສນ຺ທາຍ “ຫຏ຺ຐເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ປນ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ອນເຈ຺ຈກຈີວຣມ຺ປິ ປຈ຺ຈຸທ຺ທຣິຕ຺ວາ ຖປິຕຈີວຣມ຺ປິ ເອຕໍ ປຣິຫາຣໍ ລພຕິເຍວາ”ຕິ (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໔໓໔-໔໓໕) ວຸຕ຺ຕໍ. ຕສ຺ມາ ຈີວຣມາເສ ທສາຫເຕາ ປຣມ຺ປິ ອນທິຏ຺ຐິຕໍ ອວິກປ຺ປິຕມ຺ປິ ຖເປຕໍ ວຖ຺ຕີ.

ຍທິ ເອວໍ “ກາເລປິ ອາທິສ຺ສ ທິນ຺ນໍ, ເອຕໍ ອກາລຈີວຣ”ນ຺ຕິ ອິທໍ ກສ຺ມາ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເຈ? ອກາລຈີວຣສາມຍ຺ຍເຕາ ອຕ຺ຕປ຺ປເຍາຊນຸປ຺ປນ຺ຕ ວຸຕ຺ຕໍ ປຖຍາຕິຍເຕາ ເອຕສ຺ສ ຣເຫາ ວິຍ. ເອກາທສມາເສ ສຕ຺ຕມາເສ ຈ ອຸປ຺ປນ຺ນຈີວຣໍ ວຸຕ຺ຕເຍສ຺ສຫິ ເສເສຫິ ຈ ປຍຸທ຺ຖາເຫຕິ ກາເລຕໍ ລພ຺ພນ຺ຕີຕິ ອກາລຈີວຣໍ ນາມ ຊາຕໍ. ກາເລ ປນ “ສງ຺ຄສ຺ສ ອິທໍ ອກາລຈີວຣໍ ເທມີ”ຕິ ອທິຏ຺ຐິຕ຺ວາ “ສງ຺ຄສ຺ສ ເທມີ”ຕິ ທິນ຺ນໍ ວຸຕ຺ຕເຍສ຺ສຫິເຍວ ກາເລຕພ຺ພໍ, ນ ອເຍ຺ຍຫີຕິ ກາລຈີວຣນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ອາທິສ຺ສ ທິນ຺ນໍ ປນ ສຍຸທ຺ຖາເຫຕິ ສເຍ຺ຍຫິເຍວ ກາເລຕພ຺ພນ຺ຕິ ອກາລຈີວຣໍ, ຕສ຺ມາ ກາເລປິ

អាឌិស្ស ឌិត្តស្ស ចុត្តិចស្សហិ សេសេហិ ច សព្វេត្តហិ កាឌតីយត្វា អកាលឌីចនសាយញ្ញតោ “កាលេបិ អាឌិស្ស ឌិត្តំ, ទុតំ អកាលឌីចន”ត្តិ អត្ថុទ្ធារចសេត ចុត្តំ៍ ឃឌិ ទុចំ “ទុកបុគ្គលស្ស ចា ឰគំ ញុឃំឃាឌយ៉ឹតិ ឌិត្ត”ត្តិ កទ្ធា ចុត្តំ៍ ត ហិ បុគ្គលស្ស អាឌិស្ស ឌិត្តំ ពកតឋិ កាឌតីឃំ ហោតីតិ? តាឃំ ចិនេរាឆោ អាឌិស្ស ចចតសាយញ្ញតោ លក្ខយាតយត្វំ ឌេស្សតុំ ពធា ចុត្តត្តា៍

ទុចំ បត អចត្វាតិ “ពតោ ចេ ជុត្តុទិ”ត្តិ ឰយស្ស “យាឞបរយតោ ជុត្តុទិ”ត្តិ បឌកាឌតំ អចត្វា៍ ពាច ជុប្បត្តុំ បច្ចាយាឌីចនត្តិ បច្ចុត្តចចតំ “អត្តតោ ពតិកំ កនេរាតី”តិ កនលាកិទិឃាឃ កត្តុកាចតោ៍ អត្តនា ជុប្បត្តញ៉ាបច្ចាយាឌីចនំ យាឞបរយំ ឬលឌីចនំ ឆេបតុំ អឌត្វា អត្តតោ ឌសាហបរយតាឃ ទុច បរិច្ឆិត្តតីតិ អត្តតោ ពតិកំ កនេរាតិ៍ ពតោ ជុត្តិ ឬលឌីចនត្តិ ទុត្តុ បត ឬលឌីចនត្តិ បច្ចុត្តចចតំ៍ ឌីសពិយឌិចសតោ ជុត្តញ៉ាជុប្បត្តុំ បច្ចាយាឌីចនំ ឌសាហបរយំ កត្តុំ អឌត្វា ឬលឌីចនំ អត្តតា សឌ្ឌិ កនលាសព្វត្តតាយទេត្តត សកកាលចសេត បរិច្ឆិត្តតីតិ អត្តតោ ពតិកំ កនេរាតិ៍ បច្ចាយាឌីចនេ បត លកិត្វា ចិសុំ ឆេបត្តស្ស ឌសាហំ អតតិក្កន្តេ តត្វំ ពប្បច្ចយា អាបត្តិ៍ បិញ្ញវាឃំ ឌសាហា ការេទតត្តិ ទុត្តុ ឌសាហាតិ កនលាទេ តិស្សក្កចចតំ, ឌសាហេតាតិ អទេត្វា៍ បញ្ចាហុប្បត្តេតិអាឌិ ទស្សំ កត្វាបិ បឌត្តិ៍ ទុកឌីសេ ជុប្បត្តេ...បេ... តចាហា ការេទតត្តត្តិអាឌិ បច្ចាយាឌីចនស្ស ជុប្បត្តឌិចសំ ឆេបត្វា ចុត្តំ៍

អញ្ញា បច្ចាយាឌីចនំ...បេ... ការេទតត្តត្តិ ឰគំ សតិឃា ទុច បច្ចាយាឃ ចុត្តត្តិ ទេចឌិតត្តំ៍ សេចេ បត “ឰតោ បឌ្ជាឃ ឌីចនំ ត លកិស្សាមី”តិ បច្ចាយា ជុបច្ឆិត្តា, ឬលឌីចនស្បិ ឌសាហំ ចេ សព្វត្តំ, ពឌេហេច អធិដ្ឋាតត្តំ៍ បច្ចាយាឌីចនស្បិ បរិក្ខារចោឡអំ អធិដ្ឋាតត្តត្តិ បឆយពាទំ ជុប្បត្តំ ចិសកាកបច្ចាយាឌីចនំ សត្តាឃ ចឌតិ៍ អញ្ញាយញ្ញាត្តិ អញ្ញា អញ្ញា, អឃសេច ចា បរិឆោ៍ អគ្គិ បតេត្វ បឆយពទិតេ ចុត្តញឌិសេច៍ ពេចលញ៉ាពត្វ ឌសាហាតិក្កយា, ឰឆ យាសាតិក្កយាតិ អឃំ ចិសេសោ៍

ពតិឃកទិតសិក្ខាបឌចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៣៍ បុរាណឌីចនសិក្ខាបឌចណ្ណតា

៥០ឲ៍ ចពុទ្វេ កត្តឌិស្សក្កត្តិ បិញ្ញវាបឌស្ស កត្តកិច្ចត្តិ អទេត្វា ទេចឌិតទេត្វា, “កត្តុសំចិឆាត”ត្តិបិ ពកឋិ៍ ពត្វ តាឃ ត្វត្តិ ឰយស្សបិ សោ តាឃ ត្វត្តិ អទេត្វា ទេចឌិតទេត្វា, “ពាឃ តាឃ ត្វ”ត្តិ ពកឋិ៍

៥០៥៍ បិតា ច យាតា ច បិតរោ, បិតុតំ បិតរោ បិតាយហា, ពេឃំយេច ឃុកោ បិតាយហឃុកោ, ពទ្ធា ឃាច សត្តយា បិតាយហឃុកា បិតាយហដ្ឋតាតិ ទុចទេត្វ អទេត្វា ឌដ្ឋទេត្វា៍ ទុចញ៉ាបិតាយហគ្គហណេតច យាតាយហោបិ កហិតោតិ៍ “ឃាច សត្តយា បិតាយហឃុកា”តិ ចចតតោ ហេដ្ឋា ច ជុឌ្ឍា អដ្ឋយឃុកោ ទាតាតិ តាឃ ត ហោតិ៍ ឌេសតាយុតយេច ទេចត្តិ បិតាយហឃុកាតិ បិតាយហ-គ្គហណំ ឌេសតាយុតំ បិតាយហីយាតាយហីអាឌីតយ្បិ អធិប្បេតត្វា៍ បិតុ យាតា បិតាយហី៍ យាតុ បិតា យាតាយហោ៍ យាតុ យាតា យាតាយហី៍ ទុត្តុ កិច្ចាបិ បញ្ញសតសាកិឃាតិតំ ចសេត កិច្ចការេច ឌត្វា បរិចត្តលិក្ខាឃ កិច្ចតិយា ច ចសេត ទុកទោតាជុបសយ្យត្តា កិច្ចតី លត្ថតិ, ពធាបិ

បកតិកិរិយាយេវ ឥទស្សត្ថំ “ភិក្ខុនី តាយ ភិក្ខុនោ សម្មុខាបទសន្ត្ថា”តិ វុត្តំ។ “កាយំ កត្វាតិ វចនតោ ទិន្នកាលេយេវ បាចិត្តិយំ ជាតេតី”តិ វទន្តិ។ “បុរាណចីវរំ តាយ សកំ និវត្ថម្បិ សកំ បារុតម្បី”តិ ឥទំ និទស្សនមត្តន្តិ អាហ “អត្តនោ បរិភោគសីសេនា”តិអាទិ។ “ការាបេត ផុសិត្វា បរិភោគការាបេត បរិភោគកា តាយា”តិ កុរុន្ទិយំ អធិប្បាយោ។

៥០៤។ កាយវិការំ កត្វាតិ ឥទំ យាវ “ធោវនេ ឆទេបតី”តិ បទំ, តាវ សព្ពបទេសុ សម្ពន្ធិតព្ពំ។ យថា ចា “ធោវាបេតការិកា អយ”ន្តិ ជានាតិ, ឯវំ កាយវិការំ កត្វាតិ អត្ថោ។ “កាយវិការំ កត្វា”តិ វចនតោ កាយវាចាហិ កញ្ចិ វិការំ អកត្វា ហត្ថេន ហត្ថេ ទេន្តស្សបិ អនាបត្តិ។ អន្តោទ្វាទសហត្ថេ ឱកាសេតិ ឥទំ វិសេសនំ យថាសម្ភវំ យោជេតព្ពំ។ តថា ហិ ហត្ថេន ហត្ថេ ទេន្តស្ស បាទមូលេ ច ឋបេត្វា ទេន្តស្ស “អន្តោទ្វាទសហត្ថេ ឱកាសេ”តិ ឥទំ វត្តព្ពន្តិ នត្ថិ អញ្ញថា អសម្ភវតោ។ សតិ ហិ សម្ភវេ ព្យភិចារេ ច វិសេសនំ សាត្ថកំ ហោតិ។ ឧបរិ “ខិបតី”តិអាទីនិ បន សន្ធាយ ឥទំ វិសេសនំ វុត្តំ, តស្មា អន្តោទ្វាទសហត្ថេ ឋត្វា ឧបរិ ខិបន្តស្ស អញ្ញស្ស ហត្ថេ បេសេន្តស្ស ច អាបត្តិ។ ឧបចារំ បន មុញ្ចិត្វា កាយវាចាហិ វិការំ កត្វា អាហារាបេន្តស្សបិ អនាបត្តិ។ ឧបចារេតិ អន្តោទ្វាទសហត្ថេយេវ ឱកាសំ វទតិ។ ឧបចារំ មុញ្ចិត្វាតិ ទ្វាទសហត្ថូបចារំ មុញ្ចិត្វា។

ឯកេន វុត្តាតិ បទំ កត្វា និដ្ឋាបិតំ សន្ធាយ វុត្តំ។ រជេត អនាបត្តីតិ រជតិ បច្ឆាសិក្ខស្សបិ “ធោវិត្វា អានេហី”តិ វុត្តត្តា អនាបត្តិ អនាណត្តិយា កតត្តា។ “អវុត្តា ធោវតី”តិ ឥមិនា “អវុត្តា រជតិ, អវុត្តា អាកោដេតី”តិ ឥទម្បិ វុត្តមេវ ហោតីតិ អាហ – “អវុត្តា ធោវតីតិ ឥមិនា លក្ខណេន អនាបត្តី”តិ។ សម្ពហុលា អាបត្តិយោ អាបជ្ជតីតិ បាចិត្តិយេន សទ្ធិំ ទ្វេ ទុក្កដានិ អាបជ្ជតិ។ យថាវត្ថុកមេវាតិ និស្សគ្គិយមេវាតិ អត្ថោ។ បញ្ច សតានិ បរិមាណមេតាសន្តិ បញ្ចសតា។

៥០៥។ ចីវរំ ធោវាតិ...បេ... អាហារាបេន្តស្សាតិ ឯត្ថ តាយ ធោវតំ បច្ឆាសិក្ខស្សបិ អនាបត្តិ។ បុរាណចីវរតា, ឧបចារេ ឋត្វា អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា អាណាបនំ, តស្សា ធោវនាទីនិ ចាតិ ឥមានេត្ថ តីណិ អង្គានិ។

បុរាណចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥។ ចីវរបដិគ្គហណសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥០៦។ បញ្ចាយ អបញ្ញត្តេ សិក្ខាបទេតិ ការយ្យាធ្ពហិយតសិក្ខាបទេ អបញ្ញត្តេ។ វិហារវារន្តិ វិហារបដិជគ្គនវារំ។ កោដ្ឋាសមយ្យត្តិតិ សកលំ អព្ភុប្បដ្ឋានមយ្យត្តំ។ សព្ពបរិយត្តិន្តិ ទសន្នំ អញ្ញាតិកានំ អកាវា បញ្ញត្តំ វិវរាទំ ឯកេកេ សទ្ធិំ បរិយត្តិន្តិ សព្ពបរិយត្តំ។ អត្ថវសាយកាទីសុ ហិ បញ្ញាសុ ឯកេកេ អញ្ញស្ស ទសន្នំ អកាវា បញ្ញត្តំ អត្ថយេវ ហោតិ។ អថវា បញ្ញាសុ វីវរេសុ ឯកេកេ អត្ថតោ អញ្ញស្ស វុតិយស្ស អកាវា អត្ថយេវ ហោតីតិ សព្ពយេវ បរិយត្តិន្តិ សព្ពបរិយត្តំ, សព្ពតោ វា បរិយត្តិន្តិ សព្ពបរិយត្តំ។ តេនាហ – “អញ្ញា...បេ... តត្ថ”តិ។ យថា តស្ស យតោនតោ ន បូរតីតិ “សមិរបរិបូរិ បស្សិស្សាមី”តិ តស្ស ឧបលក្ខ យតោនតោ យថា ន បូរតិ។ ឯវំ

ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩃᩮᨶᩮᩅ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩦᩈᩴ ᩋᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩃ “ᩉᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪉

᪕᪑᪐᪉ ᩅᩥᩉᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᩉᨲᩉᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ, ᩋᨠᩃ᩠ᩃᨲᩣᨿ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩩᨶᨲᩣᨿ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨻᩃᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪉ ᩈᨿᩴᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨲᩥ ᨷᩦᨮᨠᨲᨲ᩠ᨳᩣ᪉ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ, ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨠᩴ, ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪉

᪕᪑᪑᪉ ᩁᨩᨶᩣᨴᩦᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᩈᩣᨾᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩁᨩᨶᩴ ᨧ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩮᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧᩦᩅᩁᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨶ ᨷᩩᩁᩥᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᩅᩥᨿ ᨧᩦᩅᩁᩈᩣᨾᩥᨠᨾᩪᩃᨠᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪉ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨠᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨿᩮᩣᨣᩮ ᩉᩥᨲᨠᩃ᩠ᩃᩣᨷᩥ ᨶᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨲ᩠ᨳᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶ ᩈᩥᨿᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨬᩣᨲᩥᨠᩈᨬ᩠ᨬᩥᩔ ᩅᩮᨾᨲᩥᨠᩔ ᨧ ᨣᨱ᩠ᩉᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨲ᩠ᨳᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩍᨵᩣᨷᩥ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨾᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨴᩮᨳ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪉ ᨲᩔᩣ ᨧᩣᩈᩥᨠᩴ ᨴᩮᨳᩦᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨳ᪉ ᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨮᨷᩥᨲᨠᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨿᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᩈᨦ᩠ᨠᩣᩁᨠᩪᨭᩣᨴᩦᩈᩩ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪉ ᩋᩈᩣᨾᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪉ ᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩴ ᩋᨵᩥᨭᩛᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᩋᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᨴᩮᨳ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩏᨷ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪉ ᩑᨲᩮᨶ ᨷᨶ ᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ᪉

᪕᪑᪒᪉ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠᩈᨬ᩠ᨬᩦᨲᩥ ᨲᩥᨠᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨬᩣᨲᩥ-ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪉ ᨲᩦᩉᩥ ᨷᩁᩥᨾᩣᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨲᩥᨠᩴ, ᨲᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩴ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨲᩥᨠᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨲᩦᩉᩥ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪉

᪕᪑᪓᪉ ᨷᨲ᩠ᨲᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᨲᩥ ᩋᨠᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ “ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨸᨶᩩᨷᨣᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨠᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪉ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ – “ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨸᨶᩩᨷᨣᨧᩦᩅᩁᨷ᩠ᨸᨾᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪉ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨷᩥ ᨿᩉᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩈᩮᨲᩣᩈᨲᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩦᩅᩁᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨧ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨿᩮᩣᨣ᩠ᨿᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪉ ᩈᨧᩮᨷᩥ ᨿᨳᩣᨷ᩠ᨸᨿᩣᨲᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ᪉ ᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᩅᩣᨴᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᩈᩩᨲᩥ ᨿᩉᨲᩥᨿᩣᨷᩥ ᨲᩣᩅ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩃᩉᩩᨠᨲᩁᩮᩈᩩ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨷᨲ᩠ᨲᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩥᨾᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪉ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨠᩥᩁᩥᨿᩣ᪉ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨸᨶᩩᨷᨣᨧᩦᩅᩁᨲᩣ, ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨠᩣᨠᩣᩁᨲᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨣᩉᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨲᩦᨱᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ᪉

ᨧᩦᩅᩁᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭᩛᩥᨲᩣ᪉

᪖᪉ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪑᪔᪉ ᩃᩮᩣᨽᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨭᩛᩥᨲᩮᩣ, ᩃᩮᩣᨽᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪉ ᩃᩮᩣᩃᨩᩣᨲᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᩃᩈᨽᩣᩅᩮᩣ᪉ ᨷᨴᩩᩔᩮᨶ ᨷᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪉ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩃᩮᩣᩃᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪉ ᨠᩥᩔ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨠᩥᩔ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨶᩥᨷᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨷᨿᩮᩣᨣᩮ “ᨠᩥᩔ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨶᩥᨷᩣᨲᨷᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩉ “ᨠᩥᩔ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ

អេត្ថ, ទុក្ខំ វិយាតិ អធិប្បាយោ. តេនាហ “កិលេសោ វិយា”តិអាទិ. ធម្មវសេន ឧបចារវសេន តិយត្តតា ធម្មតិយត្តតាតិ បរិញ្ញាបទស្ស អេត្ថ វេទិតព្វោ. សវេ បន “វេទយ្យាម, កតោ, ឥមេតេត្ថា”តិ ឯត្ថំ សច្ចេសុ វុត្តំ សិយា, បវត្តិវសេន ហោតិ. យស្មា បន បវត្តេត្វាបិ អនាគតកាលេន អប្បវត្តិតដ្ឋានវសេន ឋិតំតិ, តស្មា តថា បវត្តិតាបវត្តិតភាវំ អវិធារេត្វា “ញាតកេន តេ, ឧបតត្ថ, អញ្ញាតកេនា”តិ ញាតកអញ្ញាតកភាវវសេន វិធារេសិ. យុសិស្សតិ វិលុប្បិស្សុ.

១៨៤. អនុបុព្ពាភិនាតិ អនុបុព្វេន វិតិដ្ឋយការា. សេសបរិក្ខារានំ សទ្ធិវិហារិកេហិ ភាវិតត្តា តិចារតបរិរូបតយត្តវសេន អវសិដ្ឋត្តិ អាហ “តិចារតបរិរូបតយត្តវសេន ហរិត្វា”តិ. សទ្ធិវិហារិកានំ តាវ អាការស្ស ចា អនាការស្ស ចា អជានតតាយ វុត្តំ “នេធេវហិ នេវ តាវ...បេ... កត្តព្វត្ត”ន្តិ. បនេវស្មិំ អត្ថាយ លភន្តីតិ អត្ថតោ វិនយំ ធម្មតោ សមំ សាលាភន្តេន បដិច្ឆាទេន្តីតិ តេសំ អត្ថាយបិ កត្តព្វំ លភន្តិ. “តិលោភ ចា បលោភ ចា បដិច្ឆាទេត្វា អាកត្តព្វ”ន្តិ វចនតោ ច្ចាធិសេសុ ភូតការយបិតញ្ញតាបិ អនុញ្ញាតាវសេន ហោតីតិ អាហ – “នេវ ភូតការយបិតញ្ញតាយ បរិវិត្តព្វំ ហោតី”តិ. ន តេសំ ធារណោ ទុក្កដន្តិ តេសំ តិត្តិយច្ឆន្ទានំ ធារណេបិ ទុក្កដំ នត្ថិ.

យាតិ ន នេសំ វត្តាតិ ទេន្តីតិ សព្វេន្តា. ធេរានំ សយមេវ ឋិត្វា វុត្តំ “អដ្ឋិតនិធដ្ឋានេ ឋិតត្វា”តិ. យទិ លទ្ធិ កណ្ហាតិ, តិត្តិយបក្កន្តកោ នាម ហោតិ, តស្មា វុត្តំ “លទ្ធិំ អគ្គហេត្វា”តិ. “នោ វេ ហោតិ សញ្ញស្ស វិហារនិធិទំ ចា...បេ... អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ទ្វាលិកា អត្ថានយន្តោ បដិដ្ឋវិហារតោ តិក្ខមិត្វា អញ្ញត្ថ អត្តនោ អភិរុចិតដ្ឋានំ គច្ឆន្តស្ស ទុក្កដំ វុត្តំ. ទ្វាលិកា ច “យំ អាចរិយំ បធយំ ឧបគច្ឆតី”តិ វុត្តំ អន្តរាយេន ឋិតវិហារស្មិំ សវេ តន្តោ ហុត្វា គច្ឆតិ, ទុក្កដមេវាតិ វេទិតព្វំ. យទិ ឯវំ តត្ថ កស្មា ន វុត្តន្តិ វេ? អនោកាសត្តា. តត្ថ ហិ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អដ្ឋិតនិធិស្ស ចា...បេ... និធិំ វិញ្ញាបេតុ”ន្តិ ទ្វាលិកា សព្វេន្តេន សញ្ញាក្ខស្មិំ និធិំ តិចារេតុំ បរិរូបិតុំ អនុជានន្តោ “យំ អាចរិយំ បធយំ...បេ... គហេត្វា បរិរូបិតុ”ន្តិ អាហ, តស្មា តត្ថ អនោកាសត្តា ទុក្កដំ ន វុត្តំ.

វិហារនិធិន្តិ សេនាសនតនិធិំ. វិបិលិកាហីតិ បដបិលេលិតិកាហិ. តស្ស ឧបរីតិ ភូមត្ថរណស្ស ឧបរិ. វិធេសកេតនាតិ អញ្ញា និធិំ អលភិត្វា វិធេសកេតន. ឧកាស្មិំ...បេ... ធបេតព្វន្តិ ឯត្ថ “លេសេន គហេត្វា អាគតត្តា ធបេតព្វំ ន សញ្ញិកបរិភោគេនេវ ធបិតត្វា អញ្ញាស្មិំ សេនាសនេ តិយមិតព្វំ អញ្ញត្ថ ធបេតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ. បរិភោគភោគេនាតិ អញ្ញា និធិំ អលភិត្វា បរិក្ខិណ្ណេនេន.

១៨៥-១៨៧. បរិភោគវិណ្ណត្តិ យថា តេន និធេន សទ្ធិំ បដិច្ឆាទេត្វា ន សក្កា, ឧវំ វិណ្ណំ. កប្បិយវោហារេនាតិ កយវិក្កយាបត្តិតោ មោចេត្វា វុត្តំ. “វិញ្ញាបេតព្វា”តិ ឯតស្ស អត្ថំ វិភាវេតិ “វេតាបេតព្វា បរិវត្តាបេតព្វា”តិ. អត្តនោ ធនេន ហិ វិញ្ញាបនំ នាម បរិវត្តនំ យេវាតិ អធិប្បាយោ. សញ្ញវសេន បវត្តិតានំ វិញ្ញាបនេ ទត្តំ ធនស្សតិ “បយោគេន ធដ្ឋតី”តិ. សញ្ញវសេន ហិ បវត្តិតេ សេត្តានំ សាធារណត្តា អធិកំ វិញ្ញាបេតុំ ន ធដ្ឋតិ. យំ យំ បវត្តេតីតិ យំ យំ និធនាទិ ទស្សាមីតិ បវត្តេតិ. វិញ្ញាបនកិច្ចំ នត្ថីតិ វិតា វិញ្ញត្តិយា និយាមេត្វា វិញ្ញាបេត្វា កិំ ករិស្សតីតិ អធិប្បាយោ. អញ្ញាសុត្វាយាតិ ឧត្វាបិ “ញាតកានំ បវត្តិតាន”ន្តិ ឯត្ថំ អនុវត្តតិវសេនាតិ អាហ “អត្តនោ ញាតកបវត្តិតេ”តិអាទិ. វិកប្បនុបានិធិតា, សយមាការេនា, អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិ, តាយ ច បដិលិលកាតិ ទ្វាយាតេត្ថ វត្តារិ អង្គានិ.

ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪪

᪗᪪ ᨲᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪃᪁᪁᪪ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᩉᩥᨠᩈᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᩔᩅᩣᨱᩥᨩᨠᩣᨶᩴ ᩋᩣᨸᨱᩴ᪪ "ᨸᨠ᩠ᨠᩣᩉᩥᨲᩈᩣᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨸᨮᨶ᩠ᨲᩥ᪪

᪃᪁᪂-᪃᪁᪃᪪ ᩋᨽᩥᩉᨭ᩠ᨮᩩᩴ ᨸᩅᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲ᩠ᨳᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪪ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᩉᩁᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ"ᨲᩥ᪪ ᨧᩮ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ "ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣ"ᨲᩥ᪪ ᨶᨭ᩠ᨮ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᨸᩈᩅᨲᩦᨲᩥ ᨶᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪪ ᩈᩋᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᩉᩥᨲᩴ᪪ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ᪪ ᩋᩔ ᨧᩦᩅᩁᩔᩣᨲᩥ ᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩔ᪪ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩮᩣ᪤ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪪ ᨿᩔ ᩉᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩔ ᨲᩦᨱᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪤ ᨲᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣ "ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪪ ᨲᩮᨶᩮᩅ "ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩮᨶ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩥᨠᩮᨶᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪪ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩥᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᩉᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩮᨶ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪤ ᨶ ᨸᨶ ᩑᨠᨧᩦᩅᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨧᩦᩅᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ᪪ ᩑᩅᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ "ᩈᨶ᩠ᨲᩁᩩᨲ᩠ᨲᩁᨸᩁᨾᩴ ᨲᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨵᩥᨶᩣ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪪ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩮᨶ᪪ ᨿᩔ ᨲᩦᨱᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ᪤ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪤ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪪ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨸᩦᨲᩥ "ᩈᨶ᩠ᨲᩁᩩᨲ᩠ᨲᩁᨸᩁᨾ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨵᩣᨶᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨸᩥ᪪ ᨿᩔ ᩉᩥ ᨲᩦᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪤ ᩑᨠᩴ ᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪪ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨶ ᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩁᩩᨲ᩠ᨲᩁᨸᩁᨾᩈᩣᨴᩥᨿᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ᪤ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩮᨶ ᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨲᩮᩣ᪪ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨲᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪪

ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ "ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩥᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩁᩪᨸᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨭ᩠ᨮᩮ ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪤ ᨲᩴ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪪ ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩔ ᩉᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ "ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩮᨶ...ᨸᩮ... ᨲᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪤ ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩮ ᨧ ᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩏᨸᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪤ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ᪪ ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪪ ᩋᨭ᩠ᨮ᪪ ᨲᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨿᩔ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩔ ᨲᩦᨱᩥ ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦ"ᨲᩥ᪤ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩈᩁᩪᨸᨠᨳᨶᨾᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪤ ᨶ ᨸᨶ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩔᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᨲᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ᪪ ᨶ ᩉᩥ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩔᩮᩅ ᨶᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩᩴ᪤ ᨸᩩᩁᩥᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨧᩦᩅᩁᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᨸ᩠ᨸᩈᨦ᩠ᨣᩮ ᨸᨾᩣᨱᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩍᨴᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ᪤ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᨠᩔ ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨾᩣᨴᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪤ ᨶ ᨧ ᩑᨲᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨲᩥ᪪

ᨿᩔ ᨲᩦᨱᩥ ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ᪤ ᨲᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩔ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨮᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪤ ᨲᩔᩣᨸᩥ ᨧᩦᩅᩁᩔ ᩋᩃᨻ᩠ᨽᨶᩦᨿᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨲᩮᨶᩣᨸᩥ ᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪪ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩁᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᨧᩁᨲᩦᨲᩥ ᩈᩣᩈᨦ᩠ᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ

អចិប្បាយបរុត្តិចរេយត ចា ពតិឃស្ស អលិរេកត ចា ចរតិ។ “ទេ្ធ តដ្ឋាតិ”តិ អធិការត្វា ចុត្តំ “ទេ្ធ ឃាឌិតដ្ឋាតិ”តិ។ ឲុកំ ឃាឌិយរេត្តតេច ឃរេយា កចិស្សតីតិ តិល្ហា ឌីចរាត់ ឌ្វិបុ តដ្ឋេបុ ឲុកំ ឃាឌិយរេត្តត ឃរេយា កចិស្សតិ ភ្លកិត្តប្បិ ឃត្តរុត្តរបរយតាឃ អចដ្ឋាតរេតា។ ឃស្ស ឲុកំរេឃច រេហាតីតិ អរេញ្ញាត រេកតធិ ការរេលាត ចិតដ្ឋរេឃឃឌីចរំ ឃក្ខាឃ ចុត្តំ។

៊ឡ៩។ “រេឃឃកំ ឲុរេឃ្យច រេហាត្វតិ រេឌត្តឹ”តិ ចុត្តត្តា “បយាលាឃុត្តំ កាលិព្យុឃ្យាយ, រេឃឃកំ អាហទិឃ្យាយា”តិ ចត្វា កេហត្វា កយតឃយរេឃបិ “រេឃឃកប្បិ ឲុប្បាករេញ្ញាច រេហាត្វ”តិ ចឌត្តិ, លទ្ធកប្បិយរេយច។ បចារិតាតត្តិ អដ្ឋិត្តកាលរេតា បុរេញ្ញារេឃច បចារិតាត់។ បិញ្ញាឃា ត ឃរេយតីតិ ឃត្តរុត្តរបរយរេតា ភ្លត្តរិ ឃាឌិយរេត អតាបត្តិឌស្សតត្ថំ “អតាបត្តិ ឌាតាតកាត់ បចារិតាត”ត្តិ ចុត្តត្តា ត ឃរេយតិ។ ឃត្តរុត្តរបរយំ ឃាឌិយត្តស្ស ហិ អាបត្តិប្បយរេក្ខារេឃច តត្ថិ, ឃតិ ច ឃិក្ខាបរេឌត អាបត្តិប្បយរេក្ខ អតាបត្តិ ឃុត្តា ឌរេស្សត្តិ អធិប្បារេឃា។ រេកធិ បត “បយាលារេយច ចដ្ឋតីតិ ញ្ញាធំ ឃរេល្លាលឌស្សតត្ថំ ចុត្ត”ត្តិ ចឌត្តិ។

ឃដ្ឋា បតិធំ...រេប... ត ចុត្តត្តិ ឲត្វាឃយធិប្បារេឃា – “អញ្ញាឃ្យត្វាឃា”តិ ចុច្ចយារេត អរេញ្ញាឃំ អត្វាឃ បយាលំ អតិក្កយិត្វាបិ កាលិព្យុំ ចដ្ឋតីតិ អាបជ្ជតិ, តត្ថា អញ្ញាឃ្យត្វាឃ ចិញ្ញាបតចត្វុឃ្សិ បញ្ញាតត្តា ចត្វុតា ឃំឃត្តិយាតំ ត ឃរេយតិ។ ត ហិ ឃំ ចត្វុំ តិឃ្យាឃ ឃិក្ខាបធំ បញ្ញាត្តំ, តដ្ឋិរេឃច អតាបត្តិចចត់ ឃុត្តត្តិ។ កាល្ហបរេឌុ បត តីឃុបិ “ញ្ញាយឃ្ស ឃិក្ខាបឌស្ស អត្តរេតា ឃាឌិយតបដិពទ្ធតាចរេឃត បចត្តត្តា ‘អញ្ញាឃ្យត្វាឃា’តិ ចត្តំ ញ្ញការេឃារេឃច តត្ថិ, តដ្ឋា ត ចុត្ត”ត្តិ កធិតំ។ ញ្ញាឆ “អញ្ញាឃ្យត្វាឃា”តិ អចុត្តត្តា អរេញ្ញាឃំ អត្វាឃ ឌាតាតកបចារិរេតប្ត អធិកំ ចិញ្ញារេបត្តស្ស អាបត្តីតិ រេច? ត, តត្ថ បុរិយឃិក្ខាបរេឌរេតច អតាបត្តិឃិទ្ធិរេតា។ តត្វុត្តរិតា, អដ្ឋិត្តាឌិការលាតា, អញ្ញាតកចិញ្ញាត្តិ, តាឃ ច បដិលិរេកាតិ ញ្ញាយារេតត្ថ ចត្តារិ អង្គាតិ។

តត្វុត្តរិឃិក្ខាបឌចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

ប័។ បធរ៏យាបក្ខដឃិក្ខាបឌចណ្ណតា

៊ឡលិ។ អដ្ឋរេយ អបិ យឃ្យាតិ បិរេធបិ រេឃារេឃចរេត្វា។ អឃ្យាតិ បត ឌាហុចចរេតត អាយត្តតំ កតំ។

៊ឡប័-៊ឡឆ័។អបឌិឃ្សាតិ “ញ្ញាតត្ថាយឃ្ស កិក្ខុរេតា ឌឃ្សាយឹ”តិ ឲចំ អបឌិឃិត្វា។ បច្ចឃំ កត្វាតិ ការលំ កត្វា។ ភ្លឌិឃ្សាតិ ឲត្វ រេឃា កត្តាតិ “ភ្លឌិឃ្សា”តិ ញ្ញាយិតា ចុទិត្តាឌិឃតកិរិយាឃ រេឃា កត្តា។ ឌីចរំ រេចតារេបត្តិ បរិចរេត្តត្តិ ឲរេតតាតិ ឌីចររេចតាបត្តំ។ ត-ការាកយំ កត្វា ឌីចររេចតាបត្តត្តិ ចុត្តំ, “ឌីចររេចតាបត”ត្តិបិ បធត្តិ។ បចុររេចាហាររចរេឃតាតិ រេឃកុឃ្យរេចាហាររចរេឃត។ រេឃកុឃ្យចរេឃត ហិ ឈររឃាយិកំ ឌដ្ឋកាយា តឃ្ស ឈរំ កច្ឆត្តីតិ តរេឆច ឌាហុលំ រេចាហាររោ។ ញ្ញាញ្ញាតយត្តរេយចាតិ អរេត្វា រេតតរេញ្ញា តត្វីតិ អធិប្បារេឃា។

៊ឡឲ។ឃយរេកបិ បត អតាបត្តីតិ ឃឌណ្ឈតកំ រេឃា ឌាត្វការេយា រេហាតិ, តឌណ្ឈតរេក អតាបត្តិ ឃុលំ ចរេឌ្ឍត្វា អធិកចិធាតំ អតាបត្តត្តា។ ឲត្វ

ច “ឝាត្យការេយាឞី”ឞ្យតិ អត្តតោ សត្ថិកេ អច្ចុតេត្តបិ ឝាត្យការយតំ ស្វត្ថា យឥណ្ណត្តកំ េសា ឝាត្យការេយា េហាតិ, តឥណ្ណត្តកំ អាហទារេបត្យំ ចក្ខតិ៑ អណ្ណច្ឆត្តកញ្ញាត្ថាឥំ សិក្ខាបឥត្តិ ៦ត្ត អណ្ណច្ឆត្តំ ៦តស្ស អត្ថីតិ អណ្ណច្ឆត្តកំ, អណ្ណច្ឆត្តំ សត្ថាយ ត្ថាឥំ សិក្ខាបឥំ បញ្ញាត្តត្តិ អឌិប្បាេយា៑ ឌឹចរំ េឥហិតិ សណ្ណាឌិអាឌឹស្ ឃំកិត្តិ ឌឹចរំ សត្ថាយ ចឥតិ៑ ឌឹចេរ កិេឃ្យាកប្យតា, អត្តាតាកចិត្តាត្តិ, តាយ ច បឌិលិេកាតិ ត្ថាយាេតត្ត តឹលិ អក្កាតិ៑

បឥទ៏យាបក្ខឌសិក្ខាបឥចណ្ណតា តិក្ខិតា៑

ឞ៑១១៑ ក្ខតិទ៏យាបក្ខេឌ ចត្តត្ថា តត្តិ៑

១០៑ ទាឌសិក្ខាបឥចណ្ណតា

ឞ៑១លិ-ឞ៑១ឆ៑ ទាឌសិក្ខាបេឥ បត “អត្ថេណ្យា”តិ បិេឥ “អត្ថេណ្យា”តិបិ បឥត្តិ៑ េកាេកាតិ ក្សិតេត្តា៑ ឃំ ចុត្តំ យាតិកាក្ខកចាឃំ “ត្ថាឞិតា ឌឹចរេចតាបេត្តត ឌឹចរំ េចតាេបត្វា ត្ថាត្តត្តាយំ កិក្ខុ ឌឹចេរត អត្ថាេឥហិតិ ត្ថាឥំ អាកយតស្សិ ឥេស្សត្យំ ចុត្តំ៑ សេច ហិ ‘ត្ថាឥំ ត្ថាត្តត្តាយស្ស កិក្ខុេតា េឥហិ’តិ េបេសេឃ្យ, អាកយតស្ស អស្សត្តា អកប្បិយចត្តំ អាទេត្ត កិក្ខុតា កប្បិយការេកាបិ តិក្ខិតត្តា ត កេចេឃ្យា”តិ, តត្ត អាកយតស្ស ស្សិយា ចា អស្សិយា ចា ចិេសសប្យេយាឌតំ ត ឌិស្សតិ៑ សតិបិ ហិ អាកយតស្ស អស្សការេច ក្សេតា អត្តតោ ក្សលតាយ កប្បិយេចាហាេទត ចឥតិ, “កប្បិយការេកា ត តិក្ខិតត្តា”តិ ត្ថាឥំ តត្តិ, ត ច ក្សេតត កប្បិយេចាហាទចេសត ចុេត្ត ឝាយេកត ត្ថាឥំ កឆំ េបសិតត្តិ ត្រាឌិសឹ ចិចាទេណា ក្ខបលត្តតិ, អចិចាទេត្វា ច តំ ត សក្កា ឌាតិត្យំ, យឌិ បត អាកយតស្ស អស្សត្តា កប្បិយការេកា តិក្ខិតត្តា ត កេចេឃ្យ, ឌឹចរាតំ អត្តាយ ក្សតស្ស ហេត្ត អកប្បិយចត្តស្សិ េបសិេត សត្តាត្ត ឝាយេកត កឆំ េបសិតត្តិ ប្ស្វិតាច កប្បិយការេកា តិក្ខិតត្តា កេចេឃ្យ៑ តស្មា អសតិបិ អាកយតស្សិឃំ សេច េសា ក្សេតា អត្តតោ ក្សលតាយ កប្បិយេចាហាទចេសត ចឥតិ, ក្សតេស្សច ចឥតំ កេហតត្តា៑ យឌិ ហិ អាកយតស្សិេយចេត្ត បយាណំ, ឞ្សលសាឞិេកត កប្បិយេចាហាទចេសត េបសិតស្ស ក្សតស្ស អកប្បិយេចាហាទចេសត ចឥេតាបិ កប្បិយការេកា តិក្ខិតត្តា កេចេឃ្យ, តស្មា សត្តាត្ត ក្សតចឥតេយច បយាណត្តិ កេហតត្តា៑

ត្ថាឞិតា ឌឹចរេចតាបេត្តតាតិអាឌិតា បត ត្ថាយេបត្តំ ឥេស្សតិ – កប្បិយ ចេសត អាកតប្បិ ឌឹចរឞ្សលំ ត្រាឌិេសត ក្សតចឥេតត អកប្បិយំ េហាតិ, តស្មា តំ បឌិក្ខិបិតត្តាត្តិ៑ េតេតចាហ – “េតត កិក្ខុតា េសា ក្សេតា ៦ចយស្ស ចឥតិេយា”តិអាឌិ៑ ស្សចណ្ណំ, េឌតំ, កហាបេណា, យាសេកាតិ ត្ថាយាតិ ហិ ចត្តាទិ តិស្សក្កិយចត្ថូតិ, ឞ្សត្តា, ឞណិ, េចឡុរិេយា, សេង្ខា, សិលិ, បចាឡអំ, េលាហិតេង្កា, ឞសាទកល្លំ, សត្ត ឆញ្ញាតិ, ឝាសិឝាសំ, េឧត្តំ, ចត្ត, ប្បផាទាយចលិទាយាឥេយាតិ ត្ថាយាតិ ក្សក្កឌចត្ថូតិ ច អត្តតោ ចា េចតិយសណ្ណកណប្បក្កលិតំ ចា អត្តាយ សប្បឌិក្ខិតំ ត ចក្ខត្តិ, តស្មា តំ សាឌិត្យំ ត ចក្ខតីតិ ឥស្សតត្តំ “ត េហា ឃឃំ, អាចុេសា, ឌឹចរេចតាបត្តំ បឌិក្កណ្ហាយា”តិ ចុត្តំ, “ឌឹចេរា េហា ឃឃំ បឌិក្កណ្ហាយា”តិ ត្ថាឥំ បត អត្តាតំ ក្ខឌិស្ស អាកតត្តា ចត្តំ ចក្ខតិ, តស្មា ចុត្តំ៑ “េចឃ្យាចក្ខកេទា តិក្ខិតត្តា”តិ ត្ថាឥំ “អត្ថិ បតាយស្មេតា េកាចិ េចឃ្យាចក្ខកេទា”តិ កប្បិយចចេតត ចុត្តត្តា អត្តញ្ញាតំ៑ សេច បត ក្សេតា “េកា ត្ថាឃំ កណ្ហាតី”តិ ចា “កស្ស

ននយី”តិ ចា ចនតិ, ត តិដ្ឋិសិតន្តោ “អារាយិនកា ចា វ្ចបិសនកា ចា”តិ ឰាឆំ សារុប្យតាយ ចុត្តំ, ជនបត្វា បត ប ញ្ញា សហឆយ៉ូនក នឃា

នកាឆិ កប្បិយការនកា ចក្កតិ “ឲនសា នលា, អាចុនសា, កិត្តុត នចឃ្យាចច្ចកនរា”តិ ឰាឆំ កិត្តុស្ស កប្បិយចចតនស្សតត្តំ ចុត្តំ ឲចនយច ហិ

ចត្តាត្តំ, “ឲតស្ស នឆហី”តិអាឆិ ត ចត្តាត្តំ នសា ចា នចតារបស្សតិ ចាតិ ឲត្ត ឲនកា ចា-សនត្ថា បឆប្ញននលា, “សញ្ញានត្តា នសា

យឃា”តិអាឆិ បត ក្ខនតត ឲចំ អានរាឆិនតនឃច តំ នចារឆត្បំ ចក្កតិ, នតចាស្ស ហនត្ត ឆត្វា កតយត្តការនលតាតិ ឆស្សតត្តំ ចុត្តំ

ឲតាតិហិ ចចតាតិ...នប... ត ចត្តនត្តាតិ ឲត្ត “ឲចំ ចឆនត្តា បដិក្កិត្តស្ស កតត្តា ចត្តនគនឆ ឆ្យក្កដំ អាបជ្ជតិ, នចារឆតា បត

នហាតិនឃចា”តិ យហាកណ្ដិបនឆ យជ្ជិយកណ្ដិបនឆ ច ចុត្តំ វ្ចឌ្ឍិន្តនចារឆតាបទិនច្ឆឆំ ឆនស្សត្វាតិ “ឆុតិឃយ្បិ ចត្តនត្តា”តិអាឆិតា ឆនស្សត្វា

បុឆ្ឋិឃយានតាតិ ឲត្ត បុឆ្ឋិឃយានតតាតិ អនត្វា កនហតនត្តាតិ អាហ “កនលនត្ត បច្ចត្តចចត”ត្តំ អាកតការណ៍ កជ្ជាតីតិ អាកតការណ៍

ចិតានសតិ

ឲត្ត នកឆិ ចឆត្តំ “អាកតការណ៍ តាយ ឌីចនក្កហណ៍, តំ កជ្ជាតីតិ ចុត្តត្តា បុត តំ ឌីចរំ នឃត នកតឆិ អាកានរត កនហត្បំ ត ចក្កតី”តិ

នកឆិ បត “អាកតការណ៍ តាយ កាឃចាចាហិ នចារឆតា, តំ កជ្ជាតីតិ ចុត្តត្តា បុត តំ នឃត នកតឆិ អាកានរត នចារឆត្បំ ត លកតិ សនច

សឃនយច នឆតិ, យ្យលសាយិនកា ចា ឆានបតិ, កនហត្បំ ចក្កតី”តិ ចឆត្តំ អបនន បត “អាកតការណ៍ តាយ ផាតំ, តំ កជ្ជាតីតិ ចុត្តត្តា ឃឆា

‘អនត្វា នយ, អាចុនសា, ឌីចននតា’តិ ឲកាឃ នចារឆតាឃ នត្វ ផាតាតិ កជ្ជាតិ, ឲចយិឆាបិ សនច អាសនត តិសីឆតិ, ឲកាឃ តិសជ្ជាឃ នត្វ

ផាតាតិ កជ្ជាតិ អាយិសំ នច បដិក្កល្យាតិ, ឲនកត បដិក្កហនលត នត្វ ផាតាតិ កជ្ជាតិ ឆយ្ចំ នច កាសតិ, ឆយ្ចនឆសតាសិក្ខាបនឆ

ចុត្តបទិនច្ឆឆាឃ ឲកាឃ ចាចាឃ នត្វ ផាតាតិ កជ្ជាតី”តិ ចឆត្តំ ឰានយសំ បត សនត្តាសយ្បិ ចាឆំ “អឃុត្ត”ត្តំ បដិក្កិបិត្វា តីសុបិ កណ្ដិបនឆសុ

ឰាឆំ ចុត្តំ “អាកតការណ៍ តាយ ផាតនយច, តស្វា ‘ត កត្តត្តា’ត្តំ ចារិតស្ស កតត្តា តិសជ្ជាឌីសុ កនតសុ លសុ ផានតសុ ឲកំ ផាតំ កជ្ជាតី”តិ

៣៣៣៣ ផានត តិដ្ឋតីតិ ឰាឆំ នចារឆកស្ស ឌិតដ្ឋាតនតា អបក្កយ្ច ៣៣ ៣៣ វ្ចឌ្ឍិស្ស ផាតំនឃច សត្ថាឃ ចុត្តំ “សាយំ ចា កត្តត្តា, ក្ខនតា ចា

បិនហតនត្តា”តិ ឰាឆំ សកាចនតា នចារឆត្បំ អតិច្ឆនត្តតបិ កាតត្តានយចាតិ ចឆត្តំ យុល ចិចរិត្វា សឃនយច កប្បិយការកត្តំ វ្ចបកនតាតិ

យុលនចចដិកកប្បិយការនកា អចិចានរត្យកាយតាឃាតិ ឰាយស្វំ បនក្ក “តត្វយ្យាក់ កប្បិយការនកា”តិ ឰាឆំ “តាឆិសំ កនរានត្តា

កប្បិយការនកា តត្វំ”តិ ឰាយិតា អធិប្បានឃត ចុត្តំ

“នយល្ហកសិក្ខាបនឆ ចុត្តតនឃត បដិបជ្ជិតត្ត”ត្តំ ចត្វា ឰាឆាតិ តំ នយល្ហកសិក្ខាបឆំ ឆនស្សនត្តា “ចុត្តនត្យាព”ត្តំអាឆិយាហ ឰាឆនយច ហិ “សត្តំ,

កិក្ខនច, សន្ថា បសត្ថា”តិអាឆិចចតំ នគសជ្ជក្ខត្ថនក នយល្ហកចត្ថុស្មិំ (យហាច ១៥៥) ចុត្តត្តា “នយល្ហកសិក្ខាបឆ”ត្តំ ចុត្តំ តត្វ ហិ នយល្ហនកត

តាយ នសដ្ឋិតា –

“សត្តំ , កនត្ត, យក្កា កត្តានរា អនប្បាឆកា អប្បកក្ខា, ត សុករា អបិនឆឃ្យត កត្តំ, សាឆុ, កនត្ត, កកចា កិក្ខុត បិនឆឃ្យំ អតុញ្ញាតាតុ”តិ –

ยาจิเตน ภควตา –

“อนุชานามิ, ภิกฺขเว, ปาเถยฺยํ ปริเยสิตุํ ตณฺฑุโล ตณฺฑุลตฺถิเกน, มุคฺคา มุคฺคตฺถิเกน, มาสา มาสตฺถิเกน, โลณํ โลณตฺถิเกน, คุโฬ คุฬตฺถิเกน, เตลํ เตลตฺถิเกน, สปฺปิ สปฺปิตฺถิเกนา”ติ –

วตฺวา อิทํ วุตฺตํ –

“สนฺติ, ภิกฺขเว, มนุสฺสา สทฺธา ปสนฺนา, เต กปฺปิยการกานํ หตฺเถ หิรญฺญํ อุปนิกฺขิปนฺติ ‘อิมินา อยฺยสฺส ยํ กปฺปิยํ, ตํ เทถา’ติ. อนุชานามิ, ภิกฺขเว, ยํ ตโต กปฺปิยํ, ตํ สาทิตุํ, น ตฺเววาหํ, ภิกฺขเว, เกนจิ ปริยาเยน ชาตรูปรชตํ สาทิตพฺพํ ปริเยสิตพฺพนฺติ วทามี”ติ.

หิรญฺญุปนิกฺขิปนฺตีติ เอตฺถาปิ ภิกฺขุสฺส อาโรจนํ อตฺถิเยวาติ คเหตพฺพํ. อญฺญถา อนิทฺทิฏฺฐกปฺปิยการกตฺตํ ภชตีติ น โจเทตพฺพา สิยา. ยทิ มูลํ สนฺธาย โจเทติ, ตํ สาทิตเมว สิยาติ อาห “มูลํ อสาทิยนฺเตนา”ติ.

“อญฺญาตกอปฺปวาริเตสุ วิย ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ อิทํ อตฺตนา โจทนาธานตฺถํ น กาตพฺพนฺติ ทสฺสนตฺถํ วุตฺตํ. อญฺโญ ปน กปฺปิยการกํ เปเสตฺวา โลกจาริตฺตวเสน อนุยุญฺชิตฺวาปิ กปฺปิยวตฺถุํ อาหราเปตุํ วฏฺฏติ อตฺตานํ อุทฺทิสฺส นิกฺขิตฺตสฺส อตฺตโน สนฺตกตฺตา”ติ เกจิ วทนฺติ, ตํ อฏฺฐกถายํ “อญฺญาตกอปฺปวาริเตสุ วิย ปฏิปชฺชิตพฺพํ. สเจ สยเมว ทีปรํ อาเนตฺวา เทนฺติ, คเหตพฺพํ. โน เจ, กิญฺจิ น วตฺตพฺพา”ติ ทฬฺหํ กตฺวา วุตฺตตฺตา น คเหตพฺพนฺติ อมฺหากํ ขนฺติ. น หิ อญฺญาตกอปฺปวาริตํ สยํ อวิญฺญาเปตฺวา อญฺเญน วิญฺญาเปตุํ วฏฺฏติ, น จ ยถา อญฺญํ เปเสตฺวา อาหราเปตุํ วฏฺฏติ, ตถา สยํ คนฺตฺวา น อาหราเปตพฺพนฺติ สกฺกา วตฺตุํ. ยทิ เอวํ อญฺเญน อาหราเปตุํ วฏฺฏติ, “อญฺญาตกอปฺปวาริเตสุ วิย ปฏิปชฺชิตพฺพนฺ”ติ อาทิวจนเมว นิรตฺถกํ สิยา. “ฐเปตา”ติ อิมสฺส อภิวาทํ ทสฺเสติ “สยํ อาหริตฺวาปี”ติ. ภณนฺตสฺสาติ อิมินา สหตฺถา. ปิณฺฑปาตาทีนํ อตฺถายาติ อิมินา ปน “จีวรเจตาปนฺนนฺ”ติ อิมสฺส อภิวาทํ ทสฺเสติ. “เอวเมว นเย”ติ วุตฺตตฺตา ปิณฺฑปาตาทีนํ อตฺถาย ทินฺนมฺปิ ฉาตโจทนาทิ สนฺธาย เหฏฺฐา วุตฺตนเยเนว วฏฺฏนฺตี.

ปฏิคฺคหเณปิ ปริโภเคปิ อาปตฺตีติ ปฏิคฺคหเณ ปาจิตฺติยํ, ปริโภเค ทุกฺกฏํ. เสฺวว สาปตฺติโกติ ทุกฺกฏาปตฺตึ สนฺธาย วทติ. คณฺฐิ อฏฺฐกถาปมาเณเนว คเหตพฺพํ. “ปรสฺส นิสฺสคฺคิยวตฺถุตฺตา เสฺวว สาปตฺติโก สโทโสติ วุตฺตํ โหตี”ติปิ วทนฺติ. “โจเทตีติ วุตฺตตฺตา ปน อาปตฺติยา โจเทตีติ คเหตฺวา เสฺวว สาปตฺติโกติ อิทํ ทุกฺกฏํเยว สนฺธาย วตฺตุํ ยุตฺตนฺ”ติ ตีสุปิ คณฺฐิปเทสุ วุตฺตํ. ปฏิคฺคหเณปิ ปริโภเคปิ อาปตฺติเมวาติ ทุกฺกฏํเยว สนฺธาย วุตฺตํ. ตทากาลสฺสปิ เลตฺตสงฺคหิตตฺตา ตสฺส ปฏิคฺคหเณปิ อาปตฺติ วุตฺตา. จตฺตาโร ปจฺจเย สญฺญา ปริกฺขาโรติ เทถาติ เอตฺถ “ภิกฺขุสญฺญา จตฺตาโร ปจฺจเย ปริกฺขาโร, ตปฺปากํ เทถา”ติ วา “ตปฺปจฺจยปริโภคตฺถํ ตปฺปากํ เทถา”ติ วา วทติ, วฏฺฏติเยว. “อิโต ตปฺปากโต อุปฏฺเฐ จตฺตาโร ปจฺจเย เทถา”ติ วุตฺเต ปน

ចត្តុត្ថាទយេច តតិ្ថ៍

អយ្យាកំ ខុកំ កប្បិយការកំ ធរេបឆាតិ ចុរេត្តតិ ត្ថគំ ព្រាឌិសំរេយច សន្តាយ ចុត្តំ៍ កប្បិយក្កូរេយត សយ្យិជិន្តិរេតាស្ម រេលត្តតត្យអាកាឌិស្ម បត អចុរេត្តបិ កប្បិយការកំ ធរេបតុំ លក្ខតិរេយច៍ យស្មា បរសត្តកំ តារេសតុំ កិក្លូតំ ត ចដ្ឋតិ, តស្មា “ត សស្សការេល”តិ ចុត្តំ៍ “ឌតបឌស្ស សាយិរេកាតិ ត្ថយិតាច រេយា តំ ឌតបឌំ ចិចាររេតិ, រេតតបិ អដ្ឋិត្តិត្តា ឌិត្តុ ចដ្ឋតិរេយចា”តិ ចឌត្តិ៍ ង្គួកចាហកត្តិ ង្គួកយាតិកំ៍ កប្បិយចោហារេរបីតិ ខុត្ត “ចិធាតំ ចក្លូយា”តិ បរិធរេសរេសា៍ ង្គួកចរេសតាតិ ង្គួកបរិរេកាកត្តំ៍ សុទ្ធចិត្តាតត្តិ រេកចលំ ង្គួកបរិរេកាកត្តរេយចាតិ អធិប្បាយរេយា៍ អលឌ្ឌិតា ការាបិរេត ចត្តត្ថាទយេច តតិ្ថតិ អាហ “លឌ្ឌិកិក្លូតា”តិ៍ បកតិការេកា តាយ ត្ថយស្មិ៍ ររេដ្ឋ ចត្យអឡ្ហាលយត្តំ៍ អកដ្ឋបុត្តំ តចសស្សំ តាយ៍ អបរិដ្ឋិត្តការេកតិ “ខុត្តរេក ក្សូយិការេក ខុត្តរេកា ការេកា ឌាតរេត្តា”តិ ខុចំ អបរិដ្ឋិត្តការេក៍

រឌ្ឌយា ចា ឌរេល្តត ចាតិ ខុត្ត “បរិរេឌហិបិ យិតិតុំ ត ចដ្ឋតី”តិ ចឌត្តិ៍ ឈរេល ចា ធត្វា រក្លូតីតិ ខុត្ត បត រេឆរេតត្វា កល្យាត្ត ឌិស្វា “យា កល្យាចា”តិ តិចាររេត្តា រក្លូតិ តាយ៍ សរេច បត អចិចាររេត្វា រេកចលំ តុល្យាត្តរេតាច រក្លូលាត្វាយ ឌូរេលរេកត្តា តិដ្ឋតិ, ចដ្ឋតិ៍ សរេចបិ តស្មិំ តុល្យាត្តរេត រេចាដិកាយ ហរត្តិ, “យសំ កិក្លូសឈ្លស្ស អាររេាររេចស្សាយា”តិ ខុចំ ចត្តុំ ចដ្ឋតីតិ ចឌត្តិ៍ តិហរាបតិ បដិសារេយតីតិ ខុត្តាបិ “សរេច បរិយារេយត ចឌតិ, ចដ្ឋតី”តិ ចឌត្តិ៍ អបុត្តាស្ស អតុប្បាឌិតត្តា អរេត្តាសំ ចដ្ឋតីតិ អាហ “តរេស្សច តំ អកប្បិយ”ត្តិ៍

តតុ ច ឌុត្តិចារិតយរេត្តត តរេស្សច តំ អកប្បិយំ, ត សរេត្តាសំ ទុបិយសំរេចាហាររេរ ចត្យត្តបរេត្តា ចិយ៍ ចុត្តតិក្យាតត្ត (បរិរា៍ អដ្ឋ៍ ១៍ ៨២៤)
“រេយា បត ទុបិយំ អសយ្យិជិន្តិត្តា ‘រេឆរស្ស បត្តំ កិលិត្វា រេឌហិ’តិ បហិតកប្បិយការេកត សទ្ធិ កយ្យាររក្យលំ កត្វា បត្តំ ឌិស្វា ‘ត្ថរេយ កហាបរេណ ករេហត្វា ត្ថយំ រេឌហិ’តិ កហាបរេណ ឌារេបត្វា កហិរេតា, អយំ បរេត្តា ខុតរេស្សច កិក្លូរេតា ត ចដ្ឋតិ ឌុត្តិចារិតត្តា, អរេត្តាសំ បត ចដ្ឋតិ ម្ខលស្ស អសយ្យិជិន្តិតត្តា”តិ៍ តស្មា យំ រេត អាហរត្តិ, សរេត្តាសំ អកប្បិយំ៍ កស្មា? កហាបណាតំ ចិចារិតត្តាតិ ត្ថគំ កស្មា ចុត្តត្តិ? ខុត្ត រេកចិ ចឌត្តិ “កហាបរេណ សាឌិយិត្វា ចិចារិតំ សន្តាយ ខុចំ ចុត្ត”ត្តិ៍ សឈ្លិកត្តា ច តិស្សឌ្ឌិតុំ ត សក្កា, តស្មា សរេត្តាសំ ត កប្បតីតិ រេតសំ អធិប្បាយរេយា៍ រេកចិ បត “អសាឌិយិត្វាបិ កហាបណាតំ ចិចារិតត្តា ទុបិយសំរេចាហាររេរា ករេតា រេហាតិ, សឈ្លិកត្តា ច តិស្សឌ្ឌិតុំ ត សក្កា, តស្មា សរេត្តាសំ ត កប្បតី”តិ ចឌត្តិ៍ កល្លិបរេឌស្ម បត តីស្មបិ ត្ថគំ ចុត្តំ “ចត្យត្តបរេត្តា កិហិសត្តកាតំរេយច កហាបណាតំ ចិចារិតត្តា អរេត្តាសំ កប្បតិ, ត្ថឆ បត សឈ្លិកាតំ ចិចារិតត្តា សរេត្តាសំ ត កប្បតី”តិ៍ សរេត្តាសយ្យិ ចារេឌា រេតត រេតត បរិយារេយត យុឌ្ឌតិរេយច៍

ចត្យសាលត្វាររេតិ រេកាឌតសាលំ សន្តាយ ចុត្តំ៍ បរិយារេយត កធិតត្តាតិ “កល្យា”តិ អចត្វា “សិយា កតា”តិ បរិយារេយត កធិតត្តា៍ បកតិក្សូយិករលាត្តំ “រេហដ្ឋា កហិតំ បំសុ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ឌាសំ ឌឌ្ឌិតិ ខុត្ត “យតុស្សំ ឌឌ្ឌិតិ ចុរេត្ត ចដ្ឋតី”តិ ចឌត្តិ៍ ក្យក្កដ្ឋស្សូករា...រេប... ចដ្ឋតីតិ ខុត្ត ក្យក្កដ្ឋស្សូករេរស្ម ឌិយយាតស្ម “ត្ថរេយហិ អយ្យាកំ អរេត្វា តត្តិ៍, ស្មុលំ ឌិចត្យ, អររេត្តា ចិស្សរេឌ្ឌឆា”តិ ចត្តុំ ចដ្ឋតិ៍ “រេលត្តចត្យបដិក្កហណា បដិចិររេតា រេហាតី”តិអាឌិចចតរេតា (ឌិ៍ តិ៍ ១៍១០, ១៨៣) រេលត្តាឌិតំ បដិក្កហរេណ អយំ សរេត្តា ចិតិត្ថរេយា ចុរេត្តា៍ កប្បិយការេកស្ស កិក្លូតា តិត្តិដ្ឋការេចា, ក្ខរេតត អប្បិតតា, តត្យត្តទិ ចាឃារេយា, រេតត ចាឃារេយត បដិលរិរេកាតិ ត្ថយារេតត្ត ចត្តាទិ អដ្ឋាតិ៍

រាជសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

និដ្ឋិតោ ចីវរវគ្គោ បឋមោ។

២. កោសិយវគ្គោ

១. កោសិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៤២. បឋមេ “កោសិយការកេ”តិ ឯត្ថ កោសំ ករោន្តីតិ កោសការកាតិ លទ្ធវោហារានំ បាណកានំ កោសតោ និព្ពត្តំ កោសិយំ, តំ ករោន្តីតិ កោសិយការកា, តន្តវាយា។ សំហនំ សន្ថរតោ, វិនាសោតិ អត្ថោ។ កោសិយមិស្សកន្តិ កោសិយតន្តុនា មិស្សំ។ “អវាយិម”ន្តិ វុត្តត្តា វាយិត្វា ចេ ករោន្តិ, អនាបត្តិ។ អនាបត្តិ វិតានំ វាតិអាទិនា វិតានាទីនំ អត្ថាយ ករណេបិ តេនាការេន បរិភោគេបិ អនាបត្តិ វុត្តា។

ឯវម្បិ មិស្សេត្វា កតមេវ ហោតីតិ ឥមិនា វាតេន អាហរិត្វា បាតិតេបិ អចិត្តកត្តា អាបត្តិយេវាតិ ទស្សេតិ។ កោសិយមិស្សកតា, អត្តនោ អត្ថាយ សន្ថតស្ស ករណំ ការាបនំ, បដិលាភោ ចាតិ ឥមានេត្ថ តីណិ អង្គានិ។

កោសិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥៤៦. សុទ្ធកាឡកសិក្ខាបទំ ឧត្តានត្ថមេវ។

២. ទ្វេភាគសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៥២. ទ្វេភាគសិក្ខាបទេ បន ទ្វេ ភាគាតិ ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទោ កាឡកានំ អតិក្កមនស្ស បដិក្ខេបវសេន សិក្ខាបទស្ស បញ្ញត្តត្តា។ តតិយំ ឱទាតានំ ចតុត្ថំ គោចរិយានន្តិ អយំ ហេដ្ឋិមបរិច្ឆេទោ តេសំ អតិក្កមេ បដិក្ខេបាភាវតោ, តស្មា កាឡកានំ ភាគទ្វយតោ អធិកំ ន វដ្ដតិ, សេសានំ បន វុត្តប្បមាណតោ អធិកម្បិ វដ្ដតិ។ “កាឡកានំយេវ ច អធិកគ្គហណស្ស បដិក្ខិត្តត្តា កាឡកានំ ឧបឌ្ឍំ ឱទាតានំ វា គោចរិយានំ វា ឧបឌ្ឍំ គហេត្វាបិ កាតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ, “អនាបត្តិ ពហុតរំ ឱទាតានំ ពហុតរំ គោចរិយានំ អាទិយិត្វា ករោតិ, សុទ្ធំ ឱទាតានំ សុទ្ធំ គោចរិយានំ អាទិយិត្វា ករោតី”តិ ឥមិនា តំ សមេតិ។ “កាឡកេ ឱទាតេ ច ធុនេត្វា សមសា គោចរិយេហេវ សទ្ធិំ ករោន្តី”តិ វទន្តិ។ ទ្វេកោដ្ឋាសា កាឡកានន្តិ ឯត្ថ បន “ឯកស្សបិ កាឡកលោមស្ស អតិរេកភាវេ និស្សគ្គិយំ ហោតី”តិ មាតិកាដ្ឋកថាយំ (កង្ខា. អដ្ឋ. ទ្វេភាគសិក្ខាបទវណ្ណនា) វុត្តំ, តំ “ធារយិត្វា ទ្វេ តុលា អាទាតព្វា”តិ វចនតោ

ຫຼລີສາຣດາຍ ត ឋរយតិ ៝ ត ហិ ຣລີរយ ករលាត្វា ຫຼລີສາຣលា ពរិយតិ, អច ករលាត្វាច សារយិតត្ពា ឋិយា, ក៝ ຫຼលិសារលាយ,

តស្វា ឲចរយត្វ អឌិប្បាយោ ឃុរត្តា ឋិយា – អឌិត្ថកត្វា ឋិក្ខាបទស្ស បុរត្តា ຫຼលិយ សារយិត្វា ឌបិរតស្ ឲកយ្បិ រលិយ៉ តត្វ បរតយ្ស,

តិឃ្ស្បក្ខិយត្តិ៝ អន្តាចា ក្ខត្តិរត្តាយ្សកាចរតា រឌ្វ ຫຼលិ តាគាតត្ពា, ភ្វាតកតរាច អាគាតត្ពា ឋិឃុ៝

រឌ្វកាកឋិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៝

៤៝ លត្ពាឃ្ស្បឋិក្ខាបទចណ្ណតា

៤៤លិ៝ លត្ពាឃ្ស្បឋិក្ខាបរទ បត "រយរ៉ រតា ឋត្តិរត សារកា ក្វហទត្តិបិ ក្វយ្ហិហត្តិបិ, រយរ៉ រតា ឋត្តិតា ក្វត្តរហិបិ លដ្ឋិត្តិ"តិ ឲចំ បិឡត្ពបទាត់

ឋប្ពុរត្ត រចឌិតរត្តា៝ ហទ ពរិរយាឃ្ស្បរក្ក, យិហ រឋចរតតិ បតិយឃ្ស្បត្វំ ឋត្ថាឃាហ "ចក្ខុយ្បិ បឃ្ស្បាចយ្បិ ពរទាត្តិ"តិ៝

បចារលាក្វរបិរឋឌបិដិបទឌិចរឋឋុ ឋត្តំ ពរិត្វា បុត លរដ្ឋ ចរឃ្ស្ប បរិបុរណ្ណ បចារលាក្វរបិរឋឌបិដិបទឌិចរឋឋុ ពររាចត្តា

"លត្ពាឃ្ស្បាតិ ពរទាតិ"តិ ចុច្ចតិ៝ ចុតិយឌិចឋរតា បដ្ឋាយ ពររាចត្តា បត អតិររកលត្ពាឃ្ស្បាតិ ពរទាតិ តាយ៝

លត្ពាឃ្ស្បឋិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៝

៥៝ តិឋិឌតឋត្តិតឋិក្ខាបទចណ្ណតា

៥៩៥-៩៝ តិឋិឌតឋត្តិតឋិក្ខាបរទ បត បត្តាយិឃ្ស្បតិតិ ឋរទ ឋា ពតិកា យតាបិ កចិឃ្ស្បតិ, យតាបតាយ កិក្ខុឋ្សោ ឋត្តិឃ្សិឃ្ស្បតិ៝ ឋរទ

អយតាបិ, អយតាបតាយ ឋត្តិឃ្សិឃ្ស្បតិតិ អឌិប្បាយោ, អារត្តាកដ្ឋាឌិតិ តិហិ បិឡត្ពយំ បឌាតដ្ឋចរឋត ចុត្តាតិ, រឋឋាតិបិ រត

ឋយាឌិយិឃុរយចាតិ រចឌិតត្ពា៝ រតរតចាហ "ឋត្តិរត ចត្យត្តិចិចរឋត្តាតាយា"តិ៝ ក្វដ្ឋិក្តាតិ ចិឃ្ស្បរដ្ឋត្វា៝

៥៩លិ៝ តិឋិឌតឋត្តិតត្តា តិចាឋតបិរុបតកិត្តុំ តត្តិតិ អាហ "ឋកិ តិឋិត្តុរច្ឆាច តិបត្តុត្តា"តិ ៝ ចិឌត្តិយត្តត្តិ ឃុកតចិឌត្តិ ឋត្តាយ ចឌតិ៝

ព្ពឌត្ថា រហដ្ឋិយបរិច្ឆេឌឃ្ស្បតត្តិ ចុត្តា៝ "ចិតាតាឌិតំរយច អត្តាយ ពររលា អតាបត្តិចចតរតា ឋរទ តិបត្តុតត្តាយ ពរទាត្តិ,

អាបត្តិរយចា"តិ តិឃុបិ កណ្ឌិបទឃុ ចុត្តា៝ អកប្បិយត្តា បត "បរិក្ខុត្តិតុំ ត ចដ្ឋតិ"តិ ចុត្តា៝ ព្ពឌត្ថា តិឋិឌតឋត្តិតំ តាយ តិឋិឌតចិចររយច,

តាត្តាតិ ចឌត្តិ៝ តិឋិឌតឋិក្ខាបរទបិ តិឋិឌតំ តាយ ឋរទរ៉ ចុច្ចតិតិ ច អដ្ឋកចាយត្ថាឃ្ស "ឋត្តិតឋឌិរ៉ ឋត្តិរិត្វា ឲកឃ្សិ អត្ត ឃុកតចិឌត្តិយា

ចិឌត្តិយត្តា បរទរឋ ក្ខិឃុ ឌារតឃុ ចារលត្វា តិឃ្ស្បា ឌឋា ពរិយត្តិ, តាហិ ឌឋាហិ ឋរទរ៉ តាយ ចុច្ចតិ"តិ (បរិចិ៝ អដ្ឋ៝ ៥៦១) ចចតរតា

ព្ពឌាបិ "តិឋិឌតំ តាយ ឋរទរ៉ ចុច្ចតិ"តិ ច "ឋត្តិរត ចត្យត្តិចិចរឋត្តាតាយា"តិ ច ចចតរតា តំ ឃុត្តិ ចិយ ឌិឃ្ស្បតិ៝ រពចិ បត

"តិឋិឌតឋត្តិតំ ឲត្យអកររលិយាតិ ឋត្តិរិត្វា ឋត្តិតំ ចិយ ពរទាត្តិ, តំ អចាយិយ៉ អតឌិដ្ឋាតុបកំ, តិឋិឌតចិចរំ បត លត្តិ ចិចរាតំ អត្តាតររត

ពរទាតិ អឌិដ្ឋាតុបកំ, តំ ពររាចត្តា ច តត្តុកាតិ ឋត្តិរិត្វា ឋត្តិតឋឌិរ៉ ពរទាត្តិ"តិ ចឌត្តិ, ចិយំឋិត្វា ឃុត្តតរំ ករហតត្ពា៝

និសីទនសន្ថតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦។ ឯឡកលោមសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៧១។ ឯឡកលោមសិក្ខាបទេ បន អាសុម្ភីតិ ឯត្ថ "អសុម្ភី"តិ បឋន្តិ។ កិលន្តាតិ ឋបិតា កិលន្តតាយ ទេ ខិបិត្វា បរិវត្តេតុំ ន សក្កោន្តីតិ ទស្សេតិ។ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នស្សាតិ ឥទំ វត្ថុមត្តទីបនមេវ បាឡិយំ វុត្តំ។ យត្ថ កត្ថចិ បន ធម្មេន លភិត្វា គណ្ហិតុំ វដ្ដតិ។ តិយោជនបរមន្តិ ច គហិតដ្ឋានតោ តិយោជនប្បមាណំ ទេសន្តិ ឧបនេត្វា គហេតព្វំ។

៥៧២។ សហត្ថាតិ ករណត្ថេ និស្សក្កវចនន្តិ អាហ "សហត្ថេនា"តិ។ អសន្តេ ហារកេតិ បាឡិយំ កិញ្ចាបិ អត្ថុប្បត្តិទស្សនត្ថំ វុត្តំ, ន បន ហារកេ វិជ្ជមានេ តិយោជនតោ ឧទ្ធំ សហត្ថា ហរន្តស្ស អាបត្តិទស្សនត្ថំ។ តិយោជនតោ ពហិ ពហិតិយោជនន្តិ អាហ "តិយោជនតោ ពហិ បាតេតី"តិ។ តេន ហរិតេបិ អាបត្តិយេវាតិ ទីបេស្សហត្ថា អនាណត្តិយា ហដត្តា ច។ សតិបិ ហិ ទីបេស្សហការេ អាណត្តិយា វិនា ហរតិ, អនាបត្តិ "អញ្ញំ ហរាបេតី"តិ វចនតោ។ អញ្ញោ ហរិស្សតីតិ អធិប្បាយភាវតោ "សុទ្ធចិត្តេន ឋបិត"ន្តិ វុត្តំ។ ទីបេស្សហត្ថាតិ តិយោជនាតិក្កមនេ ទីបេស្សហត្ថា។ ឋានេ "អញ្ញោ ហរិស្សតី"តិ អសុទ្ធចិត្តេន ឋបិតំ សន្ធាយ វុត្តំ, អចិត្តកត្តាតិ ឥទំ បន សុទ្ធចិត្តេន ឋបិតំ សន្ធាយ។ អនាបត្តិ បាឡិយា ន សមេតីតិ "តិយោជនំ ហរតី"តិអាទិបាឡិយា, ចិសេសតោ "អញ្ញំ ហរាបេតី"តិ បាឡិយា ច ន សមេតិ។

សចេ សាមិកំ ជានាបេត្វា ឋបេតិ, អាណត្តិយា ហរាបេតិ នាមាតិ អាហ "សាមិកស្ស អជានន្តស្សេវា"តិ។ អគច្ឆន្តេបីតិ គមនំ វុបច្ឆិន្ទិត្វា ឋិតយានេបិ។ ហេដ្ឋា វា គច្ឆន្តេតិ ឧទកំ គច្ឆន្តេ។ អញ្ញំ ហរាបេតីតិ ឯត្ថ អញ្ញ-គ្គហណេន សាមញ្ញតោ តិរច្ឆានគតាបិ សង្គហិតាតិ អាហ – "អញ្ញំ ហរាបេតីតិ វចនតោ អនាបត្តី"តិ។ សុក្កឈានេ អាបត្តិ ហោតីតិ អញ្ញំ ហរាបេន្តស្ស អាបត្តិ។ តត្ថ អនាបត្តីតិ អញ្ញាចិហិតស្ស ទេយ្យចិត្តាភាវតោ អនាបត្តិ។

៥៧៣។ "តំ ហរន្តស្សាតិ បុន តិយោជនំ ហរន្តស្សា"តិ យថាក្កមេន វុត្តំ។ តំ បន យាតិកាដ្ឋកថាយំ អញ្ញេសុ "បដិលាភេន សតិ ឋបិតា វចនេន ន សមេតិ។ "បដិលាភោ"តិ ហិ ឥទំ ទុតិយប្បដិលាភោ អាបត្តិយា អង្គំ ន ហោតីតិ ទីបេតិ, តស្មា បាឡិយំ អដ្ឋកថាយញ្ច ចិសេសាភាវតោ អច្ឆិន្នំ បដិលភិត្វា ហរន្តស្ស បុន តិយោជនាតិក្កមេបិ អនាបត្តិ វុត្តាតិ អយុត្តំ ឯត្ថំ។ អញ្ញាថា អច្ឆិន្នំ បដិលភិត្វា បុន តិយោជនំ ហរតីតិ វចនេយ្យំ ចិន្តេត្វា យុត្តតរំ គហេតព្វំ។ អនាបត្តិ កតភណ្ឌន្តិ ឯត្ថ "កម្ពលកោជវាទិកតភណ្ឌម្បិ បកតិចីវរេ លគ្គលោមានិ អាបត្តិំ ជនេន្តិយេវា"តិ វទន្តិ។ តត្ថាបត្តាចិកត្តេ អឈដ្ឋត្តំ បក្ខិបន្តិ។ បក្ខិតានិ កណ្ណច្ឆិទ្ទេ បក្ខិតំ និសាទនយុគំ នាមាតិ ឋបិតា កតភណ្ឌសង្ខេប គច្ឆតីតិ ទស្សេតិ។ ឯឡកលោមានំ អកតភណ្ឌតា, បឋមប្បដិលាភោ, អត្តនា អាទាយ វា អញ្ញស្ស អជានន្តស្ស យានេ បក្ខិបិត្វា វា តិយោជនាតិក្កមនំ, អាហរណបច្ចាហរណំ, អវាសាធិប្បាយតាតិ ឥមានេត្ថ បញ្ច អង្គានិ។

ឲ្យអកសេលិយនិក្លាបឥចណ្ណូតា និដ្ឋិតា។

៥លិ៩។ ឲ្យអកសេលិយឆោចាបតនិក្លាបង៌ ក្តួាកត្វូយេច។

ប៉។ ទ្វិបិឃនិក្លាបឥចណ្ណូតា

៥ប៉៦-៥ប៉៣។ ទ្វិបិឃនិក្លាបឥេ បត សត្វចណ្ណូាតិ សត្វតា សយាតចណ្ណូា។ សត្វេតា ចណ្ណូា សត្វចណ្ណូា, សត្វចណ្ណូា ចិឃ ចណ្ណូា អស្សាតិ សត្វចណ្ណូាតិ យេឡ្សបឥេលិបឹសយាេសា ងដ្ឋេត្តា។ បិកតិកោ តាយ ឲតទហិ បកតិកហាបណោ។ ទ្វក្លូចលតីឌយឃោតិ តិត្តិលិកាឌិទ្វក្លាត់ ចលតីឌេត កេតា។ ត្លេឆ្វត់ សត្តាយ្សិតិ ឃឆាចុត្តកេង៌ សត្តាយ្សិ ចត្យិត្តិង៌ តិស្សក្កិយចត្វ េហាតីតិ សយ្ថេត្ថា។ ឌាតទ្វបយាសកោតិ សុចណ្ណូកហាបណោ។

កេហ្សាតិ អត្តេតា អត្វាឃ ឌឹឃយាត់ ចា កត្វឌិ ចិត់ ចា តិប្សទិក្កហំ ឌិស្វា សង៌ កេហ្ស។ "ត្លាង៌ អឃ្សស្ស េហាតុ"តិ ឲច៌ សយុតា ចា "អសុកស្មិ តាយ ដាេត យយ ហិទេល្លាសុចណ្ណូ អត្ថិ, តំ តុឃ្សាេហាតុ"តិ ឲច៌ បទេយុតា ចិត់ ចា េកចល៌ ចាចាឃ ចា ហត្វឃុត្ថាឃ ចា "តុឃ្សាត្តិ ចត្វា បទិច្ចត្តស្ស កាឃចាចាហិ អប្សដិក្លិបិត្វា ចិេត្តត សាឌិឃត់ ក្បតិក្លិត្តសាឌិឃត់ តាយ។ "សាឌិឃតី"តិ ចុត្តយេចត្វ ចិកាេចតិ "កលិក្សាកាេយា េហាតី"តិ។ "ត្លាង៌ ក្សុត្តដ្ឋាត"ត្តិ អាចិក្លិតត្តាត្តិ បច្ចឃបទិេកាក់េឃច សត្ថាឃ អាចិក្លិតត្តា។ "ត្លាឆ តិក្លិបិហឹ"តិ ចុេត្តា "ក្កក្សាេបឃ្ស ចា"តិ ចុត្តលក្លូេលាត តិស្សក្កិយំ េហាតីតិ អាហ – "ត្លាឆ តិក្លិបិហឹតិ ត ចត្តត្តា"ត្តិ។ បេទតា "ត្លាយំ កេហ្ស"តិ ត ចត្តត្តាត្តិ ឲត្វាបិ ឲេសច តេឃា។ កប្សិឃត្ថា អកប្សិឃត្ថា តិស្សាឃ ចិតេយច េហាតីតិ ឃស្វា តេតា ក្បត្តបច្ចឃបទិេកាេកា កប្សតិ, តស្វា កប្សិឃំ តិស្សាឃ ចិតំ។ ឃស្វា បត ឌុត្តិចាទេលាឃ តេតា ក្បត្តបច្ចឃបទិេកាេកាបិ ត កប្សតិ, តស្វា អកប្សិឃំ តិស្សាឃ ចិតត្តិ េចឌិតត្តា។

ត េតាត កិត្តិ កប្សិឃកត្វូ េឆតាបិតត្តិ ឲត្វ េឆតាបិតំ េឆ, តត្វិ បទិេកាក្សបិេឃា, តស្វា ឲច៌ ចុត្តា។ អកប្សិឃតិក្សាតិស្សក្កិយំ ចត្វ ក្កកលិក្ខា តំ អតិស្សឌ្ឋិត្វាច េឆតាបិតំ កប្សិឃកត្វូ សឈ្ឈស្ស តិស្សដ្ឋយ្សិ សេត្តាសំ ត កប្សតិ។ េកឌិ បត "ឃស្វា តិស្សក្កិយំ ចត្វ បដិក្កេហត្វា េឆតាបិតំ កប្សិឃកត្វូ សឈ្ឈស្ស តិស្សឌ្ឋាឃឹតិ តិស្សដ្ឋិ ចិតាច ក្បិឃំ បទិក្សាត្តិតុំ ចដ្ឋតិ, តស្វា 'ត េតាត កិត្តិ កប្សិឃកត្វូ េឆតាបិត'ត្តិ ចុត្ត"ត្តិ ចឥត្តិ។ "អាទាឃិកាត់ ចា បត្តកាកត្តិ ត្លាង៌ កិហឹត់ ហត្វកេតាបិ េសាេឃច កាេកាតិ កត្វា ចុត្តា។ សេឆ បត េតាត អត្ថា បទិចេត្តត្វា អាទាឃិកា េឥត្តិ, បទិក្សាត្តិតុំ ចដ្ឋតី"តិ យឡ្សកត្វូបឥេ ទ្វុអកត្វូបឥេ ឥ ចុត្តា។ តេតា ហទិត្វាតិ អេត្តាសំ បត្តកាកេតា ហទិត្វា។ កសិលាបទិកយុត្តិ អាេលិកកសិលាបទិកយ្សំ។ យត្ថាបិដាឌឹតិ ចាតិ ឲត្វ "តេតា កហិតយត្ថាបិដាឌឹតិ បទិចេត្តត្វា អត្ថា េឆ កហិតំ, ចដ្ឋតី"តិ ចឥត្តិ។ ឈាឃាបិតិ េកាឌតសាលិឌឹត់ ឈាឃាបិ។ បទិេច្ឆតាតិក្កត្តាតិ េកហបទិេច្ឆង៌ អតិក្កត្តា, ឈាឃាឃ កតាកតដ្ឋាត់ េកហំ តាយ ត េហាតីតិ អឌិប្សាេឃា។ យេក្កតបិតិ ឲត្វ "សេឆ អេត្តា យេក្កា តត្វិ, យក្កិ អឌិដ្ឋហិត្វា កត្វ ចដ្ឋតី"តិ ចឥត្តិ។ កិតាឃាតិ េតាត ចត្វតា កិតាឃ។ ក្បតិេក្លបំ ឥេបត្វា សេឈ្ឈា បច្ចេឃ បទិក្សាត្តីតិ សេឆ ក្បិសេកា "អតិតាហុ ឲតំ ហិទេល្លា, ត្លាង៌, កេត្ត, អេឌ្ឋច ត ចិតាេសតត្តា"ត្តិ ចត្វា សង៌ ក្បតិេក្លបំ

ធេបតិ, អញ្ញាត ចា ធបិរេបតិ, ឯតំ រូបតិលោបំ ធេបត្វា ពរេតា រូគយំ បរិក្ខារេត្តា សញ្ញោ បច្ចយេ បរិក្ខារតិ, តោត ចត្វតា ពហិតត្តា “អពប្បិយ”ន្តិ ទុត្តំ៉

ឞ្ឞឞ៊ៈ បតិតោពការំ អសយត្ថាហរេត្តត បរិតតតព្វត្តិ ព្វគំ តិររេបក្កកាចឆស្សតបទត្តិ ទេចឪតព្វាំ, តស្មា បតិតដ្ឋារេត ឆារេពបិស្ស ក្ទុចំ លពេឌ្ឋត្តស្ស ចិយ តិររេបក្កការេចារេយរេចត្វ បយាលត្តិ ទេចឪតព្វាំ៉ អសត្តុសម្មាចតាយាតិ អត្តតិ អចិជ្ជយាទិតាតួរិយត្ថស្សឆយ្វាទេរាចត់ សត្ថាយ ទុត្តំ៉ ទេឈ្យបរិទេការេកា តាយ អតរហស្ស បរិទេការេកា៉ កពចតា ហិ អត្តរេតា សាសរេត សីលចរេតា បច្ចយា អត្តញ្ញាតា, ត ទុស្សីលស្ស៉ ដាយពាតយ្បិ សីលចរេតា ឯច បរិច្ចារេកា, ត ទុស្សីលស្ស អត្តរេតា ពារទាត់ យហប្ឋលកាចស្ស បច្ចាសីសតរេតា៉ ព្វតិ សត្វាទា អតត្ញ្ញាតត្តា ដាយរេពហិ ច អបរិច្ចតត្តា ទុស្សីលស្ស បរិទេការេកា ទេឈ្យបរិទេការេកា៉ ព្វលចរេសត បរិទេការេកា ព្វលបរិទេការេកា, បដិក្កាហពរេតា ឥក្កិលាចិសុទ្ធិយា អកាចរេតា ព្វលំ ពរេហត្វា បរិទេការេកា ចិយាតិ អរេត្វា៉ តស្មាតិ “សីលចរេតា”តិអាឌិតា ទុត្តរេយចត្វំ ពារលការេចត បច្ចាយសតិ៉ ឌឹចរំ បរិទេការេក បរិទេការេកតិ ពាយរេតា ទេយារេចត្វា ទេយារេចត្វា បរិទេការេក៉ បុរេកត្ត...រេប... បង្ហិយយារេយសុ បច្ចរេចក្កិតព្វត្តិ សព្វូរេត្ថា៉ តធា អសរេក្កាត្តត យធាទុត្តពាលចិរេសសចរេសត ឯពស្មឹ ឌិចរេស ចត្យក្កត្តំ តិក្កត្តំ ចិក្កត្តំ សក៊ិរេយច ចា បច្ចរេចក្កិតព្វាំ៉

សចស្ស្សអបច្ចរេចក្កុទេពាច អទុរេណា រូក្កច្ឆតិ, ព្វលបរិទេការេកដ្ឋារេត តិដ្ឋតីតិ ឯត្វ “ហិរេឈ្យា យំ យយា ឌឹចរំ បរិក្ខត្តំ, តំ យាចរេឆច សីតស្ស បដិឃាតាយ...រេប... ហិរិរេកាបឹតប្បដិច្ឆាឌតត្វំ, ហិរេឈ្យា រេយា យយា បិណ្ឌបិរេតា បរិក្ខេត្វា, រេសា រេតច ឆចាយាតិអាឌិតា សរេច អតីតបរិទេការេកបច្ចរេចក្កុលំ ត ពរេទឈ្យ, ព្វលបរិទេការេកដ្ឋារេត តិដ្ឋតី”តិ ចឆត្តិ, ឌិយំសិតព្វាំ៉ រេសតាសតយ្បិ បរិទេការេក បរិទេការេកតិ បរេចរេស បរេចរេស៉ ឯចំ បត អសរេក្កាត្តត បុរេកត្តាឌឹសុ បច្ចរេចក្កិតព្វាំ៉ តំ រេហដ្ឋា ទុត្តតរេយរេតច សក្កា ចិញ្ញាតុត្តិ ព្វឆ ចិសុំ ត ទុត្តំ៉ សតិបច្ចយតាតិ សតិយា បច្ចយការេចា, បដិក្កហលស្ស បរិទេការេកស្ស ច បច្ចរេចក្កលាសតិយា បច្ចយការេចា យុជ្ជតិ, បច្ចរេចក្កិត្វាច បដិក្កុរេហតព្វាំ បរិក្ខុតព្វត្វាតិ អរេត្វា៉ រេតរេតចាហ “សតិ៍ ពត្វា”តិអាឌិ៉ ឯចំ សរេត្តបីតិ យឌិបិ ទ្វីសុបិ ឋារេតសុ បច្ចរេចក្កលា យុត្តា, ឯចំ សរេត្តបិ៉ អបរេរ បតាហុ “សតិបច្ចយតាតិ សតិរេកសជ្ជបរិទេការេកស្ស បច្ចយការេច បច្ចរេយតិ អរេត្វា៉ ឯចំ សរេត្តបីតិ បច្ចរេយ សតិបិ”តិ, តំ រេតសំ យតិយត្តំ៉ តធា ហិ បច្ចយសត្ថិស្សិតសីលំ បច្ចរេចក្កលាយ ចិសុជ្ឈតិ, ត បច្ចយសម្មាចយរេត្តត៉

តត្ថ ច “បរិទេការេក ពរេទាត្តស្ស អតាបត្តី”តិ ព្វយិតា បាតិរេយាក្កសំចរសីលំ ទុត្តំ, តស្មា បច្ចយសត្ថិស្សិតសីលស្ស បាតិរេយាក្កសំចរសីលស្ស ច រេកា ចិរេសរេសាតិ? ទុច្ចរេត – បុរិរេយសុ តាច តីសុ បច្ចរេយសុ ចិរេសរេសា បាពរេដារេយច, កិលិតបច្ចរេយ បត យធា ចតិ ពត្វា ទុក្កដ្ឋរេល រេកាបិរេត តស្ស ចលិតិបិ ទក្កិតាតិរេយច រេហាត្តិ, ឯចរេយច បច្ចរេចក្កលាយ បច្ចយសត្ថិស្សិតសីរេល ទក្កិរេត តប្បដិពទ្ធំ បាតិរេយាក្កសំចរសីលម្បិ តិប្បត្តំ តាយ រេហាតិ៉ កិលិតបច្ចយំ អបច្ចរេចក្កិត្វា បរិក្ខុត្តស្ស សីលំ កិជ្ជយាត់ បាតិរេយាក្កសំចរសីលរេយច កិជ្ជតិ, បច្ចយសត្ថិស្សិតសីលំ បត បង្ហាកត្តបុរិយយាយាឌឹសុ យាច អទុល្យក្កុយតា អបច្ចរេចក្កុត្តរេស្សច កិជ្ជតិ៉ បុរេកត្តធិញ្ញអបច្ចរេចក្កិត្វាបិ កិលិតបច្ចយំ បរិក្ខុត្តស្ស អតាបត្តិ, ព្វឆរេយរេតសំ តាតាពរលំ៉

ឯចំ បច្ចយសត្តិស្សិតសីលស្ស ចិសុទ្ធិ ឆស្សេត្វា រេតរេតច បសរេង្គត សត្តាបិ សុទ្ធិរេយា ឆស្សេតុំ “ចតស្សិរសា ហិ សុទ្ធី”តិអាឌិយាហ៉ តត្ថ សុជ្ឈតិ

ឧតាយាតិ សុទ្ធិ, យថាឆឲ្យ ធេសតាច សុទ្ធិ ធេសតាសុទ្ធិ៍ ចុដ្ឋាតស្សបិ ចេត្ត ធេសតាយ ឧច សក្កេហា ឌដ្ឋេទ្ធា៍ លិត្តន្លូលិបត្តិត៌ បត អកិក្លូតាបដិញ្ញាច ធេសតា៍ អធិដ្ឋាតចិសិដេ្ឋា និចទេរាច សុទ្ធិ និចរេសុទ្ធិ៍ ឆយេ្ឲត សយេត បច្ចយាត៌ បរិយេដ្ឋិ ឧច សុទ្ធិ បរិយេដ្ឋិសុទ្ធិ៍ ចត្សុ បច្ចយេសុ ចុត្តចិធិតា បច្ចចេក្ខលាច សុទ្ធិ បច្ចចេក្ខលាសុទ្ធិ៍ ឧស តាច សុទ្ធិសុ សយាសតយោ៍ សុទ្ធិយត្តសុ សីលេសុ ធេសតា សុទ្ធិ ឧតស្សាតិ ធេសតាសុទ្ធិ៍ សេសេសុបិ ឧសេច តយោ៍ ត បុត ឧចំ ពរិស្សាមីតិ ឧត្ត ឧចត្តិ និចរេកឝំ សត្ថាយាហ៍ បហាយាតិ ចជ្ជិត្វា, អកត្វាតិ អទេ្វា៍ ឌាតដ្ឋេដ្ឋត ឌាយំ, តំ អាឌិយត្តីតិ ឌាយាឌា, អតត្សញ្ញាតេសុ សទ្ធោត សត្ថា បរិភោកាកាចតោ អត្សញ្ញាតេសុយេច ច បរិភោកសក្កាចកាចតោ កិក្លូហិ បរិក្សញ្ញិតត្ថាបច្ចយា ភកចតោ សត្តកា៍ ឆយ្ឲឌាយាឌសុត្តទេ្ឋាត្ត សាឆពត្តិ –

“ឆយ្ឲឌាយាឌា មេ, កិក្លូចេ, ភចថ, មា អាមិសឌាយាឌា៍ អត្ថិ មេ តុមេ្ហស្សុ អត្សុកម្បា, ‘ពិត្តិ មេ សាចកា ឆយ្ឲឌាយាឌា ភចេយ្យុំ, ចេតា អាមិសឌាយាឌា’”តិ (ម៍ និ៍ ១៍១៥) –

ឧចំ បចត្តិ ឆយ្ឲឌាយាឌសុត្តញ្ច ឧត្ត ឧតស្មិំ អត្ថេ សាឆពំ៍

អថិតទេរាកាត៌ តល្យាបទេចសតាយ បច្ចយបរិភោគោ សាមិភោគោ នាម ហោតិ, តដភោគេចភ ចឹតទេរាកាត៌ តត្ត សាមិភោគោ យថារុចិ បរិភោកសក្កាចតោ៍ តថា ហិ តេ បដិក្កុលម្បិ អប្បដិក្កុលកាទេភ អប្បដិក្កុលម្បិ បដិក្កុលកាទេភ តក្សុកយម្បិ ចជ្ជិត្វា អញ្ញ្សបក្ខភាកាទេភ បច្ចយេ បរិក្សញ្ចត្តិ, ឌាយកាភញ្ច យតោរឆំ បរិបូទេត្តិ៍ តេតាហ – “តេ ហិ តល្យាយ ឌាសញ្ញំ អតីតត្តា សាមិតោ ហុត្វា បរិក្សញ្ចត្តី”តិ៍ យោ បតាយំ សីលចតោ បច្ចចេក្ខិតបរិភោគោ, សោ ឥណបរិភោកស្ស បច្ចតិកត្តា អាណល្យបរិភោគោ ភាម ហោតិ៍ យថា ហិ ឥណាយិកោ អត្តតោ រុចិយា ឥច្ឆិតទេសំ ពត្តុំ ត លភតិ, ឧចំ ឥណបរិភោកយុត្តោ លោកតោ តិស្សរិតុំ ត លភតីតិ តប្បដិបក្ខត្តា សីលចតោ បច្ចចេក្ខិតបរិភោគោ អាណល្យបរិភោគោតិ ចុច្ចតិ, តស្មា តិប្បរិយាយតោ ចតុបរិភោកចិតិមុត្តោ ចិសុំយេចាយំ បរិភោគោតិ ទេចិតទេ្ឋា៍ សោ ឥណ ចិសុំ ត ចុត្តោ, ឌាយជ្ជបរិភោគេយេច ចា សង្គហំ កច្ឆតីតិ៍ សីលចាបិ ហិ ឥមាយ សិក្ខាយ សយត្ថាកតត្តា សេក្ខោត្វេច ចុច្ចតិ៍ សព្ទេ្ឋាសត្តិ អរិយាត៌ បុថុជ្ជតាភញ្ច៍

ពឆំ បុថុជ្ជតាត៌ ឥមេ បរិភោកា សម្ភចត្តីតិ? ងបចារចសេត៍ យោ ហិ បុថុជ្ជតស្សបិ សល្លេខប្បដិបត្តិយំ ឋិតស្ស បច្ចយគេឆំ បហាយ តត្ត អត្សុបលិត្តេភ ចិត្តេភ បរិភោគោ, សោ សាមិបរិភោគោ ចិយ ហោតិ៍ សីលចតោ បត បច្ចចេក្ខិតបរិភោគោ ឌាយជ្ជបរិភោគោ ចិយ ហោតិ ឌាយកាត៌ យតោរថស្ស អចិរាឆភតោ៍ តេតេច ចុត្តំ “ឌាយជ្ជបរិភោគេយេច ចា សង្គហំ កច្ឆតី”តិ៍ កល្យាណបុថុជ្ជតស្ស បរិភោគោ ចត្តត្ថាយេច ភត្ថិ តស្ស សេក្ខសង្គហតោ៍ សេក្ខសុត្តន្តោ្យតស្ស អត្ថស្ស សាឆពំ៍

លជ្ជិតា សទ្ធិ៍ បរិភោគោ ភាម លជ្ជិស្ស សត្តកំ ពហេត្វា បរិភោគោ៍ អលជ្ជិតា សទ្ធិត្តិ ឧត្ថាបិ ឧសេច តយោ៍ អាឌិតោ បដ្ឋាយ ហិ អលជ្ជិ ភាម ភត្ថិតិ ឥមិតា ជិដ្ឋជិដ្ឋេសុយេច អាសង្កា ត ពាតព្ពាតិ ឌស្សេតិ៍ អត្តតោ ភាទក្សតា សទ្ធិចិហារិកាឌយោ៍ សោបិ តិចារេទតទ្ធោតិ យោ បស្សតិ, តេត តិចារេទតទ្ធោ៍ យស្មា អលជ្ជិបរិភោគោ ភាម លជ្ជិតោ ចុច្ចតិ, តស្មា អាបត្តិ ភាម ភត្ថិ ងកិត្តម្បិ

អលជ្ជីកាទេវា, “អលជ្ជីបរិភោគោ”តិ វុត្តំ នាយបត្តេយេ ន លព្ភតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ “អាបត្តិ បន អត្ថិយេវាតិ វទន្តី”តិ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ។

អធម្មិយាតិ អនេកបការាទីហិ ឧប្បន្នា។ ធម្មិយាតិ ភិក្ខាចរិយាទីហិ ឧប្បន្នា។ សង្ឃស្សេវ ទេតីតិ ភត្តំ អគ្គហេត្វា អត្តនា លទ្ធបរិភោគេន ទេតិ។ សចេ បន លជ្ជី អលជ្ជី បក្ខាតិ...បេ... អត្តនោ ឧបតីតិ វុត្តំ ពោធិបក្ខិយកាយតាយ វុច្ចតិ គាថំ ន ចជតិ, ធម្មស្ស បន សារកស្ស សោតព្ពតោ អត្ថគ្គហណាយ ចជតីតិ ទេសិតព្ពំ។ បុរិមនយេន “សោ អាបត្តិយា ការេតព្ពោ”តិ វុត្តត្តា ឧភយស្ស អាបត្តិមេវាតិ វទន្តិ។ វុទ្ធបក្ខហាណិកា ធម្មស្ស បរិភោគោ ធម្មបរិភោគោ។ ធម្មាត្ថក្ខេន គណ្ហស្ស អាបត្តិយា អភាវេបិ ទោសោ តស្ស អលជ្ជិកាចិណ្ណេន សត្ថាយ “ឯវរូបំ កិរាយ”ន្តិអាទិយាហ។ តស្ស បន សត្តិវេកតិ ឧហារក្កិតវត្ថុស្ស សត្តិវេក។

វិប.៩. វារេវារេ វារធាវេយាតិអាទិ “វុត្តំ គហិដ្ឋាយី”តិ ទេតនាយត្តបយុក្តទោ វុត្តំ។ អស្សតិយា ជិន្នត្ថិ ឧត្ត អស្សតិយា ជិន្នំ នាម អបរិច្ឆិន្នំ ហោតិ, តស្មា ធបន្ត្ត ពទ្ធគហាបណាទិ អស្សតិយា ជិន្នំ ភិក្ខុនា ឧត្តមង្គាយ បដិគ្គហិតព្ពំ, តទោ នេច ទ្វិបិយំ ជិន្នំ, តាបិ បដិគ្គហិតព្ពំ ហោតីតិ ឧត្ត អាបត្តិទេសនាកិច្ចំ នត្ថិ, តំ បន ទាយកានមេវ បដិទាតព្ពំ។ ពេន អគប្បិយធនុនា ទេ ទេ ទាយកា ឧប្បិអាទីនិ គិលិត្វាន សព្ពស្ស តស្ស ច ភិក្ខុនោ ទេត្តិ, សទ្ធានំ គប្បតិ ទាយកានមេវ សត្តគត្តា។ អដ្ឋគថាយំ បន បុញ្ញការេហិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ជិន្នមេវ សន្ធាយ “បុញ្ញកាយា...បេ... ទ្វិបេវ អទ្វិបិយសញ្ញី ទ្វិបិយំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ទេសិតព្ពោ”តិ វុត្តំ, តស្មា បរិច្ឆិន្ទិត្វា ជិន្នំ ឧត្តមង្គាយ គណ្ហតាបិ និស្សគ្គិយមេវ។ ពេន យទិ ទេ ទាយកា នេតា អាគន្ត្វា គណ្ហន្តិ, ទាយកេ បុច្ឆិត្វា អត្តនោ អត្ថាយ ទេ បរិច្ឆិន្នំ, សព្ពេ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតព្ពា។ តទ ទោទ្យអគំ បស្សាមីហិ វុយិតា គិហិសត្តេបិ “វុត្តំ គណ្ហតា”តិអាទិអគប្បិយវោហារេន ជិនាតិ ភិក្ខុនោ ន គប្បតីតិ ជីវេបតិ។ ឧគបរិច្ឆេទាតីតិ កិរិយាកិរិយការណោ ឧគបរិច្ឆេទាតិ។ ខាតទ្វិបរេខតការោ, អត្តទ្ធមិកតា, គហាបណាទីសុ អញ្ញតរការោតិ វុយាវេតព្ព តីលិ អត្ថាតិ។

ទ្វិបិយនិក្ខាបគចណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. ទ្វិបិយសំវោហារនិក្ខាបគចណ្ណនា

វិប.៧. ទ្វិបិយសំវោហារនិក្ខាបគេ ខាតទ្វិបាទិចតុត្ថិធម្មិ និស្សគ្គិយចត្ត វុត្ត ទ្វិបិយគ្គហណេនេវ គហិតត្តិ អាហ “ខាតទ្វិបរេខតបរិចត្តន”ន្តិ។ បដិគ្គហិតបរិចត្តនេតិ ឋាទិតទ្វិបិយស្ស បរិចត្តនេ, អឋាទិយិត្វា ទា គប្បិយេន ការេត បដិគ្គហិតទ្វិបិយបរិចត្តនេ។

វិប.៥.ក-ការស្ស គ-ការំ គត្វា “ឌីទ្វបក”ន្តិ លិខិតំ, បទការេន ឈាគតត្តិ បិណ្ឌំ គតំ។ សត្តុទណ្ណាតិអាទីសុ “សត្តុទណ្ណា ច គហាបណោ ច...បេ... យេ ច វោហារំ គច្ឆន្តី”តិ វុច្ចំ សព្ពត្ត សមុច្ចយោ ទេសិតព្ពោ។ ទ្វិបេវ ទ្វិបិយសញ្ញីតិ សកសត្តគំ ជនតិ។ ទ្វិបិយំ ទេតាបេតីតិ

បរសត្តកំ ចតតិ៍ “តិស្សក្កិយចត្តុតា ក្ខកដចត្តុំ ចា ពប្បិយចត្តុំ ចា ៖ចតា៖បត្តុស្សបិ ៦៖សច ត៖យា”តិ ឰតិ៍ ពស្មា ចុត្តិ៍ ត ហិ “ទ្វបិ៖យ ទ្វបិយសត្ថឹ អទ្វបិយំ ៖ចតា៖បតិ , តិស្សក្កិយំ បរិចិត្តិយ”ត្តិអាតិត្តិ៖ពា បរិច្ឆ្ចិយំ ចុ៖ត្តាតិ អាហ “៖យា ហិ”តិអាតិ៍ តស្សាត្ថុ៖លិយត្តាតិ ៦ត្តាយយដិប្បា៖យា – ទ្វបិយសំ៖ចាហា៖រា តាយ ត ៖ពចលំ ទ្វបិ៖យត ទ្វបិយបរិចត្តត៖យច, អឆ ៖លា “អទ្វបិ៖យ ទ្វបិយសត្ថឹ ទ្វបិយំ ៖ចតា៖បតិ”តិ ចុត្តត្តា អទ្វបិ៖យត ទ្វបិយ៖ចតាបតយ្បិ ទ្វបិយសំ៖ចាហា៖រា តាយ ៖ហាតិតិ ៦តស្មិ៍ បរក្លបិ ទ្វបិ៖យ សតិ ទ្វបិយសំ៖ចាហា៖រា៖យច ៖ហាតិតិ អយយ៖ត្វា អចុ៖ត្តាបិ ចិត្តាយតិតិ៍ អទ្វបិយំ តាយ ក្ខកដចត្តុពប្បិយចត្តុតិ៍ ៦ព៖ត្តត ទ្វបិយប៖ក្លតិ ៦៖ពាត អ៖ត្តត ទ្វបិយប៖ក្លតិ អយំ អ៖ត្វា ព៖ហត៖ត្ថា៍ “៦ព៖តា ទ្វបិយប៖ក្ល”តិ ចា បរ៖ផា ៖ចតិត៖ត្ថា៍ “៦ពទ្វបិយប៖ក្ល”តិបិ បចត្តិ, តត្វាបិ ៦ព៖តា ទ្វបិយប៖ក្លតិ អយ៖យច៖ត្វា ព៖ហត៖ត្ថា៍

ពប្បិយចត្តុតា ពប្បិយចត្តុ៖តា ពយចិក្ល៖យបិ តាច តិស្សក្កិយំ ៖ហាតិ, ក្ខកដចត្តុតា ក្ខកដចត្តុ៖តា ពយចិក្ល៖យ ពស្មា ត ៖ហាតិតិ អត្ថពក្ខពចាយ អដិប្បា៖យា៍ ឰតិ៍ សិក្លាបតិ...៖ប... អទ្វបិ៖យត ច ទ្វបិយ៖ចតាបតំ សត្តាយ ចុត្តត្តិ សត្ថ៖ត្ថា៍ ឰតាតិ ឰយស្មិ៍ ទ្វបិយសំ៖ចាហា៖រសិក្លាប៖ត៍ តត្វាតិ ពយចិក្លយសិក្លាប៖ត៍ ៖ត៖តចាតិ ពប្បិយចត្តុតា៖យច៍

បុត ពប្បិយកាចំ ៖តត្វំ អសក្ក៖លាឃ្យត្តា “យហាអពប្បិ៖យា តាយា”តិ ចុត្តិ៍ “ត សក្កា ៖ពតចិ ក្តបិ៖យត ពប្បិ៖យា ពាតុត្តិ ឰតិ៍ បក្ខាត្តិ៖យច សហដ៍ពិកាតំ អត្ថុ៖រ បរិចត្តតំ សត្តាយ ចុត្តំ, កិហិហិ បត ព៖ហត្វា អត្ត៖តា សត្តកំ ពត្វា ជិត្តំ ស៖ត្ថាសំ ពប្បតិ”តិ ចតត្តិ៍ “ត សក្កា ៖ពតចិ ក្តបិ៖យត ពប្បិ៖យា ពាតុ”ត្តិ បត ឰយិតាច បដិក្កហិតទ្វបិយំ អតិស្សដ្ឋិត្វាច ៖តត ៖ចតាបិតំ ពប្បិយកល្លយ្បិ សក្ឃុស្ស តិស្សដ្ឋំ បរិកុញ្ជិតុំ ត ចដ្តិតិ សិក្ខំ៍

៖យ បត “បដិក្កហិតទ្វបិយំ អតិស្សដ្ឋិត្វាបិ ៖តត បរិចត្តិតំ ពប្បិយកល្លំ សក្ឃុស្ស តិស្សដ្ឋំ បរិកុញ្ជិតុំ ចដ្តិ”តិ ចតត្តិ, ៖តសំ “ត សក្កា ៖ពតចិ ក្តបិ៖យត ពប្បិ៖យា ពាតុ”ត្តិ ឰតិ៍ ត យុត្តិ៍ ៖ត ប៖តត្វ ៦ចំ ចតត្តិ “យស្មា តិស្សដ្ឋិតត្ថចត្តុំ អតិស្សដ្ឋិត្វាច ក្តបទ្វបរិ អត្ថា អត្ថា៖យច ពតំ, តស្មា បរិ៖ត្ថដាកាច៖តា ឰតឆ តិស្សដ្ឋិតុំ អចត្វា ‘ត សក្កា ៖ពតចិ ក្តបិ៖យត ពប្បិ៖យា ពាតុ’ត្តិ ចុត្តំ, បរិ៖ត្ថដាកាច៖តា៖យច ‘ម្ទ៖ល ម្ទលសាយិកាតំ , ប៖ត្វ ច បត្តសាយិកាតំ ជិ៖ត្ត ពប្បិ៖យា ៖ហាតិ’តិ ច ត ចុត្តា”ត្តិ៍ យតិ បដិក្កហិតទ្វបិយំ អតិស្សដ្ឋិត្វា ៖ចតាបិតំ ពប្បិយកល្លយ្បិ សក្ឃុស្ស តិស្សដ្ឋំ បរិកុញ្ជិតុំ ចដ្តិ, ៦ចំ ស៖ត្ត ឰតាបិ អចសាតចត្តុំ ព៖ហត្វា សក្ឃុស្ស តិស្សដ្ឋំ ពស្មា ត ចដ្តិ, “៖យា បត ទ្វបិយំ ក្តក្កហ៍ត្វា...៖ប... ប៖ត្វ ច បត្តសាយិកាតំ ជិ៖ត្ត ពប្បិ៖យា ៖ហាតិ”តិ ឰយិតាបិ បដិក្កហិតទ្វបិយំ អតិស្សដ្ឋិត្វា ៖ចតាបិតំ ពប្បិយកល្លយ្បិ សក្ឃុស្ស តិស្សដ្ឋំ បរិកុញ្ជិតុំ ត ចដ្តិតិ សិក្ខំ៍ យតិ តំ តិស្សដ្ឋំ បរិកុញ្ជិតុំ ចដ្តេយ្យ, “ម្ទ៖ល ម្ទលសាយិកាតំ, ប៖ត្វ ច បត្តសាយិកាតំ ជិ៖ត្ត ពប្បិ៖យា ៖ហាតិ”តិ ត ចតេយ្យ៍ អប៖រ ប៖តត្វ ៦ចំ ចតត្តិ “យតិ សក្ឃុស្ស តិស្សដ្ឋំ ៖ហាតិ, ទ្វបិយបដិក្កាហកស្ស ត ចដ្តិ, តស្មា តស្សបិ យថា ចដ្តិ, តថា ជស្សតត្វំ ‘ម្ទ៖ល ម្ទលសាយិកាត’ត្តិអាតិ ចុត្តា”ត្តិ៍

ក្ខតិយបត្តសជិ៖សា៖យចាតិ ឰយិតា បក្ខាត្តយ្បិ សហដ៍ពិកាតំ ត ពប្បតិតិ ជ៖ស្សតិ៍ តត្វ ពា៖រលយាហ “ម្ទលស្ស សយ្បដិច្ឆិតត្តា”តិ៍ អឆ ម្ទលស្ស សយ្បដិច្ឆិតត្តា ទ្វបិយបដិក្កាហកស្ស តាច អពប្បិ៖យា ៖ហាតុ, ៖ស៖សាតំ បត ពស្មា ត ពប្បតិតិ យត្តាយា៖តា បុច្ឆតិ “ពស្មា ៖ស៖សាតំ

ត ពេប្យតិ"តិ។ ពោទលោយាហ "ម្ងលស្ស អតិស្សូដ្ឋត្វា"តិ។ បត្តស្ស ពេប្យិយកាទេចបិ សយ្យេខិន្ធិតម្ងលស្ស តិស្សូខ្ញិតន្តស្ស អតិស្សូដ្ឋត្វា ខេតត ពហិតបខេត្វា ខេសសាតយ្យិ ត ពេប្យតិ។ ឃខិ ហិ ខេតត សយ្យេខិន្ធិតម្ងល់ សន្ឈូសន្លោតិស្សូដ្ឋិ សិឃា, ខេតត ពេប្យិខេឃត ពេខមុត អាទាយិពាឌឹហិ ពេហេត្វា ឌិត្ថបខេត្វា ទ្ងបិឃបខិក្កាហកំ ឌេខបត្វា ខេសសាតំ ចដ្ឋតិ។ អបខេទ បត "ម្ងល់ សយ្យេខិន្ធិត្វា ពហិតបខេត្វាបិ ឃខិ សន្ឈូស្ស តិស្សេដ្ឋា, ខេសសាតំ ពេប្យតិ"តិ ចឝត្តិ។ ឲចំ សខេត្ត "ម្ងលស្ស អតិស្សូដ្ឋត្វា"តិ ត ចត្តត្តំ, "សន្ឈូស្ស អតិស្សូដ្ឋត្វា"តិ ឲចខេមច ចត្តត្តំ។

ឝ្ធិចាទិតត្វាតិ ន្តមិតា ទ្ងបិឃសំខេចាហារេទា អខេតត ពេតោតិ ឌេខស្សតិ។ អខេញ្ញាសំ បត ចដ្ឋតីតិ ឃម្ពាខេតត ទ្ងបិឃសំខេចាហារេមត្តខេមច ពតំ, ត ម្ងល់ សយ្យេខិន្ធិតំ, តម្ពា ចិតឃពេមុចខេសត សន្ឈូស្ស តិស្សូដ្ឋពាលខេតា បដ្ឋាឃ អខេញ្ញាសំ ចដ្ឋតិ។ ន្តមម្ពិខេមច ឥ អខេត្ត បយាលំ ឌេខស្សខេត្តា "មហាស្មុខេត្ថទស្ស ពិទា"តិអាឌិមាហ។ អបខេទ បត "ឝ្ធិចាទិតត្វាតិ ន្តមិតា ខេពចលំ ពិហិសត្តពោខេចត ឌិខេត ឝ្ធិចាទិតមត្តំ ទុត្តំ, ត ទ្ងបិឃសំខេចាហារាបន្តត្តំ, តម្ពា ទ្ងបិឃសំខេចាហារាកាចខេតា ខេសា បខេត្វា តិស្សូខ្ញិតុំ ត សក្កោតិ តស្ស ត ពេប្យតិ, អតិស្សូដ្ឋាបិ អខេញ្ញាសំ ពេប្យតិ។ អតិស្សូដ្ឋខេស្សច ឥ អខេញ្ញាសំ ពេប្យិយកាចឌស្សតត្ថំ 'មហាស្មុខេត្ថទស្ស ពិទា'តិអាឌិចត្តតិ ខ្លាហេដាតិ។ សន្ឈូស្ស តិស្សូខ្ញិតិ ន្តឌេត្វា អខេញ្ញាសំ ពេប្យិយត្វា ខេពចលំ សន្ឈូស្ស បទិន្តត្តកាចំ សត្ថាឃ ទុត្តំ, ត បត ចិតឃពេមុចខេសត សន្ឈូស្ស តិស្សូដ្ឋកាចំ។ ន្តមស្ស ឥ អត្ថស្ស សប្បិស្ស ប្ងខេទត្វាតិ ន្តឌំ ចឝតំ សាឝព"ត្តិ ចឝត្តិ។

៥៥១។ ទ្ងបិឃបខិក្កាហលាទ្ងបិឃសំខេចាហារេទម្ម ខេឃត ឲខេពាពេមច ពតំ, ខេតត តត្ថ តត្ថ ទុត្តតខេឃខេតច តិស្សូខ្ញិតត្តំ។ ខេឃត បត បខិក្កាហិតទ្ងបិខេឃខេតច សំខេចាហារេទា ពេតោ, ខេតត ពេចំ តិស្សូខ្ញិតន្តត្តិ? តឃិឌំ ឝ្ពុក្កទំ, "អហំ, កខេត្ត, តាតប្យពោទកំ ទ្ងបិឃសំខេចាហារំ សមាបន្ញិ"ត្តិ ឲចខេមច តិស្សូខ្ញិតន្តំ។ "ន្តមម្ពិ សិក្ខាបខេឌបិ 'អទ្ងបិខេឃ ទ្ងបិឃសញ្ញី, អាបត្តិ ឝ្ពុក្កដស្ស'តិអាឌិត្តិពាស្ស អចសាតបខេឌ អតាបត្តិឃា ទុត្តត្វា ពេប្យិយចត្ថុខេចសខេតច ន្តឌំ តិពំ ទុត្ត"ត្តិ តឹស្មុបិ ពេហ្ពិបខេឌម្ម ទុត្តំ។ ខេពខិ បត "អទ្ងបិឃក្កាហលាត ពេប្យិយចត្ថុឝ្ពុក្កដចត្ថុតំ សក្កេហាតិ ប្ងទិមបឝ្ធេឃំ ពេប្យិយចត្ថុឝ្ពុក្កដចត្ថុតំ ចខេសត ទុត្តំ, អចសាតបឝខេមច ពេប្យិយចត្ថុចខេសត ទុត្ត"ត្តិ ចឝត្តិ, តំ ត យុខ្ញតិ អតាបត្តិមិស្សិខេត អចសាតត្តិខេព សន្ញាតាតត្តំ ឌេខបត្វា ចត្ថុតាតត្តស្ស អកាចខេតា។ ឝ្ពុក្កដចត្ថុតា បត ឝ្ពុក្កដចត្ថុតោ ខេចតាបតំ ខេតច ន្តឌ, ត តត្ត បិឡូន្តឃំ ទុត្តត្តិ ចឝតខេមត្ត សាឝពំ។ ឃំ អត្តខេតា ឌខេតត បទិចត្តតិ, តស្ស ចា ឌតស្ស ចា ទ្ងបិឃកាខេចា ខេចច, បទិចត្តតន្ញាតិ ន្តយាខេតត្ត ខ្ចេ អក្កាតិ។

ទ្ងបិឃសំខេចាហារសិក្ខាបឌចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

១០។ ពេឃចិក្កឃសិក្ខាបឌចណ្ណតា

៥៥៦។ ពេឃចិក្កឃសិក្ខាបខេឌ បិឡូន្តឃំ ឌាតាតីតិ ឲត្ត ខ្លបឌាខេទហីតិ អខេត្វា, ឞ្ឌុ ខ្លបឌាខេទត្វា ពេហ្យាន្តឌំ ត មតាបត្តិ ប្ងត ឌាតុំ ត សក្កិស្សឹតិ អឌិប្បាខេឃា។

៥៩៤-៥៩៥. កាយត្តិ បរកាយស្ស គហណំ. ចិក្កយត្តិ អត្តនោ កាយស្ស នាមំ. តេនាហ "ពាហិរា ពាហំ ទេហី"តិអាទិ. យស្មា កាយិកំ នាម បរស្ស ហត្ថេនា គហិតំ វុច្ចតិ, ចិត្តិតព្វា បរស្ស ហត្ថេ ឋិតំ, តស្មា "កាយិតព្វា ហោតិ បរកាយំ អត្តនោ ហត្ថគតំ ករោន្តេន, ចិត្តិតព្វា អត្តនោ កាយំ បរហត្ថគតំ ករោន្តេនា"តិ វុត្តំ. យទិ ឯវំ បិញ្ញត្តិយំ បរទេវ "កាយិតព្វា ហោតិ ចិក្កាយិតព្វា"តិ វត្វា "អត្តនោ កាយំ បរហត្ថគតំ បរកាយំ អត្តនោ ហត្ថគត"ន្តិ កស្មា វុត្តន្តិ អាហ "ពាហិរា ពាហន្តិអាទិវចនានុរូបតោ បនា"តិអាទិ. ពាហិរាតិ ហិ សកសន្តកំ វុត្តំ តទនុរូបតោ បិញ្ញត្តិយំ បទំ អត្តនោ កាយំ ទស្សិតំ, ន កាយចិក្កាយបទានុរូបតោ. តត្ថាបិ បរិតតោ បរសន្តកគ្គហណំ បុរក្ខត្វា ឋិតំ.

កាយំ សេសធាតុកេបិ "ពាហំ ទេហី"តិ វទតោ វិញ្ញត្តិ ន ហោតិ, សទ្ទវេយ្យវិតិបាតស្សាបិ បន អករណំ ទស្សេតុកាមោ "យាចតិ បន បិតតិ វា"តិ អាហ. វិញ្ញត្តិ ន ហោតីតិ ពាហំ វិសុំ វិញ្ញាបនំ សន្ធាយ វុត្តំ. អញ្ញំ កិញ្ចិ អវត្វា ឯវំ វទន្តោ អញ្ញាតកំ វិញ្ញាបេតិ នាមាតិ អាហ – "អញ្ញាតកំ 'ពាហំ ទេហី'តិ វទតោ វិញ្ញត្តី"តិ. អញ្ញំ កិញ្ចិ អវត្វា "ពាហំ គណ្ហាហី"តិ ឋិតំ អញ្ញាតកស្ស ឋិតំ នាម ហោតីតិ វុត្តំ "សទ្ទវេយ្យវិតិបាតន"ន្តិ. តិស្សា អាបត្តិយោតិ អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសទ្ទវេយ្យវិតិបាតនកាយចិក្កាយាបត្តិសង្ខាតា តិស្សា អាបត្តិយោ.

ពាហំ នាម ករោហីតិ វទតិ, វទតីតិ ឯត្ថ វុត្តាបិ, ពាទានិ កស្មា ន ករោសីតិ វត្តព្វំ វទតិ. "និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ"ន្តិ កិញ្ចាបិ សតិយេវ និស្សគ្គិយវត្ថុម្ហិ បាចិត្តិយំ វុត្តំ, អសតិបិ បន តស្មិំ បាចិត្តិយន្តិ ពាហំ អដ្ឋកថាបរិយាយេន គហេតព្វន្តិ ទស្សេតុំ "កិញ្ចាបី"តិអាទិ វុត្តំ. បរិវុត្តតិ សប្បិអាទិ សន្ធាយ វុត្តំ. យំ អត្តនោ ធនេន បរិវត្តតិ, យេន វា បរិវត្តតិ, តេសំ កប្បិយវត្ថុតា, អសម្ភបរិកតា, កាយចិក្កាយាបជ្ជនសង្ខាតំ ពាហាទេត្ថ តិលិ អង្គានិ.

កាយចិក្កាយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

និដ្ឋិតោ កោសិយវគ្គោ ទុតិយោ.

៣. បត្តវគ្គោ

១. បត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៩៦-៦០១. បត្តវគ្គស្ស បឋមេ អត្តន្តិ ចិត្តេតព្ពអត្ត. យស្មា វណ្ណសទ្ទោ សណ្ឋានជាតិរូបាយតនការណបមាណគុណបសំសាទីសុ ទិស្សតិ. "មហន្តំ សប្បរាជវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា"តិអាទីសុ (សំ॰ និ॰ ១.១៣១) ហិ សណ្ឋានំ វុច្ចតិ. "បរមាយ វណ្ណបោក្ខរតាយ សមន្នាគតោ"តិអាទីសុ (ទី॰ និ॰ ១.៣០៣), "កាឡោ ហោតិ ឥន្ទោ វណ្ណោ, អញ្ញោ វណ្ណោ"តិអាទីសុ (ម॰ និ॰ ២.៣០១) ជាតិ. រូបាយតនំ.

“ន ហរាមិ ន ភញ្ជាមិ, អារា សិង្ឃាមិ វារិជំ;

អថ កេន នុ វណ្ណេន, គន្ធត្ថេនោតិ វុច្ចតី”តិ។ (សំ។ និ។ ១.២៣៤; ជា។ ១.៩.១១៩) –

អាទីសុ ការណេ។ “តយោ បត្តស្ស វណ្ណា”តិអាទីសុ (បារា។ ៦០២) បមាណេ។ “កទា សញ្ញូឡ្ហា បន តេ គហបតិ ឥមេ សមណស្ស គោតមស្ស វណ្ណា”តិអាទីសុ (ម។ និ។ ២.៧៧) គុណេ។ “វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសតី”តិអាទីសុ (អ។ និ។ ៤.៣) បសំសាយ។ តស្មា វុត្តំ “តយោ បត្តស្ស វណ្ណាតិ តីណិ បត្តស្ស បមាណានី”តិ។

អឌ្ឍតេរសបលា ហោតីតិ ឯត្ថ “មាសានំ អឌ្ឍតេរសបលានិ គណ្ហាតី”តិ វទន្តិ។ “មគធនាឡិ នាម ឆបសតា នាឡិទ្រា”តិ កេចិ។ “អដ្ឋបសតា”តិ អបរេ។ តត្ថ បុរិមានំ មតេន តិបសតាយ នាឡិយា ទ្វេ នាឡិយោ ឯកា មគធនាឡិ ហោតិ, បច្ឆិមានំ ចតុបសតាយ នាឡិយា ទ្វេ នាឡិយោ ឯកា មគធនាឡិ។ អាចរិយធម្មបាលត្ថេរេន បន “បកតិយា ចតុមុដ្ឋិកំ កុឌុវំ, ចតុកុឌុវំ នាឡិកំ, តាយ នាឡិយា សោឡស នាឡិយោ ទោណំ, តំ បន មគធនាឡិយា ទ្វាទស នាឡិយោ ហោន្តី”តិ វុត្តំ, តស្មា តេន នយេន “មគធនាឡិ នាម បញ្ច កុឌុវានិ ឯកញ្ច មុដ្ឋិំ ឯកាយ មុដ្ឋិយា តតិយញ្ច ភាគំ គណ្ហាតី”តិ វេទិតព្វំ។

សព្ពសម្ភារសង្ខតោតិ ខីរកាទិសព្ពសម្ភារេហិ សង្ខតោ។ អាលោបស្ស អាលោបស្ស អនុរូបន្តិ ឯត្ថ “ព្យញ្ជនស្ស មត្តា នាម ឱទនចតុត្ថភាគោ”តិ (ព្រហ្មាយុសុត្តស្ស អដ្ឋកថាយំ (ម។ និ។ អដ្ឋ។ ៣.៣៨៧) វុត្តត្តា អាលោបស្ស ចតុត្ថភាគប្បមាណំ ព្យញ្ជនំ អាលោបស្ស អនុរូបន្តិ គហេតព្វំ។ ឥធ បន សូបស្សេវ ឱទនចតុត្ថភាគប្បមាណតំ វត្វា ឯតស្ស លក្ខណេន ទស្សិតេ ខាទនស្សបិ ទស្សិតមេវ ហោតីតិ ព្យញ្ជនស្ស តថា វិវេចេត្វា បមាណំ ន វុត្តំ។

មគធនាឡិយា ឧបឌ្ឍប្បមាណោ ឥធ បត្ថោតិ អាហ “បត្ថោទនន្តិ មគធនាឡិយា ឧបឌ្ឍនាឡិកោទន”ន្តិ។ ឥមិនា ច “បត្ថទ្វយំ មគធនាឡិទ្រា”តិ ទស្សិតំ ហោតិ។ បត្ថោ ច “ចតុបលោ កុឌុវោ, ចតុកុឌុវោ បត្ថោ”តិ ឥមិនា លោកិយវោហារេន វេទិតព្វោ។ ភាជនបរិភោគេនាតិ ឧទកាហរណាទិនា ភាជនបរិភោគេន។

៩០៧។ ឆេទនេតិ បរិភោគាវសានស្សេតំ វុត្តំ, ន បន ឆេទនេយេវ ទុក្កដំ អាបជ្ជតិ តតោ បុរេតរំ បរិភោគកាលេយេវ អាបជ្ជនតោ។

៩០៨។ បញ្ចាហិ ទ្វីហីតិ ឯត្ថ “ឧត្តាវតា កាឡអវណ្ណតា សម្បជ្ជតី”តិ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ “យទិ បន ឯកេនបិ បាកេន កាឡអវណ្ណោ ហោតិ, អធិដ្ឋានុបគោយេវា”តិ វទន្តិ។ ហត្ថាភាគតស្សបិ អធិដ្ឋាតព្វភាវទស្សនត្ថំ “យទិហី”តិអាទិ វុត្តំ។ ឥមិនា ច ទូរេ ឋិតម្បិ អធិដ្ឋាតុំ លភតិ, ឋបិតដ្ឋានសល្លក្ខណញ្ច ន បមាណន្តិ វេទិតព្វំ។ សុត្វា វាតិ បត្តការកេន បេសិតកិច្ចតា អនារោចេត្វា កេវលំ តស្ស

ភេសជ្ជស្ស ចេតនាយ ហុត្វា ន បរាមដ្ឋំ ទេន អបរិភុត្តា សាមណេរេហិ ឥទំ វុត្តបទំ, តទា ឯវំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតុំ

វដ្ដតីតិ ឯវំ អធិដ្ឋានំ សល្លក្ខេត្វាតិ ឥទម្បិ វុត្តបទំ, បត្តសល្លក្ខណេយេវ បមាណំ បត្តោ ច លទ្ធោ ហោតីតិ មហាអដ្ឋកថា ហេដ្ឋា

ឩនបញ្ចពន្ធនកាលេ បច្ឆា យត្ថ កត្ថចិ លទ្ធោ ហោតិ ទេសនាយេវ បដិគ្គហិតោ ហុត្វាតិ អធិប្បាយោ

បត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា

២. ឩនបញ្ចពន្ធនសិក្ខាបទវណ្ណនា

៦១០. ទុតិយសិក្ខាបទេ ឩនេត្វា បិណ្ឌាយ ចរតីតិ បាឡិបទស្ស ឩនេត្វា លទ្ធបិណ្ឌបាតាយ ចរតីតិ អត្ថោ វេទិតព្វោ

៦១១-៦១៣. “តស្សេវា អបត្តោតិ វចនតោ សោ បត្តោ អធិដ្ឋានម្បិ វិជហតិ អបត្តត្តា អបត្តភាវតោយេវ ហិ ‘បញ្ចពន្ធនំ បត្តំ

ចេតាបេតី’តិ បាឡិយំ ន វុត្ត”ន្តិ តីសុបិ គណ្ឋិបទេសុ វុត្តំ កេចិ បន “អបត្តោតិ ឥទំ ‘អញ្ញំ បត្តំ វិញ្ញាបេតុំ វដ្ដតី’តិ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ,

សោ បន បត្តោ អធិដ្ឋានំ ន វិជហតី”តិ វទន្តិ, តំ យុត្តំ វិយ ទិស្សតិ “យស្ស បញ្ច ឧភយេន ច ទសង្គុលិ, សោ ពន្ធោបិ អពន្ធោបិ

អបត្តោយេវា”តិ វក្ខមានត្តា ន ហិ មហាអដ្ឋកថាយំ បញ្ចសុ ឋានេសុ ឩនបញ្ចពន្ធនត្តាហិ រាជីហិ អធិដ្ឋានំ វិជហតីតិ សក្កា វត្តុំ, ឧភយេ បន

រាជីយា ទសង្គុលិយ សចេ តត្ថ វុត្តប្បមាណោ ឆិទ្ទោ បញ្ញាយតិ, ឆិទ្ទេនេវ អធិដ្ឋានវិជហនំ សិយាតិ យុត្តំ វត្តុំ ពន្ធនោកាសេ សតិ

អសតិ ច ពន្ធនវិរហិតោ បត្តោ អពន្ធនោតិ វុត្តោ, ពន្ធនោកាសវិរហិតោយេវ បន អពន្ធនោកាសោតិ វុត្តោ

តិបុសុត្តកេន ច ពន្ធិតាតិ ឯត្ថ “ពន្ធិតព្វោ”តិ បាឋោ គហេតព្វោ បុរាណបោត្ថកេបិ ហិ អយមេវ បាឋោ ទិស្សតិ សុទ្ធេហិ…បេ… ន

វដ្ដតីតិ ឥទំ វណ្ណកាដេន បត្តេ វិលីយមានត្តា វុត្តំ ឆាលិតំ ឥនាគេត្វា បាសាណចុណ្ណេន ពន្ធិតុំ វដ្ដតីតិ បាសាណចុណ្ណេន សទ្ធឹ

ឆាលិតំ បចិត្វា តេនាបត្តេន បាសាណចុណ្ណេន ពន្ធិតុំ វដ្ដតិ

៦១៥. អនុកម្បាយ ន គណ្ហន្តស្ស ទុក្កដន្តិ វុត្តត្តា យស្ស សោ បត្តោ ន រុច្ចតិ, តស្សបិ អគណ្ហន្តស្ស អនាបត្តិ ទេនេវ មាតិកាដ្ឋកថាយំ

(កង្ខា អដ្ឋ ឩនបញ្ចពន្ធនសិក្ខាបទវណ្ណនា) វុត្តំ “សចេ ថេរស្ស បត្តោ ន រុច្ចតិ, អប្បិច្ឆតាយ ច ន គណ្ហាតិ, វដ្ដតី”តិ

បត្តបរិយន្តោតិ បរិយន្តបត្តោ, អទេយ្យភាវបត្តោតិ អត្ថោ “សង្ឃស្សេវ បត្តំ កាលាវេត្វា អលព្ភំ អកាលាវេតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ

“អនុជានាមិ ភិក្ខវេ អាធារកន្តិ វុត្តត្តា បីឋាទីសុ យត្ថ កត្ថចិ អាធារំ ឋបេត្វា តត្ថ បត្តំ ឋបេតុំ វដ្ដតិ អាធារឋបនោកាសស្ស

អនិយមិតត្តា”តិ វទន្តិ អបរិភោគេនាតិ អយុត្តបរិភោគេន

៦១៦. បាឡិយំ “អពន្ធនេន បត្តេន អពន្ធនំ បត្តំ ឯកពន្ធនំ បត្តំ… ទ្វិពន្ធនំ បត្តំ… តិពន្ធនំ… ចតុពន្ធនំ… អពន្ធនោកាសំ… ឯក… ទ្វិ…

តិ… ចតុពន្ធនោកាសំ បត្តំ ចេតាបេតី”តិ ឯវំ ឯកេកេន បត្តេន ទសធា ទសធា បត្តំ ចេតាបនចេតនេ ឯកតិំសប្បញ្ញាយបារិត្តិយសតំ

វុត្តំ។ ឥមស្មិំ សិក្ខាបទេ បមាណយុត្តំ អគ្គហិតកាឡវណ្ណម្បិ បត្តំ វិញ្ញាបេន្តស្ស អាបត្តិយេវាតិ វទន្តិ។ អធិដ្ឋានុបគបត្តស្ស ឩនបញ្ចពន្ធនតា, អត្តុទ្ទេសិកតា, អកតវិញ្ញត្តិ, តាយ ច បដិលាភោតិ ឥមានេត្ថ ចត្តារិ អង្គានិ។

ឩនបញ្ចពន្ធនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ភេសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា

៦២២. តតិយសិក្ខាបទេ យេសំ មំសំ កប្បតីតិ ឥទំ និស្សគ្គិយវត្ថុទស្សនត្ថំ វុត្តំ, ន បន យេសំ មំសំ ន កប្បតិ, តេសំ សប្បិអាទីនិ ន កប្បន្តីតិ ទស្សនត្ថំ។ មនុស្សខីរាទីនិបិ ហិ តេ ន កប្បន្តិ, កុតោ សសស្ស សប្បីតិ អាហ “យេសញ្ហិ ខីរំ អត្ថិ, សប្បិបិ តេសំ អត្ថិយេវា”តិ។ “ឥទញ្ច យេភុយ្យេន វុត្ត”ន្តិ វទន្តិ។ ឧគ្គហិតកំ កត្វា និក្ខិត្តន្តិ អប្បដិគ្គហិតំ សយមេវ គហេត្វា និក្ខិត្តំ។ សយំកតំ និរាមិសមេវ វដ្ដតីតិ តទហុបុរេភត្តមេវ សន្ធាយ វុត្តំ។ អថ សយំកតំ និរាមិសំ ភុញ្ជន្តស្ស កស្មា សាមំបាកោ ន ហោតីតិ អាហ – “នវនីតំ តាបេន្តស្ស ហិ សាមំបាកោ ន ហោតី”តិ។ សវត្ថុកបដិគ្គហិតស្ស វត្ថុគតិកត្វា អាហ – “សវត្ថុកស្ស បដិគ្គហិតត្តា”តិ។ បច្ឆាភត្តំ បដិគ្គហិតេហីតិ បច្ឆាភត្តំ បដិគ្គហិតខីរទធីហិ។ បុរេភត្តម្បិ ច ឧគ្គហិតកេហិ កតំ អនុញ្ញាតានីសុ ឧបនេតព្ពន្តិ សព្ពត្ថ។ ឧភយេសម្បីតិ បច្ឆាភត្តំ បដិគ្គហិតខីរទធីហិ ច បុរេភត្តំ ឧគ្គហិតកេហិ ច កតានំ។ ឯវមេវ នយោតិ និស្សគ្គិយំ ហោតីតិ អត្ថោ។ អកប្បិយមំសសប្បិម្ហីតិ អកប្បិយមំសសត្តានំ សប្បិម្ហា ការណបតិរូបកំ វត្វាតិ សជាតិយានំ សប្បិកាវេតាតិ ការណបតិរូបកំ វត្វា។

សប្បិនយេនេវ វេទិតព្ពន្តិ និរាមិសមេវ សត្តាហំ វដ្ដតីតិ អត្ថោ។ ឯត្ថាតិ នវនីតេ។ ធោតំ វដ្ដតីតិ អធោតំ បន, សវត្ថុកបដិគ្គហិតំ ហោតិ, តស្មា ធោតំ បដិគ្គហេត្វា សត្តាហំ និក្ខិបិតុំ វដ្ដតីតិ ថេរានំ អធិប្បាយោ។ តក្កតោ ឧទ្ធដមត្តមេវ លាភិស្សុតិ ឯត្ថ តក្កតោ ឧទ្ធដមត្តំ អធោតម្បិ បដិគ្គហេត្វា បរិភុញ្ជិត្វា ធោវិត្វា បចិត្វា វា បរិភុញ្ជិស្សតិ ឧបនេត្វា គហេតព្ពំ។ ថេរស្ស ហិ ទធិគុឡិកាទិសហិតម្បិ បដិគ្គហិតំ បច្ឆា ធោវិត្វា បចិត្វា វា បរិភុញ្ជន្តស្ស សវត្ថុកបដិគ្គហណេ ទោសោ នត្ថីតិ អធិប្បាយោ, តេនេវ ថេរស្ស អធិប្បាយំ ទស្សេន្តេន “តស្មា នវនីតំ បរិភុញ្ជន្តេន…បេ… អយមេត្ថ អធិប្បាយោ”តិ វុត្តំ។ កេចិ បន “តក្កតោ ឧទ្ធដមត្តមេវ លាភិស្សុ”តិ វចនស្ស អធិប្បាយំ អជានន្តា “តក្កតោ ឧទ្ធដមត្តំ អធោតម្បិ ទធិគុឡិកាទិសហិតំ វិកាលេបិ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ, តំ ន គហេតព្ពំ។ ន ហិ ទធិគុឡិកាទិអាមិសេន សំសដ្ឋរសំ នវនីតំ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតីតិ សក្កា វត្តុំ។ នវនីតំ បរិភុញ្ជន្តេនាតិ អធោវិត្វា បដិគ្គហិតនវនីតំ បរិភុញ្ជន្តេន។ ទធិ ឯវ ទធិគតំ យថា “គូថគតំ មុត្តគត”ន្តិ (ម. និ. ១.១១៨)។ លយំ កបិស្សតីតិ វចនេន ខីរំ បក្ខិបិត្វា បក្កសប្បិអាទីនិបិ វិកាលេ កប្បតីតិ វេទិតព្ពំ។ កុក្កុច្ចាយន្តិ កុក្កុច្ចកាតិ ឥមិនា អត្តនាបិ តត្ថ កុក្កុច្ចសព្ភាវំ ទីបេតិ។ តេនេវ មាតិកាដ្ឋកថាយំ (កង្ខា. អដ្ឋ. ភេសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា) “និព្ពដ្ដិតសប្បិ វា នវនីតំ វា បចិតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ តានិ បដិគ្គហេត្វាតិ តានិ ខីរទធីនិ បដិគ្គហេត្វា។

បដិគ្គហេត្វា ឋបិតភេសជ្ជេហីតិ បដិគ្គហេត្វា ឋបិតយាវជីវិកភេសជ្ជេហិ។ វុត្តនយេន យថា តណ្ឌុលាទីនិ ន បច្ចន្តិ, តថា លញ្ជីមេវ

សម្បាទេត្វា ទេតីតិ លទ្ធីសាមណេរក្ខហណំ, អបិច អលទ្ធីតា អន្តោ្លហរិតត្ថំ ឃំ កិញ្ចិ អភិសង្ខារបេត្វា ន ចដ្ដតិ, តស្មាបិ ឲចយាហ៍ តិលេ បដិក្គហេត្វា កតទេតលត្ថិ អត្តនា កឌ្ឌតាឌីតិ អកត្វា កហិតទេតល៍ ទេតនេច "សាយិសឡិ ចដ្ដតី"តិ ចុត្តំ៍ តិឌ្ឍដិតត្តាតិ ឃាចកាលិកចត្ថុទេតា ចិទេចនិតត្តា៍ ្ខកឃឡឹតិ អត្តនា ច បទេរន ច កតំ៍ ឃាច អរុណាស្ស ្ខក្គឃតា តិដ្ឋតិ, តិស្សក្គិឃត្តិ សត្តឃឌិចទេស កតទេតល៍ សទេច ឃាច អរុណាក្គឃតា តិដ្ឋតិ, តិស្សក្គិឃំ៍

៤១៦៍អដ្ឋចសត្តិ ឌ្យាក្កដចត្ថុទេតា ចសាឃ អតុញ្ញាតត្តា តំសឌិសាតំ ឌ្យាក្កដចត្ថុតំទេឃច អកប្បិឃឃំសសត្តាតំ ចសា អតុញ្ញាតា, ត ចុល្លច្ចឃចត្ថុតំ ឃតុស្សាតំ ចសាតិ អាហ "ឌទេបត្វា ឃតុស្សចស"ត្តិ៍ សំសដ្ឋត្តិ បរិស្សាចិតំ៍ "កាទេល បដិក្គហិតំ ចិកាទេល អតុបសឃ្យទេត្ថតបិ តិប្បក្កិ សំសដ្ឋុា បរិក្ខត្តស្ស ទេស្ចបិ ឌ្យាក្កដាតិ ទេហាត្តិទេឃចា"តិ ចឌត្តិ៍ ឃស្មា លិទេឌសិអាឌីតិ បក្កិបិត្វា ទេតល៍ បចត្តិ, តស្មា កសដំ ត ចដ្ដតិ, ទេតលទេឃច ចដ្ដតិ៍ ទេតត ចុត្តិ "បក្កទេតលកសទេដ ចិឃ ក្យក្កច្ចាឃតី"តិ៍ "សទេច ចសាឃ សត្ថិ បក្កត្តា ត ចដ្ដតិ, ឌ្ឍឌំ កស្មា ចដ្ដតី"តិ បុច្ឆិត្វា "ភទេត្ត"តិអាឌិយាហំសុ៍ ឲតំ ចដ្ដតីតិ តតុ ឲតំ ឌសិក្យឡុឌ្ឍកាឌីហិ បក្កិ តចតីតំ ចដ្ដតីតិ អទេត្វា៍

"ឃឆុកទីហិ តាឃ ឃឆុឃក្កិកាហីតិ អឃំ ឲុដ្ឋកឃក្កិកាតំ កឃទេឃក្កិកាតច្ចា សាឃឡ្គាតិទេដ្ឋទេសា"តិ តីសុបិ កណ្ឌិបទេឌសុ ចុត្តំ៍ ទេកាចិ បត "ឌណ្ឌទេកាសុ ឃឆុកទា ឃឆុកទី ឃក្កិកា តាឃា"តិ ចត្វា "តាហិ ឃឆុកទីអាឌីហិ តីហិ ឃក្កិកាហិ កតំ ឃឆុ តាឃា"តិ ចឌត្តិ៍ កឃទេឃក្កិកាហីតិ ឃហាកឃទេឃក្កិកាហិ៍ សិទេលសសឌិសត្តិ ឈតបក្កិ ចុត្តំ៍ ឌ្ឍតទេត្តិ តតុកឃឆុ៍ ឃឆុបដលត្តិ ឃឆុទហិតំ ទេកចល៍ ឃឆុបដល៍ "សទេច ឃឆុសហិតំ បដល៍ បដិក្គទេហត្វា តិក្កិបត្តិ, បដលស្ស កាឌតដ្ឋាតិឃត្តា ឃឆុទេតា ចទេសត សត្តាហាតិក្កទេឃ តិស្សក្គិឃំ ទេហាតី"តិ ចឌត្តិ, "ឃឆុឃក្កិតំ បត ឃឆុកតិកទេឃចា"តិ ឌ្ឍឃិតា តំ ត សទេឃតិ៍

"ចាលិតំ តាឃ ្ខច្ឆុឃ្យាតិឌ្ឍតត្ត"ត្តិ បិឡុឌ្ឍឃំ អចិទេសទេសត ចុត្តត្តា អដ្ឋកចាឃច្ចា "្ខច្ឆុទសំ ្ខបិចាឃ...ទេប... អចត្ថុកា ្ខច្ឆុចិកតិ 'ចាលិត'ត្តិ ទេចឌិតឌ្ឍា"តិ ចចតទេតា ្ខច្ឆុទេសាបិ តិក្កសទេដ សត្តាហកាលិទេកាតិ ទេចឌិតឌ្ឍា៍ ទេកាតចិ បត "ឃឆុឃិ្យចត្តាទេទា កាលិកា ឃចាសឃ្គចំ ទេឃាទេឌតឌ្ឍា, ្ខច្ឆុឃិ្យចា"តិ ចត្វា "សឃក្កិកណ្ឌទេសឡុអកំ ឃាចកាលិកំ, អទេតឡុអកំ ្ខឌកសឃ្គិត្តំ ឃាឃកាលិកំ, អសឃ្គិត្តំ សត្តាហកាលិកំ, ឃឆុសិត្តិ បរិសុទ្ធិ ឃាចឌីចិកំ, តចា ្ខច្ឆុ ចា ទេសា ចា សកសទេដ ឃាចកាលិទេកា, តិក្កសទេដ ្ខឌកសឃ្គិទេត្តា ឃាឃកាលិទេកា, អសឃ្គិទេត្តា សត្តាហកាលិទេកា, សុទ្ធកសដំ ឃាចឌីចិក"ត្តិ ច ចត្វា ្ខត្តទិបិ ឲហុធា បបញ្ចិតំ៍ តត្ថ "្ខឌកសឃ្គិត្តំ ឃឆុ ចា ្ខច្ឆុទេសា ចា ្ខឌកសឃ្គិទេត្តា ឃាឃកាលិទេកា"តិ ឌ្ឍឌំ ទេតច បិឡុឌ្ឍឃំ, ត អដ្ឋកចាឃំ ឌិស្សតិ៍ "ឃាចកាលិកំ សឃាតំ កទុតទេឃ្យិ ឃុឌ្ឋិកាឌាតិទសំ អត្តនា សំសដ្ឋំ លហុកំ ឃាឃកាលិកកាចំ ្ខបទេតត្តិ ្ខឌកំ លហុតទំ សត្តាហកាលិកំ អត្តនា សំសដ្ឋំ កទុតទំ ឃាឃកាលិកកាចំ ្ខបទេតតី"តិ ឲត្ថ កាទណំ ទេសាទេឃច បុច្ឆិតឌ្ឍា, សឌ្ឍត្ថ បិឡុឌ្ឍឃំ អដ្ឋកចាឃច្ចា ្ខឌកសឃ្គទេឌត កទុតទស្សបិ លហុកាទេចាបកឃតំទេឃច ឌស្សិតំ៍ បិឡុឌ្ឍឃឡិ ហិ "អតុឌាតាឃិ, ភិក្កទេច, កិលិតស្ស ក្យឡុអំ, អកិលិតស្ស ក្យឡុឌ្ឍឌក"ត្តិ (ឃហាច៍ ១៤៤) ចឌទេត្តត អកិលិទេតត បរិក្ខញ្ញាតំ អឃុទេត្តាបិ ក្យឡុឌ្ឍ ្ខឌកសឃ្គិទេត្តា អកិលិតស្សបិ ចដ្ដតីតិ អតុញ្ញាទេតា៍

ឃឡិ ច "្ខច្ឆុ ទេច ឃាចកាលិទេកា, ្ខច្ឆុទេសា ទេច ឃាឃកាលិទេកា, ចាលិតំ ទេច សត្តាហកាលិកំ, តទេចា ទេច ឃាចឌីចិទេកា"តិ

អដ្ឋកថាចរិតំ ឥស្សេត្វា “ឋ្ហុទរសោ ឋគេកាសម្ពិន្នោ យាវកាលិកោ”តិ អវុត្តត្ត លោកម្ពិ ចុត្តំ, តម្បិ តថាបិសស្ស អដ្ឋកថាចរិតស្ស ឮលិយ្យា

សមត្តបិសាឌិកាយ បិតយដ្ឋកថាយ អភាចលោតា ត សារលោតា បលច្ចតត្ថំ តលតាលយេច ច “ឋ្ហុទរសោ ឋគេលាគ សម្ពិន្នាបិ អសម្ពិន្នាបិ

សត្តាហកាលិកោលយេចា”តិ លោកិ អាចរិយា ចឥត្តិ លកសដ្ឋក្កគ្គលោ ច “អត្ថុដាតាយិ, កិល្លលេច, ឋ្ហុទរស”ត្តិ (យហាច ១០០) ឲត្ត តីឝុបិ

កល្ហិបលេស អចិលសលសគ ចុត្តំ “ឋ្ហុទរសោ សត្តាហកាលិកោ”តិ

សឃំកតំ តិរាឃិសលយេច ចដ្ឋតីតិ ឲត្ត អបរិយ្យាបិតំ បដិក្កហិតម្បិ កលហសយលេយ បរិយ្យាលេចត្វា កសដំ អបលគត្វាច អត្តតា កតត្តិ

កលេហតត្ថំ ឈសាឌិយាន្ធុឋាលិតត្តិ អក្កិតា ឥលទ្ធ ឋ្ហុទលេខត្តុ ឈសាឌិយាន្ធុតា កតឋាលិតំ លោកូទិតាន្ធុឋាលិតត្តិ ល្ហទ្ធាត្ថុល្ហទ្ធកំ ល្ហិត្តិត្វា

លោកាលេដ្ឋត្វា តិបុំឡុឲត្វា បក្កិ លេយកុលេយ្យុគ ច សកសដំ ឋាលិតំ តាឌិសស្ស ច កសដស្ស អលទ្ធាហាទិកត្វា “តំ យុត្ត”ត្តិ ចុត្តំ សីតុគលេកាត

កតត្តិ យឆុកបុប្បាតិ សីលេតាគលេក បក្កិបិត្វា យឌ្ឍិត្វា បុប្បរលេយ ឋ្ហគកលេត សតិ តំ ឋ្ហគកំ កលេហត្វា បចិត្វា កតឋាលិតំ លីទំ បក្កិបិត្វា កតំ

យឆុកឋាលិតំ យាចកាលិកត្តិ ឲត្ត លីទំ បក្កិបិត្វា បក្កលេតលំ កប្ពា ចិកាលេល ចដ្ឋតីតិ លេច? លេតលេល បក្កិត្តលីទំ លេតលលយេច លេហាតិ, អញ្ញា បគ

លីទំ បក្កិបិត្វា កតំ លីទកាចំ កល្ហាតីតិ ឮគលយេត្ត ការលំ យឌិ ឲចំ ឥល្ហសក្កលម្បិ លីទំ បក្កិបិត្វា កលេទាត្តិ, តំ កប្ពា ចដ្ឋតីតិ អាហ

“ឥល្ហសក្កទំ បគា”តិអាឌិ តត្ត លីទលេល្លិកត្តិ លីទលេឋលំ

លកសលេដ្ឋាឌិយ្យំ ឥស្សលេត្តគ “សត្តុបិឥតិញ្ញាឌុឌិយ្យំ គាយា”តិអាឌិតា ឮតទាតិបិ អត្តុទ្ធាលេចលសគ ចុត្តាតិ បិកដានីតិ អបកតិលកសដ្ឋត្វា

បិកដាតិ, បិទុបាតីតិ អលេត្វា ឲក្កដចត្តុតម្បិ អកប្បិយមំសាតំ ចសាយ អត្ថុញ្ញាតត្តា “ចលសាឌិយ្យ”ត្តិ ចុត្តំ ឌួឡុអាទិកាតម្បិ អាហារត្ថំ ឆរិតំ

សយត្វាតំ សប្បិអាឌីតំ លកសដ្ឋតាលយគ អត្ថុញ្ញាតត្តា “លកសលេដ្ឋាឌិយ្យ”ត្តិ ចុត្តំ។ “បដ្ឋាកត្តលោតា បដ្ឋាយ សតិ បច្ចយេតិ ចុត្តត្តា

បដិក្កហិតលកសដ្ឋាតិ ឥតិយឌិចលសលោតា បដ្ឋាយ បុលកគត្តម្បិ សតិ បច្ចយេ បរិកុញ្ជិតត្តាតិ, ត អាហារត្ថំ លកសដ្ឋត្វាយ បដិក្កហិតត្តា”តិ

ចឥត្តិ

៩៦៖ ឥត្វារចាតបិតកចាលេដ្ឋតិ យហាឥត្វារស្ស ចាតបិតាតក្ខា កចាដេឋលលោស កសាលេច បក្កិត្តាតិ តាតិ អត្តលោតា សកាចំ បរិច្ចដត្តិ,

តប្ពា “យលក្កតត្ថាតី”តិ ចុត្តំ, ឈុលាបិលោកាឌិបរិហារត្ថំ យលក្កតត្ថាតីតិ អលេត្វា អធិដ្ឋតីតិ “ឮគាតិ យឃំអល្ខោហលលីឃំ ត កចិយ្យតិ ,

ឝាហិរបរិកោកត្វាយ កលិយ្យតី”តិ ចិត្តុ ឋ្ហប្បាលេគតីតិ អលេត្វា លេតលេតចាហ – “សប្បិត្ថំ លេតលត្ថំ ចសត្ថំ យុទ្ធំ លេតលំ ចា អគ្គញ្ញាតំ

ចា”តិអាឌិ “ឲចំ អធិដ្ឋតត្ថំ បដិក្កហលំ ចិឌហតី”តិ ចឥត្តិ

៩៦៍ សលេ ឌ្វិត្តំ សត្តកំ ឲលោគ បដិក្កហិតំ អចិកត្តុ លេហាតិ, បរិកុញ្ជិតុំ បគ ត ចដ្ឋតីតិ ឲត្ត យល្លោបិលោ បរិហីលោ, ឲចំ បលគត្ត បិលោ

លេចឌិតល្ខោ “សលេ ឌ្វិត្តំ សត្តកំ ឲលោគ បដិក្កហិតំ អចិកត្តុ លេហាតិ, សត្តាហាតិក្កលេយ ឌ្វិត្តម្បិ អគាបត្តិ, បរិកុញ្ជិតុំ បគ ត ចដ្ឋតី”តិ អញ្ញាថា

បគ សដ្ឋប្បលេយាលោកាបិ ត សដ្ឋច្ឆតិ កល្ហិបលេបិ ច អយលេយច បិលោ ឥស្សិលោតា តត្ថ ឌ្វិត្តម្បិ អគាបត្តីតិ យថា អញ្ញាស្ស សត្តកំ ឲលោគ

បដិក្កហិតំ សត្តាហាតិក្កលេយគ តិស្សក្កិយំ ត លេហាតិ បរសត្តកកាចលោតា, ឲចមិឥម្បិ អចិកត្តត្តា ឋ្ហកយសាឆរលាម្បិ អចិតិត្ថុខកាចលោតា

តិស្សក្កិយំ ត លេហាតីតិ អធិប្បាលេយា។ បរិកុញ្ជិតុំ បគ ត ចដ្ឋតីតិ កិល្លតា បដិក្កហិតត្តា សត្តាហាតិក្កលេយ យស្ស កស្សចិ កិល្លលោតា បរិកុញ្ជិតុំ ត

ចដ្ឋតិ បដិក្កិតបប្បិអាឌិត់ បរិកោកស្ស បត្តាហេតេច បរិច្ចិត្តត្វា “ធាតិ បដិក្កេហេត្វា បត្តាហបរយំ បត្តិឌិកាកេ បរិកុច្ចិតត្ថាតិ”តិ ហិ ចុត្តំ កល្លិបកេមុ បត បឹបុបិ ឰឆ បិឍស្ស បរិហិតកាចំ អបល្លកេ្លត្វា “បរិកុច្ចិតុំ បត ត ចដ្ឋតីតិ ឰគំ អនេត្តាបត្តាហេ បរិកោកំ បត្តាឃ ចុត្តត្តិ បឡ្ឌាឃ ចិស្សាបក្កាហាកាចតោ បរិកុច្ចិតុំ ត ចដ្ឋតី”តិ ឲចយេត្វា ចុតេត្វា, តេបា ត កេហេតត្ថា។

អាចុតេបា, ឰយំ តេលំ បត្តាហយត្តំ បរិកុច្ចា ត្ចត្តិ ឰយិតា តេឃត បដិក្កិតំ, តេតត អនេត្តាបត្តាហេតេឃច បរស្ស ចិស្សុឌ្ឌិតកាចំ គេស្សតិ។ កស្ស អាបត្តីតិ បឍយំ ធាចុ ភ្កិត្តុំ បាឆារលត្វា អតាបត្តិ ចុត្តា។ ឰគាតិ បត ឲកោត ឰតរស្ស ចិស្សដ្ឋកាចតោ ភ្កឃបាឆារលតា តត្ថីតិ ចិកត្តបឌិបំ ហុត្វា ឌិតំ, តម្ហា ឲត្ត បដិក្កិតស្ស បត្តាហាតិក្កមេ ឲកស្ស អាបត្តិឃា កចិតត្ថត្តិ យឡ្ឌាយាតោ “កិំ បដិក្កហលបច្ចឃា បដិក្កាហកស្ស អាបត្តិ, ភ្កាហុ ឃស្ស បត្តកំ ឌាតំ, តស្សា”តិ បុច្ឆតិ។ គិស្សដ្ឋកាចតោតេឃច ច ឰឆ “អចិកត្តកាចតោ”តិ ការលំ អចត្វា “តេឃត បដិក្កិតំ, តេតត ចិស្សុឌ្ឌិតត្វា”តិ ចុត្តំ។ ឰគច្ចា ចិស្សដ្ឋកាចតោ ភ្កឃបាឆារលតំ បហាឃ ឲកស្ស បត្តកំ តេហាត្តប្បិ តេឃត បដិក្កិតំ, តតោ អឡ្ឌាស្ស បត្តកំ ឌាតំ, តម្ហា បរបត្តកបដិក្កហលេ ចិឃ បដិក្កាហកស្ស បដិក្កហលបច្ចឃា តត្ថិ អាបត្តីតិ គស្សតត្ថិ ចុត្តំ, ត បត “តេឃត បដិក្កិតំ, តេតត ចិស្សុឌ្ឌិតត្វា”តិ ចចតតោ អចិស្សុឌ្ឌិតេ បតិ អចិកតេត្តបិ បត្តាហាតិក្កមេ អាបត្តីតិ គស្សតត្ថិ អចិស្សុឌ្ឌិតេ អចិកត្តកាចតោតេឃច អតាបត្តិឃា បិច្ឆត្វា។ បតេច បត ឰតតេរា តេឃត បដិក្កិតំ, តតេស្សច អនេត្តាបត្តាហេ អត្តតោ កាកប្បិ ចិស្សតេឌ្ឌតិ, បត្តាហាតិក្កមេ បិឃា អាបត្តិ តេឃត បដិក្កិតំ, តតេស្សច បត្តកកាចយាបត្តត្វា ឰតរស្ស អប្បដិក្កិតត្វា។ ឰយិតា តស្ស បត្តកកាតេចបិ អឡ្ឌាត បដិក្កិតបកបត្តកេ ចិឃ តេតត អប្បដិក្កិតកាចតោ អតាបត្តីតិ ឌីតេបតិ។ ឰគំ បត អឆិប្បាយំ អឌាតិត្វា ឰតោ អឡ្ឌាចា កល្លិបគការាឌីហិ បបច្ចិតំ, ត តំ បារតោ បគេច្ចតត្ថា។

អបរិតកាកំ តេហាតីតិ កស្សចិ អយតុឡ្ឌាស្ស បតិតត្វា បរិកោកការេហំ ត តេហាតិ។ តេឃត ចិតេត្តតាតិ តេឃត បរិច្ចឌិតុកាយតាចិតេត្តត។ “អនេត្តាបត្តាហេ”តិ អឆិការត្វា “អនេត្តាបត្តាហេ អតបេកេ្លា គត្វា បដិលកិត្វា បរិកុច្ចាតី”តិ ឰយំ បឡ្ឌត្តំ បត្តាឃ យហាបុយតេត្តតេត “ឲចំ អនេត្តាបត្តាហេ គត្វា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ យហាបគុយតេត្តតេរា បត ឃឌិ ឲចំ “ចិស្សតេឌ្ឌតី”តិ ឰយិតាច តំ បិឆ្ឆំ, បត្តាហាតិក្កត្តំ បត គិស្សដ្ឋំ បដិលកិត្វា បរិកុច្ចិតុំ ត ចដ្ឋតិ, តម្ហា តស្ស បរិកោកយុលគស្សតយិគត្តិ អាហ – “តឃិឆំ ឃាចិតត្ថា”ត្តិអាឌិ។ អឡ្ឌាត កិក្លុតាតិ ឲត្ត បុច្ឆចិតេត្តត ឌិត្តត្វា បឃប្បិ អាហរាបេត្វា បរិកុច្ចិតុំ ចដ្ឋតិតេឃច។ បប្បិអាឌិត់ បដិក្កិតកាតេចា, អត្តតោ បត្តកតា, បត្តាហាតិក្កមេយាតិ ឰយាតេតត្ត តីលិ អដ្ឋាតិ។

តេកបឌ្ឌបិក្ខាបគចល្លតា តិដ្ឋិតា។

៣។ ចស្សិកបាដិកបិក្ខាបគចល្លតា

៩៧លិ៍។ ចត្តុតេត្ត បិឡ្ឌតរេឌតកប្បបរិតេឃាបាតេត តិដ្ឋាតេបត្វាតិ ឃ្វចិកយុតិដ្ឋាតេត បកិប្បិ ចល្លកេគយត្តរេឌតេត កប្បតិត្តកតេលាត ច តិដ្ឋាតេបត្វា។ បយតេឃតិ ចស្សាតបយតេឃ។

ឧឡប័ាក្ខិវយេឃាតិ អនន្តរវយេឃា៍ “អឃេយកោ អឌ្ឍយានសា បរិវេណសន្តេត្តេច្ចិច កទេកម្មត្តញ្ញា៍ ឲតស្សិព្វិអត្ថទេ ចស្សិកសាជិក៌ អលទ្ធ បរិវេណសិត្វំ លទ្ធ កាត្វញ្ញា ចដ្ឋតិ, និចាវេសត្វំ អសិដ្ឋាត្វញ្ញា ន ចដ្ឋតី”តិ វេបិត្វកោស្ វិទេធ ដិស្សតិ, វេសា អវិទេធ៍ ឲចំ បទេន្តទ្វ វិទេធន កចិតត្ថំ “អឃេយកោ អឌ្ឍយានសា បរិវេណសន្តេត្តំ៍ ឲតស្សិព្វិអត្ថទេ ចស្សិកសាជិក៌ អលទ្ធ បរិវេណសិត្វំ ចដ្ឋតិ, លទ្ធ កាត្វំ និចាវេសត្វំ អសិដ្ឋាត្វញ្ញា ន ចដ្ឋតី”តិ៍ ន ហិ កិរិយាន៌ បច្ឆិមយាមស្ស បធមេយា អឌ្ឍយានសា កទេកម្មត្តំ វេហាតិ៍ “អឌ្ឍយានសា វេសវេសា កិរិយានន្តិ កត្វា និចាវេសតញ្ញា”ន្តិ ចនេនទោ បន កិរិយាន៌ បច្ឆិមយាមស្ស បច្ឆិមេយា អឌ្ឍយានសា កទេកម្មត្តេច្ចិច និចាសន្តេត្តេញ្ញា វេហាតិ៍ ទេវនេច យាតិកាដ្ឋកចាយំ (កង្ខា៍ អដ្ឋ៍ ចហិសកសាជិកសិក្ខាបទវណ្ណនា) “កិរិយាន៌ បច្ឆិមេយា យាមវេសា បរិវេណសន្តេត្តំ, បច្ឆិមេយា អឌ្ឍយានសា កទេកនិចាសន្តេត្តញ្ញំ”តិ ទុត្តំ៍ តស្មា បិញ្ចព្ពឃា យាតិកាដ្ឋកចាយ ច អចិវេរាធំ ព្ពន្ធទេត្តន ទុត្តន្តវេឃទេនច វិទេធ កវេហតវេព្ពា៍

“ចិញ្ញត្តិំ កត្វា និបជ្ជាបេន្តស្ស អញ្ញាតកចិញ្ញត្តិសិក្ខាបទេន អនាបត្តី”តិ ចនទេន្តន “បិដ្ឋិសយឃត្វា ព្ពយិតា សិក្ខាបទេន អាបត្តី”តិ ដីបិតា វេហាតិ៍ ន ហិ ញាតកបចារិតដ្ឋានទោ បិដ្ឋិសយវេឃ សត្វប្បាទកទេលយទេត្តនបិ សម្ពុចត្តី អាបត្តិ តទោ កទ្ចតវាឃ ចិញ្ញត្តិឃា ន វេហាតីតិ សក្កា ចត្តុំ៍ ទេវនេច កទន្តត្វឌ្ឍទត្តាចរិវេឃន ទុត្តំ –

“កត្វា បន សត្វប្បាធំ, ចស្សិកសាជិដីចរំ;

និប្បាទេន្តស្ស កិច្ចស្ស, សយវេឃ បិដ្ឋិសម្ពុទេតា៍

“វេហាតិ និស្សគ្គិឃាបត្តិ, ញាតកាញាតកាដិវេនា;

វេតស្វេឃច ន ចិញ្ញត្តិ, កត្វា និប្បាទេន តចា”តិ៍

វេកនស្សវេហាតិ អាបត្តីតិ អស្ស យាតទ៍ ដីចរ៍ ឃាចន្តស្ស វេកន សិក្ខាបទេន អាបត្តីតិ ប្ចត្ថិ៍ “បរិណតំ ចិញ្ញាទេបន្តស្ស បរិណាយតសិក្ខាបទេន អាបត្តី”តិ ទេចាទនាកាចំ ទេស្សតិ វេនា ច សដ្ឋប្បរិណតត្តិ៍ អច អញ្ញាតកចិញ្ញត្តិសិក្ខាបទេនាតិ វេច, ឲតយ្យិ តត្ថិតិ អាហ “អនាបត្តិ ច ញាតវេក”តិ៍ “ញាតវេក ចិញ្ញាទេបន្តស្សា”តិ បិធវេសវេសា៍ ព្ពយយត្វ សគ្គឃាតិ បិដ្ឋិសយវេឃ ចស្សិកសាជិកត្វ ញាតកបចារិតដ្ឋានេន សត្វប្បាទកវេលាន អាបត្តិ, អញ្ញាតកចិញ្ញត្តិសិក្ខាបទេន អនាបត្តិញ្ញា សគ្គឃ៍

អញ្ញាតកអប្បចារិតដ្ឋានទោ…វេប… ទុក្កដន្តិ ព្ពធំ ចស្សិកសាជិក៌ អធិដ្ឋហន្តទ្ព សគ្គឃ ទុត្តំ៍ ទេវនេនទេច ចត្តទេកទេដ ទុក្កដំ ទុត្តំ, ដិដ្ឋហន្តទ្ព្ព បន ចត្តទេកទោ តត្តិ៍ ទេវនេចាហ – “វេឃ យតុស្សា…វេប… ចត្តទេកទោ តត្តី”តិ៍ ព្ពទន្តិ ឃចាទុត្តនិស្សគ្គិឃបាចិត្តិឃំ៍ ចិញ្ញត្តិំ កត្វា និប្បាទេន្តស្សាតិ អញ្ញាតកអប្បចារិតដ្ឋានទោ ចិញ្ញត្តិំ កត្វា និប្បាទេន្តស្ស៍ បកតិឃា ចស្សិកសាជិកទាឃកា នាម សដ្ឋិទេយត

ចា បុក្កលចេសេត ចា អបចារេត្វា អត្សំចន្ធុំ ចស្សិកសាខិកាត់ ចាឃកា៍ អញ្ញាតកចិញ្ញាត្តិសិក្លាបេចេត អតាបត្តីតិ ឲត្ត ព្ទយិតាបិ សិក្លាបេចេត អតាបត្តីតិ ខេចិតព្ពំ៍ កុន្ធិសយេឃ ហិ អត្តនោ ចាតកបចារិតដ្ឋានតោ “ខេឆ ខយ ចស្សិកសាខិក”ត្តិអាខិតា ចិញ្ញាបេត្តស្សបិ អតាបត្តិ៍ ខេតេតចាហ – “ត ចត្តព្ពា ខេឆ ខយតិ ព្ទចទ្យាបរិខេឃសតកាខេល អញ្ញាតកអប្បចារិខេត ឲច សត្ថាឃ ចុត្ត”ត្តិ៍ យាតិកាដ្ឋកចាឃទ្យា(កត្លា៍ អដ្ឋ៍ ចស្សិកសាខិកសិក្លាបចចណ្ណតា) ចុត្តំ “អត្តនោ ចាតកបចារិតដ្ឋានតោ បត ‘ខេឆ ខយ ចស្សិកសាខិកឌីចេ’ត្តិអាខិកាឃ ចិញ្ញាត្តិឃាបិ បរិខេឃសិតព្ពា”ត្តិ៍

៩៦៥៍“អាកាសតោ បតិតិតាចកោតេចាតិ ចចតតោ ឈេតកោខិឃា បតិតិតាចកោត តឃាឃត្តស្ស អតាបត្តី”តិ តីសុបិ កណ្ឋិបទេសុ ចុត្តំ

៩៦០៍ល យាខេស បរិហារំ លកតីតិ ឲខេតត អន្តោចស្សេបិ ឃាច ចស្សាតស្ស បត្ថិយឌីចេសា អកតា បរិហារំ លកតីតិ ឌីបិតំ ខេហាតិ៍ ឃស្មា ម្ទូលឌីចេ កខេរាត្តត ខេហឃត្តស្ស បត្ថិយុបេរិសទ៍ឌីចេសេឃេច កាតព្ពំ, តស្មា កិយ្យាតេតា ឲក្ខតតិសឌីចេស បរិហារំ លកតិ, ឲចំ សតេត្តបិ អប្បកំ ប្ហតយសំកំ ចា កលត្សបកំ ត ខេហាតីតិ កត្វា “តតោ បរយុំ...បេ... ឲកយាឃ”ត្តិ ចុត្តំ៍ ឲកាហខ្ចិហាឌីចេសេត...បេ... លទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ចាតិ ព្ទយិតា ឲកាហាតាកតាឃ ចស្សុបតាឃិកាឃ លទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ច, ខ្ចិហាតាកតាឃ...បេ... ចសាហាតាកតាឃ ចស្សុបតាឃិកាឃ លទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ច, អន្តោចស្សេ ចា លទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ចាតិ អឃេខត្វា ចស្សិតោ៍ តត្ថ អាសាឡ្ហិមាសស្ស ឌុណ្ហបក្ខបុណ្ណមិយំ លទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ច ចស្សិកសាខិកា “ឲកាហាតាកតាឃ ចស្សុបតាឃិកាឃ លទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ចា”តិ ចុច្ចតិ៍ ឲខេតតេច តខេឃត ឌុណ្ហបក្ខស្ស ឈដ្ឋិយំ លទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ច “ចសាហាតាកតាឃ ចស្សុបតាឃិកាឃ លទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ចា”តិ ចុច្ចតិ៍ ឃាច បចយកត្តិកខេតមាសបុណ្ណមី, តាច អន្តោខេតមាសេ លទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ច “អន្តោចស្សេ លទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ចា”តិ ចុច្ចតិ៍ បចយកត្តិកខេតមាសបុណ្ណមិតោ បរទ្យាលទ្ធា ខេចច តិដ្ឋិតា ច ឃាច ឌីចេកាខេលរ៍ តាតិក្កមតិ, តាច អតធិដ្ឋហិត្វា ចេបេតុំ ចដ្ដតីតិ ត តព្ទោឃំ ចិចារណា សម្ពុតតិ៍

តស្មិំខេឃច អន្តោចសាខេហ អធិដ្ឋាតព្ពាតិ អចិខេសខេសត ចុខេត្តបិ ចស្សាតតោ បុខេត្ត ឲកាហខ្ចិហាឌីចេសេត អតាកតាឃ ចស្សុបតាឃិកាឃ លទ្ធា ខេតហិ ឌីចេសេហិ សទ្ធិំ ចសាហំ អតតិក្កមខេត្តត ចស្សុបតាឃិកឌីចេសតោ បដ្ឋាឃ អធិដ្ឋាតព្ពត្តំ សយព្វាខេឃច អធិដ្ឋាតព្ពា, ត តតោ បុខេត្ត អធិដ្ឋាតស្ស អខេលត្តត្តា៍ អន្តោចស្សេ បត លទ្ធា តស្មិំខេឃច អន្តោចស្សេ លទ្ធឌីចេសតោ បដ្ឋាឃ ចសាហំ អតតិក្កាខេមត្វា អធិដ្ឋាតព្ពា៍

តត្ថ ច ចស្សាតតោ បុខេត្ត អតធិដ្ឋហិត្វា ចសាហំ អតិក្កាខេមត្វំ ចដ្ដតិខេឃច, តស្មា អធិដ្ឋាតស្ស អខេលត្តក្ខតោបិ ឌីចេស កេហត្វា “អន្តោចសាខេហ អធិដ្ឋាតព្ពា”ត្តិ កស្មា ចុត្តំ? ឃចា “អន្តោចស្សេ លទ្ធាបិ ឃាច ត តិដ្ឋាតិ, តាច អតធិដ្ឋហិត្វា ចសាហំ អតិក្កាខេមត្វំ ចដ្ដតី”តិ អកតាឃ អតធិដ្ឋាតខេណ្ណត្តសឌីសាបិ អតិក្កត្តឌីចេសា ចសាហំ អតិក្កាខេមត្វា តិដ្ឋិតាឃ កលត្សបកា ខេហាត្តីតិ តិដ្ឋិតឌីចេសេឃេច អធិដ្ឋាតព្ពា, ឲចមិធាបិ ចស្សាតតោ បុខេត្ត អតធិដ្ឋាតខេណ្ណត្តក្ខតាបិ ឌីចេសា លទ្ធឌីចេសតោ បដ្ឋាឃ កលត្សបកា ខេហាត្តីតិ ចស្សាតត្តំ ចុត្តំ៍

ឃឌិ ៤ចិ “តប៉ិ៍ឃេធ អឥត្តាឥឃាេហ”តិ អចិឈេឈត ទុត្តត្តា ឥឃាហាតាកតាឃ ចម្បុបតាឃិកាឃ ៤ឌ្ឌឹ ឃំ លទ្ធា ប៉ុណ្ណិយិឃំ អធិដ្ឋាតព្ពាតិ អាបជ្ជតីតិ? តាបជ្ជតិ “ចាតុមាឃំ អធិដ្ឋាតុ”ន្តិ ចឥេតេធ បដិក្ខិត្តត្តា។ ៤ចិ ឃេត្ត “ឥឃាហាតាកតាឃា”តិ ព្ញ៉យិតា កិំ បយោឌេតត្តិ ធេ? ចម្បាតេតា ប៉ុរេព្ពេឃេធ ឥឃាេហ អតិក្កេត្ត ចម្បុបតាឃិកឌិធេឃ តិដ្ឋិតា តឥេហេធ អធិដ្ឋាតព្ពាតិ ឥម្បុតត្ថំ ទុត្តត្តិ ព្ញ៉ឥេយត្តុ បយោឌេតំ។ តេឥេតចាហ – “ឥឃាហាតិក្កេយ តិដ្ឋិតា តឥេហេធ អធិដ្ឋាតព្ពា”តិ។

ឥឃាេហ អប្បេហាេត្ត ឌីធេកាលំ តាតិក្កេយតព្ពាតិ តេយាឃដ្ឋត្ថេឌ ឥឃាេហ អប្បេហាេត្ត លទ្ធា ធេធ តិដ្ឋិតា ធ ឌីធេកាលំ តាតិក្កេយតព្ពាតិ អត្ថោ។ ព្ញ៉ឌំ ទុត្តំ ហោតិ “បធេយកត្តិកតេយាឃប៉ុណ្ណិយិតោ ប៉ុរេព្ពា ឃត្តុយិតោ បដ្ឋាឃ លទ្ធា ធេធ តិដ្ឋិតា ធ ចម្បិកឃាឌិកា ឥឃាេហ អតតិក្កេត្តេឃេធ ឌីធេកាលំ ឌ្ឈតិណ្ណត្តា តត្ថុ អតធិដ្ឋហិត្វាបិ ឥេបត្តំ ធដ្ឋតី”តិ។ ព្ញ៉យិតា ធ ព្ញ៉យំ ឌីធេបតិ – អកតា ធេ ចម្បិកឃាឌិកា, ចម្បាតំ ចាតុមាឃំ អកតត្តាេឃេធ បរិហាទំ លកតិ, កតាឃ បត ឥឃាហបេយឃិក្ខាបធំ អចិកោបេត្វា បរិហាេរា ចត្តេព្ពាតិ។

ឃឥា ចា តឥា ចា អធិដ្ឋាតុំ ធដ្ឋតីតិ ចាតុមាឃដ្ឋត្ថេឌ ឥឃាេហ អតិក្កេត្តេបិ តត្តិ ឥោេឃាតិ អធិប្បាយោ។ “កឥា អធិដ្ឋាតព្ពា...បេ... ឃឌិ តប្បេហាតិ, ឃាធ កត្តិកប៉ុណ្ណមា បរិហាទំ លកតី”តិ ព្ញ៉យិតាបិ កុរុន្ទិឥធេតត អកតាឃ ចម្បិកឃាឌិកាឃ ចាតុមាឃំ បរិហាេរា, កតាឃ ឥឃាហេយធ បរិហាេរាតិ អឃេឃត្វា ឌីបិតោេឃធាតិ អាហ “អបិចា”តិអាឌិ។

បិញ្ញព្ញ៉ឃំ អន្តិត្តឌីធេឃ្យ តដ្ឋឌីធេឃ្យាតិអាឌិតា តិម្បុក្កិេឃត អតាបត្តិ ទុត្តា, ដ្ឋាកុ តក្កុម្ប តហាឃេតា ឥក្កេឌេត អតាបត្តិ ទុត្តាតិ? កិេយត្តុ ប៉ុន្តិតព្ពំ។ ឃព្ពាឃិក្ខាបធេឃុ ហិ ឃត្តុ ឃត្តុ ឫលឃិក្ខាបធេឥត អាបត្តិប្បឃឌ្គោ, តត្តុ តត្តុ អតាបត្តិឥម្បុតត្តុ អតាបត្តិចាេរា អារកឹឃតីតិ ព្ញ៉ឌាបិ តិម្បុក្កិេឃត អតាបត្តិឥម្បុតព្ពិ ឃុត្តំ ចត្តុំ។ ត ហិ ឫលំបត្តិឃា អតាបត្តិ អឥេម្បព្វា អត្ថវា ទុត្តាឃ ៤ធ អាបត្តិឃា អតាបត្តិឥម្បុតត្តុ អតាបត្តិចាេរា អារកឹឃតីតិ។ តេឥេតធ តីឃុំបិ កណ្ឌិបធេឃុ ព្ញ៉ឌំ ទុត្តំ “អន្តិត្តឌីធេឃ្យ តដ្ឋឌីធេឃ្យ ចាតិ ៤ត្តុ អន្តិត្តេឃឃឌីធេឃ្យ តដ្ឋេឃឃឌីធេឃ្យ ធ អឃេឃ តិចាេឃត្តុម្ប បរិេឃឃត្តុម្ប ធ អតាបត្តិ ៎ អាបឌាឃុតិ ៤ត្តុ អតិធត្តុំ ធេចាេរា ហេត្តិតិ អឃេឃ តិចាេឃត្តុម្ប អតាបត្តី”តិ។ ឃាតិកាដ្ឋកធាឃម្បិ (កដ្ឋា៎ អដ្ឋ៎ ចម្បិកឃាឌិកឃិក្ខាបធឥណ្ណតា) ទុត្តំ “អន្តិត្តឌីធេឃ្យ ចា តដ្ឋឌីធេឃ្យ ចា អតិធត្តុំ ធេចាេរា ហេត្តិតិ ៤ចិ អាបឌាឃុ ចា តិចាឃេឃតា ដ្ឋេឃុត្តកាឌីតត្វា អតាបត្តី”តិ។ អដ្ឋកធាឃំ បត តក្កុម្ប តហាឃេតា ឥក្កេឌេតេធ អតាបត្តិ ឃត្តាឃ “អន្តិត្តឌីធេឃ្យាតិ ៤តំ ចម្បិកឃាឌិកេយធ ឃត្តាឃ ទុត្តំ តេឃេញ្ញាតក្កាតំ កាេឃាចម្បាបេត អតាបត្តិ ៤ត្តុ ធ យហល្លឆម្បិកឃាឌិកំ តិចាេឃត្វា តហាឃត្តុម្ប ធេាទុបឌ្ឍេចា អាបឌា តាឃា”តិ ឃំ ទុត្តំ, តត្តុ ការណំ បរិេឃឃិតព្ពំ។

អធ ដ្ឋកេឃតបិ អតាបត្តិឥម្បុតត្តុ “អន្តិត្តឌីធេឃ្យា”តិអាឌិ អារទ្ធន្តិ ៤ធេយធិប្បាយោ ឃិឃា, ៤ធេឃ្យិ “អន្តិត្តឌីធេឃ្យាតិ ៤តំ ចម្បិកឃាឌិកេយធ ឃត្តាឃ ទុត្ត”ន្តិអាឌិតា ចិឈេឈត្វា ត ចត្តព្ពំ។ ៤ធេញ្ញាចត្តព្ពំ ឃិឃា “អន្តិត្តេឃឃឌីធេឃ្យ តដ្ឋេឃឃឌីធេឃ្យ ចា អឃេឃ តិចាេឃត្តុម្ប បរិេឃឃត្តុម្ប ធ តិម្បុក្កិេឃត អតាបត្តិ, អន្តិត្តចម្បិកឃាឌិកឃ្យ តដ្ឋចម្បិកឃាឌិកឃ្យ ចា តក្កុម្ប តហាឃេតា ឥក្កេឌេត អតាបត្តិ, អាបឌាឃុ អតិធត្តុំ ធេចាេរា ហេត្តិតិ អឃេឃ តិចាឃេឃតា តិម្បុក្កិេឃត អតាបត្តិ, យហល្លឆម្បិកឃាឌិកំ តិចាេឃត្វា

តហាយត្ថស្ស ចោរា ហរន្តិ, តក្កស្ស តហាយតោ ទុក្កដេត អតាបត្តី”តិ៍ សេសេយត្ត ុត្តាតសេច៍

អន្តេស្ស បត ចស្សិកឋាដិកាយ អត្តុទ្ធេឃិកតា, អឋយេយ បរិយេឋតតា, តាយ ច បដិលិសេកាតិ ព្ពុយាតិ តាច បរិយេឋតាបត្តិយា តីលិ អក្កាតិ៍ ឋឌីចរតា, អាបគាការចេា, ចស្សិកឋាដិកាយ ឋកការចេា, អឋយេយ តិចាឋតត្តិ ព្ពុយាតិ តិចាឋតាបត្តិយា ចត្តារិ អក្កាតិ៍

ចស្សិកឋាដិកសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៥៍ ឌីចរអដ្ឋិតតសិក្ខាបទចណ្ណតា

៤៦៨៍ បញ្ចមេយ ឃយ្យិ ត្យាហត្តិ ខុត្ត ឃត្តិ ការរលចចតំ, តស្មា ខុចសេយត្ត ឋយ្យទ្ធោ ចេចឌិតទ្ធោ – យឃា ឋទ្ធិ ខតបគចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ឃំ ការលំ តិស្សាយ អឋំ តេ, អាចុសោ, ឌីចរំ អគាសិ, តំ ត កទោរាសីតិ កុបិតោ អតត្តុយតោ អដ្ឋិតីតិ៍ ឃត្តិ ចា ឌីចរំ បរាយឋតិ, តត្ត “យឃា ឋទ្ធិ ខតបគចារិកំ បក្កមិស្សតីតិ ឃយ្យិ តេ អឋំ ឌីចរំ អគាសិ, តំ ឌីចរំ កលិញ្ញស្សាមីតិ កុបិតោ អតត្តុយតោ អដ្ឋិតី”តិ ឋយ្យត្តិតទ្ធា៍

៤៦៩៍ អាលតេត្វា ពាហុតិ កហ្យាតិ, ខុតំ បរិចិត្តិឃត្តិ “ឌីចរំ កហ្យា”តិ អាលត្តិយា ខុកឌីចរចិឋឃត្តា ខុកសេយច បរិចិត្តិឃំ៍ ចាចាយ ចាចាយ ទុក្កដត្តិ ខុត្ត អដ្ឋិតេត្តស្ស ចត្តុកាលតាយ បរិចិត្តិយាតិ៍ ខុកចាចាយ ឋយ្យហុលិ អាបត្តិយោតិ ព្ពុគំ អដ្ឋិតេត្តស្ស ចត្តុកាលតាយ អាបឌ្ជិតទ្ធា បរិចិត្តិយាបត្តិ ឋត្តាយ ទុត្តា៍ អាលត្តិយា អាបឌ្ជិតទ្ធា បត ទុក្កដំ ខុកសេយច៍

៤៧០៍ ខុចត្តិ ព្ពុមិតា “ចត្តុកាលតាយ ទុក្កដំតី”តិ ព្ពុគំ បរាយឋតិ៍ ខុសេឋច តយោតិ ឋិចិលំ កាឡហញ្ញា បក្កិត្តាស្ស អាបត្តិយា ពាហុត្តា ខុកត្តញ្ញា អតិឌិស្សតិ៍

៤៧១៍ អាចុសោ, យឃត្តិអាឌីស្ស កលិញ្ញកាយតាយ ខុចំ ទុចត្តបិ តេតតេច ឌិត្តត្វា អតាបត្តិ៍ អយ្យាកំ ឋត្តិកេ ុបឌ្ឈិកលិញ្ញស្សតីតិ ព្ពុគំ ឋាយលោសស្សបិ គាតំ ឌីចេបតិ៍ តស្មា កិញ្ចាបិ បរិញ្ញុឃំ “កិក្ខុស្ស ឋាមំ ឌីចរំ គត្វា”តិ ទុត្តំ, តថាបិ អត្តុបឋយត្តការេល គត្វាបិ ុបឋយត្តការេល អដ្ឋិតត្តស្ស បរិចិត្តិយេឋចាតិ ចេចឌិតទ្ធា៍ អដ្ឋិតតឋយេយ ុបឋយត្តការចោរយេច តេហត្ត បយាលំ៍ គេតីតិ តុទ្ធោ ចា កុបិតោ ចា គេតិ៍ ទុទ្ធចាតិ តិចារេច៍ ខុចំ បត គាតុំ ត ចដ្ឋតីតិ ខុត្ត ខុចំ ឌិត្តុំ ត តាច តស្ស ឋត្តកាត្តិ អតឌិដ្ឋហិត្វាច បរិកុញ្ជិតព្ពត្តិ ចេចឌិតទ្ធា៍ អាហរាបេតុំ បត ចដ្ឋតីតិ ខុចំ ឌិត្តុំ កតិឋឌិឋត្តា អាហរាបេតុំ ចដ្ឋតិ៍ ចឌិត្វា ឌិត្តត្តិ ទុត្តតយេត អគត្វា អតបេទ្ធូត ហុត្វា តស្សេច ឌិត្តុំ៍ កត្តុទ្ឈុត ការេតទ្ធោតិ ឋកឋញ្ញាយ ឌិតា កហ្យត្តា កត្តុំ អឈ្ឈុបេត្វា អាបត្តិយា ការេតទ្ធោ៍ ឌិកប្យុបកបន្ទិឃឌីចរតា, ឋាមំ ឌិត្តតា, ឋកឋត្តិតា, ុបឋយត្តតា, ពោធចេឋត អដ្ឋិតតំ អដ្ឋិតាបតំ ចាតិ ព្ពុយាតេត្ត បត្ត អក្កាតិ៍

ឌីចរអដ្ឋិតតសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៩៍ ឞុត្តចិន្តាត្តិនិក្លាបឥចណ្ណតា

៩១៩៍ ឈដ្ឋេ បរិញ្ញាយំ ឌឹចរការនយនេយតិ ព្ហយិតា ចឞ្សំចុត្តក៏ក្លុត៌ ឌឹចរកយ្យនយយត្តា ឌឹចរយារនេយ ចុរត្តា, អចរន្តាបិ បត
ឌឹចរកយ្យការលៅ ឌឹចរការនយនេយាតិ ចត្តុំ ចដ្ឋតិ៍

៩១បំ៍បញ្ញាហិបិយិនេឞ្សត្វាតិ ខោយាឌីហិ បញ្ញាហិ យិនេឞ្សត្វា៍ ឌីតឌីតដ្ឋាត៌ ឃត្ត នំហទិត្វា ផរេបត្តិ, តឞ្ស តុទីតិ អឆិចតត៌៍ ឞុត្តុំ បនេចនេយត្វា
នេយត អារការេដត្តា ឈតកាចំ នយ្យារេដត្តិ, តំ នេចយត្តិ ចុច្ចតិ៍ ឃំ ឃត្តិ ឃំ ឃំ បនេយាកំ៍ តត្តុត៌ អត្តនេតា នត្តកត្តា ឌីតឌីតដ្ឋាត៌
បឌីលឌ្ឍនេយច ហោតីតិ អាហ "ឌីឈនេតា...នេប... ឌីនេត តិឞ្សក្កិយំ បរិឌិត្តិយ"ត្តិ៍ បរិញ្ញាយរ្បិ ហិ ព្ហយិតាច អឆិប្បារេយត "បឌីលៅកេត
តិឞ្សក្កិយ"ត្តិ ចុត្តុំ, តឞ្ហា ឃាច ឌឹចរំ ចឌ្ឍតិ, តាច ព្ហយិតា បយារោត អាបត្តិនេយា ចឌ្ឍត្តិ៍

នេយនេយា កប្បិនេយាតិ ខុត្ត ហត្តកយ្យឃាចតចនេយត៍ បុនេត្ត ចុត្តតនេយត តិឞ្សក្កិយត្តិ ឌីឈនេយា ចិឥត្តិយនេត្ត តិទិយំ ហត្តយនេត្ត ច ឌីនេត
តិឞ្សក្កិយំ៍ ខោតេចាតិ អកប្បិយតត្តចារេយត៍ តខេច ឌុក្កដត្តិ បរិនេច្ឆខេ បរិនេច្ឆខេ ឌុក្កដំ៍ ខោកោរតាឌ្ឍឌីហិតិ អាឌិ-នខេត្តត
អត្ថិយណ្ឌលតាឌ្ឍឌិ កហិតំ៍ តនេត្ត ឌិតំនេយច អឆិដ្ឋាតត្តត្តិ ខុត្ត "បដ្ឋា ឌីតដ្ឋាត៌ អឆិដ្ឋិតកតិកនេយច ហោតិ, បុត អឆិដ្ឋាតកិច្ចំ តត្តិ៍ នេច
បត បរិនេច្ឆិត៌ ឥនេឞ្សត្វា អត្តទត្តទា អឌីតំ ហោតិ, បុត អឆិដ្ឋាតត្ត"ត្តិ ចឥត្តិ៍ ខុនេយច តនេយាតិ ចិកប្បុតុបកប្បយាឈយនេត្ត ឌីនេត តនេត្ត
ឌិតំនេយច អឆិដ្ឋាតត្តត្តិ អនេត្វា៍ ឌឹចរត្វាយ ចិន្តាបិតឞុត្តុំ, អត្តុនេដ្ឋនិកតា, អកប្បិយតត្តចារេយត ចាឃាបតត្តិ ព្ហយារតត្វ តីលិ អក្កាត៌

យាតិកាដ្ឋកថាយំ (កត្ថា៍ អដ្ឋ៍ ឞុត្តចិន្តាត្តិនិក្លាបឥចណ្ណតា) បត ចាឃារបឃ្យាតិ ខុត្ត "ឌឹចរំ នេយ, អាចុនេយា, ចាឃឆាតិ
អកប្បិយចិន្តាត្តិឃា ចាឃារបឃ្យា"តិ អត្ថ ចត្វា អនេក្កនុបិ "អកប្បិយតត្តចារេយត អកប្បិយចិន្តាត្តិឃា ចាឃាបត"ត្តិ ចិនេយនេយត្វា ចុត្តុំ,
តឆាចិឆំ បត ចិនេយនេចចត៌ តេច បរិញ្ញាយំ, ត អដ្ឋកថាយំ ដ្ឋបលឞ្គតិ៍ បរិញ្ញាយរ្បិ "ទាតកាត៌ បចាទិតាត"ត្តិ ខុត្តកនេយច
អតាបត្តិចារេ ចុត្តុំ, អដ្ឋកថាយញ្ញា ឞុត្តតត្តចាឃាតនេយច កប្បិយាកប្បិយការេចត ពហុឆា តនេយា ឥឞ្សិនេតា , ត
កប្បិយាកប្បិយចិន្តាត្តិចនេយតាតិ៍ "អកប្បិយចិន្តាត្តិឃា ចាឃារបឃ្យា"តិ ច ចិនេយនេយត្វា ចឥនេត្តត អយំ តាយ កប្បិយចិន្តាត្តីតិ ចិឞុំ ត
ឥឞ្សិតំ, តឞ្ហា ឌីយំនិត្វា កេហតត្តា៍

ឞុត្តចិន្តាត្តិនិក្លាបឥចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៧៍ យហារបនការនិក្លាបឥចណ្ណតា

៩៣១៍ នត្តនេយ កិច្ចិយត្តុំ អតុបឥនេដ្ឋឃ្យាតិ ព្ហត៌ តឞ្ស កត្តន្តាការយត្តឥឞ្សត៌, ឥាត៌ បនេតត្វ អដ្ឋ ត ហោតិ ឞុត្តចឌ្ឍតចនេយតេច

អាបជ្ជិតព្វា។ តេនេវ បយោគេនាបិ “តស្ស ចេតនា អាយត្តំ ច ចិត្តំ ច អប្បិតំ ច ករោតិ, បយោគេ ទុក្កដំ, បដិលាភេន និស្សគ្គិយ”ន្តិ សព្វច្ឆន្នាការេន វត្វា អាបត្តិ វុត្តា។ យាតិកង្ខាវិតរណិយម្បិ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ យោហារបនការសិក្ខាបទវណ្ណនា) វុត្តំ “ន កិញ្ចិ បិណ្ឌបាតាទយោ តំ និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ សចេ បន ទេ តស្ស ចេតនា ចីវរបាយិកានំ ហត្ថេតា វុត្តំ ករោតុ ច្ឆន្ទកម្បិ អាយត្តំ ច ចិត្តំ ច អប្បិតំ ច ករោន្តិ, អថ តេសំ បយោគេ ទុក្កដំ ទុក្កដំ, បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតី”តិ។ អាយតានីសុ សព្វេសុ អាការេសុ អាទីយិត្វា យោ អាការេ សព្វច្ឆន្នេន ចិនា ន សក្កា កាតុន្តិ អាហ “សព្វច្ឆន្នអាការេន វត្វា”តិ។ សុចិតានយោ ហិ អាការេ ចិនាបិ សព្វច្ឆន្នេន សក្កា កាតុំ។ សេសមេត្ថ ឧត្តានមេវ។ អញ្ញាតកអប្បវារិតានំ តត្ថជាតេយ ឧបសង្កមិត្វា ចីវរប្បារបជ្ជនតា, ចីវរស្ស អត្តុទ្ទេសិកតា, តស្ស ចេតនេន សព្វច្ឆន្នំ, ចីវរស្ស បដិលាភោតិ ឥមានេត្ថ ចត្តារិ អង្គានិ។

យោហារបនការសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨។ អនេក្ខាកចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤១៩។ អដ្ឋមេ អភិហដ្ឋុន្តិ ឧបាហាតាកពបទេ អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យាតិ ឧបាហាតាកពបទស្ស។ តានិ ឥចឆានីតិ តេសុ ឥចឆេសុ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ សង្ឃាតា ច គហេតា ច ឧទ្ទេសិ អត្តនោ អយេច ច ឧប្បជ្ជេយ្យ។ បញ្ញាយិតោតិ ៤ព្វ ចស្សំ ចសត្តស្ស សង្ឃស្ស បញ្ញាយិតោ បុគ្គល ឧប្បត្តិ អនេកចីវរ។ បញ្ញាយិយំ ចិគឌិត្វា កហិតំ អនេកចីវរបរិហារេន លភតិ។ ឧទ្ទេសិ អត្តនោ អយេច ឧប្បត្តិ នេ, បញ្ញាយិយំ ឧប្បត្តុយេច អនេកចីវរបរិហារំ លភតិ, ន តតោ បុគ្គលតិ ឧដ្ឋ៉ា។

សន្តាយត្តកន្តិ ឆយ្ហស្សចតានីហិ តញ្ញាហុប្បត្តិ សន្តាយត្តកំ។ អាទេរាចិតំ ចីវរន្តិ អាទេរាចេត្វា ឥត្តចីវរំ។ លច្ឆិយំ ឧប្បត្តចីវរស្ស ៤កាឧសយោ អន្ទេណា ចីវរកាលេ ឧដ្ឋាតីតិ អាហ “លច្ឆិតោ បច្ឆាយា”តិអាទិ។ ឆបិតចីវរម្បីតិ បឆាតចីវរឧស្សតយុលោត សព្ពម្បិ អតិរេកចីវរំ វុត្តំ។ អថ “ចីវរយាមេបិ អតិរេកចីវរំ តិក្ខុបិតុំ ចដ្ដតី”តិ ឥទំ កុតោ លព្ភតិ នេ? “ចិសុំ អភត្ថញ្ញាតេបិ ឥយម្ហិ សិក្ខាបទេ ‘ចីវរកាលសមយោ នាម អកត្ថេ កថិនេ ចស្សានស្ស បច្ឆិមោ មាសោ, អត្ថេ កថិនេ បញ្ច មាសា’តិ ចឧត្តេន តតិយកថិនសិក្ខាបទេ ‘អកាលចីវរំ នាម អកត្ថេ កថិនេ ៤កាឧសមាសេ ឧប្បត្តិ, អត្ថេ កថិនេ សត្តមាសេ ឧប្បត្ត’ន្តិ ចឧត្តេន ច អភត្ថញ្ញាតេយេច ហោតី”តិ ចឧត្តិ។ “អដ្ឋកថាចរតប្បមាណេន កហេតព្ព”ន្តិ ច ពេចិ។

៤២០។ ឥទានិ បឆយកថិនាឌិសិក្ខាបទេហិ តស្ស តស្ស ចីវរស្ស លទ្ធបរិហារំ ឥនេច ឧបសំហរិត្វា ឧស្សេន្តោ “ឥតិ អតិរេកចីវរស្ស ឧសាហំ បរិហារោ”តិអាទិមាហ។ “អកត្ថេ កថិនេ ៤កាឧសឌិចសាធិកោ មាសោ, អត្ថេ កថិនេ ៤កាឧសឌិចសាធិកា បញ្ច មាសា”តិ អយមេច បរិហារោ កហេតព្វោ។ ពេចិ បនេត្ថ “កាយខេម្មោ ‘ឧសាហបរមំ អតិរេកចីវរំ ធារេតព្វ’ន្តិ ឥយិនាច សិទ្ធោ, អដ្ឋប្បត្តិចសេន បន អប្បត្តំ ចិយ អត្តំ ឧស្សេត្វា សិក្ខាបទំ ឆបិត”ន្តិ បរិទំ ចត្វា “ឧសឌិចសាធិកោ មាសោ, ឧសឌិចសាធិកា បញ្ច មាសាតិ បរិហេត កថិតព្វ”ន្តិ ចឧត្តិ, តំ ន កហេតព្វំ តស្ស បមាណបរិច្ឆេទា។ ន ហិ ឧសាហេន អសម្បត្តាយ កត្តិកតេមាសិកបុណ្ណមាយ ចីវរកាលតោ បុគ្គល

ឆស ជិចសា អធិកា ហោត្តិ៍ ឧចឆិាវតិ “ភចាហាភាកាត់ កត្តិកតេយាសិកបុណ្ណយ”ត្តិ ចត្តត្ថា៍

យាតិកាដ្ឋកឆាឃយ្យិ (កន្ថា៍ អដ្ឋ៍ អតេច្ឆកឌិចរសិក្ខាបតចណ្ណភា) “បចារលយាសស្ស ឌុលឃក្ខបញ្ចាយិតោ បដ្ឋាឃ ក្តុប្បត្តស្ស ឌិចរស្ស គិឆាគការលិ ឆស្សិតោ ហោតិ”តិ ចត្វា “កាយតេញ្ចស ‘ឆសាហបរយំ អតិរេកឌិចរំ ឆាតេវតញ្ញ’ត្តិ ឮយិភាច សិតេន្ទ្ឋា, អដ្ឋុប្បត្តិចតេសគ បគ អបុត្តំ ចិឃ អត្ថំ ឆតេស្សត្វា សិក្ខាបតំ ឆបិត”ត្តិ បិតេឆា ឆស្សិតោ, តេសាបិ បយាឆបិតេឆាតេឃច៍ “ឌុលឃក្ខបញ្ចាយិតោ បដ្ឋាឃា”តិ ច ចុត្តត្តា តតេត្ថច បុត្តាបរចិតេរាតេឆាបិ សិឃា, លដ្ឋិតោ បដ្ឋាឃាតិ ចត្តត្ថា៍ ឧចឆិាវតិ “ឆសាហបរយសិក្ខាបតេឆតេគច សិន្ទ្ឋ”ត្តិ សក្កា ចត្តុំ៍ ឮយតេយច ច បយាឆបិធំ កតេហត្វា កឆត្តត្ថុន្ទ្ឋឆត្តាចទិតេឃគ ច –

“តស្សាច្ឆាឃិកចត្ថុស្ស, កឆិតេគ តុ អគត្ថុតេត;

បរិហារេកយាតេសាច, ឆសាហបរេយា យតេតា៍

“អត្ថុតេត កឆិតេគ តស្ស, បញ្ចា យាសា បកាសិតា;

បរិហារេរា យុតិតេត្តគ, ឆសាហបរេយា បគា”តិ៍ –

ចុត្តំ៍

អតេច្ឆកឌិចរការល ក្តុប្បត្តត្តា “អតេច្ឆកឌិចរសជិតេស”តិ ចុត្តំ៍ “បញ្ចាយិឃំ ក្តុប្បត្ត អគតេច្ឆកឌិចរំ ឆសាហំ អតិក្កាយឃតោ ឌិចរកាលតោ បុតេត្ថតេឃច អាបត្តិ ហោតិ, គ ឌិចរកាលិតិក្កតេយ, តស្មា ឌិចរកាលិតិក្កតេយ បុគ អាបឌ្ជិតត្ថាឃ អាបត្តិឃា អភាធំ សន្ទ្ឋាឃ ‘អគតេច្ឆកឌិចរេរ អគតេច្ឆកឌិចរសញ្ញិ អគាបត្តិ’តិ ចុត្ត”ត្តិ តិស្សុបិ កណ្ឋិបតេឆ្យុ ចុត្តំ៍ ចិកប្បគុបបក្ខិយប្បយាលយស្ស អតេច្ឆកឌិចរស្ស អត្ថុតេភា សត្តកតា, ឆសាហាភាកាតាឃ កត្តិកតេយាសិកបុណ្ណយាឃ ក្តុប្បត្តការេចា, អគឆិដ្ឋិតអចិកប្បិតតា, ឌិចរកាលិតិក្កតេយាតិ ឮយាគេត្ថ ចត្តារិ អក្កានិ៍

អតេច្ឆកឌិចរសិក្ខាបតចណ្ណភា គិដ្ឋិតា៍

៥៍ សាសង្កសិក្ខាបតចណ្ណភា

៤៧១៍ ភចតេយ អត្តរឈតេតិ អត្តតេ ឈរាគិ ឧត្ត, ឧតស្សាតិ ចា អត្តរឈតេត្តិ លន្ទ្ឋចោហារេរ តេកាចរការេយ៍ តេតភាហ “អតេត្តាការេយ”តិ៍

បិឡ្ឋាយំ ចិប្បចរត្តិតិ ឰាត់ ឃរ្សិ ចិហារេទ ចរត្តា អត្តុទឈេទ ឌឹចទ៌ តិក្លិបិរ្ស, ឲនោ អញ្ញាត្ត ចរទត្ត នត្តាឃ ទុត្តំ៍ ឲរ្សិញ្ញាចិហារេទ អត្តុទឈេទ ឌឹចទ៌ តិក្លិបិត្វា ចរិតំ អត្សញ្ញាតត្តា ឲត្ត ចារេរា ចិប្បចារេរា តាយ ត រោហាតិ៍ ត្វិហ្គុលចោឡអា ត្វុចត្ថាឡអា ចិទ្ធបចោឡអា ចា, ត្វុចត្ថាឡអត្តា ឲច ល្ហុលឌឹចទា៍

៤៥៦៍ “បចយំ ឈាត់ ខ្លួរយ្យុក្ខ ចិហទតី”តិ ឰាយស្ស ចិករក្ខ “ខ្លួរយ្យុក្ខា”តិ ខ្លួទ្ធិតុញ្ញ “ខ្លួរយ្យុក្ខ”ត្តិ ខ្លួទ្ធិត្វា “រឃា បចយស្ស ឈាតស្ស លិរេកា បដ៌លិរេកា”តិអាឌិ ទុត្តំ, តំ នត្តាឃាហ “ខ្លួរយ្យុក្ខត្តិអាឌឹរុ ចិឃា”តិ៍ អាឌិ-បទត្ថេត “អតាបុត្តិ ចា បត្តរេឃ្យា”តិអាឌឹតំ នក្ខុហោ ឥក្ខុ ព្ហា៍ ខ្លួបាក្កាតិ ខ្លួប-រត្តស្ស អត្វយាហ៍ ចរិត្វាតិ អលញ្ជំ ចរិត្វា៍ “រឃត ឃស្ស ហិ នប្ពុត្ត្ត, ត្វុទ្ធយ្សិ ច ឲស្ស ឲ”ត្តិ ចចតោរា “ឰាយស្ស...រប... ឰាយិតា នប្ពុត្ត្ត”តិ ទុត្តំ៍ ឲត្ត ឰាយស្សាតិ “ខ្លួបចស្ស”ត្តិ បចស្ស៍ តិក្លិរបឃ្យាតិ ឥរបឃ្យ៍

ឲត្តាចោ ច បុទ្ធិយិកាឃ ខ្លួបាក្កា អលញ្ជំ កត្វា ទុត្តចរស្សុត អាទេញ្ញាកោរុ រេតានត្តុ ចិហទត្តុត រកល កត្តិកយារ តិឌឹចទេត ចិប្បចរិតំ អត្សញ្ញាតំ រោហាតិ៍ អតត្តុតាកចិតស្ស ហិ ឌឹចទយារេ ចិប្បចារេរា ត ចក្ខុតិ អត្តុតាកចិតាត់រឃច អរយាឥាតចារស្ស អត្សញ្ញាតត្តា៍ រកាចិ បត “អតត្តុតាកចិតាត់ ឌឹចទយារេបិ អរយាឥាតចារេរា លត្តុតី”តិ ចត្វា ពាហុសា បបរញ្ញត្តិ, តំ ត កេហឲត្តា៍ ឡញ្ញាតចិចារហត្តិ “ខ្លួបចស្ស ខ្លួបចស្សិត្វា”តិអាឌិចិចារហំ ៍ ឲស្សឹតិ “ទុត្តចស្សាត”ត្តិ ចិករក្ខបចស្ស៍ ទុត្តចស្សាតត្តិ ច តិត្ថារេហ រាយិចចត់៍ រេតាហ – “ឲចទ្ធបិត់ តិក្លត់ អញ្ញត្តុទេ”តិ៍ រេតានត្តុតិ ឲត្ត ឲចាទ្ធបរុតិ នប្ពុត្ត្តិតញ្ញ៍

បរិទេក្លិបិទហក្ខាតទោតិ ឲត្ត “បរិទេក្លិបិទហក្ខាត់ តាយ ទេឆ្ល រលឆ្លបិតា”តិ ចត្តិ, តំ ត កេហឲត្តា៍ អបរិក្លិត្តស្ស បត កាយស្ស បរិឃទត្ត ឥតិឈទ្ធបចារេទោ បក្ខាឃ ឲកោ រលឆ្លបិទោ បរិទេក្លិបិទហក្ខាតត្តិ ឰាតរយត្ត នត្តិក្ខាត់៍ រេតទេច ចិរុទ្ធិយកុបិ (ចិរុទ្ធិ៍ ១៍១៦១) ទុត្តំ “អបរិក្លិត្តស្ស បចយលេឆ្លបិតទោ បក្ខាឃា”តិ៍ នប្ពុបចយត្តិ កាយាកិយុលឌឹរាកាកទោ នប្ពុបចយំ៍ តំ បរិទេច្ឆិត់ កត្វាតិ តំ បចយរេតានតាឌិ បរិទេច្ឆិត់ កត្វា៍ ឰាតញ្ញុ ចិតឃឆទាត់ យទោត ទុត្តំ, យញ្ញិយកាលាកាត់ យទោត បត “រេតានតាឌឹត់ ខ្លួបចារេទ ឥតស្ស ឲកលេឆ្លបិតំ យុត្តិត្វា យិតិតញ្ញ”ត្តិ យញ្ញិយកាលាកា ចត្តិ៍ រេតទេច យញ្ញិយតិកាឃក្ខុកចាយំ “ចិហារេស្សុបិ កាយទេស្សច ខ្លួបចារេ តឹហទិត្វា ខ្លួកិត្តុ រលឆ្លបិតាត់ អត្តុទា យិតិតញ្ញ”ត្តិ ទុត្តំ៍ បញ្ចាឆត្តុរតិកត្តិ អាទេរាបិទោត អាចទិឃឆត្តា បញ្ចាឆត្តុរតប្បយាហ៍ ឲទោ ឲទោ យក្ខុ បិឥហតីតិ ឲត្ត ឲត្ត លុក្ខកយក្ខុ បិឥហតិ៍ ត្វតក្ខុចោរទោតិ ឰាយិតា ឰាយស្សបិ និក្លាបចស្ស អក្ខុរយ្យុក្ខិឃា អកាចំ ឌឹរបតិ៍

“ឈារក្ខាតី”តិ នយ្យុតាតីតិ ចោទាត់ តិចិទ្ធក្ខាកាឈាឌិឥស្សុតត “ឈារក្ខាតី”តិ នយ្យុតាតិ៍ នត្តិហិតពាលចកឃាតីតិ ចោទេហិ យត្សស្សាត់ ហតចិលុត្តារកាឌិតកាចឥស្សុតទោ នត្តិហិតពាលចកឃាតីតិ អទេត្វា៍ រចេ បត្តិយិកាឃាតិអាឌិតា ទុត្តរយចត្តំ ឡុតិទេកយុលត ចិកាទចតិ៍ ឃ៣ ហិ បិណ្ឌាឃាតិអាឌិតា ទុត្តប្បយាលរយច ចិរេរេត្វា ឥស្សុតិ៍ ឈារក្ខុរប្បុដិកឃរយចាតិ ឲត្ត ឈារក្ខុ ចា រប្បុដិកឃំ ចា រោហាត្យ, ចក្ខុតិរឃច៍

បិឡ្ឋាយំ “និឃា ច ឲស្ស តិក្លុតា រកាចិទេច បត្តុឃា រោត ឌឹចទេត ចិប្បចារាឃ, ល៉ាទត្តុបរេយំ រោត តិក្លុតា រោត ឌឹចទេត

វិប្បវសិតព្ព”ន្តិ ឥមិនា អន្តរឃរេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា តស្មិំ វិហារេ វសន្តស្ស អញ្ញត្ថ គមនកិច្ចេ សតិ វិហារតោ ពហិ ឆារត្តំ វិប្បវាសោ អនុញ្ញាតោ។ វសនដ្ឋានតោ ហិ អញ្ញត្ថ ឆារត្តំ វិប្បវាសោ វុត្តោ, ន តស្មិំ វិហារេ វសន្តស្ស។ តេន ច “បុន គាមសីមំ ឱក្កមិត្វាតិ ឯត្ថ សចេ គោចរគាមតោ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ សេនាសនំ, អយញ្ច បច្ឆិមទិសំ គតោ ហោតី”តិអាទិ វុត្តំ។ តតោយេវ ច មាតិកដ្ឋកថាយម្បិ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ សាសង្កសិក្ខាបទវណ្ណនា) “តតោ ចេ ឧត្តរិ វិប្បវសេយ្យា”តិ ឯត្ថ “ឆារត្តតោ ឧត្តរិ តស្មិំ សេនាសនេ សត្តមំ អរុណំ ឧដ្ឋាបេយ្យា”តិ អត្ថោ វុត្តោ។ ភទន្តពុទ្ធទត្តាចរិយេន បន បាកដតរំ កត្វា អយមេវត្ថោ វុត្តោ។ វុត្តញ្ហិ តេន –

“យំ គាមំ គោចរំ កត្វា, ភិក្ខុ អារញ្ញកេ វសេ;

តស្មិំ គាមេ ឋបេតុំ តំ, មាសមេកន្តុ វដ្ដតិ។

“អញ្ញត្ថេវ វសន្តស្ស, ឆារត្តបរមំ មតំ;

អយមស្ស អធិប្បាយោ, បដិច្ឆន្នោ បកាសិតោ”តិ។

“កោសម្ពិយំ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតី”តិ អាគតត្តា “កោសម្ពកសម្មុតិ អនុញ្ញាតា”តិ វុត្តំ។ កោសម្ពកស្ស ភិក្ខុនោ សម្មុតិ កោសម្ពកសម្មុតិ។ សេនាសនំ អាគន្ត្វាតិ វុសិតវិហារស្សេវ សន្ធាយ វុត្តត្តា តស្មិំ គាមូបចារេបិ អញ្ញស្មិំ វិហារេ អរុណំ ឧដ្ឋាបេតុំ ន វដ្ដតិ។ វសិត្វាតិ អរុណំ ឧដ្ឋាបេត្វា។ គតដ្ឋានស្ស អតិទូរត្តា “ឯវំ អសក្កោន្តេនា”តិ វុត្តំ។ តត្ថេវាតិ តស្មិំយេវ គតដ្ឋានេ។

សាសង្កសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ បរិណតសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៣៨-៤៣៩។ ទសមេ សង្ឃស្ស ឋបិតភាគេតិ អត្តនោ ឃរេបិ សង្ឃិសិត្វា វិសុំ ឋបិតកោដ្ឋាសេ។ “ឯកំ មយ្ហំ ឯកំ ឥមស្ស ទេហី”តិ ឯវំ ឯកវាចាយ អាបជ្ជិតព្ពត្តា “អាបជ្ជេយ្យ ឯកតោ”តិ វុត្តំ។ តុម្ហាកំ សប្បិអាទីនិ អាគតានីតិ តុម្ហាកំ អត្ថាយ អាគតានិ សប្បិអាទីនិ។ បរិណតភាវំ ជានិត្វាបិ វុត្តវិធិនា វិញ្ញាបេន្តស្ស តេសំ សន្តកេវ វិញ្ញាបិតំ នាម ហោតីតិ អាហ – “យម្បិ ទេថាតិ វទតិ, វដ្ដតី”តិ។

៤៤០។ បុប្ផម្បិ អារោបេតុំ ន វដ្ដតីតិ ឥទំ បរិណតំ សន្ធាយ វុត្តំ។ សចេ បន ឯកស្មិំ ចេតិយេ បូជិតំ បុប្ផំ គហេត្វា អញ្ញស្មិំ ចេតិយេ បូជេតិ, វដ្ដតិ។ ឋិតំ ទិស្វាតិ សេសកំ គហេត្វា ឋិតំ ទិស្វា។ ឥមស្ស សុនខស្ស មា ទេហិ, ឯតស្ស ទេហីតិ ឥទំ បរិណតេយេវ។

តិរច្ឆាភកាតស្ស បរិច្ចូឌិត្វា ឌិនេត្ត បភ ពំ បលិបេត្វា អញ្ញ៉ា ក្យញ្ញារបេតុ៊ំ ចដ្ឋតិ៍ “គត្ថ ឧេបោតិអាឌិភា ៩េគភាកាេរភ បិញ្ញត្តាឃំ អភាបត្តិ ភស្សិតា, ៩ចំ បភ អបុច្ឆិតេពបិ អបរិឃាតំ ព្ទាភត្តិ ឌាភេត្តភ អត្តនោ រុចិឃា ឃត្ថ ព្ទាច្ឆតិ, ពត្ថ ភាេបតុំ ចដ្ឋតិ”តិ តិស្សុបិ គណ្ឋិបេភសុ ទុត្តំ៍ ឃត្ថ ព្ទាច្ឆឆ, តត្ថ ៩េឆាតិ ៩ត្តាបិ “តុបញ្ញាំ រុចិឃា”តិ ទុត្តត្តា ឃត្ថ ព្ទាច្ឆតិ, តត្ថ ភាេបតុំ លកតិ៍ បិញ្ញត្តាឃំ អាគតភេឃភេចាតិ “ឃត្ថ តុបញ្ញាំ ៩េឃ្យឆេប្អា”តិអាឌិភា ភេឃភ៍ សញ្ឈបរិឃាតកាេចា, ពំ ៩ាត្វា អត្តនោ បរិឃាយភំ, បដិលិេកាតិ ព្ទាយាេភត្ថ តិលិ អក្កាភិ៍

បរិឃាតសិក្ខាបទចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា៍

ភិដ្ឋិេតា បត្តចេក្កា តតិេឃា៍

ព្ទាតិ សបត្តុបិសាឌិកាឃ ចិភឃដ្ឋគឆាឃ សារត្ថឌីបភិឃំ

ភិស្សក្កិឃចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា៍

ទុតិេឃា ភាេកា ភិដ្ឋិេតា៍